

STRATEGIE KOMUNITNĚ VEDENÉHO MÍSTNÍHO ROZVOJE PRO ÚZEMÍ MAS SOKOLOVSKO NA OBDOBÍ 2014-2020

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Projekt: Podpora vzniku strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko
Reg. č. CZ.1.08/3.2.00/14.00235

Poděkování

Přípravný tým dokumentu Místní rozvojová strategie MAS Sokolovsko tímto děkuje za spolupráci všem představitelům a pracovníkům městských i obecních úřadů na území MAS Sokolovsko, Krajského úřadu Karlovarského kraje i angažujícím se podnikatelům, zástupcům neziskového sektoru a řadě dobrovolníků z našeho regionu. Tímto také vyjadřuje díky všem účastníkům komunitního plánování za aktivní a nezištnou podporu při tvorbě tohoto dokumentu.

Obsah

Poděkování	2
Obsah.....	3
Seznam zkratk	7
Seznam mapek.....	9
Seznam tabulek	10
Seznam obrázků	14
Seznam grafů.....	16
Seznam nepovinných příloh	16
1 Úvod.....	18
1.1 Základní informace MAS Sokolovsko.....	21
1.2 Vymezení území MAS Sokolovsko	26
1.3 Historie MAS, zkušenosti s rozvojem území	29
1.3.1 Historie MAS Sokolovsko	29
1.3.2 Zkušenosti MAS Sokolovsko s dotačními tituly.....	32
1.3.3 Zapojení MAS do dalších partnerství	36
1.4 Stanovení týmu tvorby strategie.....	38
1.5 Komunikační plán tvorby SCLLD.....	39
2 Analytická část	41
2.1 Obyvatelstvo	41
2.1.1 Počet obyvatel	41
2.1.2 Hustota a vývoj počtu obyvatel.....	43
2.1.3 Národnostní složení.....	45
2.1.4 Věková struktura	46
2.1.5 Další charakteristiky.....	49
2.1.6 Vzdělanostní struktura	51
2.2 Školství a vzdělávání.....	53
2.2.1 Mateřské školy	54
2.2.2 Základní školy	54
2.2.3 Střední školy	56
2.2.4 Vysoké školy	57
2.2.5 Další vzdělávání	58
2.3 Život v obcích	61
2.3.1 Historie území	61
2.3.2 Vybavenost obcí a služby.....	63
2.3.3 Komunální politika	74
2.3.4 Kriminalita v obcích.....	75
2.3.5 Jednotky SDH obcí	82
2.3.6 Technická infrastruktura	85
2.3.7 Vesnice roku.....	87
2.3.8 Zájmová a volnočasová činnost	89
2.4 Bydlení.....	93
2.5 Sociálně vyloučené lokality	97
2.6 Zemědělství a lesnictví.....	105
2.6.1 Tradiční zemědělství	105

2.6.2	Vzdělávání v oblasti zemědělství a lesnictví	110
2.6.3	Fyzický stav zemědělských staveb a technického vybavení.....	111
2.6.4	Polní a lesní cesty, rekreační funkce lesa	113
2.6.5	Ekologické zemědělství	114
2.6.6	Agroturistika	115
2.6.7	Regionální značky	116
2.6.8	Tradice malých pivovarů.....	119
2.6.9	Lesnictví.....	121
2.7	Životní prostředí.....	125
2.7.1	Popis území	125
2.7.2	Ochrana území	129
2.7.3	Velkoplošné ZCHÚ – CHKO SLAVKOVSKÝ LES	130
2.7.3.1	Územní vymezení CHKO Slavkovský les	130
2.7.3.2	Územní vazby na MAS	131
2.7.3.3	Historie CHKO.....	132
2.7.3.4	Fauna a flora.....	133
2.7.3.5	Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO Slavkovský les na území MAS Sokolovsko.....	134
2.7.3.6	Cestovní ruch na území CHKO a MAS Sokolovsko	136
2.7.3.7	Využití potenciálu CHKO Slavkovský les.....	138
2.7.4	Voda	139
2.7.5	Ovzduší	143
2.7.6	Odpadové hospodářství.....	146
2.7.7	Půda.....	148
2.7.8	Těžba a rekultivace	149
2.7.9	Invazivní druhy	151
2.7.10	Investice do ochrany životního prostředí	154
2.7.11	Obnovitelné zdroje energie	156
2.7.12	ÚSES	157
2.7.13	Sídelní zeleň	167
2.8	Ekonomika	169
2.8.1	Průmysl	169
2.8.2	Ekonomické subjekty	176
2.8.3	Občan jakožto spotřebitel.....	178
2.8.4	Nezaměstnaní	178
2.8.5	Pracující.....	189
2.8.6	Důchodci	193
2.9	Doprava.....	195
2.9.1	Silniční doprava	195
2.9.2	Železniční doprava	197
2.10	Cestovní ruch	201
2.10.1	Památky na území	202
2.10.2	Tradice, řemesla, muzea, expozice.....	216
2.10.3	Zaniklé obce	219
2.10.4	Zvláště chráněná a další přírodně hodnotná území	226
2.10.5	Cyklistika	229
2.10.6	Zimní sporty	233
2.10.7	Turistika	234
2.10.8	Ubytování	237
2.10.9	Image Sokolovska	238

2.11	Rozvojový potenciál.....	239
2.11.1	Územní plánování	239
2.11.2	Rozvojová území.....	241
2.11.3	Ekonomický potenciál.....	245
2.11.3.1	Lidský potenciál	248
2.11.3.2	Potenciál vyplývající z kvalit a zlepšení dopravy	249
2.11.4	Potenciál vícezdrojového financování	250
2.12	Analýza problémů a potřeb	252
2.13	Analýza rozvojových potřeb území - SWOT analýza.....	264
	INTEGROVANÁ SWOT MAS SOKOLOVSKO	275
3	Strategická část.....	286
3.1	Naše mise	286
3.2	Přehled principů realizace SCLLD	286
3.3	Zajištění udržitelnosti rozvoje.....	289
3.4	Vize	291
3.5	Klíčové oblasti rozvoje území.....	292
3.6	Strategické cíle, specifické cíle a jejich opatření	296
3.6.1	PRIORITA Č. 1 – POSÍLENÍ VZDĚLÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE.....	301
3.6.2	PRIORITA Č. 2 – ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	307
3.6.3	PRIORITA Č. 3 – ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA	310
3.6.4	PRIORITA Č. 4 – ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA.....	316
3.6.5	PRIORITA Č. 5 – BUDOVÁNÍ PARTNERSTVÍ	320
3.7	Popis integrovaných a inovativních rysů strategie, včetně jasných a měřitelných cílů pro výstupy a výsledky	322
3.8	Návaznost SCLLD na jiné strategické dokumenty	325
3.8.1	Soulad SCLLD se strategiemi evropského řádu	325
3.8.2	Soulad SCLLD se strategiemi národní, regionální a nižší úrovně	326
3.9	Akční plán	346
3.9.1	Programový rámec Integrovaného regionálního operačního programu.....	347
3.9.2	Programový rámec Operačního programu Zaměstnanost.....	357
3.9.2.1	Opatření pro naplňování konkrétních cílů.....	358
3.9.2.2	Koordinovaný přístup k sociálnímu začleňování	359
3.9.2.3	Definice opatření CLLD v programovém rámci OP Z	361
3.9.2.4	Pohled MAS Sokolovsko	395
3.9.2.5	Vlastní projekty a aktivity MAS Sokolovsko	396
3.9.3	Programový rámec Programu rozvoje venkova.....	399
3.9.3.1	Opatření pro naplňování konkrétních cílů.....	402
3.9.3.2	Definice fichí v programovém rámci PRV.....	407
3.9.3.3	Principy pro určení preferenčních kritérií	420
3.9.4	Programový rámec Operačního programu Životního prostředí	421
3.9.5	Doplňkový rámec Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.....	425
3.9.6	Struktura akčního plánu	429
3.9.7	Vazba na horizontální témata a průřezová témata PRV.....	435
4	Implementační část.....	439
4.1	Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury a komunikace MAS	439
4.1.1	Organizační struktura MAS Sokolovsko	439
4.1.2	Povinnosti a úkoly MAS Sokolovsko	443

4.2	Popis administrativních postupů pro vyhlášení výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s uvedením plánovaných personálních kapacit.....	444
4.3	Popis komunikačních a animačních aktivit.....	452
4.4	Popis spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni a přeshraniční spolupráce	453
4.4.1	Spolupráce na národní úrovni	453
4.4.2	Možnosti spolupráce MAS na mezinárodní a přeshraniční úrovni.....	455
4.4.3	Přeshraniční spolupráce	456
4.4.3.1	Připravované projekty MAS v rámci přeshraniční spolupráce	457
4.4.3.2	Projektové záměry v rámci přeshraniční spolupráce.....	457
4.4.4	OP NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE (Transnational cooperation programme)	461
4.4.4.1	Připravované projekty v rámci nadnárodní spolupráce.....	462
4.4.5	Závěr a shrnutí ke kapitole o národní, přeshraniční a mezinárodní spolupráci	464
4.5	Popis zvláštních opatření pro hodnocení.....	464
4.5.1	Vymezení pojmů evaluace a monitoringu.....	465
4.5.2	Zpráva o plnění SCLLD MAS Sokolovsko	467
4.5.3	Realizace evaluace MAS Sokolovsko.....	468
5	Povinné přílohy	471
5.1	Časový harmonogram a finanční plán	471
5.2	Mapa území a seznam obcí	542
5.3	Popis postupu zapojení komunity do vypracování SCLLD MAS Sokolovsko	543
5.3.1	Komunitně plánovací workshopy	544
5.3.2	Odborné workshopy	545
5.3.3	Zájmové skupiny	547
5.3.4	Ankety pro občany	549
5.3.5	Dotazník pro obce	554
5.3.6	Zapojení žáků mateřských, základních a středních škol	559
5.3.7	Vztahová analýza	568
5.3.8	Komunitní projednání s NNO z oblasti zaměstnanosti	569
5.3.9	Další aktivity komunitního projednávání.....	570
5.4	Analýza rizik	573
5.5	Čestné prohlášení	584

Seznam zkratek

AOPK – Agentura ochrany a přírody krajiny

a.s. – akciová společnost

CLLD – komunitně vedený místní rozvoj (z ang. Community Led Local Development)

CO₂ – oxid uhličitý

CR – cestovní ruch

CS – cílová skupina

CZT – centrální zásobování teplem

ČOV – čistírna odpadových vod

ČR – Česká republika

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSÚ – Český statistický úřad

DÚR – Dokument územního rozvoje

EAFRD – European Agricultural Fund for Rural Development (v češtině viz EZFRV)

ENRF – Evropský námořní a rybářský fond

ERDF – European Regional Development Fund (v češtině viz EFRR)

EFRR – Evropský fond regionálního rozvoje

ESI – Evropské strukturální a investiční fondy

ESF – Evropský sociální fond (ang. European Social Fund)

ETI – Elektrárna Tisová

EU – Evropská unie

EZFRV – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

CHKO – chráněná krajinná oblast

IC – informační centrum

IDS – integrovaný dopravní systém

IPRÚ – integrovaný plán rozvoje území

IROP – Integrovaný regionální operační program 2014+

ISŠTE – Integrovaná střední škola technicko-ekonomická

ISU – integrovaná strategie území

JPÚ – jednoduchá pozemková úprava

KPM ČR – Koncepce podpory mládeže na období 2014-2020

KPÚ – komplexní pozemková úprava

KSAS KVK – Koncept strategie aktivního stárnutí v Karlovarském kraji 2013-2017

KVK – Karlovarský kraj

LEADER – propojování akcí hospodářského rozvoje venkova (z fr. Liaison entre les actions de développement de l'économie rurale)

MAS – místní akční skupina

MHD – městská hromadná doprava

MI – monitorovací indikátor

MSP – malí a střední podnikatelé

o. p. s. – obecně prospěšná společnost

NNO – nestátní nezisková organizace

NO_x – oxidy dusíku

NPP – národní přírodní památka

NPR – národní přírodní rezervace

NZDM – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

OP – operační program nebo opatření (dle kontextu)

OP PIK – Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+

OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání 2014+

OP ZAM (příp. OPZ) – Operační program zaměstnanost 2014+

OP ŽP – Operační program Životní prostředí 2014+

ORP – obec s rozšířenou působností

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

OZE – obnovitelné zdroje energie

PD – projektová dokumentace

PP – přírodní památka

PR – přírodní rezervace

PR Březová – Plán rozvoje Města Březová a přidružených obcí na období 2014-2020

PRKV 2014+ – Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014-2020

R6 – rychlostní komunikace č. 6

RD – rodinné domy

RIS 3 KVK – Krajská příloha k národní Strategii inteligentní specializace pro Karlovarský kraj

ROP – Regionální operační program

SLDB – sčítání lidu, domů, bytů

SC – strategický cíl

SCLLD – strategie místně vedeného komunitního rozvoje (z ang. Strategy Community Led Local Development)

S MSV 2007 - Integrovaná rozvojová strategie
svazku obcí Mikroregion Sokolov-východ

SO₂ – oxid siřičitý

SOU – střední odborné učiliště

SOK – Strategický plán lokálního partnerství
Sokolov pro období 2012-2014

SP Sokolov – Strategický plán udržitelného
rozvoje Sokolova na roky 2011-2025

SPLP – Strategický plán lokálního partnerství

SPSZ K – Strategický plán sociálního
začleňování Kraslice 2014-2016

SPSZ NS – Strategický plán sociálního
začleňování v Novém Sedle na léta 2013-2015

SPŠ – střední průmyslová škola

SRLZ 2008 - Strategie rozvoje lidských zdrojů
v Karlovarském kraji

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

SRN – Spolková republika Německo

SRR ČR – Strategie regionálního rozvoje ČR
2014-2020

SŠ – střední škola

SUAS – Sokolovská uhelná, právní nástupce,
a.s.

SVL – Sociálně vyloučené lokality

SVP ČR – Strategie vzdělávací politiky ČR do
roku 2020

SWOT – analýza silných, slabých stránek,
příležitostí a ohrožení

UR – udržitelný rozvoj

ÚSES – územní systém ekologické stability

VaV – výzkum a vývoj

VŠ – vysoká škola

WS – workshop

ZŠ – základní škola

ZUŠ – základní umělecká škola

ŽP – životní prostředí

Seznam mapek

Mapa č. 1: Politická mapa MAS Sokolovsko	26
Mapa č. 2: Typologie krajů ČR z hlediska regionální konkurenceschopnosti.....	27
Mapa č. 3: Typologie území SO ORP z hlediska regionální konkurenceschopnosti.....	28
Mapa č. 4: Vývoj počtu obyvatel v obcích Karlovarského kraje v letech 2001-2010	44
Mapa č. 5: Podíl úplných rodin na počtu hospodařících domácností.....	50
Mapa č. 6: Podíl domácností jednotlivců na počtu hospodařících domácností	51
Mapa č. 7: Kontaktní místa CzechPoint	69
Mapa č. 8: Mapa celkové kriminality.....	75
Mapa č. 9: Mapa kriminality - výroba, držení a distribuce drog.....	77
Mapa č. 10: Mapa kriminality - fyzické útoky	78
Mapa č. 11: Mapa kriminality - řízení pod vlivem alkoholu.....	79
Mapa č. 12: Mapa kriminality - znásilnění	80
Mapa č. 13: Vesnice roku 1995-2012	88
Mapa č. 14: Dokončené byty podle správních obvodů ORP (průměr let 2007-2011).....	94
Mapa č. 15: Sociálně vyloučené lokality v ČR	97
Mapa č. 16: Nárůst počtu SVL v Karlovarském kraji v roce 2006 (červeně) a 2012 (přírůstek vyznačen modře)	98
Mapa č. 17: Obhospodařovaná zemědělská půda v ČR.....	105
Mapa č. 18: Procento zornění zemědělské půdy v r. 2005.....	106
Mapa č. 19: Podíl orné půdy bez sklizně na obhospodařované orné půdě v r. 2005	107
Mapa č. 20: Sklizeň řepky v letech 2007-2011	110
Mapa č. 21: Podíl lesních pozemků na celkové výměře v roce 2011 (v %)	123
Mapa č. 22: Mapa s vyznačením CHKO Slavkovský les	130
Mapa č. 23: Mapa CHKO Slavkovský les	131
Mapa č. 24: Nejvyšší 24 hod. koncentrace PM ₁₀ v roce 2013	145
Mapa č. 25: Roční průměrné koncentrace PM _{2,5} v roce 2013.....	145
Mapa č. 26: Stav pozemkových úprav v Karlovarském kraji v roce 2014	149
Mapa č. 27: Investice na ochranu životního prostředí v jednotlivých krajích ČR v letech 2006- 2010.....	154
Mapa č. 28: Revitalizace území realizovaná v rámci dotovaných projektů.....	155
Mapa č. 29: Snížení emisí CO ₂	155
Mapa č. 30: Prvky nadregionálního ÚSES na území MAS Sokolovsko	158
Mapa č. 31: Prvky regionálního ÚSES na území MAS Sokolovsko	159
Mapa č. 32: Prvky ÚSES na území ORP Sokolov	160
Mapa č. 33: Mapa ÚSES na území obce Hory, Jenišov a Mírová	161
Mapa č. 34: Prvky ÚSES na území ORP Kraslice	161
Mapa č. 35: Komplexní pozemkové úpravy	165
Mapa č. 36: Komplexní pozemkové úpravy na území Karlovarského kraje	166
Mapa č. 37: Přehled pozemkových úprav na území MAS Sokolovsko	166
Mapa č. 38: Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v r. 2011	175
Mapa č. 39: Hrubý domácí produkt a struktura hrubé přidané hodnoty v r. 2011	176
Mapa č. 40: Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v krajích ČR a v okresech Karlovarského kraje k 31. 1. 2014	181
Mapa č. 41: Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v okresech Karlovarského kraje k 31. 1. 2014	181
Mapa č. 42: Míra nezaměstnanosti v okresech a krajích ČR k 31.12.2012	183
Mapa č. 43: Míra nezaměstnanosti v obcích Karlovarského kraje k 31.12.2011.....	184
Mapa č. 44: Uchazeči o zaměstnání do 25 let dle obcí v Karlovarském kraji k 31.12.2011 .	187

Mapa č. 45: Průměrná hrubá měsíční mzda fyzických osob v r. 2010	191
Mapa č. 46: Výskyt smírčích křížů a křížových kamenů	213
Mapa č. 47: Navržené trasy z projektu Cyklostezky po zaniklých obcích.....	232
Mapa č. 48: Podpořené projekty na tvorbu a aktualizaci územních plánů.....	239
Mapa č. 49: Sídlní aglomerace Karlovy Vary	240
Mapa č. 50: Mapa zapojení obcí do místních akčních skupin v ČR	241
Mapa č. 51: Centra výzkumu a vývoje.....	247
Mapa č. 52: Čerpání dotovaných prostředků v rámci dopravní infrastruktury	249
Mapa č. 53: Čerpání finančních prostředků	250
Mapa č. 54: Čerpání krajských úřadů v rámci dotovaných projektů.....	251
Mapa č. 55: Čerpání obcí od 500 do 5.000 obyvatel v rámci dotovaných projektů	251

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Orgány právnické osoby MAS Sokolovsko o.p.s.	21
Tab. č. 2: Složení Valné hromady partnerů MAS	22
Tab. č. 3: Složení Programového výboru MAS Sokolovsko	24
Tab. č. 4: Složení Výběrové komise MAS Sokolovsko	25
Tab. č. 5: Složení Monitorovacího výboru MAS Sokolovsko	25
Tab. č. 6: Metody komunikace	39
Tab. č. 7: Počet obyvatel, rozloha, hustota obyvatel, počet místních částí	41
Tab. č. 8: Vývoj počtu obyvatel v časové ose	42
Tab. č. 9: Vývoj obyvatelstva Karlovarského kraje	44
Tab. č. 10: Národnostní struktura obyvatelstva okresu Sokolov.....	45
Tab. č. 11: Věkové složení obyvatelstva v okresech Karlovarského kraje k 31.12.2014.....	46
Tab. č. 12: Srovnání průměrné věkové struktury okresu Sokolov s celou ČR k 31.12.2014 ..	46
Tab. č. 13: Syntetické ukazatele věkové struktury obyvatelstva ČR	47
Tab. č. 14: Syntetické ukazatele věkové struktury obyvatelstva ČR 2001, 2011	48
Tab. č. 15: Průměrný věk obyvatel obcí MAS k 1.1.2014	48
Tab. č. 16: Počet osob bez náboženského vyznání podle krajů	49
Tab. č. 17: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (od 15 let).....	52
Tab. č. 18: Školy a školská zařízení podle zřizovatele ve školním roce 2013/2014	53
Tab. č. 19: Počty žáků mateřských a základních škol ve šk. roce 2012/2013.....	54
Tab. č. 20: Seznam družin	55
Tab. č. 21: Střední školy a školská zařízení – 20012/2013 na území MAS	56
Tab. č. 22: Vysoké školy okresu Sokolov	58
Tab. č. 23: Další vzdělávání dospělých	59
Tab. č. 24: Zdravotnictví v Karlovarském kraji k 31.12.2013	64
Tab. č. 25: Zdravotnictví v Karlovarském kraji k 31.12.2012	64
Tab. č. 26: Zařízení sociálních služeb a domy s pečovatelskou službou k 31.12.2013	65
Tab. č. 27: Zařízení sociálních služeb a domy s pečovatelskou službou k 31.12.2012	65
Tab. č. 28: Vybrané údaje o sociálních službách v Karlovarském kraji	66
Tab. č. 29: Organizace působící v oblasti sociálních služeb	67
Tab. č. 30: Vybrané ukazatele vybaveností obcí a služeb na území MAS	70
Tab. č. 31: Kriminalita pro jednotlivá obvodní oddělení	76
Tab. č. 32: Ukazatelé pro trestný čin výroba, držení a distribuce drog.....	77
Tab. č. 33: Ukazatelé pro trestný čin fyzické útoky	79
Tab. č. 34: Ukazatelé pro trestný čin řízení pod vlivem alkoholu	80
Tab. č. 35: Ukazatelé pro trestný čin znásilnění	81
Tab. č. 36: Indexy pro vybrané trestné činy	81

Tab. č. 37: Objasněnost u vybraných trestných činů.....	82
Tab. č. 38: Přehled kategorií jednotek SDH obcí.....	83
Tab. č. 39: Stav základní technické infrastruktury obcí.....	86
Tab. č. 40: Vývoj objemu dotací poskytnutých NNO z krajských rozpočtů v letech 2008-2013	90
Tab. č. 41: Vývoj objemu dotací poskytnutých NNO z obecních rozpočtů v letech 2012 a 2013	91
Tab. č. 42: Počet evidovaných zemědělských podnikatelů (rok 2013).....	108
Tab. č. 43: Druhy půdy dle okresů Karlovarského kraje k 31.12.2013 (v ha).....	108
Tab. č. 44: Počet ekofarem a výměra celkové plochy v ekologickém zemědělství v roce 2013	114
Tab. č. 45: Potraviny nesoucí označení „Regionální potravina“ v Karlovarském kraji.....	116
Tab. č. 46: Produkty nesoucí označení „Original product of Sokolovsko“	118
Tab. č. 47: Vývoj lesnictví v Karlovarském kraji	121
Tab. č. 48: Stav a lov zvěře v Karlovarském kraji	124
Tab. č. 49: Chráněná území v okrese Sokolov	130
Tab. č. 50: Odpady podle vybraného způsobu nakládání v Karlovarském kraji.....	147
Tab. č. 51: Investice na ochranu ŽP podle okresu sídla investora v roce 2013 (v tis. Kč)	154
Tab. č. 52: ÚSES na území ORP Sokolov	162
Tab. č. 53: ÚSES na území ORP Kraslice	163
Tab. č. 54: Ekonomické subjekty v Karlovarském kraji	176
Tab. č. 55: Struktura ekonomických subjektů na území MAS Sokolovsko.....	177
Tab. č. 56: Ekonomické subjekty na území MAS Sokolovsko podle právní formy	177
Tab. č. 57: Míra nezaměstnanosti ČR a regionů Karlovarského kraje (2012-2013).....	180
Tab. č. 58: Míra nezaměstnanosti v ČR a regionech Karlovarského kraje k 31. 12. 2014	180
Tab. č. 59: Nezaměstnanost k prosinci 2011 v jednotlivých obcích MAS Sokolovsko	181
Tab. č. 60: Nezaměstnanost v Karlovarském kraji k 31.12.2013.....	182
Tab. č. 61: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání k 31/05/2014, ÚP Sokolov	184
Tab. č. 62: Věková struktura uchazečů o zaměstnání k 31. 5. 2014	186
Tab. č. 63: Délka nezaměstnanosti v Karlovarském kraji k 31. 5. 2014.....	187
Tab. č. 64: Výše měsíční dávky v nezaměstnanosti k 31. 5. 2014	188
Tab. č. 65: Zaměstnanost a měsíční mzda v krajích ČR	190
Tab. č. 66: Dojíždění do zaměstnání dle jednotlivých obcí	190
Tab. č. 67: Příjemci důchodů a průměrné výše důchodů v okresech Karlovarského kraje....	193
Tab. č. 68: Příjemci důchodů a průměrné výše důchodů v Karlovarském kraji	194
Tab. č. 69: Stav silniční sítě v okresech Karlovarského kraje k 1.7.2012.....	195
Tab. č. 70: Silniční sítě v sousedních krajích k 1.7.2012	195
Tab. č. 71: Přehled registrovaných motorových vozidel k 31.12.2011	196
Tab. č. 72: Nehodovost v Karlovarském kraji k 31.12.2011	196
Tab. č. 73: Seznam zaniklých obcí v oblasti Slavkovského lesa v regionu MAS	220
Tab. č. 74: Cyklotrasy na území MAS Sokolovsko	230
Tab. č. 75: Ubytovací zařízení.....	238
Tab. č. 76: SWOT analýza Vzdělávání a zaměstnanost.....	264
Tab. č. 77: SWOT analýza Životní prostředí a udržitelnost.....	268
Tab. č. 78: SWOT analýza Konkurenceschopný venkov.....	270
Tab. č. 79: SWOT analýza Kvalita života.....	272
Tab. č. 80: Integrovaná SWOT analýza – silné a slabé stránky	275
Tab. č. 81: Integrovaná SWOT analýza – příležitosti a ohrožení	280
Tab. č. 82: Přehled priorit, strategických cílů, specifických cílů MAS Sokolovsko	297
Tab. č. 83: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – prioritami č. 1	326

Tab. č. 84: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 2	333
Tab. č. 85: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 3	335
Tab. č. 86: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – Priorita č. 4.....	339
Tab. č. 87: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – Priorita č. 5.....	345
Tab. č. 88: IROP – Řešení dopravní infrastruktury.....	347
Tab. č. 89: IROP – Řešení integrovaného záchranného systému.....	349
Tab. č. 90: IROP – Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi .	351
Tab. č. 91: IROP – Infrastruktura pro sociální podnikání	353
Tab. č. 92: IROP – Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	354
Tab. č. 93: IROP – Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	356
Tab. č. 94: IROP – Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje.....	356
Tab. č. 95: Časový harmonogram pro oblast zaměstnanosti.....	363
Tab. č. 96: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti zaměstnanosti.....	365
Tab. č. 97: Monitorovací indikátory výsledku pro zaměstnanost	367
Tab. č. 98: Monitorovací indikátory výstupu pro zaměstnanost	368
Tab. č. 99: Časový harmonogram pro oblast sociálního podnikání	369
Tab. č. 100: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálního podnikání	376
Tab. č. 101: Monitorovací indikátory výsledku pro sociální podnikání	378
Tab. č. 102: Monitorovací indikátory výstupu pro sociální podnikání	379
Tab. č. 103: Časový harmonogram pro oblast sociálních služeb	381
Tab. č. 104: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálních služeb	386
Tab. č. 105: Monitorovací indikátory výsledku pro sociální služby	389
Tab. č. 106: Monitorovací indikátory výstupu pro sociální služby.....	389
Tab. č. 107: Časový harmonogram pro oblast prarodinných opatření.....	390
Tab. č. 108: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti prarodinných opatření.....	392
Tab. č. 109: Monitorovací indikátory výsledku pro prarodinná opatření	394
Tab. č. 110: Monitorovací indikátory výstupu pro prarodinná opatření	394
Tab. č. 111: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 1 Předávání znalostí a informační akce.....	408
Tab. č. 112: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 1 Předávání znalostí a informační akce	408
Tab. č. 113: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 2 Investice do zemědělských podniků	409
Tab. č. 114: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 2 Investice do zemědělských podniků	409
Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 3 Lesnická infrastruktura	410
Tab. č. 116: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 3 Lesnická infrastruktura	411
Tab. č. 117: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 4 Zemědělská infrastruktura	411
Tab. č. 118: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 4 Zemědělská infrastruktura	412
Tab. č. 119: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností.....	413
Tab. č. 120: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností.....	413
Tab. č. 121: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 6 Neproduktivní investice v lesích	414
Tab. č. 122: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 6 Neproduktivní investice v lesích	415

Tab. č. 123: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 7 Horizontální a vertikální spolupráce	416
Tab. č. 124: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 7 Horizontální a vertikální spolupráce	416
Tab. č. 125: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 8 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	418
Tab. č. 126: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 8 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	418
Tab. č. 127: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 9 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech.....	419
Tab. č. 128: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 9 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských.....	420
Tab. č. 129: Realizace ÚSES	421
Tab. č. 130: Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně	422
Tab. č. 131: Vazba horizontálních témat na principy hodnocení projektů MAS Sokolovsko.....	437
Tab. č. 132: Vazba horizontálních témat na principy hodnocení projektů MAS Sokolovsko.....	438
Tab. č. 133: Seznam LAG odpovídající územnímu vymezení na bavorské straně.....	456
Tab. č. 134: Seznam LAG odpovídající územnímu vymezení na saské straně:	456
Tab. č. 135: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2016 - e) MPIN	472
Tab. č. 136: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2017 - e) MPIN	476
Tab. č. 137: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2018 - e) MPIN	480
Tab. č. 138: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2019 - e) MPIN	485
Tab. č. 139: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2020 - e) MPIN	490
Tab. č. 140: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2021 - e) MPIN	495
Tab. č. 141: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2022 - e) MPIN	500
Tab. č. 142: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2023 - e) MPIN	505
Tab. č. 143: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD za období 2016 - 2023 - e) MPIN	510
Tab. č. 144: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2016 - f) MPIN	516
Tab. č. 145: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2017 - f) MPIN	517
Tab. č. 146: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2018 - f) MPIN	518
Tab. č. 147: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2019 - f) MPIN	519
Tab. č. 148: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2020 - f) MPIN	520
Tab. č. 149: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2021 - f) MPIN	521
Tab. č. 150: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2022 - f) MPIN	522

Tab. č. 151: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2023 - f) MPIN	523
Tab. č. 152: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) za období 2016-2023 - f) MPIN	524
Tab. č. 153: Indikátory podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD za roky 2016-2023 – g) MPIN.....	525
Tab. č. 154: Financování podle programů a ESI fondů za roky 2016-2023 (v tis. Kč) – h) MPIN	541
Tab. č. 155: Seznam obcí na území MAS Sokolovsko	542
Tab. č. 156: Výsledky ankety pro občany	549
Tab. č. 157: Přehled rizik SCLLD a projektů v rámci SCLLD podpořených.....	573

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Filozofie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko	20
Obr. č. 2: Týmové zpracování SCLLD	38
Obr. č. 3: Vzdělávání dětí v MC Robinson v Sokolově	59
Obr. č. 4: Dětské hřiště v Sokolově v ulici Karla Čapka	72
Obr. č. 5: Dětské hřiště v Horním Slavkově	73
Obr. č. 6: Budova městského úřadu v Sokolově	74
Obr. č. 7: Organizační struktura HZS Karlovarského kraje	83
Obr. č. 8: Panelové domy v Novém Sedle	93
Obr. č. 9: Rodinné domky v obci Šindelová	94
Obr. č. 10: Letecký pohled na část obce Jenišov z roku 2008	95
Obr. č. 11: SVL ul. U Divadla a Sokolovská v Sokolově	100
Obr. č. 12: SVL Rovná.....	101
Obr. č. 13: Migrační trendy sociálně vyloučených osob ze Sokolova do okolí	102
Obr. č. 14: Pastvina ve Slavkovském lese u obce Čistá	107
Obr. č. 15: Označení produktu ekologického zemědělství.....	115
Obr. č. 16: Značka „Original product of Sokolovsko“	118
Obr. č. 17: Hotel Císař Ferdinand a pivovar Svatý Florián v Lokti	119
Obr. č. 18: Pivovar v Kynšperku.....	120
Obr. č. 19: Pivovar v Sokolově	120
Obr. č. 20: Krušné hory na Sokolovsku	122
Obr. č. 21: Krajina Slavkovského lesa na Sokolovsku	122
Obr. č. 22: Pohled na sokolovskou chemičku a za ní probíhající dolovou činnost (r. 2011).	125
Obr. č. 23: Pohled z rozhledny Krudum.....	126
Obr. č. 24: Krušné hory u Přebuzi.....	127
Obr. č. 25: Slavkovský les – Komáří rybníky	127
Obr. č. 26: Řeka Ohře v Kynšperku na Ohří	128
Obr. č. 27: Řeka Ohře u Starého Sedla	128
Obr. č. 28: Vodní plocha Medard – letecký pohled	129
Obr. č. 29: Svatošské skály	134
Obr. č. 30: Rašeliníště u Myslivny	135
Obr. č. 31: Moučné pytle.....	135
Obr. č. 32: Vodní rekultivace – jezero Michal v Sokolově s nejdelším tobogánem v ČR.....	139
Obr. č. 33: Vodní dílo Horka.....	139
Obr. č. 34: Mapa vybraných vodních toků na území MAS Sokolovsko o.p.s	142
Obr. č. 35: Jakost vody v Chodovském potoce	142

Obr. č. 36: Bolševník velkolepý	151
Obr. č. 37: Netýkavka žláznatá	152
Obr. č. 38: Jelen sika	153
Obr. č. 39: Stávající stav sídelní zeleně ve městě Březové – před revitalizací	168
Obr. č. 40: Stávající stav sídelní zeleně ve městě Kraslice – před revitalizací	168
Obr. č. 41: Palivový kombinát Vřesová	171
Obr. č. 42: Komín sokolovské chemičky (letecký pohled 9/2009)	174
Obr. č. 43: Historický záběr na stavbu kamenného viaduktu na trati Loket – Krásný Jez (r. 1899)	198
Obr. č. 44: Dál už to nejede... (r. 2012)	199
Obr. č. 45: Mapa tratí v Karlovarském kraji	199
Obr. č. 46: Hrad Loket	201
Obr. č. 47: Hrad Loket	202
Obr. č. 48: Řeka Ohře a přírodní amfiteátr v Lokti	202
Obr. č. 49: Sokolovský zámek	203
Obr. č. 50: Hrad Hartenberg – probíhající rekonstrukce	204
Obr. č. 51: Pozůstatky kostela svatého Mikuláše	205
Obr. č. 52: Zámek Jindřichovice	205
Obr. č. 53: Zámeček v obci Kaceřov	206
Obr. č. 54: Tvrz v obci Šabina	207
Obr. č. 55: Důl Jeroným	207
Obr. č. 56: Rozhledna Krásno	209
Obr. č. 57: Rozhledna Krudum	210
Obr. č. 58: Rozhledna Cibulka	211
Obr. č. 59: Pohled z rozhledny Cibulka na Oloví	211
Obr. č. 60: Chlum Sv. Maří: Pohled ze zrekultivovaného náspu (výsypky)	212
Obr. č. 61: Hřbitov a obnovená kaple v Tisové u Kraslic	213
Obr. č. 62: Smírčí kříže v Lokti	214
Obr. č. 63: Smírčí kříže v Chotíkově	214
Obr. č. 64: Mobilní muzeum v Lokti	217
Obr. č. 65: Hornické muzeum v Krásně	218
Obr. č. 66: Relikty po zaniklých obcích	221
Obr. č. 67: Současná podoba Chaloupeckého údolí	223
Obr. č. 68: Zbytky bývalé továrny na zpracování cínu na Rolavě	224
Obr. č. 69: Osada Rolava	224
Obr. č. 70: Osada Rolava v zimě	225
Obr. č. 71: Národní přírodní rezervace Velké jeřábí jezero	226
Obr. č. 72: Krajina u Velkého jeřábího jezera	226
Obr. č. 73: Přírodní památka Kamenný hřib a rašeliniště Haar	227
Obr. č. 74: Přírodní památka Rotava	227
Obr. č. 75: Pískovna Erika	228
Obr. č. 76: Mapa Ski Centra Bublava	234
Obr. č. 77: Ohře v Lokti	236
Obr. č. 78: Rozvojová plocha v lokalitě Sokolov – Staré Sedlo	242
Obr. č. 79: Rozvojová plocha v lokalitě Silvestr	243
Obr. č. 80: Rozvojová plocha v lokalitě Nové Sedlo	244
Obr. č. 81: Schéma principů implementace strategie VENKOV	288
Obr. č. 82: Propojení základních oblastí života	289
Obr. č. 83: Grafická podoba vize MAS Sokolovsko	291
Obr. č. 84: Schéma strategického plánování	295

Obr. č. 85: Schéma vazby Priority 1 SCLLD na Programové rámce.....	430
Obr. č. 86: Schéma vazby Priority 2 SCLLD na Programové rámce.....	431
Obr. č. 87: Schéma vazby Priority 3 SCLLD na Programové rámce.....	432
Obr. č. 88: Schéma vazby Priority 4 SCLLD na Programové rámce.....	433
Obr. č. 89: Schéma vazby Priority 5 SCLLD na Programové rámce.....	434
Obr. č. 90: Organizační struktura právnické osoby MAS Sokolovsko o.p.s. a místního partnerství (tzv. organizační složky MAS).....	440
Obr. č. 91: Organizační struktura kanceláře MAS Sokolovsko vůči programovým rámcům.....	445
Obr. č. 92: Schéma dotačních titulů Cíle 2	455
Obr. č. 93: CENTRAL EUROPE 2014-2020	461
Obr. č. 94: DANUBE 2014-2020.....	462
Obr. č. 95: Mapa území MAS Sokolovsko ve vazbě na NUTS2 a NUTS3	542
Obr. č. 96: Výstup komunitní práce s dětmi z MŠ	561
Obr. č. 97: Komunitní práce s dětmi MŠ	561
Obr. č. 98: Výstup komunitní práce s žáky na základní škole (T-graf)	563
Obr. č. 99: Výstup komunitní práce s žáky na základní škole (myšlenková mapa).....	563
Obr. č. 100: Výstupy komunitní práce s žáky na střední škole (myšlenkové mapy)	567
Obr. č. 101: Vztahový diagram MAS Sokolovsko.....	569
Obr. č. 102: Veřejný workshop k novému Programovému rámci Životní prostředí.....	573

Seznam grafů

Graf č. 1: Vzdelanostní struktura obyvatelstva (od 15 let).....	52
Graf č. 2: Hodnoty indexů kriminality pro jednotlivé územní odbory.....	75
Graf č. 3: Hodnoty indexů kriminality pro jednotlivá obvodní oddělení.....	76
Graf č. 4: Finanční prostředky poskytnuté státem a Karlovarským krajem pro jednotky SDH	84
Graf č. 5: Kvalita vody v řece Ohři – amoniakální dusík	140
Graf č. 6: Počet žádostí na využití obnovitelných zdrojů energie v programu Zelená úsporám dle krajů, zdroj IS-GIS SFŽP	157
Graf č. 7: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele (průměr ČR = 100).....	178
Graf č. 8: Tržní strategie firem – budoucí rozvojové plány	185
Graf č. 9: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy na přepočtené počty zaměstnanců	192

Seznam nepovinných příloh

1. Dotazníkové šetření v obcích
2. Obrázkové výstupy dětí MŠ
3. Zápis 1. workshop – Jindřichovice
4. Foto 1. workshop – Jindřichovice
5. Zápis 2. workshop – Nové Sedlo
6. Zápis 3. workshop – Horní Slavkov
7. Zápis 4. workshop – Hory
8. Foto 4. workshop – Hory
9. Zápis workshop Zaměstnanost a vzdělávání
10. Zápis workshop Životní prostředí
11. Zápis workshop Konkurenceschopný venkov
12. Zápis workshop Kvalita života
13. Zápis setkání starostů

14. Foto setkání starostů
15. Pozvánka na mezinárodní workshop
16. Zápis z mezinárodního workshopu
17. Prezenční listina z mezinárodního workshopu
18. Foto z mezinárodního workshopu
19. Příloha Vzájemné hodnocení
20. Data AOPK
21. Data ČSÚ pro MAS
22. Data ČSÚ
23. Údaje o obecné ochraně přírody ORP Kraslice
24. Údaje o obecné ochraně přírody ORP Sokolov
25. Strategie mezinárodní spolupráce 2014-2020
26. CHKO Slavkovský les

1 Úvod

Do rukou se Vám dostává „**Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko**“ (SCLLD). Představuje střednědobý ucelený strategický dokument platný pro období 1. 1. 2014 až 31. 12. 2020¹. Realizace projektů, které budou v souladu s touto strategií, povede ke **zlepšení kvality života a zhodnocení kulturního** a přírodního **dědictví** dané oblasti, a to za **respektování principů udržitelného rozvoje a principů implementace strategie** MAS Sokolovsko.

Proč vytvářet strategii území, když se můžeme opřít o nadřazenou strategii kraje či naopak nižší plány rozvoje jednotlivých obcí MAS? Realizace vlastní strategie zaměřené pouze na území naší místní akční skupiny je způsob, jak cíleněji a efektivněji dosáhnout vytýčených cílů, a to z několika důvodů: dobrá znalost místních podmínek, efektivnější komunikace mezi partnery, možnost úzce zaměřených animací podle potřeb území, větší transparentnost, jednodušší monitoring apod.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko byla připravována s maximálním tlakem na transparentnost přípravy a znalost místní situace. Z tohoto důvodu jsme při vypracování SCLLD uplatnili tzv. **partnerský přístup**, tj. spolupráci tří sektorů – veřejného, soukromého a neziskového, tak jako v minulých letech. Vzhledem k velkému počtu obcí, podnikatelů, potažmo i občanů na území MAS Sokolovsko to nebyla práce jednoduchá, byla však nezbytná, neboť rozhodování je nejefektivnější tehdy, když se na něm podílejí ti, jichž se týká. Zástupci výše uvedených tří sektorů se dohodli na jednotné myšlence – filozofii rozvoje území, kterou se Vám tento dokument pokusí přiblížit.

Zpracování místní rozvojové strategie bylo mj. založeno na:

- kooperaci představitelů obcí, neziskové a podnikatelské sféry při tvorbě analýzy území
- použití moderních komunikačních metod (workshopy, brainstorming, facilitace, atd.) ke stanovení obsahu analýzy území, tvorbě SWOT analýzy, priorit a vize území
- aktivní komunikaci s občany, protože bez nich by strategie pozbyla svůj význam (webové stránky MAS, facebook MAS, dotazníkové šetření, ankety)
- analýze existujících strategií partnerů a mikroregionů MAS Sokolovsko
- strategiích vyšších úrovní

¹ Realizace činností vázaných na výzvy CLLD je s ohledem na pravidlo N+3 platná až do 31.12.2023. Dle pravidla N+3 každý závazek členské země přijatý vůči Evropské komisi musí být splněn do tří let od přijetí tohoto závazku.

- zásadách trvale udržitelného rozvoje, které respektují jak potřeby společenské a ekonomické, tak potřeby environmentální

Na tvorbě strategie se spolupodílela společnost ABRI, s.r.o., která dlouhodobě pomáhá s přípravou a realizací dotovaných projektů a záměrů na území MAS Sokolovsko a která spolupracovala již při tvorbě Integrované strategie rozvoje území MAS Sokolovsko na období 2007 - 2013. Tato organizace metodicky dohlížela na proces zpracování a sestavování strategie tak, aby byly zajištěny provázanosti, struktura a další náležitosti potřebné k vytvoření kvalitního strategického dokumentu. Místní aktéři vč. manažerů a pracovníků MAS se podíleli na vytváření obsahu strategie, čímž je zaručeno nejen reálné stanovení cílů, ale také jejich porozumění. Důvodem je potřeba zpracování strategie nejen precizně po stránce komunitního projednávání, ale také po stránce expertní, což je důvodem spolupráce se společností ABRI, s.r.o.

V úvahu byly brány samozřejmě také existující územně-plánovací dokumentace obcí, strategické a koncepční plány obcí, svazků obcí, plán péče chráněného území CHKO Slavkovský les, plány a záměry místních podnikatelů a neziskových organizací. Strategie navazuje na Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 - 2020 a vyšší strategie na úrovni České republiky a Evropské Unie.

Od prvopočátku fungování Místní akční skupiny Sokolovsko jsme se snažili nespojovat naši existenci pouze se situací a vývojem v zemědělství. Neboť venkov $\neq$ pouze zemědělství. Aby byla venkovská část našeho regionu rovnoměrně a systematicky rozvíjena, musíme stavět na širěji definovaných základech.

Samozřejmě nemůžeme a ani nechceme pominout skutečnost, že **venkovská komunita je tvořena více sektory**, především tedy veřejnou správou, dále podnikatelskými subjekty a neziskovými organizacemi. Každý má svoji nezastupitelnou roli. Naším úkolem, a to nejen při tvorbě strategie, je právě zkombinovat a využít potenciál všech zainteresovaných stran k rovnoměrnému vývoji na našem venkově. Právě tím zabráníme vzniku případných disparit a deformací jak v oblasti sociální, ekonomické, politické či životního prostředí.

Pro období 2014 - 2020 předpokládáme prohloubení místního partnerství, a to jak uvnitř MAS se subjekty podnikatelskými, neziskovými a veřejnými, ale i s dalšími českými partnery mimo území naší MAS a s partnery se zahraničí (k čemuž nás blízkost hranic se SRN předurčuje). Z tohoto důvodu jsme do zpracování SCLLD zapojily i místní akční skupiny z Karlovarského kraje, německého Bavorska a Saska.

Obr. č. 1: Filozofie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko

Komunitní postup tvorby strategie se ukázal jako správný již v roce 2007, kdy jsme zpracovávali strategii MAS poprvé, neboť přispěl k informovanosti partnerů i občanů MAS Sokolovsko. Současně mohly být vyslyšeny i jejich názory a požadavky. Tím jsme zamezili případným budoucím připomínkám typu: „vy jste rozhodli“. Nadále už u nás bude platit **„my jsme rozhodli“**. Naše filozofie tedy spočívá na tom nejstabilnějším a nejspolehlivějším stavebním kameni ze všech, **na synergii plynoucí z aktivního partnerství a úzké kooperace nás všech.**

Strategie MAS Sokolovsko není strnulý koncept. Je to součást dlouhodobého procesu dosažení naší vize - proměny Sokolovska ve skutečný domov obrozením duše a krajiny.

1.1 Základní informace MAS Sokolovsko

Název a právní forma MAS:	MAS Sokolovsko o. p. s.
Sídlo MAS:	Náměstí Míru 230, 357 61 Březová
Web MS:	www.mas-sokolovsko.eu
Předseda správní rady MAS:	Miroslav Bouda
Statutární zástupce a hlavní manažer MAS:	Ing. Ivana Jágriková, ředitelka MAS
Manažeři MAS zapojení do tvorby SCLLD:	Ing. Markéta Hendrichová Mgr. Zuzana Odvody

Společnost byla založena zakladatelskou smlouvou podpisem dne 26. 1. 2009, která byla zapsána do rejstříku obecně prospěšných společností, vedeného Městským soudem v Plzni, do oddílu O, vložky 103.

Tab. č. 1: Orgány právnické osoby MAS Sokolovsko o.p.s.

Název orgánu	Obsazení
Valná hromada zakladatelů (řazeno dle sektorů)	Mikroregion Sokolov – východ
	Svazek měst a obcí Kraslicka
	Město Horní Slavkov
	Město Kynšperk nad Ohří
	AGRO & KOMBINÁT Dolní Žandov s. r. o.
	Horský statek Abertamy s.r.o.
	Jan Danko
	~~František Fara~~
Správní rada (řazeno abecedně)	Ing. Beránek Petr
	Bouda Miroslav – předseda správní rady
	Janurová Dana
	Jaša Jan
	Klímová Anna
	Mgr. Zajíček Bohumír
Dozorčí rada (řazeno abecedně)	Bolvari René – předseda dozorčí rady
	Janura Josef Dis.
	~~Tegerová Eliška~~ Bc. Michal Pehanič
Statutární zástupce	Ing. Jágriková Ivana - ředitelka

Zdroj: vlastní data k 31.10.2019

Kromě výše uvedených jsou do činnosti o.p.s. zapojeni i jednotliví pracovníci organizace, tj.:

- vedoucí manažer
- projektoví manažeři
- administrativní pracovník
- externí zpracovatel účetnictví

Dohodou o změně zakládací smlouvy ze dne 9. 9. 2014, část XI, došlo ke zřízení Organizační složky MAS, tzv. místního partnerství. Místní partnerství je tvořené veřejným, soukromým a neziskovým sektorem. S partnery je uzavřena Rámcová smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci. MAS Sokolovsko je otevřená novým partnerům, kteří mají kdykoli možnost požádat o přistoupení do MAS. Žádost o přistoupení a postup je popsán na webových stránkách MAS. Identifikace a popis činností a odpovědností orgánů právnické osoby i místního partnerství je součástí Statutu MAS Sokolovsko, který je dostupný na webových stránkách MAS.

Orgány místního partnerství MAS v členění dle sektorů a zájmových skupin:

- 1) **NEJVYŠŠÍ ORGÁN - Valná hromada partnerů, je tvořen všemi partnery MAS, jimiž jsou** (řazeno dle sektorů):

Tab. č. 2: Složení Valné hromady partnerů MAS

Valná hromada partnerů vč. rozdělení do zájmových skupin - MAS Sokolovsko		
Poř.č.	Veřejný sektor	č. zájmové skupiny
1	Březová	4
2	Bublava	4
3	Bukovany	4
4	Citice	4
5	Dasnice	4
6	Dolní Nivy	4
7	Dolní Rychnov	4
8	Habartov	4
9	Hory	4
10	Horní Slavkov	4
11	Chlum Svaté Maří	4
12	Chodov	4
13	Jenišov	4
14	Jindřichovice	4
15	Josefov	4
16	Kaceřov	4
17	Krajková	4
18	Královské Poříčí	4
19	Kraslice	4
20	Krásno	4
21	Kynšperk nad Ohří	4
22	Libavské Údolí	4
23	Loket	4

24	Lomnice	4
25	Mírová	4
26	Nové Sedlo	4
27	Nová Ves	4
28	Oloví	4
29	Přebuz	4
30	Rotava	4
31	Rovná	4
32	Sokolov	4
33	Staré Sedlo	4
34	Stříbrná	4
35	Svatava	4
36	Šabina	4
37	Šindelová	4
Poř.č.	Neziskový sektor	č. zájmové skupiny
38	Hartenberg z.s.	1
39	Klub českých turistů, Krušné hory se sídlem v Sokolově	2
40	Tradiční řemesla Bernard, z.s.	2
41	Rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou	2
42	Pomoc v nouzi, o.p.s.	1
43	Srdce a čin, o.p.s.	1
44	Agentura osobní asistence a sociálního poradenství, o.p.s	2
45	Destinační společnost Sokolovsko, o.p.s.	3
46	Římskokatolická farnost Locket	2
47	Kotec o.p.s.	2
48	Denní centrum Mateřídouška, o.p.s.	2
49	Khamoro o. p. s.	2
50	TJ Sokol Kraslice	2
Poř.č.	Soukromý sektor	č. zájmové skupiny
51	Jan Danko	3
52	Romana Vlková	3
53	Horský statek Abertamy s.r.o.	3
54	Agro & Kombinát Dolní Žandov spol. s.r.o.	3
55	AT Konzult, s.r.o.	3
56	Správa pamětihodností s.r.o.	1
57	Vladimír Lokaj	3
58	Marek Bochníček	3
59	Jarmila Tůmová	3
60	František Bartoň	3
61	Jakub Potěšil	3

62	Tomáš Fara	3
63	Lenka Zemanová	3
64	Krajská hospodářská komora Karlovarského kraje	1
65	ept connector s.r.o.	1
66	Irena Lechanová	3
67	Milan Hloušek	3
68	Statek Lunga s.r.o.	3
69	Obchodně technické služby s.r.o.	3
70	BENEFIN PFC s.r.o.	2
71	Bauport s.r.o.	3
72	Ing. Vladimír Mikeš	1
73	Bc. Michal Pehanič	3
74	PhDr. Pavel Čáslava	1
75	Helena Farová	3
76	Bc. Iveta Soukupová	3
77	Mgr. Karel Fiala	2
78	PhDr. Pavel Feigl	1
79	Milan Pokorný	3

Zdroj: vlastní data k 31.10.2019 (v tabulce chybí obec Citice, která bude doplněna po schválení změny SCLLD)

- 2) ROZHODOVACÍ ORGÁN – Programový výbor,** jehož členové jsou voleni z řad partnerů, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv (řazeno dle sektorů):

Tab. č. 3: Složení Programového výboru MAS Sokolovsko

Složení Programového výboru MAS Sokolovsko		
Poř.č.	Veřejný sektor	č. zájmové skupiny
1	Město Habartov (předseda orgánu)	4
2	Město Chodov	4
Poř.č.	Neziskový sektor	č. zájmové skupiny
3	Srdce a čin, o.p.s.	1
4	Římskokatolická farnost Locket	2
Poř.č.	Soukromý sektor	č. zájmové skupiny
5	Helena Farová	3
6	Krajská hospodářská komora Karlovarského kraje	1
7	BENEFIN PFC s.r.o.	2
8	Agro & Kombinát Dolní Žandov spol. s r. o.	3

Zdroj: vlastní data k 31.10.2019

- 3) VÝBĚROVÝ ORGÁN – Výběrová komise,** jejíž členové musí být voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv:

Tab. č. 4: Složení Výběrové komise MAS Sokolovsko

Složení Výběrové komise MAS Sokolovsko		
Poř.č.	Veřejný sektor	č. zájmové skupiny
1	Obec Libavské Údolí	4
2	Město Horní Slavkov	4
3	Město Kraslice	4
4	Město Loket	4
5	Obec Královské Poříčí	4
Poř.č.	Neziskový sektor	č. zájmové skupiny
6	Hartenberg z.s.	1
7	Pomoc v nouzi, o.p.s.	1
8	Tradiční řemesla Bernard z.s.	2
9	TJ Sokol Kraslice	2
10	Khamoro o.p.s.	2
Poř.č.	Soukromý sektor	č. zájmové skupiny
11	ept connector s.r.o.	1
12	František Bartoň	3
13	Mgr. Karel Fiala	2
14	PhDr. Pavel Čáslava	1
15	Tomáš Fenkl	2
16	Milan Hloušek	3
17	Irena Lechanová	3
18	Ing. Vladimír Mikeš (předseda orgánu)	1
19	Milan Pokorný	3
20	Vladimír Lokaj	3

Zdroj: vlastní data k 31.10.2019

- 4) KONTROLNÍ ORGÁN – Monitorovací výbor,** jehož členové jsou voleni z řad partnerů, přičemž žádná ze zájmových skupin ani veřejný sektor nesmí mít větší zastoupení, než 1 osobu (řazeno dle sektorů):

Tab. č. 5: Složení Monitorovacího výboru MAS Sokolovsko

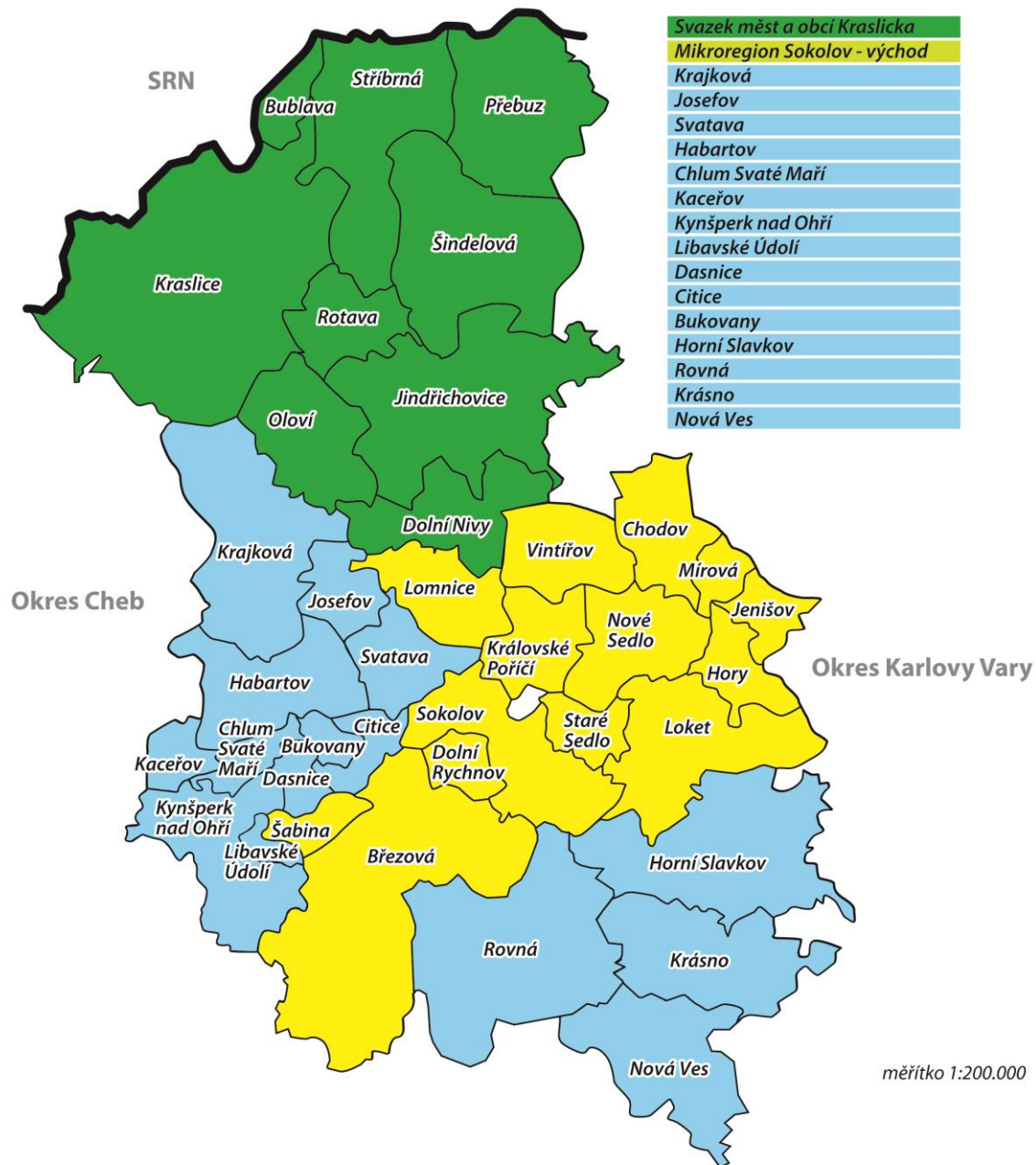
Složení Monitorovacího výboru MAS Sokolovsko		
Poř.č.	Veřejný sektor	č. zájmové skupiny
1	Obec Lomnice (předseda orgánu)	4
Poř.č.	Neziskový sektor	č. zájmové skupiny
2	Denní centrum Mateřídouška, o.p.s.	2
Poř.č.	Soukromý sektor	č. zájmové skupiny
3	Správa pamětihodností s.r.o.	1
4	AT Konzult, s.r.o.	3

Zdroj: vlastní data

1.2 Vymezení území MAS Sokolovsko

Území místní akční skupiny Sokolovsko **prakticky kopíruje hranice okresu Sokolov**, nepatří do něj pouze obce ~~Citice~~, Těšovice, Tatrovce a Vřesová. Na východě pak uskupení přejímá 3 obce z okresu Karlovy Vary, kterými jsou Hory, Jenišov a Mírová.

Mapa č. 1: Politická mapa MAS Sokolovsko

Zdroj: vlastní data k 31.12.2019

Území má nepravidelný tvar, mírně protáhlý severojižním směrem. Na severním okraji se území stýká se Spolkovou republikou Německo, na východě pak s okresem Karlovy Vary a na západě a jihu s okresem Cheb. **Rozloha zájmového území vč. nově přistupující obce Citice je 776 km²** (Karlovarský kraj 3 314 km²), což je zhruba pětina rozlohy Karlovarského kraje.

Území MAS Sokolovsko spadá do území 3 obcí s rozšířenou působností – ORP Kraslice, ORP Sokolovsko a 3 obcemi také zasahuje do ORP Karlovy Vary.

Naprostá většina území MAS patří mezi **státem podporované regiony**, jak ilustrují i následující mapy. Mezi státem podporované regiony (ORP vymezené jako hospodářsky problémové regiony) náleží v Karlovarském kraji ORP Cheb, **Kraslice, Sokolov** a Ostrov, tedy většina území MAS Sokolovsko (ORP Kraslice a OPR Sokolov).

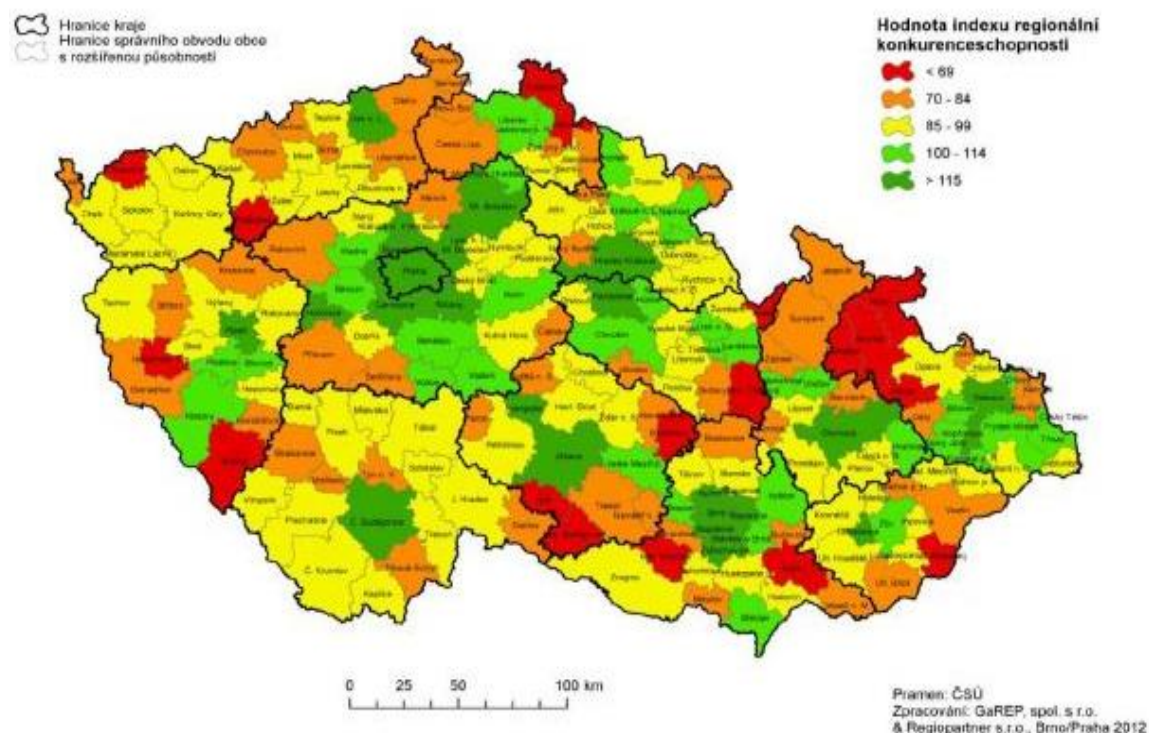
Mapa č. 2: Typologie krajů ČR z hlediska regionální konkurenceschopnosti

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020

Dle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 patří z hlediska typologie krajů ČR podle regionální konkurenceschopnosti mezi **komplexně nekonkurenceschopné regiony Ústecký a Karlovarský kraj**. V rámci Karlovarského kraje spadá do nejvíce postižených regionů ORP Kraslice, tj. přibližně 1/3 území MAS Sokolovsko.

Mapa č. 3: Typologie území SO ORP z hlediska regionální konkurenceschopnosti

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020

V místní akční skupině Sokolovsko je zastoupeno vč. nově přistupující obce Citice celkem **38 měst a obcí**, z nichž některé jsou mimo to sdruženy ve svazcích měst a obcí (mikroregiony). Počet obyvatel žijících na území MAS Sokolovsko vč. nově přistupující obce Citice činil **89.224 osob** (k 31. 12. 2018), což spolu s výše uvedenou rozlohou představuje hustotu obyvatelstva o málo větší než **115,2 obyvatel na km²**. Podrobné informace o obyvatelstvu MAS jsou uvedeny v kapitole 2.1 Obyvatelstvo.

Území působnosti MAS je dlouhodobě stabilní, v r. 2019 dochází po mnoha letech k první změně, a to v podobě přistoupení obce Citice, která se nachází v samém centru MAS a její území tak tvořilo tzv. bílé místo. Tvar území je celistvý, a to jak z geografického, demografického, tak politického hlediska. Do území MAS nespadá žádný vojenský újezd.

1.3 Historie MAS, zkušenosti s rozvojem území

1.3.1 Historie MAS Sokolovsko

K založení Místní akční skupiny Sokolovsko došlo **na jaře roku 2006**. V červenci téhož roku byla podepsána zakládací smlouva obecně prospěšné společnosti „MAS Sokolovsko o. p. s.“.

O partnerství projevily již tehdy zájem nejen obce, ale i subjekty zabývající se volnočasovými aktivitami, občanská sdružení či subjekty z oblasti podnikání. Obecně prospěšná společnost byla založena za účelem poskytování obecně prospěšných služeb, jejichž cílem je rozvoj regionu Sokolovsko s hlavním zaměřením na venkov. Všechny tyto služby jsou zakotveny v zakládací smlouvě obecně prospěšné společnosti MAS Sokolovsko, která je dostupná na webových stránkách MAS.

Důvodů pro danou volbu území MAS bylo více. **Jmenujme alespoň hlavní spojující prvky:**

Značná část území MAS Sokolovsko spadá do **oblasti bývalých Sudet**. Lze zde dodnes sledovat následky např. poválečného vystěhování německého obyvatelstva, či nevytvoření tradic a vztahu místních obyvatel (většinou dosídlenců) k místu, kde žijí. Na tyto **pocity vykořeněnosti** dodnes působí **nevyjasněné vztahy k vlastnictví půdy** či odkupy pozemků osobami, které v území nežijí, na půdě nehospodaří. Tato fakta do značné míry ovlivňují možnost rozvoje podnikání na venkově a investic do zemědělství.

Pro Sokolovsko je naprosto typické **značné množství lesů** a zemědělské půdy, které jsou však využívány jen v naprosto minimální míře. Z tohoto hlediska lze konstatovat, že zemědělství a tradiční řemeslná výroba jsou do budoucna jedním z nejvíce potenciálních oborů pro růst hospodářství a zaměstnanosti.

Území MAS Sokolovsko je velmi bohaté na **nejrůznější typy památek a kulturní dědictví** (církevní, technické, přírodní ad.). Bohužel řada těchto památek se nachází v katastrofálním stavu, často nejsou jasně určeny majetkoprávní vztahy k těmto památkám, nejsou zabezpečeny proti krádežím a vandalismu. Dalším problémem je neexistující zmapování právě těchto nejdrobnějších památek typu kapliček, smírčích křížů apod. V této oblasti má MAS Sokolovsko do budoucna připravenou celou řadu záměrů na zmapování a revitalizaci kulturního dědictví.

Na území okresu Sokolov došlo po roku 1945 k **zániku nebo téměř úplnému zániku 49 obcí, osad a samot**. Důvody jejich zániku se různily. V případě Slavkovského lesa se obvykle jednalo o vytvoření vojenského výcvikového prostoru. V oblasti Sokolovské pánve byl zánik lidských sídel způsoben rozvojem povrchové těžby hnědého uhlí, které padly za oběť stovky obyčejných

domků i desítky zajímavých a vzácných staveb. V oblasti Krušných hor byl zánik mnoha obcí způsoben především odsunem německého obyvatelstva, a pak také zřízením hraničního pásma, které se stalo záminkou pro demolici opuštěných stavení. Ne všechny obce však byly zničeny úplně. Některé byly např. znovu vybudovány o několik kilometrů dál, na některých se udržel život v podobě dvou tří domků. Některé osady byly dokonce částečně obnoveny. Touto problematikou se MAS dodnes aktivně zabývá.

Řada zvláštností, které území MAS Sokolovsko spojuje, vyplývá také z historického hlediska. Každý ví, že pro Sokolovsko je typický průmysl, zejména těžba hnědého uhlí a výroba chemikálií. Avšak málokdo tuší, že **oblast Sokolovska bývala nejúrodnějším místem na území dnešní ČR** pro pěstování chmelu. „Chmelová doba“ byla od 17. století postupně vytlačována těžbou. Rozsáhlá dolová činnost taktéž vedla k zániku řady vesnic s pozoruhodnou lidovou architekturou tzv. hrázděných domů. Zemědělství, převážně pěstování chmelu a lesnictví, mívalo na území MAS významnou tradici. Již dnes začínají na území MAS vznikat **nové malé rodinné pivovary** a do budoucna se zde očekává velký boom zde tradičního pivovarnictví.

Dalším bohužel smutným faktem spojujícím území MAS Sokolovska, je kvalita životního prostředí. Rozhodujícími faktory destrukce prostředí jsou znečištění ovzduší, devastace a denaturalizace krajiny. Podle úrovně znehodnocení prostředí lze řešené území rozdělit na tyto zcela odlišné části:

Území MAS Sokolovska patří k nejvíce postiženým oblastem v ČR. Rozhodujícími faktory destrukce prostředí jsou znečištění ovzduší, devastace a denaturalizace krajiny. Podle úrovně znehodnocení prostředí lze řešené území rozdělit na tyto zcela odlišné části:

- **Sokolovská pánev** - území s mimořádnou koncentrací zdrojů znečištění ovzduší a vod (těžba, průmysl, sídla, doprava) a mimořádným rozsahem devastovaných ploch.
- **Krušné hory** - zdroje znečištění omezeny pouze na sídla. Zásadním problémem je poškození lesních ekosystémů vlivem dálkového transferu škodlivin.
- **Chráněná krajinná oblast Slavkovský les** - zdroje znečištění jen lokálního charakteru. Místy je výrazné plošné poškození prostředí zemědělskou činností.

V oblasti vodohospodářství pokračuje trend snižování vypouštěného znečištění vlivem **výstavby ČOV a útlumu průmyslové výroby**. Očekává se, že k růstu kvality vod přispěje **revitalizace vodních toků**, která se začala uskutečňovat v pánevních oblastech Sokolovska.

K růstu kvality vody dochází také vlivem ukončení činnosti některých znečišťovatelů a dodržováním zákonných limitů na vypouštění nebezpečných a odpadních látek.

Další důležitou skutečností je **vysoká míra nezaměstnanosti**, která se na Sokolovsku dlouhodobě pohybuje nad celorepublikovým průměrem. Toto je spojeno zejména s pozvolným poklesem těžební činnosti (propuštění mají se svou kvalifikací obtíže získat zaměstnání v jiném oboru, problém naroste po úplném ukončení těžby, což je odhadováno přibližně na rok 2035) a nízkou vzdělanostní úrovní obyvatel okresu Sokolov.

S ohledem na aktualizaci SCLLD je nutno konstatovat, že míra nezaměstnanosti za uplynulých 5 let rapidně klesla a její samotná výše není problémem. Problematická je struktura těchto nezaměstnaných a nedostatek pracovních sil na Sokolovsku.

Sokolovsko je tradičně vnímáno jako průmyslová, šedá a nezajímavá oblast, a jako takové je především v **oblasti v cestovního ruchu** téměř neobjeveno, a tudíž i „neokoukáno“. Skutečnost je taková, že na území MAS turista najde vše, co potřebuje, od krás Krušných hor, přes nepoškozenou přírodu CHKO Slavkovský les, až po zajímavé aktivity pořádané v centrální části MAS, tj. na území Sokolovské pánve. Je však potřeba dobudovat dostatečnou základní ubytovací a stravovací infrastrukturu, rozvíjet služby v podobě půjčoven sportovního vybavení a podpořit výstavbu/přestavbu/modernizaci objektů a ploch sloužících pro sportovní/kulturně rekreační využití.

Na území MAS Sokolovsko doposud není plně rozvinuta venkovská turistika a není využit potenciál zemědělských farem v oblasti agroturistiky. Cestovní ruch přitom vykazuje nejdynamičtější růst, poskytuje mnoho pracovních příležitostí i pro nekvalifikované pracovní síly a nabízí alternativu k zaměstnání v zemědělství. Území MAS Sokolovska má velký potenciál pro rozvoj venkovského cestovního ruchu a agroturistiky, který působí jako důležitý faktor trvale udržitelného rozvoje.

Do budoucna se dá očekávat další úbytek pracovních míst v těžebním průmyslu a přesun pracovních sil do oblasti služeb. Z tohoto důvodu je nutné nastartovat rozvoj cestovního ruchu, který v budoucnosti bude hrát ještě významnější roli v hospodářství a zaměstnanosti.

Shrňme-li hlavní důvody výběru daného území, dostaneme se především k přirozené snaze společně (v rámci spolupráce obcí, potažmo mikroregionů a dalších subjektů aktivních na území dnešní MAS Sokolovsko) řešit hlavní problémy a využívat společné charakteristiky:

- **homogenita území** (geografická, historická, politická, ekonomická i demografická)

Území MAS Sokolovsko je až na menší výjimky administrativně shodné s územím okresu Sokolov, přijímá navíc 3 obce z okresu Karlovarského. Celé území v podstatě spadá do povodí řeky Ohře. Z hlediska fyzickogeografických charakteristik je území tvořeno Krušnými horami, Sokolovskou pánví a CHKO Slavkovský les.

- **společné zájmy a problémy**

Pro oblast je typická vysoká míra nezaměstnanosti, jedná se o příhraniční oblast (tzv. Sudety) s Německem. S ohledem na poválečné vysídlení německého obyvatelstva a k navazujícímu umělému dosídlování území se dodnes místní občané potýkají s pocity vykořeněnosti. Opomenout nelze ani pro oblast naprosto charakteristickou těžbu a průmyslové využití území, které svým postupným útlumem přispívá k nárůstu strukturální nezaměstnanosti.

Z původně účelové spolupráce (především spolupráce mikroregionů na integrovaných projektech) se postupně **vyvinula spolupráce na základě osobních vztahů** představitelů obcí, místních podnikatelů, dobrovolníků a také neziskových organizací.

Tím jak se MAS vyvíjela, aktivně působila na své území a úspěšně využívala řady dotačních titulů, připojovali se další partneři. Tyto subjekty se podílely na tvorbě SCLLD.

1.3.2 Zkušenosti MAS Sokolovsko s dotačními tituly

Dnes je MAS Sokolovsko jednou z největších MAS v ČR co do počtu obyvatel (cca 90.000 obyvatel). V programovém období Evropské unie 2007 - 2013 byla MAS Sokolovsko aktivně zapojena **do iniciativy Leader**.

V roce 2007 MAS vyhlásila **vlastní program Leader Sokolovsko**. Získala prostředky od místních aktivních subjektů (především od obcí) a ve vlastní výzvě podpořila 8 projektů. Pracovníci MAS i potenciální žadatelé si tak mohli poprvé vyzkoušet a ověřit funkčnost celého systému přidělování dotací metodou Leader. Takto získané zkušenosti zužitkovalo hned v tomtéž roce 5 příjemců dotace, kteří byli vybráni místní akční skupinou k podpoře v rámci programu **Leader ČR 2007**.

Hlavní dotační prostředky a aktivity spojené s rozvojem regionu metodou Leader však byly spojeny až **Programem rozvoje venkova ČR, IV. osou Leader**. Z tohoto dotačního titulu MAS Sokolovsko podpořila 108 projektů v hodnotě téměř 104 milionů Kč, které přispěly k rozvoji sokolovského regionu. Projekty byly realizovány v letech 2009 – 2014 v rámci 8 výzev v 7 různých oblastech, tzv. fichích. V této oblasti si pracovníci i partneři MAS

Sokolovsko vyzkoušeli nejen vyhlašování výzev, ale také příjem a administraci projektů, jejich kontrolu, bodování, řešení případných připomínek, dohled nad realizací, vyúčtování i monitoring projektů. O kvalitě činnosti aparátu MAS svědčí, že žádný žadatel nepodal v průběhu výše zmíněných 8 výzev odvolání proti bodování či postupu MAS na SZIF.

Projekty schválenými v rámci **Strategického plánu Leader MAS Sokolovsko** se podpořila zejména **infrastruktura v obcích**, jejich **občanská vybavenost**, dále se menšími projekty **přispělo k záchraně a obnově místního kulturního dědictví a** v neposlední řadě také **k rozvoji malého podnikání**. Rezervy shledáváme na poli podpory vzdělání a neziskového sektoru, což bychom v příštím programovém období chtěli pozměnit.

MAS Sokolovsko o.p.s. se však nevěnovala jen získávání finančních prostředků pro subjekty na svém území. Realizovala i své **vlastní projekty**. Jejich stručné shrnutí následuje:

1. Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa pro rozvoj CR

Počátkem roku 2008 byla MAS Sokolovsko úspěšná se žádostí o příspěvek z Programu obnovy venkova vyhlašovaným Karlovarským krajem. V tomto projektu bylo požádáno o spolufinancování předběžné studie proveditelnosti plánovaného integrovaného projektu Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa pro rozvoj cestovního ruchu. Tato studie se výrazně promítla do projektů MAS v budoucích letech.

2. Pilotní projekt obnovy vzhledu vybraných obcí partnerských

Tento projekt byl realizován v rámci Programu rozvoje venkova, opatření IV.2.1. Jednalo se o projekt partnerský MAS Sokolovsko o.p.s. a MAS Český les o.s. Výstupem projektu byla upravená a obnovená zeleň v obcích Rudolec, Kamenice, Krajková a Petrovice a dále nákup techniky (travní traktory, plotostřihy aj.). Projekt byl realizován v letech 2009-2010.

3. Propagační kampaň za krásami MAS Sokolovsko

Z programu ROP, oblast podpory 4.3 byla získána dotace na projekt, jehož hlavním výstupem byly letáky a DVD propagující atraktivitu našeho území. Letáky byly vyhotoveny v české, německé, anglické a ruské jazykové mutaci. Materiály byly zdarma distribuovány do všech informačních center na území MAS a dále šířeny např. na výstavách a různých setkáních. Projekt byl realizován v letech 2010-2011.

4. Řemeslo má zlaté dno

Taktéž tento projekt byl realizován v rámci Programu rozvoje venkova, opatření IV.2.1. Partnerem zde kromě MAS Sokolovsko, MAS Krajina srdce a MAS Český les byla i německá

místní akční skupina LAG InitiAktivkreis Tirschenreuth. Výstupem projektu bylo vybudování center/dílů řemesel na území partnerských MAS a následná realizace série kurzů řemesel (zdarma pro účastníky). Projekt byl realizován v letech 2011-2012.

5. Cyklostezky po zaniklých obcích Slavkovského lesa a napojení na systémy v sokolovské kotlině

V letech 2011-2013 MAS realizovala i projekt financovaný z oblasti podpory 2.1, programu ROP Severozápad. Hlavním předmětem projektu je zpracování dokumentace pro územní a stavební řízení a dále studie vedení cyklostezek a studie proveditelnosti jakožto příloha pro budoucí žádost o dotaci na vybudování konkrétních cyklotras.

Realizace projektu proběhla komunitním způsobem a aktivovala **místní subjekty**. Nejen partneři, ale také např. vlastníci relevantních pozemků byli zapojeni do tvorby studií a návrhů vedení cyklotras.

6. Obnova reliktů zaniklých obcí Slavkovského lesa

Ve stejném období, tj. v letech 2011 – 2013 MAS realizovala ještě jeden projekt, financovaný taktéž z oblasti podpory 2.1, programu ROP Severozápad. Cílem projektu bylo zpracování jedné společné Vyhledávací studie proveditelnosti reliktů po zaniklých obcích na území Slavkovského lesa, dále zhotovení projektových dokumentací na obnovu vybraných reliktů, bulletinu o obnově reliktů a Studie proveditelnosti pro následné podání žádosti o dotaci dle pravidel ROP. I v tomto případě bylo při zpracování projektových dokumentací postupováno komunitním způsobem. Občané MAS Sokolovsko se mohli k navrhovanému řešení dané oblasti vyjádřit na webových stránkách MAS Sokolovsko, či prostřednictvím dotazníkového šetření, které k projektu proběhlo. Za tímto účelem vznikl i Bulletin o obnově reliktů, který projekt představil odborné i širší veřejnosti. Tímto došlo k **aktivizaci místních subjektů**, zapojení veřejnosti do realizace projektu. Dotazníkové šetření bylo směřováno jak do soukromého, tak do občanského sektoru.

7. Řemesla - od historie po nejmodernější techniky

Projekt byl realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, a to v období 1/2013 – 8/2014. Cílem projektu bylo změnit postoj žáků i rodičů k technickým oborům - zatraktivnit technické obory a zvýšit zájem o ně. Obsahem projektu byla celodenní mimoškolní výuka (speciální program v muzeu řemesel, praktická část, videoprezentace), dále počítačové modelování využitelné v řemeslech, exkurze do výrobních podniků s

environmentálním výkladem. Do projektu byli jakožto hlavní partneři zapojeny Základní školy z Krajkové, Kynšperka nad Ohří a Lokte.

8. Snadněji přes překážky k podnikání

Tento projekt byl finančně podpořen v rámci OP LZZ, opatření 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti. Projekt byl v realizaci od 4/2013 – 12/2014. Cílem projektu bylo zvýšit zaměstnatelnost nezaměstnaných osob nebo osob ohrožených na trhu práce v Karlovarském kraji a to prostřednictvím poskytnutí komplexu kvalitních vzdělávacích aktivit a podpůrných poradenských služeb pro zájemce o podnikání. Cílovou skupinou byly fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku a dále fyzické osoby, které byly vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců. Součástí projektu bylo široké spektrum vzdělávacích aktivit, které vychází z potřeb cílové skupiny. Mezi základní aktivity patřily motivační dny pro zahájení podnikání, rekvalifikační kurz v délce nad 200 výukových hodin (proběhl celkem 3x), poradenské služby (programy Asistence, Intervence, Právní služby), doprovodná a podpůrná opatření.

9. Projekt Můj životní styl a zdraví

MAS Sokolovsko bylo partnerem projektu realizovaného v letech 9/2014-7/2015 z operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost Můj životní styl a zdraví. Tento projekt byl určen základním školám Karlovarského kraje, konkrétně se do něj zapojilo 25 základních škol z celého regionu. Dotační výzva byla zaměřena na boj proti obezitě, projekt byl nicméně zaměřen širěji a snažil se dotknout všech základních oblastí zdravého životního stylu dětí, a to celkem v 5 vzdělávacích programech.

První aktivitou projektu byl program Pijte vodu z kohoutku, který dětem objasňoval důležitost dodržování pitného režimu, zvláště pak vody, jako základní vhodné tekutiny k pití. Druhou aktivitou byl program Radost z pohybu, kde zkušená lektorka ukázala dětem nové zajímavé trendy z oblasti pohybových aktivit a seznámila děti s nezastupitelnou rolí pohybu pro jejich zdraví. Třetí aktivitou byl program Víím, co jím. Tento program byl veden velice zážitkově a děti při něm zjišťovaly nové možnosti stravování, důležitost pravidelnosti a pestrosti v jejich jídelníčku. Čtvrtou aktivitou byl program Vše podstatné o životním stylu. Ten byl směsicí různých podaktivit směřovaných i na pracovníky škol, v rámci níž proběhly např. workshopy pro pracovnice/pracovníky školních jídelen nebo např. seminář pro pedagogy o kořenech zdraví. Jako pátá aktivita byla zastoupena také Dopravní výchova, v rámci níž byly realizovány zážitkové lekce pro děti i pedagogy a z ní je vytvořen pracovní sešit pro děti 1. stupně základních škol. Vrcholem celého projektu byla publikace o zdravém životním stylu pro 2.

stupně základních škol. Počet dětí aktivně zapojených do tohoto projektu vysoce přesáhl počet 2000.

10. Projekt Výměna zkušeností mezi MAS Plzeňského a Karlovarského kraje

Cílem projektu byla spolupráce mezi zapojenými MAS, předávání správné praxe a postupů, posílení vazeb mezi MAS. Do projektu bylo zapojeno 7 místních akčních skupin. Projektu se účastnily MAS z Karlovarského kraje (MAS Sokolovsko, MAS 21, MAS Krušné hory a MAS Kraj živých vod) a z Plzeňského kraje (MAS Český les, MAS Zlatá cesta a MAS Radbuza). Mezi zapojenými partnerskými MAS byla podepsána partnerská smlouva o spolupráci. Projekt byl spolufinancován v rámci opatření IV.2.1, ve 22. kole příjmu Programu rozvoje venkova. Období realizace tohoto projektu bylo od 9/2014 do 6/2015.

Zapojené MAS si jako téma k řešení zvolily monitoring a evaluace strategie MAS. V rámci realizace projektu probíhala vzájemná pracovní setkání. Nejprve byla zpracována doporučení vycházející z teoretických poznatků o evaluaci a monitoringu. Dále došlo k porovnání dosavadní prováděné praxe, existujících předpisů, vnitřních směrnic a střednědobých hodnocení zapojených MAS. Na závěr došlo k prolnutí doporučení zpracovaných na základě teorie a praxe. Výsledkem projektu je doporučující metodika provádění monitoringu a evaluace MAS. Na zpracování doporučující metodiky se podílely všechny zapojené MAS vzájemnými konzultacemi, sdílením zkušeností, nápadů a námětů, vzájemným připomínkováním a doplňováním provedené práce.

1.3.3 Zapojení MAS do dalších partnerství

MAS Sokolovsko je aktivní i v rámci spolupráce, a to jak v rámci České republiky, tak v zahraničí. Na území Karlovarského kraje funguje 5 místních akčních skupin, přičemž statutární zástupkyně MAS Sokolovsko je již od počátku fungování Krajské sítě MAS Karlovarského kraje současně místopředsedkyní tohoto neformálního sdružení.

MAS Sokolovsko spolu s MAS 21, o.p.s. a MAS Vladař o.p.s. společně založily i zapsaný spolek Krajské sdružení MAS Karlovarského kraje, z.s. V rámci tohoto spolku spolupracují MAS na tématech propojujících území.

MAS Sokolovsko je také aktivním partnerem Celostátní sítě pro venkov (organizace zřízené Ministerstvem zemědělství ČR), která podporuje především vzdělávací aktivity na venkově.

MAS Sokolovsko o.p.s. je také členem Národní sítě MAS České republiky, z.s., což je organizace sdružující MAS napříč Českou republikou.

Za dobu svého působení MAS Sokolovsko podepsala řada smluv o spolupráci a memorand, jmenujme např. smlouvu o spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze, memorandum uzavřené s Regionálním pracovištěm Správy CHKO Slavkovský les či memorandum o spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování.

Taktéž jednotliví pracovníci MAS se dlouhodobě zapojují do řady činností směřujících k podpoře místních akčních skupin v ČR. Ředitelka MAS Sokolovsko Ing. Jágriková je např. dlouholetou členkou Pracovní skupiny Leader, která je především poradním orgánem MZe při tvorbě pravidel věnovaných metodě Leader v Programu rozvoje venkova ČR.

Manažerka MAS Sokolovsko Ing. Eva Slámová je členkou Mezinárodní pracovní skupiny zřízené Národní sítí MAS, která se zabývá mezinárodní spoluprací místních akčních skupin napříč Evropou.

Manažerka MAS Sokolovsko Ing. Markéta Hendrichová je členkou Pracovní skupiny Vzdělávání v rámci Národní sítě MAS.

Manažerka MAS Sokolovsko Mgr. Zuzana Odvody je členkou skupiny podílející se na tvorbě Regionálního akčního plánu středního vzdělávání v Karlovarském kraji.

Manažerka MAS Sokolovsko Mgr. Anna Marie Schröcková je členkou Pracovní skupiny Enviro v rámci Národní sítě MAS.

1.4 Stanovení týmu tvorby strategie

S tvorbou SCLLD MAS Sokolovsko pro období 2014+ se začalo již v září roku 2012. Strategie rozvoje je dokument, který bude sloužit potřebám obyvatel 37 obcí a měst. Protože základem úspěchu jakéhokoli projektu je mít správně definované role a odpovědnosti jednotlivých aktérů, i my jsme v rámci tvorby strategie stanovili na počátku **Přípravný tým**.

Zadavatel strategie (MAS Sokolovsko o.p.s.) jmenoval **gestorem přípravy** tvorby strategie hlavního manažera MAS, tj. ředitelku MAS Ing. Ivanu Jágrikovou. Její pravomocí je především rozhodovat o běžných záležitostech chodu organizace a udržovat vztahy jak uvnitř samotné MAS, tak i navenek.

Gestor přípravy jmenoval **koordinátora přípravy tvorby strategie**, kterým je facilitátor komunitně-plánovacích workshopů MAS z externí zpracovatelské firmy ABRI, s.r.o. Konkrétně pro tuto pozici byla jmenována Ing. Kristína Trollerová.

Koordinátor sestavil Přípravný tým, který se skládá z manažerů samotné MAS a z odborníků zpracovatelské firmy.

Obr. č. 2: Týmové zpracování SCLLD

Zdroj: vlastní data

Výše uvedení společně vytvořili **Plán přípravných prací** (v neformální podobě), který obsahoval jednotlivé aktivity včetně harmonogramu. Jednalo se zejména o naplánování jednotlivých plánovacích workshopů se zástupci zakladatelů a partnerů MAS a občany MAS.

1.5 Komunikační plán tvorby SCLLD

Základním principem pro tvorbu i realizaci strategie je pro nás princip „**zdola – nahoru**“ tj. že do tohoto procesu je zapojen široký okruh místních aktérů a reprezentantů různých zájmových skupin, což posiluje opodstatněnost předkládaných projektů. Protože zpracování střednědobé strategie je složitý úkol, který čerpá informace především od místních obyvatel, bylo potřeba mít představu o způsobech komunikace a spolupráce s jednotlivými komunitami a občany. MAS Sokolovsko má k dispozici databázi telefonních a e-mailových kontaktů aktivních subjektů, obcí, členů apod. Využívá ji pro ankety, dotazníkové šetření, pozvánky na WS, ověřování dat apod. Tak byl přípravným týmem vypracován pro potřeby tvorby strategie tzv. **Komunikační plán MAS**, který se v průběhu tvorby strategie doplňoval. V rámci tohoto plánu byly stanoveny následující metody komunikace.

Tab. č. 6: Metody komunikace

METODY KOMUNIKACE	
Workshopy (WS) – pro zúčastněné možnost moderované diskuse, podporováno Power pointovými prezentacemi.	Přímá osobní komunikace - na WS, na osobních konzultacích zejména k plánovaným záměrům.
Anketa (anonymní dotazníkové šetření) jako způsob získávání strukturovaných informací o problémech MAS – pro náhodné respondenty, k dispozici na webu MAS, provedena rovněž v rámci workshopů.	Telefonický kontakt – je k dispozici na webu MAS pro případné konzultace či podávání informací o MAS.
Web MAS – informuje o průběhu tvorby strategie (pozvánky a zápisy z WS, Seznam památek k záchraně, anketa). Facebook MAS – nově byl založen facebook MAS Sokolovsko, kde komunita může navzájem sdílet zkušenosti a informace.	Emailový kontakt - je k dispozici na webu MAS pro případné konzultace či podávání informací o MAS, posloužil i jako prostředek získávání vyplněných formulářů o plánovaných záměrech jednotlivých subjektů MAS.
Osobní konzultace – zejména při sběru záměrů MAS.	Web MAS – prostřednictvím něj funguje Seznam památek k záchraně, kde je možné

<p>Zpravodaj Leader a časopis Sokolovsko – pravidelně informují o novinkách a dění okolo MAS včetně postupu přípravy strategie.</p>	<p>uvést památku (mimo seznam kulturních památek), kterou chcete na území MAS zachránit, elektronicky jsou k dispozici vydání časopisu Sokolovsko i zpravodaje Leader.</p>
<p>Veřejné připomínkování SCLLD zveřejněním na webovém portálu.</p>	

Komunikace s obyvateli MAS funguje průběžně neustále (nejen v období přípravy strategie) přes bohaté aktualizované informace na webu www.mas-sokolovsko.eu.

V procesu strategického plánování pro období 2014-2020 se MAS snažila o **inovační prvky**, kterými jsou např.:

- Anketa na webu
- Seznam památek k záchraně na webu
- Založení facebooku MAS
- Zveřejnění dokumentu k připomínkování veřejností
- Uspořádání mezinárodního workshopu

Všechny tyto inovační aktivity mají zároveň **integrující charakter** v rámci území, protože mapují danou oblast na celém území resp. přístup k nim je z celého území MAS neomezen, kdokoli se může zapojit a vyjádřit tak svůj názor.

Konkrétní popis tvorby SCLLD komunitním způsobem je součástí povinných příloh SCLLD, kap. 5.3.

2 Analytická část

Analytická část se věnuje konkrétnímu vymezení území, jeho základnímu popisu, základní charakteristice a vymezení problémů a potřeb (SWOT analýza).

2.1 Obyvatelstvo

Následující kapitoly analytické části se věnují obyvatelstvu na území MAS Sokolovsko.

2.1.1 Počet obyvatel

V místní akční skupině Sokolovsko je zastoupeno celkem **38 měst a obcí vč. nově přistupující obce Citice**, z nichž některé jsou mimo to sdruženy ve svazcích měst a obcí (mikroregiony). Počet obyvatel žijících na území MAS Sokolovsko činil vč. nově přistoupivší obce Citice **89.224 osob** (k 31. 12. 2018), což spolu s výše uvedenou rozlohou představuje hustotu obyvatelstva o málo větší než **115,2 obyvatel na km²**.

Tab. č. 7: Počet obyvatel, rozloha, hustota obyvatel, počet místních částí

Poř. č.	Obec	Počet obyvatel k 31.12.2018	Rozloha v km ²	Počet místních částí
1.	Březová	2725	59,59	7
2.	Dolní Rychnov	1318	5,09	1
3.	Hory	281	7,88	1
4.	Chodov	13 394	14,26	2
5.	Jenišov	1079	5,18	2
6.	Mírová	336	3,90	1
7.	Královské Poříčí	785	12,20	2
8.	Loket	3 055	26,73	4
9.	Lomnice	1 336	13,85	2
10.	Nové Sedlo	2 599	16,98	3
11.	Sokolov	23 241	22,92	4
12.	Staré Sedlo	828	6,50	1
13.	Šabina	317	5,07	1
14.	Vintířov	1 187	14,36	1
15.	Bublava	404	6,15	1
16.	Dolní Nivy	350	18,79	4
17.	Jindřichovice	491	44,40	2
18.	Kraslice	6 749	81,33	15
19.	Oloví	1 672	19,05	4
20.	Přebuz	73	29,79	1
21.	Rotava	2 999	12,03	2
22.	Stříbrná	463	33,55	1
23.	Šindelová	302	38,33	3
24.	Bukovany	1 528	3,10	1
25.	Citice	922	5,4	2

26.	Dasnice	276	4,04	1
27.	Chlum Sv. Maří	273	4,70	1
28.	Josefov	384	8,33	4
29.	Krajková	962	35,25	7
30.	Svatava	1 663	11,59	1
31.	Habartov	4 846	21,39	5
32.	Kaceřov	436	25,36	2
33.	Horní Slavkov	5 414	36,86	1
34.	Krásno	709	25,36	1
35.	Kynšperk n. Ohří	4 789	23,31	8
36.	Libavské Údolí	543	2,29	1
37.	Rovná	318	44,13	2
38.	Nová Ves	177	26,95	2
	Celkem	89 224	775,99	104

Pozn.: Barevné značení pořadových čísel obcí: *Mikroregion Sokolov – východ*, *Svazek měst a obcí Kraslicka*, samostatné členské obce a města.

Zdroj: ČSÚ k 31.12.2018

Tab. č. 8: Vývoj počtu obyvatel v časové ose

Poř. č.	Obec	Počet obyvatel k 1.1.2015	Počet obyvatel k 31.12.2001	Počet obyvatel k 31.12.1991	Počet obyvatel k 31.12.1980	Přírůstek/úbytek (2015-2001) absolutní	Přírůstek/úbytek (2001-1991) absolutní	Přírůstek/úbytek (1991-1980) absolutní
1.	Březová	2702	2 665	2723	3067	37	-58	-344
2.	Dolní Rychnov	1 406	1 245	1168	1485	161	77	-317
3.	Hory	237	183	189	197	54	-6	-8
4.	Chodov	13 940	14 560	14983	14803	-620	-423	180
5.	Jenišov	938	322	292	294	616	30	-2
6.	Mírová	325	225	207	239	100	18	-32
7.	Královské Poříčí	819	711	635	940	108	76	-305
8.	Loket	3083	3 183	3109	1780	-100	74	1329
9.	Lomnice	1290	1 103	958	1056	187	145	-98
10.	Nové Sedlo	2586	2 634	2525	2809	-48	109	-284
11.	Sokolov	23 762	24 968	25697	24763	-1206	-729	934
12.	Staré Sedlo	822	741	622	688	81	119	-66
13.	Šabina	302	279	257	249	23	22	8
14.	Vintířov	1 151	1 096	941	1111	55	155	-170
15.	Bublava	406	330	269	355	76	61	-86
16.	Dolní Nivy	316	287	239	374	29	48	-135
17.	Jindřichovice	475	403	316	380	72	87	-64
18.	Kraslice	6920	7 222	7607	7456	-302	-385	151
19.	Oloví	1 778	1 900	1794	2131	-122	106	-337

20.	Přebuz	75	73	65	97	2	8	-32
21.	Rotava	3 140	3 444	3433	3690	-304	11	-257
22.	Stříbrná	443	434	394	508	9	40	-114
23.	Šindelová	292	260	225	246	32	35	-21
24.	Bukovany	1 568	1 818	1823	2074	-250	-5	-251
25.	Citice	905	855	825	970	187	4	90
26.	Dasnice	307	352	319	337	-45	33	-18
27.	Chlum Sv. Maří	293	293	299	313	0	-6	-14
28.	Josefov	365	304	281	298	61	23	-17
29.	Krajková	911	838	788	1165	73	50	-377
30.	Svatava	1663	1 572	1430	1972	91	142	-542
31.	Habartov	4927	5 372	5448	6154	-445	-76	-706
32.	Kaceřov	450	427	384	412	23	43	-28
33.	Horní Slavkov	5566	5 955	6061	6696	-389	-106	-635
34.	Krásno	715	640	569	552	75	71	17
35.	Kynšperk n. Ohří	4913	5 128	5197	5072	-215	-69	125
36.	Libavské Údolí	595	572	632	821	23	-60	-189
37.	Rovná	382	593	492	542	-211	101	-50
38.	Nová Ves	223	256	247	278	-33	9	-31
	CELKEM	90 991	93 242	93 443	96 374	-2 251	-201	-2 931

Pozn.: Barevné značení pořadových čísel obcí: *Mikroregion Sokolov – východ*, *Svazek měst a obcí Kraslicka*, samostatné členské obce a města.

Zdroj: ČSÚ k 31.12.2018

Jak vyplývá z výše uvedených tabulek, v některých obcích došlo k výraznému úbytku obyvatel. Celkem došlo při porovnání počtu obyvatel v letech **2001 a 2015 k poklesu ve výši 2 251 vč. nově přistupující obce Citice**. Výše úbytku obyvatel v jednotlivých obcích je vyšší než čísla hovořící o nárůstu, výjimku však tvoří např. obec Jenišov, která v posledních letech zaznamenala poměrně silný nárůst obyvatel, a to z důvodu nové výstavby rodinných domů, tzv. satelitního městečka.

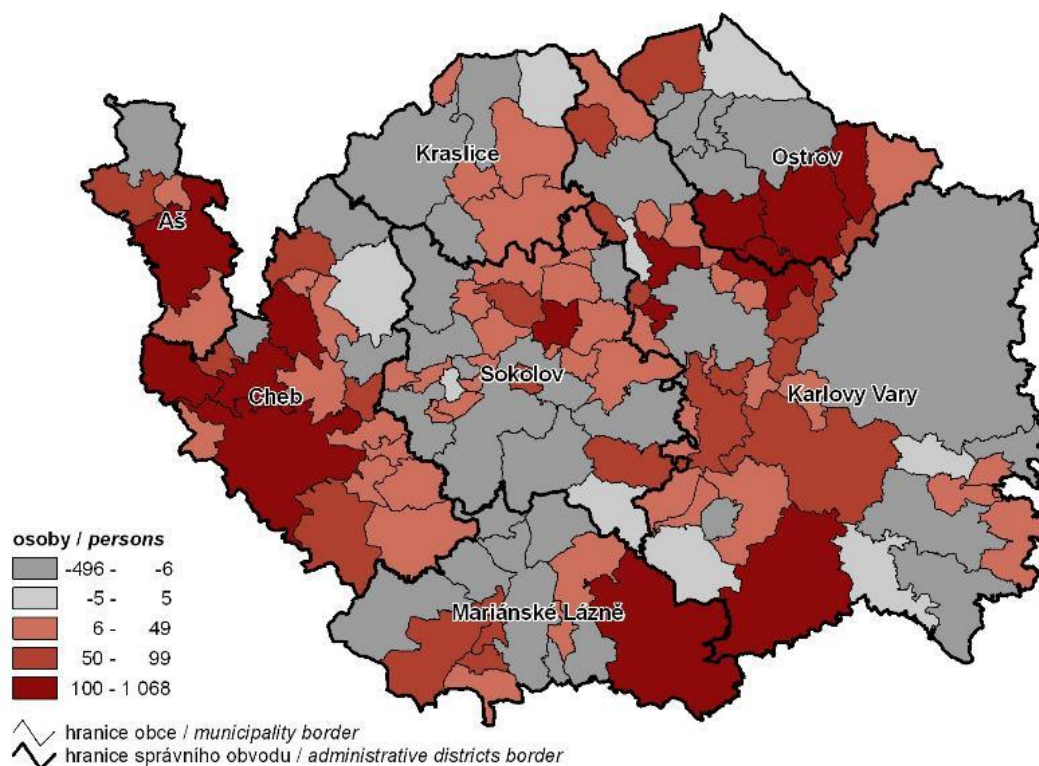
2.1.2 Hustota a vývoj počtu obyvatel

MAS Sokolovsko má v r. 2019 více než 89 tisíc obyvatel (údaj vč. nově přistupující obce Citice). Převážná část území MAS se vyznačuje **nižší mírou osídlení** tj. hustotou do 120 obyv./km², jak ukazuje níže uvedená mapa. Existují zde ovšem také téměř liduprázdné oblasti

s hustotou osídlení menší než 40 obyv./km², jsou to horské oblasti Slavkovského lesa a Krušných hor.

Naše území se zařadilo mezi mnoho dalších v České republice s dlouhodobým klesajícím trendem v dané charakteristice. Graficky je tento vývoj znázorněn v následující mapě.

Mapa č. 4: Vývoj počtu obyvatel v obcích Karlovarského kraje v letech 2001-2010

[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/8A0024A8C7/\\$File/w-41130212q2h3.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/8A0024A8C7/$File/w-41130212q2h3.pdf), staženo dne 10/12/2012

Tab. č. 9: Vývoj obyvatelstva Karlovarského kraje

Obyvatelstvo Karlovarského kraje k 1.1.2014	Kraj celkem	v tom okresy		
		Cheb	Karlovy Vary	Sokolov
Živě narození	2 764	875	1 047	842
Zemřelí	3 151	963	1 272	916
Přistěhovalí	8 917	2 779	3 464	2 674
Vystěhovalí	9 546	2 883	3 520	3 143
Počet obyvatel	300 309	92 211	117 297	90 801

Zdroj: https://www.czso.cz/csu/xk/pohyb_obyvatelstva_v_obcich_karlovarskeho_kraje

2.1.3 Národnostní složení

Dále uvádíme oblast **národnostního složení MAS**, která potvrzuje vzájemnou propojenost zájmového území s původním německým obyvatelstvem a s bývalým Československem. Pro zajímavost uvádíme i vývoj mezi posledními dvěma sčítáními lidu (tj. r. 2001 a 2011).

Tab. č. 10: Národnostní struktura obyvatelstva okresu Sokolov

NÁRODNOSTNÍ STRUKTURA % OBYVATELSTVA	OKRES SOKOLOV (2001)	OKRES SOKOLOV (2011)	KARLOVARSKÝ KRAJ (2011)	ČR (2011)
ČESKÁ	85,2 %	64,6 %	64,4 %	64,3 %
MORAVSKÁ	0,2 %	0,1 %	0,1 %	5 %
SLEZSKÁ	0 %	0 %	0 %	0,1 %
SLOVENSKÁ	5,3 %	2,8 %	2,4 %	1,4 %
ROMSKÁ	0,5 %	0,1 %	0,1 %	0 %
POLSKÁ	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,4 %
NĚMECKÁ	4,6 %	2,3 %	1,5 %	0,2 %
UKRAJINSKÁ	0,3 %	0,3 %	0,5 %	0,5 %
VIETNAMSKÁ	0,2 %	0,5 %	0,1 %	0,3 %
JINÁ/NEUVEDENO	3,54 %	29,1 %	30,8 %	27,8 %

Pozn. Údaje ze sčítání lidu z roku 2011- okres Sokolov, definitivní výsledky

(<http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!/stranka=podle-tematu&tu=30629&th=&v=&vo=null&vseuzemi=null&void=>)

Dle výše uvedené statistiky lze konstatovat, že výraznými národnostními menšinami na území MAS jsou dle předpokladu slovenská a německá menšina (v obou případech klesající tendence). **Pouze jediná minorita doznala nárůstu, a to menšina vietnamských spoluobčanů.** Zvýšená koncentrace osob slovenské a německé národnosti vyplývá z nedávné společné historie s těmito sousedními národy.

Co se týče kvantifikace velikosti **romské menšiny na úrovni 0,1 %**, je potřeba zmínit, že tento výsledek je dán metodikou sčítání lidu, kde je uvažována národnost, ke které se respondenti sami aktivně přihlásí, nikoliv národnost, o které si okolí myslí, že se k ní respondent má hlásit nebo jaká je danému respondentovi okolím přisouzena. Je obecně známo, že Sokolovsko patří mezi popřední regiony České republiky, které musí řešit otázky romské problematiky daleko intenzivněji. Jak vyplývá z dat ze SLBD v roce 1991 se přihlásilo k romské národnosti 32 903 občanů, o deset let později, v r. 2001, dokonce cca o 20 000 občanů méně (- 64,4 %), a to i přes nábor romských asistentů sčítacích komisařů. Při sčítání lidu v r. 2001 uvedlo romskou národnost 11 716 osob, ačkoli počet uživatelů romského jazyka byl odhadnut na 72 000 osob, v roce 2011 dokonce jen 5 135 občanů. V sčítáních lidu jde o aktivní přihlášení se k národnosti. Velká část Romů v České republice se však považuje za Čechy, popřípadě Slováky nebo Maďary. Podobně o této problematice hovoří také Strategie romské integrace do roku 2020, která uvádí, že příslušnost k romské národnostní menšině a přihlášení se k romské národnosti

není exkluzivní. Jedná se (nejen u Romů) o vícevrstvou identitu, kdy se občan může hlásit k několika národnostem. Vůli být považován za příslušníka národnostní menšiny může totiž občan vyjádřit jakýmkoliv způsobem a kdykoliv, nikoliv pouze při SLDB. Strategie romské integrace také upozorňuje na to, že je potřeba počítat s rozdílným počtem osob, jež se samy za Romy označují a které jsou takto označeny svým okolím. Nejen dle statických údajů, ale především ze znalosti místní problematiky je patrné, že otázky spojené s integrací Romů do společnosti jsou ožehavé téma. Dle Strategie romské integrace do roku 2020 „krucální otázkou v procesu integrace je skutečnost, zda je možné, aby jedinec a zejména skupina obyvatel se integrovala do společnosti, kterou obecně není přijímána a postoje vůči ní dle průzkumů veřejného mínění jsou převážně negativní a odsuzující.“ Tato věta odráží situaci i na Sokolovsku. Obecně by integrace měla být chápána jako dvoustranný proces probíhající jak na straně Romů, tak na straně většinové společnosti. (Zdroje: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/>, Strategie romské integrace do roku 2020).

2.1.4 Věková struktura

Strukturální charakteristiky obyvatelstva MAS jsou dodnes významně ovlivněny **poválečnou imigrací a následně socialistickou industrializací** sokolovské pánevní oblasti. Ve srovnání s průměrem České republiky má obyvatelstvo MAS Sokolovsko, resp. okresu Sokolov početnější zastoupení ve věkové kategorii 15-29 let a to o více než 1%. Naopak počet obyvatel starších 69 let je zde lehce podprůměrný, a to o necelé jedno procento oproti celorepublikovému průměru. Celkově však je věkové složení obyvatelstva okresu Sokolov srovnatelné s věkovou strukturou v České republice.

Tab. č. 11: Věkové složení obyvatelstva v okresech Karlovarského kraje k 31.12.2014

Věk	Okres Cheb	Okres Karlovy Vary	Okres Sokolov
0-4	4 655	5 408	4 488
5-14	9 508	11 155	9 273
15-29	15 810	19 363	16 448
30-49	27 331	34 718	26 832
50-69	25 017	32 625	24 008
70+	9 698	13 747	9 209

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=DEM0050PU_OK&maklist_velikost=10000&kapitola_id=19

Tab. č. 12: Srovnání průměrné věkové struktury okresu Sokolov s celou ČR k 31.12.2014

Věk	Okres Sokolov	ČR
0-4	4,97 %	5,27 %
5-14	10,27 %	9,90 %

15-29	18,22 %	16,93 %
30-49	29,73 %	30,34 %
50-69	26,59 %	26,06 %
70+	10,20 %	11,48 %

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=DEM0050PU_OK&maklist_velikost=10000&kapitola_id=19

Ani MAS Sokolovsko se ovšem nevyhýbá obecný problém **stárnutí populace** v celé Evropě.

Na území MAS Sokolovsko počet obyvatel mladších 15 let ve srovnání let 2001 a 2011 klesl o 3 % a naopak počet obyvatel starších 65 let sloupl o 4 %. Dle demografických predikcí do roku 2020 klesne podíl dětí na 12,4 % populace ČR, počet osob 65letých a starších dosáhne 21%. Počet 65letých a starších osob tedy přesáhne počet dětí do 15 let. Tyto skutečnosti mohou přinést velký sociální i hospodářský problém mnoha státům Evropy včetně České republiky, a to prudkým vzrůstem ročních nákladů na penzijní pojištění a další sociální dávky. Již nyní je **nedostatek míst v ústavech sociální péče pro starší občany** či nedostatečné celkové řešení péče o starší občany, a to je také problém Sokolovska. Provozování těchto služeb je velmi finančně nákladné, tzn., že bez podpory státu nebo jiné veřejné podpory nejsou tyto služby pro seniory schopny fungovat jen na základě příspěvků z důchodové penze.

Urychlení populačního stárnutí je nejlépe patrné z porovnání odvozených syntetických ukazatelů. Průměrný věk obyvatel se mezi sčítáními lidu 1991 a 2001 zvýšil o 2,5 roku; takové zvýšení v 10letém intervalu mezi sčítáními lidu nebylo ještě nikdy zaznamenáno. **Při dalším sčítání lidu 2001 a 2011 narostl průměrný věk o další 2,1 %.**

Proti minulosti se výrazně zvýšil i věkový medián, tj. věk, kterého se k datu sčítání dožila polovina obyvatel. **Nejmarkantnější však byl vzestup indexu stárí**, konstruovaného jako poměr počtu obyvatel ve věku 60 a více let (což je dosud obvyklé v ČR) nebo počtu obyvatel ve věku 65 a více let (obvyklé v zahraničí a při mezinárodních srovnáních) k počtu obyvatel ve věku 0 - 14 let, násobený stem. Akcelerace růstu indexu stárí podle obou metodik byla v posledních 20 letech naprosto mimořádná.

Tab. č. 13: Syntetické ukazatele věkové struktury obyvatelstva ČR

Ukazatel	Pohlaví	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Průměrný věk	muži	32,4	33,2	33,7	33,6	34,6	37,1
	ženy	34,4	35,8	36,8	37,0	38,0	40,3
	celkem	33,5	34,5	35,3	35,4	36,3	38,8
Věkový medián	muži	29,6	30,6	31,1	31,5	32,7	35,0
	ženy	33,5	33,8	35,8	34,5	37,1	38,6
	celkem	32,6	33,2	33,4	33,0	34,4	36,6
	muži	44,1	47,1	69,6	56,0	66,0	89,8
	ženy	59,6	70,2	103,7	88,1	104,6	139,1

Index stáří (60+)	celkem	51,7	58,4	71,6	71,7	84,8	113,8
Index stáří (65+)	muži	29,0	29,1	43,5	43,0	44,2	64,0
	ženy	39,9	46,4	71,6	71,5	104,6	107,6
	celkem	34,4	37,5	57,2	56,9	60,2	85,4

Zdroj: ČSÚ – Sčítání lidu v letech 1950-2001

Tab. č. 14: Syntetické ukazatele věkové struktury obyvatelstva ČR 2001, 2011

		Česká republika		MAS Sokolovsko	
		2001	2011 (k 31.12)	2002	2011 (k 31.12)
Průměrný věk	muži	37,4	39,6	35,8	38,7
	ženy	40,5	42,5	38,3	41,2
	celkem	39,0	41,1	37,0	40,0
Věkový medián		37,9	40,1	nezjištěno	nezjištěno
Index stáří (65+)		87,2	110,4	59,2	92,9

Zdroj: [https://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/6A002ECDCC/\\$File/400712a1.pdf](https://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/6A002ECDCC/$File/400712a1.pdf),

[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/990050C3E8/\\$File/40341229.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/990050C3E8/$File/40341229.pdf), staženo dne 7/12/2012

Zdroj: nepovinná příloha č. 22 SCLLD dostupná na <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/> (data ČSÚ)

Pro zajímavost přinášíme i přehled o průměrném věku obyvatel v jednotlivých obcích MAS Sokolovsko.

Tab. č. 15: Průměrný věk obyvatel obcí MAS k 1.1.2014

Obec	Průměrný věk k 1.1.2014			Obec	Průměrný věk k 1.1.2014		
	celkem	muži	ženy		celkem	muži	ženy
Březová	42,6	40,6	44,5	Oloví	39,0	37,3	40,7
Citice	nezjištěno			Přebuz	50,8	50,8	50,7
Dolní Rychnov	37,5	36,7	38,3	Rotava	39,7	38,2	41,2
Hory	39,8	38,1	41,7	Stříbrná	43,7	43,0	44,4
Chodov	40,4	39,2	41,6	Šindelová	46,3	45,4	47,2
Jenišov	36,5	35,9	37,1	Bukovany	40,6	39,6	41,6
Mírová	39,3	38,4	40,2	Dasnice	39,7	39,4	40,0
Královské Poříčí	39,0	37,6	40,4	Chlum Sv. Maří	42,7	42,1	43,2
Loket	38,4	37,4	39,4	Josefov	40,9	37,8	44,4
Lomnice	38,2	36,7	39,8	Krajková	40,7	39,7	41,8
Nové Sedlo	39,6	39,1	40,1	Svatava	39,7	38,5	40,8
Sokolov	41,3	39,8	42,7	Habartov	41,3	40,4	42,2
Staré Sedlo	41,5	40,6	42,4	Kaceřov	40,6	39,9	41,4
Šabina	42,0	40,8	43,2	Horní Slavkov	40,5	39,0	42,1

Vintířov	36,2	36,4	36,0	Krásno	39,2	37,1	41,3
Bublava	44,4	43,9	45,0	Kynšperk n. Ohří	42,4	41,2	43,5
Dolní Nivy	38,4	36,4	40,7	Libavské Údolí	41,0	40,5	41,5
Jindřichovice	44,8	44,7	44,9	Rovná	37,3	36,6	38,2
Kraslice	41,9	40,6	43,2	Nová Ves	37,6	38,5	36,7

Zdroj: ČSÚ

Podívejme se na obyvatelstvo i z hlediska zdravotního. V České republice je průměr 33,4 potratů na 100 narozených dětí, v Karlovarském kraji je tento ukazatel podstatně vyšší 42,7 potratů, v okrese Sokolov je to 41,6 potratů na 100 narozených dětí (11. nejhorší výsledek v rámci okresů ČR). Neméně děsivá čísla poskytuje i ukazatel počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou. Průměr České republiky činí 432,9 dětí na 10 000 živě narozených. V okrese Sokolov je to 598,3 dětí. Stejně tak je vysoce nadprůměrná i úmrtnost mužů a žen. (Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voc=tabulka&cislatab=ZDR5042PU_OK&vo=null).

2.1.5 Další charakteristiky

Karlovarský kraj je podle dat SLBD 2011 v rámci České republiky po Ústeckém kraji 2. v počtu osob bez náboženského vyznání nebo bez uvedeného vyznání (87,5 %).

Tab. č. 16: Počet osob bez náboženského vyznání podle krajů

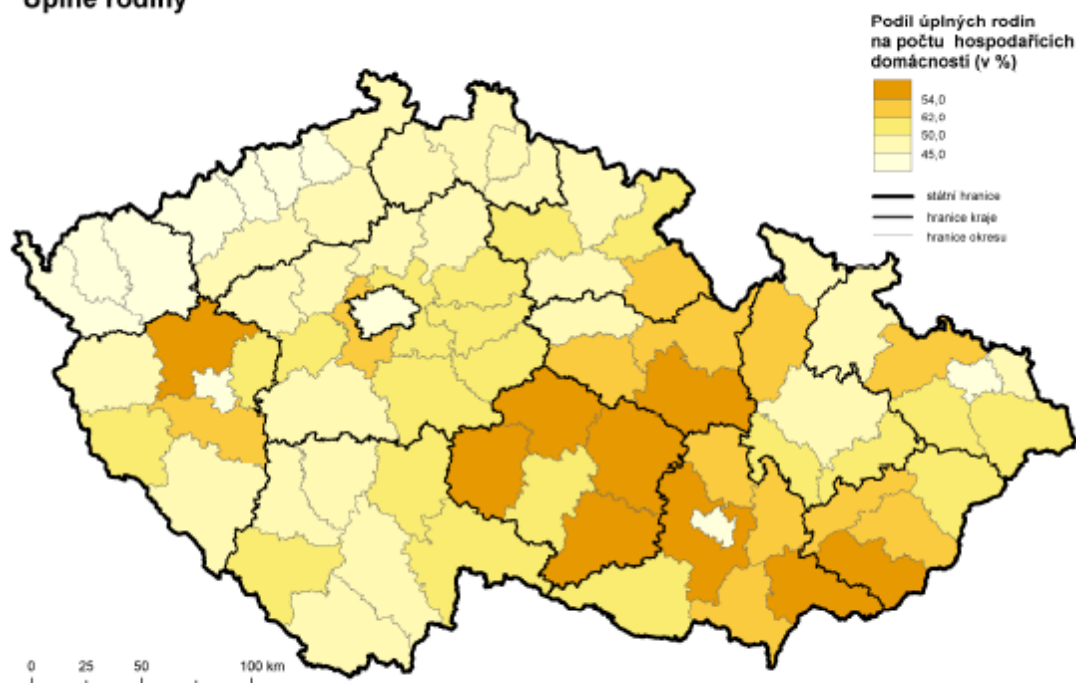
Kraj	Počet obyvatel	Počet osob bez náboženského vyznání	Podíl osob bez nebo bez uvedení vyznání	Kraj	Počet obyvatel	Počet osob bez vyznání	Podíl osob bez nebo bez uvedení vyznání
Česká republika	10 562 214	3 612 804					
Hlavní město Praha	1 272 690	458 058	81,60%	Královéhradecký kraj	555 683	209 172	83,50%
Středočeský kraj	1 274 633	506 544	85,80%	Pardubický kraj	518 228	180 450	80,30%
Jihočeský kraj	637 460	196 325	79,30%	Kraj Vysočina	512 727	132 172	70,80%
Plzeňský kraj	574 694	216 985	85,00%	Jihomoravský kraj	1 169 788	333 624	71,50%
Karlovarský kraj	310 245	120 496	87,50%	Olomoucký kraj	639 946	204 867	76,20%
Ústecký kraj	830 371	364 049	89,90%	Zlínský kraj	590 459	132 921	63,20%

Liberecký kraj	439 262	185 931	87,20%	Moravsko-slezský kraj	1236028	371 210	74,20%
----------------	---------	---------	--------	-----------------------	---------	---------	--------

Zdroj: www.czso.cz/sldb2011/.../i/...kraj.../sldb_podrobna_vira.xls, staženo 9.7.2014

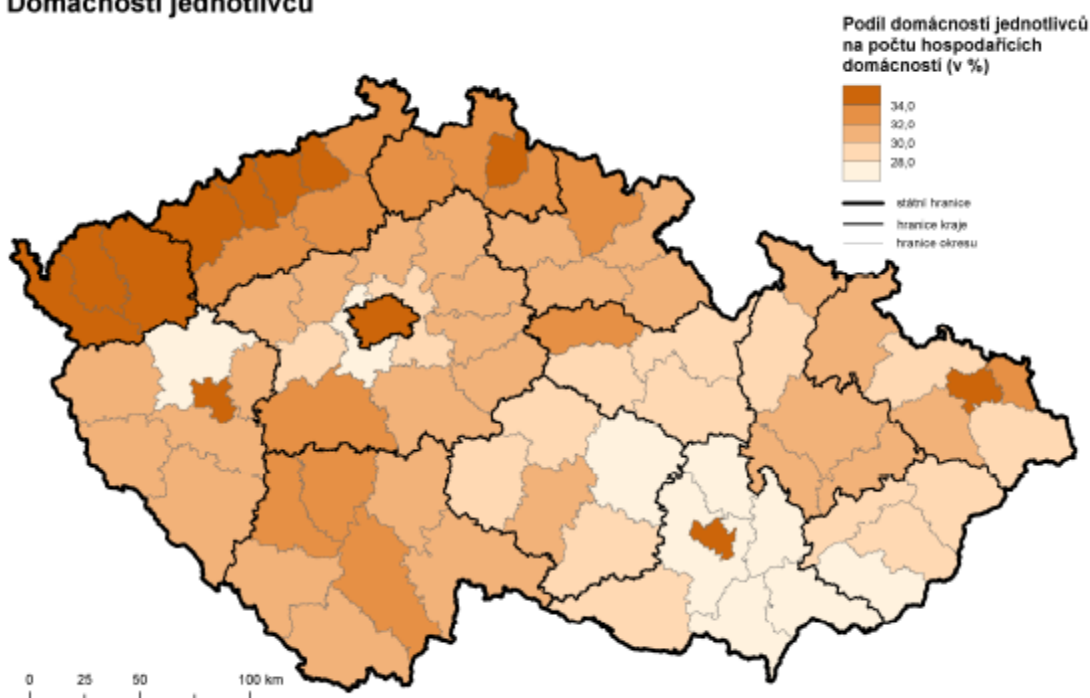
V Karlovarském kraji je velmi nízké procento počtu úplných domácností **úplných rodin**, konkrétně 42,74 %. **Průměrný počet členů domácnosti také klesá, v r. 1970 to byly ještě 3 osoby, nyní pouze 2,2.** Toto číslo se příliš neliší od ostatních krajů ČR. Souvisí to také s celkovým nárůstem počtu domácností jednotlivců, jejichž počet se za posledních 20 let navýšil o téměř 50 %. V Karlovarském kraji tvoří takové domácnosti více než třetinu (35,18 %). Oba ukazatele zobrazují následující mapy.

Mapa č. 5: Podíl úplných rodin na počtu hospodařících domácností
Úplné rodiny

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/jake_je_slozeni_domacnosti_v_cr20130307, staženo 9.7.2014

Mapa č. 6: Podíl domácností jednotlivců na počtu hospodařících domácností
Domácnosti jednotlivců

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/jake_je_slozeni_domacnosti_v_cr20130307, staženo 9.7.2014

Disharmonické sociální vazby jsou provázeny vysokým počtem rozvodů, stejně jako vysokým počtem potratů. V Karlovarském kraji žije **největší procento svobodných osob** (39,4 %) a **největší procento rozvedených osob** (10,8 %) v celé České republice. Je zde také typický model soužití ve faktickém manželství, v oficiálně uzavřených sňatcích je Karlovarský kraj na posledním místě v České republice.

2.1.6 Vzdělanostní struktura

Z hlediska vzdělanostní struktury obyvatelstva je na území okresu Sokolov, ostatně jako v celém Karlovarském kraji, v porovnání se stavem v celé České republice vysoce nadprůměrný počet osob bez vzdělání (kolem 0,8 %) a **osob se základním vzděláním vč. neukončeného** (mezi 22 - 26 %). V počtu osob jen se základním vzděláním včetně neukončeného přesáhl okres Sokolov o téměř 3% krajský průměr. Celorepublikový průměr pak dokonce o 7,76 %. Všechny další stupně vzdělání bohužel vykazují nižší průměr jak v porovnání krajském, tak v celorepublikovém měřítku.

Zcela tristní je rozdíl v počtu vysokoškolsky vzdělaných osob na území Sokolovska, kdy rozdíl od průměru v ČR činí 7,21 % a je také o 1,73 % nižší než v Karlovarském kraji. **Nejnižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním a nejvyšší podíl obyvatel, kteří dosáhli maximálně**

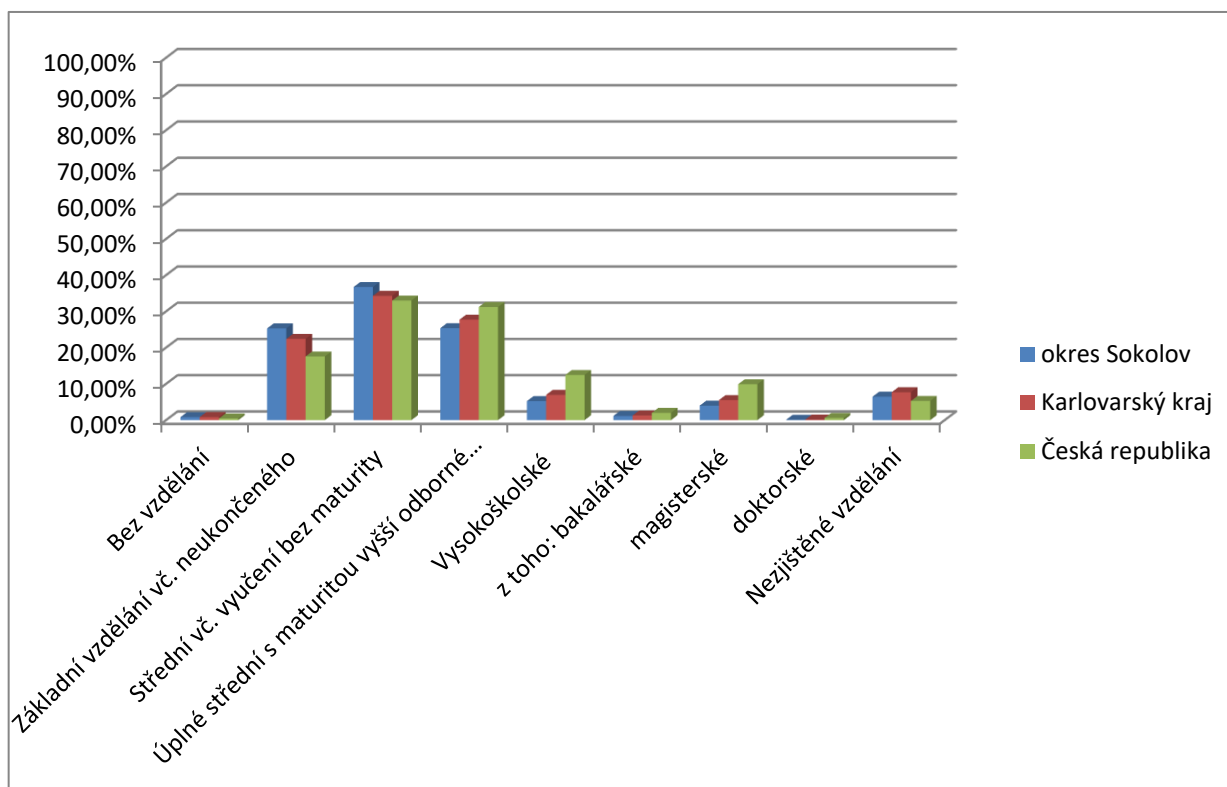
základního vzdělání, považují analýzy za jednu ze základních příčin vysoké míry nezaměstnanosti a s tím souvisejících průvodních sociálních a hospodářských jevů.

Tab. č. 17: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (od 15 let)

Dosažený stupeň vzdělání obyvatelstva	Okres Sokolov	Karlovarský kraj	ČR
Bez vzdělání	0,84%	0,85%	0,47%
Základní vzdělání vč. neukončeného	25,32%	22,42%	17,56%
Střední vč. vyučení bez maturity	36,74%	34,31%	32,99%
Úplné střední s maturitou vyšší odborné vč. nástavbového	25,37%	27,73%	31,22%
Vysokoškolské	5,25%	6,98%	12,46%
z toho: bakalářské	1,15%	1,29%	2,0%
magisterské	4,00%	5,53%	9,9%
doktorské	0,10%	0,16%	0,6%
Nezjištěné vzdělání	6,48%	7,71%	5,3%

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajp/06041-12-xk>

Graf č. 1: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (od 15 let)

2.2 Školství a vzdělávání

Struktura vzdělávací soustavy v podobě škol, předškolních a školských zařízení, které působí v regionech Karlovarského kraje, je uvedena v následující tabulce, přičemž jednotlivé typy jsou pak rozděleny podle zřizovatele. Z tabulky je patrné, že okres Sokolov má v Karlovarském kraji nejmenší počet škol a školských zařízení. Otázkou však zůstává kapacitní vytíženost škol, kvalita jejich vybavení a stav budov a zařízení. Tato témata jsou palčivá především v malých obcích, které se potýkají s nedostatkem jak dětí (ať už z důvodu celkově nízkého počtu dětí v obci či z důvodu zápisu dětí do školských zařízení ve větších obcích), tak nedostatkem financí pro dovybavení, rekonstrukci školských zařízení či na ohodnocení zaměstnanců včetně zajištění dalšího vzdělávání a tím také kvality výuky jak z hlediska zázemí, tak z hlediska lidského.

Dalším problémem, který úzce souvisí se vzděláním obyvatel, je kvalifikace samotných učitelů. Podle krajského odboru školství učí v Karlovarském kraji 20 % učitelů bez potřebné kvalifikace, což je téměř 700 učitelů. Podle některých odhadů je toto číslo dokonce vyšší.

(Zdroj: http://vary.idnes.cz/nekvalifikovani-ucitele-v-karlovarskem-kraji-fo4-/vary-zpravy.aspx?c=A140412_2055761_vary-zpravy_ba).

Tab. č. 18: Školy a školská zařízení podle zřizovatele ve školním roce 2013/2014

Školy/školská zařízení	Počet škol a školských zařízení				Zřizovatel		
	celkem	CH	KV	SO	kraj	obec	soukr.
Mateřské školy - samostatné	88	28	27	33	-	84	4
- součást ZŠ	37	12	18	7	2	34	1
Základní školy - úplné	103	33	41	29	3	94	5 + 1*
Základní školy (praktické a speciální)	7	1	3	3	1	6	-
Střední školy	38	9	20	9	27	2	8 + 1*
z toho Gymnázia	10	4	3	3	8	-	2
Jazyk. škola s právem st. jaz. zkoušky	1	-	1	-	1	-	-
Vyšší odborné školy	4	1	3	-	4	-	-
Základní umělecké školy	20	6	8	6	4	16	-
z toho Základní umělecká škola součást ZŠ	2	-	1	1		2	-
Domovy mládeže	12	4	5	2	11	-	1
Dětské domovy	5	4	1	1	5	-	-
Domy dětí a mládeže	15	5	4	5	1	14	-
Domy dětí a mládeže - součást ZŠ	1	-	1	1	-	1	-
Pedagogicko-psychologické poradny	1	0	1	-	1	-	-
Školní hospodářství	3	1	2	-	3	-	-
Samostatná školní jídelna	2	1	-	1	-	1	1
Celkem	337	105	135	97	63	252	22

Pozn.: * Státní správa ve školství. Zdroj: <http://rejskol.msmt.cz/>, staženo 9.7.2014

2.2.1 Mateřské školy

Jak lze vyčíst z následující tabulky, ve školním roce 2013/2014 bylo na území okresu Sokolov otevřeno celkem 117 tříd mateřských škol, které navštěvovalo více než 2 800 dětí. Oproti předešlému školnímu roku došlo k navýšení počtu tříd (při stávajícím počtu předškolních zařízení) i žáků. Ve většině mateřských škol jsou tak kapacity zcela naplněny, na 1 třídu vychází v průměru 25 dětí, což je poměrně mnoho pro zajištění kvalitní péče, o možnosti individuálního přístupu lze při těchto počtech pouze teoretizovat.

Z výsledků ankety pro občany MAS Sokolovsko vyplynulo, že ve většině obcí nebo v jejich blízkém okolí je zajištěna mateřská škola. Dokonce 96 % respondentů se vyjádřilo kladně k této otázce.

Vedle mateřských škol se na území MAS Sokolovsko objevuje i nabídka tzv. „mateřských center“. Tyto mateřská centra lze nalézt v Lokti (Marie Klášterková), Sokolově (Baby Club Robinson), Březové (Baby centrum Slunečnice), v Chodově (MC Pavouček) a v Kraslicích (Mateřský klub Kraslický šnek).

2.2.2 Základní školy

V okrese Sokolov bylo ve školním roce 2013/2014 celkem 32 samostatných základních škol, což je o 3 méně, než ve školním roce 2010/2011. Pro srovnání ve školním roce 2003/2004 bylo v Karlovarském kraji 27 819 žáků základních škol (9 639 žáků v okrese Sokolov). V roce 2012/2013 bylo žáků v Karlovarském kraji pouze 23 065 (7 380 žáků v okrese Sokolov).

Tab. č. 19: Počty žáků mateřských a základních škol ve šk. roce 2012/2013

	Předškolní vzdělávání					Základní vzdělávání			
	Školy	Třídy	Žáci	Učitelé		Školy	Třídy	Žáci	Učitelé
Okres Sokolov	40	117	2891	219	Okres Sokolov	32	380	7380	518
Karlovar. kraj	122	387	9542	732	Karlovar. kraj	108	1 189	23 065	1 642

<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/1303-13>, staženo 7.7.2014

Dosažitelnost základních škol na území MAS Sokolovsko je také dobrá, v anketě pro občany odpovědělo 94 % respondentů kladně na otázku, zda je v jejich obci nebo blízkém okolí zajištěna základní škola. Často diskutovaným tématem je kvalita základních škol. V rámci ankety pro občany jsme zjišťovali názory obyvatel MAS na kvalitu základních škol v malých obcích. Kvalitu základních škol v malých obcích jako dostatečnou ohodnotilo 41 %

respondentů. 34 % se naopak domnívá, že kvalita není dostatečná. Na tuto otázku neodpovědělo 25 % respondentů z důvodu nedostatku informací k této problematice.

Na základě dotazníkového šetření provedeného ve všech obcích MAS Sokolovsko bylo zjištěno, že v naprosté většině je didaktické vybavení základních škol na velmi vysoké úrovni. Naopak problematickým se jeví technický stav budov.

Na území MAS Sokolovsko se nachází celkem 30 školních družin. Provozní doba družin se pohybuje většinou od 5:30 (některé i od 5:15) do 16:00 (některé i 16:30), což ne vždy zcela pokrývá pracovní dobu rodičů dětí. V následující tabulce je uveden seznam družin na území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 20: Seznam družin

SEZNAM ŠKOLNÍCH DRUŽIN NA ÚZEMÍ MAS SOKOLOVSKO O.P.S.
Školní družina při Základní škole Kraslice - Střední škola, základní škola a mateřská škola Kraslice, Havlíčkova 1717
Školní družina při Základní škole Sokolov, Křížkova 1916
Školní družina při Základní škole Sokolov, Rokycanova 258
Školní družina při Základní škole Sokolov, Švabinského 1702
Školní družina při Základní škole Bukovany, Bukovany 146
Školní družina při Základní škole Habartov, Karla Čapka 119
Školní družina při Základní škole Horní Slavkov, Nádražní 683
DDM a ŠD Horní Slavkov
Školní družina při Základní škole Chodov, Školní 697
Školní družina při Základní škole Chodov, Husova 788
Školní družina při Základní škole Kraslice, Dukelská 1122
Školní družina při Základní škole Kynšperk nad Ohří, Jana A. Komenského 540
Školní družina při Základní škole Loket, T.G. Masaryka 128
Školní družina při Základní škole Lomnice, Školní 234
Školní družina při Základní škole Nové Sedlo, Masarykova 425
Školní družina při Základní škole Rotava, Nová Plzeň 673
Školní družina při Základní škole Vintířov, Vintířov 65
Školní družina při Základní škole Královské Poříčí, Dlouhá 63
Školní družina při Základní škole Sokolov, Pionýrů 1614
Školní družina při Základní škole J. A. Komenského, Smetanova 738
Školní družina při Základní škole Březová, Komenského 232
Školní družina při Základní škole Chodov, Nejdecká 254
Školní družina při Základní škole praktické a Základní škole speciální Horní Slavkov, Poštovní 654
Školní družina při Základní škole Sokolov, Běžecká 2055
Školní družina při Základní škole Rovná - Základní škola a mateřská škola Rovná, Rovná 36
Školní družina při Základní škole Krajková - Základní škola a mateřská škola Krajková, Komenského 22
Školní družina při Základní škole Svatava - Základní škola a mateřská škola Svatava, Mládežnická 395
Školní družina při Základní škole Mánesova - Gymnázium, základní škola a mateřské škola Mánesova s.r.o., Mánesova 1672
Školní družina při Základní škole Oloví - Základní škola a mateřská škola Oloví, Smetanova 1
Školní družina při Základní škole Libavské Údolí - Základní škola a mateřská škola, Libavské Údolí 109

Zdroj: vlastní zpracování dle internetových stránek ZŠ

V době letních prázdnin mohou zaměstnaní rodiče využít nabídek např. letních příměstských táborů. Nejčastějšími pořadateli těchto táborů jsou domy dětí, základní školy a další organizace. Jako příklad pořadatelů můžeme jmenovat příměstské tábory při DDM Sokolov, příměstský tábor pořádaný ZŠ Kynšperk nad Ohří, Bludiště - Dům dětí a mládeže Chodov či Kraslický ŠNEK, o. p. s. Na základě informací od provozovatelů těchto táborů můžeme říci, že jejich kapacita je nedostatečná a nedokážou pokrýt všechny požadavky rodičů.

2.2.3 Střední školy

Na území místní akční skupiny Sokolovsko se nachází následující 9 zařízení pro střední vzdělávání, z toho 3 gymnázia, z nichž 1 je soukromé a 1 odborné učiliště. Střední školství na území MAS Sokolovsko má sílu v nabízených oborech, bohužel však často nejsou naplněny kapacity otevřených tříd, o čemž svědčí 4. i 5. kola přijímacích zkoušek do některých technických oborů a stále volná místa ke studiu, jak můžeme najít na webu Karlovarského kraje v přehledu volných míst na středních školách pro rok 2014/2015. (Zdroj: http://www.kvkskoly.cz/rodicazak/SiteAssets/Stranky/default/skol_volnamista_2014_Celkovy_prehled.pdf).

Diskutabilní je i umístění absolventů na trhu práce, resp. soulad mezi požadavky zaměstnavatelů a kompetencemi absolventů. Zde je jedinou cestou efektivní komunikace a spolupráce mezi všemi zúčastněnými, tedy jak školami, zřizovateli, tak rodiči, studenty, zaměstnavateli.

Tab. č. 21: Střední školy a školská zařízení – 20012/2013 na území MAS

Zřizovatel: Karlovarský kraj	Obory
Odborné učiliště Horní Slavkov	Zámečnické práce a údržba, Strojírenské práce- obráběcí práce, Stravovací a ubytovací služby, Kuchařské práce
Gymnázium a obchodní akademie Chodov	Obchodní akademie, Ekonomické lyceum, Gymnázium (osmileté)
Střední škola živnostenská Sokolov (místa poskytovaného vzdělávání v Sokolově, Kraslicích a Kynšperku nad Ohří)	4 -leté maturitní: Ekonomika a podnikání, Informační služby, Kosmetické služby 3leté učební: Zpracování dřeva, Prodavač, Pekař, Truhlář, Kadeřník, Aranžér, Číšník-servírka, Kuchař-číšník, Kuchař, Cukrář Nástavbové studium: Podnikání, Vlasová kosmetika 2leté výuční: Práce ve stravování
Střední průmyslová škola Loket	Informační technologie, Stavebnictví, Technická zařízení budov
Gymnázium Sokolov a Krajské vzdělávací centrum	Gymnázium (čtyřleté a osmileté)
Integrovaná střední škola technická a ekonomická Sokolov	Ekonomika a podnikání, Veřejnosprávní činnost, Podnikání, Stavebnictví, Instalatér, Montér suchých staveb, Mechanik instalátérských a elektrotechnických zařízení budov, Tesař, Zedník, Dopravní prostředky, Mechanik strojů a zařízení, Provozní technika, Strojírenství, Obráběč kovů, Strojní mechanik,

	Mechanik opravář motorových vozidel, Elektrikář, Elektrotechnika, Informační technologie
Pedagogicko-psychologická poradna Karlovy Vary (pracoviště Sokolov)	poradna
Zřizovatel: soukromá škola	
Soukromá obchodní akademie Sokolov, s.r.o.	Obchodní akademie (denní, dálkové), Podnikání (denní, dálkové)
Gymnázium, základní škola a mateřská škola Mánesova s.r.o.	Gymnázium (čtyřleté)
Zřizovatel: obec	
Střední škola, základní škola a mateřská škola Kraslice	Nástrojař, Strojní mechanik, Mechanik seřizovač a mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení

Zdroj: *www. stránky výše uvedených škol*

Kraslice: <http://www.zskraslice.cz/view.php?cislocianku=2011100001>, staženo dne 28/11/12

Chodov: <http://www.goachodov.cz/index.php/informaceoskole>,

Živnostenská Sokolov: <http://www.zivnostenska-sokolov.cz/obory.html>

Loket: <http://www.spsloket.cz/obory.html>

Gym Sokolov: <http://www.gymso.cz/>

ISŠTE Sokolov: <http://www.isste.cz/www/script/main.php?ac=page&id=3>

Poradna KV: <http://www.pppkv.cz/>

OA Sokolov: <http://www.e-soas.cz/>

Sour.gymnázium a ZŠ Sokolov: http://www.skolamanesova.cz/?section_id=6299

Další info i: http://www.kr-karlovarsky.cz/Vzdelavani/prehled_skol/stredni_skoly/

2.2.4 Vysoké školy

Okres Sokolov nemá v dosahu žádné přirozené univerzitní spádové centrum. Stav v terciární vzdělávací infrastruktuře ukazuje následující tabulka. Nabídka vysokoškolského vzdělání v denní dojezdové vzdálenosti ze Sokolovska například do Karlových Varů nebo do Chebu také není příliš pestrá. Zájemci o specializované nebo prestižnější vysokoškolské vzdělání jsou nuceni z regionu odejít do univerzitních center jinde v České republice, například do Prahy, Plzně nebo Ústí nad Labem. Otázkou potom je návrat absolventů těchto vysokých škol zpět do regionu a především zda v regionu naleznou odpovídající pracovní uplatnění.

Dle výsledků ankety pro občany se 74 % respondentů domnívá, že by v Karlovarském kraji měla působit vysoká škola. Z hlediska oboru naprosto převažuje přání na technické zaměření této vysoké školy, což uvedlo téměř 50 % respondentů, kteří chtějí v Karlovarském kraji vysokou školu, přičemž z technických oborů bylo nejčastěji uváděno strojní nebo elektro zaměření. Dále byly uváděny obory cestovního ruchu, lázeňství, ekonomie a veřejné správy. S existencí (nebo spíš) neexistencí vysokých škol v regionu souvisí oblast výzkumu a vývoje, kdy je v Karlovarském kraji spolu s Krajem Vysočina vynakládáno nejméně prostředků na výzkum a vývoj z krajů ČR. (Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj: *Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020.*)

Tab. č. 22: Vysoké školy okresu Sokolov

Název VŠ/Fakulta	Sídlo a právní forma VŠ	Typ studijního programu	Počet studijních programů/počet zaměření ve st. programu
Západočeská univerzita v Plzni/Fakulta strojní (konzultační středisko)	Sokolov; veřejná vysoká škola	Bakalářský strojní inženýrství (kombinovaná forma studia, bude otevřeno od akademického roku 2014/2015 v případě dostatečného počtu zájemců)	1
VŠ manažerské informatiky a ekonomiky a.s., Sokolov	Sokolov, akciová společnost, soukromá VŠ	Bakalářský, kombinovaná forma studia	2

Zdroj:

AJAK: <http://www.ajak-sokolov.cz/aktualni.html>

VŠMIE: <http://sokolov.vsmie.cz/obsah-studia>

https://fst.zcu.cz/Soubory/pro-studenty/Letk-_konzultan-stediska-FST.pdf

2.2.5 Další vzdělávání

• Další vzdělávání dětí a mládeže

Další vzdělávání dětí a mládeže je na území MAS Sokolovsko zajištěno např. v šesti domech dětí a mládeže, dvou registrovaných mateřských centrech, šesti základních uměleckých školách (viz tabulka Vybrané ukazatele vybavenosti obcí a služeb MAS Sokolovsko). Zde mohou děti využít velmi široké nabídky vzdělávacích aktivit z oblasti výtvarné, hudební, tělovýchovné, jazykové, dramatické, apod.

Další vzdělávací aktivity pro děti a mládež připravují také knihovny. Sokolovská knihovna, ale i řada dalších, kromě zapůjčení knih, časopisů nebo vzdělávacích tematických kufříků pořádá pravidelné soutěžní akce pro děti a mládež, divadelní představení či tematické rukodělné setkávání nebo různé kulturně-výchovné besedy.

V mateřském centru Robinson Sokolov či Slunečnice Březová se mohou scházet maminky s nejmenšími dětmi i předškoláky. Na vybranou zde mají také z mnoha typů aktivit ať již pohybových, jazykových či tvořivých.

Obr. č. 3: Vzdělávání dětí v MC Robinson v Sokolově

Zdroj: foto vlastní

Některé doplňkové vzdělávací aktivity nabízí nad rámec svých vzdělávacích programů také některé základní a mateřské školy. Jsou jimi např. různé dílničky, jazykové kroužky či tematická setkávání. Na Sokolovsku je také několik škol a lektorů nabízejících jazykové kurzy pro děti a mládež.

• Další vzdělávání dospělých

Na území MAS Sokolovsko nabízí další vzdělávání několik vzdělávacích institucí. Existuje zde možnost profesních rekvalifikací, vzdělávacích kurzů, dalšího profesního vzdělávání v rámci organizace, ad. Senioři mají možnost navštěvovat univerzitu třetího věku.

Tab. č. 23: Další vzdělávání dospělých

Název vzdělávací instituce na území MAS Sokolovsko	Vzdělávací aktivita
Integrovaná střední škola technicko-ekonomická Sokolov	<ul style="list-style-type: none"> - Svářečská škola – svářečské kurzy - Autorizované profesní kvalifikace: elektrické instalace, elektrické rozvody, elektrická zařízení, malíř, montér suchých staveb, opravář strojů a zařízení, montér ocelových konstrukcí, zámečnick, montér strojů a zařízení, dělník ve strojírenské výrobě - Rekvalifikační přípravné kurzy pro obory Strojní mechanik, Elektrikář a Zedník - Technické a odborné kurzy pro firmy - Kurzy z oblasti právně-ekonomického minima - Další vzdělávání pedagogických pracovníků - Univerzita třetího věku

Krajské vzdělávací centrum a Gymnázium Sokolov	<ul style="list-style-type: none"> - Další vzdělávání pedagogických pracovníků - Poradenství, konference - Metodický kabinet - DVPP pro SOŠ
Střední škola živnostenská Sokolov	<ul style="list-style-type: none"> - Rekvalifikační kurzy - Další kurzy dle aktuální nabídky (např. Finanční gramotnost, Upravování fotografií, Základy anglického jazyka, atd.)
Sokolovská uhelná, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> - Další vzdělávání pracovníků (Manažerský kurz, Kurzy pro dělnické profese, apod.)
Unicorn, vzdělávací centrum Sokolov, v.o.s.	<ul style="list-style-type: none"> - Rekvalifikační kurzy - Jazykové kurzy - Víkendové kurzy a semináře - Zákaznické kurzy
Jazykové centrum německého jazyka Sokolov	<ul style="list-style-type: none"> - Jazykové kurzy - Výuka lyžování a snowboardingu
Facejam	<ul style="list-style-type: none"> - Jazykové kurzy

Zdroj:

<http://www.isste.cz/www/script/main.php?ac=page&id=15>, staženo 22.8.2014

<http://www.gymso.cz/krajske-vzdelavaci-centrum.php>, staženo 22.8.2014

http://www.zivnostenska-sokolov.cz/index.php?option=com_content&view=category&id=67&Itemid=347, staženo 22.8.2014

<http://www.suas.cz/article/show/id/95>, staženo 22.8.2014

<http://www.unicornsokolov.cz/>, staženo 22.8.2014

<http://jcnj.webnode.cz/kontakt/>, staženo 22.8.2014

<http://www.facejam.cz/>, staženo 22.8.2014

Další možností pro doplňkové neformální vzdělávání dospělých jsou akce pořádané např. Knihovnou města Sokolov. Ta nabízí pravidelná setkávání při veřejném čtení z vybraných knižních titulů, besedy a přednášky na různá témata, v rámci Dámského klubu pak témata zaměřená na ženy.

Jednou z alternativních možností dalšího vzdělávání je např. Institut RM v Sokolově, který pořádá pravidelné kurzy zaměřené na harmonizaci těla a duše.

Jinými zdroji dalšího neformálního vzdělávání dospělých v oblasti pohybových aktivit mohou pak být na Sokolovsku také zastoupené školy společenského tance, orientálních tanců, výcvik lyžování, potápění, tenisová škola, karate, apod.

2.3 Život v obcích

Pro pochopení života v obcích na území MAS Sokolovsko, je zapotřebí alespoň stručně nastínit historii daného území.

2.3.1 Historie území

Původ nejstarších obyvatel na dnešním území MAS Sokolovsko neznáme, ale lze předpokládat, že i na Sokolovsko zasahovalo **keltské osídlení**. Prvními písemně doloženými obyvateli území jsou však až **Slované**. Konkrétně Sokolovsko bylo **osídleno kmenem Sedličanů**. Usadili se především v zemědělsky úrodném okolí řeky Ohře. Na levém břehu Ohře tak vznikly např. osady Liboc (u Kynšperka), Dasnice, Citice, Svatava. Na opačném, pravém břehu Ohře jsou doloženy např. Tisová či Březová. Území tehdejších Sedličanů bylo na počátku 12. století rozděleno. Západní část (Chebsko) byla připojena k německé říši a východní část (Sedlecko, dnešní Loketsko) byla spojena s českou zemí a s vládou tehdejších Přemyslovců. V této době také začal proces osazování českého pohraničí obyvatelstvem sousedního Německa. V průběhu 12. a 13. století tak vznikly desítky nových osad a stávající slovanské vesnice byly postupně poněmčeny. Održené Chebsko bylo k českému státu opět připojeno až ve 14. století za vlády Jana Lucemburského.

V polovině 15. století získali velkou část dnešního Sokolovska **Šlikové** a ti jej měli v državě až do porážky českých stavů na Bílé hoře v roce 1620. Tehdy přešla značná část sokolovského panství (od Slavkovského lesa až po Kraslice) pod správu rodu **Nosticů**. Zajímavou informací zůstává, že téměř celému kraji byly blízké myšlenky německé reformace a až do počátku 17. století byli obyvatelé **luteránského vyznání**. Na území Sokolovska tehdy výrazně působila nejen přísná rekatolizace, ale např. i útrapy spojené s třicetiletou válkou, vpád Sasů v roce 1631 či nájezdy Švédů.

Neodmyslitelnou součástí Sokolovska v 18. a 19. století byla židovská menšina, kterou zde dodnes připomínají židovské hřbitůvky. Pro Sokolovsko je dále **typická architektura hrázděných domů a statků**, které začaly být od konce 18. století nahrazovány zděným přízemím a hrázděné zůstaly pouze štíty domů. Hlubinnými doly a později i povrchovým dobýváním uhlí došlo k exploataci celé centrální části Sokolovska a taktéž k zániku řady vesnic s touto pozoruhodnou lidovou architekturou. Upomínku architektury podkrušnohorského typu v současnosti tvoří např. Vesnická památková rezervace Královské Poříčí.

První polovina 20. století zde byla těžce poznamenána 1. a 2. světovou válkou. Stovky mužů z celého kraje musely narukovat na bojiště a mnozí se do rodných vesnic již nikdy nevrátili. Těžkou válečnou situací potvrzuje např. existence tábora pro srbské, italské a ruské válečné zajatce, který stál v letech 1915 - 1918 v Jindřichovicích nebo přítomnost koncentračního tábora pro ženy v obci Svatava. V Kraslicích byla pobočka koncentračního tábora „Flossenbürg“.

Na poválečný vývoj celého regionu (především ekonomický a demografický vývoj) měl výrazný vliv nucený odsun velmi početné německé menšiny. Celkem bylo ze Sokolovska vypraveno 35 transportů a bylo odsunuto 39 219 Němců. Současně se však začali navracet váleční uprchlíci či vypuzení obyvatelé a přicházeli i noví osídlenci. Veškeré číselné údaje z této doby jsou obtížně porovnatelné. Údaje o množství německého obyvatelstva, které žilo v pohraničí před druhou světovou válkou, vyplývají především ze sčítání obyvatel v roce 1930. Dle metodiky použité při tomto sčítání se národnost zjišťovala podle mateřského jazyka. Přičemž již v této době se významní demografové přikláněli k názoru, že by měla být zjišťována i národnost i mateřský jazyk odděleně. Tato metodika byla také kritizována reprezentanty národnostních menšin i většinové populace. (Zdroj: http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/ceskoslovenske_scitani_lidu_1930, staženo 18.9.2014).

Část německého obyvatelstva zahynula během druhé světové války (muži v německé armádě), část odešla ještě před koncem války a nezjistitelný počet během tzv. divokého odsunu od května do srpna 1945. Část obyvatelstva zůstala na území Československa, jedná se například o ženy, které se potom vdaly za české muže, a dále o odborníky, kteří byli nepostradatelní pro místní průmysl.

Novodobé, resp. poválečné dějiny okresu Sokolov jsou spojeny s dobou minulého politického režimu. Dalším neodmyslitelným vlivem bylo vytvoření vojenského výcvikového prostoru na území Slavkovského lesa, v oblasti Sokolovské pánve pak rozvoj povrchové těžby hnědého uhlí a v Krušných horách už výše zmiňovaný odsun německého obyvatelstva a zřízení hraničního pásma.

V 50. a 60. letech se započalo se systematickou rekultivací oblastí bývalých hlubinných dolů, kde těžba hnědého uhlí skončila již ve 30. a 40. letech 20. století. K rekultivacím docházelo např. v oblasti Kynšperku nad Ohří či Chodova. Převažoval **lesnický** (59 %) a **zemědělský** (38 %) **způsob rekultivací** a u některých zbytkových jam byl zvolen **hydričský způsob rekultivace**, který je čím dál rozšířenější. Rekultivační práce trvají dodnes.

Velké politické, společenské a ekonomické **změny na konci 90. let** spojené s přechodem na demokratické státní zřízení vedly např. k transformacím struktury hospodářství, rozvoji sektoru služeb a cestovního ruchu. Na území Sokolovské pánve docházelo k postupnému útlumu těžby, což v kombinaci s rekultivačními pracemi pozitivně ovlivnilo kvalitu životního prostředí. S poklesem těžby však souviselo i značné **snížení pracovních příležitostí**. Na situaci v regionu se výrazně neprojevovalo ani otevření hranic se sousedními státy či **vstup České republiky do Evropské unie** v květnu 2004.

2.3.2 Vybavenost obcí a služby

K dané problematice bylo na území MAS Sokolovsko provedeno místní šetření. Z odpovědí vyplynulo, že zhruba v jedné třetině členských obcí není dostupná **zdravotní a sociální péče**. Nemají zde ordinace praktičtí lékaři, stomatologové apod., v provozu není žádný dům řešící sociální péči občanům. Ve zbývajících 2/3 měst a obcí je tato problematika řešena, ačkoliv se často jedná pouze o ordinace obvodních lékařů fungující jednou či dvakrát týdně. Jak bylo místním šetřením zjištěno, v některých obcích mají dokonce pro lékaře prostory včetně vybavené ordinace, bohužel však nemohou najít lékaře, který by v nich ordinoval. Tento nedostatek lékařů souvisí pravděpodobně i s negativní image Sokolovska, které neláká možnost působení ve zdejším regionu. Výsledkům šetření, které se zabývá image Sokolovska, se věnujeme v kapitole o cestovním ruchu.

Nejbližší nemocnice pro vážnější zranění a odbornou péči jsou ve městech Sokolov a Karlovy Vary. Počet lůžek v posledním desetiletí klesl o téměř 250 ks. Pozitivním faktem je naopak mírný nárůst počtu lékařů.

Zdravotní péče v Karlovarském kraji, stejně tak jako v okrese Sokolov, není dostačující. Jak vyplývá z tabulek uvedených níže, přestože v České republice stoupl počet lékařů ambulantní péče v roce 2013 oproti roku 2012, v Karlovarském kraji stejně jako v okrese Sokolov je skutečnost opačná. S nedostatečným počtem lékařů se potýká většina obcí MAS Sokolovsko. Přesto 74 % respondentů ankety pro občany žijící na území MAS Sokolovsko uvedlo, že je spokojeno s dostupností zdravotní péče. Dostupnost zdravotní péče se liší podle velikosti obce. Ve velkých obcích je tato otázka obvykle vyřešena dostatečně. Špatnou dostupnost zdravotní péče pocítují především obyvatelé malých obcí, kde je také špatné dopravní spojení do větších měst, kde jsou ordinace specializovaných lékařů a někdy i praktických pro obyvatele malých obcí, kde se ordinace praktického lékaře nenachází přímo v obci.

MAS Sokolovsko má přibližně 91 000 obyvatel, na něž připadá 45 ordinací praktických lékařů pro dospělé a 26 ordinací lékařů pro děti a dorost. **Celkem tedy na jednu ordinaci vychází 1 282 osob.** Otázka specializovaných lékařů – sledovali jsme konkrétně stomatology a gynekology – je ještě děsivější. **Na 1 gynekologickou ordinaci připadá 3 500 žen** (vč. dětí ženského pohlaví) a **na 1 stomatologickou ordinaci připadá 2 395 pacientů.** Řada obyvatel MAS tak dojíždí za lékaři mimo region, především do krajského města Karlových Varů.

Všimněme si analýzy **počtu lékáren.** Ve sledovaném území je jich 22, což se na první pohled může zdát dost. Ale např. na území celého bývalého Mikroregionu Pod Chlumem (což je 8 obcí) je pouze jedna. A v celém Svazku měst a obcí Kraslicka je 5 lékáren. Z již zmiňované ankety vyplynula poměrně velká spokojenost (80 % respondentů) se službami v obcích. Nespokojenost je často s tím, že v malých obcích chybí lékárna.

Tab. č. 24: Zdravotnictví v Karlovarském kraji k 31.12.2013

ČR, kraje, okresy	Ambulantní péče		Nemocnice				Odborné léčebné ústavy	
	lékaři (přepočtený počet)		lékaři (přepočtený počet)		lůžka		lékaři (přep. počet)	lůžka
	celkem	na 1000 obyvatel	celkem	na 1000 obyvatel	celkem	na 1000 obyvatel		
Česká republika	33771,79	32,131	10839,41	1,031	56807	5,405	1 177,96	21197
Karlovarský kraj	834,23	27,715	245,58	0,816	1372	4,558	12,89	455
Cheb	242,67	26,285	41,60	0,451	364	3,943	4,43	252
Karlovy Vary	401,36	34,137	130,78	1,112	686	5,835	3,8	90
Sokolov	190,20	20,877	73,20	0,803	322	3,534	4,66	113

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=ZDR5012PU_OK&&kapitola_id=17

Tab. č. 25: Zdravotnictví v Karlovarském kraji k 31.12.2012

ČR, kraje, okresy	Ambulantní péče		Nemocnice				Odborné léčebné ústavy	
	lékaři (přepočtený počet)		lékaři (přepočtený počet)		lůžka		lékaři (přep. počet)	lůžka
	celkem	na 1000 obyvatel	celkem	na 1000 obyvatel	celkem	na 1000 obyvatel		
Česká republika	33 395,5	3,178	10 764,8	1,024	58 832	5,598	1 213,66	21 470
Karlovarský kraj	856,12	2,830	274,62	0,908	1 487	4,916	14,51	433
Cheb	246,82	2,660	45,80	0,494	402	4,332	5,74	230
Karlovy Vary	388,94	3,291	134,77	1,140	720	6,092	3,90	90
Sokolov	220,36	2,408	94,05	1,028	365	3,989	4,87	113

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/1303-13>, staženo 7.7.2014

Poměrně dobré výsledky jsou v oblasti **sociální péče**. Z 37 členských obcí 12 odpovědělo kladně, tj. na území obce funguje např. domov důchodců, penzion či dům s pečovatelskou službou. Otázkou však zůstává, do jaké míry a jak mají obce proveden průzkum potřeb v této oblasti, příp. jak jsou s touto problematikou obeznámeni.

Tab. č. 26: Zařízení sociálních služeb a domy s pečovatelskou službou k 31.12.2013

Okresy	Zařízení sociálních služeb celkem	Místa v zařízeních sociálních služeb celkem	z toho					
			Domovy pro seniory		Domovy pro osoby se zdrav. postižením		Azylové domy	
			zařízení	místa	zařízení	místa	zařízení	místa
Cheb	32	990	8	514	4	223	2	62
Karlovy Vary	27	689	4	140	3	304	2	63
Sokolov	27	670	3	226	2	41	1	57

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=SZB5012PU_OK

Tab. č. 27: Zařízení sociálních služeb a domy s pečovatelskou službou k 31.12.2012

Okresy	Zařízení sociálních služeb celkem	Místa v zařízeních sociálních služeb celkem	z toho					
			Domovy pro seniory		Domovy pro osoby se zdrav. postižením		Azylové domy	
			zařízení	místa	zařízení	místa	zařízení	místa
Cheb	31	989	7	499	4	229	2	55
Karlovy Vary	28	720	4	140	3	322	3	73
Sokolov	27	620	3	177	2	43	1	57

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=SZB5012PU_OK&vo=null

Podívejme se na situaci poskytovaných sociálních služeb podrobněji. Jedná se bezpochyby o velmi významné údaje. **Počet zařízení poskytujících sociální služby se v posledních 3 letech téměř nezměnil.** Došlo k poklesu počtu zařízení a tím i míst pro seniory v okrese Sokolov, kdy v roce 2011 byly 4 domovy pro seniory, v roce 2012 a 2013 už pouze 3. Se zvyšujícím se počtem stárnoucích osob a osob potřebných sociální péče jsou čísla v tabulkách velmi nízká. Potencionálními klienty sociálních služeb však nejsou pouze senioři, ale také ostatní osoby, jež se z různých důvodů ocitly v nepříznivé sociální či osobní situaci a potřebují takovou pomoc, resp. sociální službu, která jim umožní řešení dané situace či usnadní a pomůže vést kvalitní život. Jsou to např. osoby s tělesným, smyslovým či mentálním postižením, osoby s duševním onemocněním či osoby sociálně vyloučené bez ovlivnění zdravotním stavem či věkem. Posledním jmenovaným je věnována kapitola o sociálně vyloučených lokalitách. Sociálním vyloučením jsou však ohroženy i osoby výše jmenované a je právě žádoucí, aby poskytované sociální služby omezovaly tendence směřující k vyloučení a podporovaly zapojení těchto osob do aktivního života, resp. nalézání sebeuplatnění v občanské společnosti. Proto

přesto, že podle čísel se může zdát situace v oblasti sociální péče uspokojivá, je nutný rozvoj sociálních služeb ve smyslu jejich humanizace a optimalizace, a to s ohledem na individuální potřeby klienta v souladu s technickými, provozními či personálními požadavky. Žádoucí je tak podpora služeb typu osobní asistence, rané péče, denních stacionářů, sociální rehabilitace, sociálně-terapeutických dílen, chráněného bydlení, nízkoprahových zařízení pro děti mládež, sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a také odborného sociálního poradenství.

Tab. č. 28: Vybrané údaje o sociálních službách v Karlovarském kraji

Sociální služby	2009	2010	2011
Sociální služby poskytované ve vybraných zařízeních (stav k 31. 12.)			
Domovy pro seniory	13	14	14
místa	838	810	808
Denní stacionáře	3	3	3
místa	94	94	70
Týdenní stacionáře	1	1	1
místa	i.d.	i.d.	i.d.
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	8	9	9
místa	537	589	594
Domy s pečovatelskou službou	37	37	.
bytové jednotky	1 497	1 497	.
Sociální služby v ostatních zařízeních	44	48	51
místa	632	640	756
Neuspokojení žadatelé o poskytnutí sociální služby v zařízeních:			
domovy pro seniory	521	387	314
azylové domy	120	137	134
domy na půl cesty	-	-	12
noclehárny	-	-	-
terapeutické komunity	-	-	-
chráněné bydlení	-	16	17
domovy pro osoby se zdravot. postižením	64	25	21
domovy se zvláštním režimem	234	146	172
týdenní stacionáře	-	-	-
Počet sociálně potřebných osob, jimž byla poskytnuta sociální služba:			
pečovatelská služba	3 611	3 426	3 381
osobní asistence	126	108	140
tísňová péče	18	14	12
odlehčovací služby	74	128	162
centra denních služeb	144	150	149
denní stacionáře	93	96	70
Výdaje na sociální službu (v tis. Kč):			
pečovatelská služba	56 413	62 806	67 261
osobní asistence	5 937	9 229	11 946
tísňová péče	797	694	848
odlehčovací služby	1 290	1 142	1 939
centra denních služeb	206	156	405
denní stacionáře	6 042	6 447	7 015
Držitelé průkazů zdravotně postižených k 31. 12.	8 622	8 992	9 269
v tom osoby:			

těžce postižené	1 742	1 908	1 970
zvláště těžce postižené	4 622	4 753	4 866
zvláště těžce postižené s nutností průvodce	2 258	2 331	2 433
z toho osoby do 18 let:	558	590	685
těžce postižené	40	35	53
zvláště těžce postižené	127	124	121
zvláště těžce postižené s nutností průvodce	391	431	511

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-22

Následující tabulka ukazuje organizace působící v oblasti sociálních služeb na území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 29: Organizace působící v oblasti sociálních služeb

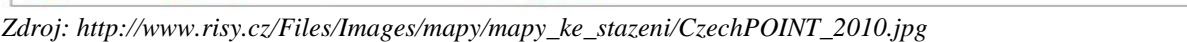
Poskytovatel	Druh poskytované služby	Místo působení
Pomoc v nouzi, o.p.s.	Azylový dům pro matky s dětmi, azylový dům pro jednotlivce, dům na půl cesty, intervenční centrum pro oběti domácího násilí, nízkoprahové denní centrum pro osoby bez přístřeší, pečovatelská služba, dluhová poradna	Sokolovsko
Srdce a čin, o.p.s.	Sociální podnik pro osoby sociálně vyloučené	Sokolovsko
Práce pro Kraslicko, o.p.s.	Sociální podnik pro osoby sociálně vyloučené	Kraslicko
Čoky, o.p.s.	Dílny pro sociálně terapeutické činnosti	Kynšperk nad Ohří
Člověk v tísní, o.p.s.	Terénní sociální práce, podpůrné programy pro sociálně vyloučené, dluhové poradenství, poradenství k řešení bydlení, práce, vzdělávání pro osoby sociálně vyloučené	Sokolov, Chodov, Oloví, Rotava
Agentura osobní asistence a sociálního poradenství, o.p.s. Sociální služby, příspěvková organizace	Sociální služby osobní asistence	Sokolov
	telefonická krizová pomoc	Sokolov
Denní centrum Mateřídouška, o.p.s.	Denní stacionář, Sociálně terapeutické dílny	Sokolov, Chodov
Občanské sdružení Nejste sami – Denní centrum Žirafa	Denní centrum pro klienty s kombinovaným postižením nebo poruchou autistického centra	Nové Sedlo
Oáza klidu, o.p.s.	Domov se zvláštním režimem	Nové Sedlo
Chráněné bydlení Sokolov	Chráněné bydlení pro lidi s lehkým mentálním handicapem	Sokolov
DOP-HC s.r.o.	Pečovatelská služba	Dolní Rychnov

Khamoro, o.s. – Romské integrační centrum Centrum sociálních služeb Sokolov, o.p.s. Kotec, o.s. K-centrum Sokolov	Nízkoprahové zařízení	Chodov
	Ambulantní i terénní pečovatelská služba	Sokolov
Útočiště, o.s.	Komplexní odborná pomoc lidem v obtížné životní situaci, centrum podpory rodiny, terénní programy	Sokolov, Chodov, Kraslice, Oloví, Rotava
	Azylový dům, sociální poradenství	Chodov
RYTMUS, o.s.	sociální rehabilitace	Sokolov
Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s.	odborné sociální poradenství	Sokolov
Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR	odborné sociální poradenství pro osoby se sluchovým postižením	Sokolov
TyfloCentrum Karlovy Vary o.p.s.	průvodcovské a předčitatelské služby	Sokolov

Zdroje: <http://www.annakk.cz/cz/prehled-neziskovek>
<http://www.clovekvisni.cz/cs/socialni-prace/pobocka/sokolov>
<http://www.pomocnouziops.cz/www/script/main.php>
<http://www.sac-ops.cz/>
<http://www.agenturapomoci.cz/>
http://www.opschodov.cz/kdo_jsme.htm
<http://www.zirafa.czechian.net/>
<http://www.chbsokolov.eu/o-nas/>
<http://www.khamoro-chodov.ic.cz/>
<http://www.sokolov.cz/scripts/detail.php?pgid=72>
<http://kotec-kotec.blogspot.cz/2007/11/kotec-na-sokolovsku.html>
 staženo 24.9.2014

Veřejně přístupný internet dnes již není prioritní otázkou. Přístup k internetu je řešen individuálně občany dle jejich potřeb. Některé obce sice veřejně přístupný internet svým občanům zajišťují, ale jedná se spíše o výjimky. Obvykle je tato problematika řešena v rámci městských a obecních knihoven.

Kontaktní místa CzechPoint jsou již vybudována v naprosté většině měst na území MAS Sokolovsko dle zákonem stanovených norem. Obvykle je najdeme na poštách nebo na obecním/městském úřadě. Řada obcí využila možnosti pořídit si kontaktní místo v rámci Integrovaného operačního programu, jak dokládá přiložená mapka.

[illegible]

Následující tabulka přináší přehled o základní nabídce a možnostech vybavenosti členských obcí MAS.

Tab. č. 30: Vybrané ukazatelé vybaveností obcí a služeb na území MAS

Poř. č.	Obec	Knihovna	Kino, Divadlo	Muzeum, Galerie	Kulturní dům, zařízení	MěDDM	MŠ	ZŠ	SŠ	ZUŠ	VOŠ/VŠ	Domy poskytující sociální služby*	Koupaliště, bazény	Hřiště	Tělocvičny, stadiony, zařízení pro tělovýchovu	Ordinace prakt. lékaře pro dospělé	Ordinace prakt. lékaře pro děti	Zubář/ Gynekolog	Lékárna
1.	Březová	1			1		2	1				1		6	3	1	1	1/1	1
2.	Čitice	1					1												
3.	Dolní Rychnov	1					1					2		1	3				
4.	Hory													1					
5.	Chodov	1	1	3	3	1	1	4	1	1		2	1	12	6	5	3	4/2	4
6.	Jenišov	1			1									1	1				1
7.	Mírová	1			1									1					
8.	Královské Poříčí	1		1			1	1				1		3	2	1			
9.	Loket	1	1	2			2	2	1	1		1		2	2	1	1	3/1	1
10.	Lomnice	1			1		1	1						4	3	1			
11.	Nové Sedlo	1					1	1				1		7	2	1	1	1/1	
12.	Sokolov	1	2	3	1	1	8	6	5	1	2	10	3	9	25	13	5	18/8	6
13.	Staré Sedlo				1		1							2	2				
14.	Šabina	1					1							3	1				
15.	Vintířov	1			2		1	1						4	1	1		1/0	
16.	Bublava													2	4				
17.	Dolní Nivy													1					
18.	Jindřichovice	1					1							1	1	1			
19.	Kraslice	1	1	2	1	1	5	3	1	1			1	2	6	5	4	3/1	4
20.	Oloví	1		1			1	1						1	2	1	1	1/0	
21.	Přebuz	1												1					
22.	Rotava	1			1		1	1						4	2	2	1	1/0	1
23.	Stříbrná	1													3				

24.	Šindelová	1			2								1	1				
25.	Bukovany	1			1		1	1				1		1	1	1		
26.	Dasnice	1			1								2	1				
27.	Chlum Sv. Maří												1	2				
28.	Josefov	1											1					
29.	Krajková	1			1		1	1					1	2	1	1		
30.	Svatava	1					1	1				1	2	1	1			
31.	Habartov	1	1		1	1	2	2		1		2	2	9	2	1	1/0	1
32.	Kaceřov	1			1								2	2				
33.	Horní Slavkov	1		1	1	1	2	3	1	1		2	1	7	7	2	1	2/1
34.	Krásno	1		1	1		1						2					
35.	Kynšperk n. Ohří	1	1	1	1		3	1		1		5		7	6	2	2	2/0
36.	Libavské Údolí	1			1		1	1					2	1	1			
37.	Rovná	1			1		1	1					1	1		1		
38.	Nová Ves	1											1	1				
	CELKEM	36	8	18	33	6	40	32	12	6		32	7	101	87	42	26	35/14

Zdroj: Veřejná databáze, Vybrané statistické údaje za obec, data k 31.12.2012 doplněno o údaje nově přístupující obce Citice

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrdr=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&pro_1_154=560294&cislotab=MOS+ZV01&vo=tabulka&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp

Zdroj: Místní šetření a nepovinná příloha č. 21 <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/> (statistika ČSÚ)

Pozn.: *Domy poskytující sociální služby: domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, azylové domy, chráněné bydlení, denní stacionáře, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociální poradny, domy s pečovatelskou službou

Je důležité podotknout, že **všechny výše uvedené statistiky zohledňují pouze počet jednotlivých zařízení, nikoli jejich stav.**

Z dotazníkového šetření v obcích, zvláště pak z rozhovorů se starosty vyplynulo, že mnozí mají k dispozici prostory, ať už budovy či venkovní prostranství, potřebují však jejich rekonstrukci a úpravy.

Otázka **školství** již byla řešena v předchozích kapitolách, proto jen stručně zmiňme, že na celém území MAS není žádná vyšší odborná škola, a pouze 2 pracoviště vysokých škol (obě ve městě Sokolov). Střední školství je zastoupené pouze v Sokolově, Horním Slavkově, Lokti a Chodově.

Ke školství pak z pohledu vybavenosti obcí uveďme fakta vyplývající z místního šetření, kdy byla potvrzena dostatečná kapacita jak v MŠ, tak ZŠ. Pro děti z malých obcí, které nedisponují vlastními zařízeními tohoto typu, je docházka zajištěna v okolních obcích. Naopak je problémem nenaplněnost některých tříd mateřských a základních škol v malých obcích, případně nedostatek pedagogických pracovníků.

V uplynulém programovém období 2007 - 2013 se řada měst a obcí zaměřila na vybudování a obnovu **dětských hřišť a sportovních zařízení**. Na území MAS se nachází 101 dětských hřišť a 87 tělocvičen či různých zařízení pro sportovní vyžití.

Obr. č. 4: Dětské hřiště v Sokolově v ulici Karla Čapka

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 5: Dětské hřiště v Horním Slavkově

Zdroj: foto vlastní

Otázkou příležitostí k trávení volného času se zabývala také anketa pro občany na území MAS Sokolovsko. 85 % respondentů odpovědělo kladně na otázku, zda je v jejich obci dostatek příležitostí pro trávení volného času. Ti, kteří spokojeni nejsou, obecně postrádají hlavně zázemí pro mládež. Dále konkrétně v Chodově chybí občanům možnosti koupání, např. bazén a veřejné koupaliště ve městě.

Z hlediska spokojenosti občanů s nabízenými službami v obcích je dle výsledků ankety pro občany poměrně velká spokojenost (80 % respondentů). V případě nespokojenosti se jedná především v malých obcích o chybějící poštu a lékárnu.

Nedílnou součástí obce tvoří sídelní zeleň a udržovaná veřejná prostranství, které doplňují služby a technickou infrastrukturu a dotváří tak kvalitní podmínky z hlediska životního prostředí i estetiky, čímž přispívají ke spokojenosti obyvatel obcí. Analýza sídelní zeleně je více rozpracovaná v kapitole 2.7.13 Sídelní zeleň. Některá veřejná prostranství, zejména v menších obcích, jsou mnohdy ve špatném stavu, či jim chybí vybavení mobiliářem, případně je jejich vzhled velmi chudý a pro obec málo reprezentativní.

2.3.3 Komunální politika

V rámci ankety pro občany na území MAS Sokolovsko byla zjišťována také otázka spokojenosti občanů s prací pracovníků a zástupců obecních a městských úřadů. 69 % respondentů je s touto otázkou spokojeno, 15 % respondentů je nespokojeno a 16 % odmítlo jednoznačně odpovědět, často z důvodu spokojenosti s pracovníky a nespokojenosti se zástupci, případně z důvodu osobní vazby na pracovníky či zástupce obecních a městských úřadů. Dále byla zjišťována otázka zdrojů informací o dění v obci. Respondenti ankety považují za nejlepší zdroj informací internetové stránky obce, které ale někteří respondenti požadují vylepšit a častěji aktualizovat. Dalšími respondenty preferovanými zdroji informací jsou různé tiskoviny (například časopisy, zpravodaje, noviny a letáky), obecní rozhlas, e-mail a sms, obecní vývěska a facebook.

Z dotazníkového šetření v obcích pak vyplynulo, že starostové většinou považují informovanost občanů za dostatečnou.

Na workshopu ke komunitnímu projednávání zpracovávání této strategie často z úst starostů zaznělo, že starostové a celkově i samospráva obcí mají u občanů malou autoritu. Dále je dle starostů patrný nárůst lhostejnosti obyvatel k dění v obci. Také je patrný nárůst drobné kriminality a vandalismu. V dotazníkovém šetření v obcích tuto skutečnost potvrdilo ale pouze 13 starostů.

Na území MAS Sokolovsko jsou v současné době aktivní Mikroregion Sokolov – východ, Svazek měst a obcí Kraslicka a Mikroregion Pod Chlumem – v likvidaci.

Obr. č. 6: Budova městského úřadu v Sokolově

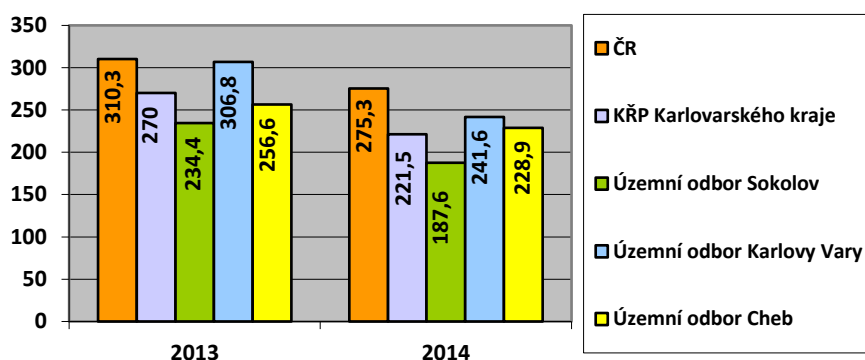

Zdroj: foto vlastní

2.3.4 Kriminalita v obcích

Níže uvedený graf ukazuje srovnání Územního odboru Sokolov se sousedními Územními odbory Cheb a Karlovy Vary a vyššími celky jako je KŘP Karlovarského kraje a celou ČR. Hodnota indexu Územního odboru Sokolovsko je nižší než hodnota nadřazených celků (ČR, KŘP Karlovarského kraje) a nižší než hodnota indexu v sousedních Územních odborech Karlovy Vary a Cheb. Dle tohoto srovnání se Sokolovsko vyznačuje nejnižší celkovou kriminalitou v rámci Karlovarského kraje a je nižší než index kriminality pro celou ČR.

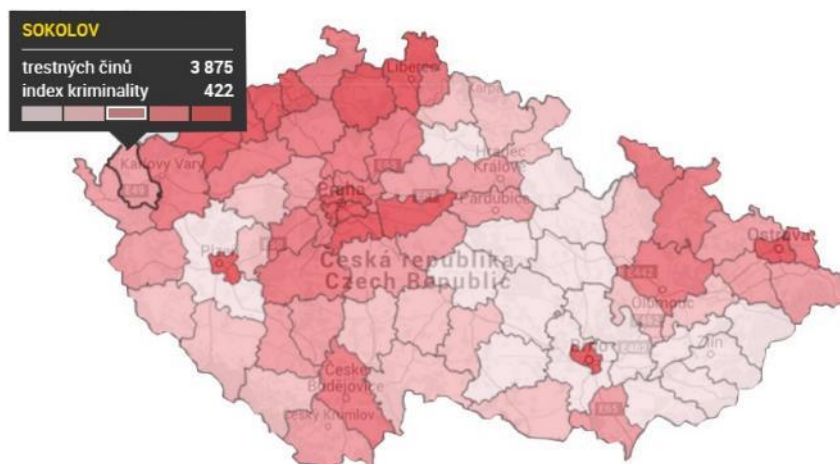
Graf č. 2: Hodnoty indexů kriminality pro jednotlivé územní odbory

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Mapa níže zobrazuje jednotlivé územní odbory v celé ČR za období 2013-2014. Nejnižší hodnoty indexů za územní odbory v ČR dosahují hodnot kolem 220, ty nejvyšší pak kolem 1 000. Územní odbor Sokolov se tedy pohybuje blíže k nižší z těchto hodnot (index má hodnotu 422). Přestože však Sokolovsko nepatří mezi oblasti s nejvyšší kriminalitou, nelze bezpečností situaci považovat za velmi příznivou.

Mapa č. 8: Mapa celkové kriminality

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Následující tabulka zobrazuje indexy kriminality, počet trestných činů a objasněnost pro jednotlivá obvodní oddělení Územního odboru Sokolov v letech 2013 a 2014. Kromě OOP Rotava v roce 2013 je objasněnost všech trestných činů 70% a výše. Hodnoty indexu 200 a více v roce 2013 i 2014 dosahují OOP Kraslice, Rotava a Sokolov. Nejnižších hodnot indexu naopak dosahuje OOP Kynšperk nad Ohří.

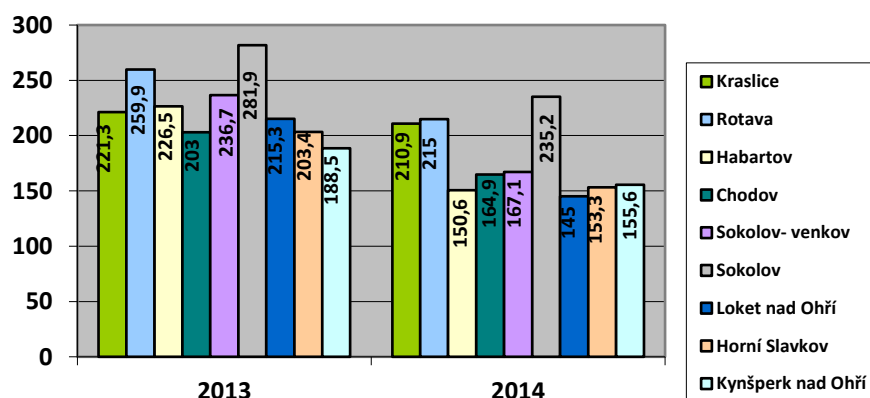
Tab. č. 31: Kriminalita pro jednotlivá obvodní oddělení

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Index kriminality	221,3	210,9	259,9	215	226,5	150,6	203	164,9	236,7	167,1
Počet trestných činů	212	202	110	91	182	121	330	268	187	132
Objasněno v %	70	74	71	62	84	86	72	76	70	72
	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
Index kriminality	281,9	235,2	215,3	145	203,4	153,3	188,5	155,6		
Počet trestných činů	724	604	141	93	134	101	132	109		
Objasněno v %	70	74	82	93	78	81	73	91		

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Mezi oblasti s nejvyšší kriminalitou na území MAS Sokolovsko v období 2013-2014 patří obvodní oddělení PČR Sokolov, Kraslice a Rotava. V roce 2013 dosahuje index, kromě již tři výše zmíněných OOP, vysokých hodnot u obvodního oddělení Sokolov-venkov, Habartov a Kraslice. V roce 2014 zůstávají na vyšších hodnotách pouze indexy u OOP Sokolov, Rotava a Kraslice. Jako pozitivní můžeme hodnotit meziroční pokles hodnoty indexů u všech obvodních oddělení. Nejmenší pokles zaznamenáváme u Kraslic, nejvyšší pak u OOP Habartov.

Graf č. 3: Hodnoty indexů kriminality pro jednotlivá obvodní oddělení

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

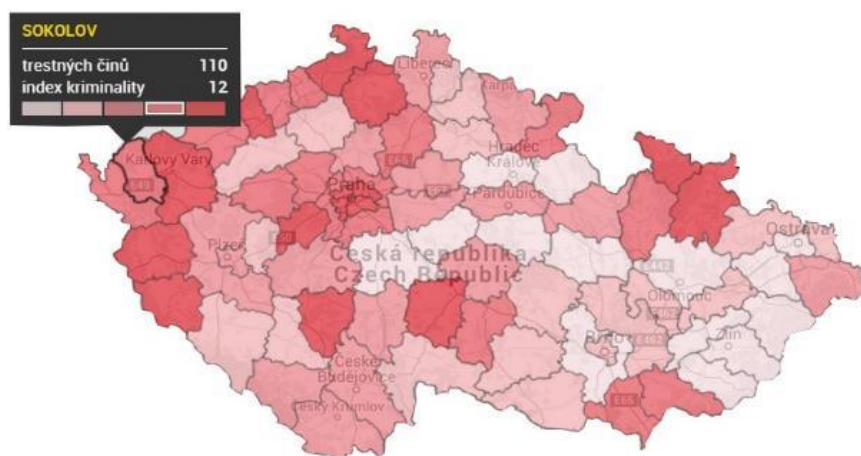

Nejproblematictější oblasti ve srovnání s celkovou situací v ČR

Následuje přehled trestných činů, u nichž je hodnota indexu pro Územní odbor Sokolov vyšší, než je hodnota indexu pro celou Českou republiku.

Výroba, držení a distribuce drog

Následující mapka zobrazuje porovnání jednotlivých územních odborů v období 2013-2014 v rámci celé ČR. Nejvyšších hodnot dosahuje územní odbor Praha II s hodnotou 25,9, nejnižších pak Brno-venkov s hodnotou 2. Územní odbor Sokolov patří s hodnotou indexu 12 k nejvíce postiženým územím v rámci celé ČR. Z mapky je patrná koncentrace kriminality v oblasti výroby, držení a distribuce drog podél hranice se Spolkovou republikou Německo. Hodnota indexu za sledované období pro celou ČR dosahuje hodnot 10,1.

Mapa č. 9: Mapa kriminality - výroba, držení a distribuce drog

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tab. č. 32: Ukazatelé pro trestný čin výroba, držení a distribuce drog

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	8	5	5	3	1	4	14	6	3	0
Index	8,4	5,2	11,8	7,1	1,2	5	8,6	3,7	3,8	0
Objasněno v %	63	80	100	100	100	100	86	67	67	-
	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
Počet	21	15	0	0	12	6	4	3		
Index	8,2	5,8	0	0	18,2	9,1	5,7	4,3		
Objasněno v %	81	87	-	-	67	50	75	100		

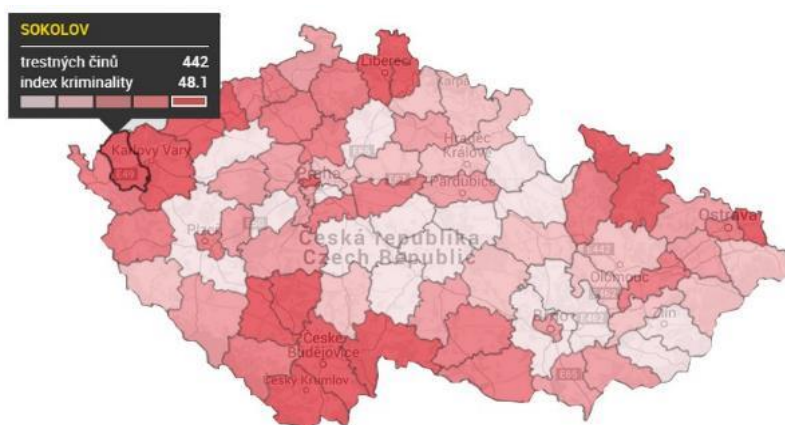
Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Nejhorších hodnot dle indexu dosahovalo v roce 2013 i v roce 2014 OOP Horní Slavkov. Mezi další problémová území můžeme řadit OOP Sokolov, Kraslice a Rotava. Tyto OOP dosahovaly v letech 2013 i 2014 vysokých hodnot sledovaného indexu. Zvláštností je OOP Chodov, kde index v roce 2013 dosahoval třetí nejvyšší hodnoty (8,6), ale v roce 2014 došlo k značnému poklesu této hodnoty na druhou nejnižší (3,7). Za první tři měsíce roku 2015 však opět patří území OOP Chodov k těm horším (nejhorší hodnotu má Rotava 6,3, poté Horní Slavkov 1,5, Kynšperk 1,4, Chodov a Sokolov 1,2) Za zcela bezproblémové území v rámci této problematiky můžeme považovat OOP Locket nad Ohří, kde se v roce 2013 ani v roce 2014 nestal ani jeden jediný trestný čin související s touto problematikou. Tento trend zatím pokračuje i nadále. Velmi dobrých hodnot dále dosahuje OOP Sokolov-venkov. Z výše uvedeného vyplývá, že za nejvíce postižené území drogovou problematikou můžeme považovat území OOP **Horní Slavkov, Rotava, Kraslice, Sokolov a Chodov**. Kromě Chodova dosahují všechny tyto OOP vyšších hodnot indexu, než je hodnota indexu pro celou ČR (v roce 2013 4,8 a v roce 2014 5,3). OOP Chodov přesahuje hodnotu indexu pro celou ČR pouze v roce 2013. Výbornou objasněnost má OOP Rotava a Habartov (v obou letech 100%), naopak nejhorší objasněnost má OOP Horní Slavkov.

Fyzické útoky

Na mapě níže je zobrazen počet trestných činů a k nim náležící index kriminality pro fyzické útoky za období 2013-2014. I v této oblasti patří Sokolovsko s hodnotou indexu 48,1 k nejhorším v rámci celé ČR. Vyšší hodnotu indexu má pouze Jeseník (58,3). Pro srovnání uvádíme ještě hodnotu indexu pro Prahu I., která činí 44,5 a nejnižší hodnotu indexu v ČR 8,2, které dosahuje Územní odbor Kutná Hora. Hodnota indexu za celou ČR činí 25,6, což je ve srovnání se Sokolovskem téměř poloviční hodnota.

Mapa č. 10: Mapa kriminality - fyzické útoky

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tab. č. 33: Ukazatelé pro trestný čin fyzické útoky

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	19	17	17	14	21	22	17	17	13	12
Indexy	19,8	17,7	40,2	33,1	26,1	27,4	10,5	10,5	16,5	15,2
Objasněno v %	89	100	94	93	100	100	88	82	100	100

	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	100	79	15	16	18	10	9	26
Indexy	38,9	30,8	22,9	24,4	27,3	15,2	12,8	37,1
Objasněno v %	98	92	67	100	94	100	89	100

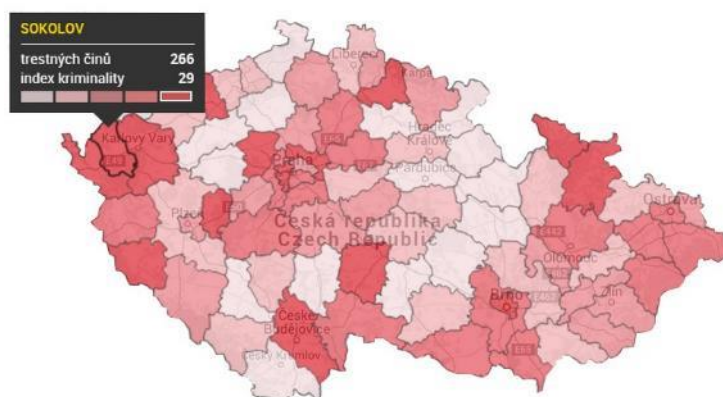
Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Pravidelně vysoké hodnoty indexů jsou zaznamenány u OOP Rotava, Sokolov, Habartov a Loket nad Ohří. Všechna výše zmiňována obvodní oddělení dosahují hodnot indexu vyšší než je hodnota indexu pro celou ČR (13,1 pro rok 2013 a 12,5 pro rok 2014). Nad touto hodnotou jsou dále i všechna ostatní OOP v rámci Sokolovska. Jedinou výjimku tvoří OOP Chodov, které dosahuje nižších hodnot indexu, než je hodnota pro celou ČR. Objasněnost těchto trestních činů je více než 80% s výjimkou OOP Loket nad Ohří v roce 2013. Výbornou objasněnost má OOP Habartov, která v letech 2013 i 2014 činila 100%.

Řízení pod vlivem alkoholu

Následující mapa zobrazuje počet trestných činů "Řízení pod vlivem alkoholu" v období 2013 až 2014. Hodnota indexu pro Územní odbor Sokolov dosahuje hodnoty 29. Hodnota indexu pro celou ČR dosahuje za stejné období hodnoty 20,1. Nejvyšších hodnot 36,7 v rámci celé ČR dosahuje MŘ Brno, druhou nejvyšší hodnotu indexu 34,9 má sousední Územní odbor Karlovy Vary. Nejnižší hodnoty indexu 8,7 dosahuje pak Územní odbor Děčín.

Mapa č. 11: Mapa kriminality - řízení pod vlivem alkoholu

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tab. č. 34: Ukazatelé pro trestný čin řízení pod vlivem alkoholu

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	19	17	17	14	21	22	17	17	13	12
Indexy	6,3	18,8	21,3	4,7	11,2	29,9	9,8	14,1	10,1	15,2
Objasněno v %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
Počet	100	79	15	16	18	10	9	26		
Indexy	18,3	17,1	12,2	29	15,2	1,5	5,7	8,6		
Objasněno v %	100	100	88	100	100	100	100	100		

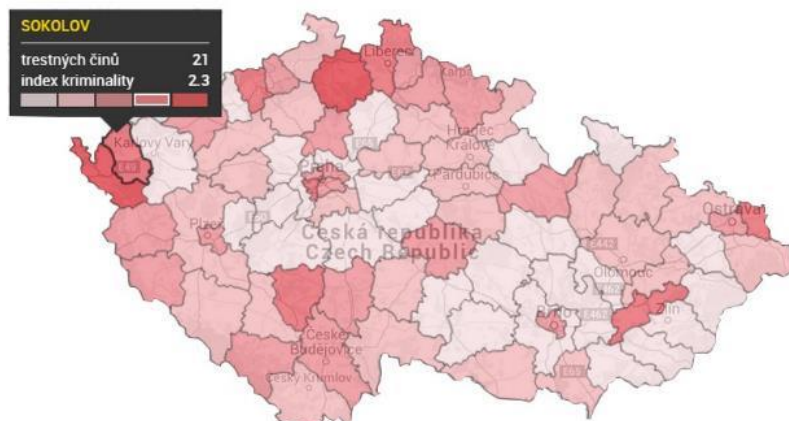
Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Nejvyšších hodnot indexů v letech 2013 a 2014 dosahuje opakovaně OOP Habartov, Sokolov a Loket nad Ohří. Všechna výše uvedená OOP přesahují hodnoty indexu pro celou ČR (v roce 2013 byla hodnota indexu 9,4 a v r. 2014 dosahoval index hodnot 10,6). Hodnotu indexu pro celou ČR za roky 2013 i 2014 přesahují OOP Chodov a Sokolov - venkov. V jednotlivých letech pak hodnotu indexu pro celou ČR přesahuje OOP Kraslice (2014), OOP Rotava (2013) a OOP Horní Slavkov (2013). Pouze OOP Kynšperk nad Ohří dosahuje hodnoty indexu v obou letech pod hranicí platnou pro celou ČR. Objasnění tohoto trestného činu je téměř 100% s výjimkou u OOP Loket nad Ohří v roce 2013, kdy objasněnost dosahovala 88 %.

Znásilnění

Nejvyšších hodnot indexu za období 2013 až 2014 dosahuje sousední Územní odbor Cheb. Hodnota tohoto indexu činí 3. Druhým nejhorším Územním odborem v ČR je Česká Lípa s hodnotou indexu 2,6. Těsně je následována Územním odborem Sokolov, kde hodnota tohoto indexu dosahuje 2,3. Naopak nejnižší hodnotu indexu má Územní odbor Svitavy - 0,3. Hodnota indexu pro celou ČR dosahuje hodnot 1,2.

Mapa č. 12: Mapa kriminality - znásilnění

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tab. č. 35: Ukazatelé pro trestný čin znásilnění

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Počet	3	2	6	0	1	0	0	3	0	0
Index	3,1	2,1	14,2	0	1,2	0	0	1,8	0	0
Objasněnost v %	100	100	100	-	100	-	-	100	-	-
	Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014		
Počet	1	3	0	0	1	1	0	0		
Index	0,4	1,2	0	0	1,5	1,5	0	0		
Objasněnost v %	100	67	-	-	100	100	-	-		

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tento trestný čin se vůbec neobjevil ani v roce 2013 a ani v roce 2014 v OOP Sokolov-venkov, Loket nad Ohří a Kynšperk nad Ohří. Nejhorší situace je jednoznačně v OOP Kraslice a dále v OOP Rotava v roce 2013, kdy hodnota indexu 14,2 byla nejhorší hodnotou v celé ČR. Nadprůměrných hodnot dále dosahovalo OOP Horní Slavkov, OOP Chodov (pouze v roce 2014) a OOP Sokolov (taktéž pouze v roce 2014). Hodnota indexu v jednotlivých letech pro celou ČR činila 0,6 (pro rok 2013 i 2014). Objasněnost tohoto trestného činu je téměř 100% (kromě OOP Sokolov v roce 2014).

Přehled ostatních trestných činů

V následujících tabulkách je uveden přehled ostatních trestných činů, u kterých je hodnota indexu nižší, než je hodnota indexu pro celou Českou republiku. Za celé období 2013-2014 se na území Sokolovka řešily dvě vraždy a obě byly objasněné (lze vidět v další tabulce). Nejběžnějšími trestnými činy jsou tedy loupeže a krádeže.

Tab. č. 36: Indexy pro vybrané trestné činy

	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov		Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Vraždy	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Loupeže	1	1	0	0	5	3	5	8	1	1	14	2	1	0	0	1	0	1
Vloupání do obydlí	12	11	5	9	7	2	4	11	9	9	21	17	7	3	3	2	10	3

Krádeže automobilů	3	1	1	0	0	0	4	3	2	0	7	5	2	0	3	1	2	0
Krádeže věcí z automobilů	2	3	1	2	7	5	29	16	8	7	29	18	3	1	8	2	5	5

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

Tabulka níže zobrazuje procentuální objasněnost trestných činů. Nejméně se daří objasňovat krádeže věcí z aut a vloupání do obydlí a chat. Naopak 100% úspěšnost je při objasnění vražd.

Tab. č. 37: Objasněnost u vybraných trestných činů

Objasněno v %	Kraslice		Rotava		Habartov		Chodov		Sokolov - venkov		Sokolov		Loket nad Ohří		Horní Slavkov		Kynšperk nad Ohří	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Vraždy	-	100	-	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Loupeže	0	100	-	-	60	100	20	88	100	0	57	100	100	-	-	100	-	0
Vloupání do obydlí	33	36	0	33	57	50	25	91	44	44	24	41	43	33	33	100	50	33
Vloupání do chat	50	50	29	33	80	100	80	-	25	0	0	20	100	100	-	100	0	-
Krádeže automobilů	100	100	0	-	-	-	25	33	0	-	29	0	50	-	67	100	100	-
Krádeže věcí z automobilů	0	67	0	0	43	20	31	69	38	0	28	61	67	100	38	0	60	80
Krádeže jízdních kol	0	-	100	100	100	-	0	-	67	-	0	100	-	-	-	-	-	-

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

2.3.5 Jednotky SDH obcí

Na území MAS Sokolovsko o.p.s. v rámci požární ochrany působí především Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky SDH obcí kategorie JPO II, JPO III a JPO V. Na následujícím obrázku lze vidět organizační strukturu Krajského ředitelství Karlovarského kraje. Na území MAS Sokolovsko o.p.s. se v rámci HZS ČR nacházejí celkem tři požární stanice - Stanice Sokolov, Stanice Kraslice a Stanice Sokolov - Chemické závody.

Obr. č. 7: Organizační struktura HZS Karlovarského kraje

Zdroj: vlastní zpracování

Jednotky sdružení dobrovolných hasičů obcí jsou rozděleny do tří kategorií JPO II, JPO III a JPO V dle následujících kritérií:

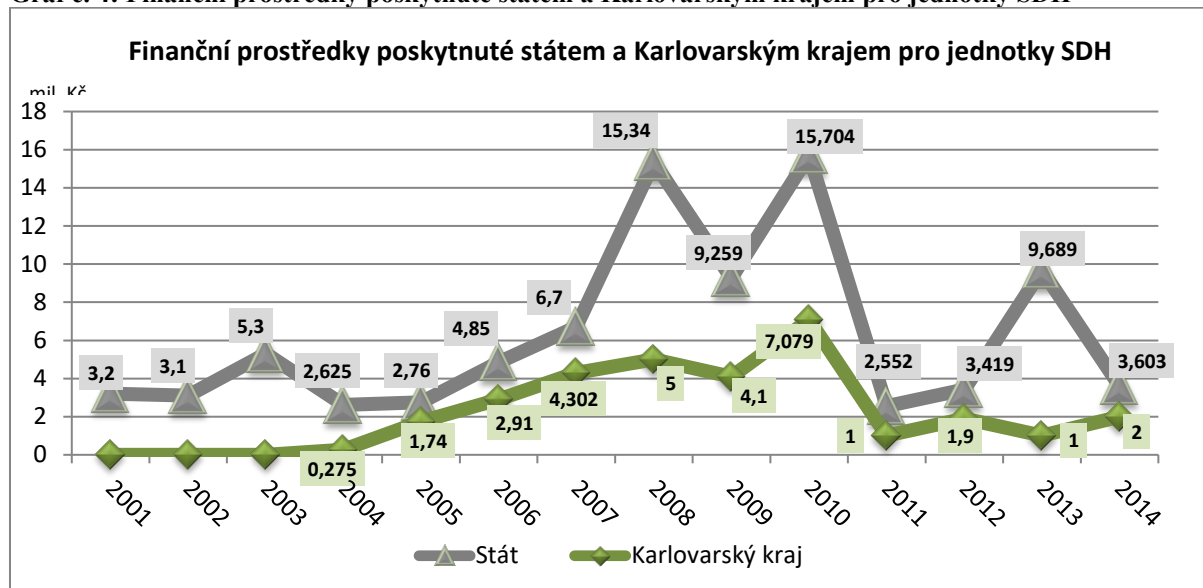
Tab. č. 38: Přehled kategorií jednotek SDH obcí

Kategorie jednotky	Čas výjezdu k zásahu po vyhlášení poplachu	Územní působnost	Počet jednotek v kraji
JPO II	do 5 minut	do 10 minut jízdy	12
JPO III	do 10 minut	do 10 minut jízdy	34
JPO V	do 10 minut	místní působnost	32

Zdroj: Příloha roční zprávy HZS Karlovarského kraje 2014

Jednotky SDH obcí jsou financovány především z prostředků obcí. Na financování jednotek JPO II a JPO III se podílí formou neinvestičních dotací také stát. Tyto příspěvky jsou rozdělovány prostřednictvím krajského úřadu. Například v roce 2014 činila státní neinvestiční dotace pro dobrovolné jednotky v kraji celkem 3 603 150 Kč. Z toho 2 090 000 Kč obdržely jednotky JPO II jako příspěvek na udržení akceschopnosti, příspěvek na odbornou přípravu členů dále činil 234 400 Kč, příspěvek na úhradu nákladů za zásahy mimo územní obvod zřizovatele 25 122 Kč a příspěvek na věcné vybavení činil 1 253 628 Kč. K zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany přispívá také Karlovarský kraj. V roce 2014 vyčlenil k tomuto účelu celkem 2 000 000 Kč (1 mil. Kč rozdělen obcím a 1 mil. Kč byl poskytnut městu Bochov jako příspěvek na pořízení nové mobilní požární techniky). Následující graf zobrazuje výši příspěvků poskytnutých státem a krajem jednotkám SDH.

Graf č. 4: Finanční prostředky poskytnuté státem a Karlovarským krajem pro jednotky SDH

Zdroj: Příloha roční zprávy HZS Karlovarského kraje 2014

V posledních sedmi letech obdržely příspěvek na pořízení nové techniky z kraje na území MAS Sokolovsko tyto obce:

- V roce 2008 obdržela příspěvek na nový hasičský vůz města Chodov a Březová.
- V roce 2009 byl poskytnut příspěvek na pořízení nového hasičského vozu městu Oloví a dále na nákup hydraulického vyprošťovacího zařízení městům Kynšperk nad Ohří a Březová.
- V roce 2010 příspěvek na nákup nových základních zásahových automobilů obdržela města Horní Slavkov, Habartov a Rotava (pro představu zásahový automobil pro SDH Habartov byl financován ze tří zdrojů: 2 miliony korun ze státních dotací, 1 milion korun přispěl kraj a 2,5 milionů činil příspěvek od města)
- V roce 2012 přispěl kraj na nákup nového hasičského vozu městu Loket nad Ohří.

Další možností, jak zajistit fungování jednotek SDH obcí, je převod technických prostředků od HZS kraje. Od roku 2008 Převodl HZS kraje technické prostředky obcím na území MAS Sokolovsko v celkové hodnotě 13 524 402 Kč. Obce na území MAS Sokolovsko obdržely tyto technické prostředky:

- 2014 Březová - automobil Toyota Land Cruiser (1 186 099 Kč)
- 2014 Kraslice - automobil Iveco Magirus (6 129 359 Kč)
- 2012 Chodov - automobil Toyota Hiace (792 405 Kč)
- 2012 Kraslice - automobil Škoda Felicia (377 261 Kč)
- 2012 Kraslice - radiostanice GM 300 (19 276 Kč)

- 2012 Loket - radiostanice GM 300 (38 552 Kč)
- 2012 Královské Poříčí - dýchací přístroj Saturn S5 (10 840 Kč)
- 2011 Chodov - AZ 30 IFA W 50, KV 61-60 (349 176 Kč)
- 2011 Královské Poříčí - automobil Škoda Felicia (263 050 Kč)
- 2010 Jindřichovice - dýchací přístroje Saturn S7, 4 ks (200 816 Kč)
- 2010 Loket - dýchací přístroj Saturn S5, 1 ks (1 000 Kč)
- 2010 Krajková - cisternová automobilová stříkačka LIAZ CAS 25 (3 104 999 Kč)
- 2009 Loket - dýchací přístroj Saturn S5 (6 895 Kč)
- 2008 Rotava - osobní automobil Škoda Felicia Combi (313 911 Kč)
- 2008 Slavkov - osobní automobil terénní VAZ 21214 (410 130 Kč)
- 2008 Oloví - osobní automobil Škoda Felicia Combi (320 663 Kč)

Z dobrovolných jednotek PO měly i v roce 2014 největší podíl na zásahové činnosti a na zabezpečení plošného pokrytí kraje jednotky kategorie JPO II. Členům JPO II zařazeným do výjezdu je obcí placena odměna za zajištění dosažitelnosti. Jednotky této kategorie jsou relativně nejlépe vybavené a to i na základě převodů techniky a technických prostředků od HZS kraje. Tyto jednotky jsou z tohoto důvodu často využívány jako záloha za jednotky HZS kraje při řešení mimořádných událostí.

Dle roční zprávy HZS Karlovarského kraje z roku 2014, se jednotky SDH obcí kategorie JPO III a JPO V při zajišťování trvalé akceschopnosti potýkají zpravidla s těmito problémy:

- zajištění trvalé dosažitelnosti členů,
- zajištění odborné způsobilosti z důvodu častých změn členů jednotky,
- stáří a spolehlivost techniky, kterou tyto jednotky disponují.

Dle vlastního průzkumu na internetových stránkách jednotek SDH obcí a z dotazů, se kterými se na MAS Sokolovsko tyto jednotky obracejí, můžeme říci, že nejhorší situace (co se vybavenosti týče) je u jednotek kategorie JPO V. Tyto jednotky se potýkají se špatným stavem hasičských stanic a zastaralým vybavením.

2.3.6 Technická infrastruktura

Z provedeného místního šetření vyplynulo, že z 37 členských obcí má kanalizaci 34, plynofikaci 30 a vodovod 36. Pro porovnání, v roce 2006 mělo kanalizaci kompletní nebo aspoň částečnou 23 obcí a vodovod 31 obcí. Byla vybudována řada čistíren, zlepšena výkonnost nebo

účinnost stávajících a řada obcí se připojila k programu výstavby kanalizací a ČOV. V oblasti se rozšiřuje skupinová kanalizace, např. kanalizační skupiny menšího rozsahu jsou připojeny na ČOV Sokolov a ČOV Chodov. Každopádně došlo k výraznému zlepšení stavu této technické infrastruktury.

Tab. č. 39: Stav základní technické infrastruktury obcí

	Kanalizace	Plynofikace	Vodovod
Počet obcí	34	30	36

Zdroj: Malý lexikon obcí 2011, http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/1302-11-r_2011, staženo dne 10/12/2012, vlastní šetření

Ze šetření na místě a dotazování obcí a příslušných odborů obcí s rozšířenou působností vyplynulo, že problémy s kanalizací a čističkou odpadních vod mají spíše menší obce či okrajové části obcí. Naopak města a větší obce mají danou situaci obvykle již vyřešenou. Plynofikace zcela chybí v obcích Nová Ves, Šabina, Dasnice, Chlum Svaté Máří, Josefov, Přebuz, Šindelová. V některých obcích chybí plynofikace pouze v odlehlých částech. Dle sdělení starostů občané v některých lokalitách o plynofikaci nemají zájem a upřednostňují nadále vytápění tuhými palivy. Podrobně se také problematice věnujeme v kapitole o životním prostředí.

Na území MAS Sokolovsko jsou provozovány následující **zdroje elektrické energie**, které pracují přes Rozvodnu Vítkov do celostátního energetického systému:

- **ČEZ - Elektrárna Tisová** o celkovém elektrickém výkonu 272 MWe, vybavena 2 fluidními kotli s odsířením spalující hnědé energetické uhlí, využívá i spalování biomasy (v r. 2012 z biomasy vyrobila 10 204 MWh). Zdrojem technologické vody pro elektrárnu je řeka Ohře a též přilehlé odkaliště bývalého lomu Silvestr.
- **Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.** se závodní teplárnou ve Vřesové spalující hnědé uhlí a paroplynovým zařízením s celkovým instalovaným výkonem 2 x 200 MWe.

Společnost Sokolovská uhelná je největším nezávislým výrobcem elektrické energie v České republice. Ročně vyprodukuje kolem 3,4 GWh elektrické energie, z toho větší část v moderní a ekologicky čisté paroplynové elektrárně společnosti ve Vřesové. Z celkového objemu vyrobené energie přibližně 80 % směřuje k externím odběratelům, zbytek pak zajišťuje spotřebu vlastních provozů společnosti.

Společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. má jedinečnou pozici díky dvěma blokům moderní paroplynové elektrárny ve Vřesové. Ty dokáží během jediné minuty zvýšit svůj výkon

o 7 - 10 MW výkonu, tedy umí ze základního bodu najet na plný výkon během dvanácti minut. Klasická elektrárna přitom najíždí poloviční rychlostí. (Zdroj: <http://www.suas.cz/page/show/slug/elektricka-energie>).

Řešené území je v současné době **zásobováno teplem**:

- ze soustav centralizovaného zásobování (CZT)
- decentralizovaným způsobem z blokových, závodových a domovních kotlen
- lokálním způsobem

Společnost Sokolovská uhelná je největším dodavatelem tepla v Karlovarském kraji. Ročně ho vyprodukuje ve své teplárně a elektrárně ve Vřesové kolem 2 mil. terajoulů. Část zásobování teplem je prováděna horkovody, příp. parovodem. Největší část dodávaného tepla, přibližně dvě třetiny prodávaného množství, pak směřuje do Karlových Varů.

Svým charakterem a výkonem do soustavy CZT patří tepelná zařízení v lokalitách ETI-Sokolovsko, Chodov, Rotava a Horní Slavkov. Převažujícím palivem zdrojů CZT je hnědé uhlí. V posledním období se projevuje nepříznivý trend odpojování jednotlivých odběratelů od CZT s náhradou nejčastěji plynem. Toto se nepříznivě projevuje nejen na zvyšování množství plyných exhalací (zvláště NO_x) v sídlech, ale i na další snižování konkurenceschopnosti takto omezovaného provozu CZT.

Jak u zdrojů tepla decentralizovaného tak i lokálního zásobování převažuje využití tuhých paliv. Ve většině krajů České republiky je nejvýznamnějším zdrojem emisí NO_x doprava, zatímco v Karlovarském kraji (podobně jako v Ústeckém, Moravskoslezském a Pardubickém) mají zásadní vliv velké stacionární zdroje znečišťování. (Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj: *Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020.*)

2.3.7 Vesnice roku

Přestože se všechny členské obce MAS Sokolovsko snaží o maximálně rozvoj a zkrášlování svého území, a ačkoli za to jsou odměňovány v krajských kolech soutěže Vesnice roku, v celostátním srovnání dosahujeme bohužel dlouhodobého neúspěchu. Od roku 1995 nebyla žádná obec z Karlovarského kraje vítězná v celorepublikovém srovnání. Cílem soutěže Vesnice roku je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy vesnic a upozornit širokou veřejnost na význam venkova. Soutěže Vesnice roku se mohou zúčastnit všechny obce vesnického charakteru včetně všech svých místních částí, které mají max. 7 500 obyvatel a které mají zpracován vlastní strategický dokument zabývající se rozvojem obce. Vítěz krajského kola

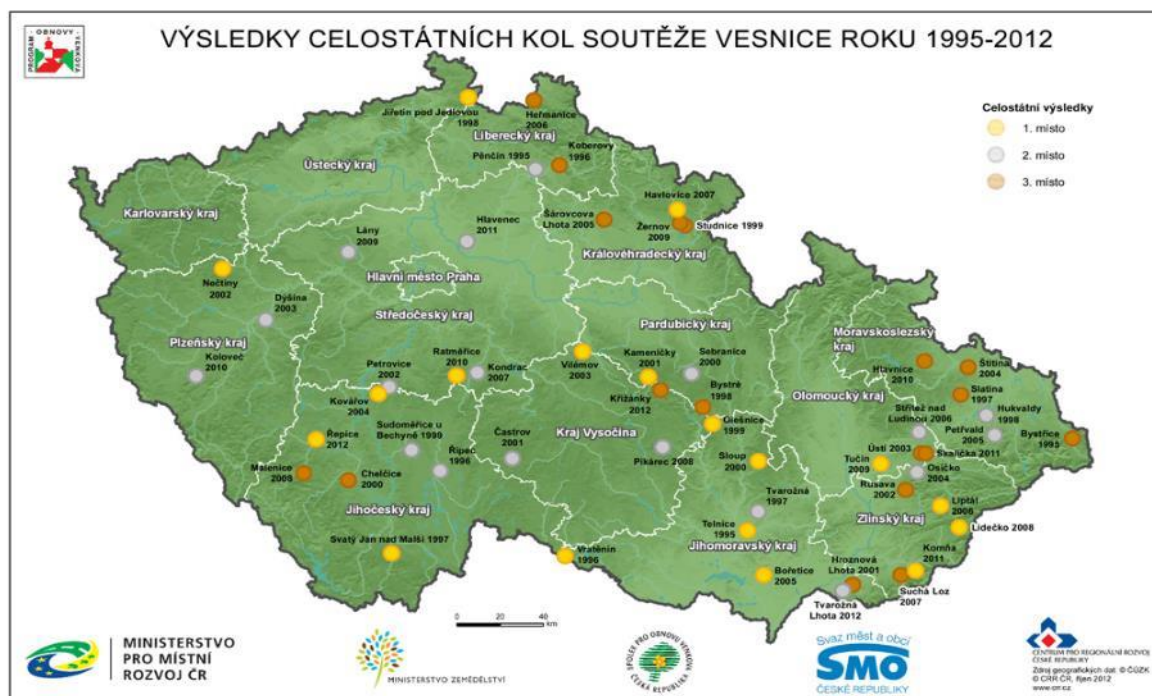
získává Zlatou stuhu, může používat titul „Vesnice Karlovarského kraje daného roku“ a postupuje do celostátního kola soutěže. Dále mohou obce získat ocenění:

- Modrá stuha za společenský život,
- Bílá stuha za činnost mládeže,
- Zelená stuha za péči o zeď a životní prostředí,
- Oranžová stuha za spolupráci obce a zemědělského subjektu.

V rámci soutěže Vesnice roku jsou dále udělovány diplomy a mimořádná ocenění:

- diplom za vzorné vedení obecní knihovny
- diplom za vzorné vedení kroniky
- diplom za rozvíjení lidových tradic
- diplom za kvalitní květinovou výzdobu
- diplom za příkladnou péči o historickou zástavbu obce
- mimořádné ocenění za přístup k životnímu prostředí
- cena naděje pro živý venkov
- Zlatá cihla v Programu obnovy venkova

Mapa č. 13: Vesnice roku 1995-2012

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Vesnice_roku_201210_Celkove.jpg

Přesto bezpochyby stojí za zmínku úspěchy, kterých jsme dosáhli v krajském měřítku.

V roce 2015 se soutěže Vesnice roku zúčastnili celkem 17 obcí, z toho 2 obce z území MAS Sokolovsko, a to obce Lomnice a Dolní Rychnov. Obec **Lomnice** získala ocenění v podobě bílé stuhy (ocenění za činnost mládeže).

V roce 2014 se do soutěže přihlásilo 15 obcí z Karlovarského kraje, z toho 3 obce z území MAS Sokolovsko. Obec **Lomnice** získala diplom za vzorné vedení obecní knihovny. Obec **Krajková** získala diplom za rozvíjení lidových tradic. Obec **Dolní Rychnov** získala mimořádné ocenění za vytváření podmínek pro setkávání občanů. Obec **Dolní Rychnov** získala **Zlatou cihlu** v kategorii C (nové venkovské stavby), konkrétně se jedná o výstavbu chodníku Dolní Rychnov – Sokolov). Osobností roku byl jmenován Miloslav Matoušek, starosta obce Lomnice. Žádná obec však neobdržela ocenění ve formě stuhy.

V roce 2013 se do soutěže přihlásilo 20 obcí z Karlovarského kraje, z toho 3 obce z území MAS Sokolovsko. Obec **Lomnice** získala **Modrou stuhu** za společenský život v obci, obec **Dolní Rychnov** získala **Bílou stuhu** za činnost mládeže, obec Dasnice získala diplom za vzorné vedení knihovny.

V roce 2012 se do soutěže přihlásilo 19 obcí z Karlovarského kraje, z toho 3 obce z území MAS Sokolovsko. Obec **Dolní Rychnov** získala **Modrou stuhu** za společenský život v obci.

V roce 2011 se do soutěže přihlásilo 22 obcí z Karlovarského kraje, z toho 4 členské obce MAS. Obec **Vintířov** získala **Zlatou stuhu**. Je to nejvyšší ocenění, které získá obec, která se nejlépe a vyváženě prezentuje ve všech posuzovaných oblastech.

V roce 2010 se přihlásilo 29 obcí z Karlovarského kraje, z toho 10 členských obcí MAS. Obec **Vintířov** získala **Bílou stuhu** za zapojení dětí a mládeže do života obce a koncepční podporu jejího zájmu o venkovskou pospolitost.

V soutěži **Vesnice desetiletí 2001 – 2010** obsadila **druhé místo obec Lomnice**. Na 4. až 12. místě bez učení pořadí skončily z území MAS Sokolovsko tyto obce a města: Březová, Jenišov, Královské Poříčí a Vintířov. ((Zdroj: <http://www.vesniceroku.cz/o-soutezi/soutez>, <http://www.karlovarsky.cz/region/Stranky/vesnice/Vesnice2013.aspx>)

2.3.8 Zájmová a volnočasová činnost

Dotazníkové šetření v obcích prokázalo bohatou sportovní a zájmovou činnost v obcích na území MAS Sokolovsko. Celkem 31 obcí potvrdilo činnost sportovních oddílů a 27 obcí pak činnost zájmových spolků (viz kapitola 1.4.5 Dotazník pro obce).

Ze sportovních oddílů stručně zmiňme např. Chodov, kde funguje více než 30 různých sportovních oddílů a zájmových sdružení a spolků (např. Kickbox Chodov, SK potápěčů Nautilus Chodov, Žila Chodov – šipky, Bowling klub Chodov, Český svaz včelařů a další). V Sokolově pak působí např. TJ Sokol Sokolov, sportovní oddíly basketbalu, volejbalu, kanoistiky, karate, fotbalový či šachový klub a další. I v dalších městech a obcích se objevily zajímavé zájmové skupiny, jako loutkaři v Habartově, Military Car Club ve Starém Sedle, občanské sdružení META v Novém Sedle, Spolek přátel města Kraslic, Hornický spolek v Horním Slavkově (Nadace Georgia Agricolly), v obci Přebuz funguje Svaz pro občanské záležitosti, Střelecký a modelářský klub v Lomnici a mnoho dalších (viz kapitola 1.4.5 Dotazník pro obce).

Velmi důležitou roli hrají volnočasové organizace zaměřené na vyžití dětí a mládeže, ať již se jedná o klasické domovy dětí a mládeže, či sportovní a vzdělávací organizace. V dotazníkovém šetření obcí potvrdilo činnost mateřského centra, stálého kroužku či střediska volné času celkem 29 obcí. Opomenout nelze ani organizace zabývající se prací se seniory, zdravotně postiženými, nemocnými, opuštěnými, týranými a jinak potřebnými lidmi. Nabídka volnočasových organizovaných volnočasových aktivit i možnosti individuálního využití volného času jsou důležité také z hlediska fungování rodiny. Je přínosné, když členové rodiny mohou spolu smysluplně trávit volný čas. Dotazníkové šetření v obcích potvrdilo bohaté možnosti pro trávení volného času.

Je nutno poznamenat, že naprosto všechny trápí stejná obtíž, a tou je **financování**. Blíže jsme se podívali na dotace z rozpočtu kraje, které plynuly do nestátních neziskových organizací v Karlovarském kraji. Pro zajímavost ve sledovaném roce 2013 investoval kraj nejméně prostředků ze všech českých krajů do nestátních neziskových organizací. Objem investic v Libereckém kraji, který je svou velikostí srovnatelný s krajem Karlovarským, je vyšší o více než 6 mil. Kč.

Tab. č. 40: Vývoj objemu dotací poskytnutých NNO z krajských rozpočtů v letech 2008-2013

Krajské rozpočty (včetně hl. m. Prahy)	Součet dotací (v mil. Kč)						Index 2013/2012
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Hl. m. Praha	476,5	562	487,2	577,3	483,7	666,7	1,4
Středočeský kraj	61,6	72,1	80,6	52,6	40,1	46	1,1
Jihočeský kraj	118,7	117,3	93,2	107,6	102,5	111,6	1,1
Plzeňský kraj	33,3	28,9	43,6	64,3	81,4	53,2	0,7
Karlovarský kraj	16,2	75,3	28,2	26,7	25	27,7	1,1
Ústecký kraj	57,3	102,1	29,3	41,1	54,9	37,1	0,7
Liberecký kraj	67,2	69,6	56,1	73,8	77,3	33,1	0,4

Královehradecký kraj	47,4	42,1	36,8	56	48,7	48,5	1
Pardubický kraj	106,2	88,7	70	56,2	48	54,3	1,1
kraj Vysočina	68,9	82	85	117,7	115,7	166,3	1,4
Jihomoravský kraj	191,3	135,3	145,8	146,7	161,3	143	0,9
Olomoucký kraj	97,8	86	150,5	168,9	173,9	163,3	0,9
Zlínský kraj	63,9	59,2	62,6	68	61,9	64,5	1
Moravskoslezský kraj	76,6	57,3	49,8	55	48,7	69,2	1,4
Celkem	1 412,9	1 577,8	1 418,5	1 612,1	1 523,2	1 684,5	1,1

Zdroj: Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2013

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/zapisy-ze-zasedani/zapis_RVNNO_2014_11_25_priloha_1.pdf, staženo dne 23/06/2015

Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2012

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2012_material_pro_web.pdf, staženo dne 23/6/2015

Samozřejmě nelze očekávat, že veškerá finanční pomoc směřovaná do oblastí nestátních neziskových organizací bude pocházet z krajských rozpočtů. Naprosto nezbytná je i **pomoc obcí**. Jak je z tabulky patrné, je nejnižší míra podpory v Karlovarském a Libereckém kraji.

Tab. č. 41: Vývoj objemu dotací poskytnutých NNO z obecních rozpočtů v letech 2012 a 2013

Obecní rozpočty mimo hl. m. Prahy (dle NUTS III)	Součet dotací (v tis. Kč)		
	2013	2012	Index 2013/2012
Středočeský kraj	248 088	213 861	1,16
Jihočeský kraj	247 817	195 431	1,26
Plzeňský kraj	217 905	199 319	1,09
Karlovarský kraj	132 436	116 797	1,13
Ústecký kraj	201 014	174 834	1,15
Liberecký kraj	107 823	108 119	1,00
Královehradecký kraj	308 001	290 943	1,06
Pardubický kraj	233 394	181 006	1,29
kraj Vysočina	189 180	167 511	1,13
Jihomoravský kraj	366 426	338 886	1,08
Olomoucký kraj	178 050	171 343	1,04
Zlínský kraj	257 034	218 701	1,18
Moravskoslezský kraj	578 317	512 395	1,13
Celkem	3 263 485	2 889 148	1,13

Zdroj: Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2012,

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2012_material_pro_web.pdf

Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2012, http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/zapisy-ze-zasedani/zapis_RVNNO_2014_11_25_priloha_1.pdf

V rámci této problematiky volnočasového využití byl sledován stav prostor, ve kterých jsou kulturní a sportovní akce pořádány. Přestože v předchozím programovém období řada obcí do těchto prostor investovala nemalé prostředky, nadále na našem území zůstává řada objektů, které si vyžadují investice do drobných oprav, dovybavení apod. V podstatě lze říci, že ani jedna členská obec nemá zázemí pro sportovní a kulturní činnost v takovém stavu, aby mohla

řící dost, máme hotovo. Tuto skutečnost potvrzuje také dotazníkové šetření v obcích (viz kapitola Dotazník pro obce).

Přes výše uvedené problémy s financováním a s prostorami, na území všech členských obcí probíhá řada tradičních akcí a to jak historických, tak např. církevních. **Z historických akcí** jmenujme např. tradiční stavění a kácení máje, pálení čarodějnic, jarmarky, setkávání občanů, oslavy založení obce, každých 5 let se konají oslavy povýšení Chodova na město, v Lokti se pravidelně konají Slavnosti purkrabího Půty, v Horním Slavkově je to např. Příjezd sv. Martina a mnoho dalších akcí (viz kapitola 1.4.5 Dotazník pro obce).

K tradičním církevním akcím zařadíme např. masopust, vánoční trhy, Mikulášská jízda v Josefově, Mariánská pouť v srpnu na Chlumu sv. Maří nebo Svatomichalská pouť v Oloví, posvícení na sv. Annu v obci Šabina, pouť sv. Jiljí v Lomnici, či Václavské posvícení v Chodově, Svatováclavské slavnosti v Kraslicích nebo štědrovečerní setkání u vánočního stromu v Habartově. Kromě historických a církevních akcí probíhá na území MAS řada jiných **kulturních, sportovních a turistických akcí a aktivit**. Na následujících řádcích jmenujeme některé z nich.

- Den Ohře v Královském Poříčí
- Sokolovská čurda - přehlídka amatérských divadelních souborů z celé ČR, v Sokolově působí amatérský divadelní soubor Divadlo bez zákulisí, o.s.
- Hartenbergské strašení v Josefově (potažmo obec Hřebený)
- Koncerty festivalu Mitte Evropa
- Loučení s létem, Vánoční a Velikonoční turnaj ve stolním tenise v Jenišově
- Ležnické bio dožínky v Horním Slavkově
- Výročí padlých četníků v Habartově
- Sportovní akce: Cena Lyšáka – sjezdové lyžování, Stříbrná stopa – běžecké lyžování pořádané obcí Stříbrná
- Turistické akce: Novoroční setkání pod Špičákem, Lyžařský přejezd Krušných hor, První jarní výšlap, Sokolovská padesátka, Habartovské toulky, Kraslický vandr, Rotavský permoník, Rotavský kufr, Studentský pochod ISŠTE a další
- Vánoční turnaj ve stolním tenise a letní turnaj v nohejbale v obci Přebuz
- Výlet do pohádky, výstava zahrádkářských výpěstků, mistrovské soutěže ve vzpírání v obci Rotava
- Březovský lístek, Porta, mezinárodní sportovní akce v řeckořímském zápase, v motokrosu, biketriálu a mnoho dalších v Březové

- Hornická pouť v Sokolově, tradiční třídní akce konající se na několika místech města Sokolov
- Akce Hurá prázdniny – velkolepé ukončení školního roku ne jen pro školáky ukončené přehlídkou ohňostrojů

2.4 Bydlení

O úrovni a kvalitě života svědčí i ukazatel stáří rodinných domů a bytů. V Karlovarském kraji žijí lidé v **rodinných domech o průměrném stáří 55 let** (což představuje po Ústeckém kraji druhé nejstarší domy v ČR), a **bytech o průměrném stáří 45 let**. Dále je zde 2. nejvyšší podíl panelových domů v ČR (11,1 % domů).

Zdroj: http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/mezikrajske_srovnani_sldb

Pro ilustraci uvádíme na následujících obrázcích různé typy bydlení na území MAS Sokolovsko.

Obr. č. 8: Panelové domy v Novém Sedle

Zdroj: foto vlastní

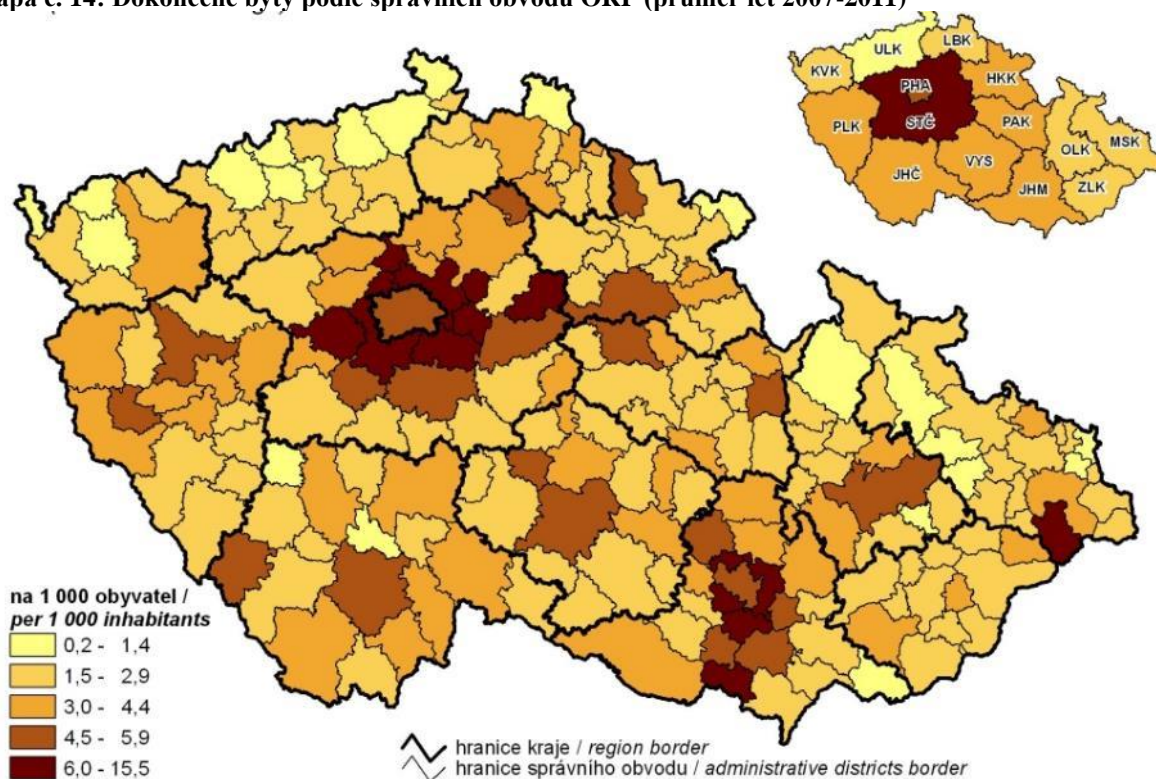
Obr. č. 9: Rodinné domky v obci Šindelová

Zdroj: foto vlastní

Následující mapa ukazuje počty dokončených bytů. Z mapy je vidět, že na Sokolovsku je nízký podíl dokončených bytů v přepočtu dle obyvatel, a to i v porovnání se sousedními okresy Karlovy Vary a Cheb. Stejnou míru dokončených bytů nacházíme například v pánevích severních Čech.

Mapa č. 14: Dokončené byty podle správních obvodů ORP (průměr let 2007-2011)

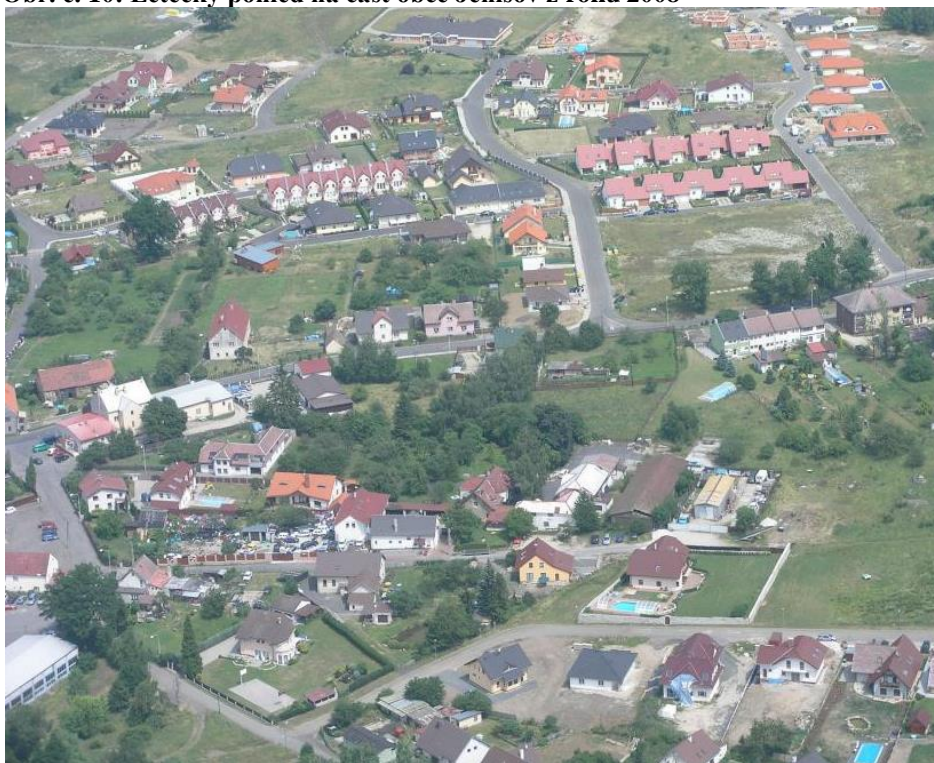

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFF9/\\$File/101112m20.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFF9/$File/101112m20.jpg)

Dle statistických dat z ČSÚ bylo na území MAS Sokolovsko v letech 2001 až 2014 dokončeno celkem 1 929 bytů (údaj zahrnuje i nástavby, přístavby, domy pro seniory apod.). Nejvíce bytů bylo v tomto období dokončeno v Sokolově, Chodově a Jenišově. Sokolov a Chodov jsou z hlediska počtu obyvatel dvě největší města MAS Sokolovsko. Jenišov patří mezi malé obce, ale je zde v posledních letech velký nárůst počtu obyvatel. Jenišov se nachází v blízkosti Karlových Varů a rychlostní komunikace R6, na katastru obce Jenišov se nacházejí prodejny obchodních řetězců Makro a Globus. Jedná se zde o výstavbu rodinných domů v typickém satelitu u velkého města.

Obr. č. 10: Letecký pohled na část obce Jenišov z roku 2008

Zdroj: <http://www.jenisov.cz/fotogalerie>

Na území MAS Sokolovsko bylo dle údajů ČSÚ v letech 2001 až 2014 dokončeno celkem 1 136 bytů v rodinných domech. Na prvním místě v tomto ukazateli je již zmiňovaný Jenišov se 209 dokončenými byty v rodinných domech. Na dalších místech jsou velká města MAS Sokolovsko Sokolov a Chodov (se 80, resp. 72 dokončenými byty v rodinných domech). Dále je zajímavé, že na čtvrtém místě je obec Dolní Rychnov patřící mezi malé obce do 2 tis. obyvatel. Podle počtu dokončených bytů v bytových domech je na prvním místě Chodov se 144 dokončenými byty a na druhém místě Sokolov s 51 dokončenými byty. Dle statistických údajů byly byty v bytových domech v daném období dokončeny pouze v 9 obcích z celkového počtu 37 obcí MAS Sokolovsko. Konkrétně se jedná o již zmiňované obce Chodov a Sokolov, dále

Horní Slavkov, Vintířov, Habartov, Březová, Kynšperk nad Ohří, Lomnice a Kraslice. V případě obcí Vintířov a Lomnice se jedná o malé obce do 2 tis. obyvatel. Naopak s přihlédnutím k počtu obyvatel je nízká bytová výstavba v Kraslicích, které jsou z hlediska počtu obyvatel na třetím místě z obcí MAS Sokolovsko, ale v ukazateli počtu dokončených bytů celkem jsou až na desátém místě. Roli zde jistě hraje poloha Kraslic na hranicích s Německem a špatná dopravní dostupnost obce z vnitrozemí. V obci Rovná byl ve sledovaném období dle statistiky dokončen jeden byt v rodinném domě a v obci Nová Ves taktéž pouze jeden byt v rodinném domě. Velmi malá intenzita bytové výstavby je také v obcích Dasnice, Přebuz, Libavské Údolí a Šindelová. V případě všech těchto obcí se jedná o malé obce do 1 tis. obyvatel.

Podle ukazatelů ze sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 je v okrese Sokolov 75 % rodinných domů z celkového počtu domů, podobně je tomu i v sousedních okresech Karlovy Vary a Cheb. Připojení na kanalizační síť má na Sokolovsku 66 % obydlených domů, vodovod má 82 % obydlených domů, zavedený plyn má 59 % obydlených domů a ústřední topení 75 % obydlených domů. (Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-13-r_2013-26)

Z hlediska majetkoprávních vztahů se na Sokolovsku vyskytují různé formy bydlení. Především ve větších sídlech jsou to městské byty, přičemž část v minulosti městských bytů byla prodána soukromým vlastníkům nebo zde fungují formy družstevního vlastnictví, případně společenství vlastníků bytových jednotek. Dále je zde možnost pronájmu bytu od soukromých pronajímatelů. Rodinné domy jsou převážně v soukromém vlastnictví.

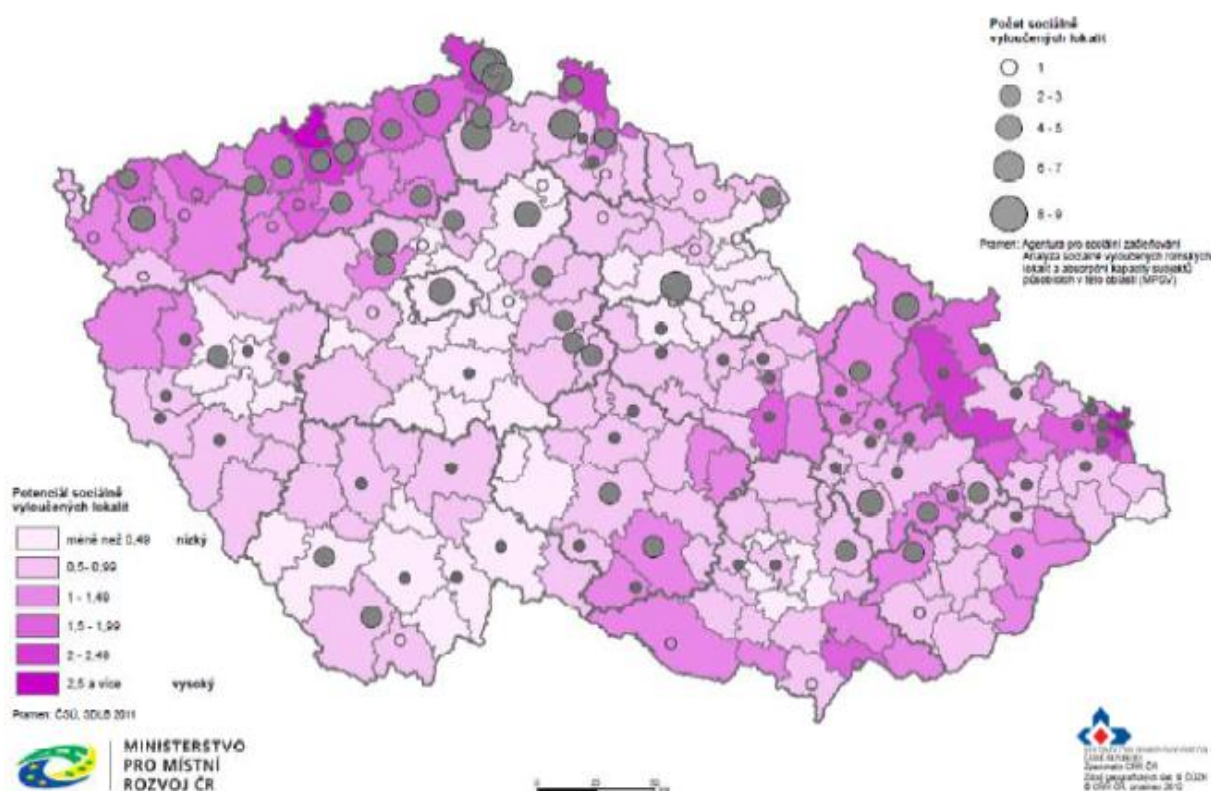

2.5 Sociálně vyloučené lokality

Sokolovsko se dlouhodobě potýká s problematikou specifických sociálně vyloučených lokalit a s průvodními negativními jevy pro tyto lokality typickými. Jak vyplývá z analýzy sociálně vyloučených lokalit (dále jen SVL) v Karlovarském kraji, vzrostl počet SVL z 13 (2006) na 31 (2012) a zároveň počet obyvatel zde žijících, tj. cca 7 000 lidí v roce 2012 oproti cca 4 000 v roce 2006. Tato alarmující čísla, resp. nárůst SVL v obcích na území MAS Sokolovsko, znázorňuje následující mapa. Na Sokolovsku se potýká se sociálně vyloučenými lokalitami 16 obcí z 37. Jedná se o lokality v menších obcích se špatně dostupnou infrastrukturou, ve větších obcích jsou to pak ubytovny, ale také místa v běžné zástavbě. Nejedná se zdaleka pouze o romskou problematiku, ale také o osoby dlouhodobě nezaměstnané, mající dluhy, o lidi bez příštířešů či o lidi závislí či ohrožené závislostí na návykových látkách, alkoholu, gamblerství, apod.

Mapa č. 15: Sociálně vyloučené lokality v ČR

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY A POTENCIÁL SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 - 2020

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

0

TABLE 1. *Summary of the 1996–1997 and 1997–1998 seasons for the 1000-hour program*

9 1 9 9

na sociálních dávkách, drogy, dealerství, gamblerství, trestná činnost majetková i násilná, vandalismus, záškoláctví.

Chodov: dvě skupiny domů na periferii města ve vlastnictví obce, není zde veden plyn ani teplá voda, ještě donedávna byla lokalita za hranicemi města. Žije zde cca 500 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, prostituce, krádeže, drogy, alkoholismus, gamblerství, zadluženost.**

Rotava: dlouhodobě existující SVL v rámci skupiny starších domů ve vlastnictví obyvatel, s problémovými vztahy mezi starousedlíky a nově přistěhovalými, s cca 250 obyvateli. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, krádeže, ojediněle prostituce, drogy, lichva, gamblerství, alkoholismus.**

Oloví: 2 třípatrové domy na periferii města bez plynu a teplé vody ve vlastnictví obce, s dostupnou občanskou vybaveností. Jedná se o dlouhodobou SVL s řízeným sestěhováváním, kde žije cca 100 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, ojediněle krádeže, gamblerství a alkoholismus.**

Dasnice: panelový dům stojící samostatně vyloučen od zbytku obce ve velmi špatném stavu v soukromém vlastnictví, žije zde cca 35 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, dluhy, ojediněle drogy.**

Dolní Rychnov: dva domy v obci, jeden v centru obce, druhý na její periferii ve vlastnictví obyvatel bytů, žije zde cca 60 osob. Občané ve zdejších SVL nechtějí komunikovat, zjištěna byla **potřeba speciálního dluhového poradenství.**

Rovná: panelové domy v centru obce ve velmi špatném stavu, některé bytové jednotky jsou již zcela zničené. Typická je zde častá migrace obyvatel, vyskytuje se tu cca 60 osob. Zde vzhledem k **odmítavému postoji starosty** obce nejsou realizována žádná opatření ve vztahu obyvatel a SVL.

Vintířov: byty obývané romskými obyvateli v plně vybavených panelových domech na sídlišti, většinou ve vlastnictví soukromých vlastníků. Žije zde cca 13 osob. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, zadluženost a exekuce.**

Horní Slavkov: lokalita ubytovny a nedalekého činžovního domu ve vlastnictví obce, s cca až 200 obyvateli. **Zjištěné problémové jevy: závislost na sociálních dávkách, lichva, ojediněle drogy a prostituce.**

Nová Ves: dvě třípatrové bytovky ve vlastnictví obce, žije zde cca 76 - 100 osob. **Zjištěné problémové jevy:** závislost na sociálních dávkách, lichva, rozebírání opuštěných staveb, ojediněle drogy a prostituce.

Další tři obce **Bukovany, Habartov a Kynšperk nad Ohří** jsou identifikovány jako **obce ohrožené sociálním vyloučením**. Jak však vyplynulo z místního šetření a při setkání s žáky střední školy, kteří zde žijí, právě Bukovany a Habartov jsou místem označovaným za velmi problémové především výskytem sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením. U druhé jmenované obce se jedná o dva domy na periferii města v oblasti bývalého dolu a jeden dům s holobyty tamtéž s cca 70 obyvateli. Ze zjištěných problémových jevů bylo obyvateli obce hojně uváděno dealerství a narkomanie, s nimiž není problém se dle svědků setkat přímo na ulici.

Obr. č. 11: SVL ul. U Divadla a Sokolovská v Sokolově

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 12: SVL Rovná

Zdroj: foto vlastní

Jaké jsou zjištěné důvody vzniku, resp. nárůstu počtu sociálně vyloučených lokalit? Příčin se nabízí hned několik, nejzásadnější je však jejich kumulace.

Jmenujme např. velmi nestabilní bytovou situaci v celém kraji, v Sokolově pak zcela chybějící dlouhodobý koncept sociálního bydlení. Ohrožující je obecný trend rozprodávání obecních bytů do rukou soukromých vlastníků a jejich následné zneužívání situace osob sociálně slabých nebo byty ve vlastnictví přímo osob sociálně slabých, které neplatí za služby s bytem užívané a obce řeší neúspěšně vymáhání těchto dluhů. S tímto souvisí trend řízeného sestěhovávání, kdy se sociálně slabé osoby, resp. celé rodiny stěhují na místa, o kterých ví, že se tam minimálně chvíli udrží. Tím se navyšuje počet osob žijících v SVL a hromadění souvisejících nežádoucích jevů.

Následující mapka zobrazuje migrační trendy sociálně vyloučených osob ze Sokolova do okolních obcí v posledních 20 letech.

Obr. č. 13: Migrační trendy sociálně vyloučených osob ze Sokolova do okolí

Zdroj: Demografické informační centrum, o.s.: Situační analýza Sokolov, 2011

Dalším problémem je vysoká nezaměstnanost na Sokolovsku (vysoce přesahující celorepublikový průměr – viz kapitola Nezaměstnanost), kdy navíc osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením jsou velmi těžce umístitelné na trhu práce ať už z důvodu nesplňujících kvalifikační předpokladů pro nalezení zaměstnání, špatné dopravní dostupnosti ze sociálně vyloučených lokalit v malých obcích (např. Nová Ves), neschopnosti získat či obnovit základní pracovní návyky nebo prostě proto, že nechtějí či se jim díky sociálním dávkám ani nevyplatí pracovat.

S nezaměstnaností úzce souvisí vzdělání sociálně vyloučených osob či osob ohrožených sociálním vyloučením. Ve valné většině případů mají tyto osoby pouze základní vzdělání, někdy nedokončené. Nemají žádnou kvalifikaci. Stejný model pak přenášejí na své děti. Problém je pak také záškoláctví kryté ze strany rodičů, někdy dokonce rodiči podporované. Také způsob trávení volného času dětí a mládeže ze sociálně vyloučených lokalit je velmi jednostranný. Poflakují se, nemají žádnou koordinovanou zábavu, velmi často se již od útlého věku setkávají s drogami, alkoholem, krádežemi. Děti vyrůstající v těchto lokalitách prakticky neznají žádný jiný model, jak žít, neosvojí si základní návyky stran školní docházky a následně živění se prací. Vytváří se začarovaný kruh přibírající do své osy nové a nové generace.

Jedním z dalších problémů v těchto lokalitách jsou dluhy. Dostat se do dluhové pasti je pro osoby zde žijící otázkou několika málo „výhodných“ půjček, neplacení nájmu, nezřídkla v kombinaci s alkoholismem, drogovou závislostí či gamblerstvím. Nabízí se zde pak také příležitost pro rozmach lichvy, se kterou se na těchto místech také běžně můžeme setkat.

Na území MAS Sokolovsko existuje několik neziskových organizací, které se programem na podporu integrace sociálně vyloučených osob zabývají (např. Člověk v tísni, o.p.s., Pomoc v nouzi, o.p.s., Khamoro, o.s., Srdce a čin, o.p.s., Kotec, o.s.). Je zde provozováno několik nízkoprahových zařízení. Některé NNO poskytují právní, dluhové a sociální poradenství. Vzhledem k počtu osob žijících v SVL, ekonomické a časové náročnosti práce v těchto lokalitách (terénní služby, poradenství, nízkoprahová zařízení, asistenti, azylové domy, atd.) není však jejich počet dostačující.

Důležitý je také přístup obcí ke „svým“ vyloučeným lokalitám. Některé obce se od problematiky SVL zcela distancují, nepřipouští si ji, přestože byla na jejich území taková místa identifikována. Většina obcí nerealizuje žádné politiky zaměřené na zaměstnávání obyvatel SVL či začleňování sociálně vyloučených. Jak také vyplývá z šetření Agentury pro sociální začleňování, jsou obce sokolovského regionu nejméně aktivní v tomto směru, přestože je zde nejvíce obcí se SVL. Výjimku tvoří Sokolov, Kraslice a Nové Sedlo, které úzce spolupracují s Agenturou pro sociální začleňování a zapojily se mezi obce se schváleným Strategickým plánem sociálního začleňování. Přesto např. město Sokolov nemá žádnou dlouhodobou koncepci sociálního bydlení.

Některé obce při řešení problematiky SVL užívají nástroje jako splátkové kalendáře při vymáhání pohledávek za nájem a služby, podporují inkluzivní vzdělávání na školách, snaží se vytvářet sociální bydlení. Některé obce zavedly také represivní opatření v podobě vystěhování neplatičů či přijetí obecných vyhlášek omezujících volné užívání veřejného prostoru. Bohužel tato opatření jsou dílčí a nedostačující. Pokud nebudou realizovány žádné nástroje na zmírnění sociálního vyloučení, odhaduje se další navyšování počtu obyvatel v těchto lokalitách a s tím související příjmová nejistota, strach, zvýšené napětí mezi obyvateli obcí a obyvateli SVL. (Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Documents/ANALYZA_FINAL_FINAL.pdf)

Strategie romské integrace do roku 2020 obecně uvádí, že Romové jsou v současnosti více zastoupeni než by odpovídalo celkovému rozložení ve společnosti mezi osobami žijícími v SVL, ohroženými chudobou, materiální deprivací nebo žijící v domácnostech bez zaměstnané osoby (Zdroj: *Strategie romské integrace do roku 2020*). Tato situace je také na Sokolovsku.

Dle výsledků anket pro občany na území MAS Sokolovsko se 80 % respondentů domnívá, že se v jejich obci nacházejí SVL. Z výsledků ankety se jedná především o obce Sokolov a Chodov. U ostatních obcí nelze vzhledem k malému počtu respondentů vyhodnocovat tuto otázku pro jednotlivé obce.

Jelikož problematika SVL souvisí také s nárůstem sociálně patologických jevů a kriminality, nabízí se otázka bezpečnosti občanů. V rámci ankety pro občany byl zjišťován pocit bezpečí obyvatel MAS Sokolovsko. 76 % respondentů uvedlo, že se ve své obci cítí bezpečně. Všichni respondenti, kteří odpověděli, že se necítí bezpečně, zároveň kladně odpověděli na existenci SVL ve své obci. Odpověď na otázku pocitu bezpečí u respondentů naopak nezávisí na věku ani na pohlaví.

Zdroje:

Strategický plán sociálního začleňování v Novém Sedle na léta 2013-2015

Situační analýza obce Nové Sedlo, 2013

Situační analýza Kraslice, 2013

Strategický plán lokálního partnerství Sokolov pro období 2012-2014

Situační analýza Sokolov, 2011

Analýza sociálně vyloučených romských lokalit v Karlovarském kraji, 2013

http://www.esfcr.cz/mapa/int_kv.html, staženo 6/2014

vlastní šetření na místě

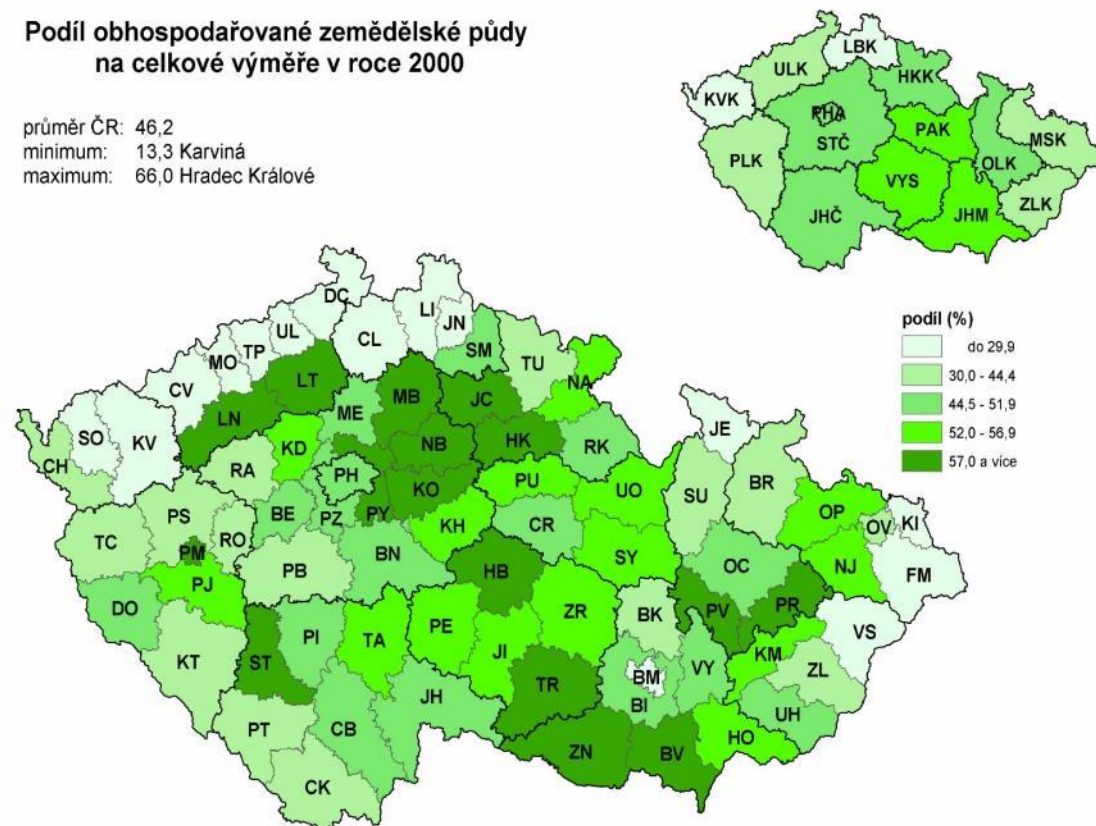
vlastní šetření – setkání se studenty, 18.9.2014

2.6 Zemědělství a lesnictví

2.6.1 Tradiční zemědělství

Karlovarský kraj je kraj s nejmenším počtem hektarů obhospodařované zemědělské půdy (99 205 ha v r. 2013) – mimo území města Prahy. Stejně tak má Karlovarský kraj **nejmenší počet zemědělských subjektů v České republice**, konkrétně v r. 2013 se jednalo o 672 subjektů (přičemž 2. nejmenší počet má rozlohou obdobně velký Liberecký kraj – 1 900 subjektů).

Mapa č. 17: Obhospodařovaná zemědělská půda v ČR

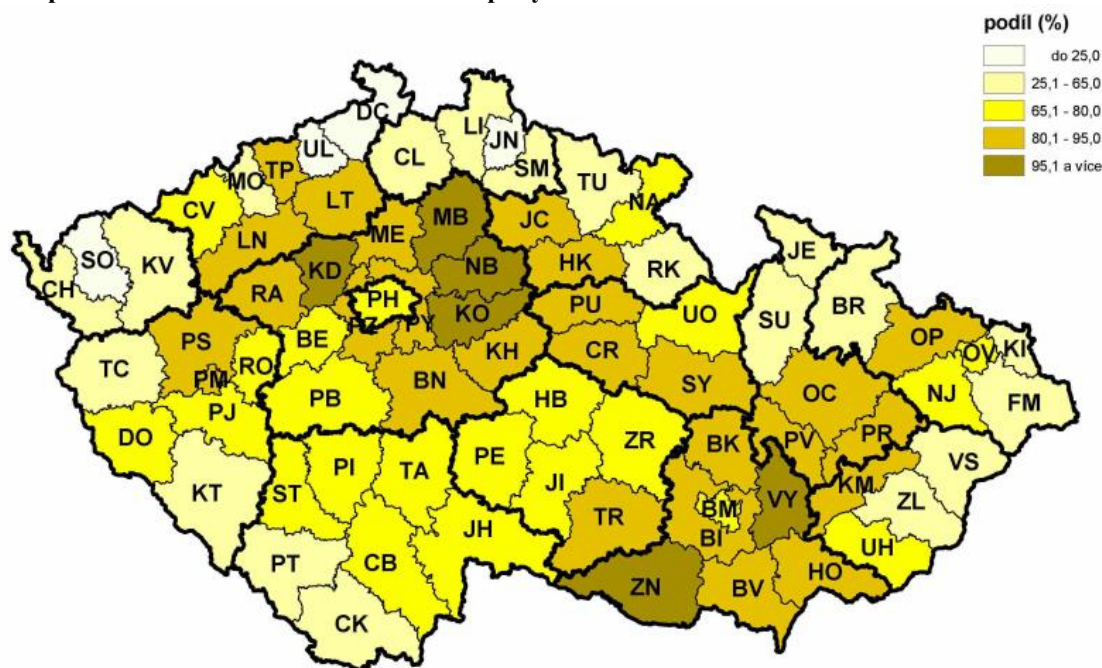

Zdroj: ČSÚ,

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/procento_zorneni_zemedelske_pudy_v_roce_2005/\\$File/kzem1.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/procento_zorneni_zemedelske_pudy_v_roce_2005/$File/kzem1.pdf)

Pro zajímavost, v r. 2013 bylo v Karlovarském kraji vyprodukováno 99 195 tun obilovin, 395 tun luskovin, 2 251 tun brambor, 23 028 tun řepky, 32 375 tun píce, 46 981 tun kukuřice. Ve všech případech to jsou **nejmenší množství zemědělských plodin v celé České republice** (vyjma města Prahy). Kromě Prahy má také Karlovarský kraj také nejmenší podíl orné půdy (k 31.12.2014 činí podíl orné půdy 21 648 ha). Níže je vyobrazen podíl zornění dle jednotlivých okresů v roce 2005. Od roku 2005 až do současnosti je podíl orné půdy ve srovnání s celou ČR stále nejnižší.

Mapa č. 18: Procento zornění zemědělské půdy v r. 2005

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/1303-12>

Taktéž v **chovu hospodářských zvířat** byl v r. 2012 Karlovarský kraj nejslabší v celé republice. Pro zajímavost, k 1. 4. 2013 bylo v celém Karlovarském kraji chováno 1 691 prasat. Druhý nejmenší počet prasat bychom ve stejné době našli v Libereckém kraji, kde jich bylo 20 689 kusů a nejvíce 301 893 kusů ve Středočeském kraji.

Na území MAS Sokolovsko je v oblasti zemědělského využití půdy nutné poukázat na fakt, že velká část území (Sokolovská pánev) byla a doposud je zasažena těžbou hnědého uhlí nebo zde probíhají rekultivace po těžbě, proto zde není možné provozovat intenzivní zemědělskou výrobu. Další části území pak leží ve vyšších nadmořských výškách (Krušné hory) s méně kvalitními půdami a nepříznivými klimatickými podmínkami, což opět znemožňuje intenzivnější zemědělskou činnost. A opominout nelze ani fakt, že přibližně čtvrtina území MAS se nachází na území CHKO Slavkovský les, kde jsou podmínky pro zemědělství výrazně legislativně regulovány.

Následující fotografie představuje ukázkou zemědělské činnosti na území CHKO Slavkovský les, kde jsou některé louky využívány jako pastviny pro hospodářská zvířata, především skot.

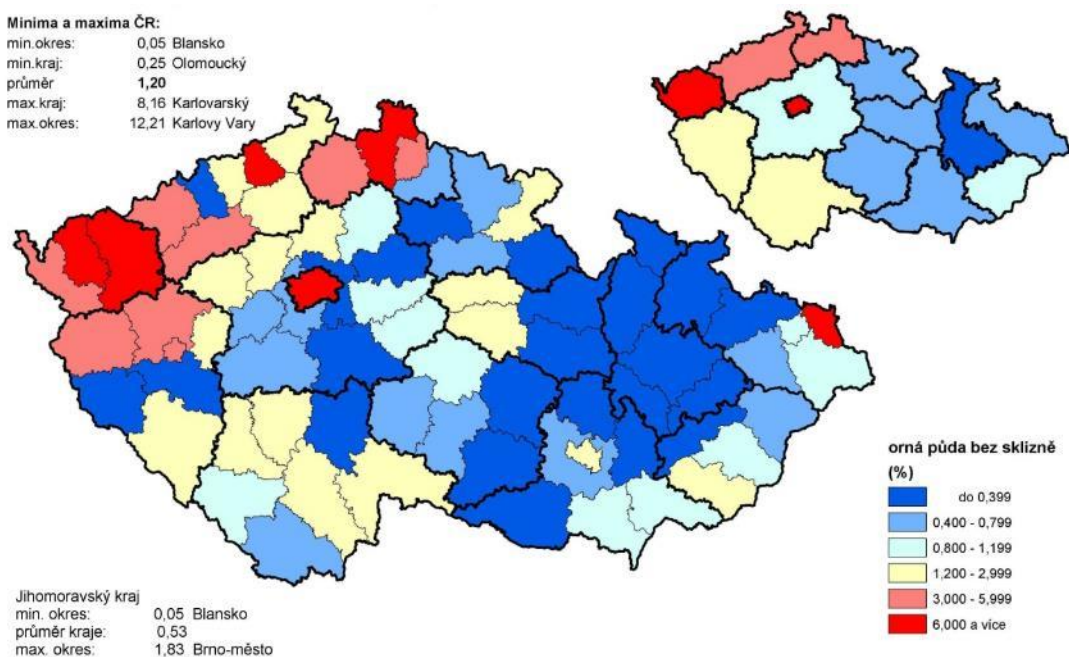
Obr. č. 14: Pastvina ve Slavkovském lese u obce Čistá

Zdroj: foto vlastní

K těmto faktorům podílejících se na nízké zemědělské činnosti lze přiřadit ještě další především socioekonomické důvody. Těmi jsou vysoká zaměstnanost obyvatel v průmyslu a mělké vazby obyvatel na území, které jsou historicky dány hlavně událostmi druhé světové války, poválečným odsunem německého obyvatelstva a příchodem nových obyvatel do opuštěného pohraničí. Z výše uvedených důvodů je okres Sokolovsko **jedním ze 4 okresů s nejmenším podílem zornění zemědělské půdy z celé České republiky**, jak dokládá následující mapa. Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/kapitola/2129-11-n_2011-10

Mapa č. 19: Podíl orné půdy bez sklizně na obhospodařované orné půdě v r. 2005

Zdroj: ČSÚ, <http://csugeo.i-server.cz/csu/2007edicniplan.nsf/krajkapitola/13-6235-07--800>, staženo dne 30/1/2013

V počtu evidovaných zemědělských subjektů je Karlovarský kraj na posledním místě v celorepublikovém srovnání, zaostává i v porovnání s Libereckým krajem, jak ukazuje následující tabulka.

Tab. č. 42: Počet evidovaných zemědělských podnikatelů (rok 2013)

Kraj	Fyzické osoby	Právníkové osoby
Hl. město Praha	911	587
Jihomoravský	4 680	881
Jihočeský	4 201	793
Pardubický	2 116	346
Královehradecký	2 619	399
Vysočina	3 728	528
Karlovarský	628	158
Liberecký	1 450	227
Olomoucký	2 112	369
Plzeňský	2 818	478
Středočeský	5 091	863
Moravskoslezský	2 707	365
Ústecký	2 187	376
Zlínský	2 086	351
Celkem	37 334	671

Zdroj: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmer/EZP/statistiky/rok-2013.html>, staženo 4.7.2014

Podíváme-li se na zemědělské subjekty přímo v jednotlivých obcích MAS Sokolovsko, zjistíme dle údajů z Evidence zemědělského podnikatele 112 zemědělských podnikatelů na území MAS Sokolovsko. Nejvíce zemědělských podnikatelů sídlí v obcích Kraslice (22), Kynšperk nad Ohří (21) a Horní Slavkov (20). Zdroj: <http://eagri.cz/public/app/SZR/EZP#filter--Ico=&Firma=&Jmeno=&Prijmeni=&Obec=&Ulice=&Psc=>, staženo 4.7.2014

Zastoupení jednotlivých druhů půd v Karlovarském kraji podle okresů ukazuje následující tabulka.

Tab. č. 43: Druhy půdy dle okresů Karlovarského kraje k 31.12.2013 (v ha)

Kraj, okresy	Země - dělská půda	z toho			Nezemě - dělská půda	z toho			
		orná půda	zahrady , ovocné sady	trvalé travní porosty		lesní pozemky	vodní plochy	zastavěné plochy	ostatní
Karlovarský kraj	124 032	53 960	3 607	66 465	207 400	143 989	7 088	3 142	53 182
Cheb	50 252	26 132	1 047	23 073	54 353	40 701	3 237	1 056	9 358
Karlovy Vary	53 139	23 639	1 711	27 789	98 309	64 875	2 652	1 335	29 447

Sokolov	20 641	4 189	848	15 603	54 738	38 413	1 198	750	14 377
---------	--------	-------	-----	--------	---------------	--------	-------	-----	--------

Zdroj: Statistická ročenka Karlovarského kraje 2014

Porovnáme-li údaje z roku 2013 s rokem 2006, nedošlo téměř k žádné změně v množství zemědělské půdy (v r. 2006 činila 124 590 ha) v Karlovarském kraji. Na území MAS Sokolovsko naopak došlo k mírnému nárůstu o cca 30 ha. Podíváme-li se na situaci podrobněji, došlo na území MAS k úbytku orné půdy (téměř o 500 ha) a to ve prospěch trvalých travních porostů.

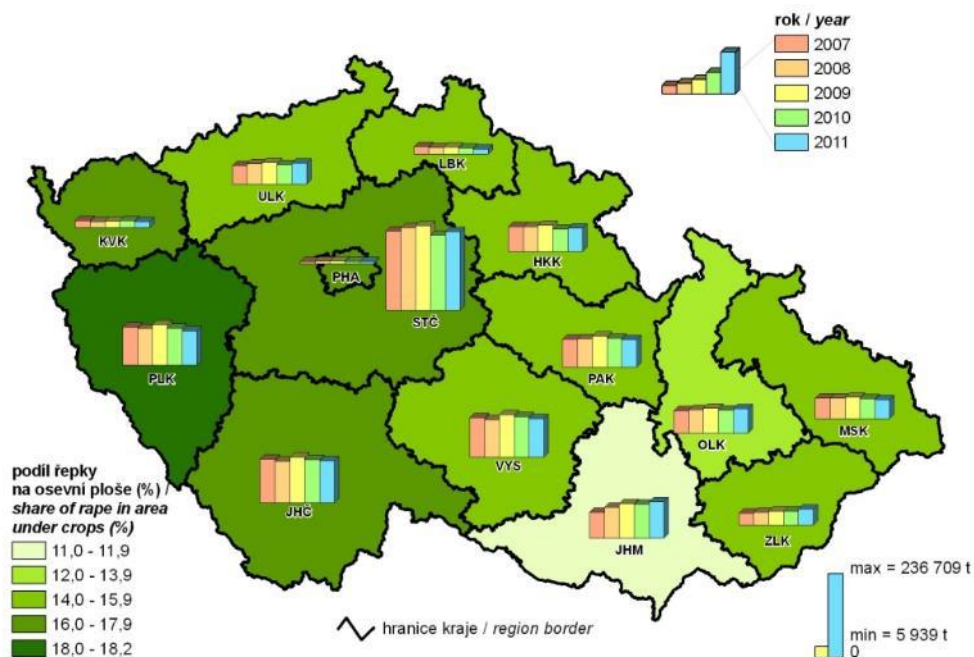
Při porovnání jednotlivých okresů Karlovarského kraje nalezneme nejmenší podíl zemědělské půdy na celkové výměře v okrese Sokolov (pouze 27 %). Na druhém místě je s 35 % zemědělské půdy na celkové výměře okres Karlovy Vary. Nejvíce je zemědělská půda v Karlovarském kraji zastoupena v okrese Cheb (48 % na celkové výměře). V okrese Sokolov je ze zemědělské půdy nejvíce plochy ve formě trvalých travních porostů (75 % z celkové výměry zemědělské půdy), orná půda je v rámci zemědělské půdy zastoupena pouze 20 %, na rozdíl od obou sousedních okresů, kde je to kolem 50 %. Z nezemědělské půdy je ve všech třech okresech největší podíl lesních pozemků (kolem 70 % z nezemědělské půdy).

Podíváme-li se na porovnání území MAS Sokolovsko s územím sousedních MAS, zjistíme, že území MAS Sokolovsko má nejmenší podíl orné půdy na celkové výměře (6 %, údaje vychází ze statistických dat z roku 2013). Podobně je na tom území MAS Krušného hory s 8 %, kde je také podobně jako na Sokolovsku velký podíl horských oblastí a lesů. Naopak území Náš region a MAS 21 mají vyšší podíl orné půdy na celkové výměře (24 %, resp. 25 %). Podobně vychází také porovnání území sousedních MAS dle podílu zemědělské půdy na celkové výměře. Pro území MAS Sokolovsko a MAS Krušné hory je to nejméně (28 %, resp. 29 %). Naopak pro území Náš region a MAS 21 vychází 51 %, resp. 46 % podíl zemědělské půdy na celkové výměře.

Zajímavým faktem zůstává, že Sokolovsko z historického hlediska, bylo velmi významnou oblastí pro pěstování chmele. Ovšem ze stávajících statistik vyplývá, že v celém Karlovarském kraji není ani hektar chmelnic (či vinic).

Jednou z nejvíce sledovaných zemědělských komodit je **bezesporu produkce řepky**. Její podíl na osevní ploše byl sice v Karlovarském kraji poměrně vysoký, avšak celkový objem produkce je v rámci České republiky dlouhodobě mizivý a nadále klesá.

Mapa č. 20: Sklizeň řepky v letech 2007-2011

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDF80/\\$File/101112m13.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDF80/$File/101112m13.jpg)

2.6.2 Vzdělávání v oblasti zemědělství a lesnictví

Každý podnikatelský subjekt, a to vč. těch, které působí v zemědělské či lesnické oblasti podnikání (vč. potravinářství a rostlinolékařství), potřebuje pro svou činnost pravidelně doplňovat informaci o novinky a zákonné povinnosti pro něj relevantní. Tyto vzdělávací aktivity poskytují akreditovaní i neakreditovaní zemědělské poradci a vzdělávací instituce. Zřejmě nejvíce využívané jsou služby poradců akreditovaných Ministerstvem zemědělství ČR sdružení v Komoře zemědělských poradců. Tato organizace publikovala v r. 2013 rozsáhlou studii znalostí zemědělských subjektů. Posuzovali 9 nejvíce významných oblastí znalostí (např. znalosti zákonných požadavků, znalosti z oblasti agro-environmentálních opatření, tvorby a uplatňování havarijních plánů, provozních řádů, odborných znalostí k výživě rostlin, živočichů, schopnost zpracování žádostí o dotace z PRV ad.). Ze studie vyplynulo, že jak fyzické tak právnické osoby působící v zemědělství/lesnictví/potravinářství ve všech 9 sledovaných oblastech, z více než 50 % potřebují aktivní pomoc poradců a vzdělávacích či poradenských organizací, neb sami dané problematice nerozumí, nebo ji nejsou schopni obsáhnout.

(Zdroj:

http://kzpcr.cz/UserFiles/File/setreni_a_prilohy/Setreni+mezi+zem+tabulky+131117%20def%20Copy.pdf,

vydáno: 20.1. 2014, autor: Ing. Josef Kořínek)

Na území MAS Sokolovsko působí 6 poradců pro oblast lesnictví (ani jeden nemá kontaktní adresu na území Karlovarského kraje), 49 poradců pro oblast zemědělství (tři z nich mají kontaktní adresu na území Karlovarského kraje), 5 poradců pro rostlinolékařství (ani jeden nemá kontaktní adresu na území Karlovarského kraje). Žádný nepůsobí přímo na území MAS Sokolovsko. Na území dojíždí pouze v příp. realizace dílčích vzdělávacích akcí.

2.6.3 Fyzický stav zemědělských staveb a technického vybavení

Aktuální fyzický stav zemědělských budov byl výrazně ovlivněn již válečným a poválečným vývojem (spojeným také s odsunem Němců, kteří značnou část zemědělských usedlostí vlastnili). Následné období kolektivizace a násilného združstevňování vedlo v 50. – 60. letech 20. století k přestavbám a využívání větších statků (pouze cca 20 % zemědělských stav tohoto období byly novostavby). V 60. – 70. letech se budovala specializovaná střediska pro chov skotu, prasat a drůbeže. Dislokace těchto středisek se prováděla na základě jednoduchých urbanistických dokumentů, tzv. "technicko - ekonomických rozborů", nebralo v potaz místní tradice či potřeby. Nově se budovala specializovaná střediska posklizňových úprav a skladování zrnin a okopanin, sušárny zemědělských plodin a opravárenské závody zemědělské techniky. Především díky scelování pozemků ubývaly polní cesty, doprava se přesunula na silnice a vedla přes centra obcí s negativním dopadem na obytné prostředí (hluk, prašnost, zápach, znečišťování komunikací). V předrevolučním období bylo základním charakteristickým znakem této maximální požadavek na produkci potravin. Mezi zemědělskými podniky se rozvíjí kooperační činnost ovlivňující lokalizaci nových velkokapacitních zemědělských středisek. Vedle klasické zástavby se tak objevují především monobloky stavěné unifikovanými konstrukčními systémy (ocel, železobeton, okrajově lepené dřevo). Projevuje se změna měřítka staveb a stále více se narůstá rozpor vůči historické výstavbě staveb. Současná struktura zemědělských podniků je členěna dle velikosti a způsobu hospodaření na:

- **Velkovýrobní farmy** – zejména v přírodních podmínkách, které umožní zemědělskou výrobu konkurenceschopnou na evropském trhu. Do nejpríznivějších oblastí se stabilizují velkovýrobní zařízení, která umožní intenzivní formy zemědělské produkce.
- **Rodinné farmy** (resp. malá zemědělská družstva) – zejména v polohách s méně příznivými přírodními podmínkami, kde nelze očekávat velký zájem o intenzivní formy hospodaření bude nutné zajistit „údržbu“ území, respektive zemědělské půdy.

- **Ekologické farmy** (rodinné, družstevní) – jsou modifikací předchozího způsobu zemědělského hospodaření. Ve veřejném zájmu je šetrné zemědělské hospodaření zejména v citlivých segmentech krajiny, jako jsou velkoplošná chráněná území, vodohospodářská pásma, rekreačně atraktivní prostory apod.

Dnešní zemědělské stavby jsou převážně zanedbané. Z estetického hlediska lze poukázat zejména na **nevyužívané stavby** (kvůli špatnému stavebně-technickému stavu, či pro nadbytečnou kapacitu vzhledem k snížení produkce atd.), **jejich špatný vzhled** (množství různorodých přístaveb, oprýskaných fasád, zrezlých kovových konstrukcí, atd.), **zanedbané vnitřní komunikace** (mnoho prašných cest v kontrastu s velkými nevyužívanými zpevněnými asfaltovými či betonovými plochami, různorodost povrchů, neúčelné trasování, apod.), **volné uskladňování** již nevyužitelné zemědělské techniky, stavebního materiálu, a v neposlední řadě také **absenci zeleně a okrasných prvků**. (Zdroj: <http://www.vutium.vutbr.cz/tituly/pdf/ukazka/80-214-2964-X.pdf>, disertační práce *Zemědělské stavby v ČR*, autor: Ing. arch. Petr Dýr).

Pro konkurenceschopnou činnost zemědělských a lesnických subjektů je nezbytná nejen vzdělaný personál, vhodná a fungující zástavba, ale také **technické vybavení**, především pak traktory a sklízecí stroje (např. mlátičky, řezačky).

U traktorů dochází již řadu let k poklesu jejich množství a současnému nárůstu jejich výkonu při porovnání kW traktoru a množství obhospodařované půdy (často především u zemědělců – FO nad jejich skutečné potřeby). Zatímco v r. 2000 bylo na území ČR více než 95.000 traktorů, v r. 2010 jich bylo již méně než 60.000 ks). Pro nás důležitým faktorem je pak především tempo obnovy traktorového parku. Dle statistik ČSÚ v ukazateli počet traktorů a vybraných samojízdných strojů do stáří 10 let, činí traktory do 10 let 19,9 %, mírně příznivější tempo obnovy je u PO (21,8 %) než u FO (18,3 %). Z tohoto sledování je zřejmá i tendence vyššího tempa obnovy u výkonných traktorů - u traktorů nad 100 kW je podíl traktorů do 10 let 41,9 %, z toho 44,2 % u PO a 38,7 % u FO.

Tempo obnovy techniky je výraznou měrou závislé na ekonomických výsledcích a tedy na tvorbě vlastních zdrojů, ale i na technické politice resortu – možnostech získání dotací na obnovu a modernizaci techniky. Dle dosavadních zkušeností by stroje měly být vyřazovány z užívání přibližně po 25 letech užívání. Bohužel tempo obnovy se daří plnit spíše výjimečně, v ekonomicky příznivých letech. To má za následek stárnutí traktorového parku a vede ke zvyšování nákladů na udržení jeho provozuschopnosti. Na dodávkách traktorů se podílí celkem 18 firem (tovární značky), více jak 85 % traktorů je z dovozu.

U samojízdných sklízecích mlátiček se na rozdíl od traktorů podstatně více projevuje rozdíl mezi tempem obnovy mezi jednotlivými formami podnikání. U PO je příznivé tempo obnovy a podíl strojů ve stáří do 10 let (dosahuje cca 44 %), u FO je zřejmé, že vysoká investiční náročnost neumožňuje tak rychlé tempo obnovy a podíl strojů do stáří 10 let je téměř 4 krát menší. Obdobná situace je i u sklízecích řezaček. (Zdroj: <http://www.vuzt.cz/svt/vuzt/publ/P2012/008.pdf>)

2.6.4 Polní a lesní cesty, rekreační funkce lesa

Pro fungující zemědělství a lesnictví, potažmo také pro přepravu místních osob, cykloturistiku apod., jsou velmi významné upravené a v dostatečné hustotě existující polní a lesní cesty a zázemí pro osoby využívající les pro rekreaci. Cesty zpřístupňují pozemky vlastníkům, krajinu turistům i místním obyvatelům, napojují silnice a místní komunikace do funkčního systému. Povrch těchto cest se liší dle potřeb, od suché zemní cesty, přes štěrk až po beton.

Polní cesta (podle ČSN 73 6109) je účelová komunikace, která slouží zejména zemědělské dopravě a může plnit i jinou dopravní funkci, např. cyklistická stezka, stezka pro pěší. Podle významu (účelu) se polní cesty dělí na hlavní, vedlejší a doplňkové.

Lesní cesta je v pravidlech silničního provozu zmíněna jako účelová komunikace sloužící pro potřeby lesního hospodářství. Těmito potřebami je myšleno především zpřístupnění lesních porostů pro dopravní prostředky. Stav lesních cest je důležitým činitelem při provádění pěstebních prací, těžby a dopravy dříví, případně dalších činností souvisejících s hospodařením v lesích. Dalším tradičním využitím lesních cest je turismus. Mnoho lesních cest, stezek a pěšin je značeno jako turistické trasy. V horských oblastech mohou sloužit i jako lyžařské magistrály.

Na území MAS Sokolovsko se nachází stovky kilometrů polních i lesních cest, které již řadu let volají po obnově, či přesměrování dle aktuálních potřeb vlastníků a dalších uživatelů.

Pro území MAS Sokolovsko je typická silná **lesní turistika** (houbaření, lovy beze zbraní, vycházky v příměstských lesích ad.). Je zde spojena především s úžasnou krajinou Krušných hor či CHKO Slavkovský les. Bohužel obliba této turistiky má často neblahý vliv na životní prostředí i zdraví lidí. Jedním z řešení této problematiky je vybavit lesy naučnými (informační tabule), bezpečnostními (oprava mostků, cest), usměrňujícími (závory, ukazatele), odpočinkovými (odstavné plochy, posezení), či údržbovými prvky (odpadkové koše).

2.6.5 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství je způsob hospodaření, který bere ohled na přirozené koloběhy v přírodě. Prioritou ekologického zemědělství není množství, ale kvalita produkce. Ekologické zemědělství je založeno na principech ochrany životního prostředí, šetření zdrojů, ochraně biodiverzity, etickém přístupu ke zvířatům, ochraně zdraví a udržení zaměstnanosti v zemědělství. Je součástí zemědělské politiky Evropské unie a jedním z jejích nástrojů trvale udržitelného rozvoje. V České republice je oblast ekologického zemědělství legislativně vymezena především zákonem č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství.

V České republice jsou hlavními oblastmi ekologického zemědělství méně příznivé horské a podhorské oblasti. Ačkoliv je v Karlovarském kraji malý počet zemědělských subjektů a malý podíl zemědělsky obhospodařované půdy, z hlediska využití ekologického zemědělství je naopak Karlovarský kraj v celorepublikovém srovnání na předním místě. Je zde druhá největší výměra ekologického zemědělství z krajů ČR. Jedná se především o pohraniční hornaté oblasti, kde je méně úrodná půda a horší klimatické podmínky. V oblastech s příznivějšími podmínkami pro zemědělství, není ekologické zemědělství tolik využíváno.

Tab. č. 44: Počet ekofarem a výměra celkové plochy v ekologickém zemědělství v roce 2013

Kraj	Počet ekofarem	Výměra celkové plochy v ekolog. zemědělství (ha)	Výměra celkové plochy v ekolog. zemědělství (%)
Jihočeský	529	69 079,6	14,5
Karlovarský	208	55 639,6	11,7
Moravskoslezský	381	54 643,0	11,5
Ústecký	249	43 912,2	9,2
Plzeňský	414	53 628,1	11,3
Zlínský	354	36 939,7	7,8
Olomoucký	245	37 937,3	8,0
Liberecký	228	32 153,3	6,7
Vysočina	339	21 555,7	4,5
Královéhradecký	222	21 564,9	4,5
Jihomoravský	328	17 364,6	3,6
Středočeský	260	17 251,8	3,6
Pardubický	163	14 772,9	3,1
Hl. město Praha	6	35,7	0,0
Celkem	3 926	476 478,4	100,0

Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/370129/zprava_statisticka_EZ_TU_4212_2013.pdf, staženo 10.7.2014

Ministerstvo zemědělství přiděluje subjektům podnikajícím v ekologickém zemědělství registraci dle zákona č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství. Podíváme-li se na zemědělské subjekty, které mají pro danou činnost platný certifikát a mohou tak konkrétní produkty označovat „eko“ nebo „bio“, zjistíme, že v Karlovarském kraji má platný certifikát 32

subjektů. Pro srovnání v Libereckém kraji je takových subjektů 45. Navíc z Karlovarského kraje je nejméně zemědělských subjektů, které mohou používat toto označení, právě v okrese Sokolov, a to pouze 3. V okrese Karlovy Vary jich je 15 a v okrese Cheb 14.

Zdroj: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/Default.aspx?stamp=1404496067515>, staženo 4.7.2014

Obr. č. 15: Označení produktu ekologického zemědělství

Zdroj: http://www.biokont.cz/images/z242nr834nk889-710_web1.pdf, staženo 7.7.2014

2.6.6 Agroturistika

Oblast zemědělství se v posledních letech orientuje nejen na svou původní funkci, tedy produkci potravin pro obyvatelstvo, ale zaměřuje se také na oblast tzv. agroturistiky. **Agroturistika** představuje **způsob trávení volného času v typických venkovských podmínkách**. Může být spojena s dobrovolnou prací v zemědělství, poznáním života zemědělců na venkově, venkovských prací a zvyků, umožňuje kontakt se zvířaty a zemědělskými plodinami a posiluje vztah k půdě.

Na území MAS Sokolovsko lze nalézt několik subjektů, které se věnují agroturistice. Ekologická farma Arnika v Horním Slavkově se specializuje na chov masného skotu a ovcí a rozvíjí chov čistokrevných huculských koní. Součástí ekofarmy je také ekologicky šetrné pěstování zemědělských plodin. Ekofarma nabízí víkendové a prázdninové pobyty. Rodinná ekofarma Františka Bartoně v Horním Slavkově je zaměřena zejména na chov masného skotu, koz a agroturistiku. Jezdecká stáj Nové Domy – Boučí umožňuje výuku jízdy na koni, ubytování, ustájení a přepravu koní. Farma Hory se nachází mezi Loktem a Karlovými Vary, nabízí ubytování v penzionu s restaurací a možnost využití služeb moderního jezdeckého areálu. Součástí farmy jsou také obory s jeleny, daňky a muflony.

(Zdroje: <http://web.quick.cz/malaekologickazeme/indexram148.htm> <http://www.kvagro.cz/cz/seznam/ekologicka-farma-arnika-264;> <http://www.kvagro.cz/cz/seznam/ekofarma-frantiska-bartone-265;>

<http://www.kvagro.cz/cz/seznam/jezdecka-staj-bouci-268> <http://www.bouci-jizdarna.cz/index.html>; <http://farmahory.cz/>)

2.6.7 Regionální značky

Zajímavou se stává v poslední době oblast **ekofarem a biopotravin**. Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy a počet ekofarem i výrobců biopotravin se v České republice zvyšuje. V roce 2013 zaujímal tato půda na celkové ploše zemědělského půdního fondu 14 %. Počet ekofarem se meziročně zvýšil o 3 ekofarmy a v roce 2013 dosáhl hodnoty 3 926. (Zdroj: http://eagri.cz/public/web/file/370129/zprava_statisticka_EZ_TU_4212_2013.pdf).

S biopotravinami a ekofarmami jdou ruku v ruce obvykle i potraviny nesoucí označení regionální potravina. Jednou z nejznámějších značek potravin je bezesporu „**Klasa**“, která je od roku 2003 udělována Ministerstvem zemědělství nejvyšší kvalitní potravinářským a zemědělským výrobkům. Pro spotřebitele tak představuje záruku kvality. Označení značkou „Klasa“ v Karlovarském kraji nese 28 výrobků firem: Karlovarské Minerální vody, a.s.; Hollandia Karlovy Vary, a.s.; AFTIFEX INSTANT s.r.o. (Toužim) a Tritia spol. s r. o. (Cheb), avšak **žádný výrobek z MAS Sokolovsko**. (Zdroj: <http://www.eklasa.cz/spotrebitele/kategorie-vyrobkuv/>, staženo 24.6.2014).

Ministerstvo zemědělství uděluje značku „**Regionální potravina**“ nejvyšší kvalitní zemědělským nebo potravinářským výrobkům, které soutěží v krajských soutěžích. Cílem je podpořit producenty lokálních potravin a motivovat zákazníky k jejich vyhledávání a nákupu. Následující tabulka představuje seznam potravin, které nesou označení „Regionální potravina“ v Karlovarském kraji. Zvýrazněné jsou potraviny z území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 45: Potraviny nesoucí označení „Regionální potravina“ v Karlovarském kraji

	Název potraviny	Výrobce	Obec
2015	1. Krásenské čajování - Andělské s kardamomem	Jitka Šimůnková	Krásno
	2. Sušené hrušky - křížaly	Regent Plus Žlutice spol. s r. o.	Žlutice
	3. Světlý ležák 11 °	Pivovar PERMON s.r.o.	Sokolov
	4. Lomnická tyčinka	Cukrárna ONDRA s.r.o.	Dlouhá Lomnice
	5. Chléb Kolonáda	Karlovarská pekárna TREND s.r.o.	Karlovy Vary
	6. Bio selský jogurt bílý	HOLANDIA Karlovy Vary, s.r.o.	Kláštevec nad Ohří
	7. Uzený sýr Bukáč	Belina s.r.o.	Toužim
	8. Odravský bačaj	MASO-UZENINY KOŠATA s.r.o.	Odrava
2014	9. Myslivecká slanina	Josef Pelant	Andělská Hora
	1. Krásenské čajování - švestkové	Jitka Šimůnková	Krásno
	2. Sušené višně	Regent Plus Žlutice spol. s r. o.	Žlutice

2013	3.	Bečovské oplatky	Stanislav Pytlík	Bečov nad Teplou
	4.	Chebský kabanos	Roman Jelen	Františkovy Lázně
	5.	Hroznětínská šunka krutí	Ladislav Zdeněk	Hroznětín
	6.	Sladký tvarohový krém s čokoládou	Belina s.r.o.	Toužim
	7.	Ovčí sýr Arnika	Horský statek Abertamy	Abertamy
	8.	Polotmavý 12 ° ležák	Pivovar PERMON s.r.o.	Sokolov
	9.	Chléb Boží Dar	Karlovarská pekárna TREND s.r.o.	Karlovy Vary
	1.	Myslivecká klobása	Karlovarské uzeniny s.r.o.	Karlovy Vary
	2.	Ořechový salám	Roman Jelen	Fr. Lázně
	3.	Farmářský kozí sýr	Horský statek Abertamy s.r.o.	Abertamy
	4.	Děpoltovické máslo	Jiří Kubernát	Děpoltovice
	5.	Žitný chléb	Antonín Baborovský	Dolní Rychnov
	6.	Karlovarské trubičky	Miroslav Marek	Karlovy Vary
	7.	Kynšperský zajíc 12 °, světlý ležák	Kynšperský pivovar s.r.o.	Kynšperk n. Ohří
2012	8	Kolekce medů z Karlovar. kraje - smíšený	Včelařství M+M Dimovi	Horní Tašovice
	1.	Hovězí maso ve vlastní šťávě	Farma Rudolec	Březová
	2.	Otovická klobása	Prima Karlovy Vary s.r.o.	Karlovy Vary
	3.	Nakládaný kozí sýr	Farma Luhov – Vlasta Hnátková	Luhov
	4.	Jogurt Borůvka	STATEK BOR ZEUS , spol. s r.o.	Bor
	5.	Bečovský chléb	Pekařství a cukrářství Stanislav Pytlík	Bečov n. Teplou
	6.	Karlovarské kapky	Karlovarská pekárna TREND s.r.o.	Karlovy Vary
	7.	Pivo Permon, světlé 11°, nepasterované	Systém NET Line s.r.o. Sokolov	Sokolov
	8.	Med z Doupovských lesů	Včelařství Josef Ševčík	Dubina

Zdroj: <http://eagri.cz/public/web/regionalni-potraviny/regionalni-potraviny/karlovarsky-kraj/?pos=0> staženo 10.7.2015

Další regionální značkou, která má dosah na území MAS Sokolovsko, je značka „**Krušnohoří regionální produkt**“. Jedná se o systém značek „Domácí výrobky“. Touto regionální značkou jsou označovány zpravidla řemeslné výrobky, potraviny, zemědělské produkty a přírodní produkty. Spotřebitel má jistotu, že produkt splňuje kritérium původu v daném regionu, je kvalitní, nepoškozuje životní prostředí a je jedinečný, což plyne z jeho vztahu k danému regionu. V katalogu certifikovaných produktů „Krušnohoří regionální produkt“ není v současné době žádný produkt z území MAS Sokolovsko. Tato značka se ovšem zaměřuje především na oblast Krušných hor v Ústeckém kraji. (Zdroje: <http://www.regionalni-znacky.cz/arz/cs/provyrobce/default/4/zakladni-informace>, <http://www.regionalni-znacky.cz/krusnohori/cs/certifikovane-produkty/?r=22> staženo 24.6.2014).

Na Sokolovsku v roce 2014 vznikla regionální značka „**Original product of Sokolovsko**“. Značka byla vytvořena v rámci projektu SHIFT-X, který je realizován v programu CENTRAL EUROPE a spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Tato značka

označuje především řemeslné výrobky, zemědělské a potravinářské produkty, umělecká díla pocházející z regionu Sokolovska. Správcem značky je Mikroregion Sokolov – východ. Cílem fungování této značky je podpora místních producentů (živnostníků, zemědělců, malých a středních firem), jejichž výrobky jsou vyrobené z místních surovin nebo se jedná o řemeslné výrobky, při jejichž výrobě je v převážné míře využita ruční práce a jsou spojené s místní kulturou a tradicemi. Dalším cílem značky je přispět k udržitelnému cestovnímu ruchu a to zkvalitněním rekreačního zážitku turistů tím, že značka garantuje původ výrobku v regionu, šetrnost k životnímu prostředí, kvalitu a přímou návaznost na dané území. V roce 2014 byly certifikovány první výrobky, které mohou nést označení „Original product of Sokolovsko“, jejichž seznam ukazuje následující tabulka. (Zdroj: <http://sokolov-vychod.cz/aktuality.php>).

Tab. č. 46: Produkty nesoucí označení „Original product of Sokolovsko“

Název produktu	Výrobce	Obec
Ručně vyrobené parafínové vonné svíce a svíce z palmového vosku	Pavlaína Klemmerová – PK VONNÉ SVÍCE	Královské Poříčí
Selská truhla chebského stylu	Správa pamětihodností, s.r.o.	Královské Poříčí
Med	Rudolf Šnábl	Staré Sedlo
Rytířská zbroj - platněřství	Jiří Zubko	Sokolov
Hovězí šunka z Rudolce	AGRO MASTER s.r.o.	Březová

Zdroj: vlastní data

Obr. č. 16: Značka „Original product of Sokolovsko“

Zdroj: <http://sokolov-vychod.cz/aktuality.php>

2.6.8 Tradice malých pivovarů

V posledních letech došlo na Sokolovsku k **obnovení tradice malých pivovarů**. Produkty dvou ze tří malých pivovarů na Sokolovsku jsou nositeli výše zmiňovaného označení „Regionální potravina“ v Karlovarském kraji. Sokolovský pivovar Permon vaří pivo již šest let. K výrobě je používána tradiční česká technologie s otevřeným kvašením, produkována piva jsou nefiltrovaná a nepasterovaná s přirozeným obsahem kvasnic. Další malý pivovar se nachází v Lokti. Právo vařit pivo udělil městu Locket už Jan Lucemburský a pivo se zde vařilo do roku 1953, v roce 2006 zde byla obnovena výroba piva. Rodinný pivovar Svatý Florián je součástí hotelu Císař Ferdinand. Pivovar používá žatecký chmel a při výrobě zachovává tradiční postupy. Poslední z malých pivovarů na Sokolovsku se nachází v Kynšperku nad Ohří, kterému bylo potvrzeno právo vařit pivo císařem Rudolfem II. Roku 1951 byl pivovar uzavřen. V roce 2011 začala rekonstrukce pivovaru. V současné době produkuje pivovar piva značky Kynšperský Zajíc.

Obr. č. 17: Hotel Císař Ferdinand a pivovar Svatý Florián v Lokti

Zdroj: <http://www.hotel-loket.cz/cz/pivovar>

Obr. č. 18: Pivovar v Kynšperku

Zdroj: <http://www.pivovar-kynsperk.cz/index.php/cz/kynsperske-pivo>

Obr. č. 19: Pivovar v Sokolově

Zdroj: <http://www.minipivo.cz/www/cz/pivovar-permon-sokolov/>

Další nově vzniklý pivovar se nachází v Kraslicích. V případě pivovaru Švejk na Tisové byla podána žádost o stavební povolení. Další aktivitou směřující ke znovuoobnovení výroby piva v Kraslicích je projekt počítající s revitalizací a dostavbou areálu bývalého hotelu v centru Kraslic, po dokončení by měl vzniknout malý pivovar. (Zdroj: <http://pivovarkraslice.cz/new/index.php/cz/>).

2.6.9 Lesnictví

Více než polovinu území okresu Sokolov zaujímá lesní pokryv, který je nej hustší v horských oblastech Krušných hor. Druhová skladba lesa je tvořena převážně smrkem, méně pak listnatými stromy. V některých oblastech Slavkovského lesa jsou lesy smíšené, jinde převážně jehličnaté, především v Krušných horách. V minulosti a v menší míře i v současnosti je lesní pokryv narušován exhalacemi z průmyslových provozů nejen na Sokolovsku, ale i z ostatních pánevních oblastí (Mostecko, Chomutovsko), dále pak těžební činností i stále vzrůstající automobilovou dopravou.

Tab. č. 47: Vývoj lesnictví v Karlovarském kraji

Lesnictví v Karlovarském kraji	2009	2010	2011	2012	2013	2011 v ČR celkem
Lesní pozemky k 31. 12. (ha)	143 571	143 652	143 843	143 886	143 989	2 659 837
Zalesňování (ha)	1 173	1 030	926	1 035	865	21 755
jehličnaté celkem	852	723	589	691	552	
z toho:						
smrk	717	590	477	584	467	
jedle	74	59	51	45	32	
borovice všech druhů	39	54	41	43	36	
listnaté celkem	321	307	337	344	313	
z toho:						
dub	23	24	29	29	21	
buk	240	235	255	261	253	
javor	19	16	17	20	18	
Těžba dřeva (m ³ b. k.)	705 655	755 688	800 852	810 926	799 423	15 381 218
z toho zpracovaná nahodilá	261 472	354 961	388 412	182 078	196 009	3 819 842
z toho živelní	154 374	300 713	356 495	151 181	168 563	2 169 887

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-12, Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012, 2013 a 2014

Obr. č. 20: Krušné hory na Sokolovsku

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 21: Krajina Slavkovského lesa na Sokolovsku

Zdroj: foto vlastní

Dle Českého zeměměřického a katastrálního úřadu patřil okres Sokolov v roce 2011 **mezi 12 okresů s nevyšším podílem lesní půdy na celkové výměře v ČR**, což dokresluje následující mapa.

Mapa č. 21: Podíl lesních pozemků na celkové výměře v roce 2011 (v %)

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

Podíváme-li se na zastoupení lesní půdy přímo na území MAS Sokolovsko, zjistíme, že je zde 51% podíl lesní půdy na celkové výměře (dle statistických dat z roku 2013). V porovnání s územím sousedních MAS je o něco vyšší podíl lesní půdy na celkové výměře na území MAS Krušné hory (58 %), kde se nachází mnoho horských oblastí Krušných hor pokrytých lesním porostem. Území dalších sousedních MAS (MAS 21 a Kraj živých vod) má již menší podíl lesní půdy na celkové výměře (43 %, resp. 40 %), tyto oblasti jsou již více zemědělské a méně hornaté a mají naopak vyšší podíl zemědělské půdy než území MAS Sokolovsko.

K lesnictví neodmyslitelně patří i **lovná zvěř**. Nejvyšších stavů dosahuje v Karlovarském kraji srnčí a černá zvěř. Přičemž v rámci České republiky jsou nejvyšší stavy srnčí, zajíců, bažantů, kachen divokých a teprve poté černé zvěře. Vyšší výskyt vysoké a černé zvěře na Sokolovsku je dán také existencí speciálních lesních lokalit na rekultivovaném území, kde dosud neprobíhá organizovaná myslivecká činnost.

Tab. č. 48: Stav a lov zvěře v Karlovarském kraji

Stav a lov zvěře v Karlovarském kraji	2011	2011 v ČR celkem	2012	2012 v ČR celkem	2013	2013 v ČR celkem
Jarní kmenové stavy						
jelení	3 169	30 838	2 702	31 818	2 181	26 618
daňčí	1 251	26 611	1 163	27 745	1 123	27 774
mufloní	1 621	21 294	1 528	21 318	1 341	19 435
srnčí	8 549	302 206	8 134	305 052	7 500	290 661
černá	3 387	59 295	3 391	64 848	2 646	59 175
zajíci	2 701	268 898	2 424	268 118	2 719	239 705
kachna divoká	2 348	120 144	1 912	121 515	1 576	115 803
bažanti	1 362	210 700	1 269	208 885	1 202	185 826
Odstřel						
jelení	2 660	20 958	2863	23 092	2 835	23 578
daňčí	495	13 131	450	14 591	591	16 404
mufloní	837	8 146	808	9 112	846	9 222
srnčí	3 272	113 913	3 491	108 591	3 370	105 680
černá	4 490	109 383	6 145	185 176	5 872	152 250
zajíci	91	47 447	103	55 794	65	37 513
kachna divoká	1 478	277 390	1 747	268 751	1 254	256 375
bažanti	922	522 297	1 094	517 556	932	458 204

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-12, Statistická ročenka 2012, Statistická ročenka 2013, Statistická ročenka 2014

2.7 Životní prostředí

2.7.1 Popis území

Z hlediska fyzicko-geografického lze území popsat jako **kopcovité**, s nejvyššími partiemi na severu a jihu, snižujícími se postupně ke středu, tvořeného údolím řeky Ohře. Kopce severní části území patří orograficky pod **Krušné hory** a tvoří jeho západní cíp, který pak dále na západě, směrem do Německa přechází v pohoří Smrčiny. Nejvyšším bodem území je vrch Špičák, jehož vrchol leží ve výšce 991 m n. m. nedaleko Stříbrné. Směrem na jih se od Sokolovské pánve zvedají do více než 800 metrové výšky **vrchy Slavkovského lesa**. Nejvyšší vrchol Lesný (983 m) však již na území MAS Sokolovsko neleží. **Sokolovská pánev**, kopírující tok řeky Ohře je od Chebské pánve oddělena Chlumským prahem a směrem na východ pokračuje Chodovskou pávní do území okresu Karlovy Vary. Sokolovská pánev patří geomorfologicky spolu s pávní Mosteckou do oblasti Podkrušnohorských pánví. Ty jsou významné svým třetihorním původem a především v této době vzniklými mocnými vrstvami hnědého uhlí.

Ukázku průmyslové oblasti MAS Sokolovsko ilustruje dále uvedená fotografie.

Obr. č. 22: Pohled na sokolovskou chemičku a za ní probíhající dolovou činnost (r. 2011)

Zdroj: <http://koda.kominari.cz/?action=fotka&id=9256>

Následující fotografie ukazuje rozmanitost krajiny MAS Sokolovsko, jedná se o pohled z rozhledny Krudum ve Slavkovském lese. V popředí jsou vidět vykopávky zbytků kostela sv. Mikuláše, dále palivový kombinát Vřesová, města Nové Sedlo a Chodov, v pozadí jsou Krušné hory.

Obr. č. 23: Pohled z rozhledny Krudum

Zdroj: foto vlastní

Podnebí na území MAS Sokolovsko je mírně teplé s průměrnou roční teplotou mezi 6 - 7°C a ročním úhrnem srážek mezi 500-700 mm. Horské oblasti mají pak roční průměrnou teplotu nižší a naopak vyšší roční úhrny srážek (až 900 mm/rok).

Území MAS Sokolovsko patřilo k nejvíce postiženým oblastem v ČR. Rozhodujícími faktory destrukce prostředí bylo znečištění ovzduší, devastace a denaturalizace krajiny. Podle úrovně znehodnocení prostředí lze řešené území rozdělit na tyto zcela odlišné části:

- **Sokolovská pánev** – byla v minulosti charakterizovaná jako území s mimořádnou koncentrací zdrojů znečištění ovzduší a vod (těžba, průmysl, sídla, doprava) a mimořádným rozsahem devastovaných ploch. Od 90. let 20. století dochází k postupnému zlepšování kvality životního prostředí v této oblasti vlivem používání environmentálně šetrnějších technologií (např. ČEZ elektrárna Tisová, SUAS palivový kombinát Vřesová).
- **Krušné hory** - zdroje znečištění omezeny na sídla. Zásadním problémem bylo poškození lesních ekosystémů vlivem dálkového transferu škodlivin, ovšem jak bylo

řečeno v předchozím odstavci, díky investicím do environmentálně šetrných technologií je výrazné znečištění již minulostí.

- **Slavkovský les** - zdroje znečištění jen lokálního charakteru. Místy je výrazné plošné poškození prostředí zemědělskou činností. Nachází se zde chráněná krajinná oblast Slavkovský les.

Obr. č. 24: Krušné hory u Přebuzi

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 25: Slavkovský les – Komářův rybník

Zdroj: foto vlastní

Největším vodním tokem území je **řeka Ohře**, která pramení v německé části Smrčin a postupně protéká všemi okresy Karlovarského kraje. Do ní se vlévají další menší toky, protékající územím místní akční skupiny. Ze severu je to řeka Svatava, pramenící na Saské straně Krušných hor. Do Svatavy se po celé délce toku vlévají menší toky jako například Rotava, Stříbrný potok a další převážně levostranné přítoky. Ve vyšších horských partiích v okolí Přebuzi a Rotavy jsou pak významná rašeliniště a rašelinná jezera. Z pravostranných přítoků Ohře je na území MAS největší Lobežský potok. I ve výše položených částech Slavkovského lesa můžeme najít četná **rašeliniště**.

Obr. č. 26: Řeka Ohře v Kynšperku na Ohří

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 27: Řeka Ohře u Starého Sedla

Zdroj: foto vlastní

Mezi významné vodní plochy na území MAS patří nádrž Horka, která zásobuje region pitnou vodou. Dále díky ukončení těžby a následným rekultivacím dolů se zde nachází jezero Michal a ještě rozlehlejší jezero Medard, které se napouští od roku 2010 z řeky Ohře. Samotné napouštění bylo stanoveno na min. 4 roky v závislosti na stavu vody v řece. Po napuštění se hladina jezera ustálí zhruba na kótě 400 m n.m. a jeho maximální hloubka bude 50 m. Jezero bude mít rozlohu téměř 500 ha a jeho využití bude velmi rozmanité. Pravděpodobně nejvýznamnější a pro ekonomiku regionu nejprínosnější bude jeho využití pro cestovní ruch a aktivity s ním spojené. V budoucnu se počítá i s napouštěním jezera Jiří - Družba.

Obr. č. 28: Vodní plocha Medard – letecký pohled

Zdroj: Biologické centrum Akademi věd ČR, <http://www.hbu.cas.cz/mev/show.php?show=6&lang=cs>

2.7.2 Ochrana území

Pestrý charakter území MAS Sokolovsko je dále určován například ochrannými pásmy zdrojů pitné a minerální vody či velkým podílem chráněných území. Leží zde část velkoplošného chráněného území **Chráněná krajinná oblast Slavkovský les**, dále pak maloplošná chráněná území ležící především v Krušných horách a ve Slavkovském lese. Slavkovský les je jediné velkoplošně chráněné území v rámci MAS Sokolovsko. CHKO se detailně zabývá samostatná kapitola. Na území MAS Sokolovsko se dále nacházejí další zajímavé maloplošné chráněné oblasti, jejichž popis uvádíme v kapitole o cestovním ruchu. Počty chráněných území v okrese Sokolov ukazuje následující tabulka.

Jedním ze zdrojů dat této kapitoly tvoří údaje uvedené v nepovinných přílohách č. 20, 23, 24, 26 SCLLD dostupné na <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>.

Tab. č. 49: Chráněná území v okrese Sokolov

	Počet	Rozloha (ha)
Národní parky	1	20 881
Maloplošná chráněná území (celkem)	15	1 138
z toho národní přírodní památky	-	-
z toho národní přírodní rezervace	3	845
z toho přírodní památky	9	148
z toho přírodní rezervace	3	145
Evropsky významné lokality	15	5 590
Ptačí oblasti	-	-

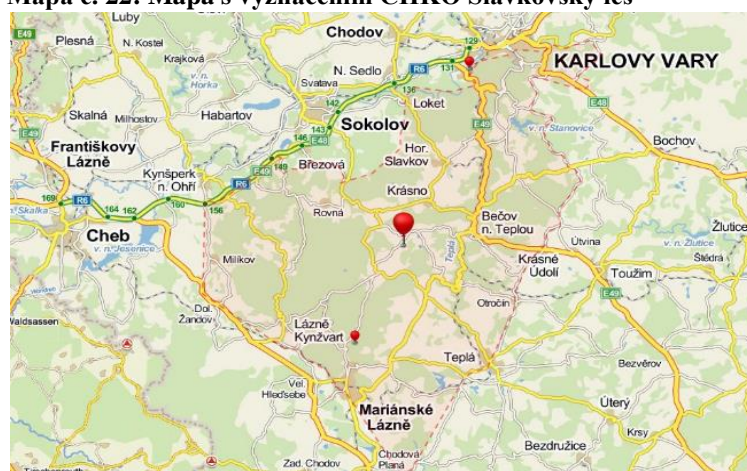
Zdroj: Statistická ročenka Karlovarského kraje 2014, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

2.7.3 Velkoplošné ZCHÚ – CHKO SLAVKOVSKÝ LES

2.7.3.1 Územní vymezení CHKO Slavkovský les

Chráněná krajinná oblast Slavkovský les je v současné době jediným velkoplošným chráněným územím na území Karlovarského kraje. Vyhlášena byla 3. května 1974 Výnosem Ministerstva kultury ČSR ze dne 3. 5. 1974 o zřízení CHKO Slavkovský les. Rozprostírá se v Karlovarském a z části v Plzeňském kraji na území okresů Cheb, Karlovy Vary, Sokolov a Tachov. Leží přibližně v trojúhelníku mezi Karlovými Vary, Mariánskými Lázněmi a Chebem. Jejím posláním je ochrana krajiny jako vyváženého prostředí, zajišťující zejména přírodní ozdravné vlivy a podmínky pro komplexní lázeňskou péči, neporušenost přírodních léčivých zdrojů a ochranu typických znaků krajiny. Její rozloha je 60 628,3189 ha, přičemž většina leží na území Karlovarského kraje, jen 2,98 % rozlohy přesahuje do Plzeňského kraje. Charakteristika území i jednotlivých zón je uvedena v Plánu péče. (Zdroj: Schlossar a kol. 1998)

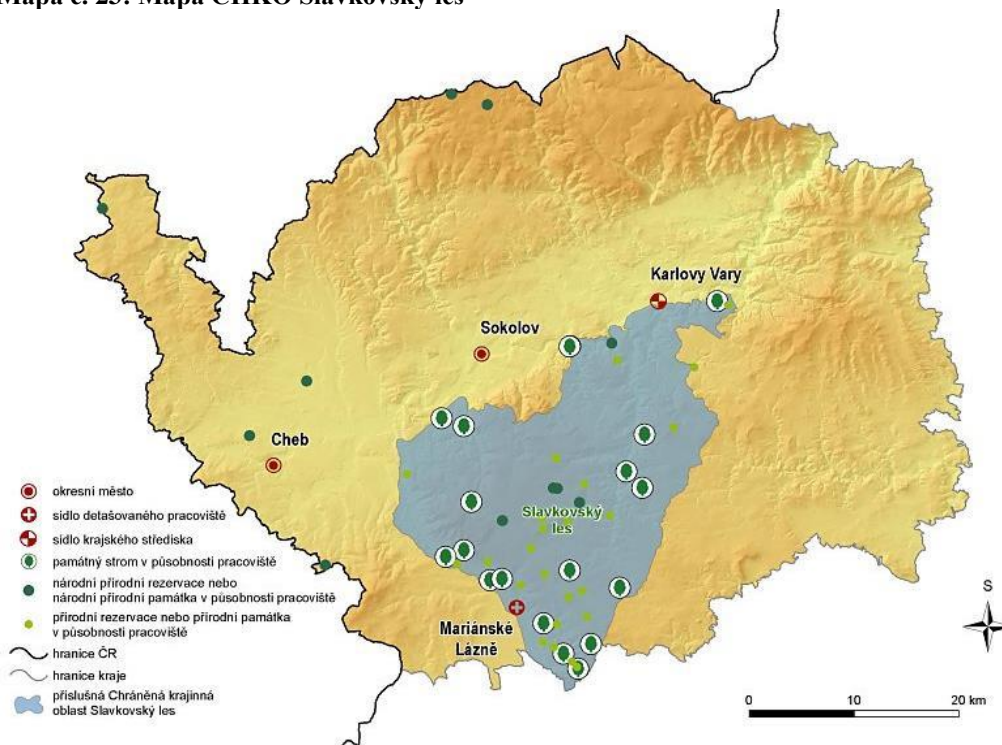
Mapa č. 22: Mapa s vyznačením CHKO Slavkovský les

Zdroj: www.mapy.cz, staženo 4.7.2014

Mapa č. 23: Mapa CHKO Slavkovský les

Zdroj: <http://slavkovskyles.ochranaprirody.cz/>, staženo 30.1.2013

2.7.3.2 Územní vazby na MAS

CHKO Slavkovský les je utvářena geomorfologickými částmi celků Podkrušnohorské soustavy. Jsou to Slavkovský les, Doupovské hory, Tepelská vrchovina, Tachovská brázda a Chebská pánev. Je složena z následujících krajinných celků:

1. Tepelsko.
2. Svahové až údolní partie na Mariánskolázeňsku a Kynžvartsku.
3. Západní svahy Slavkovského lesa do Chebské pánve.
4. Svahy Slavkovského lesa do Sokolovské pánve a zaniklé osady.
5. Centrální lesnatá vrchovina Slavkovského lesa a lesní komplex vrcholové části.
6. Oblast bezprostředně ovlivněná středověkou těžbou cínu.
7. Údolí středního a dolního toku řeky Teplé a lesní komplex Bečovska.
8. Severní svahy Slavkovského lesa a údolní kaňon řeky Ohře.
9. Východní část oblasti.
10. Údolí Kosího a Jilmového potoka.

Na následujících stránkách se věnujeme pouze té části CHKO Slavkovský les, která se nachází současně i na území MAS Sokolovsko. Informace o celém území CHKO Slavkovský les ve vazbě na zbylé MAS územím spadající do CHKO, jsou součástí **př. č. 26 této SCLLD**.

CHKO Slavkovský les zasahuje na území 6 MAS. Jedná se o:

MAS Kraj živých vod o.s, MAS 21, o.p.s, MAS Sokolovsko o.p.s., MAS Vladař o.p.s, MAS Český západ –Místní partnerství o.s., MAS Krušné hory, o.p.s.

Na území **MAS Kraj živých vod o. s.** zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Kolová, Stanovice, Bochoř, Teplička, Bečov nad Teplou, Chodov, Krásné Údolí, Útvina, Otročin, Mnichov, Ovesné Kladruby, Prameny.

Na území **MAS 21, o. p. s.** zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Milíkov, Stará Voda, Tuřany, Dolní Žandov, Valy, Vlkovice, Zádub – Závěšín a měst Lázně Kynžvart a Mariánské Lázně.

Na území **MAS Sokolovsko o. p. s.** zasahuje CHKO Slavkovský les na území obcí Březová, Horní Slavkov, Hory, Krásno, Kynšperk nad Ohří, Locket, Nová Ves, Rovná, Staré Sedlo.

Na území **MAS Český západ – Místní partnerství o.s.** zasahuje velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les na území členských obcí Holubín, Pístov, a částečně Dolní Kramolín, Michalovy Hory, Boněnov.

Na území **MAS Vladař o.p.s** zasahuje CHKO Slavkovský les jen velice okrajově v části obce Andělská Hora.

Na území **MAS Krušné hory, o.p.s.** zasahuje CHKO Slavkovský les jen částí obce Šemnice.

2.7.3.3 Historie CHKO

Slavkovský les je starou kulturní krajinou osídlenou již v raném středověku. Staleté působení člověka na krajinu se odrazilo ve vegetačním krytu takřka celé CHKO a stalo se tak základním aspektem určujícím východiska v úkolech ochrany genofondu flóry CHKO. Aktuální problémy ochrany genofondu vyvstaly s intenzifikací využívání krajiny. Tento přístup rozdělil původně extenzivně obhospodařovanou zemědělskou krajinu ve dva protikladné krajinné prvky: intenzivně obdělávané plochy a ladem nechané plochy.

Důvodem ke zřízení chráněné krajinné oblasti byl, na rozdíl od většiny podobných horských a vrchovinných oblastí, zájem na ochraně přírodního zázemí nejvýznamnějších lázní – Karlových Varů, M. Lázní a Fr. Lázní. Předmětem ochrany je území, ve kterém jsou koncentrovány četné přírodní léčivé zdroje – prameny minerálních vod, výrony plynného oxidu uhličitého a léčivé peloidy, zde zastoupené ložisky rašeliny.

2.7.3.4 Fauna a flora

Nejcennějšími soubory přírodních stanovišť na území CHKO jsou:

- horská a blatková vrchoviště a na ně navazující podmáčené a rašelinné smrčiny v oblasti Kladské,
- skalní, lesní, mokřadní a luční biotopy vázané na hadcové podloží,
- zachovalé porosty bukového stupně v okolí Mariánských Lázní, Lázní Kynžvartu, Karlových Varů a v kaňonu Ohře,
- mezofilní luční enklávy kolem Těšova, Bečova, Javorné a Michalových Hor,
- skalní stanoviště v kaňonech Ohře a Teplé,
- přechodová rašeliniště a slatiniště v pramenných pánvích a nivách drobných vodních toků navazující na minerální vývěry.

Nejvýznamnějšími rostlinnými druhy v území jsou rožec kuříčkolistý, vrba borůvkovitá, sleziník hadcový, sleziník nepravý, vřesovec plet'ový, hořeček drsný Sturmův, svízel sudetský.

Mezi nejvýznamnější živočichy, kteří se v území vyskytují, patří - chřástal polní, sysel obecný, hnědásek chrastavcový, žlutásek borůvkový, čáp černý.

Nejvýznamnější přírodovědecké fenomény jsou na území CHKO Slavkovský les chráněny v maloplošných zvláště chráněných územích. Jedná se o 2 národní přírodní rezervace, 3 národní přírodní památky, 11 přírodních rezervací a 17 přírodních památek. Kromě těchto území je navrženo celkem 21 evropsky významných území k ochraně přírodních stanovišť (rašelinné lesy, acidofilní smrčiny, horská vrchoviště, přechodová rašeliniště a třasoviště, bučiny, oligotrofní vody, suťové lesy, bezkolencové a smilkové louky, vřesoviště a skalní stanoviště), živočichů (hnědásek chrastavcový, sysel obecný, netopýr černý, netopýr velký) a rostlin (sleziník hadcový, svízel sudetský, rožec kuříčkolistý).

2.7.3.5 Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO Slavkovský les na území MAS Sokolovsko

Maloplošná zvláště chráněná území (MZCHÚ) jsou zřizována ke zvýšené územní ochraně přírodovědecky nebo esteticky zvláště cenných nebo jedinečných území. Při vyhlášení se stanovují podmínky jejich ochrany a zpracovává se jejich plán péče, který se v pravidelných intervalech obnovuje. Dle zákona č. 114/1992 Sb. se používají 4 kategorie MZCHÚ: Národní přírodní rezervace (NPR), Národní přírodní památka (NPP), Přírodní rezervace (PR), Přírodní památka (PP). Chráněné území je do kategorie zařazováno dle jeho významu, způsobu obhospodařování, rozlohy a přísnosti ochranných podmínek. Většina území CHKO Slavkovský les leží v Karlovarském kraji a proto i převážná většina maloplošných zvláště chráněných území patří pod Karlovarský kraj.

Národní přírodní rezervace Svatošské skály

Žulové skalní město v Hornoslavkovské vrchovině o celkové výměře 1,95 ha v k.ú. Hory u Jenišova v nadmořské výšce 380 – 430 m n.m. Ojedinelé útvary s charakteristickou blokovou odlučností. Vegetační pokryv skalního města je dlouhodobě ovlivňován periodickým odlesňováním, převážně z estetických důvodů. Přitažlivost skal je umocněna pověstmi o Hansi Heilingovi (Janu Svatošovi, podle kterých je útvar zkamenělým průvodem svatebčanů). Národní přírodní památka byla vyhlášena v r. 1933.

Obr. č. 29: Svatošské skály

Přírodní rezervace Rašeliniště u myslivny

V samém středu Slavkovského lesa, nedaleko zaniklého města Čistá, existuje území s typickou podobou zdejších podmáčených biotopů. Celá plocha je prameništěm jednoho ze dvou pramenů Lobežského potoka. Ve sníženinách a tam, kde se drží větší množství vody, se vyvíjí rašelinné louky. Je to typické místo pro výskyt dvou vzácných motýlů - hnědáška chrastavcového a žlutáška borůvkového. Na polovlhkých loukách roste hojně čertkus luční, druh pro toto území velmi významný. Na čertkus je potravně vázáno vývojové stádium housenky ohroženého motýla hnědáška chrastavcového. Stanoviště, která nejsou odvodňována a jsou obhospodařovaná pastvou nebo sečením, nestíhají zarůst vysokou vegetací či náletovými dřevinami a právě na nich se čertkusu daří. Přírodní rezervace má rozlohu 28,72 ha, leží v nadmořské výšce 758 – 784 m n.m. a byla vyhlášena v r. 2007.

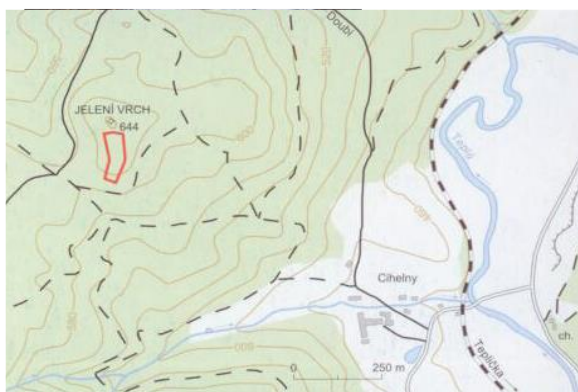
Obr. č. 30: Rašeliniště u Myslivny

Přírodní památky Moučné pytle

Skalní hradba – žulový výchoz s blokovou odlučností na jižním svahu Jeleního vrchu v Hornoslavkovské vrchovině v nadmořské výšce 612 – 638 m n.m. v k.ú. Údolí u Lokte. Přírodní památka o výměře 0,61 ha byla vyhlášena v r. 1997.

Obr. č. 31: Moučné pytle

2.7.3.6 Cestovní ruch na území CHKO a MAS Sokolovsko

Chráněná krajinná oblast Slavkovský les má svojí zvláštní a typickou charakteristiku vytvořenou především přítomností lázní, dále přítomností center soustředěné rekreace a rovněž i přítomností blízkosti hranic s Německem - v tomto aspektu se zpětnou vazbou na lázeňská místa. I když snahou Správy CHKO Slavkovský les je podporovat především specifiku sportovního pohybu, nelze se zcela ubránit vzrůstajícímu tlaku na zpřístupnění krajiny motorovým vozidlům. V poslední době se značně rozvíjí organizovaná takzvaná "středoevropská autoturistika" (hromadné autobusové zájezdy), která se díky atraktivnosti lázní a krajiny stala středem pozornosti a cílem skoro všech evropských tras tohoto druhu rekreace. Lze ji považovat za typicky hromadnou (objem návštěvníků během hlavní návštěvníkové sezóny je značný). Převážná část těchto návštěvníků je po více dnů ubytována v lázeňských centrech a z těchto výchozích bodů pak většinou organizovaně navštěvují CHKO.

Důležitá je návaznost značených turistických tras na naučné stezky, vyhlídková místa, či jiné význačné krajinné a společenské body v krajině.

Naučné stezky

- **Naučná stezka Svatošské skály**

délka: 13,0 km

počet panelů: 15 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

Krásnou procházku v údolí řeky Ohře nabízí naučná stezka Svatošské skály. Hluboko zaříznutý kaňon přejeté řeky nás zavede k bizarnímu skalnímu útvaru, zcela ojedinělému v širokém okolí. Lidová představivost napomohla vzniku pověsti o Janu Svatoši (Hansi Heilingu) a zkamenělému svatebnímu průvodu, která je vyprávěná v mnoha verzích. Naučná stezka vede z Doubí u Karlových Varů po lesní cestě přístupné pro cyklisty i pro pěší při břehu řeky Ohře až ke Svatošským skalám.

- **Zaniklé obce na Březovsku**

počet panelů: 18 ks

typ: Pěší

obtížnost: Lehká

NS Zaniklé obce na Březovsku mapuje historii dnes již neexistujících vesnic. Jde o neobyčejná místa ve Slavkovském lese, kde jsou dodnes patrné stopy někdejšího života, který zde vymizel v důsledku existence vojenského výcvikového prostoru v letech 1946 – 1953.

Informační panely stojí například v místech bývalých vesnic Horní a Dolní Žitná, Smrkovec, Rovná, Vítkov, Kostelní Bříza nebo Čistá.

Cyklotrasy

Územím CHKO probíhají tyto značené cyklistické trasy:

361 Klášter Teplá – Mariánské Lázně – Stará Voda – Dyleň, rozc. – Mýtina – Loreta- Slapany
2135 Mohelno – Jedlová – Stará Voda – Lázně Kynžvart – Prameny – Krásno
2136 Lázně Kynžvart – Lazy – Kynšperk n. Ohří
2023 Mohelno – Brtná – Dolní Žadnov – Úbočí – Horní Lazy 2140 Mariánské Lázně – Králův
kámen – Potok Rota
2142 Mariánské Lázně – Králův kámen – Kladská
2253 Mariánské Lázně – Lázně Kynžvart
2254 Králův kámen – Bašus – Lazy
2138 Mariánské Lázně – Michalovy Hory – Plzeňský kraj
2139 Mariánské Lázně – Nimrod – Prameny
6 – (cyklostezka Ohře) Cheb – Kynšperk nad Ohří – Sokolov – Karlovy Vary – Ústecký kraj
2017 K. Vary – H. Slavkov – Třídolí – Hrušková – Sokolov
2248 Mokřina – rozc. u Trojice – Libava
362 Klášter Teplá – Bečov – Krásno – Horní Slavkov – Locket
2288 Karlovy Vary – Bočov
2232 Bečov – Toužim – Nečtiny
2026 Chodov u Bečova – Hlinky – Březová u Karlových Varů

Rozhledny

Z celkového počtu 23 rozhleden v Karlovarském kraji se na území CHKO nachází pouze tři. Jsou to: Hamelika a Kamzík v Mariánských Lázních, Krásenský vrch u Krásno a rozhledna Krudum. Rozhlednám na území MAS Sokolovsko se věnujeme v samostatné kapitole.

2.7.3.7 Využití potenciálu CHKO Slavkovský les

CHKO Slavkovský les je hodnotná zejména svou vysokou hustotou zachovalých přírodních původních stanovišť s výskytem množství chráněných rostlinných a živočišných druhů. Jedná se o část kulturní krajiny, kde člověk po generace dokázal existovat, naplňovat své potřeby a zároveň zachovat nedotčený charakter přírodních stanovišť. Přírodní ráz a relativně nedotčená příroda je však to, co do této části území láká a přitahuje množství návštěvníků.

CHKO Slavkovský les je významnou turistickou destinací založenou na atraktivitě svých přírodních památek, přírodních rezervací a zajímavostí. Všechny MAS, které svou územní působností spadají do CHKO Slavkovský les, by rády ve svých strategiích podporovaly zejména všechny formy šetrné turistiky a šetrného rozvoje cestovního ruchu v CHKO. Pojem šetrná turistika je:

- „měkká“ forma turistiky, která je šetrná k životnímu prostředí,
- „ekologická“ forma turistiky, která se chová ekologicky vůči životnímu prostředí,
- forma turistiky, která neovlivňuje, resp. nemá negativní dopady do životního prostředí,
- forma turistiky, která se negativní vlivy na životní prostředí snaží v maximální míře eliminovat.

Zatímco konvenční masová turistika klade důraz na zajištěné pohodlí ve velkých, technicky vybavených centrech (pláže, lyžařská střediska aj.) s obsluhou zajišťující unifikované služby, v poslední době se stále více prosazuje moderní trend, který požaduje individualitu a spontánnost, poznání a informace, místní odlišnosti, tradiční kulturu i přírodu. Zákazníci dávají přednost ubytování v rodinách, malých hotelech a penzionech.

Formy turistiky, které chtějí MAS na území CHKO SL podporovat:

- Pěší turistika
- Cykloturistika
- Agroekoturistika (Ekoagroturistika)
- Vodácká turistika
- Lyžařská turistika
- Ostatní možné formy šetrné turistiky: hippoturistika, kulturní, kulturně-archeologická, kulturně-architektonická turistika, historická, historicko-vojenská turistika, folklórní nebo národopisná turistika, železniční turistika, turistika za technickými památkami, regionální nebo oblastní (krajová) turistika.

2.7.4 Voda

V oblasti vodního hospodářství pokračuje trend snižování vypouštěného znečištění vlivem výstavby ČOV a malým rozsahem zemědělské výroby (především rostlinné) v regionu. Na území MAS proběhla řada hydrických rekultivací po ukončené těžbě. Příkladem může být dnešní velmi oblíbené koupaliště Michal, napouštěná vodní plocha Medard a řada dalších.

Obr. č. 32: Vodní rekultivace – jezero Michal v Sokolově s nejdelším tobogánem v ČR

Zdroj: Atlas Česka, <http://www.sport.atlaseska.cz/prirodni-koupaliste-michal-u-sokolova/>

Celkově se dá říct, že kvalita vody na území MAS Sokolovska každým rokem roste. Dochází k tomu vlivem ukončení činnosti některých znečišťovatelů a dodržováním zákonných limitů na vypouštění nebezpečných a odpadních látek do vodních toků. Většina území je zásobována z veřejných skupinových vodovodů, které spravují vodárenské podniky. Hlavním povrchovým zdrojem vody pro oblast Sokolovska je vodní dílo Horka na Libockém potoce.

Obr. č. 33: Vodní dílo Horka

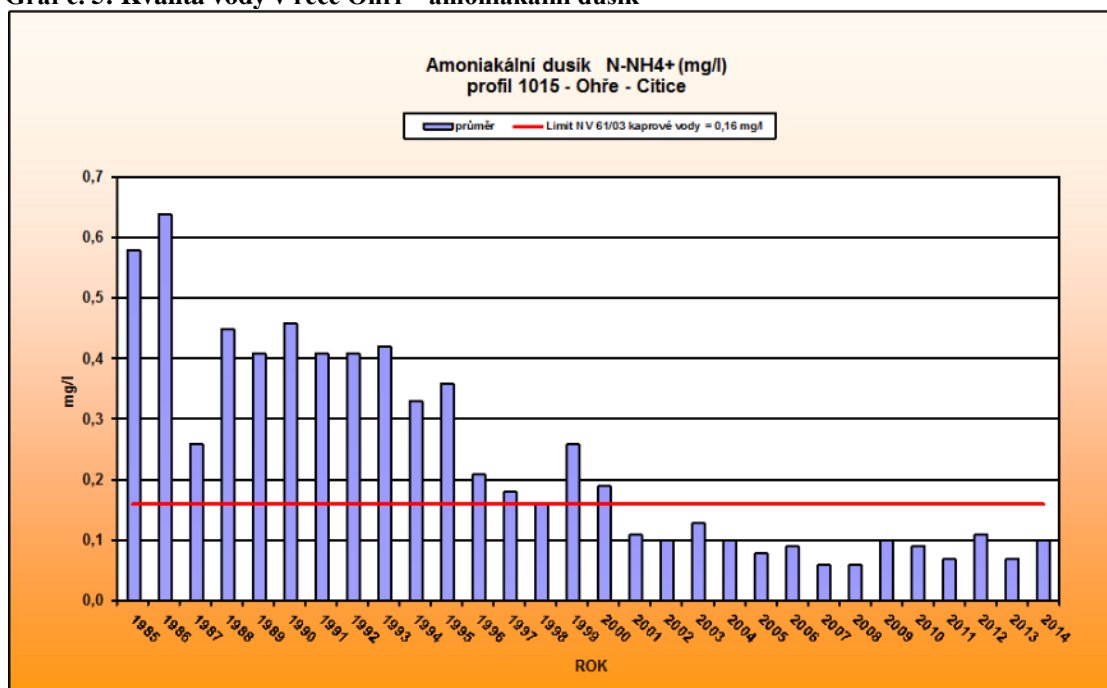

Zdroj: Povodí řeky Ohře, <http://www.poh.cz/vd/horka.htm>

Úpravná vody Krásný Jez, odebírá surovou vodu z řeky Teplé a zásobuje město a okolní obce Horního Slavkova. Dále je zde úpravná vody Rotava a Stříbrná, které zásobují Kraslicko. Na území se vyskytují i další prameniště, např. v Nadlesí, Krásně nebo Dolním Rychnově. Vzhledem k cenám vody dochází každoročně k poklesu odběrů a je předpoklad, že i při zvýšení počtu odběratelů bude možné spotřebu vody zabezpečit ze stávajících zdrojů. Klíčovým problémem zůstává technická zastaralost rozvodů vyžadující rekonstrukci.

Z analýz a měření pravidelně prováděných Povodím řeky Ohře vyplývá, že se dlouhodobě zlepšuje kvalita vody v našem největším toku, v řece Ohři. Např. hodnoty fosforu dosahují již od r. 2000 max. 1/3 limitů stanovených pro danou oblast, stejně tak podlimitní jsou hodnoty kadmia (od r. 1996), rtuti, dusičnanového dusíku ad.

Graf č. 5: Kvalita vody v řece Ohři – amoniakální dusík

Zdroj: Povodí řeky ohře, http://www.poh.cz/popis/vyvoj_jakosti_vody/Tok-profil-www.htm

Z dotazování obcí a odborů životního prostředí obcí s rozšířenou působností Sokolov a Kraslice vyplývá, že většina obcí je napojena na vodovodní síť. Vodovod chybí v obci Bublava, na vodovod není napojena také lokalita Hrušková, která přísluší pod Sokolov. Dále v ostatních obcích se jedná pouze o ojedinělé domy v odlehlých částech obcí.

Na centrální čistírny odpadních vod (ČOV) je dle dotazování obcí a odborů životního prostředí ORP Sokolov a Kraslice napojena přibližně třetina až polovina obyvatel. Centrální ČOV chybí v obcích Přebuz a Šindelová. V obou případech se jedná o obce tvořené rodinnými domy rozmístěnými po velké ploše obce. V Nové Vsi je nevyhovující stav centrální ČOV, je zde malá

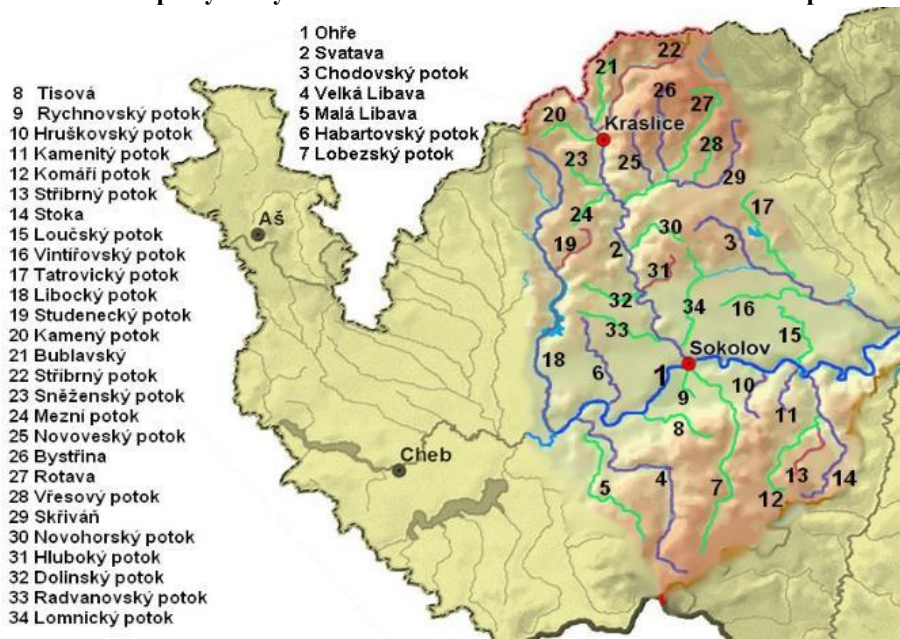
účinnost čištění, ČOV neplní stanovené parametry, je zde výjimka, jedná se pouze o mechanické čištění. Kanalizace chybí v obci Mírová, kde je v dalších letech v plánu její výstavba a napojení do Chodova. Obecně kanalizace chybí v okrajových částech obcí, např. v Chodově v lokalitě Vintířovská. V Sokolově chybí v lokalitě Hrušková, v Kynšperku v lokalitě Zlatá a Dolní Pochlovice. Povolené, ale zatím nerealizované ČOV jsou v Arnoltově (patří pod Březovou), Černém Mlýnu (také patří pod Březovou) a v Nadlesí (patří pod Locket). Při porovnání krajů z hlediska počtu obyvatel napojených na kanalizaci s ČOV je na tom po Praze nejlépe Karlovarský kraj.

Dotazováním obcí a odborů životního prostředí ORP Sokolov a Kraslice jsme zjistili, že obce na Kraslicku mají zpracovány digitální povodňové plány, obce na Sokolovsku nemají digitální povodňový plán, ale mají klasické povodňové plány v analogové podobě. Digitální povodňový plán je zpracován pro města Sokolov a Kraslice. Z obcí u řeky Ohře je kompletní protipovodňová ochrana zajištěna v Královském Poříčí. V Sokolově je dokončena protipovodňová ochrana Lobezkého potoka a je dokončen protipovodňový val řeky Ohře v ulici J. K. Tyla v Sokolově. Dokončena je protipovodňová ochrana na Suchém potoce v Kynšperku nad Ohří, tato protipovodňová ochrana není dimenzována na projektovanou hladinu Q50. Další protipovodňová opatření nejsou na Sokolovsku zatím povolena.

V obcích příslušných pod ORP Sokolov jsou z hlediska povodňové rizikové území: v Sokolově zahrádkářský areál Bohemia, v Kynšperku nad Ohří ulice Na Hrázi, v Lokti lokalita soutoku řeky Ohře s Loučským potokem a v Novém Sedle lokalita Chranišov na Loučském potoce. V obci Mírová je potřeba aktualizovat protipovodňový plán. V obcích patřících pod ORP Kraslice jsou riziková především tato území z hlediska povodně: zahrádkářská kolonie v Kraslicích u Svatavské cesty směrem na Hraničnou, silniční most přes řeku Svatavu v Anenském údolí (pod Rotavským nádražím), Růžové údolí v Dolní Rotavě u vodního toku Rotava, část města Oloví zvaná Lipeč u řeky Svatavy a dále město Oloví na soutoku řeky Svatavy a Novohorského potoka.

Vodstvo na území MAS Sokolovsko není tvořeno jen řekou Ohře a vodními nádržemi, ale také množstvím menších toků. Nejvíce problematickým potokem na území MAS Sokolovsko je Chodovský potok, který se dlouhodobě potýká se značným znečištěním. Částečné zlepšení může přinést dokončení kanalizace v obcích, kterými potok protéká. Díky uměle vytvořenému korytu docházelo k vysušování přilehlých rašeliníšť. Tento problém byl vyřešen revitalizací koryta v úseku dlouhém téměř 3 km mezi osadou Mezihorská až k prameništi jižně od obce Jidřichovice. V rámci revitalizace bylo koryto navraceno do původní trasy.

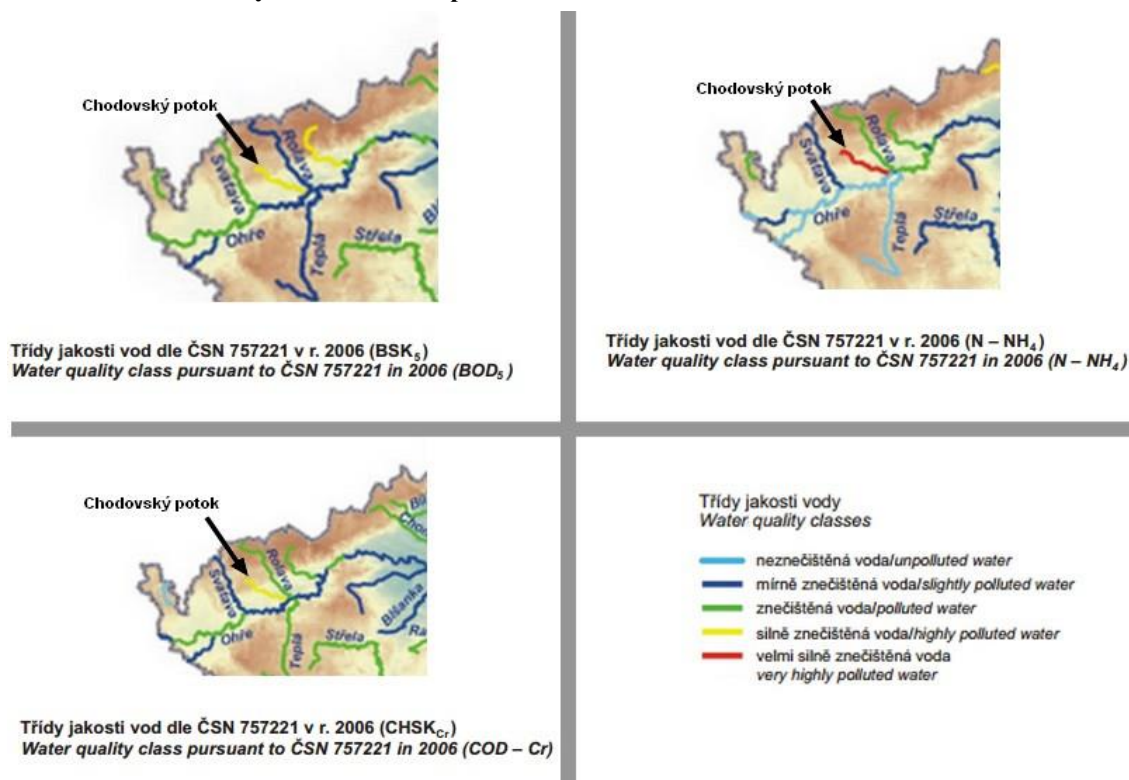
Obr. č. 34: Mapa vybraných vodních toků na území MAS Sokolovsko o.p.s

Zdroj: vlastní zpracování

Na následujících mapách je zobrazena kvalita vody, kromě Chodovského potoka, dosahují toky na tomto území dobrých hodnot. (Zdroj: [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFNFPN5/\\$FILE/karlovarsky_06_final_eb%5B1%5D.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFNFPN5/$FILE/karlovarsky_06_final_eb%5B1%5D.pdf))

Obr. č. 35: Jakost vody v Chodovském potoce

Zdroj: vlastní zpracování

2.7.5 Ovzduší

Na území MAS Sokolovsko byl od r. 1992 realizován rozsáhlý program zaměřený na splnění požadavků legislativy k ochraně vod a ovzduší před znečišťujícími látkami a na environmentálně šetrné nakládání s odpady. Prioritními opatřeními ke zlepšení kvality ovzduší ve městě Sokolov byl přechod Elektrárny Tisová na fluidní spalování. Dále obecná změna palivové základny (náhrada tuhých paliv zemním plynem). Dalšími opatřeními bylo zavedení efektivních a environmentálně šetrných technologií a produktů v rámci ekologických programů Sokolovské uhelné, právní nástupce, a.s. a sokolovské chemičky Hexion a.s. Opatření byla úspěšná.

V případě palivového kombinátu Vřesová zpracovatelské části Sokolovské uhelné došlo k zavedení technologie spalování odpadních zapáchajících plynů, odsíření spalin, jejichž dalším zpracováním vzniká komerčně využitelná kyselina sírová. Dále odsíření metodou mokré vápencové vypírky. Procesem najíždění generátorů pomocí tlakového vzduchu byla výrazně zkrácena doba najíždění a tudíž i množství exhalací surového plynu. Byly rekonstruovány elektroodlučovače tuhých látek, došlo k výraznému snížení emisí popílku a emisí oxidů dusíku NO_x .

(Zdroj: http://www.suas.cz/uploads/110170487247b2c8037de4b_07162_brozura_eko_su_mail.pdf).

Vybudování systému centrálního zásobování teplem z Elektrárny Tisová a z palivového kombinátu Vřesová umožňuje dodávat teplo do domácností v mnoha okolních obcích a městech. Došlo tak ke značnému snížení znečištění ovzduší v sídlech, kdy není nutno používat lokální zdroje, tam kde jsou dodávky tepla vyřešeny pomocí centrálního zásobování.

Při znečištění ovzduší jsou sledovány především následující škodliviny: skleníkové plyny (především oxid uhličitý CO_2), oxid siřičitý - SO_2 , oxidy dusíku – NO_x , vybrané kovy - arzen, kadmium, chrom, nikl, olovo, a zinek, dále oxid uhelnatý – CO ad. Od r. 1996 jsou prováděna měření výše uvedených škodlivin přímo ve městě Sokolov. Od roku 1998 nebyly imisní limity překročeny při hodnocení ročního průměru a jednotlivých měsíčních průměrů. 24 hodinové denní koncentrace jsou překračovány výjimečně v zimních měsících (prosinec, leden, únor). Denní indexy kvality ovzduší odpovídají celoročně třídě 1 a 2, což je "čisté ovzduší" (ovzduší zdraví příznivé) a "vyhovující ovzduší" (ovzduší zdravé). Na základě ročního indexu kvality ovzduší je možno hodnotit ovzduší na Sokolovsku jako uspokojivé.

(Zdroj: Město Sokolov, <http://www.sokolov.cz/scripts/detail.php?pgid=146>).

V r. 2006 pro Karlovarský kraj vypracovala agentura CENIA, česká informační agentura životního prostředí, Analýzu stavu životního prostředí. Z této analýzy vyplývají následující nejvýznamnější zdroje znečištění ovzduší na území MAS:

- Nejdůležitějšími **liniovými zdroji znečišťování** ovzduší je silnice R6 mezi Ostrovem a Chebem.
- Mezi nejvýznamnější bodové zdroje znečišťování ovzduší patří Sokolovská uhelná, právní nástupce a. s.; zpracovatelská část Vřesová, ČEZ, a. s.; Elektrárna Tisová, sokolovská chemička Hexion a. s.; Lias Vintířov, lehký stavební materiál k. s. a O-I Manufacturing Czech Republic, a. s.

(Zdroj: [http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFNFVPN5/\\$FILE/karlovarsky_06_final_eb%5B1%5D.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFNFVPN5/$FILE/karlovarsky_06_final_eb%5B1%5D.pdf)).

V produkci skleníkových plynů v regionu dominovala zpracovatelská část Sokolovské uhelné, následována firmou ČEZ a. s. a její elektrárnou Tisová. Přesto je nutno poznamenat, že elektrárna Tisová používáním 2 fluidních kotlů a 100 MW bloku s odsiřovací jednotkou je nejen spolehlivým zdrojem tepla, ale zároveň vyřešila problém emisí znečišťujících látek, které unikají do ovzduší. Roční výroba elektřiny se pohybuje okolo 1,6 TWh, dodávka tepla odběratelům okolo 1500 TJ. (Zdroj: <http://www.cez.cz/cs/vyroba-elektriny/uhelne-elektrarny/cr/tisova.html>).

Jak již bylo řečeno v kapitole o technické infrastruktuře, na rozdíl od většiny krajů České republiky, kde je nejvýznamnějším zdrojem emisí NO_x doprava, v Karlovarském kraji (podobně jako v Ústeckém, Moravskoslezském a Pardubickém) mají zásadní vliv velké stacionární zdroje znečišťování. V posledních letech hrají stále významnější roli lokální topeniště, která znečišťují suspendovanými částicemi PM a emisemi benzo(a)pyrenu. (Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj: *Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020*).

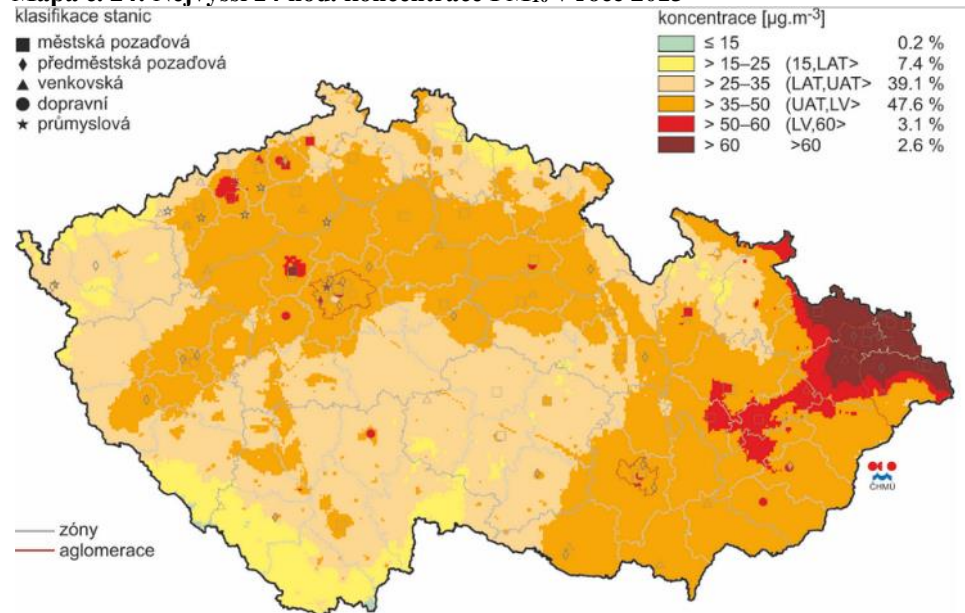
V rámci dotazníkového šetření v obcích bylo potvrzeno, že mnozí obyvatelé, přestože je v obci vyřešena plynofikace, nadále upřednostňují vytápění tuhými palivy (viz kapitola Dotazník pro obce).

V roce 2012 Karlovarský kraj zpracoval velmi podrobnou **analýzu stavu ovzduší**, ze které vyplynulo, že okres Sokolov patří mezi nejméně problematické regiony v České republice. Podrobné výsledky jsou k dispozici v aktualizovaném Programu snižování emisí a programu ke zlepšení kvality ovzduší Karlovarského kraje, který je dostupný na portálu Karlovarského kraje. (Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/zivotni/Documents/Aktualizace_PSE_a_PZKO_2012_small.pdf).

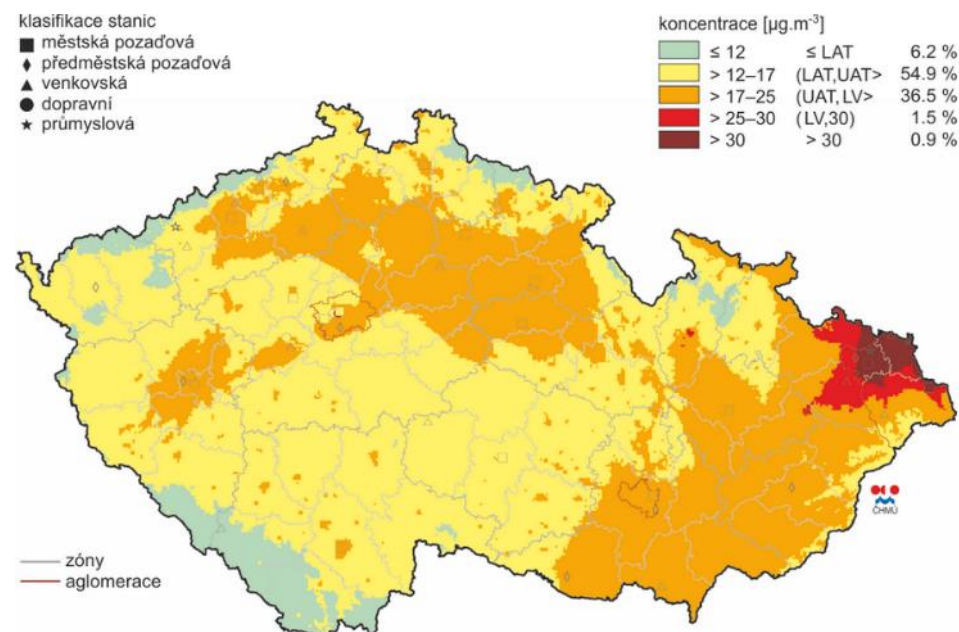
Následující mapy ukazují stav znečištění ovzduší v České republice pro vybrané ukazatele znečištění suspendovanými částicemi. Z map je vidět dobrý stav ovzduší na území MAS Sokolovsko v porovnání s ostatními regiony České republiky.

Mapa č. 24: Nejvyšší 24 hod. koncentrace PM₁₀ v roce 2013

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/13groc/gr13cz/png/o04_1_01.png

Mapa č. 25: Roční průměrné koncentrace PM_{2.5} v roce 2013

http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/13groc/gr13cz/png/o04_1_07.png

2.7.6 Odpadové hospodářství

V České republice je nakládání s odpady upraveno zákonem č.185/2001 Sb. o odpadech, který klade důraz na předcházení vzniku odpadů, stanoví hierarchii nakládání s nimi a prosazuje základní principy ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel při nakládání s odpady. Zajistit využití či zneškodnění odpadů je povinností jeho původce.

V současné době nemá skládkování ekonomicky rovnocennou alternativu. Ve výhledu je však nutno počítat s přechodem na sice finančně nákladnější, ale z hlediska přístupu k ochraně životního prostoru nezbytné – spalování a tepelné využití odpadů, důslednou separaci a recyklaci odpadů tak, jak je to požadováno ve vyspělých státech EU. Pozitivní informací je fakt, že množství odpadů meziročně dlouhodobě klesá.

Množství vyprodukovaných odpadů klesá, ale zvyšuje se podíl **komunálního odpadu** na celkové produkci odpadů. Zároveň se zvyšuje výtěžnost separace. Pro podporu dalšího zlepšování úrovně třídění využitelných složek odpadů uzavřel Karlovarský kraj smlouvu se společností EKO-KOM o realizaci projektu ke zvýšení intenzity třídění v obcích. Finanční podpora směřovala k dovybavení sběrných dvorů, ke zlepšení informovanosti obyvatel formou široké mediální osvěty i k dalším způsobům environmentální výchovy. V Karlovarském kraji produkce komunálního odpadu stagnuje. V r. 2011 vycházelo na 1 občana žijícího na území MAS 311 kg komunálního odpadu (stejně jako v r. 2009).

Síť sběrných míst a zařízení ke zpracování **autovraků** je v Karlovarském kraji vybudována v dostatečné kapacitě. Prakticky rovnoměrně rozmístěno je 12 zařízení ke zpracování autovraků. Karlovarský kraj podporuje dovybavení sběrných dvorů, velká pozornost je také věnována ekologické výchově a vzdělávání.

Další aktivitou kraje je realizace projektu **integrovaného systému nakládání s odpady** (tj. odklonu od skládkování komunálního odpadu), který navrhuje využívat výhody uplatnění paliva vznikajícího z odpadů jako náhrady vsázky hnědé uhlí v technologii zplyňování v paroplynovém cyklu výroby elektrické energie. Základem systémového řešení jsou zpracovatelská centra na principu mechanicko - biologické úpravy odpadů. (Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/zivotni/Documents/POH_vyhodnoceni_2011.pdf, str. 6, 12, 17).

Komunální odpad je na území MAS Sokolovsko skládkován na skládkách v Březové a ve Vintířově. Dle provedeného místního šetření mají ve všech obcích MAS Sokolovsko obyvatelé možnost třídít plasty, papír a sklo. Především ve větších obcích jsou k dispozici také kontejnery pro sběr textilu, elektroodpadu a nápojových kartonů.

Podle výsledků ankety pro občany na území MAS Sokolovsko je 96 % respondentů spokojeno se systémem sběru komunálního odpadu, 86 % respondentů je spokojeno se systémem sběr tříděného odpadu a 80 % respondentů je spokojeno se systémem sběru nebezpečného odpadu. Nespokojení respondenti vytýkají především absenci sběru bioodpadu, dále systém sběru nebezpečného odpadu, plechovek a nápojových kartonů. Jednotlivci jsou nespokojeni s počtem odpadkových košů, frekvencí svozu odpadu, provozní dobou technických služeb a systémem nastavení poplatku za odpad a jeho výší.

Tab. č. 50: Odpady podle vybraného způsobu nakládání v Karlovarském kraji

Nakládání s odpady (v tunách)	2010	2011	2012	2013
Nakládání s odpady celkem	277 835	1 157 288	373 444	224 854
z toho:				
recyklace (R4, R5)	9 906	35 779	117 282	7 989
spalování (R1, D10)	i.d.	13 343	5 023	7 643
skládkování a ostatní způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	65 467	853 026	30 784	29 233
		v tom nebezpečné		
Nakládání s odpady celkem	17 107	11 881	3 361	6 154
z toho:				
recyklace (R4, R5)	-	0	-	-
spalování (R1, D10)	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
skládkování a ostatní způsoby ukládání v úrovni nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
		ostatní		
Nakládání s odpady celkem	260 728	1 145 407	370 082	218 700
z toho:				
recyklace (R4, R5)	9 906	35 779	117 282	7 989
spalování (R1, D10)	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
skládkování a ostatní způsoby ukládání v nebo pod úrovní terénu (D1-D5)	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-03, Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012, Statistická ročenka Karlovarského kraje 2013 a 2014

Naopak dosud nevyřešeným problémem je existence mnoha **černých skládek a tzv. staré zátěže**, tj. skládky, na něž byl ukládán odpad nejružnějšího charakteru, aniž by byla lokalita dostatečně zabezpečena. S ohledem na blízkost hranic s Německem je řada skládek tvořena odpadem dovezeným ze zahraničí. V řešeném území je evidováno několik set skládkových lokalit, přitom je téměř jisté, že nejsou podchyceny všechny. V dotazníkovém šetření potvrdilo výskyt černých skládek na svém katastrálním území celkem 21 obcí. Dle místního šetření je problémem také znečištění krajiny a lhostejnost obyvatel ke vzhledu svého okolí.

2.7.7 Půda

Využití půd na území MAS Sokolovsko je **různorodé**. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, okres Sokolov je jedním ze 4 okresů s nejmenším podílem zemědělské půdy v ČR, naopak patří mezi jeden z 12 okresů s nejvyšším podílem lesní půdy na celkové výměře. Pro území MAS Sokolovsko je typický malý podíl orné půdy na celkové výměře. Je zde malý počet zemědělských subjektů, naopak je zde velký podíl ekologicky hospodařících zemědělců na celkovém počtu zemědělských subjektů. Kromě využití půdy na Sokolovsku pro lesní a zemědělské účely jsou zde oblasti, kde probíhá těžba (především hnědého uhlí, dále pak živce a kaolínu) a území rekultivovaná po těžbě.

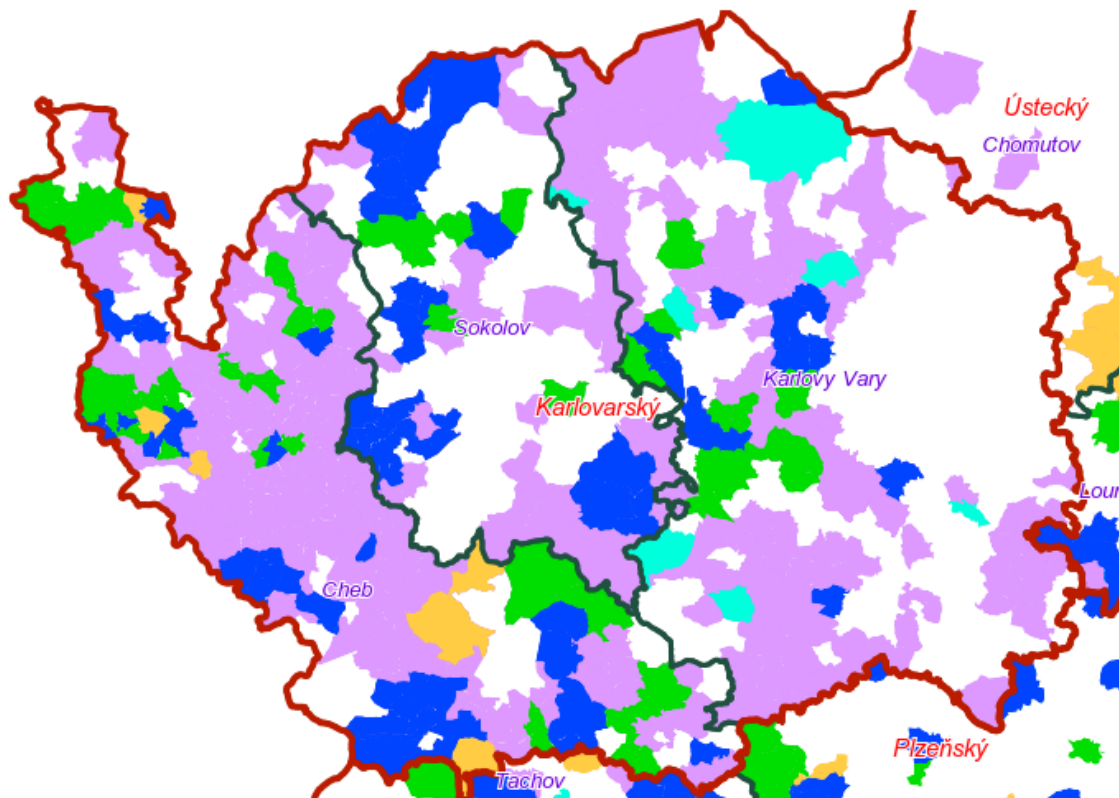
Stejně jako v jiných oblastech krajiny v ČR tak i na Sokolovsku je vzhled krajiny velmi ovlivněn dlouhodobým působením člověka.

Více než polovina orné půdy v ČR je ohrožena erozí, jedná se hlavně o **vodní a větrnou erozi**. I když mezi nejvíce ohrožené oblasti ČR v tomto směru patří jižní Morava a Lounsko, nelze ani na Sokolovsku tento problém přehlížet.

Základním nástrojem pro plánování krajiny jsou komplexní **pozemkové úpravy**. Vytvářejí podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, poskytují ochranu před erozí, zvyšují ekologickou stabilitu krajiny, zlepšují zpřístupnění pozemků a prostupnost krajiny, což mimo jiné může vést i k zvýšení turistického potenciálu krajiny. Pozemkovými úpravami se dle zákona č. 139/2002 Sb. Komplexní pozemkové úpravy (KPÚ) řeší nové uspořádání vlastnických vztahů k pozemkům v obvodu pozemkové úpravy. Cílem komplexních pozemkových úprav je nové prostorové a funkční uspořádání, scelení nebo dělení, zabezpečení přístupnosti pozemků a celých částí území, dále vyrovnaní hranic pozemků tak, aby byly vytvořeny co nejlepší podmínky pro obhospodařování. Současně jsou také řešena opatření, která přispívají ke stabilizaci a zlepšení stavu životního prostředí a vodního režimu v krajině. Komplexní pozemkové úpravy se také zabývají nedořešenými vlastnickými vztahy. Jednoduché pozemkové úpravy (JPÚ) mají jen jeden nebo několik cílů pozemkových úprav a neřeší širší územní vztahy a veřejné zájmy. Mají umožnit efektivní hospodaření do doby, než bude provedena komplexní pozemková úprava. Následující mapa ukazuje stav pozemkových úprav v Karlovarském kraji v roce 2014. Na území MAS Sokolovsko je na konci roku 2014 evidováno 26 ukončených komplexních pozemkových úprav a 7 zahájených komplexních pozemkových úprav, dále zde probíhají jednoduché pozemkové úpravy.

Mapa č. 26: Stav pozemkových úprav v Karlovarském kraji v roce 2014

zelená: zahájená KPÚ
modrá: ukončená KPÚ
žlutá: KPÚ k zahájení
světle modrá: zahájená JPÚ
růžová: ukončená JPÚ

Zdroje: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/pozemkove-upravy/pozemkove-upravy/co-jsou-pozemkove-upravy/>
<http://www.la-ma.cz/?p=3>
zákon č. 139/2002 Sb.
(staženo 11.11.2014)

2.7.8 Těžba a rekultivace

Těžba hnědého uhlí je jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících životní prostředí na Sokolovsku. Těžbu hnědého uhlí a následné rekultivace území po těžbě provádí společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s.

Během procesu zpracování uhlí vznikají ekologické zátěže především ve formě odkališť. Tato odkaliště souvisejí s technologickým procesem zpracování uhlí. Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s. má zákonnou povinnost všechny ekologické zátěže při ukončení své činnosti zlikvidovat. V současné době jsou odkaliště v okolí palivového kombinátu Vřesová pro okolí města Chodova zátěží hlavně z hlediska zápachu především v letních měsících.

Na Sokolovsku jsou prováděny **rekultivace lesní, zemědělské, vodní a ostatní**. Lesnická rekultivace je prováděna především na svazích. Zemědělská rekultivace je prováděna buď za použití ornice sejmuté při záborech půdy, nebo bez ornice na jílech, kterými jsou tvořeny výsypky. Součástí rekultivací je vytváření vhodných biotopů pro chráněné druhy rostlin a živočichů. Dochází k transferům ohrožených druhů na jiná místa, která jsou méně ohrožená.

Jedním z negativních důsledků povrchové těžby hnědého uhlí je zánik původních ekosystémů. Ekosystémy vznikající na rekultivovaných plochách nemohou být replikou původních ekosystémů. Cílem je zajištění diverzity krajiny, zachování populací co největšího množství organismů, které se v krajině vyskytovaly při respektování vývoje ekosystémů na výsypkách. Výsypky sami o sobě mohou hostit řadu vzácných druhů organismů, pro některé z nich jsou dokonce v rámci České republiky unikátní lokalitou.

Na rekultivovaném území jsou budovány vodní nádrže jako navrácení vodního ekosystému do krajiny, slouží také k zachycování přívalových dešťů. Některé rekultivace jsou prováděny jako vodní, například vodní plocha Michal, která slouží k rekreaci a vodním sportům. Je zde sportovní areál s písčnou pláží, sociálním zázemím, restaurací a parkovištěm. Objem nádrže Michal je 800 tis. m³, maximální hloubka 5,6 m a průměrná hloubka je 2,85 m. V současné době je vodou z řeky Ohře napouštěna velká rekultivovaná vodní plocha Medard u Habartova. Dvě menší vodní plochy vznikly u Habartova napuštěním vytěženého lomu Boden. U Chodova se nachází Smolnická výsypka, kde se nachází vodní plocha Bílá voda, která také slouží k rekreaci. Na další části Smolnické výsypky probíhá především lesnická rekultivace a zatravnění. Poslední velká zbytková jáma zbude po ukončení těžby uhlí v lomech Družba a Jiří v roce 2036. Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s. plánuje tuto plochu rekultivovat také jako vodní. Vznikne tak jezero o ploše 1 322 ha s objemem vody 515 mil m³, s maximální hloubkou 93 m a průměrnou hloubkou 40 m. (Zdroj: http://www.suas.cz/uploads/110170487247b2c8037de4b_07162_brozura_eko_su_mail.pdf).

V rámci rekultivací bylo ve východní části lokality Silvestr u obce Dolní Rychnov vybudováno golfové hřiště.

Kromě těžby hnědého uhlí se území MAS Sokolovsko z hlediska vlivu na životní prostředí týká také plánovaná **těžba kaolinu**. V nejbližší době je plánováno zahájení těžby kaolinu společností Sedlecký kaolin a. s. v lokalitě Jenišov. Plánovaná těžba kaolinu v Jenišově naráží na protesty obyvatel Jenišova, kteří se obávají zhoršení životního prostředí v obci. Jedná se o dopravní zátěž (hluk, exhalace, prach) a prach z těžby. Dále může dojít k ohrožení dalšího rozvoje obce a další výstavby, hrozí ztráta atraktivnosti obce. Kaolin je významnou surovinou pro keramický,

papírenský a chemický průmysl. Jeho těžba může přinést další pracovní místa. V Jenišově proběhlo na podzim 2014 spolu s komunálními volbami referendum k otázce těžby kaolinu. Na otázku, zda souhlasí s těžbou kaolinu v katastru své obce, odpovědělo nesouhlasně 256 z 280 respondentů. Těžba kaolinu v Jenišově je ovšem již povolena, na katastru obce se nachází ještě jedno ložisko, u kterého zatím nezačalo povolovací řízení. Jako chráněná území jsou ložiska vyhlášena od roku 1990. Se zahájením těžby kaolinu v katastru obce Jenišov počítá společnost Sedlecký kaolin a. s. od 2. čtvrtletí roku 2015. Těžba kaolinu je v plánu také v lokalitě u obce Mírová. Dále je plánováno rozšíření těžby kaolinu v katastru obce Božičany, což je lokalita nenacházející se sice přímo na území MAS Sokolovsko, ale v jejím bezprostředním sousedství. (zdroj: <http://www.sedlecky-kaolin.cz/cz/profil-firmy/zakladni-informace.htm>, http://vavy.idnes.cz/odpurci-tezby-u-jenisova-zkusi-zastavit-bagry-pomoci-referenda-pw2-/vavy-zpravy.aspx?c=A140918_2100446_vavy-zpravy_ba, staženo 18.9.2014, http://vavy.idnes.cz/lide-sli-k-referendu-v-jenisove-a-ve-zluticich-fab-/vavy-zpravy.aspx?c=A141012_105912_vavy-zpravy_ba, staženo 15.10.2014, http://vavy.idnes.cz/tezari-kaolinu-rozsiri-doly-u-bozican-dxr-/vavy-zpravy.aspx?c=A141217_2124885_vavy-zpravy_ba, staženo 17. 12. 2014)

2.7.9 Invazivní druhy

Invazní druh je na daném území nepůvodní, nekontrolovaně se šíří a agresivně vytlačuje původní druhy. Může dojít k rozvrácení původního ekosystému, ekologickým škodám a snižování biodiverzity.

Obr. č. 36: Bolševník velkolepý

Zdroj: foto vlastní

V celorepublikovém porovnání je Karlovarský kraj nejvíce zasaženým krajem z hlediska výskytu **invazních rostlin**. Nejznámějším invazním druhem je **bolševník velkolepý**, který je nejen invazní rostlinou schopnou ničit původní ekosystémy, ale je nebezpečný i pro člověka, protože fototoxické látky, které obsahuje, dráždí kůži a způsobují vyrážky a puchýře. U nás pravděpodobně první bolševníky nechal vysadit kníže Metternich, první záznam o jejich pěstování na zámku Kynžvart pochází z roku 1862. Zplanělé rostliny se začaly v okolí objevovat o několik let později a postupně došlo k jejímu rozšíření. Koncem 20. st. již byla známa rizika spojená s výskytem této rostliny a postupně se začalo přistupovat k její likvidaci.

Obr. č. 37: Netýkavka žláznatá

Zdroj: <http://www.kvetenacr.cz/detail.asp?IDdetail=98>

Karlovarský kraj realizuje projekt „Omezení výskytu invazních rostlin v kraji“ z Operačního programu Životní prostředí. Jedná se o likvidaci bolševníku velkolepého, všech tří druhů křídlatek a netýkavky žláznaté. Křídlatky a netýkavka zamořují břehy vodních toků, způsobují neprůchodnost krajiny, erodují půdu a zhoršují tak následky povodní. (Zdroje: <http://apdm.cz/2014/05/o-projektu-5/>, http://www.kr-karlovarsky.cz/krajske_listy/Stranky/140507-Likvidace-bolsevníku.aspx#.U5feNPl_vyE, http://vary.idnes.cz/projekt-likvidace-bolsevníku-v-karlovarskem-kraji-pokracuje-pt2-/vary-zpravy.aspx?c=A140509_145424_vary-zpravy_slv).

Z **nepůvodních druhů živočichů** jsou na území MAS Sokolovska nejvíce zastoupeny nepůvodní druhy vysoké zvěře. Na našem území nemají přirozené nepřátele, působí citelné škody v lesním hospodářství a jedinou možností regulace jejich množství je lov. Konkrétně se jedná především o jelena sika a muflona. **Jelen sika** pocházející z východu Asie byl na přelomu

19. a 20. st. vysazen v západních Čechách. Nejprve byl uměle chován v oborách na Plzeňsku. Od 40. let minulého století se díky válečným událostem a poškození oplocení obor dostal do volné přírody, kde se postupně šíří a jeho počty ve volné přírodě se stále zvyšují. Jelen sika je substituentem jiných u nás původních druhů, hlavně jelena lesního. Nežádoucí je křížení jelena lesního a jelena siky. (Zdroj: <http://myslivecke.webnode.cz/ekologie-v-chovech-zvere/nepuvodni-druhy-zvere-v-cr/>). Dalšími příklady nepůvodních živočišných druhů mohou být mýval severní a psík mývalovitý. (zdroj: <http://invaznidruhy.nature.cz/informace-o-druzich/invazni-zivocichove/>, http://www.jarojaromer.cz/invaze/?page_id=4, staženo 18.9.2014)

Obr. č. 38: Jelen sika

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Jelen_sika

Otázkou je **návrat původních druhů živočichů do volné přírody**. Jedná se především o rysy, vlky a medvědy. V pohraničních horách České republiky se vlci, rysi a medvědi vyskytovali ještě na přelomu 19. a 20. století. Lidé je však hubili jako své konkurenty, protože o velkých šelmách tradičně uvažovali jako o „škodné“. Poté, co velké šelmy z naší krajiny zmizely, si lidé začali uvědomovat jejich význam. Na Šumavě byla realizována reintrodukce (znovu osídlení) rysa pomocí člověka. Do Beskyd přirozeně migrují medvědi, vlci a rysi ze Slovenska. U části obyvatel je patrný strach z napadení člověka (podle odborníků neodůvodněný) a ze škod na ovcích. Škody způsobené vlkem, medvědem a rysem hradí stát podle zákona č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů. Na území MAS Sokolovsko zatím nebylo realizováno znovuosídlení např. horských oblastí Krušných hor některým ze zmiňovaných původních druhů šelem, ani do zdejších oblastí tito živočichové přirozeně nemigrují. (Zdroje: <http://www.npsumava.cz/cz/1302/sekce/rys/>, <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Zamereno-na-verejnost/obtizny-navrat-vlku-do-ceske-republiky.html>, <http://www.treking.cz/priroda/navrat-velkych-selem.htm>, staženo 10. 10. 2014)

2.7.10 Investice do ochrany životního prostředí

O snaze přispět ke zlepšení stavu životního prostředí svědčí následující tabulka Českého statistického úřadu. Dokládá objem prostředků investovaných do ochrany životního prostředí v jednotlivých okresech Karlovarského kraje v roce 2010, údaje jsou v tisících Kč. V porovnání s investicemi Karlovarského kraje z roku 2003 **došlo k poklesu investic o 160,7 mil. Kč**, z toho pokles pro oblast okresu Sokolov činil 74,9 mil. Kč. Největší pokles zaznamenaly investice do oblasti ochrany ovzduší a klimatu. Přesto naprostá většina z nich plynula právě do okresu Sokolov.

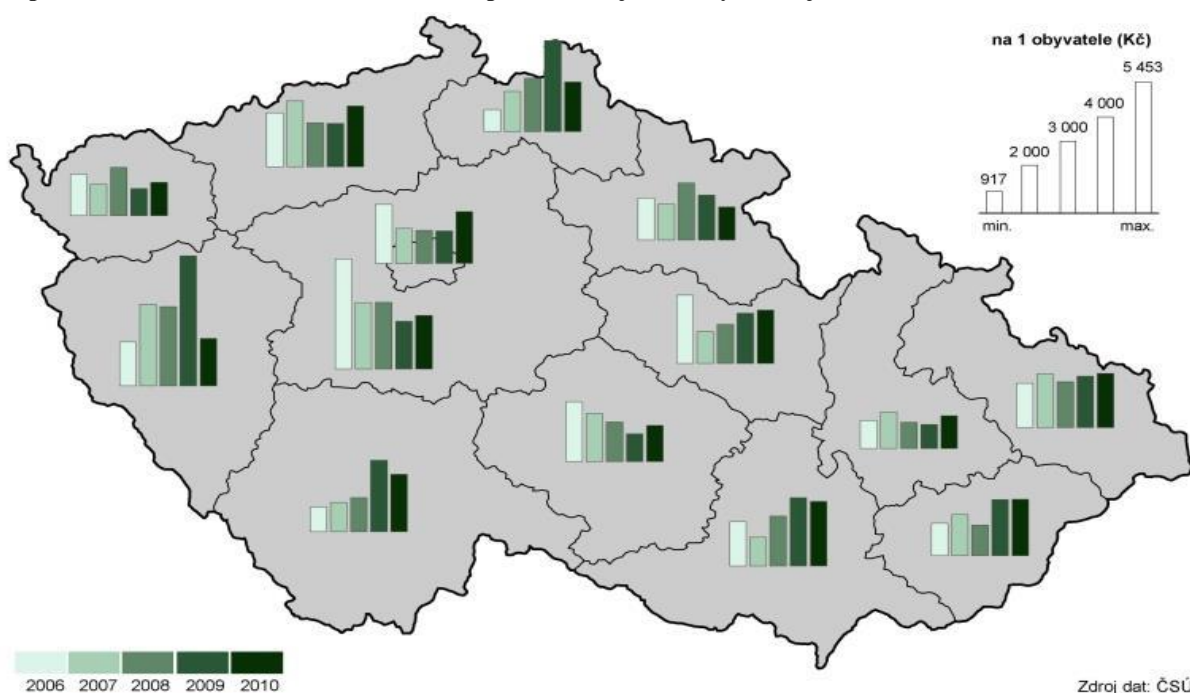
Tab. č. 51: Investice na ochranu ŽP podle okresu sídla investora v roce 2013 (v tis. Kč)

Kraj/okresy	Celkem	Ochrana ovzduší a klimatu	Nakládání s odpadními vodami	Nakládání s odpady	Ostatní investice
Karlovarský kraj	459 229	81 021	288 020	72 027	1093
Cheb	108 510	5 981	i.d.	3 841	i.d.
Karlovy Vary	214 558	17 053	177 013	18 898	i.d.
Sokolov	136 161	57 987	i.d.	49 288	-

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka KVK, ŽP, <https://www.czso.cz/csu/czso/3-zivotni-prostredi106-wyiki>, staženo dne 13.07.2015

Pro porovnání výše investic Karlovarského kraje vůči ostatním krajům České republiky, předkládáme následující mapu investic do oblasti životního prostředí.

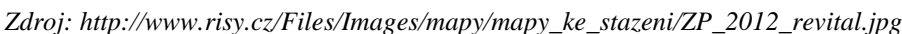
Mapa č. 27: Investice na ochranu životního prostředí v jednotlivých krajích ČR v letech 2006-2010

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/531364-12-r_2012-09, kartogram č. 13

Mapa č. 28: Revitalizace území realizovaná v rámci dotovaných projektů

Mapa č. 29: Snížení emisí CO2

Závěrem lze konstatovat, že další vývoj krajiny směřuje k **obnově horské lesní krajiny** v Krušných horách, vytvoření nové pánevní krajiny v Podkrušnohorské pánvi a obnovení poškozeného území Slavkovského lesa.

Na Sokolovsku bude nadále probíhat především **těžba hnědého uhlí**, výše roční těžby se mírně sníží na cca 10 milionů tun, s předpokládaným vyuhlením kolem roku 2035. V sokolovském hnědouhelném revíru bude celkově až do vyuhlení zasaženo přibližně 9.000 ha plochy, z toho bude cca 500 ha teprve povrchovou těžbou zasaženo. Naproti tomu plně je dokončena rekultivace např. vnějších výsypek Matyáš a Antonín. Z celkové zasažené plochy bude provedeno přibližně 16 % zemědělských, 20 % hydrických a přes 60 % lesnických rekultivací. Dále je potřeba věnovat pozornost efektivní ochraně půdy před erozí, retenční schopnosti krajiny vhodným hospodařením se zemědělskou a lesní půdou a podporou regenerace brownfieldů.

Jak je vidět z předchozích kapitol, stav životního prostředí na Sokolovsku se zlepšuje a dosahuje nyní, především v oblasti kvality ovzduší, velmi dobrého stavu. Přesto dle provedeného šetření (Zdroj: Projekt ReSource, <http://www.sokolov-vychod.cz/resource.php>) je **image Sokolovska** v České republice **špatná**. Sokolovsko je vnímáno jako region zasažený těžbou s poškozeným životním prostředím.

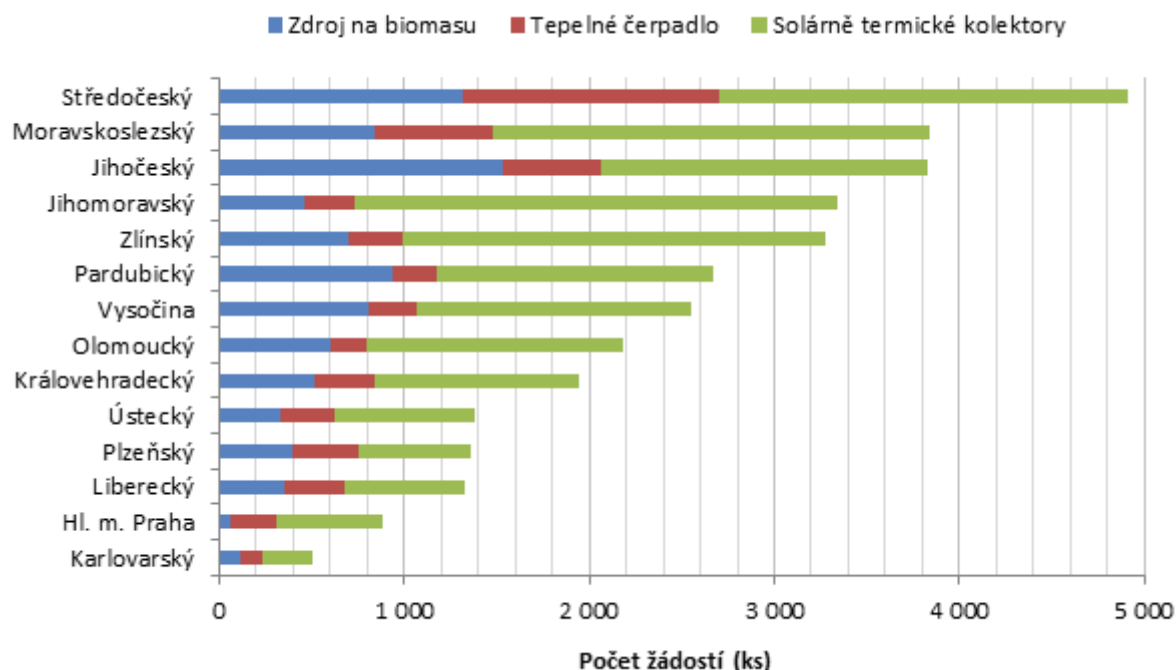
2.7.11 Obnovitelné zdroje energie

S ochranou životního prostředí souvisí využívání obnovitelných zdrojů energie. Cílová hodnota pro EU vyplývající ze strategie Evropa 2020 činí 20 % podílu energie z obnovitelných zdrojů v roce 2020. Pro Českou republiku díky geografickým podmínkám došlo ke snížení na minimálně 13 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě v roce 2020.

(Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj: Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020).

Podíváme-li se na využívání možností investic do obnovitelných zdrojů energie v jednotlivých krajích České republiky, zjistíme, že Karlovarský kraj v tomto ukazateli zaostává. Následující graf ukazuje pro jednotlivé kraje počet žádostí na využití obnovitelných zdrojů energie v dotačním programu „Zelená úsporám“ vyhlášeného Ministerstvem životního prostředí, který trval od dubna 2009 do konce roku 2012. (Zdroj: <http://oze.tzb-info.cz/9978-obnovitelne-zdroje-v-ceskych-domacnostech-k-vytapeni-a-priprave-teple-vody-ii>).

Graf č. 6: Počet žádostí na využití obnovitelných zdrojů energie v programu Zelená úsporám dle krajů, zdroj IS-GIS SFŽP

Zdroj: <http://oze.tzb-info.cz/9978-obnovitelne-zdroje-v-ceskych-domacnostech-k-vytapeni-a-priprave-teple-vody-ii>

2.7.12 ÚSES

Hlavním benefitem a přidanou hodnotou venkovského způsobu života je blízkost přírodního prostředí a volné krajiny. Území MAS Sokolovsko má z hlediska ekologické stability a biodiverzity různorodý charakter. Nachází se zde cenná ekologicky stabilní území velkých lesních komplexů a v kontrastu k nim i území devastovaná důlní činností či ekologicky nestabilní plochy sídel či průmyslových areálů. Především v území s nízkou ekologickou stabilitou hraje zásadní roli ochrany zbylých cenných přírodních částí krajiny a zajištění jejich propojení, aby nedocházelo k jejich ohrožení izolací a postupnou degradací populací.

Jedním z praktických nástrojů, který tuto problematiku řeší, je územní systém ekologické stability (dále jen ÚSES).

ÚSES je krajinotvorný program, jehož úkolem je zvýšení ekologické stability od nejmenších celků až po celoevropské sítě. Představuje vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Hlavním smyslem ÚSES je posílit ekologickou stabilitu krajiny zachováním nebo obnovením stabilních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb. ÚSES má za cíl uchování a zabezpečení vývoje přirozeného genofundu krajiny v rámci jeho přirozeného prostorového členění a vytvoření

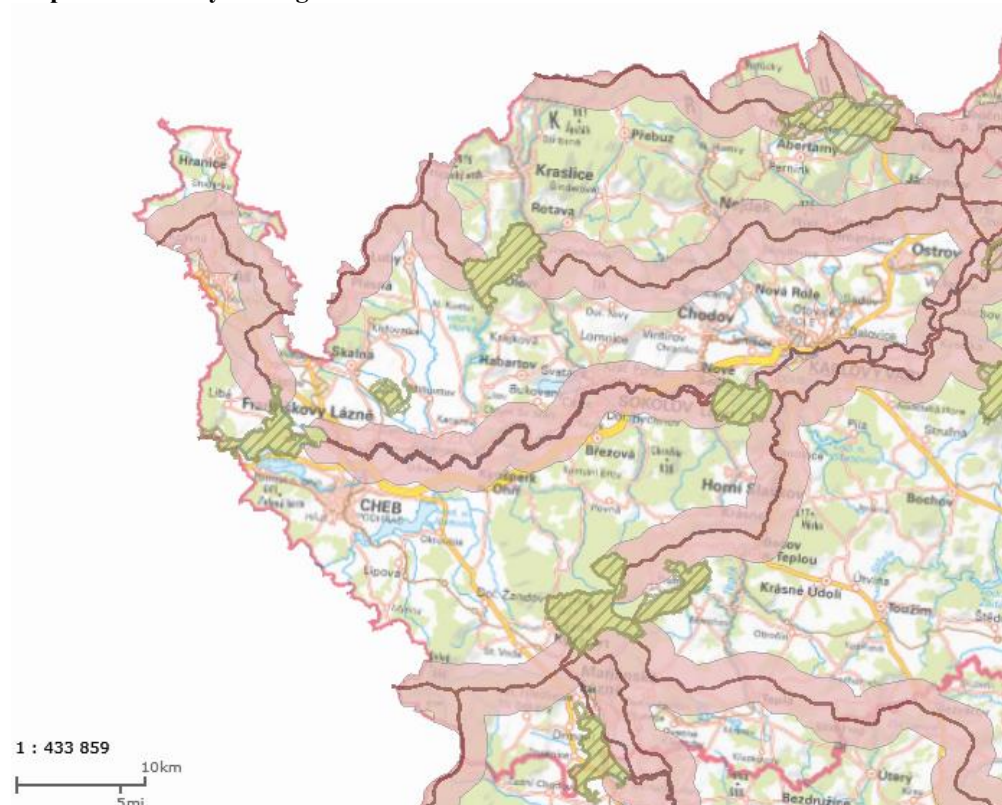
optimálního prostorového základu ekologicky stabilních ploch v krajině z hlediska zabezpečení jejich maximálního kladného působení na okolní méně stabilní části. Základními stavebními prvky tohoto systému jsou biocentra, biokoridory a interakční prvky, které jsou dle svého biogeografického významu řazeny do kategorií nadregionální, regionální nebo lokální.

Biocentrum je biotop nebo soubor biotopů v krajině, který svým stavem a velikostí umožňuje trvalou existenci přirozeného či pozměněného, avšak přírodě blízkého ekosystému. Typickým příkladem jsou např. lesní komplexy.

Biokoridory představují přírodní pásy spojující stanoviště obývané živočichy, rostlinami a dalšími organismy. Biokoridory umožňují migraci organismů mezi biocentry. Příkladem biokoridorů jsou např.: strouhy, meze, aleje, souvislé pásy křovin, živé ploty, ekodukty apod.

Sít ÚSES doplňují ještě Interakční prvky. Ty představující krajinné segmenty, které na lokální úrovni zprostředkovává příznivé působení základních skladebných částí ÚSES (biocenter a biokoridorů) na okolní méně stabilní krajinu do větší vzdálenosti. Mimo to interakční prvky často umožňují trvalou existenci určitých druhů organismů, majících menší prostorové nároky (vedle řady druhů rostlin některé druhy hmyzu, drobných hlodavců, hmyzožravců, ptáků, obojživelníků atd.).

Mapa č. 30: Prvky nadregionálního ÚSES na území MAS Sokolovsko

Zdroj: Zdroj: <http://webgis.nature.cz/mapomat/>

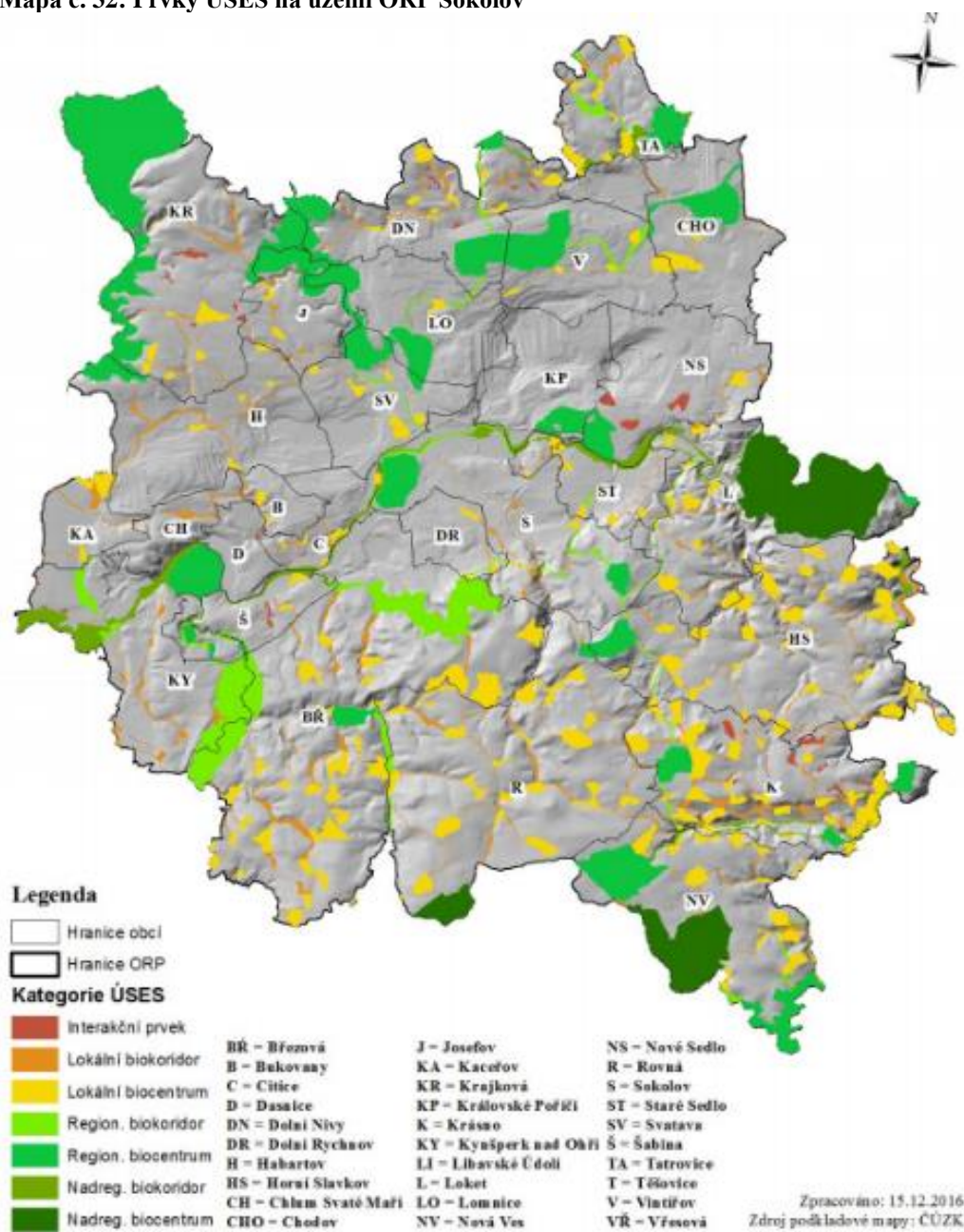
Mapa č. 31: Prvky regionálního ÚSES na území MAS Sokolovsko

Zdroj: Zdroj: <http://webgis.nature.cz/mapomat/>

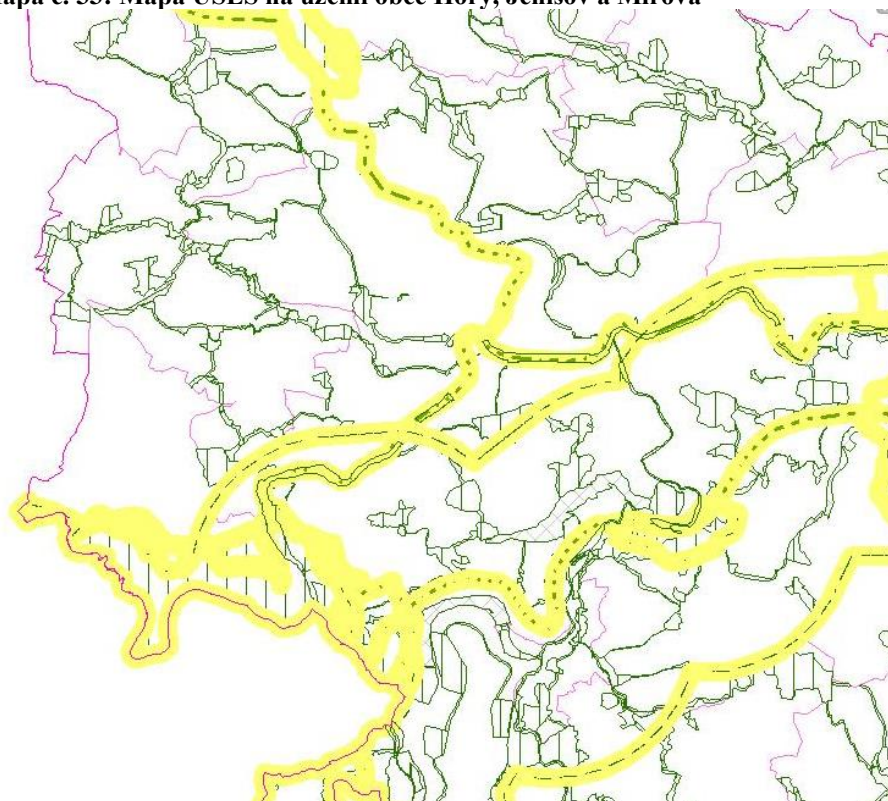
Mapa č. 32: Prvky ÚSES na území ORP Sokolov

Zdroj: Zdroj: ÚAP ORP Sokolov 4. aktualizace 2016

Mapa č. 33: Mapa ÚSES na území obce Hory, Jenišov a Mírová

Zdroj: ÚAP ORP Karlovy Vary - 4. aktualizace 2016

Mapa č. 34: Prvky ÚSES na území ORP Kraslice

Zdroj: ÚAP ORP Kraslice 4. aktualizace 2016

Tab. č. 52: ÚSES na území ORP Sokolov

Rozloha a podíl L, R a NR ÚSES								
Obec	Území obce (ha)	Plocha lokálního ÚSES ÚP (ha)	Plocha region. ÚSES ÚP (ha)	Plocha region. ÚSES ZÚR (ha)	Plocha nadreg. ÚSES ÚP (ha)	Plocha nadreg. ÚSES ZÚR (ha)	Celkem zábor ploch (ha)	% z území obce
ORP Sokolov	48 916	3 956	5 191	2 992	2 044	2 550	11 767	
Březová	5 958	771	632	118	11	0	1 371	23
Bukovany	310	22	0	0	0	0	22	7,2
Citice	541	38	0	0	30	0	68	12,6
Dasnice	404	0	0	2	0	0	2	0,6
Dolní Nivy	1 881	137	322	296	8	0	495	26,3
Dolní Rychnov	509	23	7	0	0	0	31	6
Habartov	2 138	96	77	160	0	0	269	12,6
Horní Slavkov	3 687	570	98	57	31	0	705	19,1
Chlum Svaté Maří	470	31	0	0	0	0	31	6,5
Chodov	1 426	74	162	134	0	0	251	17,6
Josefov	833	47	158	172	0	0	237	28,4
Kaceřov	572	80	0	42	0	0	83	14,5
Krajková	3 522	141	1 251	381	0	885	1 461	41,5
Královské Poříčí	1 220	0	90	89	13	0	132	10,8
Krásno	2 536	521	168	165	53	0	777	30,6
Kynšperk nad Ohří	2 331	78	453	137	205	0	731	31,3
Libavské Údolí	229	0	53	0	0	0	53	23,1
Loket	2 673	158	23	17	955	946	1 185	44,3
Lomnice	1 385	15	219	209	0	0	262	18,9
Nová Ves	2 695	249	438	284	439	602	1 304	48,4
Nové Sedlo	1 698	33	102	84	36	0	166	9,8
Rovná	4 411	498	45	5	111	117	649	14,7
Sokolov	2 291	52	284	211	27	0	378	16,5
Staré Sedlo	649	49	13	2	37	0	99	15,2
Svatava	1 159	61	150	147	0	0	248	21,4
Šabina	507	20	21	0	27	0	68	13,4
Tatrovice	1 013	120	161	50	47	0	328	32,4

Zdroj: ÚAP ORP Sokolov 4. aktualizace 2016

Tab. č. 53: ÚSES na území ORP Kraslice

(Ochrana přírody a krajiny) Rozloha a podíl L, R a NR ÚSES, koeficient ekologické stability (KES)										
Obec	Území obce (ha)	Plocha lokálního ÚSES ÚP (ha)	Plocha region. ÚSES ÚP (ha)	Plocha region. ÚSES ZÚR (ha)	Plocha nadreg. ÚSES ÚP (ha)	Plocha nadreg. ÚSES ZÚR (ha)	Celkem zábor ploch (ha)	% z území obce	Hodnota KES	Stupeň stability území dle KES
ORP Kraslice	26 446	1 374	1 023	3 337	452	1 204	6 050	22,9	11,15	Přírodní a přírodě blízká krajina
Bublava	615	93	1	21	0	0	114	18,6	3,83	Přírodní a přírodě blízká krajina
Jindřichovice	4 437	186	0	622	0	0	808	18,2	9,59	Přírodní a přírodě blízká krajina
Kraslice	8 133	433	1 022	922	452	408	2 060	25,3	9,43	Přírodní a přírodě blízká krajina
Oloví	1 903	50	0	58	0	787	893	46,9	11	Přírodní a přírodě blízká krajina
Přebuz	2 976	362	0	847	0	0	1 050	35,3	12,25	Přírodní a přírodě blízká krajina
Rotava	1 201	60	0	47	0	9	115	9,6	5,31	Přírodní a přírodě blízká krajina
Stříbrná	3 352	21	0	73	0	0	94	2,8	33,99	Přírodní a přírodě blízká krajina
Šindelová	3 829	169	0	747	0	0	916	23,9	20,15	Přírodní a přírodě blízká krajina
průměr obce v ORP Kraslice	3 306	172	128	417	57	151	756	22,9		

Zdroj: ÚAP ORP Kraslice 4. aktualizace 2016

Úroveň ekologické stability území charakterizuje Koeficient ekologické stability (dále jen KES). Počítá se jako poměr druhů pozemků: chmelnice + vinice + zahrady + ovocné sady + trvalé travní porosty + pastviny + lesní půda + vodní plochy / orná půda + zastavěné plochy + ostatní plochy.

Z hlediska KES se území MAS Sokolovsko dá rozdělit na typy území odpovídající přibližně správnímu území OPR Sokolov a ORP Kraslice. Zatímco ORP Sokolov patří především v důsledku těžební činnosti a větší míry osídlení s hodnotou KES 1,89 v rámci Karlovarského kraje k ORP s nejnižším koeficientem ekologické stability, ORP Kraslice je oblastí s výrazně nejvyšším KES v celém Karlovarském kraji s hodnotou 11,15. Celé území ORP Kraslice je zařazeno do krajinného typu C – krajina relativně přírodní (přírodní a přírodně blízká krajina). Do území MAS Sokolovsko spadají ještě tři obce ze správního obvodu ORP Karlovy Vary, jedná se konkrétně o obec Mírová s KES 0,88, obec Jenišov s KES 0,51 a obec Hory s KES 2,71.

Hodnota KES v rozmezí 0,3 až 1,0 reprezentuje území nadprůměrně využívané, zejména zemědělskou výrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie. Hodnota v rozmezí 1,01 až 3,00 charakterizuje území s vcelku vyváženou krajinou, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami, důsledkem je i nižší potřeba energo-materiálových vkladů. Na území ORP Sokolov zásadním způsobem zvyšuje výsledný KES území CHKO Slavkovský les s rozsáhlými lesním komplexy. KES vyšší než 3,00 pak vychází u území s přírodní nebo přírodě blízkou krajinou s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem.

Dosáhnout zlepšení stavu ekologické stability a biodiverzity území je možné prostřednictvím zakládání biocenter, biokoridorů a interakčních prvků a zlepšováním funkčního stavu stávajících prvků ÚSES, konkrétně např. realizací nových alejí, zakládání remízů, vhodnými dosadbami stávajících prvků autochtonními a stanovištně vhodnými druhy. Neopomenutelná by měla být péče o biokoridory a biocentra nadregionálního významu. V měřítku venkovské krajiny však hrají zásadní roli lokální systém ÚSES, který má přímý dopad na zlepšení propustnosti krajiny, zvýšení pestrosti biotopů a následnému nárůstu biodiverzity celého území.

Ačkoli systém ÚSES představuje smysluplný návodný systém, jak pečovat o cenné části krajiny a zajistit zachování jejich funkčnosti, je jeho velkou slabinou, že se v současné době představuje z velké části pouze teoretický mapový podklad a vážne jeho skutečná praktická realizace. Tu často komplikují vlastnické vztahy, neboť ekologicky cenná a stabilní území nerespektují pozemkové parcely ani vlastnickou strukturu. Realizace navržených prvků ÚSES a péče o ně pak často naráží na neochotu soukromých vlastníků, kteří upřednostňují vlastní zájmy před veřejným zájmem péče o krajinu a ekologickou stabilitu území. Tento fakt by měly řešit komplexní pozemkové úpravy, které mají za cíl mimo jiné i vymezit parcelně cenné krajinné prvky dle návrhu ÚSES, ale ne vždy se podaří tyto snahy prosadit až do fáze změny v katastru nemovitostí. K tomuto kroku je totiž opět nutný souhlas vlastníka dotčeného pozemku. Protože si MAS Sokolovsko uvědomuje, jak je důležité nepodceňovat otázku ekologické stability území, a v souvislosti s tím i významnou roli prvků ÚSES, stanovila si za cíl nepřestávat se snahami chránit tyto cenné přírodní a přírodě blízké ekosystémy a zajišťovat jejich propojení a maximální funkčnost. Proniknutí do povědomí vlastníků obhospodařujících pozemky, na kterých je ÚSES navržen, osvětlení jeho významu a demonstrace skutečných přínosů pro krajinu po realizaci projektů ÚSES jsou klíčové pro oživení celého systému a zajištění jeho

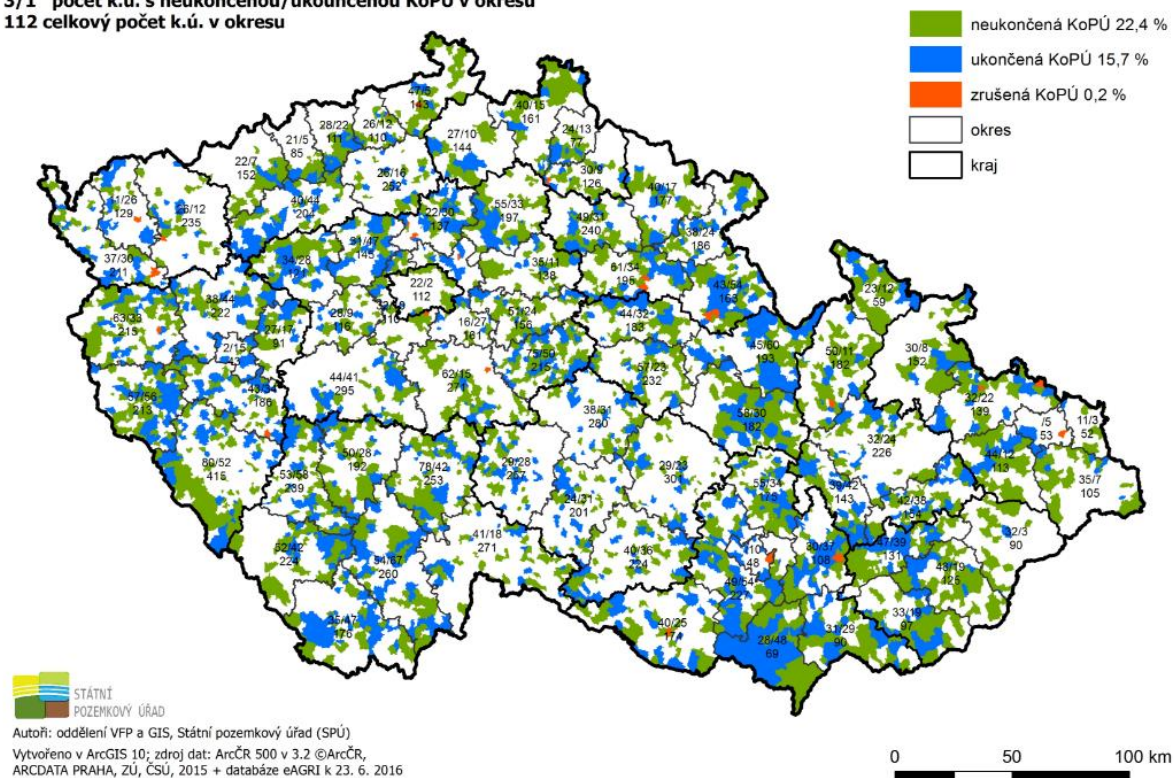
funkčnosti s přímým dopadem na zvýšení ekologické stability a perspektivy naší krajiny a pestré biodiverzity.

V rámci analýzy území byla zjišťována potřeba opatření Péče o životní prostředí – ÚSES, proto byly osloveny partnerské obce MAS Sokolovsko. Z časového důvodu bohužel nebyla odezva příliš velká, z 37 partnerských obcí zodpovědělo 11 dotazníkové šetření. Přesto je však možné na výsledcích dotazníkového šetření vyvodit závěry. 81,8 % respondentů nemá zájem realizovat ÚSES na svém území. Tato skutečnost byla také potvrzena na veřejném workshopu na téma Nová opatření OP ŽP.

Mapa č. 35: Komplexní pozemkové úpravy

ROZPRACOVANÉ A UKONČENÉ KOMPLEXNÍ POZEMKOVÉ ÚPRAVY 06/2016

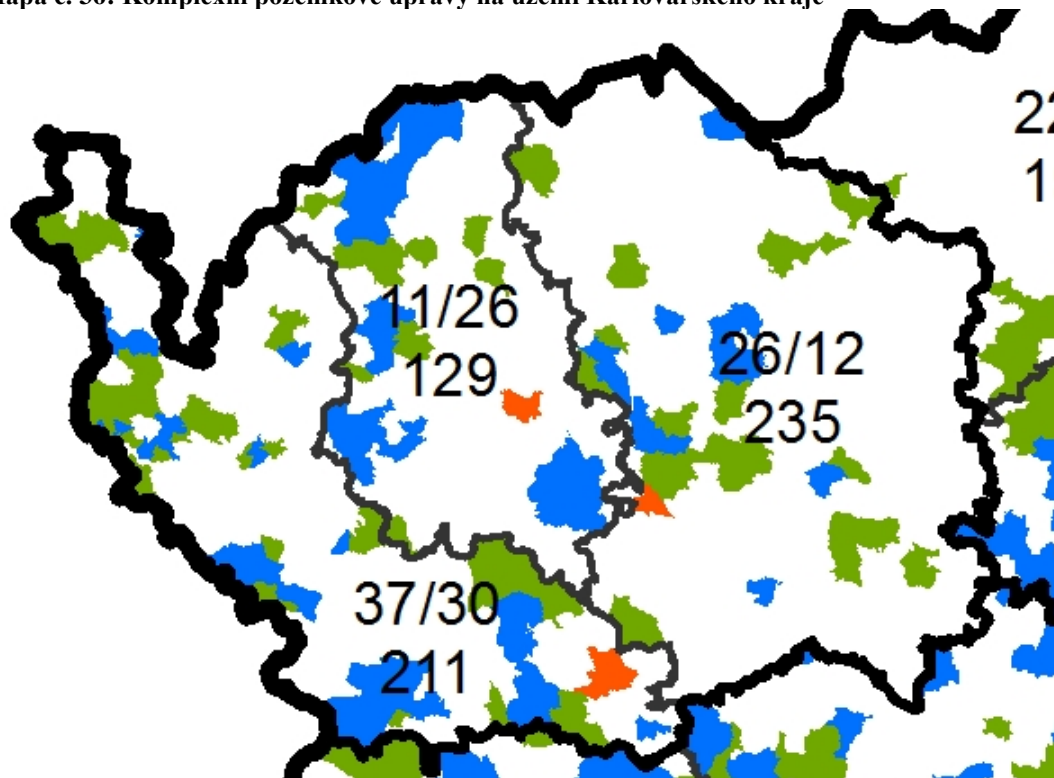
3/1 počet k.ú. s neukončenou/ukončenou KoPÚ v okrese
112 celkový počet k.ú. v okrese

Zdroj: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>

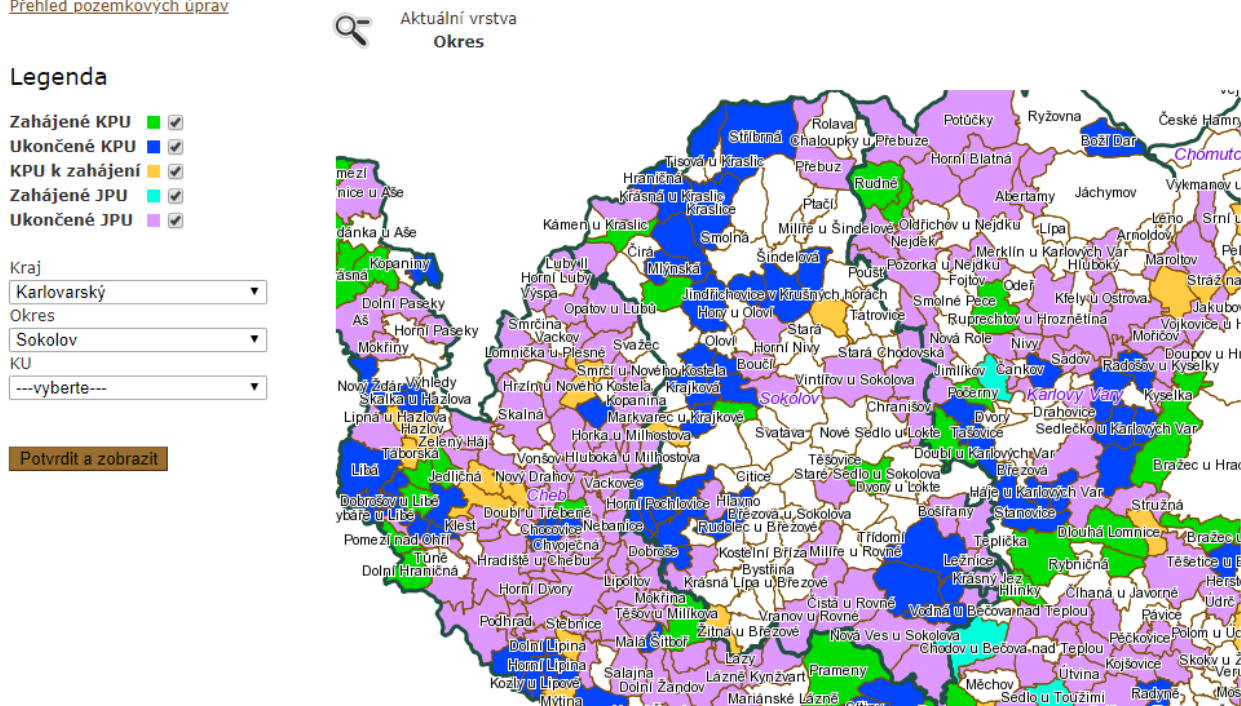
Mapa č. 36: Komplexní pozemkové úpravy na území Karlovarského kraje

Zdroj: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>

Mapa č. 37: Přehled pozemkových úprav na území MAS Sokolovsko

[Přehled pozemkových úprav](#)

Zdroj: <http://spucr.cz/pozemkove-upravy>

2.7.13 Sídlní zeleň

Na území MAS Sokolovsko je potřeba řešit dlouho opomíjenou otázku veřejné zeleně a sídlních ekosystémů, která se dostává v posledních letech se zvyšujícími se nároky na kvalitu prostředí do popředí zájmu. Na řešeném území aktuálně chybí systematický nebo strategický dlouhodobější přístup k této problematice. Většina obcí zeleň, vyjma nezbytné údržby trávníků a prořezávku stromů, buď neřeší vůbec, nebo řeší jen ad hoc v menší lokalitě nebo jako součást stavebních projektů.

Současný stav zeleně tak převážně neodpovídá potenciálu lokalit ani potřebám obyvatel. Zeleň v obcích často zcela chybí nebo ji představují původní výsadby, které bývají buď nevhodně umístěné, se špatně zvolenými taxony nebo nevhodnými spony mezi dřevinami, které si v důsledku toho vzájemně konkurují a neposkytují dostatečný prostor pro růst a vývoj perspektivních a cenných jedinců, nebo jsou vlivem zanedbané péče dřeviny ve špatném zdravotním stavu. V řadě lokalit reprezentují zeleň jen uniformní trávníkové plochy, které mají ve stále častěji se vyskytujících sušších obdobích výrazné sklony k prosychání, a které neposkytují ani vhodný biotop pro výskyt pestřejší škály živočichů. Estetická hodnota takto řešených ploch bývá prakticky nulová. Nedostatečně je v sídlech řešena také otázka hospodaření se srážkovými vodami, což má za následek nízkou retenci vody, její rychlý odtok nebo neúměrný výpar, a tím i sníženou odolnost území proti suchu a přívalovým deštům. Celkově se pak špatný stav sídlních ekosystémů negativně podepisuje na nízké biodiverzitě a ekologické stabilitě území.

Kvalita veřejné zeleně a příjemné životní prostředí v obcích je jedním z ukazatelů vyspělosti a životní úrovně území a zajišťuje přímou prezentaci zodpovědného a udržitelného přístupu k životnímu prostředí. Vytvoření stabilní kostry sídlení zeleně s funkčně propojenými prvky má řadu přímých dopadů na kvalitu života v sídlech, neboť snižuje hlučnost prostředí, zlepšuje mezo-klimatické podmínky (menší výkyvy teplot, snížení průměrných a maximálních teplot, zvýšení vlhkosti vzduchu, snížení prašnosti), zásadním způsobem se odráží v estetickém vnímání sídel a v neposlední řadě má přímý dopad na biodiverzitu území.

V rámci analýzy území byla zjišťována potřeba opatření na sídlní zeleň, proto byly osloveny partnerské obce MAS Sokolovsko. Z časového důvodu bohužel nebyla odezva příliš velká, z 37 partnerských obcí zodpovědělo 11 dotazníkové šetření. Přesto je však možné na výsledcích dotazníkového šetření vyvodit závěry. 90,9 % respondentů má zájem zlepšit stav sídlní zeleně v obci, zájem je především o výsadbu stromu a keřů a následně poté o pořízení či rekonstrukci

mobiliáře jako např. odpadkové koše, lavičky či informační panely. Tento zájem byl také potvrzen na veřejném workshopu na téma Nová opatření OP ŽP.

Obr. č. 39: Stávající stav sídelní zeleně ve městě Březové – před revitalizací

Zdroj: vlastní

Obr. č. 40: Stávající stav sídelní zeleně ve městě Kraslice – před revitalizací

Zdroj: vlastní

2.8 Ekonomika

2.8.1 Průmysl

Oblast Sokolovska byla ve středověku úrodným místem pro pěstování chmelu. „**Chmelová doba**“ byla od 17. století postupně vytlačována těžbou uhlí (k úplnému zániku chmelařství na Sokolovsku došlo v druhé polovině 19. století). Začaly zde vznikat hutě a první hamry. Od konce 18. století se na Sokolovsku začíná rozvíjet průmyslové podnikání, zejména těžba hnědého uhlí a výroba chemikálií v minerálních závodech, spjatá mj. s rodinami kapitalistických podnikatelů Starcků (Dolní Rychnov, Staré Sedlo, Stříbrná aj.) a Seebohmů (Královské Poříčí). Těžbu a zpracování hnědého uhlí prováděly domácí i zahraniční báňské akciové společnosti, které se zde střetávaly v ostrém konkurenčním boji a dodávaly zdejší uhlí a brikety na tuzemské i evropské trhy.

Rudná ložiska na území MAS Sokolovsko začala být ve větší míře využívána zhruba od 13. století, hlavně v horských oblastech Slavkovského lesa a Krušných hor, kde se rýžováním získával především **cín**. Kromě cínu se zde v menší míře nacházely i železné rudy, olovo, stříbro či zlato. Kromě rudných dolů se v regionu nachází i mnohé hutě a dílny na úpravu a zpracování vytěžených rud. Rudné hornictví pokračuje od těchto středověkých dob až do 20. století, přičemž největšího rozmachu dosahovalo patrně v 17. až 18. století. Na území MAS Sokolovsko byl dlouhá léta těžen také **uran**. Ložisko v Horním Slavkově bylo druhým největším vytěženým na území ČR.

V posledních desetiletích je Sokolovsko známo především těžbou **uhlí**. První nález je uváděn z roku 1590. S těžbou a využíváním hnědého uhlí se začíná až mnohem později. Zdejší hnědé uhlí sloužilo nejdříve k výrobě chemických produktů (vitriol, barviva) a až později bylo využíváno pro spalování. Díky tomu vzniklo nejdříve v oblasti mnoho chemických provozů (Sokolov, Staré Sedlo ad.) a později, s rapidním nárůstem objemů těžby i první elektrárny a briketárny. Rozvoji těžby přispělo ve druhé polovině 19. století nemalou měrou zavedení železnice (tzv. **Buštěhradské dráhy**), díky níž se rozšířily možnosti transportu vytěženého uhlí nejen do vnitrozemí, ale i za hranice státu. Těžba uhlí probíhala většinou hlubinným způsobem, po druhé světové válce začal převažovat povrchový způsob dobývání (větší výtěžnost). Vzniklo několik povrchových velkolomů, které radikálně změnily krajinu v okolí Sokolova. Po změně režimu v roce 1989 se změnila i energetická a hospodářská politika státu a nastalo částečné utlumení těžby a spolu s tím probíhají ve větší míře i rekultivační práce, které znovuoživují poničenou krajinu. Díky rekultivacím ožívají nově vniklé výsypky, zarovnává se povrch,

vznikají nové vodní plochy a také území sloužící trávení volného času zdejších obyvatel. Jako několik případů lze uvést vodní nádrž Michal, výsypku mezi Dolním Rychnovem a Březovou přeměněnou na golfové hřiště nebo právě se napouštějící jezero Medard, mezi Svatavou, Habartovem a Bukovany.

Historicky byl tedy hospodářský rozvoj regionu zaměřen na **využívání místních přírodních surovin** (hnědé uhlí, kaolin, cín, uran, olovo, mangan a jiné rudy) a přírodních léčivých zdrojů. Sokolovská pánev je dodnes silně urbanizované území s rozsáhlou výrobní základnou. Tato část kraje je také nejvýrazněji zasažena těžební činností a stále na ni doléhá tíha aktivní dolové činnosti. Od průmyslových aktivit byla částečně ušetřena oblast Slavkovského lesa a Krušnohoří.

Hornickou minulost v regionu připomíná mnoho věcí, ať již to jsou odvaly hlušiny, vyústění štol či hornické památníky či muzeální expozice umístěné například v Sokolovském muzeu, hornickém muzeu v Horním Slavkově, či hornickém skanzenu v Krásně.

Hospodářství před rokem 1989 lze charakterizovat jako centrálně plánované s velkým množstvím státních podniků, které zakládaly své závody nejen na místech, kde měl ten který průmysl dlouholetou tradici, ale i na tzv. „zelených loukách“, typickým příkladem může být vytvoření Palivového kombinátu ve Vřesové. Sokolovsko bylo hned po Plzni druhou nejprůmyslovější oblastí bývalého západočeského kraje. Byl zde soustředěn průmysl chemický, strojírenství a hlavně těžební průmysl, který v dobách největší produkce dokázal zajistit ¼ celostátní těžby uhlí, mimo to se v Horním Slavkově těžila také uranová ruda. Největší a nejvýznamnější podniky v Sokolově byly Chemické závody Sokolov, Sokolovské strojírny a především Hnědouhelné doly a briketárny Sokolov.

Tyto podniky zaměstnávaly několik tisíc lidí nejen z města Sokolov, ale i z širokého okolí. Sokolovsko mělo tradici a význam pro hospodářství země i v dalších odvětvích - sklářský průmysl a výroba porcelánu. Sklárný se nacházely v Dolním Rychnově, Novém Sedle a Oloví, porcelánky pak v Horním Slavkově, Lokti, Loučkách a Chodově. Strojírenský průmysl byl situován i mimo okresní město – v Kraslicích fungoval závod Autobrzd, který vyráběl automobilové díly. V Rotavě pak měly dlouholetou tradici strojírny a hutě Škoda. V Chodově závod Chodos na výrobu lisovacích strojů, v Horním Slavkově pak podnik Stasis, vyrábějící stavební a silniční stroje. Textilní průmysl reprezentovala výroba krajek a dalšího textilního materiálu v závodech národního podniku Krajka v Kraslicích, dále pak v Libavském Údolí a Chodově. Ve Svatavě byl situován závod na výrobu česané příze. Výrobu dechových a bicích

hudebních nástrojů reprezentoval podnik Amati Kraslice. Dalším zástupcem byl průmysl nábytkářský se závodem Jitona v Kynšperku nad Ohří.

V současné době je větší část zájmového území charakterizována i nadále **komplikovanou strukturou ekonomické základny**, s převahou hornictví, energetiky, hutnictví, těžkého strojírenství a chemického průmyslu. Svým postavením v těžbě hnědého uhlí a ve výrobě energie nadále toto území plní úlohu důležité části palivoenergetické základny České republiky.

Hospodářství Sokolovska doznalo v posledních letech výrazných změn. Význam těžkého průmyslu po roce 1989 poklesl a část zaměstnaných přešla do lehkého průmyslu a především do sféry služeb. Výrazně také vzrostl význam soukromého podnikání. Další důležitou skutečností je výrazné zvýšení míry nezaměstnanosti, která se pohybuje nad republikovým průměrem (viz subkapitola Nezaměstnanost).

Na Sokolovsku dodnes funguje **jedna z nejstarších tepelných elektráren republiky – elektrárna Tisová**, která po svém uvedení do provozu zajišťovala zhruba desetinu výroby elektřiny v tehdejší ČSSR. Elektrickou energii vyrábí též firma Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. v paroplynové elektrárně na Vřesové.

Obr. č. 41: Palivový kombinát Vřesová

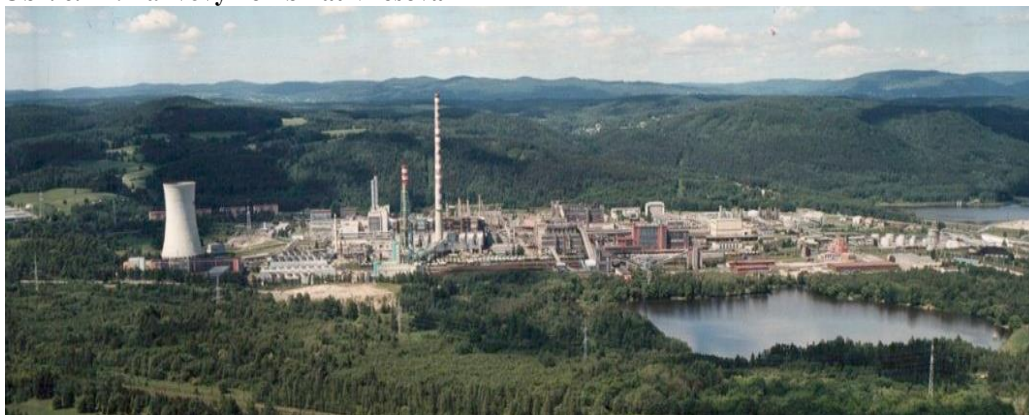

Foto zdroj: <http://www.suas.cz/article/show/id/527>

Strojírenský a elektro průmysl zaznamenal v devadesátých letech 20. století velký odliv pracovníků i zakázek. Útlum postihl Sokolovské strojírny, Svatavské strojírny (k 6/2013 zaměstnávající cca 230 zaměstnanců – zdroj: <http://www.svssro.cz/>), Kraslický závod Autobrzdý (dnes firma Kornet s. r. o.), restrukturalizací prošla výroba v Rotavě (dříve Škoda, dnes Rotas strojírny s.r.o.). Byla omezena i produkce v podniku Chodos v Chodově a v podniku Stasis – ZBA servis v Horním Slavkově. Přes počáteční krizové období se některým firmám podařilo najít odběratele a získat významné zakázky a zlepšit svou ekonomickou situaci a tím i postavení

na trhu, někdy se tak stalo cestou úzké specializace, například Chodos Chodov s.r.o. se specializuje na výrobu vulkanizačních lisů pro výrobu pneumatik.

V oblasti **strojírenství** vznikly ale i nové firmy tzv. na zelené louce. Například v Chodově je to firma Lincoln CZ, která je členem švédské skupiny SKF. V současné době zaměstnává 300 zaměstnanců, během dalších tří let plánuje díky stavbě nové výrobní haly přijmout dalších až 150 zaměstnanců. (zdroje: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/393694-lincoln-cz-startuje-v-chodove-stavbu-ctvrte-haly-za-250-mil-kc/>, <http://www.denik.cz/ekonomika/lincoln-cz-nabidne-dalsi-pracovni-mista-20130712-9sez.html>).

Dalším významným zaměstnavatelem na Sokolovsku je společnost Wieland Electric s.r.o., která v Sokolově vyrábí elektrosoučástky a patří do celosvětového koncernu s hlavním sídlem v Německu. Výrobou elektrosoučástek se zabývá také společnost VISHAY ELECTRONIC spol. s r. o., která má provozovnu v Dolním Rychnově a spadá pod německý koncern. Z dalších elektrotechnických firem se zahraničním vlastníkem lze zmínit EPT connector s.r.o ve Svatavě a OIET spol. s.r.o. v Krajkové. EPT connector s.r.o. realizuje transfer technologií ze SRN z mateřského koncernu. Vyrábí konektory pro průmyslovou a telekomunikační techniku a také pro automobilový průmysl. Kornet s.r.o. v Kraslicích zpracovává různé kovové materiály obráběním a tvářením. V současné době vyrábí především pro automobilový průmysl (díly do nákladních vozů a zemědělských strojů) a dodává díly výrobcům tlakových systémů (např. ventily).

Společnost Montstav CZ s.r.o. v Dolním Rychnově zajišťuje recyklaci všech druhů pneumatik a dalšího pryžového odpadu environmentálně šetrným způsobem.

Přes krizové období let devadesátých se přenesl i **průmysl sklářský**. Zanikla sice výroba skla v Dolním Rychnově, do dalších podniků však vstoupil strategický zahraniční partner, který pomohl udržet výrobu. Konkrétně se jedná například o I-O Manufacturing Czech Republic, a. s., která provozuje sklárnu na výrobu obalového skla v Novém Sedle. Tradice této sklárny sahá až do roku 1878. Dále sklárna Flabeg Czech s.r.o. v Oloví, která patří do mezinárodního koncernu se sídlem v Německu, se zabývá výrobou automobilových zrcátek.

Dalším odvětvím, které postihla změna hospodářství po roce 1989 je **průmysl textilní**. Některé provozy po roce 1989 zanikly (např. česárny příze ve Svatavě), do některých vstoupil zahraniční kapitál. Konkrétně v Kraslicích se jedná o následující dvě textilní výroby. Společnost s německým kapitálem CAR TRIM k.s. se zabývá šitím čalounění autosedaček a opěrek z látky, kůže a koženky pro automobily, letadla a železniční vagóny. Společnost

Samatex, s. r. o. v Kraslicích, která patří do italské skupiny Marzotto, se zabývá textilní výrobou a patří mezi významné zaměstnavatele na Kraslicku.

Díky levné konkurenci zahraničních firem se zhoršují ekonomické výsledky firem, které mají v regionu dlouholetou tradici. Jedná se především o firmu, zabývající se **výrobou hudebních nástrojů** Amati – Denak, s.r.o. v Kraslicích, ale také o **porcelánky** v Lokti, Loučkách či Horním Slavkově. Porcelánka Haas & Czjzek ukončila činnost v roce 2011, 110 zaměstnanců přišlo o práci, v současné době je v insolvenčním řízení, odkoupila ji firma z Prahy Sideline, která má v plánu obnovit provoz, muzeum a restauraci. V insolvenčním řízení skončila také společnost Epiag Lofida – Porcelán CZ, provozující porcelánku v Chodově, kterou koupila v rámci insolvenčního řízení od předchozího majitele Karlovarského porcelánu, a.s. Porcelánka v Lokti patřící do skupiny Karlovarský porcelán, a.s. byla z ekonomických důvodů uzavřena v roce 2006. Kompletní výroba hrnků byla tehdy převedena do Nové Role, zaměstnancům porcelánky v Lokti bylo nabídnuto dojíždět za prací do Nové Role, tuto nabídku ovšem využila jen část zaměstnanců. Největší výrobce porcelánu v Karlovarském kraji společnost Karlovarský porcelán, a.s. prošla insolvenčním řízením, nyní společnost pod názvem změněným na Thun 1794 a.s. provozuje v kraji největší porcelánku v Nové Roli, kam za prací dojíždějí i obyvatelé z území MAS Sokolovsko, především z Chodova a okolí. (zdroje:

http://ekonomika.idnes.cz/zkrachovalou-porcelanku-haas-czjzek-koupila-spolecnost-sideline-p95-/ekonomika.aspx?c=A130118_1878307_vary-zpravy_slv, http://vary.idnes.cz/soud-vyhlasil-upadek-porcelanky-epiag-lofida-fna-/vary-zpravy.aspx?c=A131112_151650_vary-zpravy_slv, <http://www.thun.cz/sekce/2-nova-role.html>)

Stavební průmysl na území MAS Sokolovsko má menší význam z hlediska počtu zaměstnanců v odvětví oproti například strojírenství a elektrotechnickému průmyslu nebo těžbě a zpracování hnědého uhlí, i když se tomuto odvětví věnuje řada ekonomických subjektů. Pro porovnání, v celém Karlovarském kraji v r. 2011 fungovalo pouze 15 stavebních firem s 50 a více zaměstnanci (v celé ČR to bylo 660 organizací). Od roku 1964 funguje ve Vintířově výroba stavebního materiálu ve firmě Lias Vintířov, lehký stavební materiál, k. s.

Největším odvětvím z hlediska hospodářství Sokolovska je **těžba hnědého uhlí**, která zde bude pokračovat ještě v horizontu 30 – 40 let. **Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.**, která se těžbou, ale i zpracováním hnědého uhlí zabývá, je nadále **největším zaměstnavatelem Karlovarského kraje (a také největším zaměstnavatelem na území MAS Sokolovsko)** a zaměstnává kolem 4 000 lidí. Vzhledem k plánovanému postupnému útlumu těžby hnědého uhlí na Sokolovsku firma Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s. pokračuje v postupném

snižování počtu zaměstnanců především plánovanými odchody do důchodu a nepřijímáním nových zaměstnanců. (Zdroj: http://sokolovsky.denik.cz/zpravy_region/sokolovska-uhelna-letos-propustila-asi-dve-stovky-lidi-20121231.html, http://vary.idnes.cz/sokolovska-uhelna-redukuje-stavy-zamestnancu-fqm-/vary-zpravy.aspx?c=A140708_2080230_vary-zpravy_pkz)

Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s. je nejmenší hnědouhelnou těžební společností v České republice, zároveň je jedním z největších nezávislých výrobců elektrické energie v republice a produkovaným teplem zásobuje Karlovy Vary a okolí. Společnost se podílí také na sanaci a rekultivaci území zasaženého těžbou hnědého uhlí. (Zdroj: suas.cz)

Kromě hnědého uhlí probíhá na území MAS Sokolovsko ještě těžba a zpracování nerostů. Hlavním výrobkem firmy KMK Granit, a.s. z Krásna je živcová surovina určená pro využití v keramickém průmyslu. V nejbližší době je plánováno zahájení těžby kaolinu společností Sedlecký kaolin a. s. v lokalitě Jenišov. Společnost je předním českým dodavatelem plavených kaolinů a výrobků na bázi kaolinů, které jsou určeny pro keramický, papírenský a chemický průmysl. Plánovaná těžba kaolinu v Jenišově naráží na protesty obyvatel Jenišova. (zdroj: <http://www.sedlecky-kaolin.cz/cz/profil-firmy/zakladni-informace.htm>, http://vary.idnes.cz/odpurci-tezby-u-jenisova-zkusi-zastavit-bagry-pomoci-referenda-pw2-/vary-zpravy.aspx?c=A140918_2100446_vary-zpravy_ba, staženo 18.9.2014)

Obr. č. 42: Komín sokolovské chemičky (letecký pohled 9/2009)

Zdroj: <http://koda.kominari.cz/?action=fotka&id=14917>

Po snížení počtu zaměstnanců a změně několika majitelů je i další významný zaměstnavatel na Sokolovsku, tzv. **sokolovská chemička**, která nyní spadá pod americký koncern Hexion.

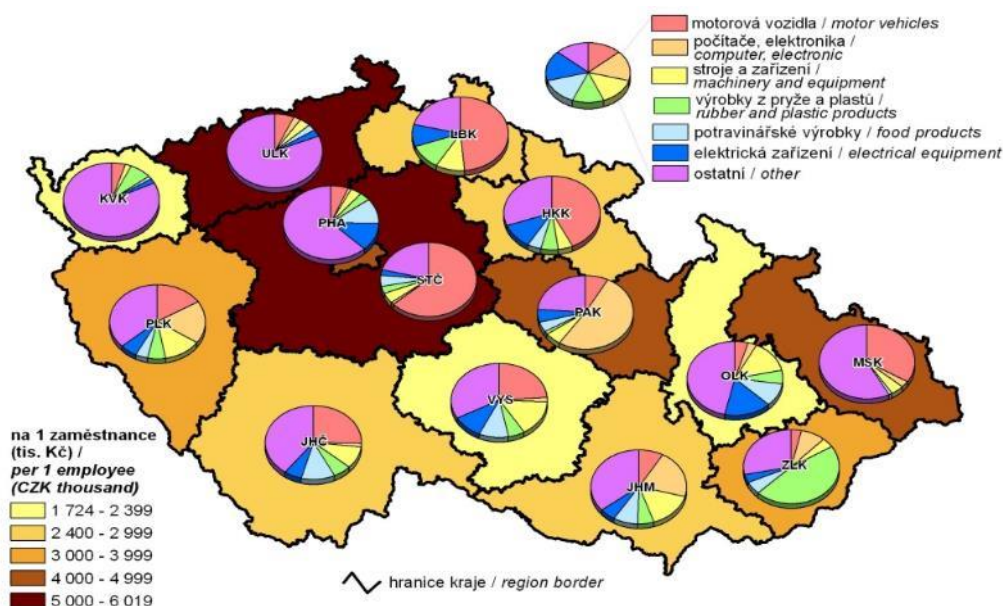
Sokolovská chemička se zabývá výrobou kyseliny akrylové a jejích esterů a polyakrylátových disperzí a zaměstnává v současnosti kolem 300 zaměstnanců. (Zdroj: <http://sokolovsky.denik.cz/podnikani/chemicka20101212.html>)

Potravinářský průmysl není na Sokolovsku příliš zastoupený, což souvisí s tím, že se zde vzhledem k podnebí a půdnímu fondu nejedná o zemědělskou oblast. Z významných zaměstnavatelů z potravinářského průmyslu lze na Sokolovsku jmenovat firmu Pekosa Chodov s.r.o., která se zabývá tradiční výrobou pečiva a zaměstnává kolem 300 zaměstnanců.

Významným problémem je i **stagnující rozvoj venkovských oblastí**. Příčinou neutěšeného stavu venkova jsou výrazně horší podmínky pro rozvoj intenzivního zemědělství v horských oblastech regionu, vysídlení původního obyvatelstva před a po druhé světové válce, zanedbaná dopravní infrastruktura, nedostatečná dopravní obslužnost a občanská vybavenost. Významný vliv na hospodářské problémy venkovských oblastí měl rozpad ekonomické základny v souvislosti se zánikem socialistické zemědělské velkovýroby po r. 1989.

Jedním z ukazatelů, kterým můžeme posoudit zdraví průmyslu, představují **tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové výroby**. Tento ukazatel za 1. čtvrtletí r. 2013 dosáhl v Karlovarském kraji 8.810 mil. Kč, z čehož pouze 207 mil. Kč činily tržby ze stavební činnosti. Karlovarský kraj patří mezi 3 kraje České republiky s nejnižšími tržbami. (Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/1303-12>)

Mapa č. 38: Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v r. 2011

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDF25/\\$File/101112m14.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDF25/$File/101112m14.jpg)

2.8.2 Ekonomické subjekty

Pro rozvoj ekonomiky je samozřejmě nezbytný dostatečný počet zdravých a aktivních ekonomických subjektů. Z následující tabulky je patrné, že v okrese Sokolov se nachází **nejmenší počet ekonomických subjektů** (pouze 17 780 organizací).

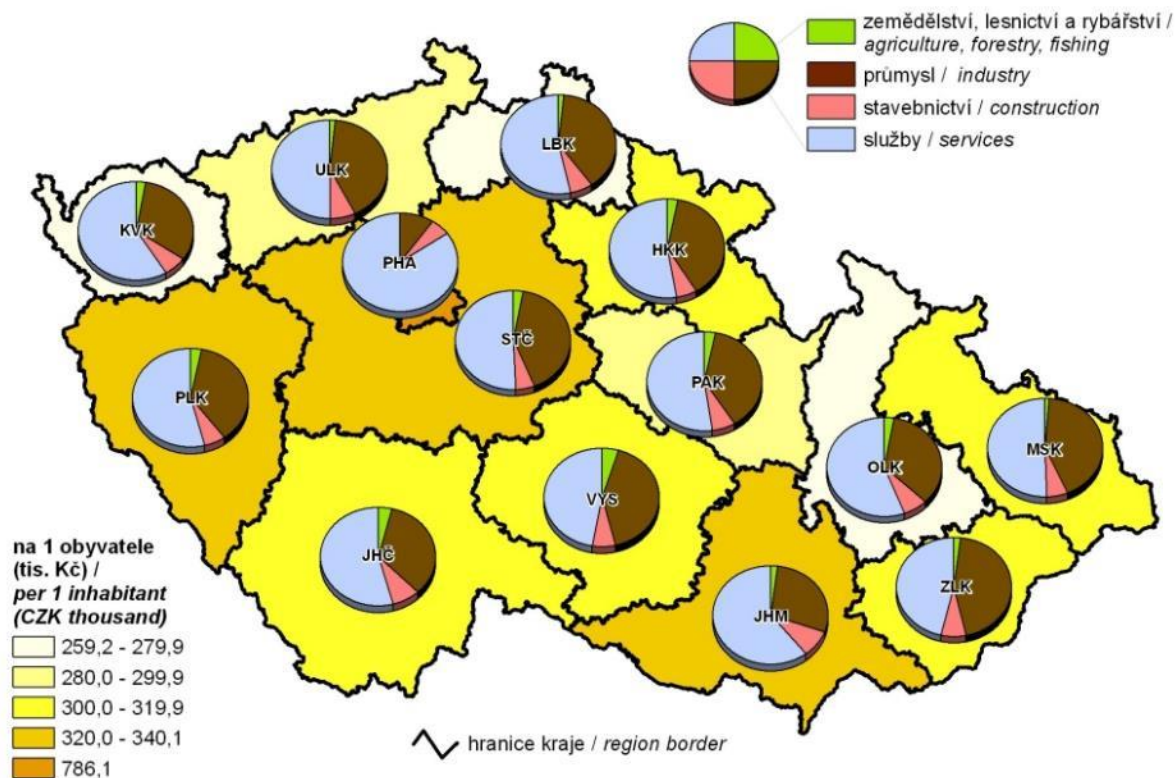
Tab. č. 54: Ekonomické subjekty v Karlovarském kraji

Ekonomické subjekty k 31.12.2013	Kraj celkem	v tom okresy		
		Cheb	Karlovy Vary	Sokolov
Ekonomické subjekty celkem	76 802	24 713	34 309	17 780
z toho - fyzické osoby	58046	18710	24917	14419
- právnické osoby	18756	6003	9392	3361

Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/1303-12>

Tyto společnosti se svojí činností podílí na tvorbě **hrubého domácího produktu**. Ten v roce 2011 dosahoval 3. nejnižších hodnot v celé České republice (viz mapa).

Mapa č. 39: Hrubý domácí produkt a struktura hrubé přidané hodnoty v r. 2011

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFF4/\\$File/101112m11.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFF4/$File/101112m11.jpg)

Následující tabulka ukazuje strukturu ekonomických subjektů podle předmětu činnosti dle Registru ekonomických subjektů na území MAS Sokolovsko v roce 2014.

Tab. č. 55: Struktura ekonomických subjektů na území MAS Sokolovsko

Počet ekonomických subjektů celkem (r. 2014)	7 782
A – zemědělství, lesnictví, rybářství	326
B – těžba a dobývání	7
C – zpracovatelský průmysl	946
D – výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	44
E – zásobování vodou, činnosti související s odpad. vodami, odpady a sanacemi	38
F – stavebnictví	1 034
G – velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	1 271
H – doprava a skladování	236
I – ubytování, stravování a pohostinství	573
J – informační a komunikační činnosti	102
K – peněžnictví a pojišťovnictví	406
L – činnosti v oblasti nemovitostí	219
M – profesní, vědecké a technické činnosti	749
N – administrativní a podpůrné činnosti	167
O – veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	49
P – vzdělávání	173
Q – zdravotní a sociální péče	171
R – kulturní, zábavní a rekreační činnosti	177
S – ostatní činnosti	698
nezařazeno	396

Zdroj: data ČSÚ, https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_mistni_akeni_skupiny_mas

Z tabulky je patrné, že nejvíc ekonomických subjektů na Sokolovsku se věnuje velkoobchodu a maloobchodu, dále stavebnictví a zpracovatelskému průmyslu. Následující tabulka ukazuje ekonomické subjekty působící na území MAS Sokolovsko podle právní formy.

Tab. č. 56: Ekonomické subjekty na území MAS Sokolovsko podle právní formy

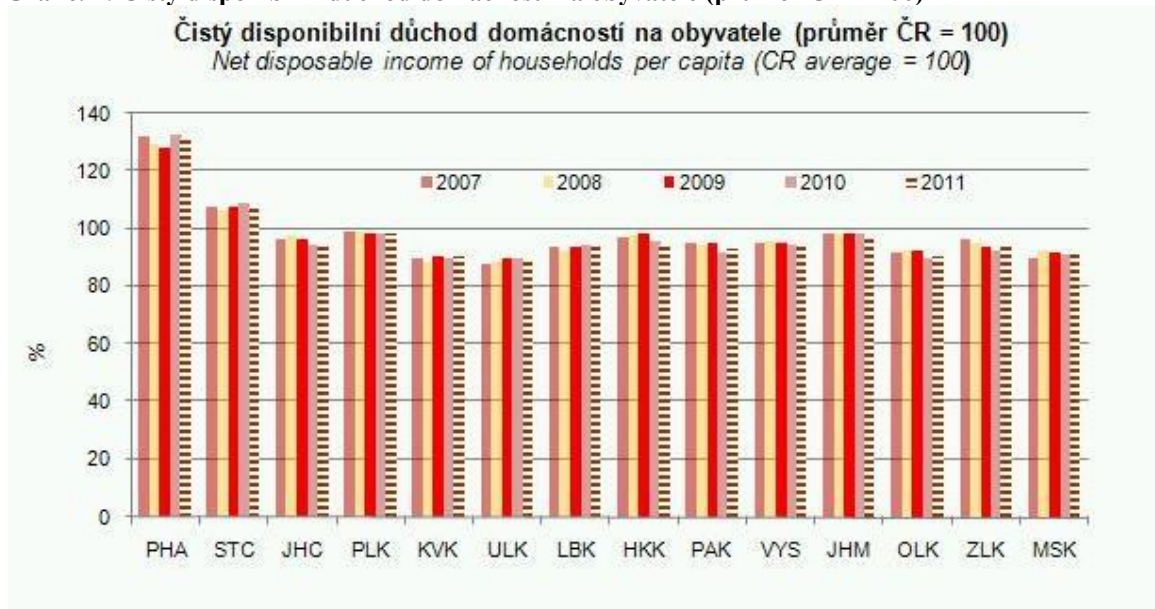
Právní forma	Počet subjektů (rok 2014)
státní organizace	94
obchodní společnost (z toho akciová společnost)	1 006 (24)
družstevní organizace	11
živnostníci	6 407
svobodná povolání	714
zemědělské podnikatelé	96
ostatní	454

Zdroj: data ČSÚ, Registr ekonomických subjektů

2.8.3 Občan jakožto spotřebitel

Pro udržitelný růst ekonomiky je nezbytné, aby spotřebitelé měli dostatek prostředků „k utrácení“.

Graf č. 7: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele (průměr ČR = 100)

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FE09E/\\$File/41101112g5.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FE09E/$File/41101112g5.jpg)

Z výše uvedeného grafického porovnání disponibilních důchodů domácností v jednotlivých krajích České republiky vyplývá, že domácnosti v Karlovarském kraji jsou spolu s Ústeckým krajem na nejnižších příčkách pomyslného žebříčku. Důchody domácností zde dosahují přibližně 85 % celorepublikového průměru a jsou za sledovaná období let 2007 - 2011 téměř neměnná.

Podívejme se proto podrobněji na několik skupin občanů z hlediska jejich finanční síly – následující stránky věnujeme nezaměstnaným, pracujícím a důchodcům.

2.8.4 Nezaměstnaní

Žádost o změnu SCLLD podaná v r. 2019 dle evaluace: změna situace v oblasti nezaměstnanosti

V oblasti nezaměstnanosti nastala od doby, kdy byla tvořena tato strategie, tedy od roku 2014, obrovská změna. Tak jako v celé ČR, také v Karlovarském kraji, resp. v regionu Sokolovska, nezaměstnanost klesla, a to rapidně. K 30. 4. 2019 byla míra nezaměstnanosti v Karlovarském

kraji 2,86 % (k 31.12.2014 to bylo 9,69 %. Ještě relevantnější čísla jsou pak ta týkající se počtu uchazečů o jedno pracovní místo. V okrese Sokolov je 2,85 uchazečů vedených na Úřadu práce na 1 pracovní místo (v dalších okresech Karlovarského kraje je to pouze 0,43 Cheb a 0,49 Karlovy Vary).² Tato skutečnost je alarmující a jasně dokládá změnu povahy trhu práce na Sokolovsku. V současné chvíli zde nejsou fronty nezaměstnaných, pro které není práce, ale fronty zaměstnavatelů, kteří marně hledají kompetentní zaměstnance. Případně jsou zde takoví nezaměstnaní, kteří vyžadují velmi individuální péči ve smyslu získání základních pracovních návyků, rekvalifikace, apod. Jiným problémem jsou pak nezaměstnaní mimo systém, kteří nejsou nikde evidováni, a dále zaměstnaní lidé tzv. načerno. Tito lidé si neuvědomují důsledky svého stavu, jsou těžko dohledatelní.

Sokolovsko dlouhodobě trpí **palčivým problémem nezaměstnanosti**, jejíž míra je pravidelně **nad průměrem České republiky**. Například k 30.6.2014 byl podíl nezaměstnaných v okrese Sokolov 9,8 %, přičemž průměr za celou Českou republiku byl ve stejném období 7,4 %. Okres Sokolov byl v tomto ukazateli na 9. místě z okresů celé České republiky. (Zdroj: Úřad práce ČR krajská pobočka v K. Varech: Měsíční statistická zpráva červen 2014).

Tato skutečnost je spojená zejména se dvěma faktory: **s útlumem rozsáhlé těžební činnosti** v tomto regionu (a restrukturalizací dalších oblastí hospodářství) a se strukturou zdejšího obyvatelstva, která se vyznačuje markantním podílem osob s velmi nízkým vzděláním. V souvislosti s poklesem těžební činnosti přišlo mnoho lidí o práci a se svojí kvalifikací je pro ně problematické získat nové zaměstnání v jiném oboru, profesní mobilita je velmi problematická. Problém nízké vzdělanostní úrovně je z velké části bohužel doplněn i rozsáhlou romskou menšinou. Jejich šance na kvalitní pracovní uplatnění jsou velmi nízké. Tento problém je typický pro regiony s těžebním průmyslem, pro něž je charakteristické nízké tempo ekonomického růstu a vysoká nezaměstnanost a s tím související sociální problémy. V souvislosti se změnami v ekonomice má nezaměstnanost často strukturální charakter.

Dlouhodobá **nezaměstnanost na území MAS Sokolovsko je o 4 % vyšší než průměrná nezaměstnanost v ČR**. Stejně tak v porovnání s ostatními okresy kraje je míra nezaměstnanosti v okrese Sokolov vyšší. Pro získání konkrétní představy, toto znamená, že z 90 563 osob žijících v okrese Sokolov, jich je 10 080 nezaměstnaných (data k 31. 12. 2013).

² Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-30-4-2019>, staženo 2019-07-18

Tab. č. 57: Míra nezaměstnanosti ČR a regionů Karlovarského kraje (2012-2013)

Měsíc	ČR	Karlovarský kraj	Sokolov	Karlovy Vary	Cheb
4/12	8,4	9,9	12,6	9,7	7,8
5/12	9,7	9,7	12,3	9,5	7,6
6/12	9,6	9,6	12,2	9,4	7,5
7/12	8,3	10,0	12,7	9,6	8,1
8/12	8,3	10,0	12,8	9,5	8,1
9/12	8,5	10,1	13,0	9,5	8,1
10/12	8,5	10,1	12,9	9,5	8,3
11/12	8,7	10,3	13,1	9,6	8,5
12/12	9,4	10,8	13,8	10,1	9,1
01/13	8,0	9,2	10,9	8,9	7,8
02/13	8,1	9,3	11,0	9,0	7,9
03/13	8,0	9,2	10,9	9,0	7,9
04/13	7,7	9,1	10,8	8,8	7,6

Zdroj: http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/nezamestnanost_v_kraji_podle_mpsv_k_30_6_2012, staženo dne 10.12.2012

http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/mira_nezamestnanosti_podle_mpsv_k_31_12_2012, staženo dne 23.5.2013

<http://www.kr-karlovarsky.cz/NR/rdonlyres/E8453A35-D829-47C2-A4B0-3274ECAE8EAA/69421/NezamestnanostvKarlovarskemkrajiduben2013.pdf>, staženo dne 10.6.2013

Úřad práce ČR krajská pobočky v K. Varech: Měsíční statistická zpráva červen 2011

Úřad práce v Karlových Varech evidoval k 30.6.2014 celkem 1 371 volných pracovních míst, což je o 149 méně než ve stejném měsíci loňského roku. V kraji připadá na 1 pracovní místo průměrně 12,4 uchazečů, ovšem je zde velmi nerovnoměrné rozdělení tohoto ukazatele v rámci okresů. V okrese Cheb vychází na jedno pracovní místo v průměru 4,8 uchazečů, v okrese Karlovy Vary 21,2 uchazečů a **v okrese Sokolov dokonce 28,7 uchazečů na jedno pracovní místo**. V tomto ukazateli je okres Sokolov na 5. místě z okresů celé republiky.

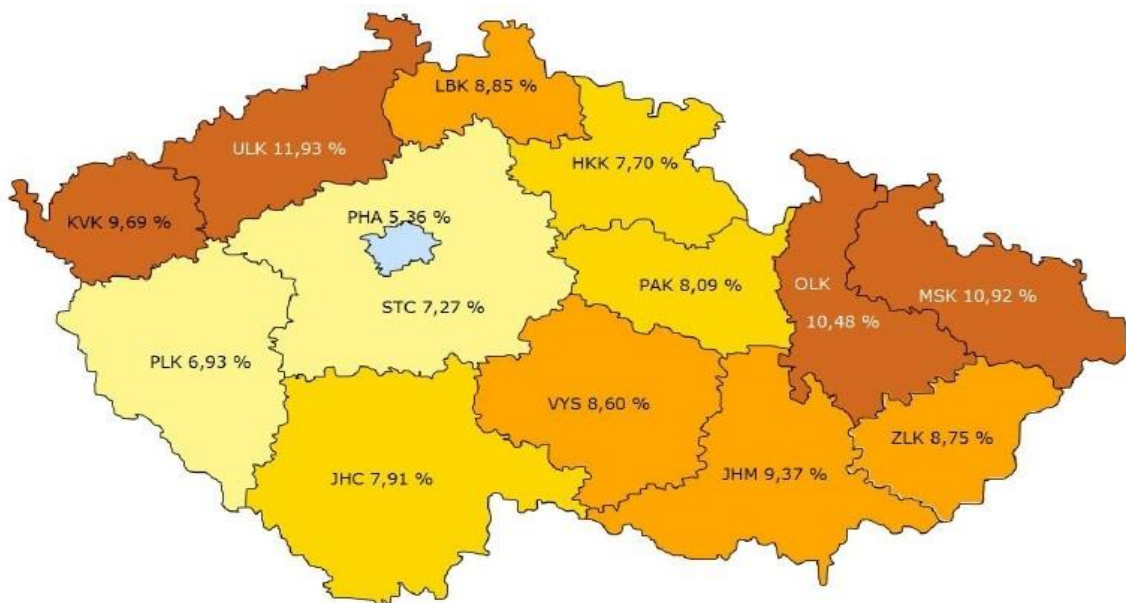
Tab. č. 58: Míra nezaměstnanosti v ČR a regionech Karlovarského kraje k 31. 12. 2014

ČR	Karlovarský kraj	Cheb	Sokolov	Karlovy Vary
7,46	9,69	6,41	9,89	8,31

Zdroj: ČSÚ, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA0100PU_OK&maklist_velikost=10000&kapitola_id=15#pozn1

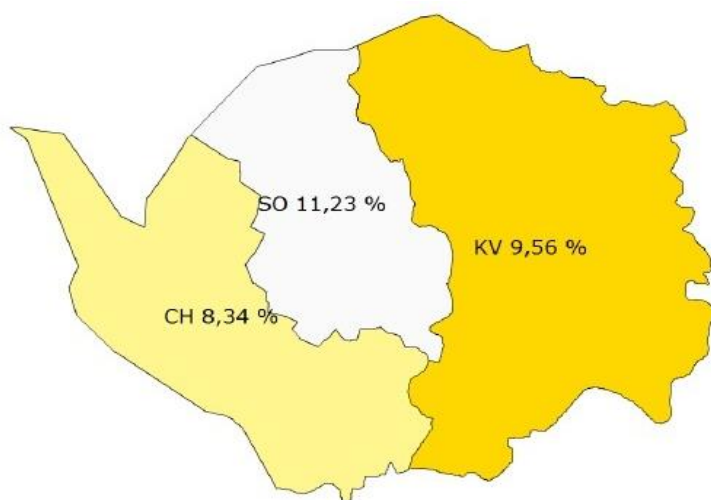

Mapa č. 40: Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v krajích ČR a v okresech Karlovarského kraje k 31. 1. 2014

Zdroj: http://www.kvary.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/animovana_mapa_podil_nezam_kraje, staženo 4.7.2014

Mapa č. 41: Podíl nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let) v okresech Karlovarského kraje k 31. 1. 2014

Zdroj: http://www.kvary.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/animovana_mapa_podil_okresy, staženo 4.7.2014

Následující tabulka ukazuje míru nezaměstnanosti k 12/2011 v obcích MAS Sokolovsko. Ve stejném období byla míra nezaměstnanosti pro okres Sokolov 12,29 %, pro Karlovarský kraj 9,83 % a pro ČR byla 8,62 %. Vyšší míra nezaměstnanosti než je průměrné číslo za celý Karlovarský kraj, je ve 31 z 38 obcí MAS Sokolovsko. V porovnání s celorepublikovou mírou nezaměstnanosti je vyšší míra nezaměstnanosti dokonce ve 34 ze 38 obcí MAS.

Tab. č. 59: Nezaměstnanost k prosinci 2011 v jednotlivých obcích MAS Sokolovsko

Obec	Míra nezaměstnanosti (v %) k 12/2011
Březová	11,2

Bublava	20,3
Bukovany	14,1
Citice	/
Dasnice	19,9
Dolní Nivy	10,8
Dolní Rychnov	20,7
Habartov	13,0
Horní Slavkov	9,7
Hory	7,9
Chlum Svaté Máří	14,0
Chodov	12,1
Jenišov	17,7
Jindřichovice	13,5
Josefov	16,0
Kaceřov	11,6
Krajková	12,1
Královské Poříčí	17,3
Kraslice	11,0
Krásno	7,8
Kynšperk nad Ohří	9,7
Libavské Údolí	12,5
Loket	9,7
Lomnice	11,1
Mírová	5,0
Nová Ves	21,0
Nové Sedlo	18,6
Oloví	21,0
Přebuz	19,4
Rotava	18,5
Rovná	16,9
Sokolov	10,4
Staré Sedlo	10,9
Stříbrná	9,2
Svatava	12,0
Šabina	10,4
Šindelová	14,9
Vintířov	18,7

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

Pozn.: údaje za nově přístupující obec Citice se nepodařilo k danému datu dohledat

Volná pracovní místa jsou směřována především do specializovaných oborů – dělnických: zámečníci, slévači, inženýři, technologové, elektrotechnici, zedníci, truhláři, zpracovatelé kovů apod., dále zdravotnických: sestry, lékaři. Podobně jako v jiných okresech, i zde je nenaplněná poptávka po řidičích nákladních vozidel.

Tab. č. 60: Nezaměstnanost v Karlovarském kraji k 31.12.2013

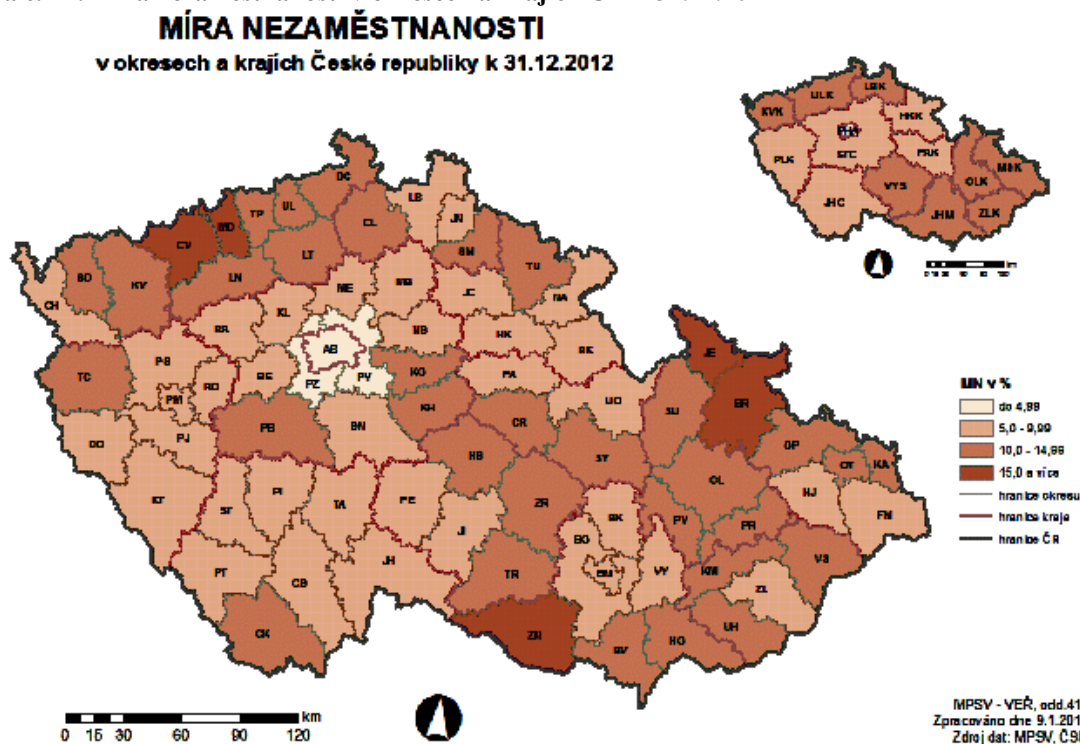
Nezaměstnanost v Karlovarském kraji	Kraj celkem	v tom okresy		
		Cheb	Karlovy Vary	Sokolov
Počet obyvatel	300 309	92 211	117 297	90 801

Neumístění uchazeči	19 600	4 925	7 530	7 145
z toho ženy	9 053	2 253	3 339	3 461
Volná pracovní místa	1 275	420	511	344
Podíl nezaměstnaných (v %)*	9,33	7,69	9,21	11,13
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	15,8	11,7	14,7	20,8

* podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu ve věku 15–64 let

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/9-trh-prace6104>

Mapa č. 42: Míra nezaměstnanosti v okresech a krajích ČR k 31.12.2012

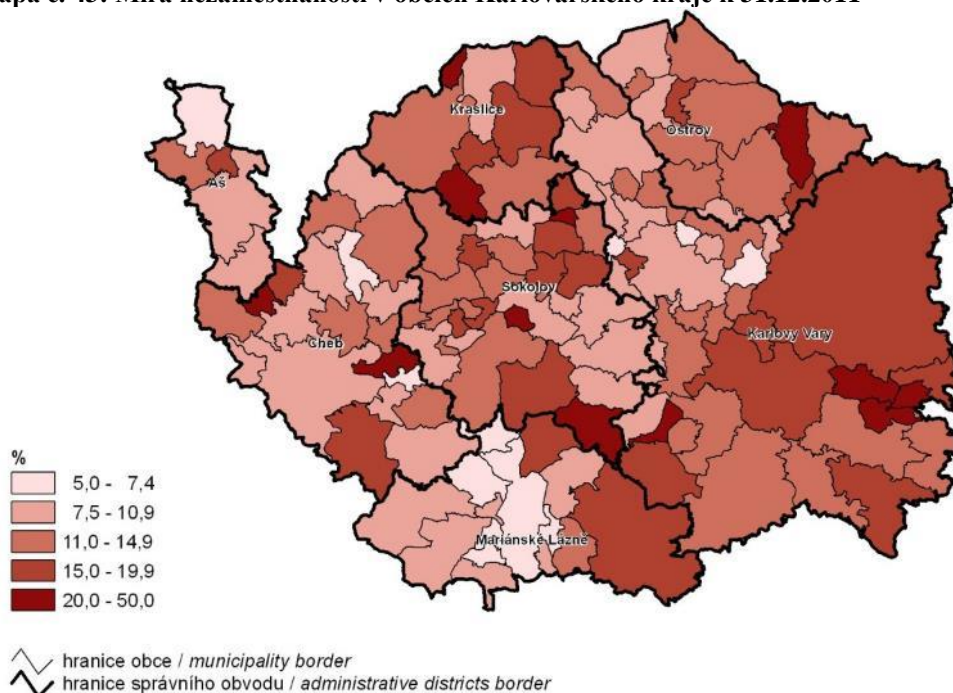

Zdroj: ČSÚ: Míra nezaměstnanosti podle MPSV k 31.12.2012

http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/mira_nezamestnanosti_podle_mpsv_k_31_12_2012

Z okresu Sokolov se 5 obcí dostává přes děšivou hranici 20% nezaměstnanosti.

Mapa č. 43: Míra nezaměstnanosti v obcích Karlovarského kraje k 31.12.2011

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFDF/\\$File/101112m03.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFDF/$File/101112m03.jpg)

Jak již bylo zmíněno v úvodu této subkapitoly, vysoká míra nezaměstnanosti je do značné míry způsobena nízkou vzdělanostní strukturou uchazečů o zaměstnání. Více než **50 % uchazečů o práci má maximálně základní vzdělání**. Zarážející je také míra nezaměstnanosti vyučených, vzhledem k obecnému trendu poptávky po tzv. řemesle a nedostatku odborných dělnických profesí. Je zde patrný právě nesoulad mezi poptávkou na pracovním trhu a kompetencemi pracovníků či vystudovanými učebními obory absolventů.

Tab. č. 61: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání k 31/05/2014, ÚP Sokolov

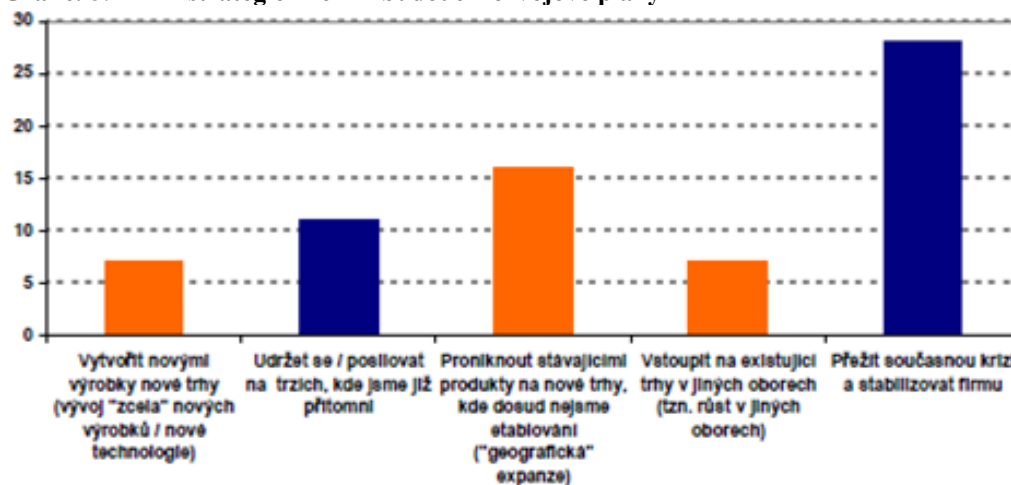
Dosažená vzdělanostní úroveň	K 31.05.2014				K 31.10.2006	
	Počet uchazečů		v %		Počet uchazečů	v %
	okres Sokolov	Karlovarský kraj	okres Sokolov	Karlovarský kraj	okres Sokolov	
Bez vzdělání	52	55	0,8	0,3	71	1,2
Neúplné zákl.vzdělání	737	997	11,4	5,7	784	13,6
ZŠ + praktická škola	2583	6939	40	39,9	2 327	40,6
Nižší střední vzdělání	7	16	0,2	0,1	5	0,1
Nižší střední odborné vzdělání	263	607	4,1	3,5	198	3,5
SOV s výuč. listem	1889	5588	29,3	32,1	1 560	27,2
S nebo SOV bez maturity i výuč. listu	25	58	0,4	0,3	34	0,6

Úplné střední všeobecné	72	284	0,6	1,6	75	1,3
ÚSOV s vyučením i maturitou	134	433	2,1	2,5	110	1,9
ÚSOV s maturitou	600	1987	9,3	11,4	524	9,1
Vyšší odborné vzdělání	10	38	0,2	0,2	10	0,2
Bakalářské vzdělání	36	128	0,6	0,8	9	0,2
Vysokoškolské vzdělání	60	273	1,0	1,6	31	0,5
Doktorské vzdělání	0	5	0	0	0	0
Celkem uchazečů k 31.12.2012	6 468	17 408	100	100	5 738	100

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>,
čtvrletní statistiky k 31.5.2014, staženo dne 3/7/2014

Dalším problémem souvisejícím s nezaměstnaností je **nízká intenzita podnikatelské činnosti** na Sokolovsku ve srovnání s ostatními regiony v rámci ČR. Vlivem hospodářských problémů nedošlo ke stabilizaci podnikatelského prostředí, což se odrazilo v nedostatečném vzniku malých a středních firem. Řada z nich je na velkých firmách závislá. Tento jev je typický pro oblasti se soustředěným těžkým průmyslem a je jednou z příčin zdejších problémů, které spočívají v nedostatečné diverzifikaci a absorpci nezaměstnaných. Firmy v kraji navíc vykazují reaktivní strategii, kdy se snaží naplňovat přání a potřeby svých zákazníků spíše než aktivní vyhledávání nových příležitostí. Příčinou jsou i nedostatečné zdroje, chybějící špičkové lidské zdroje s vysoce odbornými či naopak netechnickými manažerskými a strategickými kompetencemi.

Graf č. 8: Tržní strategie firem – budoucí rozvojové plány

Zdroj: http://www.karp-kv.cz/cz/Documents/Analyza_inovacniho_potencialu_firem_KK.pdf, str.16, staženo 4.7.2014

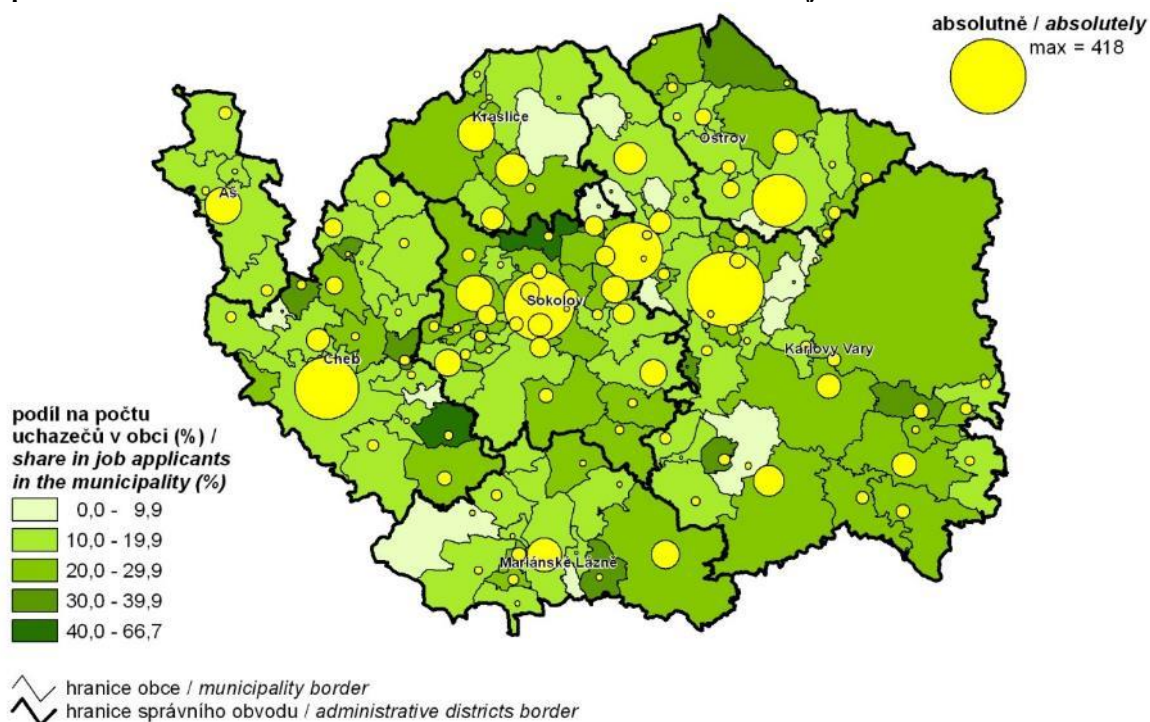
Zajímavé je také pohlédnout na věkovou strukturu uchazečů o zaměstnání v okrese Sokolov, kde **největší podíl nezaměstnaných představují mladí lidé ve věku 19-24 let**. Tento jev je spojen s vysokými nároky zaměstnavatelů na předešlou praxi, která této kategorii nezaměstnaných chybí. Také je potřeba sladit požadavky zaměstnavatelů se školními vzdělávacími programy především středních škol a kvalitou jejich absolventů. Naopak zaměstnavatelé by měli být ochotni v některých případech slevit ze svých mnohdy nereálných požadavků a být ochotni zajistit mladému člověku dostatečné zaučení a zapracování. Ideální by byla přímá spolupráce významných zaměstnavatelů přímo se středními školami, aby kompetence absolventů středního odborného vzdělání odpovídala potřebám zaměstnavatelů. Ostatní věkové skupiny jsou zastoupeny téměř rovnoměrně.

Tab. č. 62: Věková struktura uchazečů o zaměstnání k 31. 5. 2014

Věkové rozpětí	Počet uchazečů o práci		% podíl uchazečů	
	okres Sokolov	Karlovarský kraj	okres Sokolov	Karlovarský kraj
do 19-24	1 169	2 795	18,0	16,0
25 – 29	743	1 871	11,5	10,8
30 – 34	688	1 834	10,6	10,5
35 – 39	749	2 094	11,6	12,1
40 – 44	691	1 919	10,7	11,1
45 – 49	716	1 818	11,1	10,4
50 -54	687	1 951	10,6	11,2
55 – 59	767	2 296	11,9	13,2
60-64	245	787	3,8	4,5
nad 65	13	40	0,2	0,2
Celkem uchazečů	6 703	18 411	100	100

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>,
Čtvrtletní statistiky k 31.5.2014, staženo dne 4/7/2014

Mapa č. 44: Uchazeči o zaměstnání do 25 let dle obcí v Karlovarském kraji k 31.12.2011

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDEF3/\\$File/101112m04.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDEF3/$File/101112m04.jpg)

Tristní je také délka nezaměstnanosti osob vedených na Úřadu práce. Z níže uvedené tabulky je patrné, že největší počet uchazečů o zaměstnání jsou právě osoby v evidenci Úřadu práce delší než 2 roky. Pro tyto osoby je samozřejmě úměrně s délkou jejich nezaměstnanosti stále nižší šance se uplatnit na trhu práce, např. z důvodu špatné profesní mobility, ale také z důvodu ztráty sebevědomí a základních návyků pracujících. Dalším velkým problémem jsou pak vzorce vytvářené v rodinách dlouhodobě nezaměstnaných, přenášené na další generace, kdy děti vidí, že se dá žít i bez práce a berou tento „životní styl“ jako standardní.

Tab. č. 63: Délka nezaměstnanosti v Karlovarském kraji k 31. 5. 2014

Místo	do 3	3-6	6-9	9-12	12-24	nad 24
	měsíců	měsíců	měsíců	měsíců	měsíců	měsíců
okres Cheb	938	724	475	290	752	1 017
okres K. Vary	1 202	964	743	486	1 427	1 919
okres Sokolov	1 084	831	685	424	1 329	2 115
Karlovarský kraj	3224	2519	1903	1200	3508	5051

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>,
Čtvrtletní statistiky k 31.5.2014, staženo dne 4/7/2014

Nezaměstnaní občané musí v dnešní ekonomicky velmi náročné době vyžít z tzv. dávek v nezaměstnanosti. Jejich výši mapuje následující tabulka. Nejvíce osob získává dávky ve výši 2 500 až 7 500 Kč/měsíc.

Tab. č. 64: Výše měsíční dávky v nezaměstnanosti k 31. 5. 2014

Výše měsíční dávky v nezaměstnanosti	Karlovarský kraj	Okres Sokolov	Okres Karlovy Vary	Okres Cheb
do 1500 Kč	11	2	5	4
1501-2500	43	16	18	9
2501-3500	666	196	276	194
3501-4500	444	175	179	90
4501-5500	412	137	180	95
5501-6500	346	112	142	92
6501-7500	235	63	102	70
7501-8500	151	43	58	50
8501-9500	129	41	50	38
9501-10500	84	32	27	25
10501-11500	63	21	24	18
11501 a více Kč	175	47	65	63
Průměrný měsíční nárok	5743	5629	5640	6032

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>, staženo dne 31/5/2014

Značně vypovídajícím ekonomickým indikátorem charakterizujícím rozdíly v ekonomickém zaměření území je **struktura zaměstnanosti dle sektorů**. Především zaměstnanost v primárním a terciárním sektoru se stále odlišuje od struktury celorepublikové zaměstnanosti. Na Sokolovsku je koncentrován těžký a těžební průmysl, což je příčinou vysoce nadprůměrné zaměstnanosti v průmyslu ve srovnání s průměrem České republiky. Přestože se průmyslová zaměstnanost snižuje v celé České republice, na daném území probíhá tento proces značně pomaleji.

Dlouhodobě byl na Sokolovsku poddimenzován terciární sektor služeb, což bylo mimo jiné ovlivněno silným postavením nosných průmyslových odvětví, s převažujícím postavením těžebního a těžkého průmyslu. Přes postupný nárůst zaměstnanosti v tomto sektoru a zvyšování jeho podílu na celkové zaměstnanosti jsou zde nadále vykazovány horší absolutní i relativní hodnoty v porovnání s celorepublikovým průměrem. Patrně díky pružnějšímu sektoru malých a středních podniků a díky rozvoji terciární sféry nachází v některých okresech České republiky práci více než 60 % uchazečů do 6 měsíců. Bohužel, nejhorší situace je v pánevních oblastech,

kde téměř jedna třetina nezaměstnaných se neuplatní ani v horizontu do jednoho roka, což je i případ Sokolovska.

Při převaze zaměstnanosti ve veřejné správě a veřejných službách, s nárůstem vybraných služeb jako je peněžnictví, pojišťovnictví atd., mírně narůstala též zaměstnanost v odvětvích obchodu, pohostinství, ubytování a dalších. Ve srovnání s průměrem České republiky jsou však právě spotřebitelské služby, dále služby pro podnikání a výrobní služby na podprůměrné úrovni. Existují zde však poměrně dobré podmínky pro další rozvoj některých terciárních odvětví, např. v oblasti cestovního ruchu.

Úřady práce i jiné subjekty (včetně MAS Sokolovsko) v rámci aktivní politiky zaměstnanosti pořádají pro nezaměstnané rekvalifikační kurzy nejrozličnějšího zaměření, aby pomohli nezaměstnaným získat nové kompetence potřebné pro aktivní uplatnění na trhu práce. V dnešní době je potřeba vzdělávat se po celý život, nikdo již nevystačí pouze s kompetencemi, které získal ve formálním vzdělávacím procesu. O tom, že je otázka vzdělávání vnímána jako důležitá i mezi obyvateli území MAS Sokolovsko, svědčí výsledek ankety pro občany, kdy 85 % respondentů odpovědělo, že má smysl organizovat rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro děti i pro dospělé.

Závěrem je třeba zdůraznit, že mobilita na trhu práce, a to jak prostorová, tak profesní, je v MAS velice nízká. Je to způsobeno např. nepružností trhu s byty a ne příliš kvalitní dopravní infrastrukturou a obslužností především v případě odlehlých oblastí. K mírnému zlepšení došlo díky dobudování komunikace R6 mezi Chebem a Karlovými Vary, což zlepšuje dopravní dostupnost krajského města Karlovy Vary a rozvíjející se průmyslové zóny na okraji Chebu.

2.8.5 Pracující

Další a zřejmě z hlediska rozvoje ekonomiky nejvýznamnější skupinou, jsou pracující občané. **V Karlovarském kraji jsou mzdy dlouhodobě nejnižší v celé České republice.** Průměrná hrubá měsíční mzda v České republice v 1. čtvrtletí v roce 2014 činila 24 806 Kč, v Karlovarském kraji to bylo pouhých 21 182 Kč. Navíc, jak je patrné z níže uvedené tabulky, je průměrná měsíční hrubá mzda v Karlovarském kraji vůbec nejnižší ze všech krajů České republiky.

Tab. č. 65: Zaměstnanost a měsíční mzda v krajích ČR

	Zaměstnanci (přepočtené počty)					
	průměrný evid. počet zaměstnanců			průměrná hrubá měsíční mzda		
	v tis. osob	přírůstek (úbytek) proti 1. čtvrtletí 2013		Kč	přírůstek (úbytek) proti 1. čtvrtletí 2013	
		tis. osob	%		v Kč	%
Česká republika	3 709,0	4,6	0,1	24 806	793	3,3
Hl. m. Praha	741,3	4,2	0,6	32 948	840	2,6
Středočeský kraj	369,8	3,6	1,0	24 412	849	3,6
Jihočeský kraj	207,7	-1,4	-0,7	22 145	824	3,9
Plzeňský kraj	201,2	1,6	0,8	23 439	763	3,4
Karlovarský kraj	89,9	-0,9	-1,0	21 182	564	2,7
Ústecký kraj	233,4	-1,0	-0,4	22 295	626	2,9
Liberecký kraj	136,1	0,2	0,2	22 656	659	3,0
Královehradecký kraj	174,2	-2,2	-1,2	22 192	710	3,3
Pardubický kraj	167,2	0,5	0,3	21 801	801	3,8
kraj Vysočina	164,7	0,0	0,0	22 185	799	3,7
Jihomoravský kraj	423,5	3,4	0,8	23 947	890	3,9
Olomoucký kraj	201,5	-0,4	-0,2	21 679	706	3,4
Zlínský kraj	190,6	1,5	0,8	21 687	886	4,3
Moravskoslezský kraj	405,5	-4,7	1,2	22 524	658	3,0

Zdroj: http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/vyvoj_prumernych_mezd_v_1_ctvrtleti_2014, staženo 4.7.2014

V následující tabulce je uveden procentuální podíl dojíždějících do zaměstnání v jednotlivých obcích na území MAS Sokolovsko o.p.s. a také celkově za celé území MAS. Procentuální podíl je vypočítán jako počet dojíždějících do zaměstnání na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Na území MAS dojíždí do zaměstnání celkem 37,1 % obyvatel. Největší podíl dojíždějících je v obci Josefov (54,9 %), nejmenší v obci Přebuz (12,9 %).

Tab. č. 66: Dojíždění do zaměstnání dle jednotlivých obcí

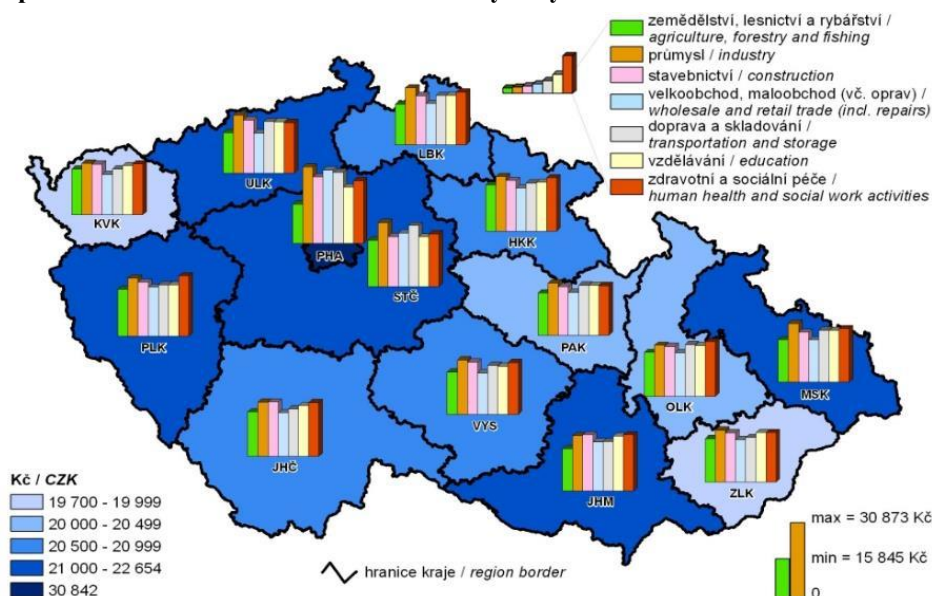
Název obce	Počet ekonomicky aktivních obyvatel	Počet dojíždějících do zaměstnání	Počet dojíždějících do zaměstnání v %
Kraslice	3 174	1 028	32,4
Bublava	146	43	29,5
Stříbrná	203	94	46,3
Přebuz	31	4	12,9
Šindelová	130	46	35,4
Rotava	1 359	483	35,5
Jindřichovice	224	69	30,8
Oloví	739	240	32,5
Dolní Nivy	158	50	31,6

Šabina	165	73	44,2
Lomnice	578	193	33,4
Vintířov	501	133	26,5
Chodov	6 804	2 677	39,3
Královské Poříčí	371	122	32,9
Nové Sedlo	1 256	386	30,7
Mírová	157	64	40,8
Jenišov	449	212	47,2
Hory	106	39	36,8
Loket	1 539	637	41,4
Staré Sedlo	409	158	38,6
Sokolov	11 308	4 210	37,2
Dolní Rychnov	616	253	41,1
Březová	1 249	491	39,3
Krajková	432	186	43
Josefov	164	90	54,9
Svatava	739	267	36,1
Habartov	2 240	912	40,7
Kaceřov	208	69	33,2
Chlum Svaté Maří	161	77	47,8
Bukovany	727	276	38
Citice	-	-	-
Dasnice	148	60	40,5
Kynšperk nad Ohří	2 431	779	32
Libavské Údolí	265	91	34,3
MAS Sokolovsko	39 187	14 512	36,9

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbv2/faces/cs/index.jsf?page=profil_uzemi&uzemiprofil=31288&u=__VUZEMI__43__560502#

Mapa č. 45: Průměrná hrubá měsíční mzda fyzických osob v r. 2010

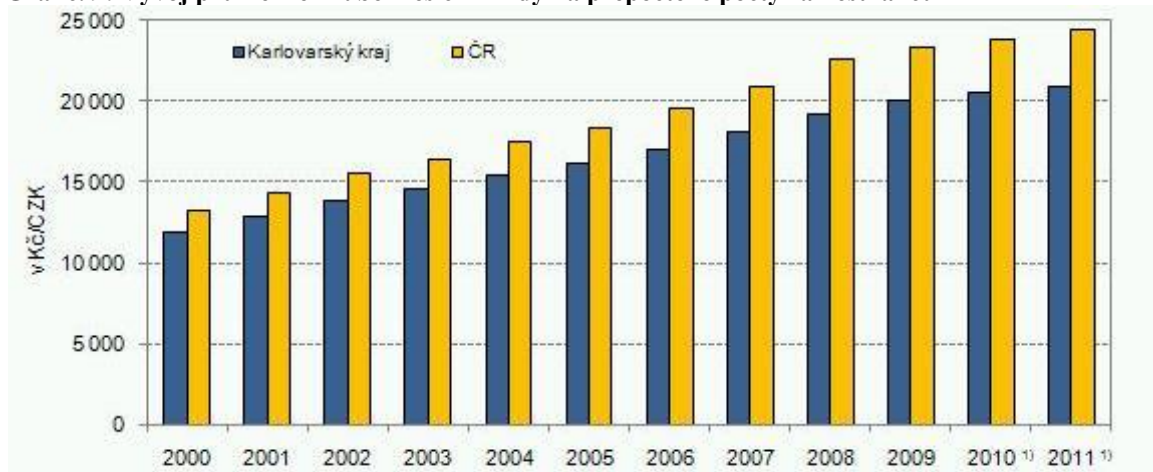

Zdroj: ČSÚ, Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012,

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFBB/\\$File/101112m12.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FDFBB/$File/101112m12.jpg)

Podívejme se na **vývoj hrubé měsíční mzdy** z dlouhodobého hlediska. Nůžky mezi průměrnou hrubou měsíční mzdou v ČR a mzdou v Karlovarském kraji se stále více rozevírají. Od r. 2011 hrubá měsíční mzda v kraji přesahuje 20 000 Kč, ovšem republikový průměr tuto hranici přesáhl již v r. 2007. V roce 2012 byla průměrná hrubá měsíční mzda v Karlovarském kraji 23 640 Kč, což je nejnižší celokrajské číslo v České republice. Pro srovnání v Libereckém kraji byla ve stejném roce průměrná hrubá měsíční mzda 27 028 Kč.

Graf č. 9: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy na přepočtené počty zaměstnanců

Zdroj: ČSÚ, *Statistická ročenka Karlovarského kraje r. 2012*,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FE0A0/\\$File/41101112g8.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FE0A0/$File/41101112g8.jpg)

Problémem souvisejícím s otázkou zaměstnanosti obyvatel MAS Sokolovsko, je flexibilita pracovní síly a sladění poptávky a nabídky na trhu práce. Především v malých obcích nemají obyvatelé možnost nalézt práci a musejí za zaměstnáním dojíždět. Problémem je potom dopravní dostupnost potenciálních zaměstnavatelů, kdy možnosti spojení veřejnou dopravou neřeší otázku dojíždění za prací a lidé jsou nuceni využívat k přepravě do zaměstnání individuální automobilovou dopravu. Problémem je také sladění pracovního a soukromého života. Především pro maminky vracející se na trh práce po rodičovské dovolené, je někdy obtížné z důvodu plné kapacity umístit dítě do mateřské školy. Dále je problémem soulad pracovní doby s dobou provozu školních zařízení. A nad tím vším je ještě potřeba smysluplného trávení volného času celé rodiny. Nedostatek pracovních příležitostí na venkově vede k migraci lidí do větších měst, s čímž je spojena i otázka návratu absolventů metropolitních vysokých škol zpět na Sokolovsko, kde nemusí nalézt odpovídající uplatnění a dochází tak k odlivu vysokoškolsky vzdělaných lidí z regionu (viz kapitola o školství). Naopak zaměstnavatelé z odvětví s vyšší technologickou a znalostní náročností narážejí na špatnou dostupnost kvalifikovaných pracovníků v regionu. Je zde velký nesoulad mezi kompetencemi na trhu práce dostupných pracovníků a požadavky zaměstnavatelů.

2.8.6 Důchodci

Skupinou obyvatel, kterou nemůžeme opominout, jsou důchodci. Podle demografického vývoje počet starobních důchodců bude mít vzrůstající tendenci, nemalý podíl v celkovém počtu důchodců hrají také důchodci invalidní. Poměrně vysoké počty těchto osob znamenají důležitou kupní sílu, neboť osoby starší 65 let tvoří téměř 16 % všech obyvatel okresu Sokolov (14 371 osob). Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, okres Sokolov má v Karlovarském kraji nejnižší počet starobních důchodců, naopak vede prim v počtu důchodů s invaliditou prvního stupně.

V druhé srovnávací tabulce níže můžeme vyčíslit stav v letech 2010 - 2012. Pokud jde o starobní důchodce, jejich počet se v okrese Sokolov lehce snížil, stejně jako v celém Karlovarském kraji, nicméně naopak počet např. invalidních důchodců s invaliditou prvního i druhého stupně má zvyšující se tendenci. Tito důchodci nemohou vyžít pouze z vyměřeného důchodu, který se pohybuje kolem 6 000 Kč, jsou však velmi špatně umísťitelní na trhu práce a vzniká tak další socio-ekonomický problém. Délka jejich nezaměstnanosti se zvyšuje, životní úroveň stejně jako šance na pracovní uplatnění klesá.

Tab. č. 67: Příjemci důchodů a průměrné výše důchodů v okresech Karlovarského kraje

Kraj, okresy	Důchody celkem	v tom důchody							
		starobní ¹⁾	starobní poměrné ¹⁾	invalidní pro invaliditu 3. stupně	invalidní pro invaliditu 2. stupně	invalidní pro invaliditu 1. stupně	vdovské ²⁾	vdovecké ²⁾	sirotčí
		Příjemci důchodů							
Karl. kraj - Cheb - Karl. Vary - Sokolov	79 704	49 671	40	5 442	1 764	3 639	15 055	2 738	1355
	24 044	14 843	9	2 038	536	863	4 602	757	396
	31 522	19 999	19	1 790	632	1 386	6 071	1 135	490
	24 138	14 829	12	1 614	596	1 390	4 382	846	469
Karl. kraj - Cheb - Karl. Vary - Sokolov	Průměrná měsíční výše důchodu (v Kč bez součástí)								
	10 328	10 536	6 301	9 953	6 606	5 812	11 339	12 632	5 399
	10 235	10 364	6 501	9 999	6 499	5 764	11 269	12 421	5 291
	10 378	10 561	6 474	9 751	6 737	5 867	11 377	12 547	5 403
	10 354	10 673	5 877	10 118	6 564	5 788	11 360	12 936	5 487

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-13-r_2013-22, staženo 7.7.2014

Tab. č. 68: Příjemci důchodů a průměrné výše důchodů v Karlovarském kraji

Karlovarský kraj	12/2010	12/2011	12/2012
Příjemci důchodů	77 343	79 817	79 704
v tom pobírající důchody:			
starobní ¹⁾	47 189	49 846	49 671
z toho: předčasné trvale krácené	11 759	14 057	14 453
předčasné dočasně krácené	90	81	71
starobní poměrné ¹⁾	57	49	40
invalidní pro invaliditu třetího stupně	5 616	5 549	5 442
invalidní pro invaliditu druhého stupně	1 529	1 626	1 764
invalidní pro invaliditu prvního stupně	3 676	3 568	3 639
vdovské, vč. kombinovaných	15 284	15 205	15 055
vdovecké, vč. kombinovaných	2 633	2 654	2 738
sirotčí	1 359	1 320	1 355
Průměrný věk příjemců důchodů	65	65	66
v tom pobírajících důchody:			
starobní ¹⁾	67	67	68
z toho: předčasné trvale krácené	63	63	64
předčasné dočasně krácené	66	67	68
starobní poměrné ¹⁾	82	82	84
invalidní pro invaliditu třetího stupně	49	49	49
invalidní pro invaliditu druhého stupně	50	50	50
invalidní pro invaliditu prvního stupně	48	48	49
vdovské, vč. kombinovaných	73	73	74
vdovecké, vč. kombinovaných	73	73	74
sirotčí	16	15	16
Průměrná měsíční výše důchodu (bez součástí) v Kč	9 756	10 154	10 354
v tom důchody:			
starobní ¹⁾	9 925	10 330	10 687
z toho: předčasné trvale krácené	8 764	9 243	9 403
předčasné dočasně krácené	7 931	8 175	8 471
starobní poměrné ¹⁾	6 146	6 238	6 301
invalidní pro invaliditu třetího stupně	9 473	9 822	9 953
invalidní pro invaliditu druhého stupně	6 479	6 557	6 606
invalidní pro invaliditu prvního stupně	5 966	5 916	5 812
vdovské, vč. kombinovaných	10 653	11 122	11 339
vdovecké, vč. kombinovaných	11 803	12 376	12 632
sirotčí	5 096	5 347	5 399

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-13-r_2013-22, ztaženo 7.7.2014

2.9 Doprava

2.9.1 Silniční doprava

Na území Karlovarského kraje se **nenachází žádné dálnice**, tudíž ani na území MAS Sokolovsko. Ovšem dálničním známkám se na území MAS nevyhnete, neboť do provozu byl nedávno uveden úsek rychlostní komunikace R6 mezi Chebem a Karlovými Vary. Do budoucna je zapotřebí co nejrychleji propojit trasu z Chebu až do Prahy. Hlavním důvodem je obrovské zatížení dopravní sítě regionu osobní i nákladní dopravou. Ta je výrazně navýšena i přihraničním umístěním MAS při hranicích s Německem (návazností na hraniční přechod Pomezí – Schirnding). Délka silnic I. třídy na území MAS je 33 km, II. třídy 141 km a III. třídy 350 km (k 31. 12. 2012). Oproti roku 2006 došlo k nárůstu o 11 km silnic I. třídy, poklesu o 30 km II. třídy a nárůstu o 28 km silnic III. třídy. Podrobné údaje viz následující tabulka. *Zdroj: Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012, http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-17*

Tab. č. 69: Stav silniční sítě v okresech Karlovarského kraje k 1.7.2012

Okres	Dálnice	Rychlostní silnice	Silnice I. třídy	Silnice II. třídy	Silnice III. třídy	Celkem	Rozloha	Hustota a silniční sítě v okrese
Cheb	x	12,7	66,3	147,9	472,6	699,5	1 046	66,87%
Karlovy Vary	x	5	119,2	170,2	533,3	827,7	1 515	54,63%
Sokolov	x	22,3	11,2	141,1	349,2	523,8	754	69,47%
CELKEM	x	40	196,7	459,2	1355,1	2051	3 315	61,87%

Zdroj: Přehledy z informačního systému o silniční a dálniční síti ČR, KRAJ Ústecký, stav k 1.7.2012, http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/download/prehledy_2012_7_us.pdf. Rozloha: <http://www.ceska-republika.estranky.cz/clanky/kraje-cr.html>, staženo dne 17/12/12

Pro porovnání přinášíme i přehled o dopravní síti z okolních krajů. I z tohoto pohledu je hned patrné, že hustota dopravní sítě u nás je nižší.

Tab. č. 70: Silniční sítě v sousedních krajích k 1.7.2012

Kraj	Dálnice	Rychlostní silnice	Silnice I. třídy	Silnice II. třídy	Silnice III. třídy	Celkem	Rozloha	Hustota silniční sítě v kraji
Karlovarský	x	39,9	196,7	459,3	1355,2	2051,1	3314	61,89%
Plzeňský	109,2	x	424,6	1501,9	3097	5132,7	7561	67,88%
Ústecký	56,5	12,3	478	898,3	2752,6	4197,7	5335	78,68%

Pozn.: hustota = délka silniční sítě/ rozloha kraje

Zdroj: ČSÚ

Dle místního šetření bylo zjištěno, že v některých, především menších obcích, je problémem nevyhovující technický stav komunikací a chodníků, v některých místech i absence chodníků. Dále byla zjištěna nedostatečná kvalita silnic II. a III. třídy, které jsou potřeba pro rozvoj hospodářství v okrajových částech regionu a pro přepravu obyvatel z těchto oblastí za zaměstnáním, do škol a za lékařskou péčí.

Dle statistik Českého statistického úřadu byla k 31. 12. 2011 na území Karlovarského kraje **registrována vozidla** v celkovém počtu 159 528 ks, z toho 46 976 vozidel na území okresu Sokolov. Z toho naprostá většina jsou samozřejmě osobní automobily, poté motocykly a nákladní automobily. Vezmeme-li v úvahu, že na území MAS Sokolovsko žije přibližně 91 000 obyvatel, vychází na 1 osobu (vč. dětí) 0,51 vozidla.

Tab. č. 71: Přehled registrovaných motorových vozidel k 31.12.2011

Kraj, okresy	Osobní automobily včetně dodávkových	Nákladní automobily	Silniční tahače	Návěsy	Autobusy	Motocykly
Karlov. kraj	125 770	13 356	210	1 226	543	18 423
Cheb	38 104	3 835	73	475	69	5 112
Karlovy Vary	50 516	6 200	71	375	408	7 314
Sokolov	37 150	3 321	66	376	66	5 997
Česká republika	4 582 903	585 873	11 505	56 214	19 699	944 168

Zdroj: Statistická ročenka Karlovarského kraje 2012,

http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/411011-12-r_2012-17

Podívejme se na silniční dopravu i z jiného pohledu, a to **nehodovosti**. Jedná se o jeden z mála ukazatelů, kde okres Sokolov dosahuje pozitivních výsledků. Nehodovost u nás je poměrně nízká. Stejně tak s tím spojená úmrtnost a počet zraněných osob. Průměrný počet dopravních nehod na 1000 obyvatel činí v České republice 7,2, v okrese Sokolov pouhých 4,1 nehod (12. nejlepší výsledek mezi okresy ČR).

Tab. č. 72: Nehodovost v Karlovarském kraji k 31.12.2011

	Nehody celkem	Pod vlivem alkoholu	Usmrcené osoby	Zraněné osoby		Hmotná škoda v tis. Kč	Dopravní nehody na 1000 obyvatel
				těžce	lehce		
Česká republika	75 137	5 242	707	3 092	22 519	4 628 081	7,2
Karlov. kraj	1 489	195	21	94	624	92 899	4,9
Cheb	428	62	7	33	160	21 539	4,6
Karlovy Vary	682	81	13	44	303	48 843	5,7
Sokolov	379	52	1	17	161	22 517	4,1

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=DOP5032PU_OK&vo=null

Rostoucí oblibě se v posledních letech těší **cyklistická doprava**. Vzrůstá její význam nejen z hlediska turistiky, ale i **pro dopravu osob do zaměstnání a do škol**. Z hlediska bezpečnosti silničního provozu je vhodné, aby cyklistická doprava byla realizována na vyznačených cyklistických stezkách a trasách. MAS Sokolovsko se aktivně zapojila do snahy rozšířit množství cyklotras a cyklostezek na svém území. Proto ve spolupráci s obcemi Horní Slavkov, Krásno, Březová, Rovná, Šabina, Dolní Rychnov a Sokolov zrealizovala projekt s názvem **Cyklostezky po zaniklých obcích Slavkovského lesa a jejich napojení na systémy v sokolovské kotlině**. Některé z plánovaných cyklostezek a cyklotras jsou vhodné kromě sportovního a turistického využití také pro dopravu osob do zaměstnání, do škol a za službami, protože mezi sebou spojují obce a menší města, zaměstnavatele a spádová města, kam lidé dojíždějí. Projekt byl realizován za finanční podpory programu ROP Severozápad a jeho cílem bylo vytipovat, zmapovat a vyprojektovat cyklotrasy po katastrech výše uvedených obcí a měst. Více o cyklistice na území MAS Sokolovsko je uvedeno v kapitole o cestovním ruchu.

2.9.2 Železniční doprava

Délka železničních tratí v Karlovarském kraji činí 493 km z celkového počtu 9 572 km v České republice.

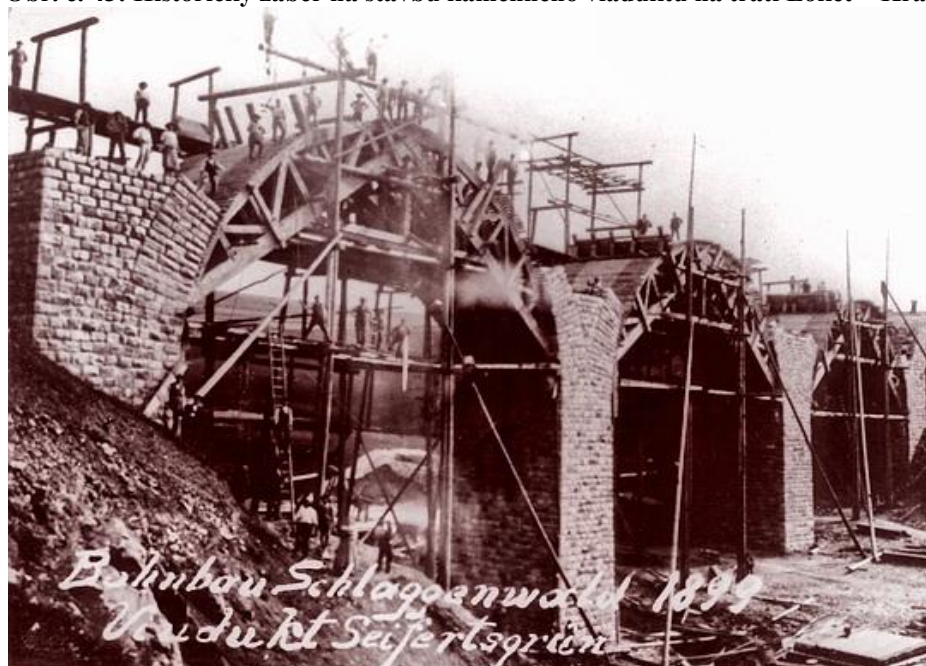
Přes území MAS Sokolovsko vede železniční **trať nadregionálního významu po trase Praha – Ústí nad Labem - Chomutov – Karlovy Vary - Cheb a několik regionálních tratí**. Jmenovaná nadregionální trať sice spojuje Karlovarský kraj s Prahou, ale vzhledem k tomu, že vede přes Ústí nad Labem, je cesta vlakem do Prahy poměrně zdoluhavá. Cesta rychlíkem po hlavní trati ze Sokolova do Prahy trvá 3 hodiny 50 minut a vlak přitom ujede 259 km. Pro porovnání cesta přímým autobusovým spojem ze Sokolova do Prahy trvá o hodinu méně a autobus ujede téměř o 100 km kratší vzdálenost (konkrétně 157 km). *Zdroj: <http://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusy/spojeni/>*

První regionální trať navazuje na trasu Karlovy Vary – Mariánské Lázně: trať Nové Sedlo - Loket - Krásný Jez o celkové délce 18 km, z toho trasa Nové Sedlo – Loket (4 km) je funkční. Zbývajících 14 km úsek nebyl až do r. 2013 udržovaný a jeho oprava byla Správou železniční dopravní cesty odhadována na 200 milionů Kč. V r. 2013 pětikilometrovou trať (ze 14 výše uvedených) opravila za 20 milionů Kč Správa železniční dopravní cesty. A také proto po ní mohou o prázdninách jezdit osobní vlaky. Obnovená trať navazuje na turisticky atraktivní železnici mezi Karlovými Vary a Mariánskými Lázněmi. Pětikilometrový úsek z Krásného jezu

do Slavkova je ale v provozu zejména díky tomu, že ho bude využívat soukromá místní firma Legios pro dopravu vyrobených železničních vagonů. Na provoz osobní dopravy v současné době přispívá kromě kraje i Horní Slavkov, který o zprovoznění trati dlouhá léta usiloval. Zbývajících část Slavkovské dráhy, trať z Horního Slavkova do Lokte zůstává uzavřena. A na opravu této železnice peníze nejsou, a pravděpodobně ani nebudou. (Zdroj: http://www.rozhlas.cz/kv/zpravodajstvi/_zprava/do-horniho-slavkova-zacaly-jezdit-osobni-vlaky-zatim-jen-o-prazdninach--1232559.)

Aktuální i historický stav této trati dokumentují přiložené fotografie.

Obr. č. 43: Historický záběr na stavbu kamenného viaduktu na trati Loket – Krásný Jez (r. 1899)

Zdroj: <http://www.vlaky.net/zeleznice/spravy/002391-Trat-z-Krasneho-Jezu-do-Lokte-11-let-bez-provozu/>

Obr. č. 44: Dál už to nejede... (r. 2012)

Zdroj: <http://www.vlaky.net/zeleznice/spravy/002391-Trat-z-Krasneho-Jezu-do-Lokte-11-let-bez-provozu/>

Druhá regionální trať, tzv. Kraslická dráha, je provozována soukromou společností GW Train Regio a.s. (původní název Viamont Regio a.s.) na trase Sokolov - Kraslice až do Zwickau, je zde návaznost na železniční dopravu v SRN. Jediný hraniční přechod na území MAS je Kraslice – Klingenthal, který ročně použije cca 50 000 osob.

Obr. č. 45: Mapa tratí v Karlovarském kraji

Zdroj: <https://www.cd.cz/assets/vnitrostatni-cestovani/mapa-site/mapa-trati/kraje.pdf>

Problematická je dlouhodobě návaznost spojů, nejen vlakových, ale i autobusových. Dále z hlediska rozvoje turistického ruchu také možnosti vlakových a autobusových spojů schopných přepravovat kola nebo lyže.

V rámci ankety pro občany na území MAS Sokolovsko byla zjišťována také spokojenost obyvatel s veřejnou dopravou (četnost spojů, trasy). 64 % respondentů je spokojeno se stavem veřejné dopravy. 7,5 % respondentů na tuto otázku neodpovědělo s poukazem na skutečnost, že jezdí autem. I když je více než 50 % respondentů spokojeno se stavem veřejné dopravy, jedná se v rámci ankety pro občany o nejhůře ohodnocenou oblast, kde byla zjišťována spokojenost občanů se stávajícím stavem dané oblasti.

2.10 Cestovní ruch

Sokolovsko je **atraktivním regionem se spoustou různorodých zajímavostí**, jejichž jistě ne zcela úplný přehled uvádíme v následujících kapitolách. Dominantní památkou území MAS Sokolovsko je středověký hrad Loket.

Obr. č. 46: Hrad Loket

Zdroj: foto vlastní

Na Sokolovsku se také postupně rozvíjí agroturistika, byla zde obnovena tradice malých pivovarů a v současné době vzniká nová regionální značka „Original product of Sokolovsko“, této problematice jsme se podrobně věnovali v kapitole o zemědělství.

Na Sokolovsku jsou také **možnosti pro aktivní trávení volného času nebo dovolené**. Krušné hory a CHKO Slavkovský les nabízejí možnosti pro pěší turistiku. Jsou zde nejrozličnější přírodní památky, z nichž zde uvádíme například Národní přírodní památku Svatošské skály. Sokolovskem protéká řeka Ohře s celoroční splavností. Na území Karlovarského kraje se nachází mnoho cyklotras a cyklostezek. Především v Krušných horách se mohou návštěvníci území věnovat zimním sportům. Díky rekultivacím po těžbě hnědého uhlí vznikají na Sokolovsku nové vodní plochy využitelné pro vodní sporty a rekreaci. Nyní tímto způsobem funguje např. vodní plocha Michal a v současné době probíhá napouštění další velké vodní plochy Medard. Dále bylo na rekultivované ploše vybudováno golfové hřiště u Dolního Rychnova.

2.10.1 Památky na území

Na území MAS Sokolovsko se do současnosti zachovala **řada historických památek** (hrady, lidová architektura, církevní, technické a další památky). Mezi **nejvýznamnější památky na území MAS Sokolovsko** patří **hrad Locket**, založený ve 2. pol. 12. století nejspíše králem Vladislavem II. Jedná se o nejnavštěvovanější památku v Karlovarském kraji. Konají se zde četné společenské akce a hry jako např. Rej strašidel, Mikulášská nadílka, Vánoční trhy apod. V přírodním amfiteátru na druhém břehu řeky Ohře se konají různé koncerty a divadelní přestavení. Samotné město Locket je zajímavé historickým středověkým centrem s množstvím památkově chráněných městských domů, městskými hradbami, kašnami a sochami.

Obr. č. 47: Hrad Locket

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 48: Řeka Ohře a přírodní amfiteátr v Lokti

Zdroj: foto vlastní

Další významné památky se nacházejí také v největším městě na území MAS Sokolovsko, v Sokolově. Je to **sokolovský zámek**. V místě dnešního sokolovského zámku vzniklo opevněné sídlo, o němž nejstarší písemná zmínka je z roku 1279. Po několika přestavbách má zámek dnes klasicistní architektonický výraz. V současnosti v zámku sídlí sokolovská pobočka Krajského muzea Karlovarského kraje. Z dalších památek v Sokolově jmenujme městské opevnění, sochu svatého Jana Nepomuckého, památkově chráněné městské domy, Hornický dům, kapucínský klášter.

Obr. č. 49: Sokolovský zámek

Zdroj: foto vlastní

Opomenout nelze ani opravovanou zříceninu hradu **Hartenberg** (později zámek Hřebený) jehož základy byly položeny již roku 1196. V současné době probíhají na zřícenině hradu stavební práce s cílem hrad udržet, opravit a **zprovoznit unikátní části** stavby z doby gotické až renesanční. Část rekonstrukcí byla financována prostřednictvím Strategického plánu Leader MAS Sokolovsko. Velké mezinárodní proslulosti objektu bylo dosaženo i **mezinárodními workcampy studentů z celého světa**. Na Hartenbergu již pracovaly stovky mladých lidí z více než 40 zemí světa.

Obr. č. 50: Hrad Hartenberg – probíhající rekonstrukce

Zdroj: <http://www.hartenberg.cz/>

Ve Slavkovském lese pod horou Krudum se nachází **pozůstatky kostela svatého Mikuláše**. Přesné datum založení tohoto kostela není známo, první písemná zmínka o již existujícím kostelu je z roku 1253. Dle historických pramenů byl kostel funkční do poloviny 15. století, pak již se o něm hovoří jako o pustém, zaniklém či jeho troskách. V roce 1998 byly zahájeny archeologické práce na odkrytí ruin kostela. Kostel byl postaven v období rané gotiky, v pozdně románském stylu. Dle archeologických nálezů a dochovaných písemných zmínek odborníci usuzují, že kostel se nacházel u obchodní cesty a v okolí kostela stála ves, nyní zaniklá a zapomenutá. Pravděpodobně se jednalo o dřevěné stavby, ze kterých se nic nedochovalo. Stavby sloužily jako obydlí pro horníky, kteří v okolí hory Krudum dolovali nerosty. Nyní jsou zdi kostela zakonzervovány, okolí je upraveno a doplněno vysvětlujícími tabulkami. (Zdroj: <http://www.slavkovsky-les.cz/zajimava-mista-slavkovskeho-lesa/kostel-svateho-mikulase/>)

Obr. č. 51: Pozůstatky kostela svatého Mikuláše

Zdroj: foto vlastní

Další **archeologické stopy** se na území MAS Sokolovsko nacházejí v Horách (2 hromady železné strusky), v Kaceřově, v Kynšperku nad Ohří a v Kraslicích (archeologická kulturní památka Hausberg).

V horní části obce **Jindřichovice** stojí **zámek** vystavěný v r. 1672 Janem Hartvíkem Nosticem jako náhrada za starou šlikovskou tvrz. Tento raně barokní objekt byl ve 2. pol. 19. st. pseudogoticky upraven. V současné době je zámek opraven a slouží jako okresní archiv.

Obr. č. 52: Zámek Jindřichovice

Zdroj: <http://www.krusnohorsky.cz/2008/11/18/zamek-jindrichovice/>

Za vlády Nosticů byl uprostřed obory mezi Šindelovou a Jindřichovicemi vystavěn **lovecký zámek Favorit** vybudovaný hrabětem Františkem Antonínem Nosticem pro svoji manželku Marii Alžbětu. V současnosti je v soukromých rukách a není přístupný veřejnosti.

Dalším zámekem na území MAS je **Kaceřovský zámek**. O tehdejší prosperitě území svědčí i fakt, že kolem roku 1770 bylo v Kaceřově na levém břehu Libockého potoka vybudováno menší panské sídlo (zámek) v rokokovém stylu se zemědělským areálem, který zde stojí do dnes. Tento panský komplex spolu se zámeckým rybníkem tvoří největší dominantu obce. Zámek byl bohužel po 2. světové válce zestátněn a bylo s ním nevhodně nakládáno. Od padesátých let 20. století sloužil státnímu statku k hospodářským a skladovacím účelům. Od roku 2003 je zámek ve vlastnictví obce Kaceřov.

Obr. č. 53: Zámek v obci Kaceřov

Zdroj: ABRI, s.r.o. – Strategie rozvoje obce Kaceřov na období 2015-2020

Jako další příklad lze uvést také např. **tvrz** z 16. století v obci Šabina či zámek v osadě Chlumeck (obec Dasnice). Takovýchto zámečků či panských sídel je na území MAS Sokolovsko více. Některé jsou v soukromých rukách a veřejnosti nejsou přístupné. U mnohých dokonce dodnes nejsou majetkoprávní vztahy dořešeny, chybí finanční prostředky na jejich údržbu a opravu, podléhají vandalům a zlodějům. Mnohé jsou v soukromých rukách a slouží jako sklady.

Obr. č. 54: Tvrz v obci Šabina

Zdroj: <http://www.obec-sabina.cz/tvrz/gs-1343>

Z **industriálních památek** na území MAS Sokolovsko stojí za zmínku především **Hornické muzeum v Krásně** (viz kapitola věnovaná muzeím) a **důl Jeroným** v Čisté u Rovné, kde probíhala těžba cínu. Nyní je zapsán jako Národní kulturní památka dokladující úroveň hornictví v 15. a 16. století, pro svou autenticitu a rozsah patří mezi nejvýznamnější památky střední Evropy. V roce 2009 byla památka bezúplatně převedena na Karlovarský kraj jako součást česko-bavorského geoparku.

Obr. č. 55: Důl Jeroným

Zdroj: <http://www.diamo.cz/dul-jeronym-u-ciste/>, <http://www.krusnohorsky.cz/2013/09/22/cinovy-dul-jeronym/>,
<http://www.zivykraj.cz/cz/objevujte/dul-jeronym>

Pro potřeby rozsáhlé těžby cínu v okolí Krásna a Horního Slavkova vznikl v letech 1530 – 1536 umělý vodní kanál Flossgraben (**Dlouhá stoka**), který je výjimečný délkou 24,2 km. Kanál protíná velkou část Slavkovského lesa. Během 17. století došlo k omezení těžby cínu a význam kanálu upadl. Renovace této kulturní památky začala v roce 2005. v současnosti je celá trasa kanálu funkční a průtočná. Dlouhá stoka (spolu s rybníky Kladským a Novým, které nejsou na území MAS Sokolovsko) je zapsána jako Národní kulturní památka. (Zdroje: *Industriální topografie Karlovarského kraje*, <http://www.mkr.cz/czfond/narodni-kulturni-pamatky-18043/>)

Další svědectví o dřívější těžebné činnosti podávají Pluhova dědičná štola nacházející se mezi Loktem a Horním Slavkovem, dědičná štola Jana Křitele ve Starém Sedle a dědičná a těžební štola Hernych u Svatavy. Technickou památkou je torzo železárenské vysoké pece u Šindelové, jedná se o pozůstatek hutí zřízených v roce 1839. V Kraslicích se nachází budova bývalé továrny Bohland a Fuchs, což byla jedna z prvních továren na Sokolovsku, budova má hodnotný exteriér. V Horním Slavkově je průmyslovou památkou budova tamní porcelánky, která byla založena v roce 1792 první továrna na výrobu porcelánu v Čechách. Parní těžební stroj z uhelného hlubinného dolu Marie Majerová je průmyslovou památkou v Královském Poříčí. V Krásně se nachází památka rudný důl Vilém.

Na území MAS Sokolovsko se nachází množství **nejrůznějších vyhlídek a rozhleden**, např.:

- rozhledna Krásno
- rozhledna Krudum
- vyhlídka na návrší Hard
- Slavkovská šibenice
- Kamenice
- Lomnice
- vyhlídky ve městě Locket
- vrch Špičák
- Olověný vrch
- Zelený vrch
- vyhlídky u jezera Medard
- rozhledna Cibulka

Obr. č. 56: Rozhledna Krásno

Zdroj: foto vlastní

Krásenská rozhledna je v našich poměrech velmi unikátní stavbou. Za jedinečný vzhled věže je osobně zodpovědný sochař Willi Russ, který se možná při jejím projektování inspiroval u starobylých zikurratů. Rozhledna byla vystavěna v letech 1933 - 1935, tj. v době, kdy na našem území vrcholila hospodářská krize. Od doby svého otevření v roce 1935 je rozhledna takřka nepřetržitě volně přístupná. Výška ochozu rozhledny je 25 m.

Obr. č. 57: Rozhledna Krudum

Zdroj: foto vlastní

Původní rozhledna byla otevřena v roce 1932, i v dřívějších dobách na tomto místě pravděpodobně stály rozhledny, ale nejsou doloženy přímými historickými prameny. Po druhé světové válce a odsunu německého obyvatelstva místo postupně pustlo. V roce 1981 byly zbytky zchátralé rozhledny buldozerem srovnány se zemí a na místě zůstala hromada kamení. Po roce 1989 se postupně objevily snahy o vybudování nové rozhledny, která by ovšem musela mít vyšší výšku než původní 10 m rozhledna, což by bylo velmi finančně nákladné. Ve spojení s Českým telekomem se nakonec podařilo postavit novou rozhlednu, která byla slavnostně otevřena v roce 2008. Stavba je vysoká 60 m, vyhlídková plošina je ve výšce 29,5 m.

Nová a netradiční rozhledna byla nedávno postavena na Šibeničním vrchu mezi Olovím a Krajkovou. Díky netypickému architektonickému vzhledu nese název Cibulka a návštěvníkům nabídne výhled ze dvou vyhlídkových plošin ve výšce 5,6 m a 23,8 m. Rozhledna vznikla na místě, kde ještě před druhou světovou válkou stála dřevěná mnohem nižší rozhledna. Stavba byla dotována ze dvou projektů z programu Leader MAS Sokolovsko.

Obr. č. 58: Rozhledna Cibulka

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 59: Pohled z rozhledny Cibulka na Oloví

Zdroj: foto vlastní

Na území MAS Sokolovsko je nesčetné množství **církevních památek** jak velkého, tak i malého charakteru. S církevními památkami jsou samozřejmě neodmyslitelně spojeny i poutě. Zřejmě nejznámějším poutním místem je Chlum Svaté Maří, kde se nachází probošství svaté Máří Magdalény s kostelem Nanebevzetí Panny Marie. S tímto místem souvisí i snaha obnovit Křížovou cestu z Dasnic do Chlumu.

Obr. č. 60: Chlum Sv. Maří: Pohled ze zrehabilitovaného náspu (výsypky)

Zdroj: Obec Chlum Svaté Maří, http://www.geodata.cz/chlum/index.php?stranka=fotogalerie_obec&fotky=1

Ze **sakrálních staveb** zde jmenujme dále například kapli svatého Prokopa v Dolní Hluboké u Krásna, kostel svatého Vavřince v Chodově, kostel svatého Petra a Pavla v Kostelní Bříze, kostel, Nejsvětější Trojce v Nové Vsi, kostel svatého Martina v Jindřichovicích, kaple v Novém Sedle, kaple v Mírové, kostel svatého Jiří a kostel svaté Anny v Horním Slavkově, kostel svatého Petra a Pavla v Krajkové, kostel svaté Kunhuty v Královském Poříčí, kostel svatého Michaela archanděla v Oloví, kostel Nanebevzetí Panny Marie v Kynšperku nad Ohří, kaple Korunování Panny Marie v Sokolově, kapucínský klášter v Sokolově a další.

Kromě kostelů z různých historických období, na Sokolovsku lze najít velké množství smírčích křížů, božích muk, kapliček, sloupů atp.

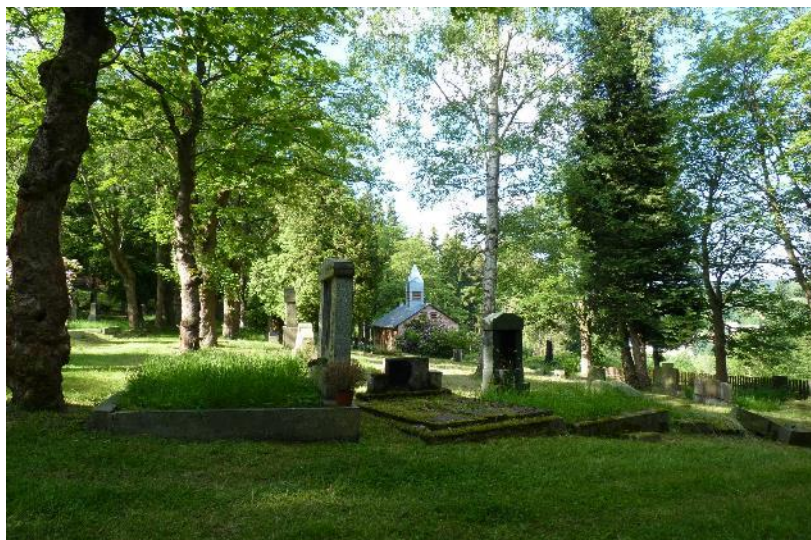
Z **kamenosochařských památek** zde jmenujme například sochu svatého Šebestiána v Chodově, sloup se sousoším Nejsvětější trojice v Lokti, sochu svatého Floriána ve Svatavě, reliéf svaté Trojice v Kaceřově, boží muka v Krajkové, sochu svatého Jana Nepomuckého a Mariánský sloup v Jindřichovicích, socha svatého Jana Nepomuckého a sloup se sousoším

Nejsvětější Trojice v Horním Slavkově, mariánský sloup a socha svatého Jana Nepomuckého v Kraslicích a další.

Řada památek byla v minulých letech zrekonstruována, některé i díky finanční pomoci ze Strategického plánu Leader MAS Sokolovsko.

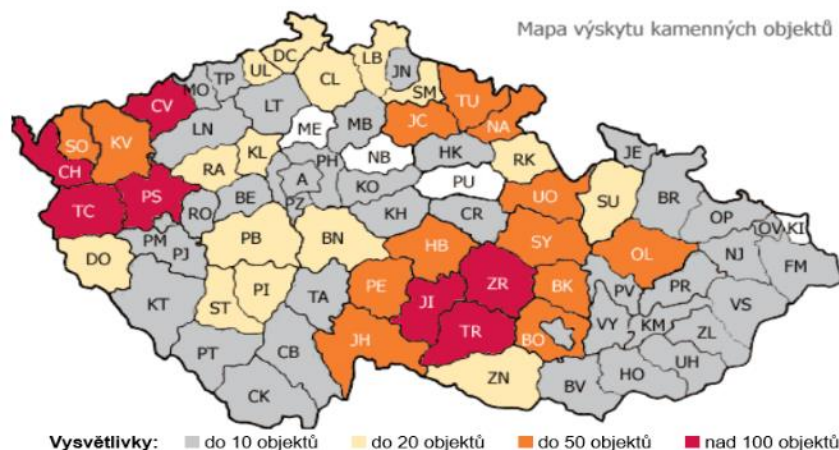
Obr. č. 61: Hřbitov a obnovená kaple v Tisové u Kraslic

Zdroj: foto vlastní

Na území MAS Sokolovsko se nachází také množství tzv. **smírčích křížů**. Jedná se o kamenné kříže postavené v místě, kde se stal hrdelní zločin nebo neštěstí. Ve středověku bylo možno uplatnit systém smírčího práva, kdy mohl provinilec odčinit svůj zločin vyrovnáním s postiženou rodinou a vztyčením kamenného smírčího kříže na místě, kde zločin spáchal. Výskyt smírčích křížů není v České republice rovnoměrný, jak ukazuje následující mapa. Nejvíce smírčích křížů se nachází v Karlovarském kraji a v okresech Plzeňského a Ústeckého kraje, které sousedí s Karlovarským krajem. V kraji Vysočina se vyskytují křížové kameny.

Mapa č. 46: Výskyt smírčích křížů a křížových kamenů

Zdroj: <http://www.smircikrize.cz/vyskyt.htm>, staženo 9.7.2014

Smírčí kříže se na území MAS Sokolovsko nacházejí například v Lokti, Královském Poříčí, Chotíkově, Chranišově, Dasnicích, Chlumu Svaté Máří, Hřebenech, Rudolci, Jindřichovicích, Krajkové, Lomnici, Horách. Na následujících obrázcích uvádíme příklady smírčích křížů na území MAS Sokolovsko.

Obr. č. 62: Smírčí kříže v Lokti

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 63: Smírčí kříže v Chotíkově

Zdroj: foto vlastní

Kromě výše uvedených historických a církevních památek se na území místní akční skupiny Sokolovsko nachází celá řada dalších pamětihodností. Příkladem uvádíme jen stručný přehled některých z nich:

- památník ženského koncentračního tábora ve Svatavě
- pomníky obětem a zajatcům 1. a 2. světové války – Krajková, Dasnice, Stříbrná, Staré Sedlo, Přebuz, Chodov, Lomnice, Locket, Kraslice, Bublava a další
- mauzoleum Jindřichovice – památník na zajatecký tábor, památník obětem válek v obci Jindřichovice a přilehlých osadách
- dva předválečné sloupy vysokého vedení či zatopená šachta Poldi v Jenišově
- historická památka: pomník četníkům padlým v r. 1938 v Habartově
- kruhové popraviště (šibenice) v Horním Slavkově
- montánní tvary po těžbě wolframové rudy, památky na výrobu dřevěného uhlí (milíře) v Rotavě
- hrázďená architektura především na venkovských usedlostech např. v Horách, v Královském Poříčí, v Březové, v Kostelní Bříze, v Krajkové, ve Vintířově, v Kraslicích
- náměstí města Březová (tzv. hornický funkcionalismus)
- torzo arnoltovského zámku Špiegl s přilehlým parkem, židovský hřbitov v Arnoltově
- kamenný pomník z období 30leté války (23 mrtvých Švédů) v Kamenici
- kulturní památka: hrázďený mlýn v Černém Mlýně
- torzo barokního zámku z r. 1767 vč. rozsáhlého zámeckého parku a barokního sklepení, barokní zájezdni hostinec z 18. století v Kostelní Bříze
- pozůstatky Lobezkého mlýna, hřbitova a kostela sv. Vavřince v obci Lobzy
- architektonicky cenný objekt bývalých městských jatek v Kraslicích
- městské domy v Horním Slavkově a Krásně
- zámček v Kaceřově
- židovský hřbitov v Kynšperku nad Ohří
- stará radnice, městský dům a kašna v Kynšperku nad Ohří

Jak již bylo uvedeno výše, na území MAS Sokolovsko se nachází větší množství památek. Mnohé z nich se vlivem času dostaly do chátrajícího stavu a jejich rekonstrukce jsou mnohdy problematické s ohledem na vlastníky těchto památek, kteří nemají o rekonstrukci zájem nebo na ni nemají finance. Přesto s ohledem na zachování kulturního dědictví je třeba do rekonstrukcí větších či drobných památek investovat a tím je zachovat i pro další generace.

2.10.2 Tradice, řemesla, muzea, expozice

Již od 16. století se na území MAS Sokolovsko úspěšně dařilo řemeslům **krajkářství, knoflíkářství, lžičkářství, tkalcovství, výroba hraček, hudebních nástrojů** apod. Např. obec Krajčová se proslavila výrobou **jemných bruselských krajek**. V 19. století bylo zavedeno i **šití stuh**, které seznalo rychlý vzestup nejen v Krajkové, ale i v okolí. Tkalcovství bylo rozšířeno zejména v Březové a jejím okolí. Na krušnohorském venkově se rozšířilo hlavně **paličkování** krajek a výroba pleteného zboží, později i **truhlářství**. Nejrozšířenějším řemeslem na Kynšpersku bylo soukenictví a umělecké truhlářství. Právě tito řemeslníci se chopili vyřezávání figurek a sestavování betlémů a založili tak v polovině 19. století novou místní tradici. Od vyřezávání oltářů a tabernáklů neměli tito umělci řezbáři k betlémům daleko. Vznikla tak **lidová betlemářská tvorba**, zastoupená jak malíři, tak řezbáři.

Od poloviny 18. století působila v **Lokti** a jeho širokém okolí **rodina sochařů a řezbářů Wildtů**, původem z Vídně. Proslulosti dosáhly též některé **rody loketských varhanářů** a krásenských a **slavkovských cínařů**. Od konce 18. století se na Sokolovsku začíná rozvíjet průmyslové podnikání, zejména těžba hnědého uhlí a výroba chemikálií v minerálních závodech (Dolní Rychnov, Staré Sedlo, Stříbrná aj.).

Na tradici železných hamrů navázala nasticovská železárna v Rotavě a Šindelové, vznikly přádelny ve Svatavě a v Libavském Údolí, Kynšperk proslavila **výroba nábytku** a Kraslice **výroba hraček a zejména hudebních nástrojů**. V Kraslicích se nachází unikátní sbírka hudebních nástrojů z 19. a 20. století dokumentující vývoj jejich tradiční výroby v tomto městě. Obec Krajčová, která získala svůj název právě pro rozsáhlou výrobu krajek, byla spojena také se známou **sklářskou výrobou**. V 19. století byla v obci založena továrna na zrcadla a zrcátka. V Lokti, Chodově a Horním Slavkově vznikly **výrobní porcelánu**, přičemž porcelánka v Horním Slavkově (založena 1792) je nejstarší v Čechách.

Řadu expozic, výstav či menších muzeí, obvykle zaměřených na zdejší historii, najdete v řadě místních obcí. Na následujících řádcích přinášíme informace o některých z nich.

Na tradici řemesel na podzim roku 2006 navázal nově otevřený zrekonstruovaný **Statek Bernard** v Královském Poříčí. Statek slouží jako krajské **centrum tradičních řemesel** lákající návštěvníky na živé ukázky tradičních řemesel a možnost vyzkoušet si ze široké nabídky řemesel rozmanité tvůrčí techniky. Na Statku Bernard je mj. zábavně naučné centrum řeky Ohře. To pomocí interaktivních modelů představuje návštěvníkům **zajímavosti z celého toku**

řeky, tedy od jejího pramene v bavorských Smrčinách až po Litoměřice, kde se pak vlévá do Labe. Dominantou výstavy je obří model Ohře.

Na statku Bernard najdete i Muzeum řemesel. Při této **interaktivní** prohlídce s průvodcem se podíváte do **zemědělské** expozice, kde se dozvíte, jak se dříve zpracovávalo mléko, obilí a mouka, probíhala zabijačka, uvidíte starodávnou **mlátičku v pohybu** nebo si budete moci zkusit **vymlátit obilí** pomocí cepu. Chloubou expozice ve stodole je sbírka **historických kočárů** včetně panských, barokních saní. Dozvíte se i tajemství výroby porcelánu, které se Číňanům dařilo před ostatním světem skrývat více jak 2.000 let. Zdroj: <http://www.statek-bernard.cz/30-muzeum-remesel/>.

Na hradě **v Lokti** je stálá expozice o historii hradu, muzeum porcelánu a výstava středověkého útrpného práva. V Lokti je dále otevřena stálá expozice umělecké knižní vazby, a muzeum mobilní svět představující např. dětskou drezínu z roku 1820, historické kočárky, kočáry a další různá „odstrkovadla“.

Obr. č. 64: Mobilní muzeum v Lokti

Zdroj: <http://www.vcerejsi-svet.cz/muzeum/>

V Chodově je pro veřejnost přístupná Sín historie města zachycující historii a vývoj města. **V Horním Slavkově, v Krásně a v Sokolově** můžete navštívit pobočky Muzea Karlovarského kraje. Dozvíte se zde informace z historie zdejších měst, dozvíte se mnohé o hornictví a těžbě na Sokolovsku, o životě zdejších obyvatel, či se zúčastníte různorodých přednášek. V Krásně je Hornické muzeum, které je pobočkou Krajského muzea. Je situováno na místě historického cínového dolu Vilém, který byl s řadou přerušení činný až do 90. let 20. století. Vlastní muzeum doplňuje řada expozic o těžbě a zpracování rud a uhlí, dále jsou zde vystaveny historické důlní vlaky.

Obr. č. 65: Hornické muzeum v Krásně

Zdroj: Muzeum města Sokolov

V Habartově pak můžete zavítat do Muzea bezpečnostních sborů, které je otevřeno od r. 2009 a poutavě vypráví o historii četníků v obci a okolí. V muzeu se koná řada společenských a vzdělávacích akcí, z velké části spojené s bezpečností, Policí ČR apod. (Zdroj: <https://www.facebook.com/muzeum.bezpecnostnich.sboru.habartov>).

V Kraslicích je veřejnosti přístupná expozice věnovaná historii a současnosti tzv. Kraslické dráhy. Najdete ji v bývalé nádražní restauraci v Kraslicích. Jsou zde exponáty traťových mechanismů, součásti železničního svršku, návěstidla, sdělovací technika atd. Část výstavy se zaměřuje na železniční dopravu a přepravu. Kromě exponátů (stroj na tisk lepenkových jízdenek, dopravní kancelář, místo k sezení ve stylu motorového vozu M152.0, promítání filmů s železniční tematikou aj.) zde najdete i různé dokumenty, plány stanic a jiné písemnosti věnované vlastní historii Kraslické dráhy. (Zdroj: <http://www.mkd.websnadno.cz/>).

Výše uvedená muzea jsou atraktivní nejen pro návštěvníky regionu, jejich nabídka představuje i možnost smysluplného využití volného času pro obyvatele regionu, především pro rodiny s dětmi.

2.10.3 Zaniklé obce

V regionu, kde dnes působí MAS Sokolovsko, se kdysi rozprostíraly souvislé nepřerušované lesy. Ty byly pojmenovány po tehdejších vládci a majiteli - **Císařský les**. Název se udržel až do konce II. světové války. Se změnou mnoha názvů zdejších míst, které byly počestěny, byl také tento název přejmenován na nový - **Slavkovský les**, který se používá dodnes.

Lidé zde už žili celá dlouhá staletí. Vytvářeli hodnoty, kterým se ještě dnes musíme obdivovat. Ve dvacátém století do pravidelného rytmu života zasáhla válka, největší v lidských dějinách. Lidské osudy byly zpřetrhány, život krajiny byl zničen, Slavkovský les přestal být místem, jakým kdysi býval.

Po válce, kdy bylo téměř veškeré německé obyvatelstvo ze zdejších obcí odsunuto za hranice tehdejší ČSR, se rozsáhlé pohraničí téměř okamžitě vyliidnilo a zůstaly jen opuštěné domy. České obyvatelstvo z vnitrozemí jen pomalu přicházelo do zdejších drsných míst. V roce 1946 vláda rozhodla o zřízení velkých vojenských prostor na území tehdejší republiky - Vojenské výcvikové tábory (VVT). Jedním z nich byl zdejší region, za jehož centrum byla vybrána obec Prameny. Rozhodnutí dramaticky změnilo celou oblast tehdejšího Císařského lesa. Dotčeny byly všechny obce, které se v prostoru budovaného VVT nacházely.

Vojsko začalo využívat jednotlivé budovy bývalých vesnic pro výcvik ostrých střelb a celé vesnice tak pomalu vymazávala z mapy světa. Objev bohatých ložisek kvalitního uranu na zdejším území a potřeba Ruska si jej zajistit pro nastávající konflikt se Západem znamenal, že na nátlak Ruska začalo Československo s těžbou této rudy. Armáda proto musela své léta budované pozice vyklidit a prostor opustit. Aby za sebou vojáci zahladili stopy, většinu těžce poškozených domů tehdejších vsí vojáci buldozery srovnali se zemí. Na celé ploše Císařského lesa tak vznikl liduprázdný prostor. Zmizely kříže, boží muka, sochy ve vesnicích, památníky obcí, vzácné relikvie a veškeré stopy po životě dávných zdejších obyvatel.

O některých místech je dochována spousta informací, kreseb, starých i malovaných pohlednic, a naopak o některých místech se nedochovalo téměř nic a pamětníci stárnou a umírají. Naštěstí jsou v regionu obyvatelé, kteří mají zájem o uchování historického dědictví našich předků i pro budoucí generace. Tak vznikají knihy, publikace o zaniklých obcích, mlýnech i dalších památkách, které podávají svědectví o tom, jak dříve naši předchůdci žili a bojovali s mnohdy drsnou přírodou.

V regionu, který zahrnuje i MAS Sokolovsko došlo k zániku téměř 50 obcí, osad a samot. Na území Slavkovského lesa se nachází několik členských obcí Místní akční skupiny Sokolovsko

o.p.s. Největší počet zaniklých obcí (osad) ve Slavkovském lese spadá pod město Březová. Mezi částečně zaniklé, či zcela zaniklé obce lze zařadit následující obce nalézající se na území Slavkovského lesa.

Tab. č. 73: Seznam zaniklých obcí v oblasti Slavkovského lesa v regionu MAS

Název obce	Zánik			Nejvyšší počet obyvatel
	zcela	částečně	obnova	
Alberov	ANO		Na jiném místě	2019
Arnoltov		ANO		400
Bukovany	ANO			1612
Bystřina	ANO			169
Čistá	ANO			2082
Dolní Hluboká			ANO	424
Dolní Žitná	ANO			569
Dvory	ANO			není známo
Háje na Teplou				159
Horní Žitná	ANO			Spojeno s Dolní Žitnou
Hraničná	ANO		ANO	1253
Kamenice		ANO		376
Kostelní Bříza		ANO		355
Krásná Lípa	ANO			880
Lazy Dolní	ANO			není známo
Lazy Horní		ANO		864
Lobzy	ANO			381
Milešov	ANO			201
Milíře	ANO			102
Ostrov	ANO			343
Paseka	ANO			92
Podstrání		ANO		není známo
Prameny		ANO		1527
Rudolec		ANO		268
Smrkovec	ANO			731
Studánka	ANO			281
Tisová		ANO		1052
Třídolí	ANO			383
Týmov	ANO			129
Údolí		ANO		není známo
Vranov	ANO			570
Bošířany	ANO			423
Kfely	ANO			376

Zdroj: Studie proveditelnosti projektu *Obnova reliktů zaniklých obcí Slavkovského lesa*, <http://mas-sokolovsko.eu/projekty/obnova-reliktu/>

MAS Sokolovsko realizovala v letech 2011-2012 projekt „Obnova reliktů zaniklých obcí Slavkovského lesa“ zaměřený na záchranu pozůstatků obcí a uchování tohoto dědictví pro budoucí generace. Níže uvedené fotografie byly pořízeny v rámci tohoto projektu.

Obr. č. 66: Relikty po zaniklých obcích

Hřbitov v Arnoltově čítá několik desítek náhrobků

Židovský hřbitov a nepatrné pozůstatky se dochovaly po zaniklé obci Krásná Lípa

Z obce Týmov zbyl jen podstavec pomníku

Obec Ostrov připomíná uprostřed zeleně jen několik sloupků k oplocení a pozůstatky božích muk

Pozůstatek pomníku připomíná na lesní křižovatce obec Studánku.

Zaniklou obec Smrkovec ne zrovna nejlépe připomíná špatně opravený pomník.

Sklepení a zbytky zdí připomínají zcela zaniklou obec Paseku

I Horní Žitnou uprostřed bolševníku prezentuje pozůstatek pomníku obětím válek.

Daleko lépe prezentuje šikovnost obyvatel Sukovce kamenný mostek přes potok, který dodnes plní svůj účel.

Smírčí kříž u silnice připomíná téměř zaniklou obec Rudolec

Je nutno poznamenat, že zaniklé obce se na území MAS nenacházejí pouze ve Slavkovském lese. Díky poválečnému odsunu německého obyvatelstva a vzniku hraničního pásma v roce 1949 se zaniklé obce nacházejí i **na Kraslicku v Krušných horách**. Mezi zaniklé obce na Kraslicku patří Hraničná, Rolava, Chaloupky, Nová Ves, Stará, Kostelní, Čirá a Černá. (zdroj: M. Némethová: *Historie Kraslicka, diplomová práce, 2010, ZČU v Plzni*)

Obec Chaloupky (Neuhaus) se nacházela v údolí říčky Rolava v údolí mezi lesy Krušných hor. V nadmořské výšce 830 m až 900 m stála obec s až 80 domy. První písemný záznam o obci je z roku 1685, ale vznik osídlení v tomto místě je spojen s rýžováním a těžbou cínu pravděpodobně již dříve. Velikost obce si představíme například podle statistických údajů z roku 1934, kdy v obci působilo 5 hostinců, 3 obchody se smíšeným zbožím, 2 obchody s mléčnými výrobky, jeden obchod s galanterním zbožím, obchod s ovocem a zeleninou. Přímou v obci byla na počátku 20. století v provozu pletárna, výroba nití a pila. Obyvatelé ale většinou

za prací docházeli do přádelen a železáren v Nejdku, někdy až do Saska. Další možností obživy byla výroba tradičních domácích výrobků – paličkování krajek a výroba rukavic. Zemědělská činnost zde nebyla rozvinutá díky nadmořské výšce, pěstovaly se zde především brambory. Po odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce byly domy postupně strženy, poslední v 50. letech 20. století. Dnes lze stěží poznat, že toto místo bylo kdysi obydleno.

Obr. č. 67: Současná podoba Chaloupeckého údolí

Zdroj: foto vlastní

Dalším příkladem zaniklé obce V Krušných horách je obec Rolava nacházející se severně od Přebuzi. První písemná zmínka je z roku 1556, počátek osídlení je opět spjat s těžbou cínu. Za druhé světové války byl poblíž zpracovatelský závod k těžbě cínu a zajatecký tábor. S místem se pojí řada legend, nicméně není znám žádný pamětník, který by podal svědectví o skutečné historii zajateckého tábora a přilehlé továrny. Dnes je rozpadlý objekt volně přístupný.

Obr. č. 68: Zbytky bývalé továrny na zpracování cínu na Rolavě

Zdroj: foto vlastní

Po odsunu německého obyvatelstva z obce Rolava nedošlo k jejímu znovuosídlení a obec byla roku 1951 začleněna do pohraničního pásma. Dnes se zde nachází několik domů, které jsou určeny k rekreaci.

Obr. č. 69: Osada Rolava

Zdroj: foto vlastní

Obr. č. 70: Osada Rolava v zimě

Zdroj: foto vlastní

Poválečný odsun německého obyvatelstva a vznik hraničního pásma znamenal zánik i dalších obcí na Kraslicku. Například obec Hraničná měla v roce 1847 302 obyvatel, v roce 1930 byla již průmyslovou obcí s 1 252 obyvateli. Její poloha byla přímo na hranici se Saskem. Před druhou světovou válkou zde byla škola, hasičský sbor, pošta, celnice, četnická stanice, kino, koupaliště, továrna, řemeslníci, obchody. Po vysídlení německého obyvatelstva a vytvoření hraničního pásma byla v roce 1955 obec srovnána se zemí. Až do roku 1967 sem byl vstup přísně zakázán.

(Zdroje: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?menu=11&okr=3409>,
<http://podzemi.myotis.info/rolava/rolava.htm>)

Dále řada obcí „padla“ při **dolové činnosti**. Ty šťastnější byly pouze o pár set metrů či kilometrů posunuty.

MAS Sokolovsko o.p.s. realizuje na svém území projekty, které jsou zaměřeny nejen na současné potřeby obyvatelstva regionu, ale má v úmyslu realizovat i projekty, které uchovají kulturní a historické dědictví pro budoucí generace.

2.10.4 Zvláště chráněná a další přírodně hodnotná území

Území MAS Sokolovsko může návštěvníky lákat také zajímavými zvláště chráněnými a dalšími přírodně hodnotnými územími. Velkoplošné chráněné krajinné oblasti Slavkovský les je věnována samostatná kapitola. Zde uvádíme další přírodní zajímavosti Sokolovska.

Mezi nejzajímavější území patří na Kraslicku národní přírodní rezervace (NPR) Rolavská vrchoviště, která zahrnuje Velké jeřábí jezero a Velký močál. Dále pak přírodní památka (PP) Přebuzské vřesoviště, ležící na náhorní plošině nedaleko Přebuzi.

Obr. č. 71: Národní přírodní rezervace Velké jeřábí jezero

Zdroj: Drosera, sdružení ochrany přírody a krajiny, <http://www.droserabublava.cz/images/6.jpg>

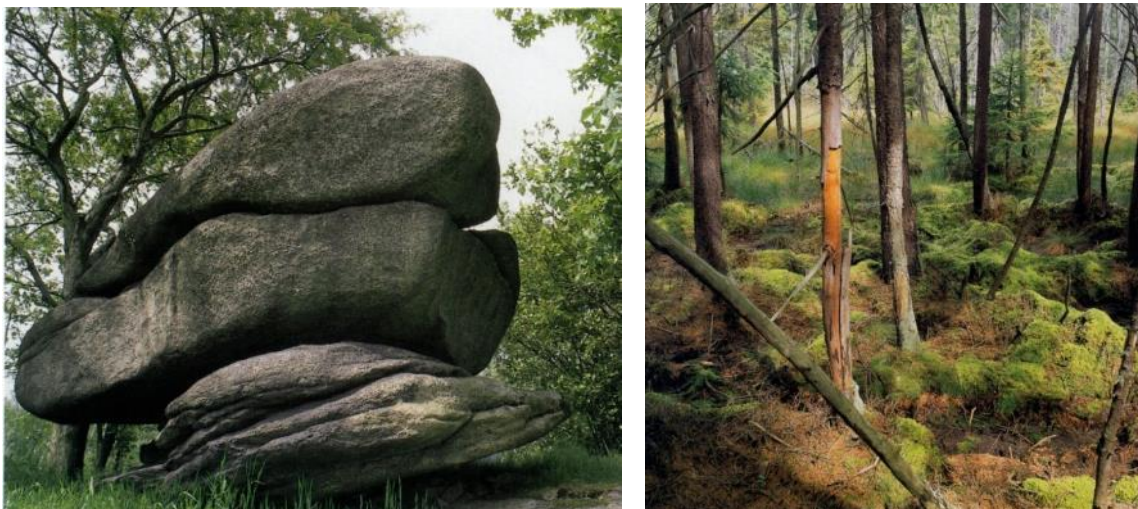
Obr. č. 72: Krajina u Velkého jeřábího jezera

Zdroj: foto vlastní

V Krušných horách se pak nachází přírodní památky (PP) Rašeliniště Haar, (PP) Kamenný hřib a nedaleko Oloví pak přírodní rezervace (PR) V rašelinách a přírodní památka (PP) Studenec.

Obr. č. 73: Přírodní památka Kamenný hřib a rašeliniště Haar

Zdroj: foto vlastní

Opomenout nelze ani turisty známou a hojně navštěvovanou přírodní památku (PP) Rotava, které se lidově říká Rotavské varhany. Mohutná odkrytá stěna, tvořená 12metrovými, vějířovitě rozloženými hranoly, které skutečně připomínají varhanní píšťaly. Tato skalní stěna byla v minulosti odkryta kamenolomem.

Obr. č. 74: Přírodní památka Rotava

*Zdroj: Drosera, sdružení ochrany přírody a krajiny,
<http://www.droserablava.cz/images/4.jpg>*

Při řece Ohři je to pak přírodní památka (PP) Údolí Ohře (nejde samozřejmě o celé údolí řeky, která protéká Čechami v délce téměř 300 km, ale pouze o její přírodně pozoruhodný úsek mezi

novým silničním mostem přes řeku u Sokolova a okrajem obce Staré Sedlo) a národní přírodní památka (NPP) Svatošské skály. U obce Rovná se nachází přírodní rezervace (PR) Rašeliniště u Myslivny. Posledním maloplošným chráněným územím je přírodní památka (PP) Moučné pytle. Podrobnější popis těchto ZCHÚ, které se nacházejí v CHKO Slavkovský les, uvádíme v samostatné kapitole věnované CHKO Slavkovský les.

Významným přírodním územím jsou i již zmiňované **Krušné Hory**, v našem případě jejich západní část. Toto 120 km dlouhé pohoří tvoří přirozenou hranici mezi Českou republikou a Německem. Zachovalá příroda je turisty hojně navštěvována jak v letním tak především v zimním období, kdy přitahuje milovníky zimních sportů.

Z evropského systému ochrany přírody **NATURA 2000** nezasahuje na území MAS žádná ptačí oblast, je zde však řada evropsky významných lokalit. Největší lokalita je rozsáhlé **Krušnohorské plató**, o něž se MAS Sokolovsko dělí s Karlovarským okresem. Další rozlohou menší lokality jsou **Tisovec**, **Šibeniční vrch**, **Vysoký kámen**, antropogenně vzniklá **Pískovna Erika** a **Výsypka Matyáš** a dále **Nadlesí**, **Krásenské rašeliniště**, **Ramena Ohře**, **Kaňon Ohře**, **Medvědí rozhledy a U bunkru**. (Zdroj: Natura 2000, <http://www.nature.cz/natura2000-design3/subtext.php?id=1805>).

Obr. č. 75: Pískovna Erika

Zdroj: foto vlastní

Území MAS patří spolu se svým okolím do geologicky velmi rozmanité oblasti, která svou strukturou a rozsahem představuje unikum nejen v rámci Česka, ale dokonce i v širším evropském měřítku. Povrch země a zde probíhající procesy nám pomáhají nahlédnout do tajemství historie naší planety a vlivu jejího vývoje na lidskou civilizaci, na její ekonomický a kulturní vývoj. Z důvodu ochrany tohoto fenoménu vznikl Česko-bavorský geopark Egeria (2. v ČR k 5/2013), jehož cílem není pouze ukázat geologickou sféru této oblasti, ale i spojit ji s přírodními a historickými zajímavostmi a vytvořit tak komplexní mezinárodní celek.

Součástí geoparku **Egeria** o rozloze **2 500 čtverečních kilometrů** je takzvaný **oherský prolom**, tedy propadlina, která je **geologicky nejaktivnější oblastí Českého masivu**. Ačkoli nejmohtnější geologické projevy v ní ustaly před pěti miliony let, přetrvávají v ní tektonika, vulkanismus, vývěry termálních vod nebo i seismická aktivita. Geologickou pestrost území podtrhují ložiska hnědého uhlí, keramických surovin, rud a drahých kovů, výskyty vzácných nerostů a nesčetné minerální prameny. Mnoho míst je chráněno jako přírodní památky. V Síti evropských geoparků je Česko - bavorský geopark jedinečný svým přeshraničním charakterem a jedním z největších svojí rozlohou. **Území MAS Sokolovsko je zahrnuto do parku celou svou rozlohou.** (Zdroj: <http://www.geopark.cz/>).

2.10.5 Cyklistika

Cyklistická doprava již po řadu let neustále nabývá na oblibě i významu. Je jednou z nejrozšířenějších forem trávení volného času. Roste však také význam cyklistické dopravy pro přepravu osob do zaměstnání nebo do škol. S rostoucí oblibou a zároveň množstvím lidí, kteří se této aktivitě věnují, roste i vybavenost cyklotrasami a cyklostezkami. Povrch zájmového území nabízí možnosti pro cyklisty různého stupně zdatnosti, od rovinných tras vedoucích údolím řeky Ohře až k samotným trasám na hřebenech Krušných hor či Slavkovského lesa. Cyklisté mohou využít síť cyklotras, které kombinují dopravu po komunikacích III. třídy a ostatních komunikacích (polní, lesní cesty) nebo cyklostezky, které jsou přednostně určeny pro cyklisty, pěší, nebo in-line bruslaře a na které je zakázán vjezd motorovým vozidlům. Tento druh cyklistických komunikací je mnohem bezpečnější, neboť nedochází ke kontaktu cyklistů a motorových vozidel.

Na území Karlovarského kraje je přibližně 2 000 km cyklotras, z toho více než 500 km se nachází na území MAS Sokolovsko. Cyklotrasy jsou postupně rozšiřovány a jejich popisy aktualizovány tak, aby vás co nejvíce informovaly o zajímavostech v místech, kudy po nich budete projíždět. Cyklotrasy totiž často vedou kolem oblíbených turistických cílů: památek, přírodních zajímavostí apod. Na kole také můžete zdolat některou z mnoha naučných stezek a zároveň se tak dozvědět něco nového.

Tab. č. 74: Cyklotrasy na území MAS Sokolovsko

Trasa č.	Průběh cyklotrasy	Délka km
6	Cyklostezka Ohře (113km) úsek Mostov - Loket	28
2017	K.Vary - H.Slavkov (Uran) - Třídolí - Hrušková - Sokolov	28
2135	Slatina - Jedlová - Stará Voda - Lázně Kynžvart - Kladská - Prameny - Krásno	35
2136	Kynšperk nad Ohří - Kolová - Horní Lazy - Kladská	23
2074	Jindřichovice – Oloví – Krajková – Habartov	16
2178	Sokolov, žst – Krajková – Liboc – Mlýnská – Kraslice	26
2179	Kaceřov – Habartov – Josefov – Hřebeny, žst.	14
2181	Krajková, rozc. – Libnov – Studenec	4
2182	Svatava – Lomnice – Boučí, rozc. – Dolní Nivy	12
2183	Studenec – Skelná Huť (Leopoldovy Hamry)	5
2184	Josefov - Hrad Hřebeny (Hartenberk)	7
2244	Kynšperk - Kamenný Dvůr - Mokřina	5
2245	Dobroše - Kynšperk - Kolová	3
2246	Kolová - Libavské Údolí - rozc.pod Smrčným	4
2247	Kynšperk - Kamenný Dvůr - rozc. u Trojice	5
2248	Mokřina - rozc. u Trojice - Libava	4
36-3	Luby - Kostelní - Kraslice - Bublava - Rolava	31
2043	Tisová - Stříbrná - Horní Rotava - Rotava - Jindřichovice - Háj - Dolní Nivy	20
2044	Rolava - Přebuz - Šindelová - Favorit - Mezihorská - Horní Rozmyšl - Dolní Nivy	20
2045	Favorit - Horní Rotava - Kraslice	13
2073	Rotava - Studenec - Oloví - Boučí	14
2074	Jindřichovice - Oloví - Krajková - Habartov	16
2178	Sokolov - Krajková - Mlýnská - Kraslice	26
6	Cyklostezka Ohře (113km) úsek Loket - Radošov	98
362	Klášter Teplá - Bečov - Horní Slavkov - Loket	36
2012	Vintířov - Chodov - Nová Role - Velký Rybník - Hroznětín	26
2016	Loket - Hory - Nová Role	13
2017	Karlovy Vary, Doubí - H.Slavkov - Hrušková - Sokolov	28

Zdroj: <http://www.zivkykraj.cz/cz/aktivity/cyklotrasy-v-karlovarskem-kraji-341>

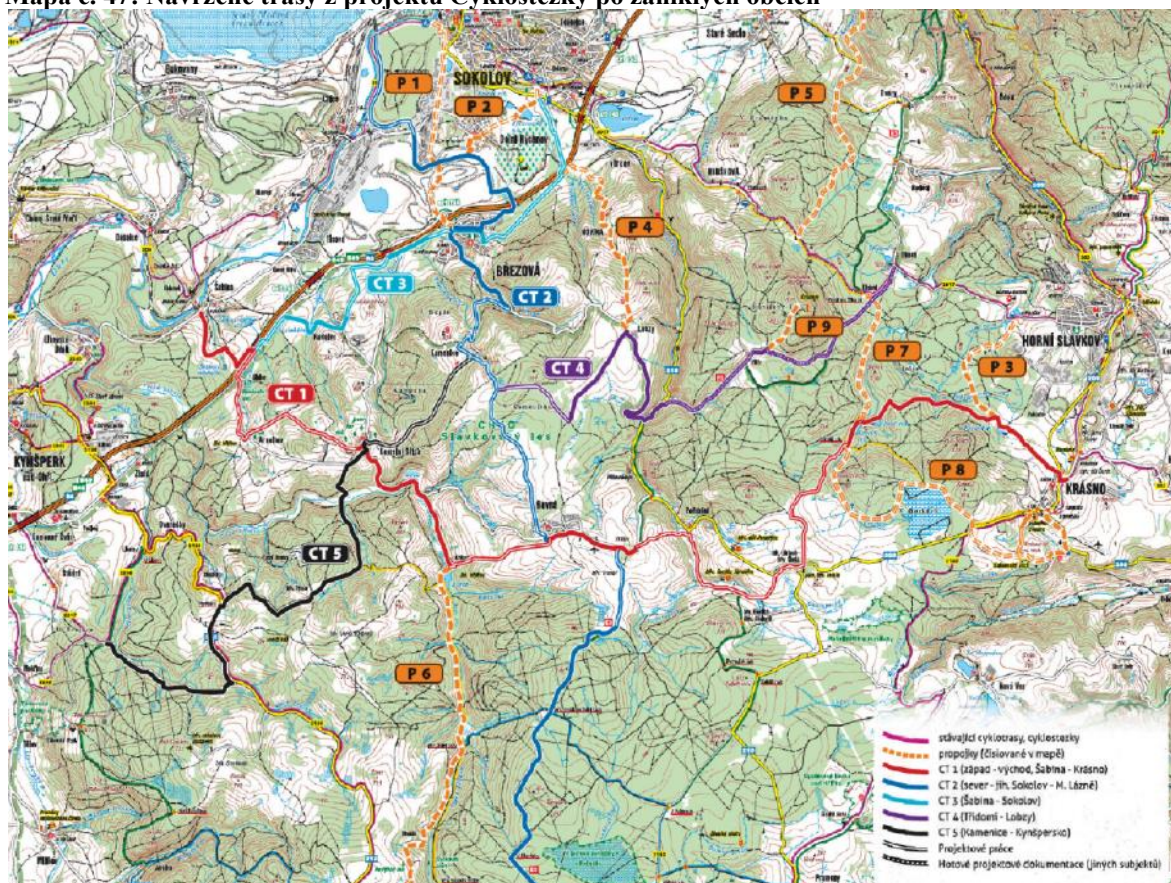
Na území MAS se nachází 7 značených cyklotras na Kraslicku a 16 značených cyklotras na Sokolovsku. (Zdroj: <http://www.kr-karlovarsky.cz/Cyklo/cyklotrasy/>, staženo dne 30.1.2013).

Takřka celé území MAS je protknuto v západo-východním směru páteří cyklostezkou Ohře (národní cyklotrasa č. 6), která vede z Chebu až do Perštejna podél řeky Ohře, a v Karlovarském kraji prochází 4 regiony (Chebsko, Sokolovsko, Karlovarsko a Ostrovsko). Cyklostezka je na celém území MAS hotová, poslední úsek ze Sokolova do Královského Poříčí byl dokončen v roce 2011. (Zdroj: http://www.kr-karlovarsky.cz/Cyklo/rozvoj/Vystavba_cs_ohre.htm, http://www.kr-karlovarsky.cz/Cyklo/rozvoj/cyklo_ohre/204_Ohre.htm, staženo dne 5.2.2013).

Z páteří cyklostezky Ohře je možno se napojit i na další cyklostezky vedoucí např. údolím řeky Svatavy, po rekultivovaných výsypkách či Slavkovským lesem. (Zdroj: <http://www.sokinio.cz/cyklotrasy.htm>, staženo dne 5.2.2013).

MAS Sokolovsko se aktivně zapojila do snahy rozšířit množství cyklotras a cyklostezek na svém území. Proto ve spolupráci s obcemi Horní Slavkov, Krásno, Březová, Rovná, Šabina, Dolní Rychnov a Sokolov zrealizovala projekt s názvem **Cyklostezky po zaniklých obcích Slavkovského lesa a jejich napojení na systémy v sokolovské kotlině**. Projekt byl realizován za finanční podpory programu ROP Severozápad a jeho cílem bylo vytipovat, zmapovat a vyprojektovat cyklotrasy po katastrech výše uvedených obcí a měst. Mapka takto nově navržených více než 40 km tras pro cyklisty následuje. Je nutno zmínit, že projekt by nebylo možné zrealizovat bez finanční podpory dotčených obcí a bez vstřícné spolupráce organizací typu CHKO Slavkovský les, Lesy ČR atd.

Mapa č. 47: Navržené trasy z projektu Cyklostezky po zaniklých obcích

NAVRŽENÉ CYKLOTRASY

Název Start-cíl	Průjezdní body	Popis	Délka (km)
CT 1 červená Šabina - Vranov - Krásno	Šabina (cyklostezka Ohře) - Arnoltov - Velká Halič - Kostelní Břiza - Krásná Lípa - Rovná - Vranov - Podstrání - býv. Chaloupky - Čistá - Komáři rybníky - Piskoviště - Krásno - cyklotrasa 2135	Páteční cyklotrasa Slavkovským lesem vesměru Z-V, spojnice řeky Ohře a Krásna	25,4
CT 2 modrá Sokolov - Rovná - Kladská	Sokolov (CS Ohře) - Antonínův most - arboretum Antonín - lesopark Dolní Rychnov - Březová - Kamenice - úvozem - Rovná - Vranov - Vranovská pole - býv. hájenka Dolní Lazy - Hvězda - Kladská (CT 2136)	Páteční cyklotrasa Slavkovským lesem vesměru S-J, spojnice Sokolova a Mariánských Lázní	24,2
CT 3 tyrkysová Arnoltov - Březová - Sokolov	Estakáda R6 u Arnoltova - Rudolec - Mýšina - podél silnice II/606 - „nudle“ podél R6 - ČOV - Březová - hasičárna - podjezd pod R6 - golfové hřiště - Rychnovský rybník - podjezd pod II/210 - Lobežský potok (CS 2017)	Příměstská cyklotrasa	10,2
CT 4 fialová Třidomí - Lobzy - Kamenice	Třidomí (CT 2017) - Třidomí (háj.) - Milíře (Krudum) - Lobežský potok (KČT) - II/210 - Lobzy - pískovka - Kamenice (točna)	Krudumská cyklotrasa	11,7
CT 5 černá Kamenice - Kostelní Břiza - Malá Libava	Kamenice - Kostelní Břiza - Tři rybníčky - Studánka - údolí Malé Libavy na II/212 - U Trojice	Malá Libava	12,7
CELKEM			84,2 km

NAVRŽENÉ PROPOJKY CYKLOTRAS

Název / Start-cíl	Průjezdní body	Délka (km)
P 1 Sokolov (cyklostezka Ohře) - Dolní Rychnov - Březová	CS Ohře - klášter - gymnázium - Sokolovské strojírny - Dolní Rychnov - lesopark Dolní Rychnov - podél silnice přes kruhové objezdy u Březové - Březová	4
P 2 Lesopark Dolní Rychnov - Rychnovský rybník	Lesopark Dolní Rychnov - Dolní Rychnov (náměstí) - Rychnovský rybník	1,5
P 3 Piskoviště - Horní Slavkov	Piskoviště - Tábor XI - Horní Slavkov (U Pulečka)	2,5
P 4 R6 - Lobzy	Most R6 u golfového hřiště - chatky Vítkov - Novina - Lobzy	4,1
P 5 Pomník (Hrušková) - Supí potok	Pomník (Hrušková) - Supí potok - Loket (zatáčka)	5,7
P 6 Krásná Lípa - Lazy	Krásná Lípa - Dolní Lazy - Lazy	6,4
P 7 Třidomí (háj.) - Komáři rybníky	-	7,7
P 8 Komáři rybníky - Krásno	Komáři rybníky - V Borkách - rozhledna Krásno - Krásno	7,8
P 9 Milíře-Krudum	-	1,5
CELKEM		41,2 km

Zdroj: <http://mas-sokolovsko.eu/wp-content/uploads/2011/05/letak-cyklostezky-2013-05.pdf>

O významu cyklo dopravy v Karlovarském kraji svědčí i fakt, že kraj má svou vlastní Strategii rozvoje cykloturistiky a cyklodopravy v Karlovarském kraji (ke stažení zde: <http://www.kr-karlovarsky.cz/NR/ronlyres/AE4DFF39-A372-4579-A412-95127DB80B6D/0/StrategieCyklo2010.pdf>).

2.10.6 Zimní sporty

Bavíme-li se o volnočasových aktivitách, nelze opomenout ani **zimní radovánky**.

Pravděpodobně nejnavštěvovanější je SKI areál **Bublava**, kde je každoročně v provozu několik vleků a děl na umělé zasněžování, od ledna 2013 zde navíc funguje i společný skipas s německým Skiweltem Schöneck, který je od Bublavy vzdálený 15 km. (Zdroj: http://www.bublava.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=34&Itemid=54&lang=cs, staženo dne 5.2.2013).

V Kraslicích jsou k dispozici dva vleky – Krajka a Sapporo, na Stříbrné ve Skiareálu Lišák pak jeden vlek. Pro běžkové lyžování jsou vhodné podmínky jak v Krušných horách, tak ve Slavkovském lese. Některé běžecké tratě jsou i strojově upravovány. Například tratě v okolí Březové, kde je napojení i na trasy, kterými se lze dostat až do Mariánských Lázní. Dále územím MAS Sokolovsko prochází upravovaná Krušnohorská lyžařská magistrála vycházející z Bublavy přes Přebuz a dále až na Chomutovsko a s napojením na udržované lyžařské trasy v sousedním SRN.

. (Zdroj: <http://www.e-chalupy.cz/skiarealy-sjezdovky/kraslice-krajka/>).

V případě turistické infrastruktury pro zimní sporty lze určitě nalézt možnosti dalšího vylepšování a zaktraktivňování.

Obr. č. 76: Mapa Ski Centra Bublava

Zdroj: Lyžařská škola JPK Bublava, <http://www.jpj.cz/cs/pobocky/krusne-hory-bublava.html>

2.10.7 Turistika

K létu neodmyslitelně patří **koupání, turistika, vodáctví či cyklistika**. Území MAS Sokolovsko nabízí možnosti pro zimní i letní koupání. Celoroční provoz je v sokolovském bazénu. O poznání více je přírodních i uměle vytvořených vodních nádrží sloužících ke koupání. Na Vítkově, v těsné blízkosti Sokolova, je to především vodní nádrž Michal, která byla napuštěna před několika málo lety. Kromě této doposud největší vodní plochy, určené ke koupání přibude v horizontu několika let i několikanásobně větší jezero Medard. Dalšími známými a v letních měsících hojně využívanými lokalitami jsou koupaliště Bílá Voda v Chodově (venkovní koupaliště), Šindelová (rybník Tajch), Habartov-revitalizovaná oblast zvaná Boden, kde kromě koupání je k dispozici in-line okruh pro bruslaře a malá dětská hřiště. Využít lze i řeku Ohři, jak se tomu děje například v Kynšperku u vodáckého kempu nebo u vodáckého tábořiště v Lokti. Tento výčet není úplný, jelikož ke koupání slouží množství dalších nádrží, rybníků, jezírek, zatopených lomů apod.

Pro milovníky **turistiky** se na území MAS Sokolovsko nachází celá řada naučných a různě tematicky zaměřených stezek. I zde je potenciál na zlepšování stávajícího turistického značení a doplnění turistického značení v atraktivních oblastech, kde je nyní nedostatečné, např. cesta na rozhlednu Krudum.

Mezi Lomnicí a Vintířovem se nachází naučná stezka (NS) s názvem *Velká krušnohorská výsypka*. Tento více než 3 km dlouhý naučný okruh vede po rekultivované části výsypky a zabývá se především botanikou, zoologií a ekologií. Další naučné trasy doprovázejí cyklostezky, jednou z nich je *Naučná stezka na cyklostezce Královské Poříčí – Loket*, druhou pak *Naučná stezka na cyklostezce v Sokolově*. Obě se zabývají přírodovědou a naukou o regionálních přírodních památkách.

Další naučnou stezku nalezneme v Kynšperku nad Ohří, kde se nachází *Naučná stezka Nad rybníkem Sýkorák*, která je zaměřena na historii, geologii, lesnictví, botaniku a zoologii. V Sokolově se nachází *Naučná stezka Botanická stezka Sokolov*, zaměřená na historii sokolovských parků, botaniku a ekologii. *Naučná stezka v Královském Poříčí*, která končí na statku Bernard, nás seznamuje s kulturními i architektonickými památkami, historií, hornickou minulostí, přírodními zajímavostmi, minulostí i současností železniční trať i tzv. Buštěhradské dráhy. *Naučná stezka Lítovská výsypka* je zaměřena na geologii, hornictví, ekologii, rekultivaci krajiny po povrchové těžbě. (Zdroj: <http://www.majnek.cz/cyklotrasy/Nau%C4%8Dn%C3%A9%20stezky%20KV%20kraje.pdf>, 2009, staženo dne 25.2.2013).

Mezi Bublavou a Kraslicemi lze navštívit *Naučnou stezku Cestami horníků, jež* je zaměřena na geologii, hornické, přírodní památky a historií. (Zdroj: <http://prirodakarlovarska.cz/clanky/170-naucna-stezka-stopami-horniku>, staženo dne 5.2.2013).

Další naučná stezka vede z Kraslic do Klingenthalu.

Dále se na území nacházejí dvě naučné stezky sdružení Permon Horní Slavkov – *Uranová Golgota* a Hřebeny – *Olověný Hartenberg*. Město Oloví je zřizovatelem *Naučné stezky Oloví*.

V roce 2010 vznikl Poznávací okruh Zaniklé obce Březovsko, o celkové délce 63,5 km, který vede po osmnácti částečně nebo úplně zaniklých obcích. Obsahuje dvě trasy – okružní 20 km značená zelenou značkou a červená liniová z Březové na rozcestí turistických tras Pod Dolským Mlýnem (pod vrcholem Lesného). (Zdroj: http://vary.idnes.cz/nova-stezka-zavede-turisty-do-zaniklych-obci-sokolovska-pe3-/vary-zpravy.aspx?c=A100827_150908_vary-zpravy_alt, staženo dne 5.2.2013; Informační leták, zaniklé obce na Březovsku).

Pro vyznavače **vodáctví** se na území MAS nachází jedna z nejoblíbenějších vodáckých řek, **Ohře**. Tato řeka je **splavná** (až na výjimky) **prakticky po celý rok** a je to druhá nejlépe tekoucí řeka z celé ČR. Její potenciál i počet vodáků, kteří ji navštíví, každoročně stoupá. Mimo klasických kanoí je zde v současné době možné se setkat i s kajaky a moderními rafty.

Pro vodáky je zajímavý její vodácký terén spojený s relativně malým stupněm obtížnosti a tudíž vhodný jak pro pokročilé tak i pro začátečníky. Dalšími klady jsou výborná dostupnost hromadné dopravy (tok řeky kopíruje železniční trať), stabilní podnebí, dobře dostupné kulturní památky ležící blízko toku, zajímavá krajina a také čistota vody na horním toku. Spolu s těmito lákadly přitahuje rok od roku Ohře vodáky zlepšujícím se zázemím – vybavenost kempů a ubytoven, možnosti občerstvení, půjčovny lodí apod. O vodáky i samotnou Ohři již od roku 2007 pečuje občanské sdružení Vodácká Ohře. Na jejích stránkách se lze dočíst informace o řece, splavnosti, kempech a dalším zázemí, apod.

I přestože je řeka v poslední době vodáky hodně vyhledávána, zůstává nabídka tábořišť a kempů podél toku pod úrovní poptávky. Využít lze tábořiště v Lokti (přístupné i automobily), Karlových Varech (u loděnice), Hubertusu (přístupné na lodi z druhého břehu), Radošově (u jezu), Vojkovicích (na fotbalovém hřišti) a Klášterci nad Ohří. Vzhledem k tomu, že řeka protéká CHKO Slavkovský les, CHKO Střední Poohří a přírodním parkem Stráž nad Ohří, je volné táboření po většinu toku zakázáno. Ubytovaní v pensionech lze najít již v podstatě v každé větší vesnici, kterou řeka protéká. V Karlových Varech je možné využít vodácké ubytovny (u loděnice). (Zdroj: <http://www.poohri.cz/vodacka-ohre>).

Obr. č. 77: Ohře v Lokti

Zdroj: <http://www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Ohre-%E2%80%93-Vodackou-stezkou-do-Karlovyh-Varu-i-Slavko.aspx>

V posledních letech se stává (nejen pro vodáky) velmi oblíbený festival Folková Ohře. S řekou jsou samozřejmě spojeny i další akce, jako odemykání a zamykání řeky, čištění řeky apod. (Zdroj: <http://www.padlo.cz/clanky/800/jubilejní-desaty-ročník-folkové-ohře-24-26-8-2012.html>).

2.10.8 Ubytování

Návštěvníky mohou lákat nejrůznější zajímavosti a pamětihodnosti Sokolovska. Ovšem na území musí být pro návštěvníky k dispozici dostatečná návštěvnická infrastruktura. Jedním z ukazatelů této návštěvnické infrastruktury **je možnost ubytování pro návštěvníky** území. Z dostupných statistických dat pro rok 2013 vyplývá, že na území MAS Sokolovsko mají návštěvníci k dispozici 9 hromadných ubytovacích zařízení typu hotel nebo motel, 29 penzionů, 4 turistické ubytovny, 4 kempy nebo chatové osady a 15 ostatních ubytovacích zařízení. Což představuje dohromady 61 zařízení poskytujících ubytovací možnosti. Ubytovací zařízení jsou rozprostřena po území MAS Sokolovsko, nejvíce jich je dle statistických dat v Kraslicích, dále v Lokti, na Bublavě, v Kynšperku nad Ohří a na Stříbrné. Zajímavé je, že v největší městě v Sokolově pouze 4.

Při porovnání tohoto ukazatele pro území MAS Sokolovsko s územími sousedních MAS, zjistíme, že nejvíce zařízení poskytujících ubytovací služby je na území MAS 21, konkrétně 113, z čehož je 71 hotelů. Což je významný rozdíl zvláště s přihlédnutím k faktu, že území obou MAS jsou do rozlohy přibližně stejně velká. Ovšem nesmíme zapomenout, že na území MAS 21 se nacházejí světoznámé lázně Mariánské Lázně, kde se nachází drtivá většina těchto ubytovacích zařízení. Ale i při porovnání s územím MAS Krušné hory, které má přibližně poloviční celkovou výměru, MAS Sokolovsko zaostává. Na území MAS Krušné hory se nachází celkem 97 zařízení poskytujících ubytování, nejvíce jsou zde zastoupeny penziony v počtu 46. Přičemž nejvíce ubytovacích možností je v lázeňském městě Jáchymov a ve známém horském středisku Boží Dar. Naopak na území Náš region, které také sousedí s MAS Sokolovsko, nalezneme pouze 16 ubytovacích zařízení, nacházejících se opět převážně v místech, kde jsou známé historické památky, konkrétně Bečov nad Teplou a Teplá.

Tab. č. 75: Ubytovací zařízení

MAS/ r. 2013	celk. výměra (ha)	Hromadná ubytovací zařízení - hotely, motely	Hromadná ubyt. zařízení - penziony	Hromadná ubyt. zařízení - turistické ubytovny	Hromadná ubyt. zařízení - kempy, chatové osady	Hromadná ubyt. zařízení - ostatní	Celkem
MAS Sokolovsko	75 089,74	9	29	4	4	15	61
MAS 21 (ML)	74 017,65	71	24	1	5	12	113
MAS Krušné hory	38 336,43	23	46	6	3	19	97
Náš region	57 561,52	3	8	0	3	2	16

(Zdroj: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/data_pro_mistni_akcni_skupiny_mas)

2.10.9 Image Sokolovska

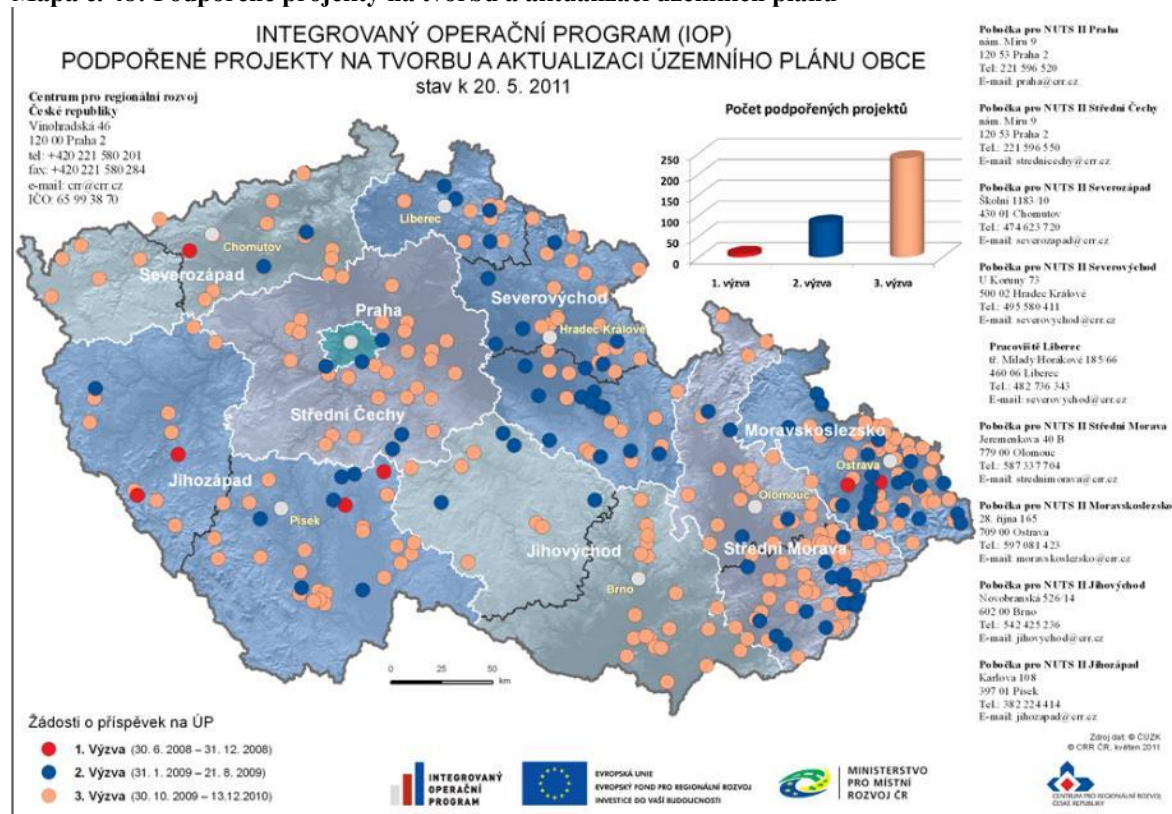
Z uvedeného výčtu památek a nejruznějších zajímavostí Sokolovska, který si rozhodně neklade za cíl být úplným, je vidět, že Sokolovsko je určitě návštěvnický zajímavou lokalitou, která má co nabídnout. Ovšem jak již bylo uvedeno v kapitole o životním prostředí, dle provedeného šetření (Zdroj: Projekt ReSource, <http://www.sokolov-vychod.cz/resource.php>) je image Sokolovska v České republice špatná. 49 % respondentů tohoto průzkumu neumístí Sokolovsko správně na mapě České republiky. Obvykle jej lokalizují do severních Čech spíše na Mostecko. Dle tohoto průzkumu je Sokolovsko atraktivní lokalitou pro pouze 34 % respondentů ze skupiny, kteří ho ještě nenavštívili. Naopak 61 % respondentů ze skupiny, kteří již Sokolovsko navštívili, jej považuje za atraktivní. Takže je zde potenciál pro změnu vnímání regionu Sokolovska u veřejnosti a zvýšení tak jeho přitažlivosti pro návštěvníky z České republiky, ale i ze zahraničí. Rozvoj služeb cestovního ruchu na území MAS Sokolovsko přispěje také k tvorbě nových pracovních míst a pomůže tak ke zlepšení jednoho z nejžehavějších problémů Sokolovska, a to vysoké nezaměstnanosti.

2.11 Rozvojový potenciál

2.11.1 Územní plánování

Jak vyplynulo z dotazníkového šetření v obcích na území MAS Sokolovsko, celkem 32 jich má schválené aktuální územní plány. Zbylých 5 se pak k jejich schválení či přepracování chystá. MAS umožňovala svým členům podání žádosti prostřednictvím Strategického plánu Leader na vypracování územního plánu, za celé programové období 2007 – 2013 však tuto možnost nikdo nevyužil. Další možností pro obce bylo čerpání podpory z programu Integrovaný operační program, jehož opatření bylo cíleno právě na tvorbu územních plánů. Z celého Karlovarského kraje tuto možnost využilo pouze 5 obcí. Lze konstatovat, že obce na území MAS nemají zásadní problémy v oblasti tvorby územního plánu.

Mapa č. 48: Podpořené projekty na tvorbu a aktualizaci územních plánů

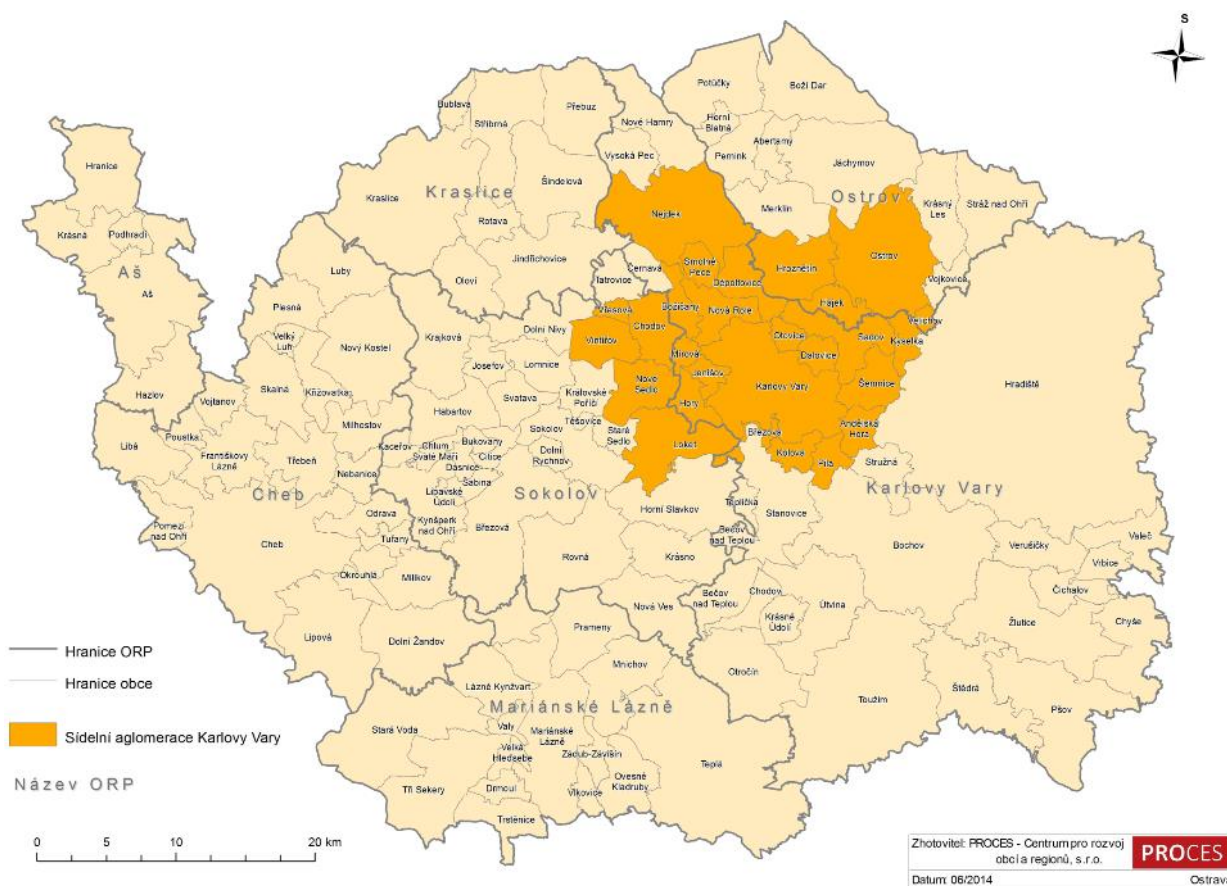
Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/IOP_UP_09_akualizace_2011_5.jpg

V rámci příprav na nové programové období Evropské unie 2014-2020 zpracovávají vybrané sídelní aglomerace tzv. Integrované plány rozvoje území (IPRÚ). Integrovaným plánem rozvoje území se rozumí soubor vzájemně obsahově a časově provázaných aktivit a projektů, které směřují k rozvoji ve vymezeném území, s důrazem na koncentraci a provázanost aktivit a jejich efektivnost.

Do území MAS Sokolovsko částečně zasahuje sídelní aglomerace Karlovy Vary, a to územím 7 obcí: Chodov, Jenišov, Mírová, Vintířov, Nové sedlo, Hory a Loket. Tyto obce tak budou mít možnost těžit ze svého umístění v rámci této aglomerace formou zapojení do konkrétních směrů rozvoje definovaných v rámci IPRÚ.

Mapa č. 49: Sídelní aglomerace Karlovy Vary

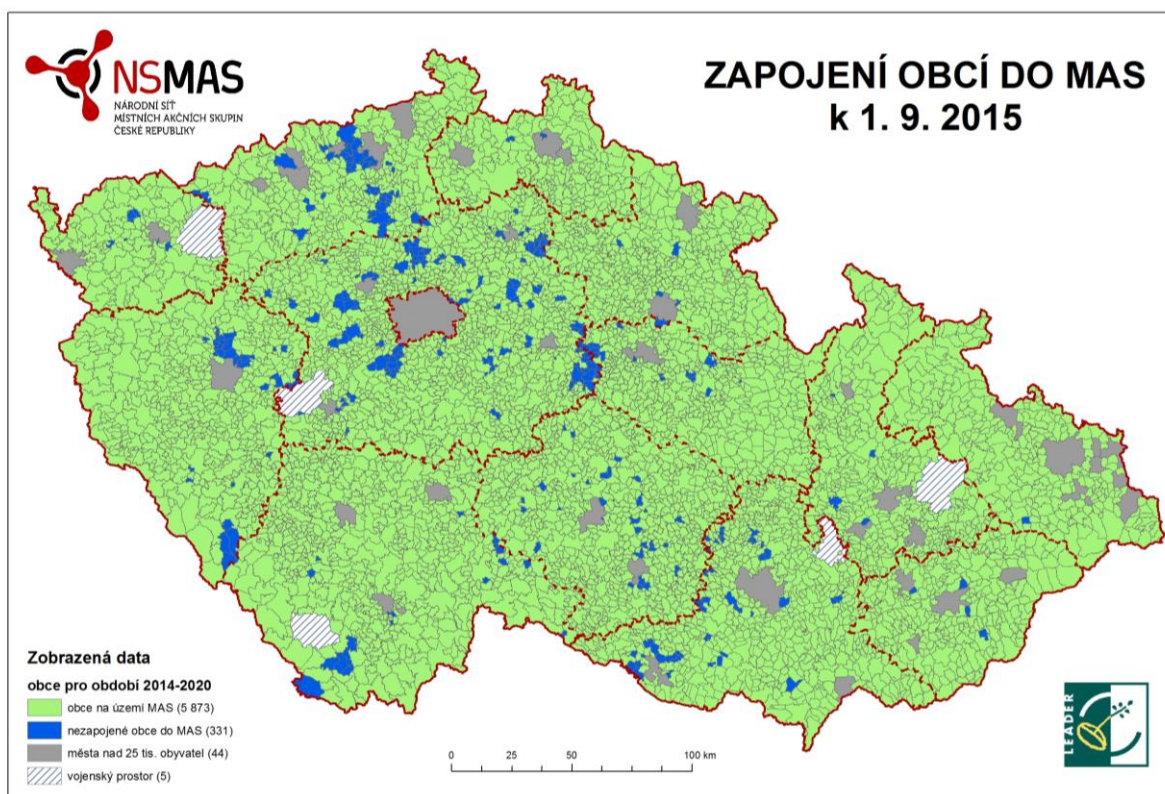

Zdroj: IPRÚ Karlovy Vary, <http://www.kvprojekty.eu/projekty/pripravovane/1057-Prprava-integrované-strategie-pro-Integrovaný-plan-rozvoje-uzemí-Karlovy-Vary/>, staženo 15.8.2014

Pro doplnění územních souvislostí v této kapitole také uvádíme mapu zapojení obcí do MAS České republiky, tj. i v Karlovarském kraji. V Karlovarském kraji působí tyto Místní akční skupiny: MAS 21, MAS Sokolovsko, MAS Kraj živých vod, MAS Krušné hory a MAS Vladař. V případě MAS Kraj živých vod a MAS Vladař přesahuje jejich působnost i do Plzeňského, resp. Plzeňského a Ústeckého kraje.

Mapa č. 50: Mapa zapojení obcí do místních akčních skupin v ČR

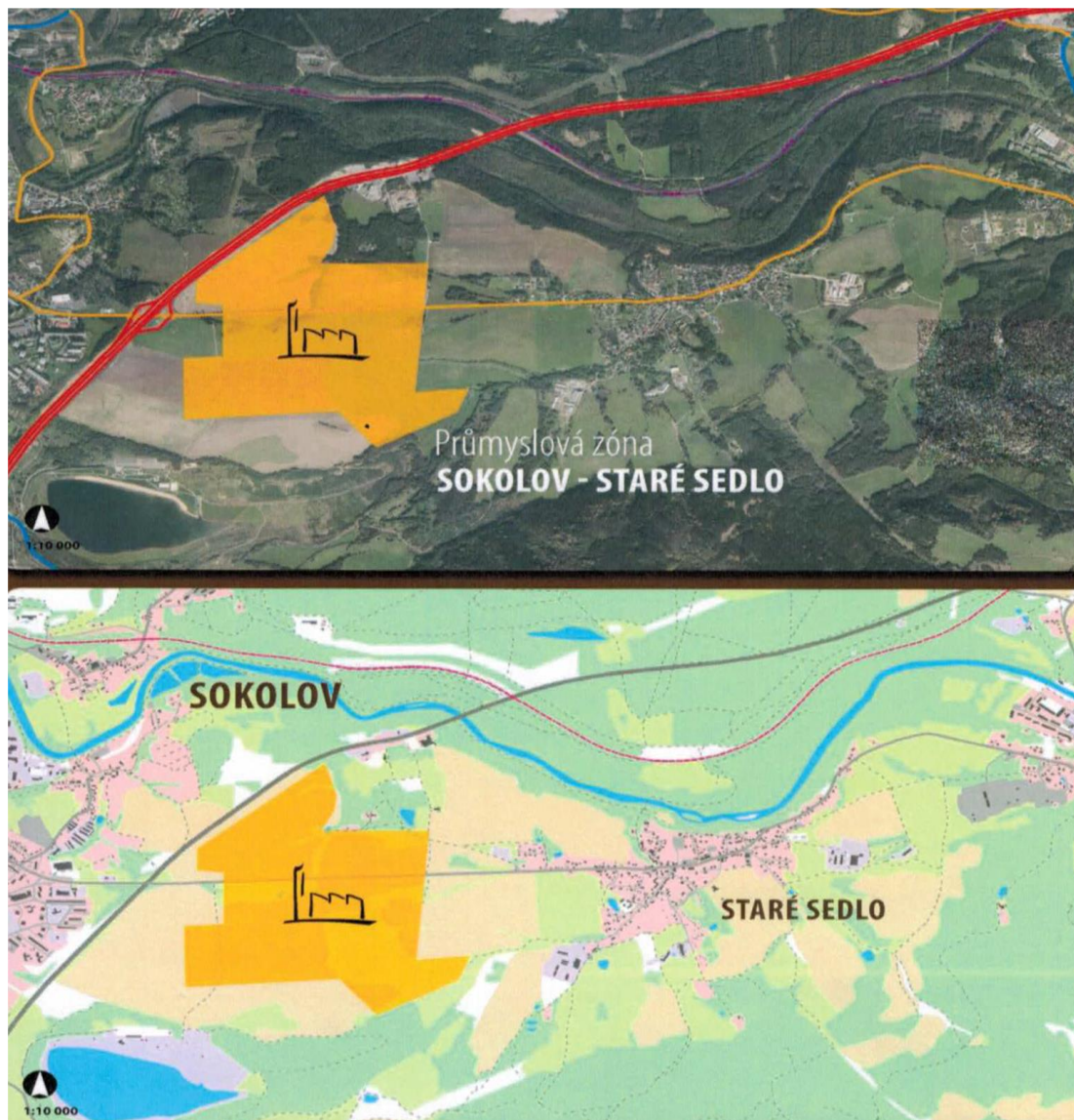
Zdroj: <http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/>

2.11.2 Rozvojová území

Nabídka rozvojových průmyslových ploch, a to jak v rámci areálů řady současných podniků, tak nových území, vč. ploch po rekultivaci (bez infrastruktury), je dostatečná. Jedná se např. o průmyslovou zónu Vítkov (17,9 ha – obec Dolní Rychnov, město Sokolov) z níž je volných ještě přibližně 90 %. Další rozvojové plochy použitelné pro vybudování průmyslových zón se nacházejí v lokalitách Sokolov – Staré Sedlo, Silvestr a Nové Sedlo.

Rozvojová plocha v lokalitě Sokolov – Staré Sedlo má rozlohu 124 ha, z hlediska územně plánovací dokumentace je připravena k využití, jejím vlastníkem je Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. Je zde dopravní napojení na rychlostní komunikaci R6, není zde napojení technické infrastruktury.

Obr. č. 78: Rozvojová plocha v lokalitě Sokolov – Staré Sedlo

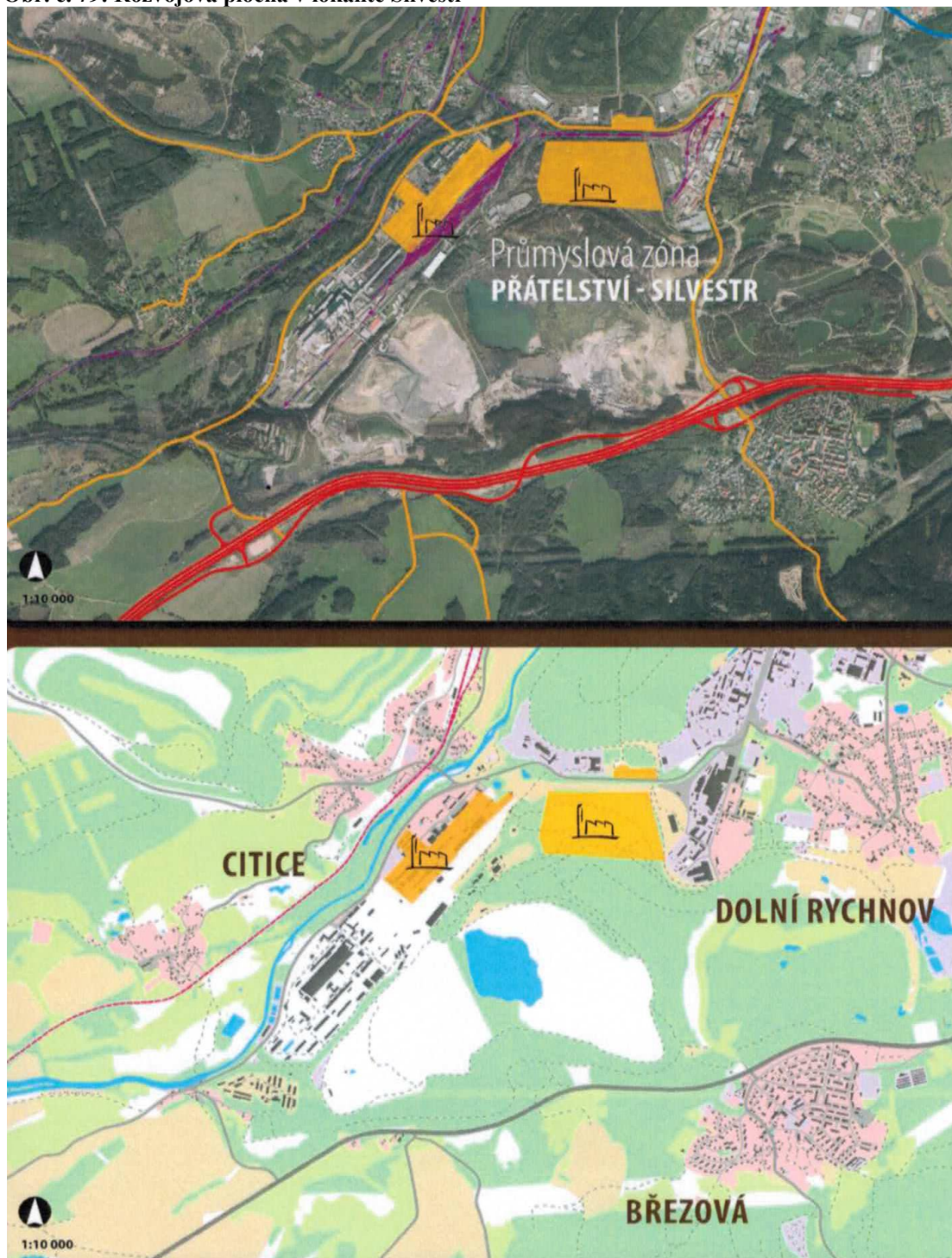

Zdroj: Karlovarský kraj: Rozvojové plochy

Rozvojová plocha v lokalitě Silvestr má rozlohu 45 ha, z hlediska územně plánovací dokumentace je připravena k využití, jejím vlastníkem je Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. Nachází se ve vzdálenosti cca 3 km od rychlostní komunikace R6, je v blízkosti hlavní železniční trati Cheb – Chomutov, jsou zde zavedeny dvě funkční vlečky. Je zde napojení technické infrastruktury: vodovod, kanalizace, plynovod, elektřina, teplo a telekomunikace.

Obr. č. 79: Rozvojová plocha v lokalitě Silvestr

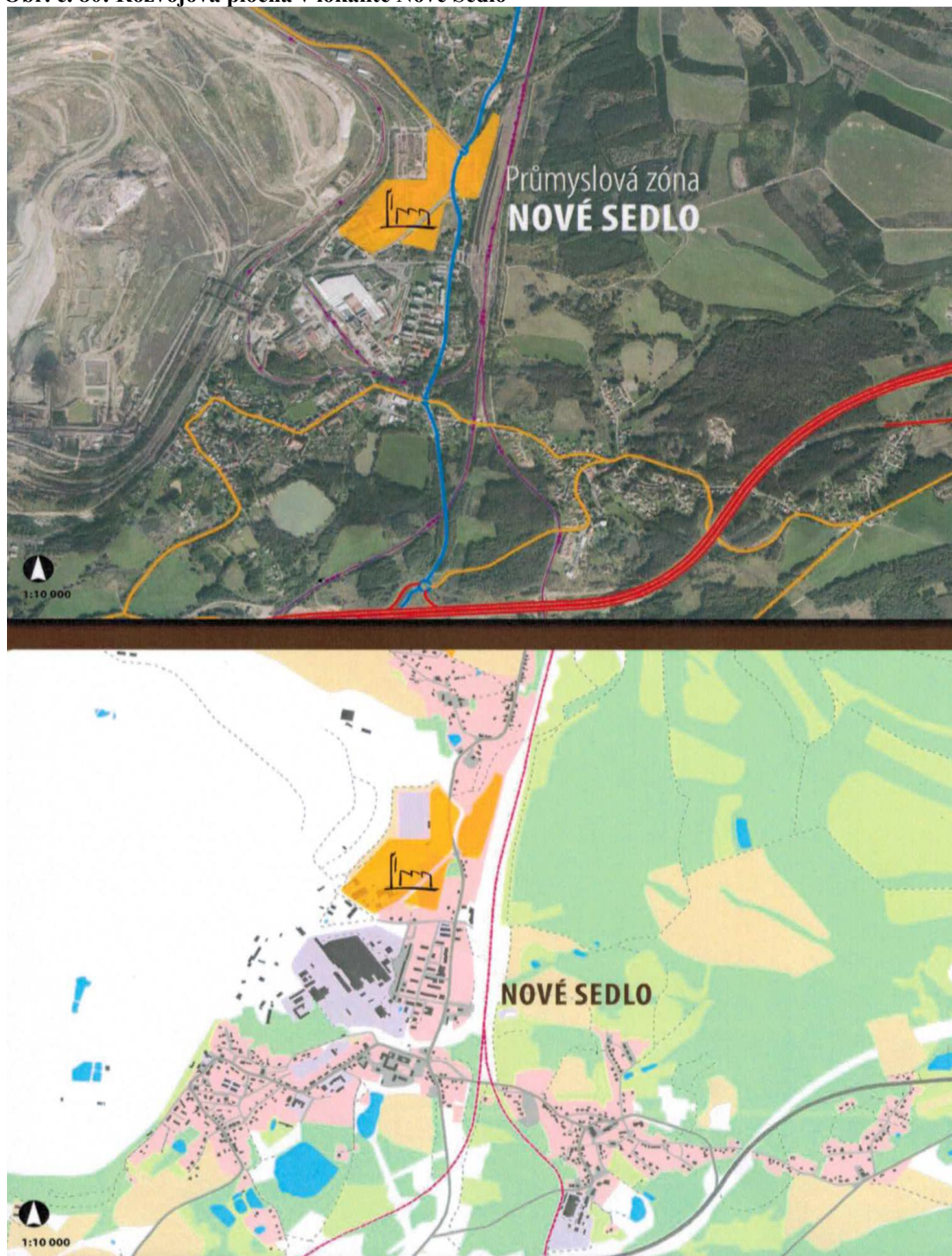

Zdroj: Karlovarský kraj: Rozvojové plochy

Rozvojová plocha v lokalitě Nové Sedlo má rozlohu 10 ha, z hlediska územně plánovací dokumentace je připravena k využití, je v obecním vlastnictví. Z hlediska dopravního napojení se nachází ve vzdálenosti cca 2 km od rychlostní komunikace R6 a v blízkosti železniční trati Loket – Chodov. Z technické infrastruktury je zde napojení na vodovod, kanalizaci, elektřinu, teplo a telekomunikace.

Obr. č. 80: Rozvojová plocha v lokalitě Nové Sedlo

Zdroj: Karlovarský kraj: Rozvojové plochy

Brownfields jsou pozemky a nemovitosti uvnitř urbanizovaného území, které ztratily svoji funkci a využití, jsou opuštěné a podvyužité, často mají ekologickou zátěž a zdevastované výrobní či jiné budovy. Rekonstrukce či revitalizace takové nemovitosti k novému efektivnímu využívání je podporována z fondů EU. Takovýchto brownfields je na území MAS Sokolovsko také několik. Jmenujme např. areál bývalé Tosty v Habartově (4 700 m²), bývalý muniční sklad

v Novém Sedle (108 600 m²), budova Dvorana v Lokti (900 m²), objekt původní obecní školy ve Svatavě (3 400 m²). (Zdroj: Regionální informační systém, staženo 6/2013, <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/prumyslove-zony?nazev=&typNuts=4&krajNuts=CZ041&okresNuts=http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/brownfields?searchStr=&nutsType=5&nuts3=&nuts4=CZ0413&obecHidden=&obec=&nejvhodnejsiZpusobVyuziti=&kvalitativniHodnoceniLokalit=&rozlohaCelkemOd=&rozlohaCelkemDo=>).

2.11.3 Ekonomický potenciál

Jak vyplývá z Regionální zprávy Karlovarského kraje, ekonomická výkonnost Karlovarského kraje i růstová dynamika jsou na nízké úrovni. Karlovarský kraj dlouhodobě zaostává za ostatními regiony Česka. Podle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 je Karlovarský kraj (spolu s Plzeňským a Libereckým krajem) charakterizován dlouhodobým poklesem výkonnosti. Příčinou jsou dopady krize, komplikovaný vývoj v rámci strukturálních změn a v případě Karlovarského kraje také nedostatečné nahrazení nerozvíjejících se nebo zanikajících tradičních výrobních útulů těžby a zpracování hnědého uhlí. Karlovarský kraj je (spolu s Moravskoslezským a Ústeckým krajem) dlouhodobě řazen mezi hospodářsky slabé a strukturálně postižené regiony. Podíváme-li se ve Strategii regionálního rozvoje ČR na období na úroveň ORP, pak dle hodnoty indexu regionální konkurenceschopnosti dosahuje nejhorší hodnoty tohoto ukazatele v Karlovarském kraji SO ORP Kraslice, který je označen jako komplexně nekonkurenceschopný region. Ve Strategii regionálního rozvoje ČR se hovoří o tom, že v komplexně nekonkurenceschopných mikroregionech bude nutné přijmout celou řadu opatření, za účelem zvýšení jejich konkurenceschopnosti – podpora lidských zdrojů, cestovního ruchu, podnikatelských subjektů, doplnění potřebné infrastruktury apod. Dle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 patří mezi hospodářsky problémové regiony na území MAS Sokolovsko ORP Kraslice a ORP Sokolov (dále v Karlovarském kraji také ORP Ostrov a ORP Cheb).

V ekonomické struktuře kraje je nižší zastoupení zpracovatelského průmyslu než v ostatních částech ČR (nižší podíl na zaměstnanosti, tvorbě HPH i tržbách). Podíl zpracovatelského průmyslu na zaměstnanosti byl v Karlovarském kraji v roce 2012 25,8 %, po Praze a Středočeském kraji třetí nejnižší hodnota. Průměr ČR je 26,6 %, ale je silně ovlivněn Prahou. Průměrně v ostatních krajích bez Prahy tvoří zpracovatelský průmysl 30,4 % zaměstnanosti v národním hospodářství (podle VŠPS).

Podíl zpracovatelského průmyslu na tvorbě hrubé přidané hodnoty (HPH) je v Karlovarském kraji pouze 20,6 %, což je s odstupem nejnižší hodnota (kromě Prahy). Průměr u ostatních krajů činí 30,5 %. Hodnoty podílů HPH a zaměstnanosti také ukazují, že v Karlovarském kraji mají aktivity ve zpracovatelském průmyslu spíše jednodušší povahu s nižší přidanou hodnotou a znalostní náročností.

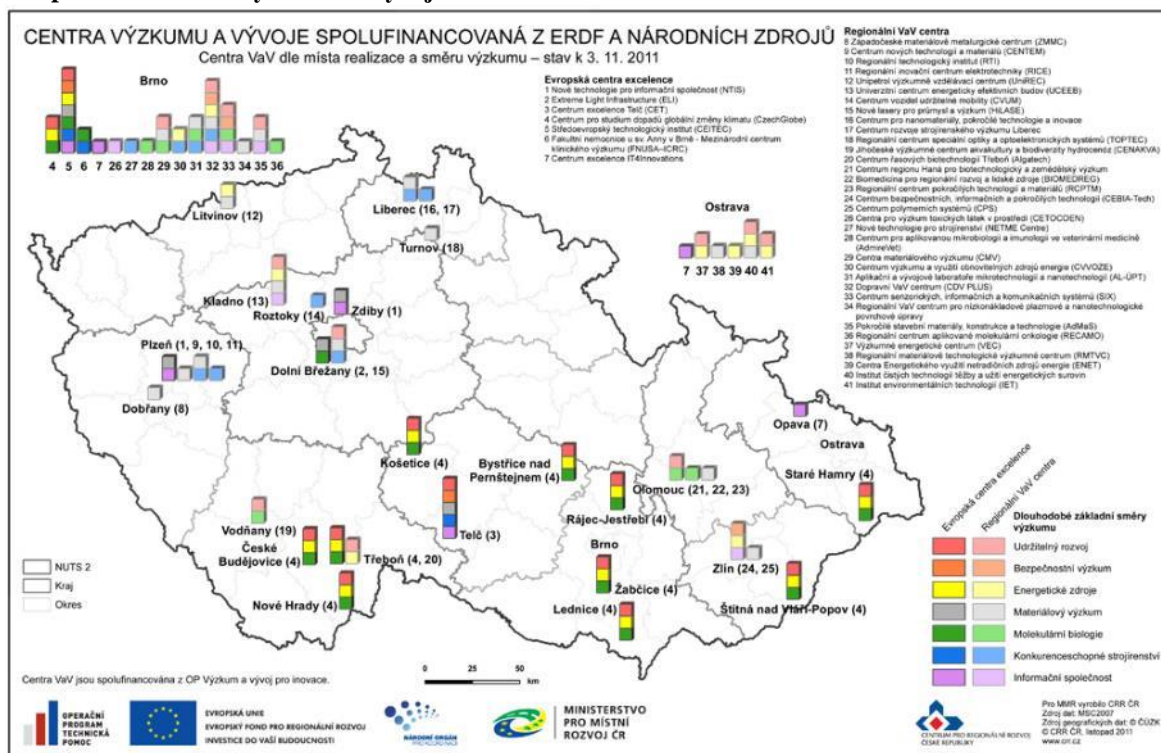
Příčinou nižšího zastoupení zpracovatelského průmyslu v hospodářské struktuře je zejména rozvinutý těžební průmysl (jeho podíl dlouhodobě slabě klesá), výroba elektrické energie (podíl naopak stoupá) a sektor cestovního ruchu a na něj navázaných služeb, který tvoří podle odhadů zhruba 10 % krajského HDP. To jsou nejvýznamnější specifika regionální hospodářské struktury. Ve vnitřním členění zpracovatelského průmyslu, který je zpravidla považován za hlavní hnací motor ekonomiky, hrají nejvýznamnější roli odvětví kovovýroby, výroby skla, porcelánu, keramiky a stavebních hmot.

Inovační systém Karlovarského kraje trpí značně nízkou úrovní vstupů i výstupů. Ačkoliv vysoká míra inovačních vstupů nezaručuje automaticky i adekvátní míru výstupů inovačního systému, velmi malá pozornost věnovaná inovacím a vstupům do inovačního systému v Karlovarském kraji je problémem.

Region je mezi kraji ČR s výrazným odstupem na posledním místě ve výdajích na vědu a výzkum, v počtu výzkumníků i podílu VŠ a odborné zaměstnanosti. V kraji bylo v roce 2011 ve veřejném i soukromém sektoru pouze 102 pracovníků ve VaV, což představuje jen 0,2 % celkové kapacity v ČR. Souhrnné výdaje všech tří sektorů na VaV dosahovaly pouze 0,15 % HDP, což je mezi kraji ČR opět nejhorší výsledek. Tento stav nejvíce ovlivňuje povaha ekonomických aktivit místních firem. Ty se až na výjimky nevěnují systematickému výzkumu či vývoji nebo realizují vývoj na nižších stupních hodnotového řetězce – nejčastěji přizpůsobování výrobků místním trhům nebo inovace sloužící k dohánění konkurence. Situaci zhoršuje absence univerzity či silných výzkumných organizací, které generují výzkumné poznatky a mohou se podílet na jejich aplikaci do firemní praxe různou formou (transfer technologií, vznik spin-off firem apod.). Příмым důsledkem je nízká míra inovačních výstupů a výstupů, které by byly formálně chráněny jako duševní vlastnictví.

Obrovský rozvojový potenciál tedy spatřujeme ve vytvoření nového centra výzkumu a vývoje. Karlovarský kraj je jedním ze 4 posledních krajů České republiky, kde žádné takovéto centrum není. Ideální by byla varianta spolupráce s vysokou školou, která by se v regionu etablovala (možnost i vytvoření pobočky stávající VŠ z jiného regionu).

Mapa č. 51: Centra výzkumu a vývoje

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/mapy-ke-stazeni>

Při podrobnějším pohledu na ostatní dílčí skupiny KZAM vyplývá, že Karlovarský kraj má v porovnání s ostatními kraji nejnižší podíl skupiny Vědeckých a odborných duševních pracovníků (KZAM 2), pouze 5,7 %. Zároveň má ale kraj nejvyšší podíl zaměstnaných v třídách KZAM 8 a 9 – Obsluha strojů a zařízení a Pomocní a nekvalifikovaní dělníci. V třídách KZAM 8 a 9, které zahrnují zaměstnance vykonávající jednodušší práci s nižšími nároky na kvalifikaci, v Karlovarském kraji pracuje 26,5 % zaměstnanců, což je mezi kraji ČR nejvyšší hodnota (průměr za ČR je 21 %).

Dalším palčivým problémem je nízká produktivita práce napříč téměř všemi sektory ekonomiky, nízká vzdělanostní úroveň obyvatelstva a špatná pozice firem v hodnotových řetězcích, z čehož vyplývá orientace na zakázkovou výrobu méně sofistikovaných výrobků s nižší přidanou hodnotou často pro německé odběratele. Tento fakt umožňuje zaměstnávat méně kvalifikovanou pracovní sílu, tím se však brzdí rozvojová úroveň firem a možnost expandovat na vzdálenější trhy.

Významný ekonomický potenciál skýtá pro region oblast cestovního ruchu a služeb v něm. Různorodý krajinný ráz, množství kulturních i technických památek, možnosti rekreačních aktivit a také rekultivovaná území jsou oblasti, ve kterých má region Sokolovska svou sílu. Prostor je zde v rozvoji služeb v oblasti cestovního ruchu a destinačního managementu, k čemuž lze využít také skutečnosti, že se Sokolovsko nachází ve středu tzv. lázeňského

trojúhelníku a na hranici s Německem, a tím ve snížení nezaměstnanosti a zlepšení ekonomiky regionu (viz kapitola Cestovní ruch). (Zdroj: http://www.karp-kv.cz/cz/Inovace/Documents/Regionalni_zprava_Potencial_Karlovarskeho_kraje.pdf, http://www.kr-karlovarsky.cz/region/Documents/PI_Analyza_PRKK_2x.pdf).

2.11.3.1 Lidský potenciál

Lidské zdroje představují klíčovou složku rozvojového a ekonomického potenciálu. Demografické ukazatele poskytují základní charakteristiku populační základny – množství potenciálně dostupných a využitelných pracovních sil a dlouhodobé měřítko vývoje počtu obyvatel, věkové a vzdělanostní struktury populace regionu. Věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva zásadním způsobem ovlivňuje nejen dostupnost pracovních sil, ale také ekonomickou zátěž regionu.

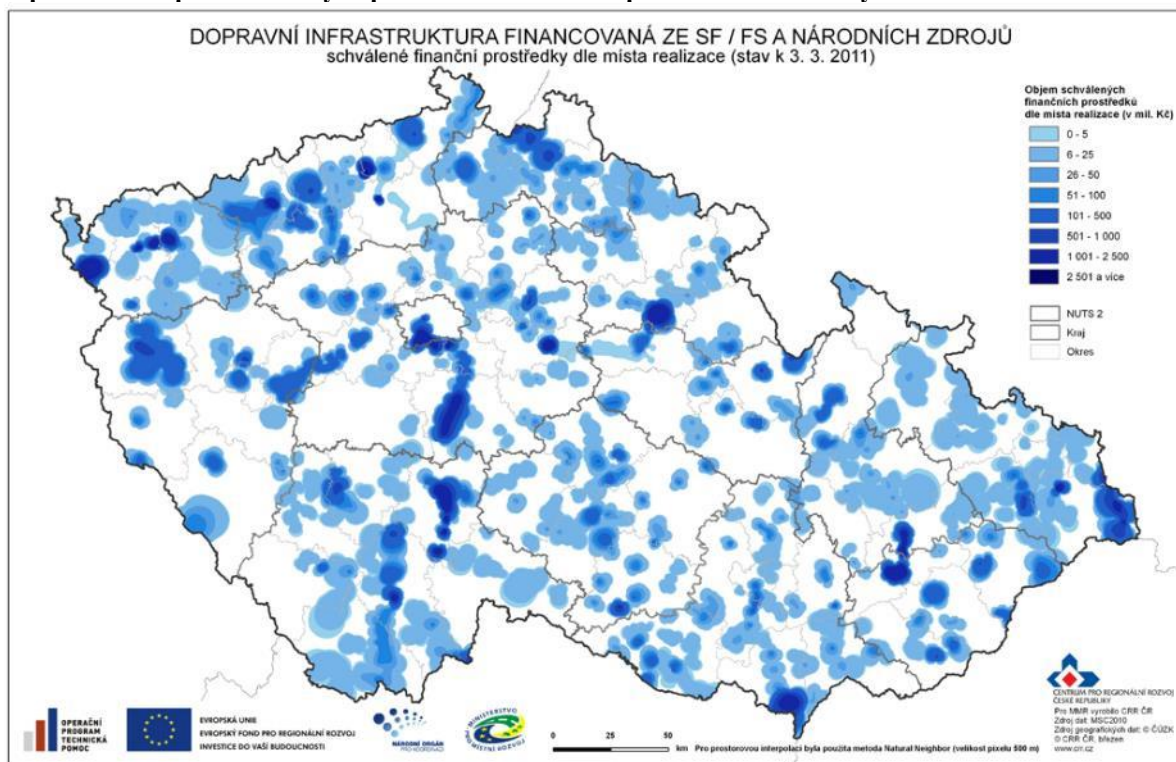
Sokolovsko se vyznačuje nižší mírou osídlení, navíc se dlouhodobě potýká s problémem migrace do větších měst z důvodu lepších vyhlídek na zaměstnání. Stejně tak, jak již bylo zmíněno v relevantních kapitolách výše, je problémem návratnost vysokoškoláků zpět do regionu. Přestože Sokolovsko vykazuje nižší věkový průměr obyvatelstva (viz tabulka č. 6 kapitola Věková struktura obyvatelstva), což by mohlo značit jistou ekonomickou sílu, je tato skutečnost svázána s faktem, že právě mladí lidé tvoří nejpočetnější skupinu nezaměstnaných (viz kapitola Nezaměstnanost). Zároveň je kraj, resp. region, oblastí s vysokým počtem osob pouze se základním vzděláním (22 % - 26 % - viz kapitola Vzdělanostní struktura). Všechna tato fakta úzce souvisí s výše popsanou slabou ekonomickou výkonností regionu.

2.11.3.2 Potenciál vyplývající z kvalit a zlepšení dopravy

Nezbytnou podmínkou pro využití stávajícího potenciálu území MAS Sokolovsko je rozvoj dopravní infrastruktury. Jednou z cest i rozšíření cyklotras a cyklostezek s cílem zvýšení mobility občanů do zaměstnání, úřadů, škol a dalších veřejných i turistických cílů.

Mapa č. 52: Čerpání dotovaných prostředků v rámci dopravní infrastruktury

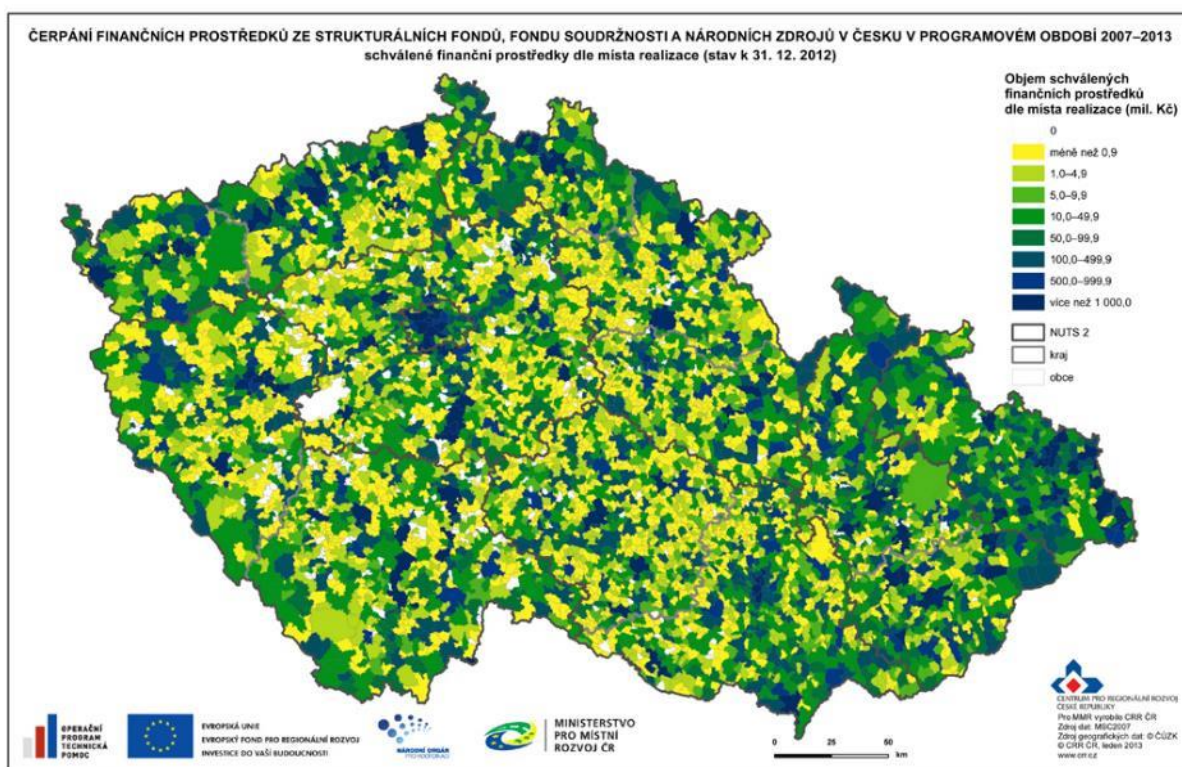

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Doprava_Interpol_2011.jpg

2.11.4 Potenciál vícezdrojového financování

Jednou z možností, jak do regionu přilákat finanční prostředky, je bezpochyby využívání čerpání ze strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů. Přehled tohoto čerpání za období 2007 - 2013 dokládá následující mapka. Lze konstatovat, že náš region dosáhl průměrného čerpání v porovnání s ostatními regiony České republiky.

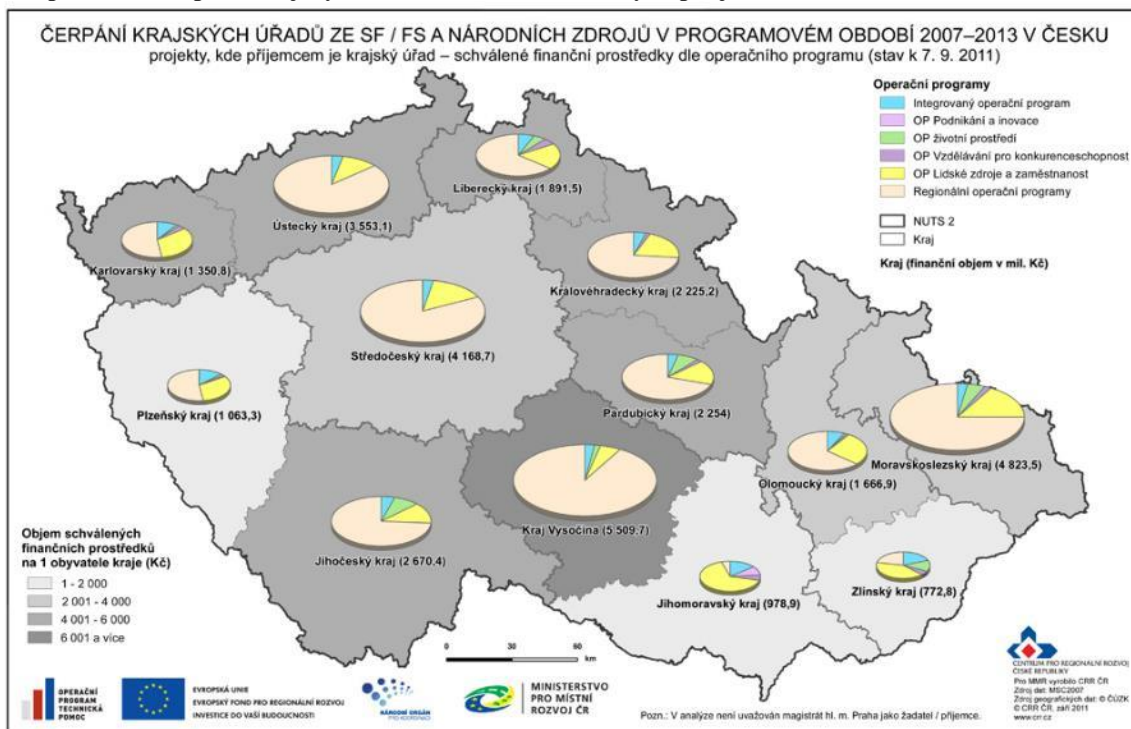
Mapa č. 53: Čerpání finančních prostředků

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Cerpani_2011_fin_2012.jpg

Zajímavé je sledovat, jak se čerpání chopil samotný krajský úřad Karlovarského kraje. Na 1 obyvatele kraj čerpal v období 2007 - 2013 (k 7.9.2011) 4 000 Kč – 6 000 Kč. Nejvíce finančních prostředků bylo čerpáno v rámci ROP Severozápad, poté z OP Lidské zdroje a zaměstnanost a Integrovaného operačního programu. Bohužel poměrně málo projektů směřovalo do OP Podnikání a inovace, OP Vzdělávání pro konkurenceschopost a do Operačního programu Životní prostředí. V porovnání s Libereckým krajem (který je svou rozlohou našemu kraji nejpodobnější) bylo v Karlovarském kraji čerpání nižší o zhruba 0,5 mld. Kč.

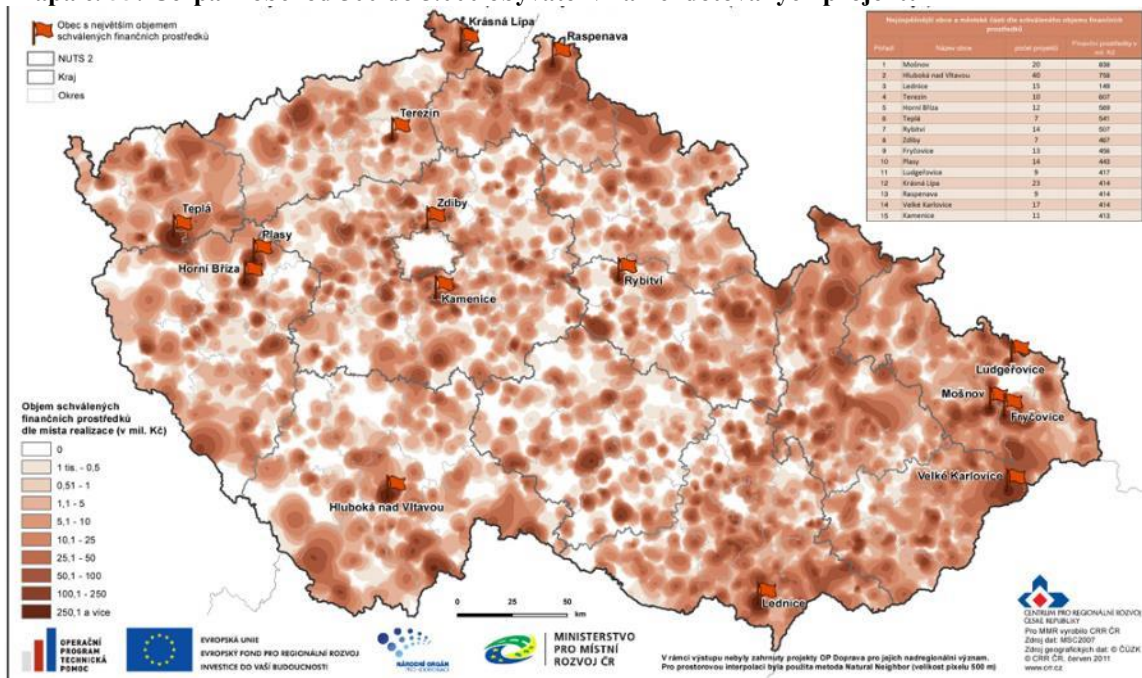
Mapa č. 54: Čerpání krajských úřadů v rámci dotovaných projektů

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Kraje_2011_diag.jpg

Ovšem pro potřeby MAS Sokolovsko je mnohem důležitější sledovat čerpání u menších obcí, konkrétně u obcí mezi 500 a 5.000 obyvateli, bylo na našem území nejvíce prostředků z dotovaných projektů získáno na Kraslicku a na Sokolovsku.

Mapa č. 55: Čerpání obcí od 500 do 5.000 obyvatel v rámci dotovaných projektů

Zdroj: http://www.risy.cz/Files/Images/mapy/mapy_ke_stazeni/Obce_500_Interpol_2011_UPRAV.jpg, stav k 4.5.2011

2.12 Analýza problémů a potřeb

Následující odstavce stručně shrnují jednotlivé kapitoly analytické části SCLLD z hlediska problémů a potřeb.

Obyvatelstvo

Na území MAS Sokolovsko dochází k **poklesu počtu obyvatel**. V porovnání s celorepublikovým průměrem má Sokolovsko mladší věkovou strukturu, ale i zde se projevuje obecný **trend stárnutí populace**. Z hlediska vzdělanostní struktury je na Sokolovsku velký podíl osob s **nízkým vzděláním** a naopak malý počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Do budoucna je potřeba zvyšovat kvalitu života na Sokolovsku a hledat nové možnosti na trhu práce, aby nedocházelo k odlivu obyvatel, především vysokoškoláků, z regionu.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- pokles počtu obyvatel, nízká vzdělanost
  - programový rámec OP ZAM – oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování, zaměstnanosti, sociálního podnikání a prorodinných opatření
  - programový rámec IROP – SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy, SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi, SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

Najdou-li obyvatelé na venkově pracovní uplatnění sladěné s možností péče o rodinu a budou-li na venkově zajištěny služby, kvalitní vzdělávání a dopravní obslužnost, nebude v takové míře docházet k odlivu obyvatel z venkovských oblastí do měst.

- stárnutí populace
  - programový rámec OP ZAM – oblast sociálních služeb a sociálního začleňování
  - programový rámec IROP – SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy, SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi

Školství a vzdělávání

Oblast školství řeší několik problémů. Jedním z nich je **kvalifikace učitelů**. V regionu působí mnoho učitelů, kteří nesplňují zákonem předepsanou kvalifikaci. Stejně tak je nedostačující aktuální průběžné další vzdělávání pedagogů, a to už od učitelů/učitelek v mateřských školách až po pedagogy ve středním školství. Pouze soustavné celoživotní vzdělávání pedagogických pracovníků může zajistit **aktivní užívání moderních metod výuky**, které mohou zajistit např. bezproblémový nástup do školní docházky, tedy přechod z MŠ na ZŠ či připravenost dětí, žáků v oblasti **obecných základních kompetencí**. Stejně tak klíčové je vzdělávání pedagogů ve smyslu získávání **kompetencí pro práci se všemi skupinami dětí**, tedy ne jen s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také s dětmi nadanými či talentovanými. Základním prvkem pro takový přístup by mělo být kritické myšlení jak na straně pedagogů, tak na straně dětí, žáků, studentů a aplikace inovativním forem vzdělávání přímo do výuky. Z této potřeby pak vyplývá nutnost přizpůsobit podmínky pro takovou podobu vzdělávání přímo ve školských zařízeních, a to ne jen technické, ale také personální.

Dalším problémem v této oblasti je nesoulad vzdělávacích programů a požadavků na trhu práce a následný **nesoulad mezi kompetencemi absolventů a požadavky zaměstnavatelů**. S tím pak souvisí **vysoká nezaměstnanost absolventů škol a mladých lidí**. Do budoucna je stěžejní vyřešení problematiky nezaměstnanosti a dosažení souladu mezi požadavky trhu práce, kvalitou a složením oborů středních škol v regionu a dostupností vysokoškolského vzdělání v regionu. Možným řešením je navázání efektivní komunikace a spolupráce mezi rodiči, zástupci škol a potencionálními zaměstnavateli a také důraz na osvětu při volbě dalšího studia zaměřeného na konkrétní představu o budoucí profesi žáka. Důležitá je také kvalita vzdělávání v mateřských a základních školách s důrazem na obecné kompetence žáků. Příležitostí pro další rozvoj může být zlepšení nabídky vysokoškolského vzdělání v regionu.

S oblastí vzdělávání souvisí také otázka **kapacity předškolních zařízení a mimoškolních zařízení**. Z místního šetření vyplynulo, že je nedostatečná kapacita pokrytí služeb o dítě, především pak v období prázdnin. Rodiče dětí tak musí řešit otázku zajištění **hlídání pro děti v době prázdnin**. Podobně je tomu i v době školního roku, kdy provozní doba školních družin a školek ne vždy koresponduje s pracovní dobou rodičů. Tuto potřeby by mohla pokrýt adekvátní nabídka letních táborů a příměstských táborů, dětských skupin, mateřských center.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- kompetence učitelů, obecné kompetence žáků, práce se všemi skupinami dětí

- programový rámec IROP – SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
- programový rámec PRV – článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech b) Mateřské a základní školy

Samotnému naplňování SC 2.4 IROP bude předcházet zpracovávání místních akčních plánů v oblasti mateřského a základního školství. MAS Sokolovsko bude aktivně zapojeno do projektů tvorby místních akčních plánů na svém území. Je zde také souvislost s paralelně zpracovávanými krajskými akčními plány pro oblast středního školství. A v neposlední řadě s těmito identifikovanými problémy a potřebami souvisí plánovaná animační činnost MAS Sokolovsko v rámci OPVVV.

- nesoulad mezi kompetencemi absolventů a požadavky zaměstnavatelů, vysoká nezaměstnanost absolventů škol a mladých lidí
  - programový rámec OP ZAM – oblast zaměstnanosti
- kapacita předškolních zařízení a mimoškolních zařízení, možnosti hlídání dětí
  - programový rámec OP ZAM – oblast prorodinných opatření

Život v obcích

Z hlediska dostupnosti zdravotní a sociální péče v obcích se jako problematická jeví především **dostupnost lékáren a v okrajových oblastech regionu s přihlédnutím k dopravní obslužnosti někdy i základní lékařské péče. Společenský a kulturní život a zájmová činnost v regionu jsou rozvinuté**, ovšem v mnoha obcích jsou kulturní domy a obdobná zařízení **ve špatném technickém stavu**. Na mnoha místech na území MAS Sokolovsko by bylo žádoucí zlepšení možností obyvatel potkávat se ve své obci s ostatními obyvateli. Zároveň mít na takovém místě setkávání možnost řešit problémy související se sociální situací, nalézt zde možnosti sebevzdělávání a realizovat aktivity vedoucí k prospěchu komunity. Docházelo by tak k **prevenci sociálního vyloučení** z různých příčin a také by tyto aktivity mohly přispět k sociálnímu začleňování osob již vyloučených. Ve většině obcí jsou vybudována dětská hřiště a nějaká forma sportovišť pro veřejnost.

Rozvoji obcí často brání nízká autorita starostů a samosprávy, malý zájem občanů o veřejné dění, vandalismus, nízká míra spolupráce mezi obcemi a mnohdy protichůdné priority veřejných a soukromých zájmů v daném území.

Sokolovsko se vyznačuje nejnižší celkovou mírou kriminality v rámci Karlovarského kraje. Nejvyšší míra kriminality na území MAS Sokolovsko je v Sokolově, Kraslicích a Rotavě.

Na území MAS Sokolovsko působí **jednotky sboru dobrovolných hasičů**. Podle místních šetření se tyto jednotky potýkají s problémy zajištění trvalé dosažitelnosti členů a zajištění jejich odborné způsobilosti a se **stářím a spolehlivostí techniky**. Nejhorším vybavením disponují jednotky kategorie JPO V.

Na území MAS Sokolovsko se nachází **množství historických, industriálních a dalších památek a zajímavostí**, které lze do budoucna využít pro další rozvoj kulturního dědictví.

Z hlediska problematiky **bydlení**, na Sokolovsku je velký podíl panelových domů, s čímž souvisí na jednu stranu dobrá bytová infrastruktura, na druhou stranu mají panelové domy přibližně stejnou životnost a do budoucna si vyžádají investice do nutných oprav. Na Sokolovsku je také nízká míra bytové výstavby. Nedílnou součástí pozitivního vlivu estetické funkce krajiny na společnost a vztahy ve společnosti je také vzhled bezprostředního okolí, ve kterém obyvatelé obcí žijí. Sídlní zeleň přispívá k lepšímu životnímu pocitu a zároveň napomáhá biodiverzitě území. Zároveň lze komplexními a koncepčními revitalizacemi veřejné zeleně docílit pozitivního vlivu na zvýšení biodiverzity území, a to jak na výrazné zvýšení druhové pestrosti rostlinných taxonů, tak na diverzifikaci stanovišť a v návaznosti na tato opatření i zvýšení početnosti živočišných druhů. Realizací revitalizace sídlní zeleně lze očekávat zvýšení ekologické stability a hodnoty daného území.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- dostupnost lékařské péče
  - programový rámec IROP - SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy (vzhledem k dopravní obslužnosti lékařské péče)
- společenský a kulturní život, zájmová činnost, prevence sociálního vyloučení
  - programový rámec IROP - SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
  - programový rámec PRV – článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech f) Kulturní a spolková zařízení včetně knihoven
- rozvoj obcí

- ~~○ programový rámec IROP – SC 3.3 podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje~~
- programový rámec OP ŽP – aktivita 4.4.1 Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně
- programový rámec PRV – článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech a) Veřejná prostranství v obcích
- stáří a spolehlivost techniky jednotek sborů dobrovolných hasičů
  - programový rámec IROP – SC 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof
- množství památek
  - programový rámec IROP – SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví
  - programový rámec PRV – článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech e) Vybrané kulturní památky

Sociálně vyloučené lokality

Sociálně vyloučené lokality a negativní průvodní jevy v těchto oblastech jsou palčivým problémem, který sokolovský region skutečně pálí. Bohužel se v této problematice zatím nerealizují žádná ucelená koncepční opatření, která by v sobě zahrnuvala řešení všech výše popsaných potíží.

Jedná se o několik zásadních tematických okruhů, nutných k řešení. Jedním z nich je téma **bydlení**. Jak bylo zmíněno, neexistuje žádná koncepce sociálního bydlení. Tuto otázku si řeší jednotlivé obce samy, řeší-li ji vůbec. Trend rozprodávání obecního majetku do vlastnictví soukromých rukou se v těchto oblastech jeví jako zničitelský. Obce tak ztrácejí vliv na nakládání s těmito byty/domy a nahrávají tak kšeftování s bydlením a sociálními dávkami pro sociálně slabé. Naopak ty, které vlastní byty či domy v sociálně vyloučených oblastech, sice mohou svým majetkem disponovat, velmi těžko však od neplatičů jakékoli dlužné částky vymáhají. Řešením by mohlo být tzv. dostupné bydlení, zvláště pak pro osoby ohrožené sociálním vyloučením jako např. propuštění z výkonu trestu, mládež opouštějící výchovné ústavy či dětské domovy, osoby bez přístřeší, atd. Dále by pak mělo dojít k analýze bytových potřeb v obcích a následnému aktualizování pravidel

pro přidělování obecního bydlení. Zároveň by měla paralelně fungovat nabídka sociálního bydlení spolu se sociálními službami a doprovodným poradenstvím (sociálním, finančním, psychologickým).

Dalším stěžejním tématem k řešení je otázka **zaměstnanosti** osob v sociálně vyloučených lokalitách. ~~Sokolovský region se potýká s obrovskou mírou nezaměstnanosti.~~ V roce 2019 byla zaznamenána historicky nízká míra nezaměstnanosti. Problémem tak není počet nezaměstnaných, ale jejich struktura – právě z oblasti SVL je jejich počet nejvyšší. U těchto osob, jak již bylo popsáno výše, je navíc šance na práci z několika důvodů minimální. Možností pro tyto osoby jsou aktivní nástroje politiky zaměstnanosti, které však dosud nejsou běžně využívány. Jedná se např. o tzv. dostupné zaměstnávání, které by obce ve spolupráci s Úřady práce měly podporovat. Další formou podpory zaměstnanosti je **sociální podnikání**, jež úspěšně realizuje na území MAS Sokolovsko nezisková organizace Srdce a čin, o.p.s. V neposlední řadě jsou možnosti pro dlouhodobě nezaměstnané **rekvalifikační aktivity**, zaměřené na snazší uplatnění se na trhu práce. Ty by měly doprovázet motivační aktivity, příp. kurzy zaměřené na získání či obnovení si základních pracovních návyků. Všechny výše uvedené aktivní nástroje na podporu zaměstnanosti **musí být pro sociálně vyloučené osoby motivační** v tom smyslu, aby se jim pracovat vyplatilo a přijaly tento životní styl za svůj na celý život.

V rámci evaluace byl identifikován problém s nízkou, někde nulovou finanční a občanskou gramotností. Je tedy potřebné zvyšovat kompetence v těchto oblastech.

Dalším vážným tématem je **vzdělávání a práce s dětmi a mládeží**. Řešením je hlavně primární prevence (různé sociální programy). Důležité je začít už u matek s dětmi, podpořit inkluzivní vzdělávání již od nástupu do mateřské školy. Další možnosti pro děti jsou speciální přípravné třídy pro děti před nástupem do školní docházky. Některé obce realizují na svých školách proinkluzivní opatření, zdaleka však ne všechny.

Rizikovou a problémovou oblastí jsou pak **patologické jevy** typu prostituce, různé závislosti (alkoholismus, drogy, herní automaty). Pro prevenci tohoto typu rizikového chování se jeví vhodné **preventivní sociální programy a také terénní práce**, tzv. streetworkři, tedy opět podpora neziskových organizací zaměřených na tuto činnost.

Sice ne novým, ale alarmujícím je vysoký počet obyvatel v exekuci. Tato skutečnost se pak promítá do oblasti kvality života, zaměstnanosti, vzdělávání a paralyzuje tak mnohé obyvatele k jakékoli aktivitě. Kromě žádoucí změny v podobě zmírnění insolvenčního zákona je zde nevyhnutelně nutná prevence v podobě zvýšené finanční gramotnosti.

Neoddiskutovatelnou nutností při řešení situace v sociálně vyloučených lokalitách je provázanost činností obcí s neziskovým sektorem sociálních a komunitních služeb. Nutná je komunikace mezi těmito aktéry, ale také např. komunikace s potencionálními zaměstnavateli, zástupci škol a vzdělávacích institucí. Důležitá je také osvěta veřejnosti, vysvětlování některých kroků lidem, transparentnost jednání.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- sociálně vyloučené lokality a negativní průvodní jevy v těchto oblastech
  - programový rámec OP ZAM – oblasti sociálních služeb a sociálního začleňování, zaměstnanosti, sociálního podnikání a prorodinných opatření
  - programový rámec IROP – SC 2.1 zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi, SC 2.2 vznik a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání, SC 2.4 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

Zemědělství

Pro území MAS Sokolovsko je typický **malý podíl zemědělské půdy**. Rozvoji intenzivnější zemědělské činnosti brání několik faktorů: zasažení části území těžební činností, vysoká nadmořská výška, neúrodné půdy a vysoký podíl zalesnění v Krušných horách a regulované podmínky pro zemědělství v CHKO Slavkovský les. Naopak je zde **větší podíl zemědělců provozujících ekologické zemědělství**, oproti oblastem, kde jsou vhodnější podmínky pro zemědělství. Postupně zde dochází také **k rozvoji agroturistiky a regionálních značek**. Z tradičních zemědělských a potravinářských produktů je významná obnovená tradice malých pivovarů.

Pro další rozvoj v oblasti zemědělství je žádoucí podpora stávajících zemědělců, ekologického zemědělství a případných dalších nových subjektů, které mají zájem o provozování zemědělské činnosti prostřednictvím průběžného víceoborového vzdělávání. Výraznou podporou by byly i investice do infrastruktury spojené s místními komunikacemi – polní a lesní cesty, zejména těmi, které vedou k odlehlým místním částem obcí či samotám. Do budoucna by pro další rozvoj území byla vhodná podpora agroturistiky a regionálních nejen potravinářských značek, což souvisí i s podporou drobného podnikání, včetně oblasti služeb a cestovního ruchu.

Analýza vývoje vybavení podniků **zemědělskou technikou** naznačuje, že v řadě oblastí byla již potřeba strojů naplněna a při postupné obnově novou výkonnější technikou lze očekávat pokles počtu strojů. Přes zlepšení investic do techniky v posledních letech se však stále projevuje

dlouholetý výpadek v tempu obnovy a to může mít negativní dopady na technický stav strojů a technologických linek, na jejich provozní spolehlivost, ekologické aspekty a na provozní náklady strojů a výslednou ekonomiku výroby. Je proto důležité podpořit tempo obnovy zemědělské techniky, a to především strojovým vybavením, které výkonem odpovídá velikosti (hektary obhospodařované půdy) daného podnikatelského subjektu.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- podpora zemědělské činnosti
  - programový rámec PRV – čl. 14 předávání znalostí a informační akce, čl. 17 investice do hmotného majetku, tj. podpora zemědělských podniků, zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů – (17.1a zemědělské podniky, 17.1c zemědělská a lesnická infrastruktura)
- podpora agroturistiky a drobného podnikání na venkově
  - programový rámec PRV – čl. 19 rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (investice do nezemědělských činností) – (19.1b diverzifikace činností)
- regionální značky, potravinářství
  - programový rámec PRV – čl. 35 spolupráce (horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů) – (35.2d)

Lesnictví

Pro Sokolovsko je typický **velký podíl lesní půdy** na celkové výměře. Je zde vyšší výskyt vysoké a černé zvěře, především na území, kde dosud neprobíhá organizovaná myslivecká činnost, což jsou hlavně oblasti rekultivované po těžbě hnědého uhlí.

Do budoucna je stěžejní **uchovat zastoupení a zlepšit kvalitu lesů**, které jsou hodnotné z hlediska životního prostředí a péče o krajinu a také představují do budoucna potenciál pro rozvoj turistiky a cestovního ruchu. Vzhledem k tomu, že část rekultivací po těžbě hnědého uhlí představují lesní plochy, je třeba takto vzniklým lesním plochám do budoucna věnovat náležitou pozornost. Je zde velký prostor pro zkvalitňování a obnovu ~~a zvyšování hustoty~~ lesních cest, jak pro hospodářskou činnost a i pro neproduktivní činnost v lese. V posledních letech se stále častěji objevují přírodní katastrofy, které významně negativním způsobem ovlivňují lesy a jejich kvalitu – jedná se především o kůrovce, kalamity – větrné, sněhové, sucho apod. Tyto přírodní kalamity budou v budoucnu vyžadovat čím dál potřebnější řešení. Zároveň spousta cest v lesích je ve velmi špatném stavu a kvalitě, poškozená vodou či těžkou technikou, tudíž investice do jejich obnovy jsou více než žádoucí.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- zastoupení a kvalita lesů
  - programový rámec PRV – čl. 25 investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů (25.2 neproduktivní investice v lesích)

Životní prostředí

Životní prostředí Sokolovska je **různorodé**, nacházejí se zde různé typy krajiny - Krušné hory, CHKO Slavkovský les, údolí řeky Ohře, oblast těžby hnědého uhlí a rekultivace po její těžbě. Dochází ke zlepšování kvality vody v řece Ohři. Většina obcí (kromě okrajových částí) má vyřešenu kanalizaci a problematiku ČOV. Hlásný předpovědní systém protipovodňové ochrany je vyřešen na Kraslicku. Většina obcí na území MAS Sokolovsko má nebo pořizuje protipovodňové plány. Konkrétní **ochrana území před povodněmi není zcela vyřešena** ani na Kraslicku ani na Sokolovsku, s výjimkou několika realizovaných lokálních opatření. Na území vznikají díky hydrickým rekultivacím nové vodní plochy, které zlepšují životní prostředí a lze je využívat i pro rekreační účely. Díky investicím do environmentálně šetrnějších technologií **došlo k výraznému zlepšení kvality ovzduší**, která je v současné době na velmi dobré úrovni. Je zapotřebí chránit také biodiverzitu regionu, čemuž může napomoci vytváření biocenter a biokoridorů v rámci ÚSES.

Z hlediska ochrany ovzduší se do budoucna jeví jako **hrozba možný nárůst znečištění z lokálních topenišť a z dopravy**. Problémem je existence černých skládek na území, znečištění území a **lhostejnost obyvatel** ke vzhledu okolí. Do budoucna je třeba věnovat pozornost **problematice invazních druhů** (rostlin i živočichů). Velkým úkolem do budoucna je zlepšení výchovy obyvatel v oblasti životního prostředí, např. z hlediska nakládání s odpady, chováním návštěvníků v přírodním prostředí, problematice lokálních topenišť apod., tedy **prevence nežádoucích jevů** v této oblasti. Důležitou je snaha o změnu image Sokolovska, které je stále vnímáno jako neatraktivní a průmyslovou činností postižený region.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- hrozba nárůstu znečištění z dopravy
  - programový rámec IROP – SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy
- ochrana cenných přírodních částí krajiny

- programový rámec OP ŽP – aktivita 4.3.2 Vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur

Ekonomika

Historicky je Sokolovsko spjato s těžbou, nejdříve rud, později uhlí. Největším zaměstnavatelem v regionu je těžební a zpracovatelská společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., v současné době však dochází k postupnému **omezování těžby uhlí**. Vlivem změn v ekonomice došlo v regionu **ke stagnaci a útlumu dalších tradičních odvětví**, např. silikátový průmysl, výroba hudebních nástrojů a textilní průmysl. **Nově vzniklé provozy a podniky se zahraničními vlastníky jsou především v oblasti strojírenství a elektro**. Pro Sokolovsko je dále typická **nízká míra podnikatelské aktivity**. ~~V souvislosti se změnami v ekonomice se Sokolovsko dlouhodobě potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, která má často dlouhodobý a strukturální charakter.~~ V roce 2019 je míra nezaměstnanosti na historickém minimu, problémem tak není počet nezaměstnaných, ale jejich struktura a nedostatečné základní kompetence. Je zde velký podíl mladých nezaměstnaných a nezaměstnaných s nízkou kvalifikační strukturou. V sociálně vyloučených lokalitách, kterých je na Sokolovsku hodně a v posledních letech došlo k jejich dalšímu nárůstu, je velkým problémem velmi vysoká míra nezaměstnanosti jejich obyvatel. Pro pracující na Sokolovsku je charakteristický nízký průměrný plat v porovnání s celorepublikovým ukazatelem.

Do budoucna se jako stěžejním v této oblasti jeví vyřešení problematiky vysoké nezaměstnanosti na Sokolovsku, zvláště s přihlédnutím k současnému omezování a budoucímu plánovanému ukončení těžby hnědého uhlí. Vhodná je podpora drobného podnikání a směřování ekonomických aktivit i do dalších oblastí, např. do oblasti cestovního ruchu, drobných služeb a sociálního podnikání. Dále pak podpora zpracování místních surovin s přidanou hodnotou. Otázku zastaralé kvalifikační struktury nezaměstnaných mohou pomáhat řešit vhodně zvolené rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro dospělé. Aktivně k této problematice MAS Sokolovsko přistoupí i realizací vlastních projektů v oblasti zaměstnanosti.

Nově se vyskytuje téma sociálního podnikání, které se na území MAS Sokolovsko snaží o ukotvení a rozvoj. Nově vzniklé sociální podniky mohou být pozitivním příkladem dobré praxe, zároveň však volají po ukotvení problematiky sociálního podnikání v zákoně. Žádoucí je také vytvoření vhodných nástrojů na podporu sociálního podnikání a zvláště pak jeho udržitelnosti.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- podnikatelské aktivity

- programový rámec OP ZAM – oblast sociálního podnikání
- programový rámec IROP – SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
- programový rámec PRV – čl. 19 rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (investice do nezemědělských činností) – (19.1 diverzifikace činností), čl. 35 spolupráce (35.2 d horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců)
- zaměstnanost
  - programový rámec OP ZAM – oblasti zaměstnanosti, sociálního podnikání a prorodinných opatření
  - programový rámec IROP - SC 2.2 vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
  - programový rámec PRV – čl. 19 rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (investice do nezemědělských činností) – (19.1 diverzifikace činností)

Doprava

Územím MAS Sokolovsko prochází rychlostní komunikace R6 mezi Chebem a Karlovými Vary a hlavní železniční trať Cheb – Ústí nad Labem. Chybí zde ovšem napojení na dálniční síť České republiky a železniční spojení s Prahou přes Ústí nad Labem je zdlouhavé. Je zde dobré železniční spojení do SRN. Z hlediska regionální dopravy je problematická především **návaznost spojů**. Obyvatelé jsou tak nuceni k cestám do zaměstnání a za službami používat především individuální automobilovou dopravu. V některých, především menších obcích, je problémem **nevyhovující technický stav** komunikací a chodníků, v některých místech i absence chodníků. Dále byla zjištěna nevyhovující kvalita silnic II. a III. třídy především v okrajových částech regionu. Toto může vést k problémům s bezpečností dopravy.

Letecká ani vodní doprava není na území MAS Sokolovsko realizována.

Zajímavou oblastí pro rozvoj do budoucna, která souvisí nejen s problematikou cestovního ruchu, ale také s dopravou obyvatel do zaměstnání, do škol a za službami, jsou značené **cyklotrasy a cyklostezky**.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- využitelná hromadná doprava, technický stav komunikací a chodníků, cyklostezky a cyklotrasy
  - programový rámec IROP – SC 1.2 zvýšení podílu udržitelných forem dopravy

Cestovní ruch

Na území MAS Sokolovsko se nachází množství historických, industriálních, přírodních a dalších památek a zajímavostí. Regionem prochází mnoho cyklotras a cyklostezek a je zde zázemí i pro další způsoby aktivního trávení volného času (turistika, vodáctví, zimní sporty). V porovnání s okolními regiony Sokolovsko zaostává v nabídce ubytovacích možností. Sokolovsko je stále vnímáno jako region, který není atraktivní pro trávení dovolené.

Příležitostí do budoucna je propagace Sokolovska a změna jeho image, aby Sokolovsko bylo vnímáno jako atraktivní region pro trávení dovolené. S tím souvisí i zlepšení a rozšíření nabídky ubytovacích a dalších služeb návštěvnické infrastruktury. Rozšířením nabídky služeb cestovního ruchu vzniknou také další pracovní místa v regionu, který dlouhodobě trápí vysoká nezaměstnanost.

Problémy a potřeby řešené prostřednictvím ESI fondů v rámci CLLD MAS Sokolovsko:

- podpora agroturistiky
  - programový rámec PRV – čl. 19 rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti (investice do nezemědělských činností) – (19.1 diverzifikace činností)

2.13 Analýza rozvojových potřeb území - SWOT analýza

Co si vlastně pod pojmem SWOT analýza představit. Jedná se o zkratku anglických slov:

Strenghts – silné stránky,

Weaknesses – slabé stránky,

Opportunities – příležitosti,

Threats – hrozby.

Stručně řečeno, jedná se o **eliminaci hrozeb a řešení slabých stránek při současném využití silných stránek a realizaci příležitostí**. Přičemž silné a slabé stránky jsou považovány za součást vnitřní situace MAS. Příležitosti a ohrožení jsou naopak dány zvnějšku a považujeme je za vnější situaci. Jinak samozřejmě silné stránky a příležitosti jsou pozitivní a naopak silné stránky a ohrožení jsou negativní faktory.

Formální úprava SWOT analýzy není pevně standardizována. Je možné SWOT analýzu zpracovat pouze jako text. Ovšem obvyklejší je zpracování tabulkové. SWOT analýza tedy v podstatě koncentruje poznatky plynoucí z analýzy území. V rámci analýzy území **jsme řešili 4 rozvojové oblasti:**

- A. Vzdělávání a zaměstnanost (včetně aktivit volného času)
- B. Životní prostředí a udržitelný rozvoj
- C. Konkurenceschopný venkov (podpora drobného podnikání, zemědělců a CR)
- D. Kvalita života na venkově (komunální politika, péče o památky, služby na venkově)

Body v jednotlivých kvadrantech dílčích SWOT jsou řazeny podle počtu bodů, které získaly při hlasování. Z těchto dílčích SWOT analýz byla vytvořena **integrovaná SWOT** analýza. Pořadí bodů v jejích kvadrantech neodpovídá jejich důležitosti. Body jsou úzce provázané a nelze určit jejich prioritu. Pro přehlednost odlišujeme body v jednotlivých klíčových oblastech integrované SWOT jinou barvou.

Tab. č. 76: SWOT analýza Vzdělávání a zaměstnanost

SWOT VZDĚLÁVÁNÍ A ZAMĚSTNANOST	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ol style="list-style-type: none"> ČETNOST A VYBAVENOST SPORTOVNÍCH AREÁLŮ ŠIROKÁ LOKÁLNÍ NABÍDKA KVALITNÍCH VZDĚLÁVACÍCH VOLNOČASOVÝCH PROGRAMŮ PRO DĚTI A MLÁDEŽ, DOBRÁ 	<ol style="list-style-type: none"> VYSOKÝ POČET OSOB SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH ČI OHROŽENÝCH SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST NÍZKÁ ÚROVEŇ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A PODNIKATELSKOU SFÉROU - NESOULAD MEZI

- VYBAVENOST VČ. SLUŽEB PRO VEŘEJNOST (DDM, ZUŠ)
3. DOPRAVNÍ DOSTUPNOST (R6 CHEB - KV)
  4. NĚKOLIK EKONOMICKY SILNÝCH SPOLEČNOSTÍ
  5. DOSTUPNOST ZÁKLADNÍCH ŠKOL
  6. NABÍDKA VOLNÝCH MÍST VE SPECIALIZOVANÝCH OBORECH (ŘIDIČI NÁKLADNÍCH VOZŮ, SVÁŘEČI, ZÁMEČNÍCI, APOD.)
  7. ŠIROKÉ SPEKTRUM NABÍZENÝCH OBORŮ (STŘEDNÍ ŠKOLA ŽIVNOSTENSKÁ A ISŠTE)
  8. VOLNOČASOVÉ AKTIVITY - POMĚRNĚ SILNĚ ROZVINUTÁ ZÁJMOVÁ SPOLKOVÁ ČINNOST (DOBROVOLNÍ HASIČI, SOKOL, RYBÁŘI, MYSLIVCI, APOD.)
  9. ROZVOJ KVALITY A DOSTUPNOSTI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
  10. ROZVINUTÝ PŘÍHRANIČNÍ STYK - OBCHOD, SLUŽBY
  11. TRADIČNÍ SPORTOVNÍ AKCE

- KVALITOU A TYPEM VZDĚLÁNÍ A POTŘEBAMI NA TRHU PRÁCE (NEVYHOVUJÍCÍ STRUKTURA ŠKOLSTVÍ)
4. PODNIKY S MALOU PŘIDANOU HODNOTOU A NÍZKÝMI NÁROKY NA VZDĚLÁNÍ
  5. VYSOKÝ POČET OSOB BEZ VZDĚLÁNÍ NEBO JEN SE ZÁKLADNÍM VZDĚLÁNÍM
  6. NESOULAD MEZI KOMPETENCEMI PRACOVNÍKŮ A POŽADAVKY ZAMĚSTNAVATELŮ ZEJMÉNA V TECHNICKÝCH OBORECH
  7. NEJMÉNĚ PROSTŘEDKŮ NA VÝZKUM A VÝVOJ ZE VŠECH KRAJŮ
  8. NÍZKÁ JAZYKOVÁ VYBAVENOST
  9. NÍZKÁ INTENZITA PODNIKATELSKÉ ČINNOSTI
  10. NEDOSTATEČNÁ KVALIFIKAČNÍ STRUKTURA
  11. DLOUHODOBĚ NEJNIŽŠÍ MZDY V ČR
  12. ODLIV MOZKŮ - ODLIV PRACOVNÍ SÍLY DO VĚTŠÍCH MĚST A NĚMECKA (VYSOKOŠKOLÁCI ODCHÁZÍ DO VĚTŠÍCH MĚST)
  13. ABSOLVENTI BEZ POŽADOVANÝCH ODBORNÝCH KOMPETENCÍ DLE TRHU PRÁCE
  14. NÍZKÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE
  15. MÁLO PSYCHOLOGŮ I PRO DUŠEVNĚ NEMOCNÉ
  16. VYSOKÁ MÍRA NEKOMPETENTNÍCH UČITELŮ
  17. NEDOSTATEČNÝ POČET MATEŘSKÝCH CENTER A DĚTSKÝCH SKUPIN
  18. NÍZKÁ SOLIDARITA SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST SILNÝCH PODNIK. SUBJEKTŮ
  19. NÍZKÁ PODPORA VEŘEJNÉ SFÉRY PRO SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ A NNO
  20. VYSOKÝ/ZVYŠUJÍCÍ SE PODÍL NEZMANĚSTNANÝCH MIMO SYSTÉM
  21. NÍZKÁ FINANČNÍ A OBČANSKÁ GRAMOTNOST
  22. NEDOSTATEK KVALIFIKOVANÝCH PRACOVNÍKŮ V SOCIÁLNÍ SFÉRE A ZDRABOTNICTVÍ
  23. NÍZKÁ PODPORA PREVENCE
  24. MÍSTA S ŽÁDNOU ČI NEDOSTATEČNOU NABÍDKOU

<p style="text-align: center;">PŘÍLEŽITOSTI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A ZAMĚSTNAVATELI V OBLASTI ODBORNÝCH KOMPETENCÍ ABSOLVENTŮ – ANIMACE ÚZEMÍ 2. PODPORA JAZYKOVÉ GRAMOTNOSTI (SPECIFICKY ZAMĚŘENÉ NA RJ A NJ) 3. VYUŽÍVÁNÍ AKTIVNÍCH POLITIK ZAMĚSTNANOSTI (PROSTUPNÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ, VPP, ZMĚNA DÁVKOVÉHO SYSTÉMU) 4. ŠKOLY JAKO KOMUNITNÍ CENTRA (ZACHOVÁNÍ NĚKTERÝCH MALÝCH ŠKOL) 5. ZKVALITNĚNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA ŠKOLÁCH (NAPŘ. NOVÉ VÝUKOVÉ PŘÍSTUPY A METODY, INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP) 6. AKTIVIZOVAT ZAPOJENÍ VELKÝCH FIREM – APEL NA SPOLEČENSKOU ZODPOVĚDNOST 7. ROZVOJ SOCIÁLNÍCH A NÁSLEDNÝCH SLUŽEB JAKO PŘÍLEŽITOST PRO NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA A PRO KLIENTA 8. ROZVOJ TERCIÁRNÍHO SEKTORU SLUŽEB V RÁMCÍ RESTRUKT. EKONOMIKY 9. ROZVOJ STŘEDISEK VOLNÉHO ČASU A DALŠÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ PRO RODINU- KVALITATIVNÍ I KVANTITATIVNÍ 10. VYUŽÍVÁNÍ FLEXIBILNÍCH A ČÁST. PRACOVNÍCH ÚVAZKŮ 11. VYUŽITÍ NEUDRŽOVANÝCH AREÁLŮ 12. ROZVOJ TRADIČNÍCH ŘEMEŠLNÝCH ODVĚTVÍ JAKO PŘÍLEŽITOST PRO NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA 13. PROSTOR PRO ETABLOVÁNÍ NOVÝCH PODNIKŮ (ÚZEMÍ PO REKULTIVACÍCH A DOSTUPNÁ PRACOVNÍ SÍLA) 	<p>VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT- NEDOSTUPNÁ DOPRAVNĚ, FINANČNĚ, ČASOVĚ</p> <p>25. NEDOSTATEK FLEXIBILNÍCH FOREM PRÁCE ZAJIŠŤUJÍCÍ SOULAD PRACOVNÍHO A RODINNÉHO ŽIVOTA</p> <p style="text-align: center;">OHROŽENÍ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. NEGATIVNÍ PŘÍKLAD RODIČŮ PRO SVÉ DĚTI 2. HROZÍCÍ ZÁNİK TRADIČNÍCH VÝROB A DROBNÝCH ŘEMESEL 3. PROHLUBOVÁNÍ SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ OSOB 4. POKRAČUJÍCÍ VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST MLADÝCH A 50+ 5. ÚTLUM VELKÝCH ZAMĚSTNAVATELŮ ZEJMÉNA SUAS V SOUVISLOSTI S UKONČENÍM TĚŽBY 6. NEDOSTATEČNÁ PODPORA A MOTIVACE ~~KLESAJÍCÍ POČET~~ VEDOUČÍCH PRACOVNÍKŮ VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT 7. OMEZUJÍCÍ LEGISLATIVA (NAPŘ. FINANCOVÁNÍ ŠKOL PODLE POČTU ŽÁKŮ) 8. NEVYUŽITÉ MOŽNOSTI DOTACÍ Z OPERAČNÍCH PROGRAMŮ 9. NEPŘIPRAVENOST NA ROZVOJ VĚDY A VÝZKUMU 10. NEODPOVÍDAJÍCÍ NABÍDKA FINANČNÍCH ÚSTAVŮ NA DOTAČNÍ POLITIKU (PŘEDFINANCOVÁNÍ PROJEKTŮ) 11. DLOUHODOBÁ ORIENTACE NA NEKVALIFIKOVANOU PRÁCI 12. NÍZKÝ ~~A~~ ZÁJEM ~~MOTIVACE~~ PRO UČŇOVSKÉ A STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLSTVÍ 13. NEDOSTAVBA R6 DO PRAHY 14. ~~ZVÝŠENÍ DANÍ~~ 15. NEDOSTATEČNÁ DOTAČNÍ PODPORA KRAJE – ABSENCE KONCEPCE PRORODINNÉ POLITIKY 16. EKONOMICKO-PRÁVNÍ LEGISLATIVA – ZVYŠUJÍCÍ SE NÁROKY NA ŽIVNOSTENSKÉ A DROBNÉ PODNIKÁNÍ 17. DOSTUPNÁ LEVNÁ SÍLA Z CIZINY – OVLIVNĚNÍ MEZD
--	--

<p>14. PODPORA VĚDY A VÝZKUMU</p> <p>15. PODPORA MALÝCH SPORTŮ</p> <p>16. DOKONČENÍ BUDOVÁNÍ PRŮMYSLOVÝCH ZÓN NOVÉ SEDLO</p> <p>17. TVORBA NOVÝCH PRACOVNÍCH MÍST V CESTOVNÍM RUCHU</p> <p>18. BUDOVÁNÍ MALÝCH PRŮMYSLOVÝCH ZÓN</p> <p>19. CO-WORKINGOVÁ CENTRA</p> <p>20. OPTIMALIZACE NABÍDKY VZDĚLÁVÁNÍ K POPTÁVCE NA TRHU PRÁCE</p> <p>21. PODPORA A ROZVOJ DALŠÍCH KOMPETENCÍ JAKO JSOU OBČANSKÉ, FINANČNÍ GRAMOTNOST, APOD.</p> <p>21. OČEKÁVANÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE</p> <p>22. NOVELIZACE INSOLVENČNÍHO ZÁKONA (ZVÝŠENÍ PRAVDĚPODOBNOSTI ODDLUŽENÍ)</p> <p>23. ZÁKON O SOCIÁLNÍM PODNIKÁNÍ – ZAHÁJENÍ SYSTEMATIZACE V OBLASTI SP</p> <p>24. PROPOJENÍ ROZVOJE PRŮM. ZÓN S NABÍDKOU AKTIVIT SOC. PODNIKŮ</p> <p>25. ZVYŠUJÍCÍ SE POPTÁVKA PO SOC. SLUŽBÁCH</p> <p>26. AKTIVIZACE SENIORŮ DO VEŘEJNÉHO ŽIVOTA</p>	<p>18. ODPOVĚDNOST PEČUJÍCÍCH OSOB V NEFORMÁLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ</p> <p>19. NEJASNÉ FINANCOVÁNÍ DĚTSKÝCH SKUPIN V BUDOUCNU</p> <p>20. NEDOSTATEK KVALIFIKOVANÝCH PRACOVNÍKŮ</p>
---	--

Závěr rozvojové oblasti **Vzdělávání a zaměstnanost:**

Toto je rozvojová oblast, kde má region největší rezervy a problémy. Slabé stránky výrazně převažují nad silnými. Nejpalčivějším problémem, který je výslednicí téměř všech uvedených slabých stránek, je vysoká míra nezaměstnanosti, dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem, nezaměstnanost mladých a otázka návratu absolventů vysokých škol zpět do regionu a nalezení odpovídajícího pracovního uplatnění pro ně. V této oblasti je tedy potřeba především zaměřit pozornost na opatření pro stabilizaci pracovních míst a **růst další zaměstnanosti**. S tím úzce souvisí zejména odpovídající **vzdělávání dle relevance trhu práce, podpora podnikatelských aktivit** (např. formou využití neudržovaných průmyslových areálů, rekvalifikačních kurzů, sociálního podnikání apod.) a také **péče o sociálně vyloučené osoby**, kterých se dlouhodobá nezaměstnanost týká především. Přestože Karlovarský kraj je nejméně

připravený z celé ČR na podporu výzkumu a vývoje, je důležité se neustále snažit vytvářet podmínky pro rozvoj inovací na místní úrovni, které jsou hybnou silou ekonomického růstu.

Tab. č. 77: SWOT analýza Životní prostředí a udržitelnost

SWOT ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A UDRŽITELNOST	
<p>SILNÉ STRÁNKY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ (CELKOVĚ, HLAVNĚ OPROTI STAVU PŘED R. 1989) NA VYSOKOU ÚROVEŇ V POROVNÁNÍ S CELOU ČR 2. ZACHOVANÉ PROSTŘEDÍ (CHKO SLAVKOVSKÝ LES, KRASLICKO, KRUŠNÉ HORY, OHŘE, MALOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ APOD.) A VELKÝ PODÍL LESŮ A HOUBAŘSKÝCH LOKALIT NA ÚZEMÍ 3. KVALITNÍ PITNÁ VODA (NÁDRŽ HORKA), VYŘEŠENO CENTRÁLNÍ ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU A VYSOKÉ % ODKANALIZOVÁNÍ A ČIŠTĚNÍ ODPADOVÝCH VOD 4. ZÁSADNÍ ROZSAH REKULTIVACÍ 5. CENTRÁLNÍ ZDROJE VYTÁPĚNÍ A VYSOKÉ % PLYNOFIKOVANÝCH OBCÍ 6. VÝSKYT CHRÁNĚNÝCH ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ 7. PAMÁTNÉ STROMY 8. ZLEPŠUJÍCÍ SE KVALITA VODY V OHŘI 9. VÝSKYT CHRÁNĚNÝCH ENDEMITŮ 10. MALÝ VÝSKYT MONOKULTUR 11. PŘÍRODA JAKO PROSTOR PRO AKCE, PRO TURISMUS 12. MALÉ PROCENTO ORNÉ PŮDY (NAPŘ. MÁLO ŘEPKY) 	<p>SLABÉ STRÁNKY</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. NEDOSTATEČNÁ KVALITA A VYMAHATELNOST ZÁKONŮ 2. EXISTENCE ČERNÝCH SKLÁDEK A DOVEZENÉ ODPADY 3. SLABÁ VÝCHOVA OBYVATEL K OCHRANĚ ŽP 4. MALÁ DRUHOVÁ PESTROST LESŮ (HLAVNĚ V KRUŠNÝCH HORÁCH) 5. NEDOSTATEČNÉ ŘEŠENÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY 6. EXISTUJÍCÍ EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE (ODKALIŠTĚ) 7. NADMĚRNÝ VÝSKYT VYSOKÉ A ČERNÉ ZVĚŘE, I VE SPECIÁLNÍCH LOKALITÁCH (REKULTIVACE NA ÚZEMÍ VE VLASTNICTVÍ SUAS, APOD.) 8. ZÁPLAVOVÁ PÁSMO, NEDOKONČENÁ PROTIPOVODŇOVÁ OCHRANA 9. CHYBÍ KOMPLEXNÍ STRATEGIE ROZVOJE ÚZEMÍ 10. NEDOSTATEK ZÁJMŮVÝCH ENVIRONMENTÁLNĚ ORIENTOVANÝCH SKUPIN 11. PROBLEMATICKÉ VLASTNICKÉ VZTAHY (NAPŘ. SUAS) 12. PRŮMYSLOVÝ REGION S DŮLNÍ ČINNOSTÍ 13. NEDOSTATEK ODBORNÍKŮ V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
<p>PŘÍLEŽITOSTI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ROZSÁHLÉ REKULTIVACE PO TĚŽBĚ VČ. JEJÍ ÚDRŽBY - ZEJM. MEDARD 2. ZAMĚŘENÍ NA VYMAHATELNOST LEGISLATIVY 3. VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ, ENVIRO VZDĚLÁVÁNÍ 	<p>OHROŽENÍ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. NEUDRŽOVANÁ KRAJINA – INVAZIVNÍ ROSTLINY A NESTABILNÍ EKOSYSTÉM JEDNODRUHOVÝCH LESŮ 2. NEPOVOLENÉ SKLÁDKY 3. LOKÁLNÍ TOPENIŠTĚ

4. VYUŽÍVÁNÍ DOTAČNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ (DALŠÍ ČOV, KANALIZACE A ZATEPLOVÁNÍ)	4. ROZŠÍŘENÍ NEPŮVODNÍCH DRUHŮ VYSOKÉ ZVĚŘE (JELEN SÍKA, MUFLON,...)
5. VZNIK NOVÝCH EKOSYSTÉMŮ V ODKALIŠTÍCH NA KONCI ZPRACOVÁNÍ UHLÍ	5. NEPOVOLENÁ TĚŽBA DŘEVA
6. OBNOVA KRAJINNÝCH STRUKTUR	6. DEVELOPERSKÉ ZÁMĚRY V BLÍZKOSTI CHRÁNĚNÝCH OBLASTÍ APOD.
7. GEOPARK – PŘÍLEŽITOST ZAŘAZENÍ DO UNESCA	7. ŽIVELNÍ POHROMY (POVODNĚ, VICHŘICE, POŽÁRY, SNĚHOVÉ KALAMITY A OSTATNÍ)
8. TVORBA POZITIVNÍ IMAGE SOKOLOVSKA (LESY, VZDUCH)	8. NEDODRŽOVÁNÍ ZÁKONŮ V RÁMCI ŽP
9. UDRŽITELNOST PROJEKTŮ VE SMYSLU POKRAČUJÍCÍ ÚDRŽBY KRAJINY	9. NÍZKÉ VYUŽÍVÁNÍ OZE (POŽADAVEK 13 % PODÍLU ENERGIE Z OZE NA HRUBÉ KONEČNÉ SPOTŘEBĚ, NEJHORŠÍ STATISTIKY Z ČR)
10. ELIMINACE KONZUMNÍ SPOTŘEBY, POTAŽMO ODPADŮ	10. NEREKULTIVOVANÉ STARÉ EKOLOG. ZÁTĚŽE (TĚŽBA HNĚDÉHO UHLÍ, ODKALIŠTĚ PŘI ZPRACOVÁNÍ UHLÍ)
11. VYUŽITÍ DEŠŤOVÉ VODY PRO ÚČELY UŽITKOVÉ VODY	11. NECITLIVÉ ZÁSAHY DO VODNÍCH TOKŮ
12. UDRŽOVÁNÍ EKOLOGICKÉHO ZPŮSOBU VYTÁPĚNÍ – CENTRÁLNÍ ZDROJE	12. ZVYŠUJÍCÍ SE DOPRAVA
13. VYUŽITÍ NOVÝCH TECHNOLOGIÍ	13. NEDOSTATEČNÁ OCHRANA PŮDY PŘED EROZÍ
14. ROZVOJ RYBÁŘSTVÍ (MEDARD, LIBÍK) A VČELAŘSTVÍ	14. OHROŽENÍ ÚSESU STAVBOU
15. VYUŽITÍ PAROPLYNOVÉHO CYKLU PRO ENERGETICKÉ VYUŽITÍ ODPADŮ	15. ROŠÍŘOVÁNÍ PRŮMYSLOVÝCH ZÓN NA ÚKOR STÁVAJÍCÍ ZELENĚ
16. VYUŽITÍ VOLNÉ PŮDY PRO RYCHLE ROSTOUCÍ ROSTLINY A NÁSLEDNÉ ENERGETICKÉ VYUŽITÍ	16. NÁROČNÁ UDRŽITELNOST PROJEKTŮ V OBLASTI PÉČE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
17. VYUŽITÍ BIOODPADŮ	17. PŘÍRODNÍ OHROŽENÍ – KŮROVEC, SUCHO, KALAMITY
18. ZATRAKTIVNĚNÍ ÚZEMÍ PRO TURISMUS	
19. ZLEPŠENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PROSTŘEDNICTVÍM ÚSES	
20. OBNOVA MELIORAČNÍCH STRUH	

Závěr rozvojové oblasti **Životní prostředí a udržitelný rozvoj:**

V této oblasti je prokázána určitá vyváženost jednotlivých kvadrantů. Silnou stránkou, která je využitelná v oblasti CR, je zachovalé prostředí chráněných oblastí a velký podíl lesů. Velkým problémem je **slabá výchova obyvatel k ochraně ŽP a nedostatečné nakládání s odpady**

včetně existence černých skládek a dovezených odpadů ze zahraničí a dále. Oblast životního prostředí skýtá velké množství příležitostí pro realizaci smysluplných projektů, pro MAS Sokolovsko stojí za zmínku zejména rozsáhlé **rekultivace** po těžbě, **vznik nových ekosystémů** v odkalištích na konci zpracování uhlí, využití nových technologií - **OZE, energetické využití odpadů, tvorba pozitivní image** regionu a příležitost **vzdělávání pro udržitelný rozvoj**. Dále je v této oblasti možná spolupráce mezi regiony, např. využívání a čištění řeky Ohře, projekty na území CHKO Slavkovský les.

Tab. č. 78: SWOT analýza Konkurenceschopný venkov

SWOT KONKURENCESCHOPNÝ VENKOV	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ol style="list-style-type: none"> 1. TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA – CYKLOSTEZKY, BĚŽKAŘSKÉ TRASY, TURISTICKÉ TRASY, CELOROČNĚ SPLAVNÁ ŘEKA OHŘE 2. ZAJÍMAVÝ KRAJINNÝ RÁZ 3. POLOHA UPROSTŘED LÁZEŇSKÉHO TROJÚHELNÍKU 4. STARÁ DŮLNÍ DÍLA A DALŠÍ TECHNICKÉ PAMÁTKY 5. MNOŽSTVÍ HISTORICKÝCH PAMÁTEK – ROZTROUŠENÉ HRADY, ZÁMKY, CÍRKEVNÍ PAMÁTKY, ROZHLEDNY, SMÍRČÍ KŘÍŽE 6. VELKÁ ZALESNĚNÁ PLOCHA 7. HRANICE S NĚMECKEM 8. LOKET JAKO PAMÁTKA SVĚTOVÉHO FORMÁTU 9. OBNOVENÁ TRADICE PIVOVARNICTVÍ 10. ROZVINUTÝ PŘÍHRANIČNÍ STYK 11. POZITIVNÍ PŘÍKLAD NOVĚ VZNIKLYCH SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. NEGATIVNÍ IMAGE SOKOLOVSKA PŘEDEVŠÍM V SOUVISLOSTI S TĚŽBOU A ROMSKOU MENŠINOU 2. SLABÉ RODINNÉ VAZBY K ZEMĚDĚLSKÉ PŮDĚ 3. NEKVALITNÍ PÉČE O PŮDNÍ FOND (ŘEPKA, KUKUŘICE, CHEM. HNOJIVA, PĚSTOVÁNÍ PRO BIOPALIVA) 4. CHYBĚJÍCÍ LEADÉŘI V ZEMĚDĚLSTVÍ 5. VELKÝ PODÍL NEVYUŽITÝCH ÚZEMÍ 6. MALÁ PLOCHA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY 7. NÍZKÝ PODÍL DROBNÉ ZVĚŘE, VČELAŘSTVÍ 8. VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST (NÍZKÉ DISPONIBILNÍ DŮCHODY) 9. PODNIKY S MALOU PŘIDANOU HODNOTOU 10. NÍZKÁ ÚROVEŇ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A PODNIKATELSKOU SFÉROU 11. NÍZKÁ JAZYKOVÁ VYBAVENOST 12. NEDOSTATEČNÉ MOŽNOSTI TURISTICKÉHO UBYTOVÁNÍ 13. NEDOSTATEČNÉ ZNAČENÍ PŘÍRODNÍCH PAMÁTEK (MÍSTNÍ ZNAČENÍ)
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ROZVOJ CR A DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU (SPOLUPRÁCE SUBJEKTŮ CR), PROPAGACE REGIONU 2. TVORBA REGIONÁLNÍHO PORTÁLU SOKOLOVSKA VČETNĚ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. OMEZUJÍCÍ LEGISLATIVA PRO ROZVOJ PODNIKÁNÍ A PRO ZEMĚDĚLSKOU ČINNOST 2. POKRAČUJÍCÍ ÚPADEK RUKODĚLNÝCH ŽIVNOSTÍ

- NAPOJENÍ NA OSTATNÍ PROPAGAČNÍ PORTÁLY
3. REKVALIFIKAČNÍ KURZY A VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY PRO ZAHÁJENÍ PODNIKÁNÍ (MLADÍ, OSOBY 50+, DALŠÍ OSOBY OHROŽENÉ NA TRHU PRÁCE)
4. AGROTURISTIKA A VYUŽITÍ EKOLOG. ZEMĚDĚLSTVÍ PRO CR
5. EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ LEVNÉ PRACOVNÍ SÍLY NA VENKOVĚ
6. VYUŽITÍ REVITALIZOVANÉ SOKOLOVSKÉ PÁNVE
7. VYUŽITÍ STÁVAJÍCÍCH NEUDRŽOVANÝCH PRŮM. AREÁLŮ A PLOCH
8. ROZVOJ TRADIČNÍCH ŘEMESLNÝCH ODVĚTVÍ, TRHY, JARMARKY
9. OBNOVENÍ TRADICE MARIÁNSKÉHO KULTU
10. VYUŽITÍ MONTÁNNÍ HISTORIE PRO CESTOVNÍ RUCH (DŮL JERONÝM)
11. ZVÝŠENÍ MÍRY SOBĚSTAČNOSTI ÚZEMÍ V ŽIVOČIŠNÉ PRODUKCI
12. BUDOVÁNÍ NAUČNÝCH STEZEK VČ. TECHNICKÉHO ZÁZEMÍ
13. VYUŽITÍ FENOMÉNU ZANIKLÝCH OBCÍ
14. PROHLoubENÍ PŘÍHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE
15. TVORBA REGIONÁLNÍCH PRODUKTŮ A ZNAČEK
16. SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ
17. EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ
18. ROSTOUCÍ ZÁJEM O ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL
19. ROZSÁHLÉ CHRÁNĚNÉ KRAJINNÉ OBLASTI A MALOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ, PŘÍRODNÍ PARKY PRO KRAJINNOU TURISTIKU
20. VYUŽITÍ POLNÍCH CEST PRO TURISTIKU
21. PRŮBĚŽNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ZEMĚDĚLCŮ, PODNIKATELŮ
22. PROPAGACE ŘEMESLNÉ VÝROBY

3. ŠPATNĚ NASTAVENÝ DOTAČNÍ SYSTÉM
4. NEVYJASNĚNÉ MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY (PŮDA, HOSPODÁŘSKÉ BUDOVY)
5. POKRAČUJÍCÍ NEAKTIVNÍ PŘÍSTUP KRAJE V DESTINAČNÍM MANAGEMENTU
6. POKRAČUJÍCÍ NEZÁJEM MLADÉ GENERACE O PRÁCI V ZEMĚDĚLSTVÍ
7. CHYBĚJÍCÍ DÁLNIČNÍ PROPOJENÍ R6 NA PRAHU
8. NEHOSPODÁRNÁ TĚŽBA DŘEVA VE STÁTNÍCH LESÍCH
9. NECITLIVÉ ZÁSAHY DO VODNÍCH TOKŮ – ODVODŇOVACÍ KANÁLY, DRENÁŽE
10. POŽADAVKY KLADENÉ NA ZEMĚDĚLCE NARUŠUJÍCÍ BIODIVERZITU
11. NEDOSTATEK FINANČÍ PRO OBNOVU A PROPAGACI PAMÁTEK
12. NEEXISTENCE NÁSLEDNÉ A TRVALÉ FINANČNÍ PODPORY SOC. PODNIKŮ – UDRŽITELNOST
13. POŠKOZENÍ LESNÍCH CEST TECHNIKOU A VODOU, NEFUNGUJÍCÍ ODVODŇOVACÍ SYSTÉM, KTERÝ DŘÍVE FUNGOVAL
14. ŠPATNĚ NASTAVENÉ DOTAČNÍ PODMÍNKY
15. NEOCHOTA ZAPOJENÍ SUBJEKTŮ DO SPOLUPRÁCE
16. NEZÁJEM O PRÁCI V ZEMĚDĚLSTVÍ

Závěr rozvojové oblasti **Konkurenceschopný venkov:**

Oblast zahrnuje podporu drobného podnikání, zemědělství a místního CR. Jedna z největších bolístek v této oblasti je negativní image Sokolovska v souvislosti s těžbou a romskou menšinou. Ovšem region má **obrovský potenciál k rozvoji CR**, který je podpořen několika silnými stránkami, a to hustou turistickou infrastrukturou, celoročně splavnou řekou Ohře, polohou v lázeňském trojúhelníku a bohatým průmyslovým dědictvím. Jde o využití příležitosti k **rozvoji destinačního managementu**, který je nástrojem tvorby pozitivní image a motorem dalšího efektivního rozvoje CR. Zde je potřeba se zaměřit na **podporu a propagaci turistických lokalit** regionu a **rozvoj moderní turistické infrastruktury** tj. cyklotras, naučných stezek, lyžařských a běžeckých oblastí apod. S ohledem na omezené pracovní příležitosti na venkově je **podpora podnikatelské aktivity** (formou rekvalifikačních kurzů, podporou tradičních řemesel, regionálních produktů aj.) i v oblasti CR jako je **agroturistika či ekoturistika** velkou výzvou. Další trendovou a nezaměstnanost řešící příležitostí je **rozvoj sociálního podnikání**.

Tab. č. 79: SWOT analýza Kvalita života

SWOT KVALITA ŽIVOTA	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ol style="list-style-type: none"> 1. BYTOVÁ INFRASTRUKTURA (KANALIZACE, VODOVOD, PLYN, ÚSTŘEDNÍ TOPENÍ) 2. MOŽNOSTI SMYSLUPLNÉHO TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU 3. CENTRÁLNÍ ZÁSOBOVÁNÍ TEPLEM (POHODLNÉ A ČISTÉ) 4. MNOŽSTVÍ VÝZNAMNÝCH CÍRKEVNÍCH PAMÁTEK VČ. HŘBITOVŮ 5. SPOLUPRÁCE S RODÁKY ŽIJÍCÍMI V ZAHRANIČÍ (SPONZORING, MENŠÍ INVESTICE DO PAMÁTEK AJ.) 6. EKONOMICKY SILNÉ OBCE V SOKOLOVSKÉ KOTLINĚ 7. ZLEPŠUJÍCÍ SE VZHLED OBCÍ 8. MLADÁ VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA 9. DĚTSKÁ HŘIŠTĚ 10. DOBRÁ ÚROVEŇ AMATÉRSKÝCH DIVADEL, KIN VČ. LETNÍCH (SOKOLOV, LOKET, KRASLICE...) 11. STABILNÍ POČET OBYVATEL V MALÝCH OBCÍCH 12. TRADIČNÍ CÍRKEVNÍ AKCE 13. ÚDOLÍ ŘEKY OHŘE 	<ol style="list-style-type: none"> 1. NÁSLEDKY POVÁLEČNÉHO ODSUNU A KOMUNISTICKÉHO REŽIMU (ZÁNİK DESÍTEK OBCÍ, CHYBĚJÍCÍ KOŘENY DOSÍDLENCŮ) 2. NEDOST. ZDRAV. PÉČE V OBCÍCH - LÉKÁRNY, NEMOCNICE, LÉKAŘI (POUZE VE VĚTŠÍCH MĚSTECH) A JEJICH ŠPATNÁ DOSTUPNOST 3. NÁRŮST SOCIÁLNĚ-PATOLOGICKÝCH JEVŮ 4. NEDOBRÁ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST V MARGINALIZOVANÝCH OBLASTECH 5. NÍZKÁ SPOLUPRÁCE OBCÍ 6. NEZÁJEM OBČANŮ O VEŘ. ŽIVOT 7. NEDOSTATEČNÁ KAPACITA A NEDOSTUPNOST SOC. SLUŽEB (PRO DŮCHODCE, HANDICAPOVANÉ...) 8. NÍZKÁ AUTORITA SAMOSPRÁVY 9. VELKÝ POČET NEÚPLNÝCH RODIN – CHYBĚJÍCÍ VZORY, MOTIVACE 10. CHYBĚJÍCÍ KANALIZACE V MALÝCH A OKRAJOVÝCH ČÁSTECH OBCÍ 11. CHYBÍ KOMPLEXNÍ ŘEŠENÍ PSÍCH ÚTULKŮ 12. NÍZKÁ KOORDINACE KULT. AKCÍ - PŘEBYTEK KULTURNÍCH AKCÍ VE STEJNÝCH TERMÍNECH

PŘÍLEŽITOSTI

1. ZAKTIVOVAT ZÁJEM O ÚDRŽBU A PÉČI OBYVATEL O OBECNÉ VLASTNICTVÍ
2. ROZVOJ TERÉNNÍCH SOC. PRACOVNÍKŮ – PÉČE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ
3. POSTUPNÉ ZAČLEŇOVÁNÍ SENIORŮ – VYUŽITÍ JEJICH ZKUŠENOSTÍ DO VEŘ. ŽIVOTA I EKON. ČINNOSTÍ
4. PROSTOR PRO ZACHOVÁNÍ A VYUŽITÍ TECHNICKÝCH PAMÁTEK VČ. HORNICKÝCH
5. PROHLoubIT DOBRÉ ČESKO-NĚM. VZTAHY PRO POSÍLENÍ TRADIC (RODÁCI AJ.)
6. PODPORA ZÁZEMÍ PRO SPOLKOVOU ČINNOST ZE STRANY OBCÍ I JINÝCH SUBJEKTŮ
7. VÝCHOVA V RODINĚ K TRADICÍM A KULTUŘE
8. VYUŽÍVÁNÍ DOTAČNÍCH PROGRAMŮ V OBLASTI KULTURY
9. VYUŽITÍ KNIHOVEN A ŠKOL PRO JINÉ PROSPĚŠNÉ ÚČELY
10. VYUŽITÍ ZAVEDENÝCH SVAZKŮ OBCÍ PRO LEPŠÍ SPOLUPRÁCI OBCÍ
11. KONCEPCE BYDLENÍ SOC. VYLOUČENÝCH OBYVATEL
12. OBNOVA DROBNÝCH PAMÁTEK
13. OBNOVA MÍSTNÍCH TRADIC
14. PUBLIKAČNÍ ČINNOST O HISTORII ÚZEMÍ

13. STÁŘÍ DOMŮ A BYTŮ (ŠPATNÝ STAV STŘECH, FASÁD AJ.)
14. HLAVNÍ ŽELEZNIČNÍ TRÁŤ POUZE CHEB – ÚSTÍ
15. NEZNALOST TRADIC A HISTORIE KRAJE
16. ZNIČENÉ HISTORICKÉ PAMÁTKY (ZTRÁTY Z MINULOSTI)
17. SLABÁ KULTURNÍ ÚROVEŇ OBYVATEL
18. VELKÝ POČET PANELOVÝCH DOMŮ
19. V NĚKTERÝCH MÍSTECH PROBLEMATICKÁ PÉČE O STÁVAJÍCÍ ZELEN

20. NEDOSTATEČNÁ KAPACITA ZAŘÍZENÍ PRO SENIORY

OHROŽENÍ

1. VANDALIZMUS, ZNEČIŠŤOVÁNÍ VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ
- ~~2. NEDOSTATEK PRAC. PŘÍLEŽITOSTÍ NA VENKOVĚ – MIGRACE DO MĚST~~
3. RŮST BYROKRACIE VE SPRÁVĚ OBCÍ
4. RUŠENÍ POŠT A ZÁKL. SLUŽEB NA MALÝCH OBCÍCH ~~V OBCÍCH DO 2,5 TIS. OBYVATEL~~ – ÚBYTEK SLUŽEB A S TÍM SOUVISEJÍCÍ JEJICH DOSTUPNOST
5. SNIŽOVÁNÍ POČTU OBYVATEL NA ÚZEMÍ MAS
6. ROZŠÍŘOVÁNÍ SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT
7. NENÍ DÁLNIČNÍ NAPOJENÍ NA PRAHU
8. PROHLUBUJÍCÍ SE NESVÁRY V ZASTUPITELSTVECH
9. ŠPATNÝ STAV OBECNÍCH KOMUNIKACÍ, CHODNÍKŮ A SILNIC II. A III. TŘÍDY
10. SÍDLA FIREM MIMO REGION
11. OHROŽENÍ DOSTUP. A KVALITY ZDRAV. V MALÝCH OBCÍCH
12. DROBNÁ KRIMINALITA A JEJÍ NÁRŮSTOVÁ TENDENCE (STARÁ SÍDLIŠTĚ – GHETTA)
13. ODDALOVÁNÍ KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOSTI
14. VYTLAČOVÁNÍ TRADIČNÍCH KULTURNÍCH AKCÍ TELEVIZÍ A INTERNETEM
- ~~15. POKRAČUJÍCÍ NESPRAVEDLIVÁ DOT. POLITIKA KRAJE DO SOC.~~

15. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE (SRAZY, AKCE AJ.)	ZAŘÍZENÍ S VLIVEM NA KAPACITU SOC. ZAŘÍZENÍ
16. PODPORA INDIVIDUÁLNÍHO BYDLENÍ (ODCHOD Z PANELÁKŮ)	16. POKRAČUJÍCÍ NEKONCEPČNOST OBNOVY A NEÚDRŽBA JIŽ OBNOVENÝCH PAMÁTEK
17. BLÍZKOST ZÁPADNÍ EVROPY	17. NEVYŘEŠENÉ MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY K PAMÁTKÁM
18. ZAPOJENÍ KULTURNÍCH OSOBNOSTÍ S VAZBOU NA REGION (AMBASADOŘI AJ.)	18. POKRAČUJÍCÍ DEFORMACE PREZENTOVÁNÍ HISTORICKÝCH FAKTŮ NA ŠKOLÁCH
19. MOTIVACE STÁT SE VESNICÍ ROKU ČR	19. PROHLUBUJÍCÍ SE NEDOSTATEK VŮDČÍCH OSOBNOSTÍ V KULTUŘE
20. ZATRAKTIVNĚNÍ ÚZEMÍ PRO TURISMUS	20. NEDOSTATEK FIN. PRO KULTURU
21. SDÍLENÍ PRACOVNÍKŮ NA ÚDRŽBU MEZI VÍCE OBCEMI (NAPŘ. MIKROREGION)	21. POKRAČUJÍCÍ SLABÁ KULTURNÍ PROPAGACE
22. ZLEPŠOVÁNÍ ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK A ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PRO OBYVATELE	22. VOLEBNÍ CYKLUS (ZMĚNA PRIORITY ZE STRANY VEDENÍ OBCÍ)
23. CELKOVÁ PODPORA PRO RODINU	23. NEDOSTATEK KVALIFIKOVANÝCH PRACOVNÍKŮ NA NÁSLEDNOU PÉČI O PROJEKTY Z OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V UDRŽITELNOSTI
	24. ZVYŠUJÍCÍ SE NÁKLADY NA ŽIVOT
	25. ABSENCE KRAJSKÝCH KONCEPCÍ V OBLASTI STÁRNUTÍ A PRORODINNÝCH OPATŘENÍ
	26. NEPODPORVANÁ CS SENIOŘI
	27. SLABÁ PODPORA FUNGUJÍCÍ KOMPLETNÍ RODINY
	28. ODLEHČOVACÍ SOCIÁLNÍ SLUŽBA PRO SENIORY

Závěr rozvojové oblasti **Kvalita života na venkově:**

Je potřeba především zaměřit pozornost **na posílení tradic** (vč. tradičních řemesel) **a vazeb** k území s ohledem na následky poválečného odsunu a komunistického režimu. Velkým přínosem může být realizace **osvěty, kulturních, tradičních i vzdělávacích aktivit** pro širokou veřejnost. Dále **rozvoj** spektra **služeb na venkově** má velké rezervy – jedná se zejména o sociální, zdravotnické, dopravní služby apod. Důležitým bodem je i **motivace a podpora k hlubší vzájemné spolupráci obcí** a také využití prostoru pro **zachování důlních a dalších technických památek** využitelných v oblasti CR v rámci formování průmyslového turismu jako nové a specifické formy CR pro Sokolovsko. Velký vliv na zlepšení kvality života mohou mít také **prorodinná opatření** se zaměřením zejména na mladé rodiny a začleňování seniorů

do veřejného života i ekonomických činností. S tím úzce souvisí také provozování **aktivit pro smysluplné trávení volného času**, které potřebují vyhovující zázemí, kapacitu a také fundované a motivované lidské zdroje. Z hlediska tvrdých investic je potřeba se zaměřit na **zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí** a také na **péči o SVL**.

Tab. č. 80: Integrovaná SWOT analýza – silné a slabé stránky

INTEGROVANÁ SWOT MAS SOKOLOVSKO			
SILNÉ STRÁNKY		SLABÉ STRÁNKY	
S1	BYTOVÁ INFRASTRUKTURA (KANALIZACE, VODOVOD, PLYN, ÚSTŘEDNÍ TOPENÍ)	W1	NÁSLEDKY POVÁLEČNÉHO ODSUNU A KOMUNISTICKÉHO REŽIMU (ZÁNİK DESÍTEK OBCÍ, CHYBĚJÍCÍ KOŘENY OSÍDLENCŮ ZDEJŠÍHO KRAJE)
S2	PESTRÉ MOŽNOSTI SMYSLUPLNÉHO TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	W2	NEDOSTATEČNÁ ZDRAVOTNÍ PÉČE V MENŠÍCH OBCÍCH - LÉKÁRNY, NEMOCNICE, LÉKAŘI
S3	MNOŽSTVÍ HISTORICKÝCH PAMÁTEK –HRADY, ZÁMKY, CÍRKEVNÍ PAMÁTKY, SMÍRČÍ KŘÍŽE, ROZHLEDNY AJ.	W3	NEDOBRÁ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST
S4	MLADÁ VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA	W4	NÍZKÁ SPOLUPRÁCE OBCÍ
		W5	NEZÁJEM OBYVATEL O VEŘEJNÝ ŽIVOT
S5	ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ (CELKOVĚ, HLAVNĚ OPROTI STAVU PŘED R. 1989) NA VYSOKOU ÚROVEŇ V POROVNÁNÍ S CELOU ČR	W6	NEDOSTATEČNÉ ŘEŠENÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY, EXISTENCE ČERNÝCH SKLÁDEK A DOVEZENÉ ODPADY
S6	ZACHOVALÉ PROSTŘEDÍ (CHKO SLAVKOVSKÝ LES, KRASLICKO, KRUŠNÉ HORY, OHŘE, MALOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ APOD.) A VELKÝ PODÍL LESŮ A HOUBAŘSKÝCH LOKALIT NA ÚZEMÍ	W7	SLABÁ VÝCHOVA OBYVATEL K OCHRANĚ ŽP
S7	ZÁSAVNÍ ROZSAH REKULTIVACÍ	W8	CHYBĚJÍCÍ KOMPLEXNÍ STRATEGIE ROZVOJE ÚZEMÍ
S8	ZLEPŠUJÍCÍ SE KVALITA VODY V OHŘI	W9	PROBLEMATICKÉ VLASTNICKÉ VZTAHY
S13	VÝSKYT PŘÍRODNĚ CENNÝCH ÚZEMÍ, MALÝ VÝSKYT MONOKULTR	W10	~~VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST~~
S9	ČETNOST A VYBAVENOST SPORTOVNÍCH AREÁLŮ	W11	PODNIKY S MALOU PŘIDANOU HODNOTOU A NÍZKÝMI NÁROKY NA VZDĚLÁNÍ
		W12	NÍZKÁ ÚROVEŇ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A PODNIKATELSKOU SFÉROU - NESOULAD MEZI KVALITOU A TYPEM VZDĚLÁNÍ A POTŘEBAMI NA TRHU PRÁCE (NEVYHOVUJÍCÍ STRUKTURA ŠKOLSTVÍ)
			NESOULAD MEZI KOMPETENCEMI PRACOVNÍKŮ A POŽADAVKY ZAMĚSTNAVATELŮ ZEJMÉNA V TECHNICKÝCH OBORECH

S10 S11 S12	TURISTICKÁ INFRASTRUKTURA – CYKLOSTEZKY, BĚŽKAŘSKÉ TRASY, TURISTICKÉ TRASY, CELOROČNĚ SPLAVNÁ ŘEKA OHŘE POLOHA UPROSTŘED LÁZEŇSKÉHO TROJÚHELNÍKU STARÁ DŮLNÍ DÍLA A DALŠÍ TECHNICKÉ PAMÁTKY	W13	NÍZKÁ JAZYKOVÁ VYBAVENOST
		W14	NÍZKÁ INTENZITA PODNIKATELSKÉ ČINNOSTI
		W15	VYSOKÝ POČET OSOB SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH ČI OHROŽENÝCH SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM
		W16	VYSOKÝ POČET OSOB BEZ VZDĚLÁNÍ NEBO JEN SE ZÁKL. VZDĚLÁNÍM
		W17	ODLIV MOZKŮ
		W18	NEGATIVNÍ IMAGE SOKOLOVSKA PŘEDEVŠÍM V SOUVISLOSTI S TĚŽBOU A ROMSKOU MENŠINOU

SILNÉ STRÁNKY – bližší vysvětlení

S1 – dle statistik je vysoké procento domácností připojeno na kanalizaci, vodovod, plyn a ústřední topení. Vybavená bytová infrastruktura je dána především vysokým podílem panelových domů, což zároveň ale do budoucna vytváří problémy spojené se stejně dlouhou dobou životnosti panelových domů a nutností jejich oprav (zateplení, fasády, střechy).

S2 – široká nabídka kvalitních vzdělávacích volnočasových programů pro děti a mládež – DDM, ZUŠ, dobře vybavená infrastruktura i služby volného času pro veřejnost.

S3 – velká pestrost různých druhů památek (historické – hrady, církevní – kapličky, kostely, smírčí kříže, průmyslové včetně důlních, přírodní aj.) roztroušené po celém území MAS.

S4 – dle statistik je obyvatelstvo Sokolovska mladší, než je průměr ČR. (Počet osob mladších 15 let je na území Sokolovska zhruba o 1 % vyšší, než je celorepublikový průměr. Naopak počet obyvatel starších 69 let je zde lehce podprůměrný, a to o necelé jedno procento oproti celorepublikovému průměru. Přesto je i na území MAS Sokolovsko patrný celorepublikový trend stárnutí obyvatel.)

S5 – kvalita ovzduší je na nadprůměrné úrovni oproti průměru ČR, přestože Sokolovsko je vnímáno jako špinavý průmyslový region, opak je pravdou. Ke zlepšení stavu ovzduší došlo především díky instalaci environmentálně šetrných technologií v 90. letech 20. století.

S6 – na Sokolovsku je téměř 51 % území zalesněno, což je nadprůměrný stav oproti průměru nejen v ČR, ale i v Evropě.

S7 – rozsáhlé kvalitní rekultivace, které byly již provedeny na území Sokolovska, dokazují, že území po těžbě se dá zajímavě upravit a využít např. pro potřeby cestovního ruchu (CR) či sportu (golf, offroad aj.), oblíbené jsou hydrické rekultivace, na místě kterých vznikají koupaliště či jezera. Rekultivace území je zákonnou povinností těžařské společnosti.

S8 – Ohře je celoročně splavná řeka, kterou hojně navštěvují vodáci, a zlepšující se kvalita její vody podporuje tento druh turistiky typický pro Sokolovsko. Zároveň vylepšuje životní prostředí obcí, přes které protéká.

S9 – na území je dostatečné množství sportovních areálů s dobrou vybaveností a úrovní, k tomu také přispěla předešlá vlna dotací z Leaderu MAS Sokolovsko v programovém období 2007-2013. Nabízí se jistá specializace různých obcí na různé sporty.

S10 – hustá síť zejména cyklostras a cyklostezek (více než 500 km), ale i turistických tras, běžkařských tras a celoročně splavná řeka Ohře. Cyklodoprava se na území neustále rozšiřuje, propojuje a doplňuje doprovodnou infrastrukturou. Stav mnoha lyžařských a běžkařských tras ovšem není vyhovující a vyžaduje další investice.

S11 – území Sokolovska se nachází ve světově proslulém lázeňském trojúhelníku – Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně, tudíž lázeňští hosté mají k návštěvě regionu velmi blízko. Nejnavštěvovanější destinací MAS Sokolovsko je středověký hrad Loket (cca 100.000 návštěvníků ročně). Dalšími lázněmi v blízkém okolí jsou Jáchymov, Konstantinovy Lázně a Lázně Kynžvart.

S12 – četná důlní díla a další technické památky (stará i současná) jsou specifikem tohoto regionu, který je chce využít pro montánní a průmyslovou turistiku.

S13 – na území MAS Sokolovsko se nacházejí přírodně cenná území (např. CHKO Slavkovský les), zároveň je zde malý výskyt monokultur a malé procento orné půdy (např. málo řepky).

SLABÉ STRÁNKY - bližší vysvětlení

W1 – zánik obcí po 2. světové válce způsobilo několik zásadních historických faktů: poválečný odsun původního německého obyvatelstva, které tvořilo téměř 90 % zdejšího obyvatelstva, budování vojenského výcvikového tábora Prameny, rozsáhlá těžba uhlí a další méně významné události. Důsledkem těchto historických událostí došlo ke ztrátě kořenů, tradic, zvyků, sounáležitosti s územím a majetkovým změnám v souvislosti s příchodem nových osídlenců. Dopady těchto událostí jsou patrné dodnes.

W2 – nedostatek lékařů, lékáren a dalších zdravotnických služeb v menších obcích, výrazně lepší situace je ve větších městech.

W3 – nespokojenost obyvatelstva s rozsahem a četností dopravních spojů, chybí komplexní koncepce dopravní obslužnosti. Špatný technický stav komunikací. Nedostatečná dopravní dostupnost služeb a zaměstnání, špatný technický stav prostředků veřejné hromadné dopravy (vlaky, autobusy).

W4 – území má značné rezervy ve spolupráci obcí i přes existenci několika fungujících mikroregionů.

W5 – pasivní až apatický přístup obyvatel k dění na obcích i v širším měřítku.

W6 – velkým problémem je existence černých skládek v obcích (v lesích, u cest apod.), a to i přes zabraňující opatření obcí, na území MAS se navíc také dostávají odpady především ze sousedního Německa.

W7 – tento bod úzce souvisí s předešlým bodem, vůbec stav v Karlovarském kraji v oblasti environmentálního vzdělávání je na velmi nízké úrovni – neexistuje zde žádné středisko ekologické výchovy zapojené do národní sítě Pavučina.

W8 – chybějící komplexní strategie rozvoje území představuje pro MAS Sokolovsko určitou nejasnost a nekonceptnost o budoucím vývoji tohoto regionu, který prochází ekonomickou restrukturalizací v souvislosti s postupným útlumem těžby uhlí.

~~W9 – jedná se o dlouhodobou vysokou nezaměstnanost – 4 % nad celorepublikovým průměrem, v některých obcích nezaměstnanost přesahuje 20 %. Tento palčivý problém je spjat s mnoha faktory: útlum těžby, restrukturalizace ekonomiky, nesoulad mezi požadavky zaměstnavatelů a kompetencemi nezaměstnaných osob, pomalé tempo ekonomického růstu, nízká podnikatelská aktivita, nízká vzdělanost, četná skupina sociálně vyloučených osob zejména Romů aj.~~

W10 – jde o začarovaný kruh, kde obyvatelstvo s nízkým vzděláním přitahuje podniky s malou přidanou hodnotou a naopak. Většina zdejších firem včetně zahraničních se orientuje především na výrobu jednodušších komponent a dílů s relativně nízkou technologickou náročností. Tyto produkty vstupují do výrobního řetězce zpravidla jako komponenty 3. řádu, z toho vyplývá velká ekonomická závislost místních firem na zahraničních trzích, tudíž nesoběstačnost regionu.

W11 – v komunikaci mezi školami a zaměstnavateli vnímáme na území MAS velké rezervy (ochota učit se, pomoci apod.), ale zároveň je tento problém i problémem obecným, kdy rozvoj

společnosti a výrobních či jiných procesů jde tak rychle kupředu, že školy nestíhají reagovat na změny, které se dějí na trhu práce. Řešení musí jít ruku v ruce se změnou školského systému, aby ze škol neodcházeli absolventi, kteří nemají co zaměstnavatelům nabídnout. Zároveň zaměstnavatelé mají mnohdy nereálné požadavky a nejsou ochotni investovat do vzdělávání a rozvoje svých zaměstnanců.

W12 – rychlé tempo současného rozvoje se projevuje zejména v oblasti technologií, tudíž zde lze výrazně vnímat nesoulad kompetencí pracovníků a požadavků zaměstnavatelů.

W13 – souvisí s nízkou vzdělanostní úrovní obyvatel Sokolovska, navíc německý jazyk je vytlačován obecně preferovanější angličtinou, ale s ohledem na hranici regionu se SRN má zde NJ větší uplatnitelnost a to samé platí o ruském jazyce v souvislosti s vysokou návštěvností ruský mluvících turistů v okolních lázních.

W14 – souvislost s vysokou nezaměstnaností a nejnižší vzdělanostní úrovní v ČR, čímž inovační činnost jako hlavní hybatel ekonomického růstu a podnikání je na velmi nízké úrovni.

W15 – je zejména důsledkem 3 faktorů – nízké vzdělání, vysoká nezaměstnanost a nízká úroveň bydlení.

W16 – jedna z nejslabších stránek regionu a zároveň jedno z jeho největších specifíků, které je hlavní příčinou stěžejního problému - vysoké nezaměstnanosti a následně sociálního vyloučení. Dáno historicky silným průmyslem těžby a zpracování uhlí, kdy v tomto odvětví na mnoha pracovních místech byly nízké nároky na vzdělání pracovníků.

W17 – počet obyvatel regionu, kteří získají vysokoškolské vzdělání, není ani na poloviční úrovni celorepublikového průměru a navíc se k tomu přidává fakt, že většina z nich se pracovní uplatní v místě získání tohoto vzdělání tj. mimo region, protože Sokolovsko jim odpovídající pracovní uplatnění stěží nabídne. Tímto dochází k odlivu i toho mála vysokoškoláků (mozků), kteří by mohli posunout rozvoj ekonomiky regionu kupředu, ale nemají zde na to vytvořeny podmínky.

W18 – přestože Sokolovsko patří k nejlesnatějším územím ČR s nádhernými přírodními, ale i dalšími četnými památkami, jeho image v ostatních regionech republiky je výrazně negativní. Jednak není vnímána správně jeho lokace tj. kousek na západ od proslulých Karlových Varů (nesprávně je ve většině případů situován na sever na Mostecko) a dále málokdo tuší o jeho krásné přírodě s nadprůměrně čistým ovzduším. Sokolovsko je obecně spojováno v souvislosti se životním prostředím se zatěžující těžbou uhlí a dále problematickou romskou menšinou, celkově je vnímáno jako špinavý průmyslový region, přestože opak je pravdou.

W19 – problémem komplikujícím vznik nových územních systému ekologické stability jsou vlastnické vztahy např. v souvislosti s těžební činností a rekultivacemi po této činnosti.

Tab. č. 81: Integrovaná SWOT analýza – příležitosti a ohrožení

INTEGROVANÁ SWOT MAS SOKOLOVSKO			
PŘÍLEŽITOSTI		OHROŽENÍ	
O1	ROZVOJ TERÉNNÍCH SOC. PRACOVNÍKŮ – PŘÍLEŽITOST PRO NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA	T1	POKRAČUJÍCÍ NEDOSTATEK PRAC. PŘÍLEŽITOSTÍ NA VENKOVĚ – MIGRACE DO MĚST
O2	PROSTOR PRO ZACHOVÁNÍ A VYUŽITÍ TECHNICKÝCH PAMÁTEK VČ. HORNICKÝCH	T2	OHROŽENÍ KVALITY A DOSTUPNOSTI SLUŽEB NA VENKOVĚ, ŠPATNÝ TECHNICKÝ STAV SILNIC A CHODNÍKŮ
O3	POSTUPNÉ ZAČLEŇOVÁNÍ SENIORŮ – VYUŽITÍ JEJICH ZKUŠENOSTÍ DO VEŘ. ŽIVOTA I EKON. ČINNOSTÍ	T3	PROHLUBOVÁNÍ SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH OSOB A ROZŠÍŘOVÁNÍ SOC. VYLOUČENÝCH LOKALIT
O4	PROHLoubENÍ DOBRÝCH ČESKO-NĚMECKÝCH VZTAHŮ PRO POSÍLENÍ TRADIC (RODÁCI)	T4	SÍDLA FIREM MIMO REGION
O5	VYUŽITÍ ZAVEDENÝCH SVAZKŮ OBCÍ PRO LEPŠÍ SPOLUPRÁCI OBCÍ	T5	VYTlačOVÁNÍ TRADIČNÍCH KULTURNÍCH AKCÍ TELEVIZÍ A INTERNETEM
O6	OBNOVA MÍSTNÍCH TRADIC, TRADIČNÍCH ŘEMESEL, VYUŽÍVÁNÍ REGIONÁLNÍCH ZNAČEK	T15	NEDOSTATEK KVALIFIKOVANÝCH PRACOVNÍKŮ NA NÁSLEDNOU ÚDRŽBU PROJEKTŮ V ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V UDRŽITELNOSTI
O20	SDÍLENÍ PRACOVNÍKŮ NA ÚDRŽBU ZELENĚ MEZI VÍCE OBCEMI		
O7	ROZSÁHLÉ REKULTIVACE PO TĚŽBĚ VČ. JEJÍ ÚDRŽBY - ZEJM. MEDARD	T6	LOKÁLNÍ TOPENIŠTĚ
O8	VZNIK NOVÝCH EKOSYSTÉMŮ V ODKALIŠTÍCH NA KONCI	T7	ROZŠÍŘENÍ NEPŮVODNÍCH DRUHŮ
O9	ZPRACOVÁNÍ UHLÍ A V DALŠÍCH PRŮMYSLÓVÝCH OBLASTECH	T8	ŽIVELNÍ POHROMY (POVODNĚ, VICHŘICE, POŽÁRY, SNĚHOVÉ KALAMITY APOD.)
O10	GEPARK – PŘÍLEŽITOST ZAŘAZENÍ DO UNESCA		
O11	TVORBA POZITIVNÍ IMAGE SOKOLOVSKA VZDĚLÁVÁNÍ PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ		
O12	ZPROSTŘEDKOVÁNÍ KOMUNIKACE MEZI ŠKOLSTVÍM A ZAMĚSTNAVATELI V OBLASTI	T9	NEGATIVNÍ PŘÍKLAD RODIČŮ PRO SVÉ DĚTI
		T10	

O13	ODBOBNÝCH KOMPETENCÍ ABSOLVENTŮ – ANIMACE ÚZEMÍ VYUŽITÍ ŠKOL A DALŠÍCH INSTITUCÍ PRO KOMUNITNÍ CENTRA A PROSPĚŠNÉ ÚČELY	T11	POKRAČUJÍCÍ VYSOKÁ NEZAMĚSTNANOST MLADÝCH LIDÍ ÚTLUM VELKÝCH ZAMĚSTNAVATELŮ V SOUVISLOSTI S UKONČENÍM TĚŽBY - ZEJMÉNA SUAS A DALŠÍ
O14	ROZVOJ TERCIÁRNÍHO SEKTORU – SLUŽEB V RÁMCI RESTRUKT. EKONOMIKY	T12	NEPŘIPRAVENOST NA ROZVOJ VĚDY A VÝZKUMU
O15	ROZVOJ DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU A TVORBA REGIONÁLNÍHO PORTÁLU	T13	POKRAČUJÍCÍ ÚPADEK RUKODĚLNÍCH ŽIVNOSTÍ
O16	REKVALIFIKAČNÍ KURZY A VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY PRO ZAHÁJENÍ PODNIKÁNÍ	T14	POKRAČUJÍCÍ NEAKTIVNÍ PŘÍSTUP KRAJE V DESTINAČNÍM MANAGEMENTU
O17	VYUŽITÍ STÁVAJÍCÍCH NEUDRŽOVANÝCH PRŮM. AREÁLŮ A PLOCH	T16	RIZIKO ZHORŠENÍ STAVU OVZDUŠÍ A NÁRŮSTU HLUKU Z PRŮMYSLU A DOPRAVY
O18	PODPORA SOCIÁLNÍHO PODNIKÁNÍ AGROTURISTIKA A VYUŽITÍ	T17	NÁRŮST NEZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍCH PROBLÉMŮ KVŮLI PLÁNOVANÉMU UKONČENÍ TĚŽBY HNĚDÉHO UHLÍ, OBTÍŽNÁ UPLATNITELNOST PRACOVNÍKŮ TĚŽEBNÍ FIRMY NA TRHU PRÁCE PROHLUBOVÁNÍ DŮSLEDKŮ TZV. ODLIVU MOZKŮ
O19	EKOLOG. ZEMĚDĚLSTVÍ PRO CR		
O21	ROZVOJ NOVÝCH TECHNOLOGIÍ A JEJICH ROZŠÍŘOVÁNÍ NA ÚZEMÍ MAS, VČ. VYUŽITÍ ELEKTROMOBILITY	T18	

PŘÍLEŽITOSTI - bližší vysvětlení

O1 – nedostatek terénních sociálních pracovníků, kteří jsou flexibilní k potřebám klientů je příležitostí pro nová pracovní místa v regionu.

O2 – útlum těžby v regionu využít pro zachování důlních i dalších technických památek využitelných do budoucna v rámci cestovního ruchu zejména v oblasti průmyslového dědictví jako nové formy CR

O3 – průměrný věk obyvatel se prodlužuje (obecný trend) a je tedy důležité se zamyslet nad využitím životních zkušeností seniorů, aby nebyli jen pasivními příjemci sociálních služeb.

O4 – po roce 1989 dochází k návratu rodáků německého původu, kteří na Sokolovsku tvořili 90 % původního obyvatelstva – někteří z nich se zasloužili o opravu různých památek (kříže, kapličky apod.) ve svých rodných obcích popř. přispívají sponzorskými dary anebo se zúčastňují různých rodáckých či společenských srazů. Je to dobrá příležitost pro znovuoobjevení či posílení místních tradic nebo získání dalších historických faktů.

O5 – využití vytvořeného zázemí a fungování svazků obcí včetně společně realizovaných projektů k prohloubení vzájemné spolupráce obcí.

O6 – při řešení nezaměstnanosti se zaměřit také na tradiční řemesla včetně využívání regionálních značek pro posílení místní ekonomiky.

O7 – rekultivace po těžbě jsou zásadním bodem budoucího ekonomického rozvoje regionu a v tomto smyslu je potřeba je také chápat, tudíž rekultivovat území koncepčně s perspektivním výhledem.

O8 – v budoucnu by se tyto unikátní ekosystémy daly využít v rámci cestovního ruchu či výzkumu.

O9 – zařazením Geoparku Egeria, který pokrývá i území Sokolovska, do Unesca by došlo ke zviditelnění a nápravě negativní image regionu nejen v českém, ale i evropském měřítku, protože se jedná o česko-bavorský geopark přesahující státní hranice.

O10 – je zásadním úkolem budoucnosti, je spojena s mnoha dalšími body SWOT zejména v souvislosti s rozvojem CR, současná převládající negativní image Sokolovska v mnohém neodpovídá realitě.

O11 – je velkou výzvou budoucnosti hojně podporovanou i EU, je to apel na společenskou odpovědnost každého z nás.

O12 – animace na území Sokolovska by se především měla zaměřit na propojení oblasti školství a trhu práce.

O13 – doplňkové využití výukových prostor škol a dalších institucí na obcích (knihoven, OÚ apod.) je velkou příležitostí jak propojit komunitu, docílit lepší spolupráce a zvýšit vzdělanost.

O14 – s útlumem těžby uhlí a navazujícím průmyslem je potřeba vyprofilovat region směrem k terciárnímu sektoru tj. rozvoji služeb.

O15 – destinační management a jeho dobré fungování je nástrojem pro tvorbu pozitivní image regionu a efektivní využití památek a turistické infrastruktury pro rozvoj CR. Dále Sokolovsko nutně potřebuje kvalitní webový portál s ohledem na velké množství drobných roztroušených památek po území. Pokud chceme např., aby se zde návštěvník zdržel několik dní, potřebuje mít informace o množství nejruznějších zajímavostí na území a efektivně se na něm přemísťovat. K tomu mu poslouží právě regionální portál s komplexními informacemi a propojením na jiné portály.

~~O16 – velká příležitost pro zvýšení vzdělanosti a podnikatelské aktivity, např. rekvalifikační kurzy zaměřené na zahájení podnikání.~~

O 17 – příležitost proměnit chátrající areály v produktivní využití – malé výroby, společenské akce, služby.

O 18 – využít trend sociálního podnikání jako komplexního řešení ekonomického i sociálního problému.

O19 – přes nízkou zemědělskou produkci regionu s ohledem na nepříznivé podmínky se regionální zemědělství vyprofilovalo směrem k vysokému podílu ekologicky hospodařících zemědělců, což je dobře využitelné v ČR, ke kterému má region s ohledem na své četné památky a přírodní krásy velký potenciál.

O20 – nedostatečný počet odborníků v rámci sídelní zeleně lze odstranit pomocí sdílení těchto pracovníků mezi obcemi, čímž jsou i efektivněji využity náklady.

O21 – pokrok v technologiích se může uplatňovat v různých oblastech života na venkově, vč. využití elektromobility k dopravě v rámci regionu. Pozitivním přínosem je snižování emisí přímo v místě využití elektromobilu. Nicméně otázkou jsou náklady na pořízení elektromobilního zařízení a celkový vliv produktů na životní prostředí po dobu celého životního cyklu (tj. vliv včetně negativních dopadů na životní prostředí při výrobě elektromobilů a součástek do elektromobilů).

HROZBY - bližší vysvětlení

T1 – prohlubující se nedostatek pracovních míst na venkově může způsobit jejich postupné vylidnění (lidé migrují do větších měst za prací) či prostor pro další lokality sociálně vyloučených osob.

T2 – zde se jedná zejména o rušení základních služeb v obcích do 2.500 obyvatel, jako jsou pošty, lékaři, lékárny, nedostupnost trafik, obchodů s potravinami apod. Tyto služby jsou ve větších městech špatně dopravně dostupné z důvodu špatného technického stavu silnic a nedostatečné veřejné hromadné dopravy.

T3 – v návaznosti na vysokou nezaměstnanost, nevyhovující podmínky bydlení zde hrozí prohlubování sociálně vyloučených osob a rozšiřování jejich lokalit.

T4 – způsobují odtok finančních zdrojů z daňových odvodů mimo region či dokonce mimo ČR

T5 – velké ohrožení, které ovšem lze nejlépe podchytit v jednotlivých rodinách. Je zde souvislost i se špatnou dopravní obslužností především odlehlých oblastí regionu a malých obcí, jejichž obyvatelé nemají možnost hromadnou dopravou se dostat do místa konání kulturních akcí, např. divadelní představení.

T6 – největší znečišťovatelé ovzduší v malých obcích.

T7 – jedná se zejména o agresivní druh jelena siky, který se kříží s původními druhy a také přemnožení muflonů. Dále problematika invazních rostlin, především bolševník velkolepý.

T8 – v souvislosti s klimatickými změnami jsou možnými ohroženími povodně, vichřice, požáry (např. lesní požáry) a sněhové kalamity apod. Následky těchto živelních pohrom by sebou nesly problémy i v dalších oblastech, např. nestabilita ekologických funkcí krajiny, devastace krajiny, ohrožení lidských sídel, snížení dopravní dostupnosti služeb apod.

T9 – pasivní rodiče, kteří jsou často dlouhodobě nezaměstnaní a nehledají si aktivně práci, alkoholici, příživníci, ale i konzumní způsob života, vandalismus a lhostejnost ke svému okolí, apod.

T10 – důsledek různých příčin – neodpovídající kvalifikace dle potřeb trhu práce, negativní příklad rodičů, nechť dále se vzdělávat apod. Zde bohužel často hrozí multiplikační efekt, který se přenáší z generace na generaci zejména u sociálně vyloučených osob. Pokud jsou mladí lidé dlouho nezaměstnaní, přestanou mít motivaci hledat práci, nezískají pracovní návyky a přijmou tuto pasivní životní strategii.

T11 – existuje oprávněná obava, že útlum těžby uhlí v regionu způsobí dramatické prohloubení nezaměstnanosti, protože těžbařská společnost je největším zaměstnavatelem nejenom v regionu, ale v celém kraji.

T12 – nepřipravenost regionu na mohutnou podporu vědy a výzkumu v období 2014+ spočívá jednak v oblasti lidských zdrojů, kde zde působí minimální počet vysokoškolsky vzdělaných lidí a jednak v oblasti institucionální, kde v regionu ani v celém Karlovarském kraji není žádná technická či přírodovědná VŠ či fakulta a důsledkem toho zde chybí podnikatelské inkubátory, vědeckotechnický park a výzkumná pracoviště, do kterých by dotační podpora mohla proudit a které přispívají k rozvoji inovačního potenciálu regionu.

T13 – úpadek rukodělných živností způsobuje závislost regionu na ostatních výrobcích mimo region a Českou republiku a zároveň dochází k úpadku tradičních řemesel (silikátový a textilní průmysl, efektivnější zpracování dřeva, hudební nástroje).

T14 – přestože kraj zaštiťuje oblast destinačního managementu a uvědomuje si jeho důležitost pro rozvoj kraje a jeho regionů, finančně a personálně ho nedostatečně podporuje, tudíž výsledky jeho práce jsou nedostačující a nepřinášejí očekávaný efekt.

T15 – náročnost udržitelnosti projektů v oblasti životního prostředí je dána také nedostatkem kvalifikovaných pracovníků.

T16 – kvůli nárůstu individuální automobilové dopravy a rozvoji průmyslu může dojít ke zhoršení životního prostředí, přičemž kvalitní ovzduší bylo dosud jednou ze silných stránek Sokolovska.

T17 – na Sokolovsku dochází k postupnému útlumu těžby hnědého uhlí, problémem do budoucna může být uplatnění bývalých pracovníků těžební firmy na trhu práce, neboť tyto pracovníci mají nízkou nebo specializovanou kvalifikaci.

T18 – v Karlovarském kraji dochází dlouhodobě k tzv. odlivu mozků, jedná se o problematiku stěhování kvalifikovaných osob za prací mimo kraj a nízkou návratnost absolventů vysokých škol zpět do kraje. V budoucnu se mohou prohlubovat důsledky této skutečnosti, může dojít k ještě většímu rozevírání nůžek mezi Karlovarským krajem a ostatními kraji v ČR, např. z hlediska vzdělávacího obyvatel, kvalifikace obyvatel, HDP na obyvatele, investicím do inovací na obyvatele, výsledkům žáků ve vzdělávání atd. Přičemž je nutno uvažovat, že Sokolovsko patří kvůli minulosti spojené s těžbou a zpracováním hnědého uhlí mezi oblasti Karlovarského kraje, kde jsou tyto problémy nejmarkantnější.

3 Strategická část

Strategická část obsahuje mj. zmapování strategií, jejichž realizace se odehrává na území MAS Sokolovsko, stanovení cílů a jejich prioritizace a výběr konkrétních opatření pro naplnění těchto cílů. Kapitola je doplněna o návrhové verze monitorovacích indikátorů, vytvoření finančního plánu a časového harmonogramu.

3.1 Naše mise

Vytvářet SCLLD na jeden menší region (v rozsahu území MAS) je účelnější a efektivnější, a to z několika důvodů: dobrá znalost místních podmínek, efektivnější komunikace mezi partnery, možnost úzce zaměřených animací podle potřeb území, větší transparentnost, jednodušší monitoring apod. Realizace SCLLD je způsob, jak efektivněji dosáhnout vytýčených cílů v daném území a proto ji děláme.

SCLLD Místní akční skupiny Sokolovsko představuje střednědobý ucelený strategický dokument pro zpracování konkrétních projektů, jejichž realizace by měla vést ke **zlepšení kvality života, zvýšení zaměstnanosti, ekonomického růstu a zhodnocení kulturního dědictví včetně technických památek** dané oblasti, a to za **respektování principů udržitelného rozvoje a principů implementace strategie MAS Sokolovsko**. To je naše mise.

3.2 Přehled principů realizace SCLLD

Partneři MAS Sokolovsko si dobře uvědomují, že nalezení sebelepších nástrojů pro rozvoj venkova není zárukou, že k tomuto rozvoji opravdu dojde. Podstatné je i to, jakým způsobem se tyto nástroje používají. Proto MAS Sokolovsko zformulovala **principy realizace** strategie, za kterých se tento proces musí uskutečňovat, aby přinesl očekávané výsledky. S ohledem na fakt, že záměr MAS vychází z její strategie, jsou tyto principy platné také pro realizaci předkládaného záměru. Jedná se o realizaci projektů tzv. **cestou VENKOV**:

VICE	Vybrané projekty či akce musí být v souladu s vizí strategie MAS, aby byly naplněny její cíle, které byly definovány společnými silami partnerů MAS.
EKOLOGIE	Princip zčásti navazuje na horizontální kritérium EU o udržitelném rozvoji , kde při realizaci podporovaných projektů musí být zajištěna rovnováha mezi sociálním, ekonomickým, ale i environmentálním

- rozměrem.** V současnosti, kdy konzumní životní styl občanů rozvinutých států, ke kterým ČR patří, klade nemožné nároky na planetu, je snaha o udržitelný život nutností. Udržitelný rozvoj je úsilím o **nalezení rovnováhy mezi kvalitou ŽP a rozvojem společnosti.** Navíc venkovský prostor Sokolovska značně utrpěl na stavu životního prostředí, a to rozsáhlou těžební činností v posledních desetiletích. S útlumem těžby jsou obce postaveny před problémem rozsáhlé rekultivace území. Proto by jednotlivé projekty měly přispívat ke kultivaci území, být šetrné k životnímu prostředí a přispívat k jeho větší kvalitě a kráse.
- NÁVRATNOST** Vybrané projekty k realizaci by měly být za každých okolností **rentabilní**, tudíž by z nich měl plynout dostatečný ekonomický přínos a při ziskových projektech také stabilní finanční přínos. Jedině tak bude zajištěna dlouhodobá udržitelnost projektů.
- KONTINUITA** Nástroje pro uplatňování strategie mohou být úspěšné pouze za předpokladu, když si uvědomíme, že život na venkově se musí rozvíjet **v kontinuitě dědictví minulých generací.** Projekty by tedy měly navazovat na historický vývoj jak v oblasti hospodářské, tak i kulturní. MAS Sokolovsko má bohatou tradici např. v rukodělných řemeslech, kterou nelze opomenout. Zde se může výrazně projevit princip kontinuity, kdy podporovaný rozvoj tradičních řemesel, zpracovávajících místní suroviny, přináší nová pracovní místa. Zároveň je však potřebné si uvědomit, že i my jsme tvůrci dědictví, které po nás převezmou příští generace, a s tímto vědomím tedy musíme přistupovat k rozvoji našeho venkova. Proto také strategie pro období 2014+ nevyhnutelně **navazuje na předešlou strategii MAS** a na získané zkušenosti ze zapojení do iniciativy Leader v letech 2007-2013.
- OTEVŘENOST** Jedná se o **princip otevřenosti** předkládaných projektů všem skupinám obyvatel, a to zejména těm znevýhodněným. Princip navazuje na horizontální kritérium EU o rovných příležitostech. Na projektech se tedy také bude hodnotit, do jaké míry jsou otevřené a přínosné pro skupiny ohrožené sociálním vyloučením jako jsou např. dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací, osoby tělesně a duševně postižené, atd. Ze zkušenosti z předešlého programového období je naší snahou více podpořit neziskovou sféru, která má omezené možnosti

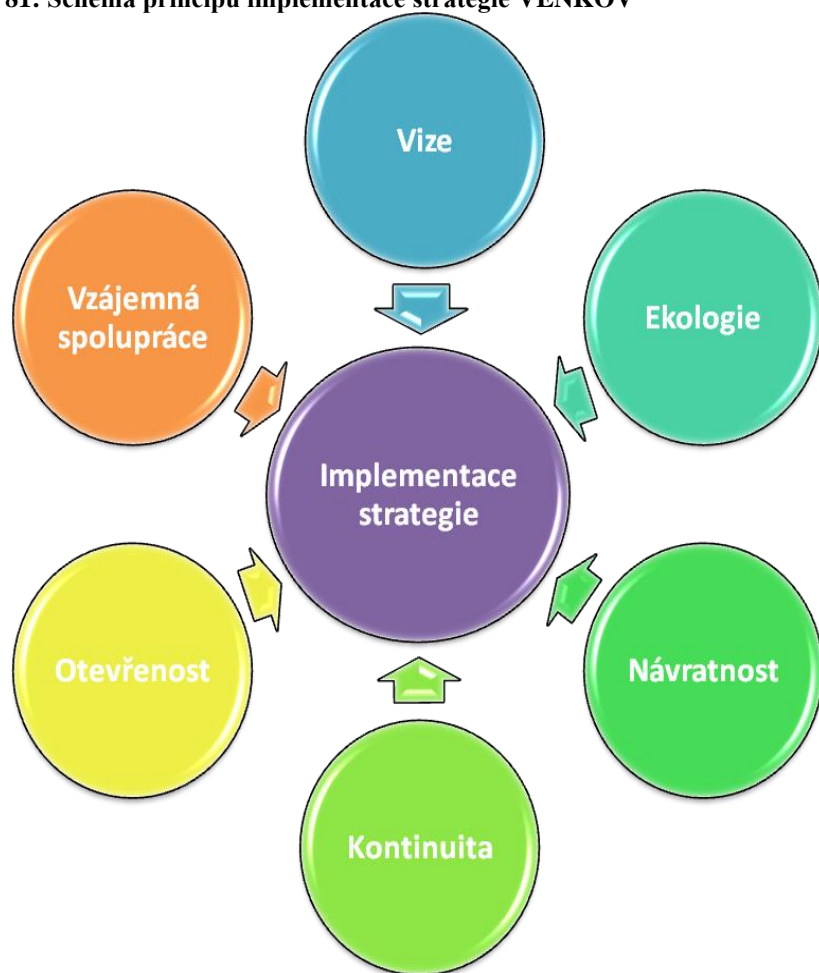
VZÁJEMNÁ
SPOLUPRÁCE

získávání dotačních prostředků ve srovnání s veřejnou sférou. S otevřeností souvisí také **transparentnost** všech procesů spojených s přípravou a realizací strategie komunitně vedeného místního rozvoje.

Je to princip, který navazuje na **místní partnerství** podporované metodou Leader, přičemž nevyzdvihujeme pouze vzájemnou **spolupráci** a **partnerství** při komunitním plánování MAS, ale také při realizaci integrované rozvojové strategie prostřednictvím vybraných projektů. Během dosavadní činnosti MAS vzájemná spolupráce získala **i rozměr kooperace s dalšími** českými, německými, rakouskými a finskými MAS.

Naplnění výše uvedených principů „**VENKOV**“ bude také promítnuto v rámci hodnotících kritérií pro výběr podpořených projektů.

Obr. č. 81: Schéma principů implementace strategie VENKOV

Zdroj: vlastní zpracování

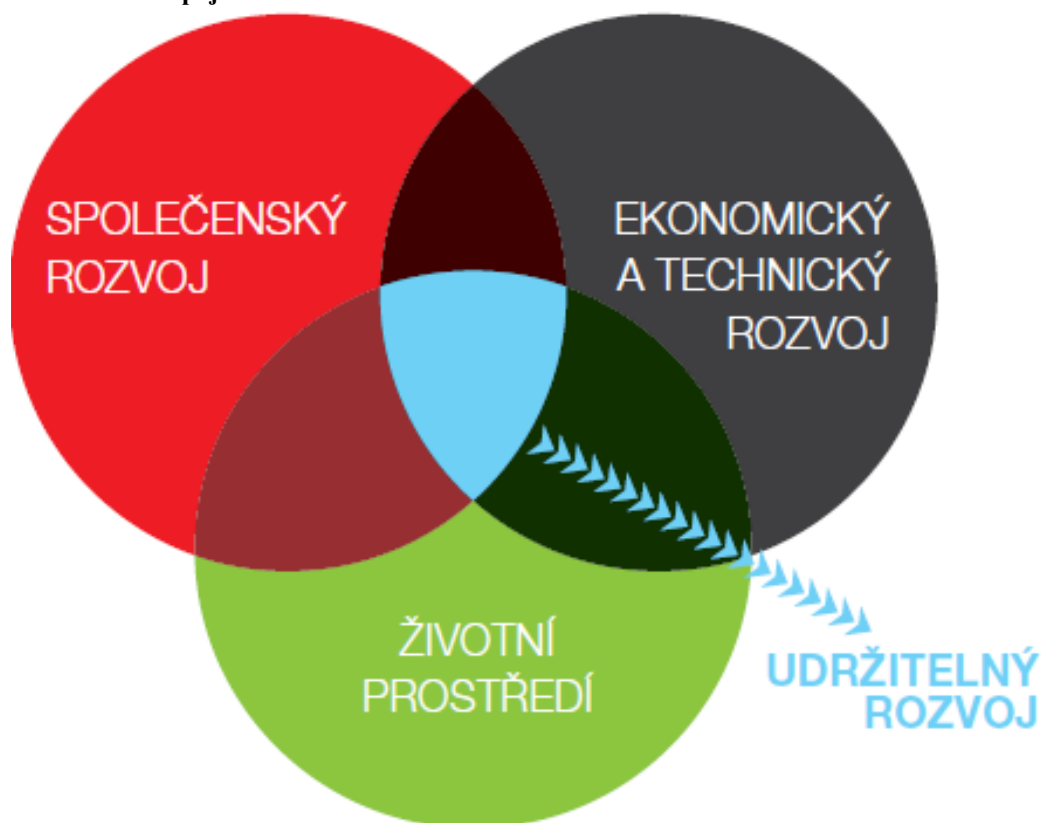
3.3 Zajištění udržitelnosti rozvoje

Celou strategii hodláme realizovat a našich cílů dosahovat **v rámci principů udržitelného rozvoje**. Koncept UR je postaven na vyrovnanosti ekonomického, sociálního a environmentálního rozvoje. Regionální rozvoj jako součást národního a globálního rozvoje musí také reagovat na globální problémy, i když pouze na regionální úrovni podle hesla: **“Mysli globálně, konej lokálně”**.

Základní principy UR:

- **Propojení základních oblastí života** – ekonomické, sociální a životního prostředí – nalézání komplexních řešení, která jsou dlouhodobě efektivní a **udržitelná**.

Obr. č. 82: Propojení základních oblastí života

Zdroj: vlastní zpracování

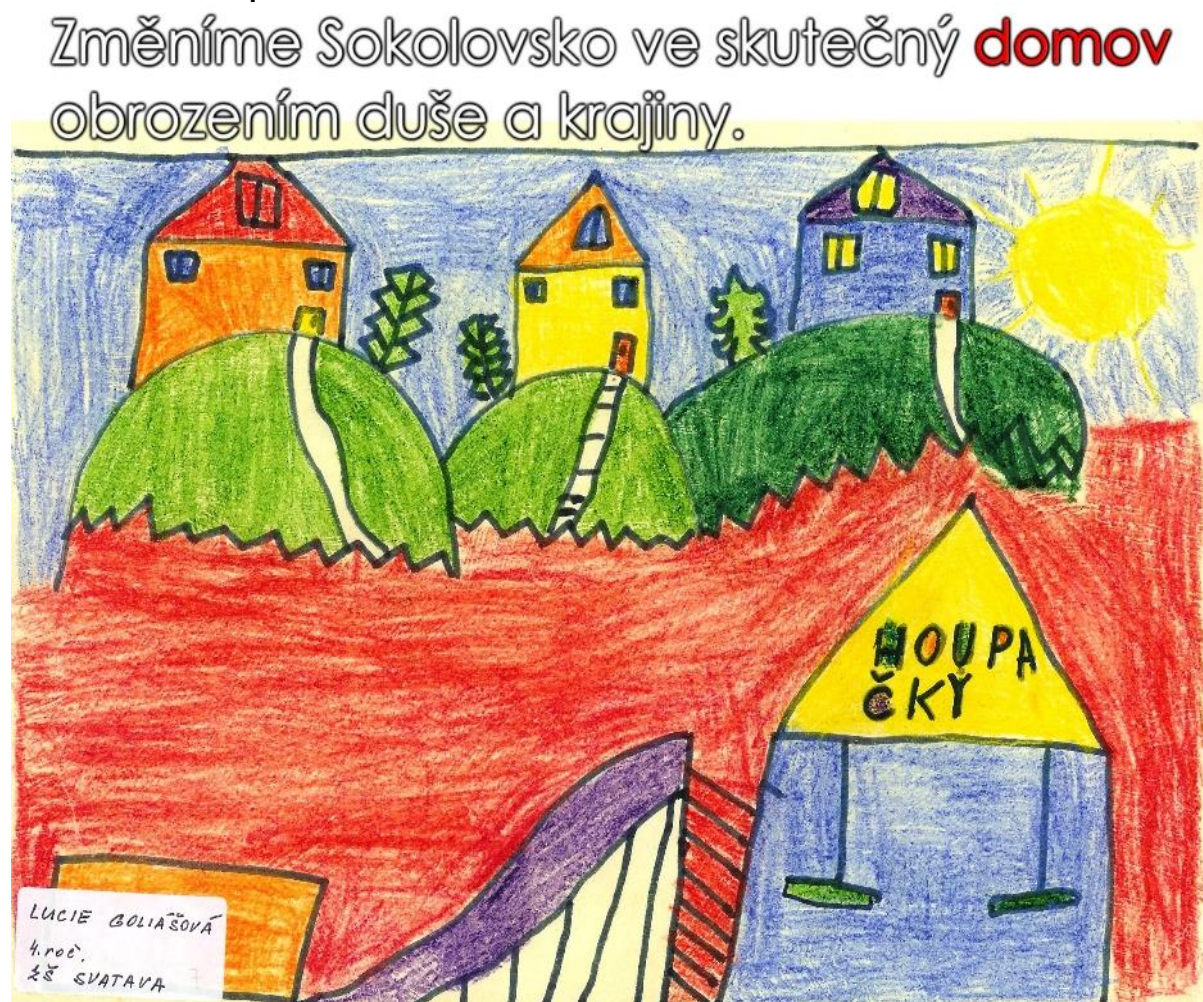
- **Dlouhodobá perspektiva** – všechna rozhodnutí je třeba zvažovat z hlediska dlouhodobých dopadů (tedy strategicky je plánovat). Máme morální povinnost se postarat, aby i budoucí generace mohly uspokojovat své potřeby v nepoškozeném ŽP.

- **Ohled na ŽP** – Kapacita planety Země je omezená nejenom prostřednictvím vyčerpatelných zdrojů, ale také prostorem pro zvyšující se odpad a znečištění všeho druhu. UR znamená mimo jiné respektování přírodních zákonů a šetrné využívání přírodních zdrojů. „Únosná kapacita“ ŽP představuje limity pro mnoho lidských aktivit, což především znamená, že musíme snížit rychlost spotřeby zdrojů a produkci znečištění.
- **Předběžná opatrnost** – naše poznání přírodních zákonitostí je stále ještě na nízké úrovni, proto je nezbytné být opatrní při jakékoli akci nebo činnosti (zejména v souvislosti s dopady výroby, technologií, staveb apod.) a vyhnout se rizikům.
- **Prevence** – je mnohem efektivnější než odstraňování negativních dopadů, na které je vynakládáno větší množství financí, času a lidské práce.
- **Kvalita života** - lidský život má sociální, kulturní, morální a duchovní dimenze stejně jako materiální.
- **Sociální spravedlnost** - všichni by měli mít rovné příležitosti v přístupu k bohatství. Bohatství, příležitosti a zodpovědnost by měly být děleny mezi jednotlivé země a rozdílné sociální skupiny s důrazem na potřeby a práva chudých a znevýhodněných, neboť chudoba je ohrožující faktor UR. UR je chápán jako trvalé zlepšování sociálních podmínek v rámci ekologické únosnosti Země.
- **Globální odpovědnost** - předpokladem UR je uvědomění si souvislostí mezi globálními a místními záležitostmi a přijetí zodpovědnosti za vlastní působení na obou úrovních. Činnosti vykonávané na lokální úrovni mohou globální problémy prohlubovat nebo je řešit.
- **Odpovědnost k budoucím generacím** – máme morální odpovědnost zajistit budoucím generacím možnost života v nepoškozeném ŽP. Řešení tkví ve změně životního stylu v konceptu dobrovolné skromnosti (platí pro vyspělé státy, tedy i ČR).
- **Potřeba vzdělání a zájmu o UR** - zásadní podmínkou přijetí změn, které UR předpokládá, je vytváření povědomí veřejnosti o nutnosti těchto změn a principech UR. Zapojení veřejnosti do plánování rozvoje vytváří také obecnou podporu při realizaci těchto plánů.

3.4 Vize

Na komunitně-plánovacích workshopech jsme se věnovali také revizi vize MAS. Z diskuse vyplynulo, že se zněním vize jsme spokojeni, ale vyvstala zde potřeba ji **zkonkretizovat**, což je obsahem jejího **doplnění**.

Obr. č. 83: Grafická podoba vize MAS Sokolovsko

Zdroj: vlastní data – jedná se o vítězný obrázek z dětského výtvarného workshopu konaném MAS Sokolovsko ve 3. a 4. ročníku na Základní škole ve Svatavě v r. 2008.

Chceme se soustředit na důležité jednotlivosti, které je MAS schopna zrealizovat a získat na ně prostředky. Jsou to **regionální záležitosti**, které:

- mají **historickou spojitost** s územím MAS,
- zvyšují **kvalitu života** zdejších obyvatel,
- zlepšují **image regionu** Sokolovska,
- podporují **zaměstnanost**.

3.5 Klíčové oblasti rozvoje území

Expertním týmem byly určeny klíčové oblasti rozvoje území, ve kterých byla v rámci analytické části provedena dílčí SWOT analýza. Závěry z každé rozvojové oblasti jsou uvedeny za každou jednotlivou SWOT analýzou v analytické části. Jedná se o tyto oblasti:

1. Vzdělávání a zaměstnanost (včetně aktivit volného času)

Toto je rozvojová oblast, kde má region největší rezervy a problémy. Slabé stránky výrazně převažují nad silnými. **Nejpalčivějším problémem**, který je výslednicí téměř všech uvedených slabých stránek, je **vysoká míra nezaměstnanosti**, která se pohybuje dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem. Následující část mapuje nejdůležitější témata k řešení v této oblasti a navrhovaná opatření pro zlepšení situace.

Témata k řešení:

- vysoká nezaměstnanost
- nesoulad kompetencí pracovníků a požadavků zaměstnavatelů
- nízká vzdělanostní úroveň
- odliv mozků
- vysoký počet osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením
- zachování četnosti, úrovně a vybavení aktivit pro trávení volného času

Navrhovaná opatření:

- podpora a rozvoj malého a středního podnikání, sociální podnikání
- rozvoj vzdělávání a komunikace mezi školami a zaměstnavateli
- zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání
- podpora výzkumu, vývoje a inovací
- péče o sociálně slabé a vyloučené skupiny
- podpora provozování smysluplných aktivit volného času

2. Životní prostředí a udržitelný rozvoj

V této rozvojové oblasti je prokázána určitá vyváženost silných a slabých stránek. Tato oblast skýtá pro Sokolovsko velké **množství příležitostí**, často specifických pouze pro tento region. Mezi největší příležitosti patří **rozsáhlé rekultivace** po těžbě, velký podíl chráněných území a přírodních památek na území MAS, **vznik nových ekosystémů** v odkalištích na konci zpracování uhlí a **vzdělávání pro udržitelný rozvoj**. Následující část mapuje nejdůležitější témata k řešení v této oblasti a navrhovaná opatření pro zlepšení situace.

Témata k řešení:

- nedostatečné nakládání s odpady
- slabá výchova obyvatel k ŽP
- chybějící komplexní strategie území
- nestabilní ekosystém jednodruhových lesů, biodiverzita
- lokální topeniště znečišťující ovzduší
- větší míra využívání OZE
- spolupráce mezi regiony

Navrhovaná opatření:

- podpora energetického využívání odpadů
- eliminace neúměrné spotřeby
- vzdělávání pro udržitelný rozvoj
- podpora tvorby komplexní strategie území a realizace ÚSES
- promyšlená výsadba lesů
- podpora využívání nových technologií – OZE

3. Konkurenceschopný venkov (podpora drobného podnikání, zemědělců a CR)

Jednou z největších slabin této oblasti je negativní image Sokolovska v souvislosti s těžebním průmyslem a romskou menšinou. Opak je však pravdou, Sokolovsko už dávno není takovým místem. Region má **obrovský potenciál k rozvoji CR**, který je podpořen např. celoročně splavnou řekou Ohře, polohou uprostřed tzv. lázeňského trojúhelníku a bohatým průmyslovým dědictvím. Zde se otevírá velká příležitost pro **rozvoj destinačního managementu** jako nástroje pro tvorbu pozitivní image regionu, podporu a propagaci turistických lokalit. Následující část mapuje nejdůležitější témata k řešení v této oblasti a navrhovaná opatření pro zlepšení situace.

Témata k řešení:

- negativní image Sokolovska
- zachování důlních a jiných technických památek
- nedostatečná propagace a možnosti turistického ubytování
- úpadek rukodělných živností
- nízká podnikatelská činnost na venkově
- nevyhovující stav lyžařských, běžkařských oblastí, rozvoj cyklotras apod.

Navrhovaná opatření:

- rozvoj destinačního managementu
- využití technických památek v CR
- podpora a propagace turistických lokalit regionu vč. informací o doprovodné infrastruktuře
- podpora drobného podnikání vč. tradičních řemesel, regionálních značek. Podpora zemědělství, lesnictví, rybářství
- podpora podnikání na venkově v CR – agroturistika, ekoturistika, ubytování aj.
- rozvoj a zkvalitnění cyklodopravy, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí

4. Kvalita života na venkově (komun. politika, péče o památky, služby na venkově)

V této oblasti je potřeba především zaměřit pozornost **na posílení tradic a vazeb** k území s ohledem na následky poválečného odsunu a komunistického režimu. Velké rezervy má **rozvoj spektra služeb na venkově**. Jedná se zejména o sociální, zdravotnické, dopravní služby. Následující část mapuje nejdůležitější témata k řešení v této oblasti a navrhovaná opatření pro zlepšení situace.

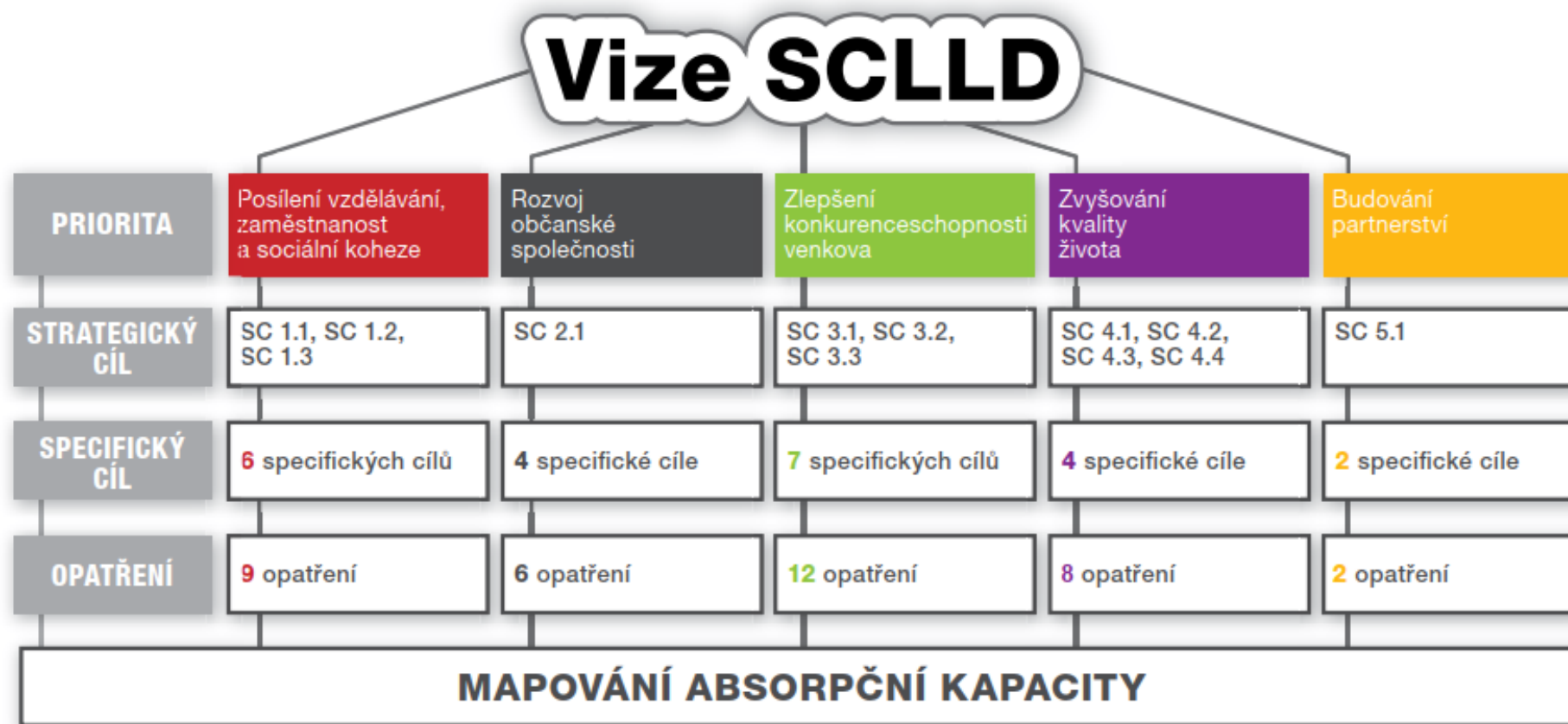
Témata k řešení:

- následky poválečného odsunu a komunistického režimu
- nedostatečnost služeb pro obyvatele na venkově
- péče o památky
- investice do infrastruktury a vzhledu obcí
- začleňování seniorů do společnosti, práce s mladými lidmi
- nevyhovující stav sociálně vyloučených lokalit
- nízká spolupráce obcí

Navrhovaná opatření:

- osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity, srazy rodáků
- zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických, sociálních a dalších služeb
- záchrana hmotného a duševního dědictví
- zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí
- prorodinná opatření
- péče o sociálně vyloučené lokality
- podpora činnosti MAS, místní, národní a mezinárodní spolupráce

Obr. č. 84: Schéma strategického plánování

Zdroj: vlastní zpracování, změna u Priority Zlepšení konkurenceschopnosti venkova – sníženo na 12 opatření. Změna u Priority Zvyšování kvality života – zvýšeno na 8 opatření v rámci změn podaných v 11/2019 ve vazbě na střednědobou evaluaci.

3.6 Strategické cíle, specifické cíle a jejich opatření

Po zpracování výsledků z komunitních setkání expertním týmem bylo stanoveno pro strategii následujících 5 priorit:

1. posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze
2. rozvoj občanské společnosti
3. zlepšení konkurenceschopnosti venkova
4. zvyšování kvality života
5. budování partnerství

Každá z pěti výše uvedených **priorit má své strategické cíle**, které se člení na jednotlivé specifické cíle a opatření. Opatření blíže specifikují oblasti podpory a určují jednotlivé typy projektů vhodných k dotační podpoře.

Přehled priorit, strategických cílů a specifických cílů MAS Sokolovsko prezentuje následující tabulka.

Tab. č. 82: Přehled priorit, strategických cílů, specifických cílů MAS Sokolovsko

PŘEHLED PRIORIT, STRATEGICKÝCH CÍLŮ, SPECIFICKÝCH CÍLŮ A OPATŘENÍ MAS SOKOLOVSKO	
Priorita 1 POSÍLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE	1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu <ul style="list-style-type: none"> 1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti</u> ✓ 1.1.1.2 Rozvoj vzdělávání pro úspěch na trhu práce 1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení</u> ✓ 1.1.2.2 Dostupnost a kvalita vzdělávání 1.1.3 Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni <ul style="list-style-type: none"> ✓ 1.1.3.1 Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni
	1.2 Podpora regionálních pracovních míst pro zvýšení zaměstnanosti <ul style="list-style-type: none"> 1.2.1 Podpora a rozvoj sociálního podnikání <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>1.2.1.1 Sociální podnikání</u> ✓ <u>1.2.1.2 Infrastruktura pro sociální podnikání</u> 1.2.2 Rozvoj podnikání <ul style="list-style-type: none"> ✓ 1.2.2.1 Rozvoj podnikání
	1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny <ul style="list-style-type: none"> 1.3.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>1.3.1.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení</u>

<p>Priorita 2</p> <p>ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI</p>	<p>2.1 Zkvalitnění života v obcích</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.1.1 Osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost <ul style="list-style-type: none"> ✓ 2.1.1.1 Osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost • 2.1.2 Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických a sociálních služeb <ul style="list-style-type: none"> ✓ 2.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických služeb ✓ 2.1.2.2 Rozvoj sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, bez přímé podmínky sociálního začleňování • 2.1.3 Podpora prorodinných opatření <ul style="list-style-type: none"> ✓ 2.1.3.1 Podpora prorodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce ✓ 2.1.3.2 Další prorodinná opatření • 2.1.4 Provozování aktivit pro trávení volného času <ul style="list-style-type: none"> ✓ 2.1.4.1 Provozování aktivit pro trávení volného času
<p>Priorita 3</p> <p>ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA</p>	<p>3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.1.1 Péče o životní prostředí <ul style="list-style-type: none"> ✓ 3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES ~~✓ 3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje~~ • 3.1.2 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj <ul style="list-style-type: none"> ✓ 3.1.2.1 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj <p>3.2 Podpora místního CR</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.2.1 Podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu <ul style="list-style-type: none"> ✓ 3.2.1.1 Podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu • 3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžeckých oblastí

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 3.2.2.1 Rozvoj cyklotras a stezek pro využití v CR ✓ <u>3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa</u> • 3.2.3 Podpora podnikání v cestovním ruchu <ul style="list-style-type: none"> ✓ 3.2.3.1 Podpora podnikání v cestovním ruchu <p>3.3 Podpora podnikání na venkově</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků</u> ✓ <u>3.3.1.2 Podpora lesnictví</u> ✓ <u>3.3.1.3 Podpora zemědělství</u> ✓ <u>3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů</u> ✓ <u>3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova</u> • 3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání</u>
<p>Priorita 4</p> <p>ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA</p>	<p>4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.1.1 Infrastruktura v obcích <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury</u> ✓ <u>4.1.1.2 Řešení integrovaného záchranného systému</u> ✓ <u>4.1.1.3 Sídlní zeleň</u> ✓ <u>4.1.1.4 Základní infrastruktura venkova</u> <p>4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi</u>

	<p>4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.3.1 Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost <ul style="list-style-type: none"> ✓ 4.3.1.1 Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost <p>4.4 Záchrana místního kulturního dědictví</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví v regionu <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví</u> ✓ 4.4.1.2 Další aktivity směřující k záchraně hmotného a duševního dědictví
<p>Priorita 5</p> <p>BUDOVÁNÍ PARTNERSTVÍ</p>	<p>5.1 Rozvoj partnerství</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce</u> • 5.1.2 Podpora činnosti MAS <ul style="list-style-type: none"> ✓ 5.1.2.1 Podpora činnosti MAS

Zdroj: vlastní data

Opatření, která jsou **podtržena**, mohou být podpořena v rámci CLLD MAS Sokolovsko. Konkrétní typy podporovaných projektů a aktivit v rámci CLLD MAS Sokolovsko jsou rozpracovány v programových rámcích Integrovaného regionálního operačního programu, Operačního programu Zaměstnanost a Programu rozvoje venkova.

3.6.1 PRIORITY Č. 1 – POSÍLENÍ VZDĚLÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE

Priorita 1 má 3 strategické cíle, a to:

- Ø Podpora vzdělávání a výzkumu
- Ø Podpora regionálních pracovních míst pro zvýšení zaměstnanosti
- Ø Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny

STRATEGICKÝ CÍL 1.1 PODPORA VZDĚLÁVÁNÍ A VÝZKUMU

Specifický cíl 1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti

Opatření 1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti – bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci OP Z oblast zaměstnanosti.

Aktivity: vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni, rekvalifikační a motivační aktivity, další profesní vzdělávání, bilanční a pracovní diagnostika, ergo diagnostika, kariérové poradenství, kurzy na rozšiřování kompetencí podnikatelů, kurzy pro uchazeče a zájemce o zaměstnání a neaktivní osoby, aktivity vedoucí k souladu mezi požadavky zaměstnavatelů a kompetencemi uchazečů a zájemců o zaměstnání a ostatních osob hledajících uplatnění na trhu práce, aktivity vedoucí ke zvyšování základních a specifických kompetencí pro zvýšení úspěšnosti na trhu práce, spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů, získání praxe u zaměstnavatelů, přístupné zaměstnávání, zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce, zprostředkování zaměstnání, podpora vytváření nových pracovních míst, podpora umístění na uvolněná pracovní místa, podpora flexibilních forem zaměstnávání.

Hlavní CS: uchazeči o zaměstnání, zájemci o zaměstnání, neaktivní osoby, osoby se zdravotním postižením, osoby s kumulací hendikepů na trhu práce, osoby jinak znevýhodněné, osoby vracející se na trh práce z mateřské/rodičovské dovolené, osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené.

Příjemci: poradenské a vzdělávací instituce, NNO, obce, dobrovolné svazky obcí.

Opatření 1.1.1.2 Rozvoj vzdělávání pro úspěch na trhu práce – MAS Sokolovsko se tomuto tématu bude věnovat spoluúčastí na vytváření místních akčních plánů MŠ a ZŠ, dále podklady v rámci zpracování místních akčních plánů pro krajské akční plány pro SŠ. Další možnosti

naplnění tohoto opatření jsou přeshraniční projekty a mezinárodní projekty, projekty spolupráce v rámci PRV a různé vlastní a partnerské projekty v OP VVV a OP Z.

Aktivita: poradenství v dalším profesním vzdělávání pro žáky a studenty, budování partnerských sítí mezi školami a zaměstnavateli, propagace technických oborů s převísem poptávky po zaměstnancích na trhu práce, aktivity na území pro propagaci žádaných profesí na trhu práce, aktivity vedoucí k souladu mezi požadavky zaměstnavatelů a kompetencemi absolventů na trhu práce, mezioborová spolupráce.

Hlavní CS: Zaměstnavatelé, žáci, pedagogové.

Příjemci: Zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, školy a školská zařízení, profesní organizace a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání

Opatření 1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
- bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci IROP SC 2.4.

Aktivita: rozšíření kapacit pro předškolní vzdělávání, výstavba, rekonstrukce a vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen a pozemků pro výuku, rekonstrukce a vybavení vzdělávacích zařízení pro výuku cizích jazyků, používání digitálních technologií, výuky přírodních věd, řemeslných oborů, finanční gramotnosti a dalších kompetencí, úprava budov a učeben pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pro potřeby vzdělávání v rámci konceptu celoživotního učení.

Hlavní CS: děti, žáci, studenti, pedagogičtí pracovníci, osoby sociálně vyloučené a ohrožené sociálním vyloučením, osoby se speciálními vzdělávacími potřebami, pracovníci a dobrovolníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže, dospělí v dalším vzdělávání, veřejnost.

Příjemci: vzdělávací instituce, školy a školská zařízení v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a vyšší odborné školy, NNO, obce a jimi zřizované organizace, zařízení péče o děti do 3 let, další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, církve a církevní organizace, organizace složek státu a jejich příspěvkové organizace.

Opatření 1.1.2.2 Dostupnost a kvalita vzdělávání – MAS Sokolovsko se tomuto tématu bude věnovat spoluúčastí na vytváření místních akčních plánů MŠ a ZŠ, dále podklady v rámci

zpracování místních akčních plánů pro krajské akční plány pro SŠ. Další možností naplnění tohoto opatření jsou animační aktivity v rámci CLLD MAS Sokolovsko pro OP VVV, přeshraniční projekty a různé vlastní a partnerské projekty v OP VVV.

Aktivity: nákup didaktických pomůcek a vybavené pro vzdělávací účely, rozvoj vnitřní konektivity škol, modernizace vzdělávání, posílení kompetencí pedagogů vzhledem k rozvoji základních kompetencí žáků a k práci s žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, síťování MŠ a ZŠ s cílem usnadnění přechodu z předškolního do základního vzdělávání, podpora spolupráce pracovníků MŠ, ZŠ a SŠ, příp. VŠ, pedagogicko-psychologických poraden, dalších odborníků a rodičů, vzdělávání pedagogů, mezioborová spolupráce aktérů z různých oblastí související se vzděláváním.

Hlavní CS: žáci, pedagogové, další pracovníci škol a školských zařízení, rodiče.

Příjemci: školy a školská zařízení, vzdělávací instituce, NNO, obce a jimi zřizované instituce a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 1.1.3 Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni

Opatření 1.1.3.1: Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni – aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci CLLD MAS Sokolovsko. Některé z uvedených aktivit je možno realizovat pomocí OPPIK, výzkumných a inovačních grantů apod.

Aktivity: podnikatelské inkubátory, výzkum a podpora inovací ve smyslu inteligentního růstu, výzkumná střediska, transfery technologií, nákup sofistikovaných technologií a jejich zavedení do praxe, vědecko-technické parky, pre-seed projekty – zkouška výsledků výzkumu před komercializací, patentové žádosti, komercializace výsledků výzkumu, licence, podpora spin-off společností – pilotní uvedení výsledků výzkumu do firemní praxe, spolupráce VŠ na výzkumných projektech.

Hlavní CS: zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, školy a školská zařízení, zaměstnanci.

Příjemci: zaměstnavatelé, vzdělávací instituce, školy a školská zařízení, NNO, VŠ, instituce provádějící výzkum a vývoj, profesní organizace a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

**STRATEGICKÝ CÍL 1.2 PODPORA REGIONÁLNÍCH PRACOVNÍCH MÍST PRO ZVÝŠENÍ
ZAMĚSTNANOSTI**

Specifický cíl 1.2.1 Podpora a rozvoj sociálního podnikání

Opatření 1.2.1.1: Sociální podnikání - bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci OP Z oblast sociálního podnikání.

Aktivity: podpora a vytváření podmínek pro vznik nových sociálních podniků, rozvoj existujících podnikatelských aktivit sociálního podnikání, partnerské projekty pro podporu sociálního podnikání, podpora nárůstu zaměstnanosti v sociálních podnicích, vytváření a zachování pracovních míst pro cílové skupiny, vzdělávání zaměstnanců z cílových skupin a vzdělávání ostatních zaměstnanců sociálního podniku, marketing sociálního podniku, provozování sociálního podniku.

Hlavní CS: osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením, osoby dlouhodobě nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP déle než 1 rok), osoby opakovaně nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání, jejichž doba evidence na ÚP ČR dosáhla v posledních 2 letech souborné délky 12 měsíců), osoby se zdravotním postižením, osoby v nebo po výkonu trestu, osoby opouštějící institucionální zařízení a další osoby dle specifikace druhu sociálního podnikání.

Příjemci: sociální podnik (je-li jedním ze zřizovatelů obec, její celkový vlastnický podíl v podniku musí být menší než 50 %; je-li zřizovatelem více obcí, vlastnický podíl každé z těchto obcí musí být menší než 50 %).

Opatření 1.2.1.2: Infrastruktura pro sociální podnikání – bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci IROP SC 2.2.

Aktivity: podpora a vytváření podmínek pro vznik nových sociálních podniků a rozvoj existujících aktivit sociálního podnikání, investice do potřebného vybavení, strojů a technologií v sociálních podnicích, rekonstrukce, modernizace a rozšíření sociálních podniků

Hlavní CS: osoby sociálně vyloučené, osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením.

Příjemci: osoby samostatně výdělečně činné, malé a střední podniky, obce, kraje, organizace zřizované nebo zakládáné kraji, organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace.

Specifický cíl 1.2.2 Rozvoj podnikání

Opatření 1.2.2.1: Rozvoj podnikání – možností k naplnění tohoto opatření jsou dotace z OPPIK, příp. PRV.

Aktivity: podpora podnikání, vzdělávací akce pro začínající venkovské podnikatele, snížení energetické náročnosti podniků, zavedení využívání obnovitelných zdrojů do podniků, podpora živností a řemesel, podnikatelské záměry, marketingové studie pro podnikatele, strojové a jiné vybavení provozoven podnikatelské činnosti, podpora při uvádění brownfields a průmyslových zón do života, společný lobbying a propagace průmyslových zón a brownfields (různé partnerské projekty), projekty na smysluplné využití chátrajících budov a pozemků, pořízení strojů a vybavení pro podnikání aj.

Hlavní CS: podnikatelské subjekty.

Příjemci: podnikatelské subjekty, zaměstnavatelé a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 1.3 PÉČE O SOCIÁLNĚ SLABÉ, ZNEVÝHODNĚNÉ A VYLOUČENÉ SKUPINY

Specifický cíl 1.3.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení

Opatření 1.3.1.1: Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení – bude podpořeno v rámci CLLD MAS Sokolovsko v programovém rámci OP Z oblast sociálních služeb a sociálního začleňování.

Aktivity:

- Podpora sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s cílem sociálního začleňování a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených – podporovány budou terénní a ambulantní forma, jako pobytové služby jen odlehčovací služby. Podporovány budou tyto druhy sociálních služeb: odborné sociální poradenství, terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, raná péče, kontaktní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny, služby následné péče, podpora samostatného bydlení, osobní asistence, odlehčovací služby.

- Podpora komunitní sociální práce a komunitních center jako prostředků sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení.
- Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.

Hlavní CS: osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené, osoby se zdravotním postižením, osoby s kombinovanými diagnózami, osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách, národnostní menšiny, imigranti a azylanti, bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování, oběti trestné činnosti, osoby pečující o malé děti, osoby pečující o jiné závislé osoby, rodiče samoživitelé, osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané, osoby ohrožené předlužeností, osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi, osoby v nebo po výkonu trestu, osoby opouštějící institucionální zařízení, ohrožené osoby do 18 let věku, osoby ohrožené vícenásobnými riziky, osoby ohrožené specifickými zdravotními riziky (v případě aktivit nad nebo mimo rámec zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách také poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb, služeb pro rodiny s dětmi a dalších služeb na podporu sociálního začleňování, místní samospráva, sociální pracovníci, pracovníci v sociálních a zdravotních službách, neformální pečovatelé).

Příjemci: poskytovatelé sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, NNO, obce, organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti, dobrovolné svazky obcí, vzdělávací a poradenské instituce, školy a školská zařízení.

3.6.2 PRIORITA Č. 2 – ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

Priorita 2 má 1 strategický cíl, a to:

Ø Zkvalitnění života v obcích

STRATEGICKÝ CÍL 2.1 ZKVALITNĚNÍ ŽIVOTA V OBCÍCH

Specifický cíl 2.1.1 Osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost

Opatření 2.1.1.1 Osvěta, kulturní, tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost – možnosti k naplnění tohoto opatření jsou přeshraniční projekty a mezinárodní projekty, projekty spolupráce v rámci PRV.

Aktivity: osvěta činnosti místních NNO, spolupráce NNO, mediální centra NNO, podpora kulturních akcí (koncerty, divadla, kina, výstavy aj.), podpora tradičních akcí (veletrhy, jarmarky, poutě ...), podpora společenských akcí (plesy, tradiční venkovské zábavy...), vzdělávací aktivity pro veřejnost – např. ukázky či kurzy rukodělné činnosti (výroba svíček, keramiky, krajky...), vč. nákupu potřebného vybavení, vzdělávání v oblasti obecných dovedností - gramotností (finanční, čtenářská, apod.), přednášky různého druhu otevřené pro širokou veřejnost – historické, duchovní, besedy se známými osobnostmi, aj., podpora tvorby nových akcí specifických pro region, bezpečné užívání médií apod.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: obce a jejich organizace, svazky obcí, NNO, vzdělávací instituce, školy a školská zařízení a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 2.1.2 Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických a sociálních služeb

Opatření 2.1.2.1: Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnických služeb - aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci SCLLD MAS Sokolovsko.

Aktivity: podpora dostupnosti a kvality zdravotnických a doprovodných sociálních služeb zejména v malých obcích, rozšíření jejich kapacity, modernizace pracovišť, nezbytné stavební úpravy, pořízení přístrojového vybavení, motivace lékařů, zdravotnického personálu a lékáren k působení v regionu, apod.

Hlavní CS: veřejnost, pracovníci zdravotních a sociálních služeb.

Příjemci: příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem zdravotnictví ČR, kraje, organizace zřizované nebo zakládáné kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, subjekty poskytující veřejnou službu v oblasti zdravotní péče podle zákona č. 372/2011 nebo zákona č. 258/2000 Sb., v platných zněních, nestátní neziskové organizace, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí, církve, církevní organizace, malé a střední podniky.

Opatření 2.1.2.2: Rozvoj sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, bez přímé podmínky sociálního začleňování - aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci SCLLD MAS Sokolovsko. Tyto aktivity je možno realizovat podle zákona o sociálních službách.

Aktivity: sociální služby pobytové, ambulantní nebo terénní, sociální služby zahrnují sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence.

Hlavní CS: klienti sociálních služeb, jejich rodinní příslušníci, poskytovatelé těchto služeb.

Příjemci: poskytovatelé sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb.

Specifický cíl 2.1.3 Podpora prarodinných opatření

Opatření 2.1.3.1 Podpora prarodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – bude podpořeno v rámci programového rámce OP Z oblast prarodinných opatření.

Aktivity: dětská a rodinná centra – podpora jejich pravidelného fungování i doprovodných činností, podpora sladění rodinného a pracovního života, podpora fungování dětských klubů, dětských skupin, příměstských táborů a individuální péče o děti.

Hlavní CS: zejména ženy ohrožené na trhu práce, rodiče s malými dětmi, osoby pečující o závislé osoby.

Příjemci: NNO, obce, vzdělávací a poradenské instituce, obchodní korporace, OSVČ.

Opatření 2.1.3.2: Další prarodinná opatření – aktivity tohoto opatření je možno naplnit v rámci přeshraniční spolupráce.

Aktivity: akce na podporu rodiny, začleňování seniorů do veřejného života a využití jejich zkušeností v ekonomických činnostech, mezigenerační dialog – děti učící se od prarodičů,

dětská a rodinná centra – podpora jejich pravidelného fungování i doprovodných činností pro rodiče s dětmi na mateřské a rodičovské dovolené, přednášky na rodinné téma.

Hlavní CS: rodiny, veřejnost.

Příjemci: NNO, obce a jimi zřizované organizace, svazky obcí, profesní organizace, zaměstnavatelé a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 2.1.4 Provozování aktivit pro trávení volného času

Opatření 2.1.4.1 Provozování aktivit pro trávení volného času - MAS Sokolovsko se tomuto tématu bude věnovat spoluúčastí na vytváření místních akčních plánů MŠ a ZŠ. Další možností naplnění tohoto opatření jsou přeshraniční projekty, případně různé vlastní a partnerské projekty v OP VVV.

Aktivity: podpora různorodých volnočasových aktivit jak pro děti, mládež, tak i dospělé jako např. - centra pro mládež, DDM, TJ, sportovní, kulturní, společenské, setkávací akce (soutěže, závody, zápasy, přehlídky, apod.) i pravidelné tréninkové aktivity včetně výstavby či rekonstrukce hřišť, sportovních areálů, tělocvičen, vybavení pro různé sporty, cvičení pro širokou veřejnost, činnost uměleckých kroužků (výtvarné, dramatické, hudební), čtenářských kroužků a dalších zájmových kroužků a aktivit, podpora prostor pro volnočasové aktivity jako např. vybavení pro různé druhy sportů, včetně pořízení potřebného vybavení a materiálu, stavebních úpravy - DDM, TJ, centra pro mládež, knihovny, komunitní centra, NNO, atd. podpora zájmových spolků a volnočasových aktivit včetně investičních projektů jako je např. pořízení vybavení kluboven, NNO aj.

Hlavní CS: veřejnost, rodiny, děti.

Příjemci: NNO, obce a jimi zřizované volnočasové organizace, svazky obcí a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

3.6.3 PRIORITY Č. 3 – ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA

Priorita 3 má 3 strategické cíle, a to:

- Ø Životní prostředí a udržitelný rozvoj
- Ø Podpora místního CR
- Ø Podpora podnikání na venkově

STRATEGICKÝ CÍL 3.1 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Specifický cíl 3.1.1 Péče o životní prostředí

Opatření 3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES – aktivity tohoto opatření je možno naplnit v rámci programového rámce OP ŽP, aktivity 4.3.2.

Aktivity: vytváření, regenerace nebo posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur, za pomoci zakládání či regenerace biokoridorů nebo biocenter. S tím pak související výsadba stromů a keřů, zakládání travních společenstev, extenzivních sadů. Při regeneraci a posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur pak doplnění a rozšíření existujících prvků dřevin, remízů, liniové výsadby a další s tím spojené obnovy.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: Příjemci: kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizační složky státu, státní podniky, státní organizace, veřejné výzkumné instituce a výzkumné organizace podle zákona č. 130/2002 Sb., veřejnoprávní instituce, příspěvkové organizace, vysoké školy, školy a školská zařízení, NNO, církve a náboženské společnosti a jejich svazky, podnikatelské subjekty, obchodní společnosti a družstva, fyzické osoby podnikající.

~~Opatření 3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 3.3.~~

~~Aktivity: pořízení územních plánů, regulačních plánů, dendrologických a jiných průzkumů a studií, studie k posílení biodiverzity, komplexní strategie rozvoje území, územní studie zaměřené na řešení krajiny a další studie.~~

~~Hlavní CS: veřejná správa, občané, podnikatelé, subjekty ochrany přírody, obce, kraje.~~

~~Příjemci: ORP.~~

Specifický cíl 3.1.2 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj

Opatření 3.1.2.1: Vzdělávání pro udržitelný rozvoj - aktivity tohoto opatření mohou být částečně realizovány formou projektů spolupráce.

Aktivity: podpora vzdělávacích ekocenter, podpora vzniku a rozvoje středisek ekologické výchovy a jejich zapojení do národní sítě Pavučina, vzdělávací aktivity a osvěta na téma ochrany všech složek ŽP, eliminace konzumního způsobu života, podpora a vzdělávání k zdravému životnímu stylu respektujícímu přírodu a její zákony a principy udržitelného rozvoje.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: vzdělávací instituce, NNO, profesní organizace, zaměstnavatelé a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 3.2 PODPORA MÍSTNÍHO CR

Specifický cíl 3.2.1 Podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu

Opatření 3.2.1.1 Podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu - aktivity tohoto opatření je možno naplnit v rámci přeshraniční spolupráce a mezinárodní spolupráce, projektu spolupráce v rámci PRV.

Aktivity: propagace a marketing návštěvnických cílů, tvorba a distribuce propagačních materiálů, mapy, tvorba komplexních turistických produktů, podpora činnosti destinačního managementu, tvorba regionálního webového portálu Sokolovska včetně napojení na ostatní portály, obnova a údržba stávajících rozhleden, stavba nových rozhleden, podpora stávajících expozic a vznik nových zajímavých expozic, obnova a údržba stávajících vyhlídek, stavba nových vyhlídek, budování návštěvnických center, zpřístupnění v současné době nepřístupných nebo špatně dostupných návštěvnických zajímavých lokalit a cílů – komunikace, turistické cesty, značení – turistické, dopravní, informační, parkovací místa.

Hlavní CS: veřejnost, turisté a návštěvníci regionu.

Příjemci: obce, svazky obcí, podnikatelé v CR, společnosti působící v oblasti CR a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

Specifický cíl 3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí

Opatření 3.2.2.1: Rozvoj cyklotras a stezek pro využití v CR - aktivity tohoto opatření je možno naplnit v rámci přeshraniční spolupráce, případně prostřednictvím příspěvku z Karlovarského kraje na cyklodopravu.

Aktivity: vznik nových, ale i zkvalitnění úrovně stávajících cyklotras, cyklostezek, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí, ale i výletních tras a hipposteze a dalších objektů návštěvnické infrastruktury, podpora vybavení potřebného k tomuto zkvalitnění.

Hlavní CS: veřejnost, turisté a návštěvníci regionu.

Příjemci: obce, svazky obcí, podnikatelé v CR, vlastníci lesů, vlastníci a provozovatelé infrastruktury CR a ostatní výše neuvedení definovaní v relevantních dotačních titulech.

Opatření 3.2.2.2: Rozvoj rekreačních funkcí lesa – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 25 (25.2 neproduktivní investice v lesích).

Aktivity: opatření k posílení rekreační funkce lesa (značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty, výstavba herních prvků), opatření k usměrňování návštěvnosti území (odpočinková stanoviště, přístřešky, informační tabule, závory), opatření k údržbě lesního prostředí (odpadkové koše), zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa (mostky, lávky, zábradlí).

Hlavní CS: veřejnost, turisté, návštěvníci lesů.

Příjemci: soukromí a veřejní vlastníci lesů, nájemci, pachtýři a vypůjčitelé půdy a jejich sdružení a spolky.

Specifický cíl 3.2.3 Podpora podnikání v cestovním ruchu

Opatření: 3.2.3.1 Podpora podnikání v cestovním ruchu – aktivity tohoto opatření budou financovány převážně mimo dotační tituly.

Aktivity: podpora doprovodné infrastruktury turistických lokalit a návštěvnický atraktivních lokalit - ubytovací a stravovací služby s důrazem na turistické ubytování, pohostinská zařízení, občerstvení, půjčovny sportovního vybavení ad., drobná kongresová turistika aj.

Hlavní CS: veřejnost, turisté a návštěvníci regionu.

Příjemci: podnikatelé a společnosti působící v oblasti CR, obce a jimi zřizování organizace a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 3.3 PODPORA PODNIKÁNÍ NA VENKOVĚ

Specifický cíl 3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství

Opatření 3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků - bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 17 (17.1a zemědělské podniky).

Aktivity: podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě, je určena na investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci. Podporovány budou rovněž investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu a investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku.

Hlavní CS: zemědělství podnikatelé.

Příjemci: zemědělství podnikatelé.

Opatření 3.3.1.2: Podpora lesnictví – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 17 (17.1c lesnická infrastruktura).

Aktivity: podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby lesních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení.

Hlavní CS: vlastníci lesů, veřejnost.

Příjemci: fyzické nebo právnické osoby hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení nebo spolků s právní osobností, vysokých škol, obcí nebo jejich svazků.

Opatření 3.3.1.3: Podpora zemědělství – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 17 (17.1c zemědělská infrastruktura).

Aktivity: podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním zemědělské infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty polních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby polních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení. Polní cesty musí být realizovány na území, kde byly dokončeny pozemkové úpravy a mimo intravilán obce.

Hlavní CS: zemědělství podnikatelé, veřejnost.

Příjemci: obec nebo zemědělský podnikatel.

Opatření 3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 35 (35.2d horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů), případně projektů spolupráce.

Aktivity: spolupráce minimálně dvou subjektů zaměřená na sdílení strojů a zařízení, spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců, spolupráce v rámci místních trhů, podpora regionálního značení produktů v rámci krátkého dodavatelského řetězce, činnosti v oblasti tradičních řemesel a regionálních produktů, regionální značení.

Hlavní CS: veřejnost, zemědělské subjekty.

Příjemci: uskupení minimálně dvou subjektů (minimálně jeden subjekt se zabývá zemědělskou činností nebo zpracováním zemědělských produktů na potraviny v rámci krátkého dodavatelského řetězce).

Opatření 3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 14 (14 předávání znalostí a informační akce), případně projektů spolupráce.

Aktivity: činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností mohou zahrnovat vzdělávací kurzy a workshopy. Vzdělávání nesmí být součástí běžných vzdělávacích programů. Témata vzdělávacích a informačních akcí musí být zaměřena na aktivity podporované v rámci PRV, zejména na ty, které MAS hodlá podporovat v programovém rámci PRV.

Hlavní CS: veřejnost, zemědělské subjekty.

Příjemci: uskupení minimálně dvou subjektů (minimálně jeden subjekt se zabývá zemědělskou činností nebo zpracováním zemědělských produktů na potraviny v rámci krátkého dodavatelského řetězce).

Specifický cíl 3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání

Opatření 3.3.2.1: Podpora jiného drobného podnikání – bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 19 (19.1b diverzifikace činností), případně přeshraniční spolupráce a projektů spolupráce v některých uvedených aktivitách.

Aktivity: podpora podnikání v nezemědělské činnosti (nezemědělci i zemědělci v rámci diverzifikace činností), investice do nezemědělských činností, rozvoj agroturistiky a ekologického zemědělství, vzdělávací farmy, stavební obnova či nová výstavba provozovny či

malokapacitního ubytovacího zařízení (vč. stravování a dalších budov a ploch v rámci turistické infrastruktury, sportoviště a příslušné zázemí), pořízení strojů, technologií a dalšího vybavení sloužícího pro nezemědělskou činnost.

Hlavní CS: drobní a malí podnikatelé.

Příjemci: mikropodniky a malé podniky a fyzické osoby ve venkovských oblastech, zemědělci.

3.6.4 PRIORITA Č. 4 – ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA

Priorita 4 má 4 strategické cíle, a to:

- Ø Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí
- Ø Péče o sociálně vyloučené lokality
- Ø Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech
- Ø Záchrana místního kulturního dědictví

STRATEGICKÝ CÍL 4.1 ZKVALITNĚNÍ INFRASTRUKTURY A VZHLEDU OBCÍ

Specifický cíl 4.1.1 Infrastruktura v obcích

Toto opatření obsahuje podporu veřejné infrastruktury, která je definována Stavebním zákonem č. 183/2006 Sb. vyjma technické infrastruktury, která je řešena v SC 3.

Opatření 4.1.1.1: Řešení dopravní infrastruktury – bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 1.2.

Aktivity: rekonstrukce, modernizace a výstavba místních komunikací, mostků, lávek, dopravních zastávek, nádraží, výstavba a úprava parkovacích ploch, dopravních terminálů a systémů, zapojení obcí do integrovaného dopravního systému, úprava a doplnění dopravního značení, bezpečnostní opatření, řešení dopravy v klidu, realizace cyklotras a cyklostezek pro dopravu osob za službami, zaměstnáním a do škol, nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel, využití alternativních zdrojů paliv, doplňková infrastruktura k cyklostezkám (stojany na kola, úschovny kol u dopravních terminálů) a další opatření vedoucí k bezpečné a udržitelné dopravě.

Hlavní CS: obyvatelé, návštěvníci regionu, dojíždějící za prací a službami, uživatelé veřejné dopravy.

Příjemci: kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, kraji a dobrovolnými svazky obcí, provozovatelé dráhy nebo drážní dopravy podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách; dopravci ve veřejné linkové dopravě podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě; subjekty zajišťující dopravní obslužnost (stát, kraje, obce, dopravci, kteří jsou provozovateli veřejné linkové dopravy podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, na základě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících).

Opatření 4.1.1.2: Řešení integrovaného záchranného systému – bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 1.3.

Aktivity: aktivity směřující k připravenosti integrovaného záchranného systému na změny klimatu a další související rizika (povodně, požáry, vichřice, sněhové kalamity apod.), stavební úpravy, pořízení specializované techniky.

Hlavní CS: obyvatelé ČR, orgány krizového řízení obcí a krajů a organizačních složek státu, složky IZS.

Příjemci: obce, které zřizují jednotky požární techniky.

Opatření 4.1.1.3: Sídlní zeleň – aktivity tohoto opatření mohou být podpořeny v rámci programového rámce OP ŽP, aktivity 4.4.1.

Aktivity: aktivity se zaměřují na zakládání a obnovu ploch a prvků veřejné zeleně, včetně funkčních propojení s přírodními plochami prostřednictvím výsadeb či ošetření stromů a keřů. Zároveň bude podpořena biodiverzita, zakládání a obnova vodních prvků a ploch, realizace bylinných pater, realizace či rekonstrukce mobiliáře.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizační složky státu, státní podniky, státní organizace, veřejné výzkumné instituce a výzkumné organizace podle zákona č. 130/2002 Sb., veřejnoprávní instituce, příspěvkové organizace, vysoké školy, školy a školská zařízení, NNO, církve a náboženské společnosti a jejich svazky, podnikatelské subjekty, obchodní společnosti a družstva, fyzické osoby podnikající.

Opatření 4.1.1.4: Základní infrastruktura venkova - bude podpořeno v rámci programového rámce PRV čl. 20 (Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech a) Veřejná prostranství v obcích, b) Mateřské a základní školy, e) Vybrané kulturní památky, f) Kulturní a spolková zařízení včetně knihoven).

Aktivity: Investice do vybudování, zlepšování nebo rozšiřování drobné infrastruktury (projekty do 5 mil. Kč lze považovat za drobnou infrastrukturu). Podpora v rámci této Fiche může zahrnovat následující oblasti:

- a) Veřejná prostranství v obcích
- b) Mateřské a základní školy
- c) Vybrané kulturní památky

f) Kulturní a spolková zařízení včetně knihoven

Investice jsou způsobilé pro podporu, jsou-li příslušné operace prováděny podle plánů rozvoje obcí a vesnic ve venkovských oblastech a jejich základních služeb a jsou-li v souladu s příslušnou strategií místního rozvoje.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: Zejména obce, svazky obcí, případně jejich příspěvkové organizace, nestátní neziskové organizace, církve apod. dle specifikace jednotlivých oblastí.

STRATEGICKÝ CÍL 4.2 PÉČE O SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Specifický cíl 4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi

Opatření 4.2.1.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi

– bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 2.1.

Aktivity: řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit formou řešení bytové otázky sociálně vyloučených lokalit – sociální bydlení, rozvoj zázemí pro terénní pracovníky specializované na problematiku sociálního vyloučení, zázemí pro sociální, dluhové a právní poradenství jako prevence vzniku sociálního vyloučení, infrastruktura pro dostupnost a rozvoj sociálních služeb, deinstitucionalizace sociálních služeb za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, podpora rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, doplňkové aktivity (zeleň, aleje, hřiště, parky apod.).

Hlavní CS: osoby sociálně vyloučené, osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby se zdravotním postižením - osoby v bytové nouzi.

Příjemci: a) pro sociální služby: nestátní neziskové organizace, organizační složky státu - příspěvkové organizace organizačních složek státu, kraje, organizace zřizované nebo zakládáné kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí, církve, církevní organizace.

b) pro sociální bydlení: obce, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace.

STRATEGICKÝ CÍL 4.3 ZKVALITNĚNÍ A ROZVOJ SLUŽEB VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH

Specifický cíl 4.3.1 Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost

Opatření 4.3.1.1: Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost - aktivity opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci SCLLD MAS Sokolovsko. Obce mohou využít přímé dotace IROP a OP ZAM.

Aktivity: aktivity na zvýšení bezpečnosti v obcích, podpora informačních a komunikačních technologií, informační kiosky, tabule, systémy, šíření informací, místní rozhlas, aktivity na prevenci kriminální činnosti, zajištění bezpečnosti obyvatelstva, služby pro obyvatele na úřadech státní správy – např. elektronická spisová služba, úřady s integrací ICT, využívání sdílené komunikační infrastruktury veřejné správy, internetové služby, zajištění poštovních služeb, zajištění efektivní MHD a veřejné dopravy aj.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: obce a jimi zřizované organizace, svazky obcí a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

STRATEGICKÝ CÍL 4.4 ZÁCHRANA MÍSTNÍHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Specifický cíl 4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví v regionu

Opatření 4.4.1.1: Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – bude podpořeno v rámci programového rámce IROP SC 3.1.

Aktivity: revitalizace souboru podporovaných památek na území MAS Sokolovsko (Důl Jeroným, Dlouhá Stoka, Chlum Svaté Maří), zajištění vyšší bezpečnosti návštěvníků památek, odstranění přístupových bariér, zvýšení ochrany a zabezpečení památky, restaurování, rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů a budování nových, digitalizace památek a mobiliářů, obnova parků a zahrad u souborů památek, modernizace (výstavba sociálního, technického a technologického zázemí).

Hlavní CS: návštěvníci, vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření, místní obyvatelé a podnikatelé.

Příjemci: vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření (dle zápisu v katastru nemovitostí).

Opatření 4.4.1.2: Další aktivity směřující k záchraně hmotného a duševního dědictví v regionu

- aktivity tohoto opatření nemohou být vzhledem k nastavení podmínek jednotlivých operačních programů pro metodu CLLD podpořeny v rámci CLLD MAS Sokolovsko. Další možnosti k naplnění těchto aktivit je přeshraniční a mezinárodní spolupráce nebo dotace jednotlivých ministerstev na obnovu a opravy drobné architektury.

Aktivity: obnova a údržba památek historických, církevních, technických, lidové architektury, oprava či výstavba památníků a různých replik památek, podpora jejich využití v rámci rozvoje cestovního ruchu, podpora muzeí, záchrana přírodního i duševního dědictví (knihy, mapy aj.), depozitáře atd.

Hlavní CS: veřejnost, turisté a návštěvníci regionu, vlastníci památek.

Příjemci: obce a jejich organizace, svazky obcí, církve, NNO, nadace, vlastníci památek a ostatní výše neuvedení příjemci definovaní v relevantních dotačních titulech.

3.6.5 PRIORITA Č. 5 – BUDOVÁNÍ PARTNERSTVÍ

Priorita 5 má **1 strategický cíl**, a tím je:

Ø Rozvoj partnerství

STRATEGICKÝ 5.1 ROZVOJ PARTNERSTVÍ

Specifický cíl 5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce

Opatření 5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce

Aktivity: partnerské projekty, společné vzdělávací projekty, společné marketingové a propagační aktivity, zrcadlové přeshraniční projekty v rámci CR, transfer a výměna zkušeností a know-how, výměnné pobyty, workcampy, festivaly, srazy rodáků, společenské akce, poznávací akce, spolupráce se zahraničními partnerskými městy a obcemi, budování zázemí pro pravidelnou mezinárodní spolupráci, partnerství s dalšími obcemi a MAS, partnerství veřejného a soukromého sektoru aj.

Hlavní CS: veřejnost.

Příjemci: MAS, obce a jejich organizace, svazky obcí, NNO, zaměstnavatelé.

Témata projektů spolupráce v rámci PRV čl. 44 (činnosti spolupráce v rámci iniciativy Leader):

- vzdělávací projekt (zaměřeno na vzdělávání venkovského obyvatelstva, zjišťování potřeb vzdělávání na venkově a následná realizace těchto aktivit, vzdělávání zaměstnanců obecních úřadů zaměřené na dotační možnosti, pracovníků malých a středních podniků, apod.) – *vazba na témata specifických cílů 2.1.1, 3.1.2*
- řeka Ohře (čištění řeky, např. formou workcampů s mládeží), řešení problematiky kempů a dalších doprovodné infrastruktury podél řeky, propagační materiály s tematikou řeky Ohře a zajímavostí v okolí – *vazba na témata specifických cílů 3.1.2*
- propagace území (pořízení a distribuce tematických propagačních materiálů z území zapojených MAS) – *vazba na témata specifických cílů 3.2.1*
- invazivní rostliny (údržba krajiny v souvislosti s likvidací invazních rostlin) – *vazba na témata specifických cílů 3.1.1*
- zaniklé obce (tematická setkávání, propagace, značení místních naučných stezek, naučné tabule) – *vazba na témata specifických cílů 3.2.1*
- agroturistika (propagační materiály s tématem agroturistiky na území zapojených MAS) – *vazba na témata specifických cílů 3-2.1, 3.3.2*
- geoparky (život v geoparku, výsadba apod.) – *vazba na témata specifických cílů 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1*

Témata přeshraničních a mezinárodních projektů lze nalézt v těchto opatřeních SCLLD MAS Sokolovsko:

- vzdělávání v oblasti klíčových kompetencí (technické vzdělávání, cizí jazyky, řemeslné obory, přírodní vědy), mezioborová spolupráce (školy, firmy, muzea), **projekt InduCult2.0** – *vazba na témata specifických cílů 1.1.1, 1.1.2*
- řemesla, bylinky, spolupráce NNO – *vazba na témata specifických cílů 1.2.2, 2.1.1*
- senioři – paměti, předávání zkušeností, mezigenerační dialog – *vazba na témata specifických cílů 2.1.3*
- společné sportovní aktivity – *vazba na témata specifických cílů 2.1.4*
- životní prostředí a vzhled krajiny (čištění řeky Ohře, zahrady, ovocné stromy, aleje, naučné stezky) - *vazba na témata specifických cílů 3.1.1*
- spolupráce v oblasti cestovního ruchu (spolupráce infocenter, **projekt Svatomariánská cesta**, propagace návštěvnických cílů - památníky, památky, turistika kolem řeky Ohře, ve Slavkovském lese, Krušných horách – **projekt Karlova stezka II.**, zaniklé obce,

regionální karta, turistická infrastruktura) – *vazba na témata specifických cílů 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3*

- regionální produkty, vzdělávací farmy (agroturistika) – *vazba na témata specifických cílů 3.3.1, 3.3.2*
- památky, kulturní, průmyslové a duševní dědictví, **projekt InduCult2.0** – *vazba na témata specifických cílů 4.4.1*

Specifický cíl 5.1.2 Podpora činnosti MAS

Opatření 5.1.2.1 Podpora činnosti MAS

Jedná se o finanční, organizační, vzdělávací a další podporu místní akční skupiny pro její zdárné fungování, prohlubování partnerství a spolupráci uvnitř MAS.

Hlavní CS: MAS a subjekty působící na jejím území.

Příjemci: MAS.

3.7 Popis integrovaných a inovativních rysů strategie, včetně jasných a měřitelných cílů pro výstupy a výsledky

Integrovaný přístup k územnímu rozvoji je řešen v SCLLD MAS Sokolovsko v souladu s Dohodou o partnerství a v souladu s dále uvedenými strategiemi (kapitola Návaznost SCLLD na jiné strategické dokumenty) na evropské, národní, regionální i místní úrovni. Na území MAS je integrovaný přístup realizován prostřednictvím nástroje komunitně vedený místní rozvoj (CLLD).

MAS Sokolovsko získala zkušenosti s komunitně vedeným rozvojem v období 2006-2013 v operačních programech řízených ze strany Ministerstva zemědělství. CLLD resp. metoda LEADER nebo lokální partnerství přispívají k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Díky podpoře komunitně vedené strategie místního rozvoje nebo Strategického plánu sociálního začleňování vykazují jednotlivé projekty přidanou hodnotu spočívající především ve vzájemné provázanosti, synergii a předcházení duplicitám oproti izolovaně připraveným projektům.

Protože snahou MAS Sokolovsko je v období 2014+ dosáhnout ještě větší přidané hodnoty realizovaných projektů, budou **preferovány** právě **projekty integrovaného charakteru** řešící ve vzájemné provázanosti ty nejzávažnější problémy regionu definované v této SCLLD.

Podle územní dimenze, s ohledem na fakta vyplývající z analytické části SCLLD a výstupy komunitně vedených nástrojů pro práci s veřejností, komunitou, by se MAS Sokolovsko mělo **soustředit především na posílení trhu práce a podnikatelského sektoru** s ohledem na nadprůměrnou míru nezaměstnanosti, vysokou nezaměstnanost mladých a nízkou intenzitu podnikatelské aktivity. Dalším integračním prvkem na území MAS Sokolovsko bude rozsáhlá animace území pro zajištění maximální spolupráce všech klíčových aktérů působících na území MAS, a to z oblasti soukromé, neziskové i veřejné.

Do integrovaného přístupu jsme zahrnuli také strategické **plány sociálního začleňování** na našem území – Sokolova, Nového Sedla, Kraslic a Chodova (dokument ve fázi zpracování), protože komplexním způsobem řeší problematiku v oblastech zaměstnanosti, bydlení, sociálních služeb, vzdělávání a bezpečnosti. Pro projekty realizované ve vyloučených lokalitách bude řešené území zpravidla definováno územním obvodem obce s rozšířenou působností (řešení všech sociálně vyloučených lokalit v daném území). Na základě dohody místních partnerů může být však řešené území upraveno (rozšířeno/zúženo).

Základním principem pro uplatnění integrovaného přístupu prostřednictvím CLLD bude **věcná** (vhodně a logicky provázané a potřebné tematické/sektorové projekty), **územní** (realizace projektů ve vhodném, geograficky a ekonomicky spojeném území) a **časová** (realisticky připravený harmonogram a časové a věcné sladění předpokládaných projektů k realizaci) **provázanost** realizace projektů realizovaných v souladu s touto SCLLD.

Nejen za integrující, ale zároveň inovativní považujeme **způsob práce s komunitou** pro zajištění opravdovosti strategie a naplnění metody CLLD. V rámci inovativních postupů bylo uspořádáno několik tematických workshopů pro čtyři zájmové skupiny, vzniknuvší ze zájmu či zaměření činnosti našich partnerů, dalších aktérů na území MAS nebo také z řad aktivní veřejnosti. Z těchto pracovních setkání byly získány cenné výstupy v podobě dílčích SWOT analýz mapujících nutná témata k řešení v daných oblastech včetně navrhovaných opatření. Tyto dílčí analýzy tvořily jeden ze základních stavebních kamenů pro komplexní SWOT analýzu rozvojových potřeb území. Na tu pak navazují stanovené strategické cíle, specifické cíle a opatření, jež ústí do mapování absorpční kapacity. Ta pak zahrnuje v daný okamžik známé záměry pro realizaci takových aktivit, které budou vést právě ke sjednocujícímu řešení problémů a nedostatků zjištěných v rámci výše popsaného plánování.

Další inovativní rysy při tvorbě strategie jsou bezesporu setkávání s nejmladšími a mladými členy komunity na území MAS. Byla realizována pracovní setkání s dětmi v mateřské škole, na základní škole a na střední škole. Na všech těchto workshopech bylo s dětmi pracováno moderně a inovativně za použití nástrojů kritického myšlení jako je brainstorming, volné psaní, T-graf, myšlenkové mapy.

Dále bylo při práci s komunitou používáno facilitovaných pracovních setkání, kde byly také uplatněny některé výše uvedené nástroje.

Jednoznačně integrující a zároveň inovativní prvky naší práce při tvorbě strategie zajišťují její relevantnost k rozvoji území MAS Sokolovsko ve všech potřebných oblastech.

3.8 Návaznost SCLLD na jiné strategické dokumenty

SCLLD MAS Sokolovsko má své místo v hierarchii strategických dokumentů. Je zde nutný soulad se strategickými dokumenty evropského řádu, národními a regionálními strategiemi. Veřejně dostupné statistické analýzy jsou zpravidla platformou pro všechny zpracovávané analýzy daných území. Z tohoto důvodu je velká odchylka ve stanovování strategických cílů dokumentů málo pravděpodobná. Vždy se najde prostor pro soulad SCLLD v jednotlivých prioritách, cílech či opatřeních, přestože struktura každého dokumentu je vystavěna odlišně.

3.8.1 Soulad SCLLD se strategiemi evropského řádu

Strategické cíle SCLLD jsou určeny v návaznosti na priority **Strategie Evropa 2020**:

- inteligentní růst: rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích
- udržitelný růst: podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje
- růst podporující začlenění: podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností

Dle Nařízení EP a Rady o společných ustanoveních ohledně ERDF a EZFRV jsou na evropské úrovni stanoveny tyto tematické cíle, které každý fond ESI podporuje:

- posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací
- zlepšení přístupu, využití a kvality informačních a komunikačních technologií
- zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV) a odvětví rybářství a akvakultury (v případě ENRF)
- podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích
- podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
- zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů
- podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách
- podpora udržitelné zaměstnanosti, kvalitních pracovních míst a mobility pracovních sil
- podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci
- investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení
- posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě

Tematické cíle se promítají do konkrétních priorit každého fondu ESI, které jsou stanoveny v pravidlech pro daný fond. Stanovení priorit SCLLD MAS Sokolovsko je v souladu s výše uvedenými cíli a také se promítá do jednotlivých priorit a opatření naší strategie.

3.8.2 Soulad SCLLD se strategiemi národní, regionální a nižší úrovně

Soulad SCLLD se strategiemi národní, regionální a nižší úrovně je prezentován tabulkovou formou, a to podle jednotlivých priorit a strategických cílů SCLLD.

Plány rozvoje jednotlivých obcí jsou převážně v procesu zpracování, hotový strategický plán má např. město Sokolov a Březová, ty tedy budeme brát v potaz i s ohledem na skutečnost, že jsou to větší centra MAS Sokolovsko.

Tab. č. 83: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 1

Priorita 1 POSÍLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE	
<i>1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu</i>	<p>Soulad na národní úrovni SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prioritní oblast 1 Regionální - konkurenceschopnost: opatření 1.1 Podpora transferu znalostí mezi výzkumným a podnikatelským sektorem - prioritní oblast 2 Územní soudržnost: op. 4.3 Podpora inovací v podnikání, op. 5.2 Podpora zvýšení kvality pracovní síly <p>Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - snižovat nerovnosti ve vzdělávání - podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad - odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém <p>Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce - Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce - Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným podmínkám trhu práce <p>KPM ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - SC 1 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k právům - SC 2 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím - SC 6 Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže

	<p>Strategie sociálního začleňování do roku 2020</p> <p>Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR – předběžná doporučení pro realizaci programového období 2014 - 2020</p> <p>Strategie romské integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - rovný přístup ke vzdělání na všech úrovních
<p><i>1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu</i></p>	<p>Soulad na regionální úrovni</p> <p>PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - pilíř 1. A Regionální inovační systém: <ul style="list-style-type: none"> o SC 1. A. 1 Rozvoj výzkumných a vývojových kapacit firem o SC 1. A. 2 Kultura inovačního podnikání o SC 1. A. 3 Regionální inovační infrastruktura - pilíř 1. B Lidské zdroje a vzdělávání pro konkurenceschopnost <ul style="list-style-type: none"> o SC 1. B. 1 Spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů o SC 1. B. 2 Kvalita a relevance ve vzdělávání o SC 1. B. 3 Rozvoj vzdělávacích kapacit kraje <p>SRLZ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> - všechny 3 prioritní osy: 1. Posílení VaV v kraji, vyšší přidaná hodnota výroby, 2. Posílení růstových oborů, 3. Zajištění požadované pracovní síly kromě opatření 3.3 <p>RIS 3 KVK</p> <ul style="list-style-type: none"> - obě klíčové oblasti změn - A i B: <p>A: Vyšší inovační výkonnost firem a dalších organizací:</p> <ul style="list-style-type: none"> o SC A1 Zvýšit inovační aktivitu firem a dalších organizací o SCA 2 Posílit specializaci kraje a rozvinout spolupráci firem a dalších organizací <p>B: Lepší dostupnost a kvalifikovanost pracovní síly pro inovace:</p> <ul style="list-style-type: none"> o SC B1 Zkvalitnit a rozšířit nabídku již existující pracovní síly pro inovace o SC B2 Zlepšit výchovu talentů a pracovní síly pro inovace <p>IROP</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení <p>OP ZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních

zaměstnavatelů, vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání

OP PIK

- prioritní osa 1 Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace

OP VVV

- prioritní osa 1 Posilování kapacit pro kvalitní výzkum:
  - SC 1 Zvýšení mezinárodní kvality výzkumu a jeho výsledků
  - SC 2 Budování kapacit a posílení dlouhodobé spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou
  - SC 3 Zkvalitnění infrastruktury pro výzkumně vzdělávací účely
- prioritní osa 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání:
  - inv. priorita 1:
    - SC 1 Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ
    - SC 2 Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích
    - SC 3 Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání
    - SC 4 Zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků
    - SC 5 Zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce

SVP ČR

- 3 priority: snižovat nerovnosti ve vzdělávání, podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad, odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém

Soulad na místní úrovni

S MSV 2007

- priorita 1 Rozvoj průmyslu a řemesel:
  - op. 1.1 Rozvoj tradičního průmyslu – podpora výzkumu zpracování surovin, výstavba technologických parků aj.
  - op. 1.3 Podpora a rozvoj MSP – zavádění nových technologií, školení, vzdělávací programy, stáže aj.
- priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů:

<p><i>1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ op. 6.1 Podpora mladých rodin a výchova mládeže – zlepšování základního školství, návrat mladých lidí ze studií aj. ○ op. 6.2 Řešení problémů zaměstnanosti a adaptability lidských zdrojů <p>SP Sokolov</p> <ul style="list-style-type: none"> - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch, priorita C3 Školství a další vzdělávací instituce - problémový okruh D Podnikatelské prostředí, priorita D2 Rozvoj komunikace a spolupráce s podnikatelským sektorem <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 1 Rozvoj průmyslu a řemesel, op. 1.3 Podpora a rozvoj MSP - školení, vzdělávací programy, stáže, rekvalifikační kurzy aj. - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.2 Řešení problémů zaměstnanosti a adaptability lidských zdrojů – rozšíření systému rekvalifikací aj.
<p>Priorita 1 POSÍLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE</p>	
<p><i>1.2 Podpora regionálních míst pro zvýšení zaměstnanosti</i></p>	<p>Soulad na národní úrovni SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 2 Územní soudržnost, opatření 5.1 Podpora rozvoje lokální ekonomiky - rozvoj a diverzifikace malého a středního podnikání (včetně podpory sociálního podnikání), podpora podnikatelských investic s ohledem na tvorbu pracovních míst <p>Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce - Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce - Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným podmínkám trhu práce <p>Strategie sociálního začleňování do roku 2020</p> <p>Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR – předběžná doporučení pro realizaci programového období 2014 - 2020</p> <p>Strategie romské integrace do roku 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaměstnanost a ekonomické aktivity

1.2 Podpora regionálních míst pro zvýšení zaměstnanosti

Soulad na regionální úrovni

PRKV 2014+

- pilíř 1. C. Kvalitní podnikatelské prostředí
  - o SC 1. C. 1 Rozvoj firem v klíčových hodnotových řetězcích
  - o SC 1. C. 2 Strategické zahraniční investice
  - o SC 1. C. 3 Infrastruktura pro podnikání

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 - 2017

IROP

- prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání

OP ZAM

- prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni, podpora a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj sociálních podniků

OP PIK

- prioritní osa 2 Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků

1.2 Podpora regionálních míst pro zvýšení zaměstnanosti

Soulad na místní úrovni

S MSV 2007

- priorita 1 Rozvoj průmyslu a řemesel
  - o op. 1.1 Rozvoj tradičního průmyslu – podpora rozvoje stávajících zaměstnavatelů aj.
  - o op. 1.2 Podpora průmyslových investic do mikroregionu s preferencí lehkého průmyslu
  - o op. 1.3 Podpora a rozvoj malého a středního podnikání

SP Sokolov

- problémový okruh B Technická infrastruktura, doprava, životní prostředí, priorita B3 Životní prostředí - Intenzivnější propagace všech brownfield v rámci mikroregionu ve spolupráci se Sokolovskou uhelnou, a.s. a dalším vlastníky pozemků
- problémový okruh D Podnikatelské prostředí, priorita D1 Podpora malého a středního podnikání

PR Březová

- priorita 1 Rozvoj průmyslu a řemesel
  - o op. 1.1 Rozvoj tradičního průmyslu – podpora rozvoje stávajících životaschopných podniků aj.
  - o op. 1.2 Podpora průmyslových investic s preferencí lehkého průmyslu
  - o op. 1.3 Podpora a rozvoj malého a středního podnikání

<p>Priorita 1 POSÍLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANOSTI A SOCIÁLNÍ KOHEZE</p>	
<p><i>1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny</i></p>	<p>Soulad na národní úrovni SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 2 Územní soudržnost <ul style="list-style-type: none"> o průřezové opatření 3.X Podpora integrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva o opatření 5.2 Podpora zvýšení kvality pracovní síly - vzdělávání sociálně vyloučených a ohrožených skupin obyvatelstva <p>KPM ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - SC 10 Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi <p>Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce - Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce - Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným podmínkám trhu práce <p>Strategie sociálního začleňování do roku 2020</p> <p>Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR – předběžná doporučení pro realizaci programového období 2014 - 2020</p> <p>Strategie romské integrace do roku 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaměstnanost a ekonomické aktivity, rovný přístup k důstojnému bydlení, rovný přístup k sociálním službám a zdravotní péči
<p><i>1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny</i></p>	<p>Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 3 Sociální oblast a zdravotnictví: SC 3.1 Kvalitně a kvantitativně dostačující nabídka poskytovaných sociálních služeb v kraji, opatření 3.1.3 Vytvoření dostatečné a kvalitně fungující sítě soc. služeb pro osoby soc. vyloučené nebo soc. vyloučením ohrožené na celém území kraje <p>Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 – 2017, např.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.1 Podpora důstojného života seniorů - 5.1 Zmírňování či zamezení sociálního vyloučení - 5.2 Začlenění osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách a podpora při regeneraci těchto lokalit <p>SRLZ 2008</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 3 Zajištění požadované pracovní síly, op. 3.3 Efektivní využití stávajících dlouhodobě nezaměstnaných osob

	<p>IROP</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi <p>OP ZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní soc. práce
<p><i>1.3 Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny</i></p>	<p>Soulad na místní úrovni</p> <p>S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – vytváření nových pracovních míst pro znevýhodněné skupiny <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – vytváření nových pracovních míst pro znevýhodněné skupiny <p>SPSZ NS</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblast Zaměstnávání <ul style="list-style-type: none"> o Cíl 1 Do r. 2015 vytvořit plně přístupné zaměstnávání, kterým do r. 2015 projdou min. 3 osoby o Cíl 2 - Do roku 2015 vytvořit sociální podnik města o Cíl 3 - Vytvoření lokálních sítí zaměstnanosti s pomocí místních velkých zaměstnavatelů o Cíl 4 - Zavedení do města služby „Pracovního poradenství“ <p>SPLP SOK</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblast Zaměstnávání <ul style="list-style-type: none"> o Priorita 1 Uplatnění nekvalifikovaných osob na trhu práce o Priorita 2 Vznik sociálního podnikání pro 5 a více zaměstnanců o Priorita 3 Vytvoření systému přístupného zaměstnávání <p>SPSZ K</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblast Zaměstnávání <ul style="list-style-type: none"> o Cíl 1 Zavedení sociálního podnikání v Kraslicích o Cíl 2 Schválení a aplikace podmínky zaměstnávání 10 % dlouhodobě nezaměstnaných ve veřejných zakázkách města o Cíl 3 Zavedení učebního oboru pro dívky (textilní tvorba)

Tab. č. 84: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorita č. 2

Priorita 2 ROZVOJ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	
2.1 Zkvalitnění života v obcích	<p>Soulad na národní úrovni</p> <p>SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 2 Územní soudržnost <ul style="list-style-type: none"> o op. 3.1 Zvýšení kvality a vybavenosti veřejnými službami - zdravotnická zařízení a zařízení sociálních služeb o op. 3.2 Rozvoj a zlepšování podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu o op. 4.1 Zajištění odpovídající kapacity infrastruktury veřejných služeb – především vzdělávání (včetně dalšího vzdělávání a celoživotního učení), základní zdravotní péče <p>Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpora přístupu k zaměstnání, zejména pro skupiny ohrožené na trhu práce - Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce - Podpora přizpůsobení podniků a zaměstnanců změněným podmínkám trhu práce <p>Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - snižovat nerovnosti ve vzdělávání - podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad - odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém <p>KPM ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - SC 1 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k právům, - SC 2 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím, - SC 3 Vytvářet příznivé a udržitelné podmínky pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání, - SC 4 Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat děti a mládež k jejímu aktivnímu využití, - SC 7 Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost, - SC 8 Podporovat aktivní zapojení dětí a mládeže do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života, - SC 9 Vytvářet příznivé podmínky pro dobrovolnictví mládeže včetně oceňování a uznávání dobrovolných činností,

	<ul style="list-style-type: none"> - SC 12 Podporovat rozvoj kompetencí dětí a mládeže pro bezpečné a tvořivé užívání médií - SC 13 Nabízet dětem a mládeži rozmanité cesty ke kultuře, umění a tradicím <p>Strategie sociálního začleňování do roku 2020</p> <p>Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR na léta 2014 - 2020</p> <p>Analýza sociálně vyloučených lokalit ČR – předběžná doporučení pro realizaci programového období 2014 - 2020</p> <p>Strategie romské integrace</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečné soužití, rovné zacházení s Romy, jejich ochrana před diskriminací - rovný přístup ke vzdělání
<p>2.1 Zkvalitnění života v obcích</p>	<p>Soulad na regionální úrovni</p> <p>PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 3 Sociální oblast a zdravotnictví, <p>Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 – 2017, např.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.1 Podpora důstojného života seniorů - 5.1 Zmírňování či zamezení sociálního vyloučení - 5.2 Začleňování osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách a podpora při regeneraci těchto lokalit - 5.3 Sanace rodiny a posilování rodičovských kompetencí - 7.1 Funkční systém řízení sociálních služeb a sociální práce <p>IROP</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.3 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotních služeb a péče o zdraví <p>OP ZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora prorodinných opatření obcí a dalších aktérů na místní úrovni <p>KSAS KVK</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblasti: <ol style="list-style-type: none"> 1) Celoživotní učení 2) Zdravé stárnutí 3) Pracovní podmínky - agemanagement, alternativní formy zaměstnávání 4) Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce 5) Mediální podpora

	6) Legislativa
2.1 Zkvalitnění života v obcích	<p>Soulad na místní úrovni S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorit 5 Rozvoj venkova a zemědělství <ul style="list-style-type: none"> o op. 5.2 Rozvoj občanské společnosti – rozvoj spolkové, klubové, svazové činnosti, - priorit 6 Rozvoj lidských zdrojů <ul style="list-style-type: none"> o op. 6.1 Podpora mladých rodin a výchova mládeže – zájmová činnost aj. o op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – rozvoj kultury aj. <p>SP Sokolov</p> <ul style="list-style-type: none"> - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch: <ul style="list-style-type: none"> o priorit C1 Sociální oblast a zdravotnictví o priorit C3 Školství a další vzdělávací instituce o priorit C4 Kultura a volnočasové aktivity <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorit 5 Rozvoj venkova a občanské společnosti, op. 5.2 Rozvoj občanské společnosti – rozvoj spolkové, klubové, svazové činnosti, pořádání tradičních jarmarků - priorit 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.1 Podpora mladých rodin a výchova mládeže – podpora zájmové činnosti dětí aj.

Tab. č. 85: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – priorit č. 3

<p>Priorita 3 ZLEPŠOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA</p>	
3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj	<p>Soulad na národní úrovni SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 3: Environmentální udržitelnost <p>KPM ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - SC 7 Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost, - SC 11 Motivovat děti a mládež k životu s principy udržitelného rozvoje a rozvíjet jejich environmentální gramotnost <p>Dopravní politika ČR 2014 – 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - omezení vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví - snižování energetické náročnosti sektoru doprava a zejména její závislosti na uhlovodíkových palivech

	<p>Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy pro léta 2013 – 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - respektování požadavků ochrany ŽP - terénní značení, např. v CHKO - bezpečnost a propagace cyklodopravy
3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj	<p>Soulad na regionální úrovni</p> <p>PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 4 Životní prostředí <p>IROP</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: <ul style="list-style-type: none"> o SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního a přírodního dědictví o SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy <p>OP PIK</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 3 Účinné nakládání s energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání s energií a druhotnými surovinami <p>OP ŽP</p> <ul style="list-style-type: none"> - PO1 Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní - PO2 Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech - PO3 Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika - PO4 Ochrana a péče o přírodu a krajinu - PO5 Energetické úspory <p>PRV</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Obnova, ochrana a zlepšování ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví - prioritní osa 5 Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu
3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj	<p>Soulad na místní úrovni</p> <p>S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 3 Ochrana a zkvalitňování životního prostředí <ul style="list-style-type: none"> o op. 3.1 Obnova a rozvoj základních funkcí krajiny a sídel, ochrana ekologické stability a biologické rozmanitosti přírody a krajiny, o op. 3.2 Odstraňování zátěží území vzniklých a v důsledku těžby uhlí a surovin a negativních vlivů velkého průmyslu - prioritní osa 4 Obnova a rozvoj technické infrastruktury <ul style="list-style-type: none"> o op. 4.2 Výstavba sídelní infrastruktury

	<p>SP Sokolov</p> <ul style="list-style-type: none"> - problémový okruh B Technická infrastruktura, doprava, životní prostředí, všechny priority: <ul style="list-style-type: none"> o B1 Dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost o B2 Technická infrastruktura o B3 Životní prostředí <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 3 Ochrana a zkvalitňování životního prostředí <ul style="list-style-type: none"> o op. 3.1 Ochrana ekologické stability krajiny, o op. 3.2 Odstraňování zátěží území vzniklých a v důsledku těžby uhlí a surovin a negativních vlivů průmyslu <p>SP SZ</p> <p>ÚAP ORP Sokolov</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblast ochrany přírody a krajiny <p>ÚAP ORP Kraslice</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblast ochrany přírody a krajiny
Priorita 3 ZLEPŠOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA	
<i>3.2 Podpora místního cestovního ruchu</i>	<p>Soulad na národní úrovni</p> <p>SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 2 Územní soudržnost, op. 5.1 Podpora rozvoje lokální ekonomiky - podpora všech forem udržitelného cestovního ruchu
<i>3.2 Podpora místního cestovního ruchu</i>	<p>Soulad na regionální úrovni</p> <p>PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 2 Cestovní ruch a lázeňství <p>IROP</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy <p>PRV</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech - diverzifikace zemědělských podniků do jiných druhů aktivit např. agroturistika
<i>3.2 Podpora místního cestovního ruchu</i>	<p>Soulad na místní úrovni</p> <p>S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 2 Rozvoj turismu a cestovního ruchu <ul style="list-style-type: none"> o op. 2.1 Využití atraktivit regionu, budování turistické infrastruktury, o op. 2.2 Zlepšení image regionu. <p>SP Sokolov</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch, priorita C5 Cestovní ruch, - problémový okruh D Podnikatelské prostředí, priorita D3 Společná propagace regionu. <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 2 Rozvoj turismu a cestovního ruchu <ul style="list-style-type: none"> o op. 2.1 Využití atraktivit regionu, budování turistické infrastruktury o op. 2.2 Zlepšení image regionu.
Priorita 3 ZLEPŠOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI VENKOVA	
<i>3.3 Podpora podnikání na venkově</i>	<p>Soulad na národní úrovni SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 2 Územní soudržnost, op. 5.1 Podpora rozvoje lokální ekonomiky - podpora konceptu místní ekonomiky, místní (regionální) značky
<i>3.3 Podpora podnikání na venkově</i>	<p>Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - pilíř 1. A Regionální inovační systém a pilíř 1. C Kvalitní podnikatelské prostředí <p>OP ZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni <p>PRV</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, část b) Posílení místního rozvoje ve venkovských oblastech – iniciativa Leader ve všech 6 prioritách programu
<i>3.3 Podpora podnikání na venkově</i>	<p>Soulad na místní úrovni S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 5 Rozvoj venkova a zemědělství, op. 5.1 Obnova a rozvoj zemědělské produkce, lesnictví a řemesel <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 5 Rozvoj venkova a občanské společnosti, op. 5.1 Obnova a rozvoj zemědělské produkce, lesnictví a řemesel

Tab. č. 86: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – Priorita č. 4

Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	
4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí	<p>Soulad na národní úrovni SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 1 Regionální konkurenceschopnost, op. 1.4 Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury - technická infrastruktura, řešení veřejných prostranství a zeleně, revitalizace zanedbaných částí obcí <p>Dopravní politika ČR 2014 – 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - zlepšení kvality silniční dopravy - omezení vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví - zvýšení bezpečnosti dopravy - rozvoj městské, příměstské a regionální hromadné dopravy v rámci IDS - snižování energetické náročnosti sektoru doprava a zejména její závislosti na uhlovodíkových palivech <p>Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR pro léta 2013 – 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba cyklostezek v úsecích s vysokou intenzitou silničního provozu, které cyklisté musí nyní používat na cestách do zaměstnání a škol - napojení cyklostezek na veřejnou hromadnou dopravu - podporovat výstavbu páteřní sítě cyklotras - součinnost dopravních prostředků kolo/vlak - parkování pro kola - komplexní síť bezpečných cyklotras - doprovodná cyklistická infrastruktura - bezpečnost a propagace cyklodopravy
4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí	<p>Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 5 Doprava, SC 5.2 Kvalitní spojení mikroregionálních center a jádrové oblasti kraje <p>Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji na období 2014 – 2017</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5.2 Začlenění osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách a podpora při regeneraci těchto lokalit <p>OP ŽP</p> <ul style="list-style-type: none"> - PO4 Ochrana a péče o přírodu a krajinu <p>PRV</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského

	rozvoje ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 6B Posílení místního rozvoje ve venkovských oblastech.
4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí	<p>Soulad na místní úrovni S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 4 Obnova a rozvoj technické infrastruktury, op. 4.1 Zajištění dopravní dosažitelnosti regionu – výstavba a obnova komunikací aj. <p>SP Sokolov</p> <ul style="list-style-type: none"> - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch, prioritní oblast C2 Bytová politika města <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 4 Doprava, obnova a rozvoj infrastruktury <ul style="list-style-type: none"> o op. 4.1 Zajištění dopravní dosažitelnosti obce – výstavba a obnova veškerých komunikací aj. o op. 4.2 Výstavba sídelní a obecní infrastruktury – bytová výstavba, rekonstrukce obecních budov aj. <p>IPRÚ K. Vary</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast A – udržitelná doprava
Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	
4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality	<p>Soulad na národní úrovni SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 2 Územní soudržnost <ul style="list-style-type: none"> o op. 3.3 Podpora bydlení jako nástroje sociální soudržnosti, průřezové o op. 3.X Podpora integrace sociálně vyloučených osob a sociálním vyloučením ohrožených skupin obyvatelstva <p>Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - snižovat nerovnosti ve vzdělávání - podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad - odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém <p>Strategie sociálního začleňování do roku 2020</p> <p>KPM ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - SC 10 Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi
4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality	<p>Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 3 Sociální oblast a zdravotnictví <ul style="list-style-type: none"> o SC 3.1 Kvalitně a kvantitativně dostačující nabídka poskytovaných sociálních služeb v kraji

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opatření 3. 1.3 Vytvoření dostatečné a kvalitně fungující sítě sociálních služeb pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené na celém území kraje <p>IROP</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi <p>OP ZAM</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 2 Sociální začleňování a boj s chudobou <ul style="list-style-type: none"> ○ inv. priorita 2.3 Komunitně vedené strategie místního rozvoje – vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný pořádek) s využitím znalosti lokálního prostředí
<p>4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality</p>	<p>Soulad na místní úrovni S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – rozvoj sociálních služeb pro rizikové skupiny aj. <p>SP Sokolov</p> <ul style="list-style-type: none"> - problémový okruh C Sociální oblast, zdravotnictví, bydlení, školství, kultura, volnočasové aktivity, cestovní ruch, priorita C2 Bytová politika města - Podpora sociálního bydlení aj. <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorita 6 Rozvoj lidských zdrojů, op. 6.3 Uplatňování principu rovných příležitostí – rozvoj sociálních služeb pro rizikové skupiny aj. <p>SPSZ NS</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblast Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů <ul style="list-style-type: none"> ○ Cíl 1 Do roku 2015 zajistit kvalitní preventivní opatření ve městě Nové Sedlo v oblasti bezpečnosti a prevence sociálně patologických jevů - oblast Bydlení <ul style="list-style-type: none"> ○ Cíl 1 Do roku 2015 zajistit kvalitní bydlení, včetně krizového ve městě Nové Sedlo pro osoby v náročných životních situacích a to včetně prostupnosti - oblast Vzdělávání, volný čas; sociální služby <ul style="list-style-type: none"> ○ Cíl 1 Do roku 2015 vytvořit nabídku volnočasových aktivit pro děti a mládež – realizace nízkoprahového zařízení apod.

- Cíl 2 Do roku 2015 vytvořit nabídku služby sociálně aktivizační pro rodiny s dětmi
- Cíl 3 Do konce roku 2015 vytvořit možnost pro osoby s nedokončeným základním vzděláním doplnění vzdělání na ZŠ v Novém Sedle
- Cíl 4 Nastavení funkčního systému sociální prevence na ZŠ
- Cíl 5 Do roku 2015 vytvořit a zavést multidisciplinární přístup mezi zainteresovanými subjekty, které řeší společné případy (case management)

SPLP SOK

- oblast Bydlení
  - Priorita 1 Zlepšení bytové situace sociálně vyloučených osob
  - Priorita 2 Terénní sociální práce se zaměřením na bydlení
- oblast Vzdělávání a volný čas
  - Priorita 1 Zamezení vzniku segregované školy – inkluzivní nástroje pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí
  - Priorita 2: Předškolní příprava
  - Priorita 3: Zřízení nízkoprahového zařízení pro děti a mládež a realizace volnočasových aktivit
- oblast Sociálně patologické jevy, bezpečí a zdraví
  - Priorita 1 Dluhové poradenství a programy finanční gramotnosti
  - Priorita 2 Snížení rizikového chování spojeného s různým typem závislostí
- oblast Rodina a sociální služby
  - Priorita 1 Vznik Komunitního centra sociálních služeb Sokolov
  - Priorita 2 Podpora sanace rodiny - koordinace a provázání sociálních služeb a jejich dostupnost pro sociálně vyloučené občany Sokolova

SPSZ K

- oblast Bezpečnost a prevence sociálně patologických jevů
  - Cíl 1 Zřízení Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (skate park, lanové centrum, horolezecká stěna)
  - Cíl 2 Realizace průzkumu na základních školách (zjistit co chtějí a jak by děti chtěly trávit volný čas)
  - Cíl 3 Vyhláškou zajistit regulace podomního prodeje zboží a služeb
  - Cíl 4 Zajistit podporu táborů (OSPOD, Royal rangers Kraslice)
  - Cíl 5 Zavedení městské policie na 24 hod

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Cíl 6 1x ročně pořádat veřejná setkání k bezpečnosti s občany města ○ Cíl 7 Rozšíření kamerového systému - oblast Bydlení <ul style="list-style-type: none"> ○ Cíl 1 Navýšení (rozšíření) úvazků pro Terénní práci – služba terénní program ○ Cíl 2 Zavedení dluhového a protidluhového poradenství, včetně realizace kurzů finanční gramotnosti ○ Cíl 3 Zavedení sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi - oblast Vzdělávání a volný čas; sociální služby; dluhy <ul style="list-style-type: none"> ○ Cíl 1 Regulace hazardu vyhláškou města ○ Cíl 2 Tvorba plácku pro děti u Spec. ZŠ ○ Cíl 3 Zavedení širší spolupráce (case management) ○ Cíl 4 Zavedení možnosti večerního studia na doplnění základního vzdělání. ○ Cíl 5 Město Kraslice má zaměstnaného projektového manažera na plný úvazek pro realizaci projektů v sociální oblasti (NZDM, dluhová poradna, sociální služby, sociální podnik, aj.)
Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	
<i>4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech</i>	Soulad na národní úrovni SRR ČR <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 1 Regionální konkurenceschopnost, op. 1.3 Podpora integrace dopravních systémů - prioritní oblast 4 Veřejná správa a spolupráce, priorita 8 Zkvalitnění institucionálního rámce pro rozvoj regionů
<i>4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech</i>	Soulad na regionální úrovni PRKV 2014+ <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 6 Veřejná správa a systém řízení bezpečnosti IROP <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy OP PIK <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií
<i>4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech</i>	Soulad na místní úrovni S MSV 2007 <ul style="list-style-type: none"> - priorita 4 Obnova a rozvoj technické infrastruktury, op. 4.1 Zajištění dopravní dosažitelnosti regionu – podpora veřejné hromadné dopravy, rozvoj integrovaných dopravních systémů aj. SP Sokolov <ul style="list-style-type: none"> - problémový okruh A Řízení a správa města

	<ul style="list-style-type: none"> ○ prioritá A1 Zlepšení a zefektivnění organizace ○ prioritá A2 Rozvoj komunikace a spolupráce - problémový okruh B Technická infrastruktura, doprava, životní prostředí <ul style="list-style-type: none"> ○ prioritá B1 Dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost – rozvoj integrovaného systému veřejné dopravy aj. <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritá 4 Doprava, obnova a rozvoj infrastruktury, op. 4.1 Zajištění dopravní dosažitelnosti obce – vytváření a rozvoj integrovaných dopravních systémů hromadné dopravy, harmonizace jízdních řádů aj.
Priorita 4 ZVYŠOVÁNÍ KVALITY ŽIVOTA	
<i>4.4 Záchrana místního kulturního dědictví</i>	<p>Soulad na národní úrovni SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 2 Územní soudržnost, op. 2.1.2 Rozvoj a zlepšování podmínek pro volnočasové aktivity obyvatel a pro využití kulturního potenciálu
<i>4.4 Záchrana místního kulturního dědictví</i>	<p>Soulad na regionální úrovni IROP</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 4 Komunitně vedený místní rozvoj: SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního a přírodního dědictví <p>PRKV 2014+</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní osa 2 Cestovní ruch a lázeňství
<i>4.4 Záchrana místního kulturního dědictví</i>	<p>Soulad na místní úrovni S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritá 2 Rozvoj turismu a cestovního ruchu, op. 2.1 Využití atraktivit regionu, budování turistické infrastruktury – systematická péče o kulturní, přírodní, historické a technické památky, využití památek pro komerční účely jako možná varianta jejich zachování aj. <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritá 2 Rozvoj turismu a cestovního ruchu, op. 2.1 Využití atraktivit regionu, budování turistické infrastruktury – systematická péče o kulturní, přírodní, historické a technické památky, využití památek pro komerční účely jako možná varianta jejich zachování aj.

Tab. č. 87: Soulad SCLLD MAS Sokolovsko se strategiemi – Priorita č. 5

Priorita 5 BUDOVÁNÍ PARTNERSTVÍ	
<i>5.1 Rozvoj partnerství</i>	<p>Soulad na národní úrovni</p> <p>SRR ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní oblast 4 Veřejná správa a spolupráce, prioritní 9 Podpora spolupráce na místní a regionální úrovni <p>KPM ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - SC 2 Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím, - SC 5 Podporovat zvyšování přeshraniční mobility mládeže
<i>5.1 Rozvoj partnerství</i>	<p>Soulad na místní úrovni</p> <p>S MSV 2007</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní 7 Rozvoj vnějších vztahů a spolupráce <ul style="list-style-type: none"> o op. 7.1 Rozvoj sousedské spolupráce o op. 7.2 Příprava mikroregionu na vstup do EU – tvorba projektů, vzdělávání a získávání zkušeností v přípravě projektů aj. <p>SP Sokolov</p> <ul style="list-style-type: none"> - problémový okruh A Řízení a správa města <ul style="list-style-type: none"> o prioritní A1 Zlepšení a zefektivnění organizace o prioritní A2 Rozvoj komunikace a spolupráce - Rozvoj spolupráce v rámci Sokolovska, mikroregionu, kraje včetně rozvoje přeshraniční spolupráce <p>PR Březová</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritní 7 Rozvoj vnějších vztahů a spolupráce <ul style="list-style-type: none"> o op. 7.1 Rozvoj sousedské spolupráce o op. 7.2 Příprava obce na čerpání dotací EU – tvorba projektů, vzdělávání a získávání zkušeností v přípravě projektů, projekty komunitního plánování aj.

3.9 Akční plán

Pro každý z relevantních dotačních programů podporovaných z fondů EU je v rámci SCLLD MAS Sokolovsko vypracován samostatný programový rámec, který je v souladu s dotačními programy na období 2014 – 2020. V rámci SCLLD MAS Sokolovsko jsou rozpracovány Programové rámce související s uplatňováním metody komunitně vedeného místního rozvoje v implementačním procesu tak, jak je popsán v implementační části této strategie. Jedná se o **Programové rámce Integrovaného regionálního operačního programu, Operačního programu Zaměstnanost, Programu rozvoje venkova a Operačního programu Životní prostředí**. Jak bylo uvedeno, obsah těchto Programových rámců musí být v souladu s dotačními programy na období 2014 – 2020.

Klíčové oblasti rozvoje území a z nich vzešlé strategické cíle, specifické cíle a opatření, které jsou uvedeny v předcházející kapitole 3.6 strategické části SCLLD, vycházejí ze zjištění podložených analytickou částí SCLLD metodikou komunitně vedeného místního rozvoje. Tyto klíčové oblasti, strategické cíle, specifické cíle a opatření jsou ovšem mnohem širší, více cíleně územně zaměřená a v některých aspektech odlišná od možností, které poskytují dotační programy, jež jsou povinným základem tvorby jednotlivých programových rámců. Z tohoto důvodu bylo přistoupeno k rozpracování dalších programových rámců v rámci SCLLD, která je z principu širšího záběru, než jsou možnosti dané dotačními programy. Jedná se o **doplňkový rámec Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání**, kde je prostor věnován nejen tzv. animačním aktivitám určeným pro místní akční skupiny.

3.9.1 Programový rámec Integrovaného regionálního operačního programu

Tab. č. 88: IROP – Řešení dopravní infrastruktury

Specifický cíl strategie:	Infrastruktura v obcích
Název opatření:	Řešení dopravní infrastruktury
Vazba na specifický cíl IROP:	SC 4.1, investiční priorita 9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje (tematické zaměření SC 1.2)
Popis opatření:	<p>V integrované SWOT analýze souvisí oblast udržitelné dopravy (SC 1.2 IROP) především s těmito body:</p> <ul style="list-style-type: none"> • S5 – zlepšení kvality ovzduší (celkově, hlavně oproti stavu před r. 1989) na vysokou úroveň v porovnání s celou ČR • W3 – nedobrá dopravní dostupnost • T2 – ohrožení kvality a dostupnosti služeb na venkově, špatný technický stav silnic a chodníků • O21 – rozvoj nových technologií a jejich rozšiřování na území MAS, vč. využití elektromobility • T16 – riziko zhoršení stavu ovzduší a nárůstu hluku z průmyslu a dopravy <p>Kombinace těchto bodů dohromady znamená, že lidé mohou začít dávat přednost individuální automobilové dopravě před hromadnou dopravou. Toto spolu s nevyhovujícím technickým stavem autobusů a vlaků hromadné dopravy znamená zátěž pro životní prostředí a doprava není v souladu s požadavky udržitelné dopravy. Dalším problémem je nízká bezpečnost dopravy, což souvisí se stavem komunikací, chodníků a silnic nižších tříd i s technickým stavem prostředků hromadné dopravy. Realizace SCLLD bude podporovat udržitelné formy dopravy, tak aby nedocházelo k navyšování individuální automobilové dopravy na úkor hromadné. K tomu je nutné zajistit dostatek spojů, jejich návaznost a zároveň podporovat rozvoj cyklistiky za účelem dopravy do zaměstnání, za vzděláváním a službami. MAS Sokolovsko bude v souladu s Dopravní politikou na léta 2014-2020 podporovat preferenci veřejné dopravy, čímž přispěje také ke snížení ekologické zátěže nebo lepšímu začlenění sociálně vyloučených lokalit.</p> <p>Cíle stanovené SCLLD v oblasti udržitelné dopravy jsou v souladu s národními cíli v těchto oblastech:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přispět k posílení přepravních výkonů veřejné dopravy a tím zajistit potřeby obyvatel na území MAS Sokolovsko, dostupnost práce, služeb a vzdělávání. • Optimalizovat síť cyklostezek a cyklotras na území MAS Sokolovsko určených k dopravě za prací, vzděláváním a službami. • Přispět k bezpečnosti a bezbariérovosti dopravy modernizací vozového parku MHD a veřejné hromadné dopravy. V rámci této modernizace podpořit rozvoj vozového parku s alternativním pohonem a tím snížit ekologickou zátěž na území MAS Sokolovsko. • Zajistit bezpečnost dopravy v obcích (především bezpečnost chodců).
Typy projektů:	<p>Stavba a rekonstrukce terminálů veřejné hromadné dopravy: • rekonstrukce, modernizace a výstavba terminálů jako významných přestupních uzlů veřejné dopravy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekonstrukce, modernizace a výstavba parkovišť a parkovacích domů v režimu P+R, K+R, B+R nebo P+G jako prvků podporujících multimodalitu, • je možná realizace souvisejících prvků zvyšujících bezpečnost dopravy (např. bezbariérové komunikace pro pěší, veřejné osvětlení, prvky inteligentních dopravních systémů), telematiky pro veřejnou dopravu (např. informační systémy pro cestující) a zmírňujících a kompenzačních opatření pro minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí (např. výsadba doprovodné zeleně), vždy při současné rekonstrukci, modernizaci nebo výstavbě terminálu či parkovacího systému. <p>Výstavba parkovacích míst pro motorová vozidla: Výstavba systémů P+R (parkoviště pro osobní vozy s možností přestupu na VHD), K+R (forma kombinované přepravy s návazností individuální automobilové dopravy na VHD), výstavba návazných systémů B+R (prostor pro bezpečné uschování kola s možností přestupu na VHD). V případě samostatných projektů na parkovací systémy (P+R, P+G, B+R) je nezbytné přizpůsobit velikost projektu očekávané vytíženosti a využitelnosti pro podporu multimodalit a využití VHD</p> <p>Bezpečnost: - rekonstrukce, modernizace a výstavba chodníků podél silnic I., II. a III. třídy a místních komunikací, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonstrukce, modernizace a výstavba bezbariérových komunikací pro pěší k zastávkám veřejné hromadné dopravy - rekonstrukce, modernizace a výstavba podchodů nebo lávek pro chodce přes silnice I., II. a III. třídy, místní komunikace, železniční dráhy, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace a navazujících na bezbariérové komunikace pro pěší <p>Výstavba nových cyklostezek a cyklotras: - výstavba samostatných stezek pro cyklisty nebo stezek pro cyklisty a chodce se společným nebo odděleným provozem (s dopravním značením C8a,b, C9a,b nebo C10a,b),</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba jízdních pruhů pro cyklisty nebo společných pásů pro cyklisty a chodce v přidruženém prostoru silnic a místních komunikací (s dopravním značením C8a,b, C9a,b nebo C10a,b)

	<p>- realizace liniových opatření pro cyklisty v hlavním dopravním prostoru silnic a místních komunikací v podobě vyhrazených jízdních pruhů pro cyklisty, piktogramových koridorů pro cyklisty nebo vyhrazených jízdních pruhů pro autobusy a jízdní kola</p> <p>Rekonstrukce cyklostezek a cyklotras: - rekonstrukce nebo modernizace samostatných stezek pro cyklisty nebo stezek pro cyklisty a chodce se společným nebo odděleným provozem (s dopravním značením C8a,b, C9a,b nebo C10a,b)</p> <p>- nebo rekonstrukce nebo modernizace jízdních pruhů pro cyklisty nebo společných pásů pro cyklisty a chodce v přidruženém prostoru silnic a místních komunikací (s dopravním značením C8a,b, C9a,b nebo C10a,b)</p> <p>- úprava liniových opatření pro cyklisty v hlavním dopravním prostoru silnic a místních komunikací v podobě vyhrazených jízdních pruhů pro cyklisty, piktogramových koridorů pro cyklisty nebo vyhrazených jízdních pruhů pro autobusy a jízdní kola</p>	
Příjemci podpory:	<p>kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, kraji a dobrovolnými svazky obcí, provozovatelé dráhy nebo drážní dopravy podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách; dopravci ve veřejné linkové dopravě podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě; subjekty zajišťující dopravní obslužnost (stát, kraje, obce, dopravci, kteří jsou provozovateli veřejné linkové dopravy podle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, na základě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících).</p>	
Minimální a maximální výše:	<p>Maximální a minimální výše celkových způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS, předpokládá se stanovení limitů, o nichž budou žadatelé informováni ve výzvě.</p>	
Principy preferenčních kritérií:	<p>Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS. Specifická kritéria přijatelnosti budou uvedena ve výzvě ŘO IROP pro SC 4.1.</p>	
Výsledky:	Indikátory výsledku	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	75120	podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě
	76310	podíl cyklistiky na přepravních výkonech
	Indikátory výstupu	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	75201	počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě
	74001	počet vytvořených parkovacích míst
	75001	počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě
	76100	délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras
	76200	délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras
	76401	počet parkovacích míst pro jízdní kola

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 89: IROP – Řešení integrovaného záchranného systému

Specifický cíl strategie:	Infrastruktura v obcích	
Název opatření:	Řešení integrovaného záchranného systému	
Vazba na specifický cíl IROP:	SC 4.1, investiční priorita 9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje (tematické zaměření SC 1.3)	
Popis opatření:	<p>Problematika zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof souvisí v integrované SWOT analýze především s bodem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • T8 – živelní pohromy (povodně, vichřice, požáry, sněhové kalamity a ostatní) <p>Nedostatečná připravenost integrovaného záchranného systému na řešení těchto možných ohrožení sebou ponese následky, které se projeví i v dalších souvislostech. Cílem opatření je zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof. Oprávnění žadatelé jsou uvedeni v Příloze č. 5 Programového dokumentu IROP.</p>	
Typy projektů:	<p>a) Zajištění adekvátní odolnosti s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stavební úpravy stanic ve stávající dislokaci, v odůvodněných případech stavba nového objektu, pořízení potřebného vybavení či technologií - konkrétně se bude jednat např. o výstavbu nových garážových prostor s cílem řádného garážování techniky, uskladnění prostředků před povětrnostními vlivy a zajištění kontinuální připravenosti techniky a prostředků k nasazení, pořízení elektrocentrály pro zajištění náhradního zdroje elektrické energie pro nouzový provoz stanice, vybudování stanice změnou její dislokace na místo, kde budou vytvořeny podmínky pro rychlý výjezd složek k mimořádné události. <p>b) Posílení vybavení základních složek IZS technikou a věcnými prostředky k zajištění připravenosti základních složek IZS v exponovaných územích s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům:</p> <ul style="list-style-type: none"> • specializovaná technika a věcné prostředky pro odstraňování důsledků nadprůměrných sněhových srážek a masivních námraz (např. speciální dopravní prostředky a vybavení pro nouzové přežití) • specializovaná technika a věcné prostředky určené pro výkon činností spojených s orkány a větrnými smrštěmi (např. speciální dopravní prostředky, soupravy pro nouzové zastřešení obytných budov a statické zpevnění narušených částí budov) • specializovaná technika a věcné prostředky určené pro výkon činností spojených s extrémním suchem (mobilní kontejnerová elektrocentrála nebo lesní hasicí speciál) • specializovaná technika a věcné prostředky určené pro výkon činností v souvislosti s haváriemi spojenými s únikem nebezpečných látek (např. vybavení pro detekci, zastavení nebo omezení úniku nebezpečných látek) 	
Příjemci podpory:	<p>obce, které zřizují jednotky požární ochrany (§ 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) – jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně). Na území MAS Sokolovsko patří do kategorie JPO II sbor dobrovolných hasičů v obci Březová, Horní Slavkov, Chodov a Kynšperk nad Ohří. Do kategorie JPO III pak sbor dobrovolných hasičů v obci Bukovany, Habartov, Krajčová a Locket.</p>	
Minimální a maximální výše:	<p>Maximální a minimální výše celkových způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS, předpokládá se stanovení limitů, o nichž budou žadatelé informováni ve výzvě.</p>	
Principy preferenčních kritérií:	<p>Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS. Specifická kritéria přijatelnosti budou uvedena ve výzvě ŘO IROP pro SC 4.1.</p>	
Výsledky:	Indikátory výsledku	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	57520	počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS
	Indikátory výstupu	
	Kód NČI2014+	název indikátoru

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

	57001	počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS
	57501	počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 90: IROP – Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi

Specifický cíl strategie:	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi
Název opatření:	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k sociální inkluzi
Vazba na specifický cíl IROP:	SC 4.1, investiční priorita 9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje (tematické zaměření SC 2.1)
Popis opatření:	<p>V integrované SWOT analýze můžeme nalézt souvislosti s oblastí služeb vedoucích k sociální inkluzi ve více bodech, například:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ~~S2 – pestré možnosti smysluplného trávení volného času~~ • O1 – rozvoj terénních sociálních pracovníků – příležitost pro nová pracovní místa • O3 – postupné začleňování seniorů – využití jejich zkušeností do veřejného života i ekonomických činností • O13 – využití škol a dalších institucí pro komunitní centra a prospěšné účely • O14 – rozvoj terciárního sektoru – služeb v rámci restrukturalizace ekonomiky • T2 – ohrožení kvality a dostupnosti služeb na venkově • T3 – prohlubování sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených nebo ohrožených sociálním vyloučením a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit. • T17 – nárůst nezaměstnanosti a sociálních problémů kvůli plánovanému ukončení těžby hnědého uhlí, obtížná uplatnitelnost pracovníků těžební firmy na trhu práce. <p>Školy a další vhodné prostory lze využít také jako komunitní centra. Je potřebné zefektivnit sociální služby a služby související se sociálním začleňováním, ať už právě v komunitních centrech či využitím terénních pracovníků pro zajištění sociálních služeb přímo v místě, kde je tato služba potřebná. Je zde přímá souvislost s aktivitami v oblasti sociálního podnikání, kterou řeší i IROP i OP ZAM.</p> <p>Cílem opatření je zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k sociální inkluzi.</p>
Typy projektů:	<p>V rámci infrastruktury pro dostupnost a rozvoj sociální služby: nákup objektů, zařízení a vybavení a stavební úpravy, obnova a zkvalitnění materiálně-technické základny stávajících služeb sociální práce, vybudování zázemí pro terénní služby a vybavení zařízení, vybavení mobilního týmu pro poskytování zdravotně sociální pomoci ve vyloučených lokalitách, nebo vybudování zázemí pro realizaci fakultativních činností v ambulantní skupinové formě terénních služeb sociální prevence či odborného sociálního poradenství, prostorové oddělení ambulantních služeb od pobytových forem, rekonstrukce a vybavení stávajících prostor nebo výstavba či nákup objektů pro realizaci stávající sociální služby v nevyhovujícím prostoru, vybudování zázemí pro hygienický servis v ambulantních zařízeních, rekonstrukce objektu a jeho adaptace např. na terapeutické dílny nebo zřízení kontaktního centra v nebytových prostorách domu. Přestavby azylových domů, které společně obývají různé cílové skupiny, nebo těch, které koncentrují vysoký počet osob. Podpořena může být také rekonstrukce a úprava menšího domu na azylový dům pro rodiče s dětmi.</p> <p>V rámci podpory rozvoje infrastruktury komunitních center za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce: stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a případné související úpravy venkovního prostranství (zeleně, parková úprava) za účelem vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením.)</p> <p>Jako doplňková aktivita: zahrnutí zeleně v okolí budov a na budovách, např. zelené zdi a střechy, aleje, hřiště a parky do realizovaných projektů.</p>
Příjemci podpory:	nestátní neziskové organizace, organizační složky státu - příspěvkové organizace organizačních složek státu, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obce, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí, církve, církevní organizace
Minimální a maximální výše:	Maximální a minimální výše celkových způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS, předpokládá se stanovení limitů, o nichž budou žadatelé informováni ve výzvě.
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS. Specifická kritéria přijatelnosti budou uvedena ve výzvě ŘO IROP pro SC 4.1.

Výsledky:	Indikátory výsledku	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	67510	kapacita služeb a sociální práce
	Indikátory výstupu	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	55401	počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci
	55402	počet poskytovaných druhů sociálních služeb

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 91: IROP – Infrastruktura pro sociální podnikání

Specifický cíl strategie:	Podpora a rozvoj sociálního podnikání	
Název opatření:	Infrastruktura pro sociální podnikání	
Vazba na specifický cíl IROP:	SC 4.1, investiční priorita 9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje (tematické zaměření SC 2.2)	
Popis opatření:	<p>Oblast sociálního podnikání je v integrované SWOT analýze opět k nalezení v mnoha bodech:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ~~W9 – vysoká nezaměstnanost~~ • W14 – nízká intenzita podnikatelské činnosti • W15 – vysoký počet osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením • W16 – vysoký počet osob bez vzdělání nebo jen se základním vzděláním • W18 – negativní image Sokolovska především v souvislosti s těžbou a romskou menšinou • ~~O16 – rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro zahájení podnikání~~ • O17 – využití stávajících neudržovaných průmyslových areálů a ploch • O18 – podpora sociálního podnikání • T2 – ohrožení kvality a dostupnosti služeb na venkově • T3 – prohlubování sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených nebo ohrožených sociálním vyloučením a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit <p>V této oblasti je možno identifikovat další související body, které jsou zmiňovány v Programovém rámci OP ZAM. Jedná se o nezaměstnanost mladých lidí, útlum činnosti velkých zaměstnavatelů, negativní příklad rodičů (např. nepracujících) pro své děti apod. Aktivity v oblasti vzniku nových a rozvoje stávajících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání jsou cestou k řešení problémů spojených s vysokou nezaměstnaností, jejím strukturálním charakterem, sociálně vyloučenými lokalitami a hrozbou zvyšování počtu osob sociálně vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením.</p> <p>Cílem opatření je zajištění infrastruktury pro sociální podnikání.</p>	
Typy projektů:	výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků: nákup objektů, zařízení, vybavení a stavební úpravy, které vytvoří podmínky pro sociální podnikání.	
Příjemci podpory:	osoby samostatně výdělečně činné, malé a střední podniky, obce, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, organizace zřizované nebo zakládané obcemi, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané dobrovolnými svazky obcí, nestátní neziskové organizace, církve, církevní organizace	
Minimální a maximální výše:	Maximální a minimální výše celkových způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS, předpokládá se stanovení limitů, o nichž budou žadatelé informováni ve výzvě.	
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS. Specifická kritéria přijatelnosti budou uvedena ve výzvě ŘO IROP pro SC 4.1.	
Výsledky:	Indikátory výsledku	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	10411	míra nezaměstnanosti osob s nejnižším
	Indikátory výstupu	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	10403	zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodnění skupiny
	10105	počet nových podniků, které dostávají podporu
	10000	počet podniků pobírajících podporu
	10102	počet podniků pobírajících granty
	10400	zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích
	10300	soukromé investice odpovídající veřejné podpoře podniků (granty)

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 92: IROP – Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení

Specifický cíl strategie:	Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání
Název opatření:	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
Vazba na specifický cíl IROP:	SC 4.1, investiční priorita 9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje (tematické zaměření SC 2.4)
Popis opatření:	<p>V integrované SWOT analýze lze nalézt mnoho bodů odrážejících oblast zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení. Tato oblast úzce souvisí s aktivitami v rámci Operačního programu Zaměstnanost i v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. V integrované SWOT analýze se jedná například o tyto body:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ~~S2 – pestré možnosti pro smysluplné trávení volného času~~ • W11 – nízká úroveň komunikace mezi školstvím a podnikatelskou sférou – nesoulad mezi kvalitou a typem vzdělání a potřebami na trhu práce (nevyhovující struktura školství) • W12 – nesoulad mezi kompetencemi pracovníků a požadavky zaměstnavatelů zejména v technických oborech • W13 – nízká jazyková vybavenost • W16 – vysoký počet osob bez vzdělání nebo jen se základním vzděláním • O11 – vzdělávání pro udržitelný rozvoj • O12 – zprostředkování komunikace mezi školstvím a zaměstnavateli v oblasti odborných kompetencí absolventů • T18 – prohlubování důsledků tzv. odlivu mozků <p>Je žádoucí sladění aktuálních potřeb v rámci vzdělávání ze všech relevantních operačních programů.</p> <p>MAS Sokolovsko bude realizací SCLLD usilovat o zajištění dostatečné kvality vzdělávání, a to aktivitami napříč 3 operačními programy: OP IROP, OP Zaměstnanost a OP Věda, výzkum, vzdělávání. V rámci OP IROP budou realizovány zjištěné potřebné stavební úpravy, nákup vybavení, úprava specializovaných učeben v souladu s podporovanými aktivitami operačního programu, zjištěných potřeb v území prostřednictvím realizovaných Místních akčních plánů a dále také v souladu se SCLLD a v ní zjištěnými potřebami. Cílem MAS Sokolovsko je tak podpora rozvoje kvalitního vzdělávání dostupného bez rozdílu všem, s důrazem na sociální inkluzi, technické a přírodovědné vzdělávání, vzdělávání vedoucí k získání kompetencí ladícím s trhem práce atd.</p> <p>Cíle stanovené SCLLD ve zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání jsou v souladu s národními cíli v těchto oblastech:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajistit rovný přístup ke vzdělávání a získání klíčových kompetencí a tím zajistit reálnou uplatnitelnost na trhu práce. • Zajistit dostatečnou kvalitu vzdělávání.
Typy projektů:	<p>Podpora infrastruktury pro předškolní vzdělávání – podpora zařízení péče o děti do 3 let, dětských skupin a mateřských škol - stavby, stavební úpravy a pořízení vybavení za účelem zajištění dostatečné kapacity kvalitních a cenově dostupných zařízení péče o děti, ve vazbě na území, kde je prokázán nedostatek těchto kapacit, a tím umožnění lepšího zapojení rodičů s dětmi předškolního věku na trh práce. Součástí projektu na stavbu či stavební úpravy infrastruktury pro předškolní zařízení mohou být úpravy venkovního prostranství (zeleň, herní prvky). Podpora sociální inkluze prostřednictvím stavebních úprav budov, učeben a venkovních prostor, pořízení vybavení, kompenzačních pomůcek a kompenzačního vybavení, nezbytných pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání sociálně vyloučených osobám.</p> <p>Podpora infrastruktury pro základní vzdělávání v základních školách – stavební úpravy, pořízení vybavení pro zajištění rozvoje žáků v následujících klíčových kompetencích: v oblastech komunikace v cizích jazycích, v oblastech technických a řemeslných oborů, přírodních věd, ve schopnosti práce s digitálními technologiemi. Rozšiřování kapacit základních škol mimo vazby na klíčové kompetence je možné, protože MAS Sokolovsko se nachází zcela nebo z části na území tří ORP Sokolov, Kraslice a K. Vary, přičemž všechna tato OPR jsou se SVL (např. Chodov, Kraslice, Sokolov, kde je uplatňován koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám,</p>

	další sociálně vyloučené lokality na území jsou uvedeny např. v Gabalově studii). Podpora sociální inkluze prostřednictvím stavebních úprav budov a učeben, školních poradenských pracovišť, pořízení vybavení a kompenzačních pomůcek a kompenzačního vybavení pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, nezbytných pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání soc. vyloučeným osobám. Zajištění vnitřní konektivity škol a připojení k internetu. Jako doplňkovou aktivitu je možné zahrnout zeleň v okolí budov a na budovách, bude-li tato aktivita součástí výzvy.	
Příjemci podpory:	školy a školská zařízení v oblasti předškolního, základního vzdělávání, NNO, obce a jimi zřizované organizace, zařízení péče o děti do 3 let, další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit, kraje, organizace zřizované nebo zakládané kraji, církve a církevní organizace, organizační složky státu, příspěvkové organizace organizačních složek státu.	
Minimální a maximální výše:	Maximální a minimální výše celkových způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS, předpokládá se stanovení limitů, o nichž budou žadatelé informováni ve výzvě.	
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS. Specifická kritéria přijatelnosti budou uvedena ve výzvě ŘO IROP pro SC 4.1.	
Výsledky:	Indikátory výsledku	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	50030	podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém
	50020	podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení
	50120	počet osob využívajících zařízení o děti do 3 let
	Indikátory výstupu	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	50001	kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávací zařízení
	50000	počet podpořených vzdělávacích zařízení

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 93: IROP – Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

Specifický cíl strategie:	Záchrana hmotného a duševního dědictví v regionu	
Název opatření:	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	
Vazba na specifický cíl IROP:	SC 4.1, investiční priorita 9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje (tematické zaměření SC 3.1)	
Popis opatření:	<p>Bodů integrované SWOT analýzy související s oblastí kulturního dědictví lze nalézt několik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • S3 – množství historických památek – hrady, zámky, církevní památky, smírčí kříže, rozhledny aj. • S12 – stará důlní díla a další technické památky • O2 – prostor pro zachování a využití technických památek vč. hornických <p>Na území MAS Sokolovsko se nachází jedna národní kulturní památka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Důl Jeroným <p>a dvě památky zapsané na indikativním seznamu památek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dlouhá stoka s rybníky Kladským a Novým • Chlum Svaté Maří <p>Cílem SCLLD bude výše uvedené památky zachovat, ochránit, rozvíjet jejich potenciál a zároveň ho využít k vyváženému rozvoji území s pozitivními dopady na regionální zaměstnanost a konkurenceschopnost regionu.</p>	
Typy projektů:	Revitalizace souboru podporovaných památek na území MAS Sokolovsko (Důl Jeroným, Dlouhá Stoka, Chlum Svaté Maří), zajištění vyšší bezpečnosti návštěvníků památek, odstranění přístupových bariér, zvýšení ochrany a zabezpečení památky, restaurování, rekonstrukce stávajících expozic a depozitářů a budování nových, digitalizace památek a mobiliářů, modernizace (výstavba sociálního, technického a technologického zázemí).	
Příjemci podpory:	vlastníci památek nebo subjekty s právem hospodaření (dle zápisu v katastru nemovitostí), kromě fyzických osob nepodnikajících	
Minimální a maximální výše:	Maximální a minimální výše celkových způsobilých výdajů bude stanovena ve výzvě MAS, předpokládá se stanovení limitů, o nichž budou žadatelé informováni ve výzvě.	
Principy preferenčních kritérií:	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS. Specifická kritéria přijatelnosti budou uvedena ve výzvě ŘO IROP pro SC 4.1.	
Výsledky:	Indikátory výsledku	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	91010	počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí zpřístupněných za vstupné
	Indikátory výstupu	
	Kód NČI2014+	název indikátoru
	90501	počet revitalizovaných památkových objektů
	91005	zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí
	90801	počet realizací rozvoje infrastrukturních opatření

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 94: IROP – Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje

Opatření bylo zrušeno v rámci změny v programovém rámci IROP v roce 2018.

Zdroj: vlastní data

3.9.2 Programový rámec Operačního programu Zaměstnanost

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Operačního programu Zaměstnanost (dále jen OP Z) může být realizován v investiční prioritě 2.3, specifickém cíli 2.3.1 „Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech“.

V rámci zpracovávání SCLLD byly na území MAS Sokolovsko identifikovány problematiky sociálního začleňování a nezaměstnanosti jako jedny z hlavních oblastí, na jejichž řešení je třeba se zaměřit. Téma vzdělávání a zaměstnanosti patří mezi klíčové oblasti rozvoje území MAS Sokolovsko. V integrované SWOT analýze se v souvislosti s Programovým rámcem OP Z jedná především o body odrážející slabé stránky a ohrožení, ale i příležitosti, například:

- W9 - vysoká nezaměstnanost
- W12 – nesoulad mezi kompetencemi pracovníků a požadavky zaměstnavatelů zejména v technických oborech
- W14 – nízká míra podnikatelské činnosti
- W15 – vysoký počet osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením
- O12 – zprostředkování komunikace mezi školstvím a zaměstnavateli v oblasti odborných kompetencí absolventů
- O16 – rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro zahájení podnikání
- O18 – podpora sociálního podnikání
- T1 – pokračující nedostatek pracovních příležitostí na venkově – migrace do měst
- T3 – prohlubování soc. vyloučených osob a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit
- T10 – pokračující vysoká nezaměstnanost mladých lidí
- T11 – útlum velkých zaměstnavatelů v souvislosti s ukončením těžby – zejména SUAS a další

Nejedná se pouze o tyto výše uvedené body, je zde přímá souvislost i s dalšími identifikovanými body SWOT analýzy, např. nesoulad mezi kvalitou a typem vzdělání a potřebami trhu práce, nízká jazyková vybavenost obyvatel, tzv. odliv mozků z území, negativní příklad nevhodného společenského chování rodičů pro děti, nepřipravenost na rozvoj vědy a výzkumu, rozšiřování sociálně vyloučených lokalit, špatná dostupnost sociálních služeb apod. Tyto oblasti také souvisí s aktivitami zaměřenými OP Z a je zde také návaznost na aktivity OP VVV, IROP a v zemědělské činnosti také v rámci PRV.

3.9.2.1 Opatření pro naplňování konkrétních cílů

Pro aktivity realizované v OP Z v rámci CLLD jsou odpovídající části strategického cíle č. 1 Posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze a strategického cíle č. 2 Rozvoj občanské společnosti.

- Priorita č. 1 – Posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze
  - 1.1 – Podpora vzdělávání a výzkumu
    - 1.1.1 – Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti
      - 1.1.1.1 – Podpora zaměstnanosti – *odpovídá zaměření Prioritní osy 1 OP Z (investiční priorita 1.1)*
  - 1.2 – Podpora regionálních pracovních míst pro zvýšení zaměstnanosti
    - 1.2.1 – Podpora a rozvoj sociálního podnikání
      - 1.2.1.1 – Sociální podnikání – *odpovídá zaměření Prioritní osy 2 OP Z (investiční priorita 2.1, specifický cíl 2.1.2)*
  - 1.3 – Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny
    - 1.3.1 – Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního
      - 1.3.1.1 – Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení – *odpovídá zaměření Prioritní osy 2 OP Z (investiční priorita 2.1, specifický cíl 2.1.1)*
- Priorita č. 2 - Rozvoj občanské společnosti
  - 2.1 Zkvalitnění života v obcích
    - 2.1.3 Podpora prorodinných opatření
      - 2.1.3.1 – Podpora prorodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – *odpovídá zaměření Prioritní osy 1 OP Z (investiční priorita 1.2)*

Realizace SCLLD si nemůže klást vysoké cíle v oblasti podpory zaměstnanosti za území. Politika zaměstnanosti a sociálního začleňování je složitá široká oblast, kde působí více vlivů a jejímž řešením se na daném území zabývá více aktérů. Pro úspěch v této oblasti je nutná **spolupráce všech klíčových aktérů na území**, kteří jsou aktivní v realizaci projektů z OP Z, ale i v jiných činnostech, ať již v rámci integrovaného přístupu v jiných operačních programech nebo v nedotované činnosti. Jednu z největších rolí hraje Ministerstvo práce a sociálních věcí, jím řízení instituce (Úřad práce) a lokální konzultanti v oblasti sociálního podnikání. Dále v místech, kde se nacházejí SVL, je klíčovým hráčem spolupracujícím s konkrétními obcemi

Agentura pro sociální začleňování. Lze opomenout ani aktivity samotných měst a obcí, dobrovolných svazků obcí, nevládních neziskových organizací. Dále také poradenské a vzdělávací instituce, Krajskou hospodářskou komoru, další sociální partnery a samotné zaměstnavatele (podniky různých velikostí a různé vlastnické a organizační struktury). MAS Sokolovsko v rámci své dosavadní činnosti a při přípravě SCLLD spolupracuje a komunikuje s klíčovými aktéry v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování na území. Pro dosažení konkrétních cílů v této oblasti je nutná spolupráce.

Cíle stanovené SCLLD v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování jsou v souladu s národními cíli v této oblasti:

- Přispět ke snížení míry nezaměstnanosti na území MAS Sokolovsko s přiblížením se k celorepublikovému průměru míry nezaměstnanosti, se zacílením na osoby nejvíce ohrožené na trhu práce (mladí, staří, ženy, osoby s nízkou nebo nevyhovující kvalifikací, osoby se znevýhodněním). Velké ohrožení splnění tohoto cíle představují změny na trhu práce na území MAS Sokolovsko související především s útlumem těžby a zpracování hnědého uhlí.
- Přispět ke snížení počtu osob sociálně vyloučených nebo ohrožených sociálním vyloučením (v souladu s národním cílem alespoň na úroveň roku 2008, s úsilím o dosažení lepšího výsledku).

Cíle odpovídají celkovým cílům SCLLD MAS Sokolovsko. Jsou v souladu s vizí a klíčovými oblastmi rozvoje (především oblastí vzdělávání a zaměstnanosti).

3.9.2.2 Koordinovaný přístup k sociálnímu začleňování

Obce, na jejichž území se nacházejí sociálně vyloučené lokality, mají možnost zapojit se do koordinovaného přístupu v rámci Lokálního partnerství, který je koordinován Agenturou pro sociální začleňování (ASZ). Z obcí na území MAS Sokolovsko je tento přístup realizován ve městě Chodov. Dále v současné době probíhají jednání mezi ASZ a městem Kraslice. Ve městě Nové Sedlo bude působení ASZ ukončena na konci roku 2015.

Pro město Chodov byl zpracován dokument „Strategický plán sociálního začleňování Chodova na období 2015 – 2018“. Lokální partnerství Chodov vzniklo na jednání dne 11. 9. 2014. V rámci Lokálního partnerství v Chodově jsou naplánovány projekty z OP ZAM, OP VVV a IROP do těchto oblastí:

- Zaměstnanost:
  - rozšíření pracovních příležitostí pro nízkokvalifikované a jinak znevýhodněné na trhu práce
  - vybavit dlouhodobě nezaměstnané a jinak znevýhodněné osoby kompetencemi potřebnými pro uplatnění na trhu práce
- Bezpečnost a sociálně patologické jevy:
  - snižovat dostupnost a riziko návykových látek
  - snižování rizik pro vznik závislosti na hazardním hraní
- Bydlení:
  - snižování dluhů nejen na nájemném a službách, jako prevence ztráty bydlení
  - zamezit vandalismu bytového fondu a okolí
  - zajistit osobám v životní krizi přístup ke krizovému bydlení
- Vzdělávání, sociální služby a volný čas:
  - potřeba cílené práce s rodiči a dětmi předškolního věku
  - zvýšit motivaci dětí a rodičů ke vzdělanosti
  - zvýšit motivaci ke smysluplnému trávení volného času
  - nabízet komplexní nabídku sociálních služeb podporující sociální začleňování

Pro místní aktéry připravující projekty do OP ZAM platí, že na území města Chodova nelze realizovat v rámci CLLD MAS Sokolovsko projekty se stejným obsahem, jaký je definován v dokumentu „Strategický plán sociálního začleňování Chodova na období 2015 – 2018“ a bude realizován prostřednictvím koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. Tato podmínka bude upřesněna pro jednotlivé výzvy MAS Sokolovsko v rámci CLLD.

3.9.2.3 Definice opatření CLLD v programovém rámci OP Z

Pro naplnění SCLLD v rámci programového rámce OP Z jsou definovány aktivity, které vycházejí společně z priority č. 1 (Posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze) SCLLD, priority č. 2 (Rozvoj občanské společnosti) SCLLD, jejich relevantních strategických cílů, specifických cílů a opatření. Zaměření aktivit je v souladu s aktivitami definovanými v OP ZAM pro komunitně vedený místní rozvoj.

Indikátory programového rámce OP Zaměstnanost jsou zpracovány v souhrnném přehledu v rámci povinných příloh, kap. 5.1 a pro jednotlivá opatření jsou součástí popisu opatření.

Strategický cíl 1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu

Specifický cíl 1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti

Opatření 1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OP ZAM:

Toto opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OP ZAM. Je směřováno tak, aby aktivity přispívaly k obecnému cíli aktivní politiky zaměstnanosti OP ZAM, tedy ke zvýšení obecné míry zaměstnanosti osob 20 – 64 let.

Jak je popsáno v analytické části tohoto dokumentu, na území MAS Sokolovsko je velká nezaměstnanost a je zde hrozba jejího dalšího nárůstu v souvislosti se změnami v ekonomice (např. postupný útlum činnosti největšího místního zaměstnavatele). V rámci aktualizace rámce pro OP Z v souvislosti s žádostí o změnu Strategie je nutno konstatovat, že situace od roku 2018 v oblasti nezaměstnanosti doznala velkých změn. Tyto jsou klíčové pro opatření Podpora zaměstnanosti, především pak v relevanci na podporované cílové skupiny. Nezaměstnanost. Míra nezaměstnanosti v kraji je k 31.1.2018 „pouhých“ 3,58 %, přičemž v okrese Sokolov je o něco vyšší – 4,95%.³ Na základě animace území, zjištěných skutečností od současných realizátorů podporovaných projektů a znalostí situace v této oblasti, je cílová skupina dlouhodobě nezaměstnaných z pohledu potenciálních žadatelů téměř nereálná. Lidé bez práce jsou nyní především takoví, kteří nejsou uplatnitelní, příp. nechtějí být nebo řeší svou situaci neoficiálním zaměstnáním tzv. na černo. Velkou roli tady hraje vysoké procento zadluženosti některých obyvatel a zvyšující se procento počtu osob v exekuci. Okres Sokolov je třetím z celkového počtu 77 okresů, pokud jde o nejvyšší počet osob zatížených exekucí

³ Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xk/nezamestnanost-v-karlovarskem-kraji-k-31-1-2018-podle-mpsv>, staženo online 31.12.2018

(celkově 15 769 osob, tedy celých 20,75%), přičemž alarmující je především věková skupina mladých lidí do 29 let věku (2.222 osob, tedy 14%).⁴ Motivace zaměstnat se je tedy pro takové lidi mizivá.

Problémem je také nezaměstnanost mládeže, kdy je patrný značný kompetencemi, kterými jsou vybaveni absolventi škol vstupující na trh práce, a požadavky zaměstnavatelů. Pokud absolvent školy nenalezne vhodné uplatnění na trhu práce a je delší dobu nezaměstnaným, nezíská pracovní návyky, ztrácí odbornost získanou vzděláním a stává se obtížně zaměstnatelným. V neposlední řadě je na území zjištěn nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce, který se týká nejen absolventů, ale i dalších věkových skupin, především v technických oborech. Ohroženou skupinou na Sokolovsku jsou také starší pracovníci, především úzké specializace mnohdy nekompatibilní s požadavky současného trhu práce. Vzhledem ke vzdělanostní struktuře obyvatel je na území velké zastoupení nízkokvalifikovaných nebo nekvalifikovaných osob, které jsou také ohrožené na trhu práce.

Toto opatření odpovídá ve strategické části SCLLD opatření 1.1.1.1 – Podpora zaměstnanosti.

B) Popis cíle opatření:

Cílem opatření jej přispět ke zvýšení zaměstnanosti na území MAS Sokolovsko.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy:

Dále uvedené aktivity projektů v oblasti zaměstnanosti je třeba v projektech kombinovat do smysluplného provázaného celku. Cílem je zvýšení zaměstnanosti, tedy nelze účastníky projektu pouze proškolit bez přímé vazby na získání zaměstnání (nebo zahájení SVČ). Výše uvedené aktivity je možno vhodně doplnit dle konkrétního projektu s přihlédnutím k aktuálně platným pravidlům OP ZAM.

D) Prioritizace navrhovaných podopatření:

Toto opatření je plánováno realizovat jako prioritu programového rámce OP ZAM a) opatření financové z alokované částky.

Na opatření je v rámci CLLD MAS Sokolovsko alokováno 6 mil. Kč z 23,45 mil. Kč. Dle zásobníku projektů zjištěných komunitním projednáváním je na území poptávka realizovat

⁴ Zdroj: <http://mapaexecuci.cz/index.php/mapa-2/>, staženo online 31.10.2018

potřebné projekty za min. 9 mil. Kč. Opatření je plánováno realizovat z alokované částky do plánované výše tak, aby nedošlo k překročení celkové alokace. Vzhledem k zjištěnému zájmu v území by při navýšení celkové alokace byl prostor pro navýšení dílčí alokace tohoto opatření.

V rámci žádosti o změnu Strategie zde doplňujeme, že v rámci animace území během let 2018 a 2018 došlo ke změně v oblasti potenciálních zájemců o realizaci projektů, které by byly smysluplné a efektivní pro řešení situace nezaměstnanosti. Z celkové alokace 6 mil. Kč je podpořen 1 žadatel v rámci první výzvy, a to částkou 2.884.800,-Kč. Pro zbylou alokaci nyní neevidujeme zájemce pro toto opatření a žádáme o možnost převést ji do prorodinných opatření

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:

Tab. č. 95: Časový harmonogram pro oblast zaměstnanosti

Rok	Alokace na výzvu vyhlášenou v daném roce (mil. Kč)
2016	0
2017	2 884,8
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
celkem	2 884,8

Zdroj: Vlastní data

F) Popis možných zaměření projektů:

Možné aktivity projektů v oblasti zaměstnanosti (musí být vzájemně provázané do komplexního celku):

- zvyšování uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo osob sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce
- bilanční a pracovní diagnostika, ergo diagnostika
- rekvalifikace a další profesní vzdělávání (příjemce podpory se musí řídit zákonem č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti a projektové záměry předem konzultovat s příslušným kontaktním pracovištěm ÚP ČR)
- zprostředkování zaměstnání (podmínkou je povolení ke zprostředkování, které vydává ÚP ČR v souladu se zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti – vlastní povolení žadatele nebo nákup služby od agentury práce)
- podpora spolupráce lokálních partnerů na trhu práce (nemělo by se zejména časově překrývat s burzou práce realizovanou ÚP ČR, předem konzultovat s příslušnými vybranými kontaktními pracovišti ÚP ČR)

- podpora vytváření nových pracovních míst
- podpora umístění na uvolněná pracovní místa
- podpora flexibilních forem zaměstnání
- prostupné zaměstnávání (nutná návaznost na aktivity vybraných kontaktních pracovišť ÚP ČR, se kterými je nutné jednotlivé projektové záměry předem konzultovat)
- podpora zahájení podnikatelské činnosti
- doprovodná opatření
- realizace nových či inovativních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti

G) Podporované cílové skupiny:

- uchazeči o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence uchazečů o zaměstnání)
- zájemci o zaměstnání (osoby zařazené ÚP ČR do evidence zájemců o zaměstnání)
- neaktivní osoby – osoby v produktivním věku, které nejsou ani zaměstnané (zaměstnáním se rozumí i výkon samostatně výdělečné činnosti) ani nezaměstnané (tj. evidované ÚP ČR jako uchazeč o zaměstnání)
- osoby se zdravotním postižením
- osoby s kumulací hendikepů na trhu práce (tj. splňující alespoň dvě z níže uvedených charakteristik: uchazeči o zaměstnání vedení v evidenci déle než 5 měsíců, osoby mladší 25 let, osoby ve věku nad 54 let, osoby s nízkou úrovní kvalifikace (stupeň ISCED 0 – 2), osoby pečující o dítě mladší 15 let či o osobu blízkou, osoby z národnostních menšin či osoby z jiného sociokulturního prostředí)
- osoby jinak znevýhodněné – azytlanti a imigranti, osoby vyrůstající bez rodin do 26 let věku, osoby před propuštěním z VTOS a propuštěné z VTOS, osoby závislé)
- osoby vracějící se na trhu práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené (tj. nevykonávaly zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost po dobu mateřské/rodičovské dovolené a v řádu měsíců e u nich očekává návrat na trh práce)
- osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené

H) Typy příjemců podpory:

Příjemci (seznam příjemců může být rozšířen nebo zúžen dle relevantních pokynů OP ZAM):

- nestátní neziskové organizace
- obce
- dobrovolné svazky obcí

- vzdělávací a poradenské instituce
- obchodní korporace, OSVČ, profesní a podnikatelská sdružení
- a další relevantní subjekty dle pokynů OP ZAM

I) Absorpční kapacita MAS Sokolovsko:

V rámci komunitního projednávání přípravy SCLLD MAS Sokolovsko a programového rámce OP ZAM a komunikace s místními aktéry bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko je žádoucí realizovat projekty na podporu zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce.

Tab. č. 96: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti zaměstnanosti

Žadatel	Název projektu – OP zaměstnanost	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
ept connector s.r.o.	Juniorský program	4 080 000	2016	2018
Krajská hospodářská komora Karlovarského kraje	Podpora zaměstnanosti znevýhodněných osob	5 000 000	2017	2018
ANNA KK, z.s.	Šance pro tebe	2 884,8	2018	2020
Celkem		2 884 800		

Zdroj: vlastní data

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP ZAM:

V oblasti udržitelného rozvoje nemá opatření vzhledem ke svému zaměření negativní vliv.

V oblastech rovných příležitostí a nediskriminace jde o pozitivní vliv. Aktivit projektů se mohou účastnit všechny osoby splňující podmínky pro cílové skupiny bez ohledu na dalších charakteristiky konkrétních osob. Podpora zaměstnanosti přispěje k uplatnění osob z cílových skupin na trhu práce a tím ke snižování diskriminace a podpoře rovných příležitostí na trhu práce.

V oblasti rovných příležitostí mužů a žen se jedná o neutrální vliv.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií:

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč

- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

V rámci oblasti zaměstnanosti předpokládáme důraz na zvyšování kompetencí účastníků z cílových skupin projektů za účelem zlepšení jejich postavení na trhu práce. Cílem je připravit účastníky na měnící se trh práce na Sokolovsku, vybavit je potřebnými kompetencemi k pokud možno dlouhodobému umístění na trhu práce. Pro účastníky z řad cílových skupin je neefektivní a demotivující jen krátkodobé zaměstnání pouze po dobu trvání projektu, např. po dobu čerpání mzdových příspěvků na dotované pracovní místo. Důraz je kladen také na spolupráci místních aktérů na trhu práce.

L) Analýza rizik:

Kromě obecných rizik uvedených v povinné příloze č. 4 SCLLD byla pro toto opatření identifikována dále uvedená specifická rizika.

- a) Finanční rizika jsou spojená s otázkou zajištění dostatečných finančních zdrojů pro realizaci projektů v případě zdržení plateb kvůli připomínkování monitorovacích zpráv ze strany ŘO. Vzhledem ke zkušenosti (příp. velikosti) potenciálních žadatelů považujeme toto riziko za nepravděpodobné. V případě dalších méně zkušených žadatelů, kteří nejsou nyní zahrnuti ve zjištěné absorpční kapacitě, je toto riziko významné.
- b) Organizační rizika mohou souviset se špatně nastaveným harmonogramem realizace projektu. Toto riziko je opět nepravděpodobné u zkušených žadatelů, významné může být u méně zkušených žadatelů.
- c) Právní rizika se mohou týkat nastavení smluv s dodavateli, dohod s účastníky projektů, pracovních smluv realizačního týmu apod. Vzhledem k existenci vzorů těchto dokumentů považujeme toto riziko za nepravděpodobné. Rizika jsou spojena také s výběrovými řízeními, ve kterých může dojít k chybovosti. Toto riziko považujeme vzhledem ke svému dopadu za významné. Rizika mohou vyplývat také ze špatného výběru dodavatelů projektu (např. agentura práce). Významnost tohoto rizika záleží na vazbě dodavatele na realizaci klíčových aktivit a naplnění monitorovacích indikátorů. V případě, že se jedná např. o dodavatele rekvalifikačního kurzu nebo zprostředkování zaměstnání, je riziko výběru nekvalitního dodavatele významné.
- d) Věcná rizika souvisejí především s otázkou naplnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů a cílů jednotlivých projektů. V případě zaměstnanosti vnímáme toto riziko

jako významné, neboť i přes pečlivý výběr účastníků projektů může během realizace dojít k problémům s naplněním především výsledkových indikátorů.

Eliminace těchto rizik spočívá především v dostatečné komunikaci mezi projektovým manažerem MAS Sokolovsko a potenciálními žadateli a příjemci. Žadatelům budou poskytnuta ze strany MAS Sokolovsko školení k jednotlivým výzvám, žadatelé budou mít možnost konzultovat připravované projekty, takto konzultace bude žadatelům doporučována. Příjemcům budou poskytnuty konzultace a školení v souvislosti se správností monitorovacích zpráv a realizací projektů. U projektů v oblasti zaměstnanosti jsou věcná a organizační rizika eliminována také konzultacemi s Úřadem práce při přípravě projektů, projekty vybrané k realizaci tak nebudou vystaveny riziku nezajištění cílové skupiny díky souběžným projektům Úřadu práce v aktivní politice zaměstnanosti.

Vzhledem k nejasnostem ohledně oprávněnosti žadatelů v tomto opatření spatřujeme také riziko v čerpání alokace, pokud by ze strany ŘO došlo k omezení typů oprávněných žadatelů.

M) Monitorovací indikátory pro zaměstnanost

Dále uvádíme monitorovací indikátory výsledku a výstupu pro zaměstnanost. Z celkového počtu monitorovacích indikátorů byly pro CLLD MAS Sokolovsko vybrány ty, u kterých je uvedena cílová hodnota pro území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 97: Monitorovací indikátory výsledku pro zaměstnanost

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota v ČR	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
CR03 (62600)	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	účastníci	5 309	2014	5 345	20
CR04 (62700)	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti vč. OSVČ	účastníci	2 936	2014	3 519	5
CR05 (62800)	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	1 499	2014	7 378	3
CR06 (62900)	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	účastníci	1 933	2014	4 930	10
CR 08 (63100)	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní měsíců po ukončení své účasti	účastníci	333	2014	1 623	2
CR09 (63200)	Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti vč. OSVČ	účastníci	730	2014	2 465	2

50130	Počet osob pracujících v rámci flexibilní formy práce	osoby	44	2013	441	0
--------------	---	-------	----	------	-----	---

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 98: Monitorovací indikátory výstupu pro zaměstnanost

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko	Zdroj údajů
CESF0 (60000)	Celkový počet účastníků	osoby	22 279	50	příjemce
50105	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce	podniky	62	0	příjemce

Zdroj: vlastní data

Žadatel je povinen řídit se při přípravě projektu pokyny platnými v rámci OP ZAM. Během celé realizace projektu je nutno řídit se platnými podmínkami v rámci OP ZAM.

Projektové záměry v oblasti zaměstnanosti, které se týkají rekvalifikací, dalšího profesního vzdělávání, burzy práce, prostupného zaměstnávání apod., je třeba **dopředu konzultovat s kontaktním pracovištěm ÚP.**

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 400 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 10 mil. Kč (pro projekty realizované v režimu podpory de minimis jsou max. způsobilé výdaje projektu stanoveny na 6 mil. Kč).

MAS Sokolovsko doporučuje velikost projektu do 2 mil. Kč, což je v souladu s principy preferenčních kritérií.

Strategický cíl 1.2 Podpora regionálních pracovních míst pro zvýšení zaměstnanosti

Specifický cíl 1.2.1 Podpora a rozvoj sociálního podnikání

Opatření 1.2.1.1: Sociální podnikání

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OP ZAM:

Opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OP ZAM, aby aktivity přispívaly ke snížení nezaměstnanosti a k sociálnímu začleňování osob soc. vyloučených a vyloučením ohrožených a dalším potřebným osobám z řad cílových skupin pro oblast sociálního podnikání.

Toto opatření odpovídá ve strategické části SCLLD opatření 1.2.1.1 Sociální podnikání.

B) Popis cíle opatření:

Boj s chudobou a sociální začleňování cílových skupin prostřednictvím sociálního podnikání.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy:

Na aktivity v oblasti sociálních podniků navazuje IROP SC 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání.

D) Prioritizace navrhovaných opatření:

Toto opatření je plánováno realizovat jako prioritu programového rámce OP ZAM a) opatření financovaná z alokované částky.

Na opatření je v rámci CLLD MAS Sokolovsko alokováno 7 mil. Kč z 23,45 mil. Kč. Dle zásobníku projektů zjištěných komunitním projednáváním je na území poptávka realizovat v daném opatření projekty za více než 15 mil. Kč. Vzhledem k zjištěnému zájmu v území by při navýšení celkové alokace byl prostor pro navýšení dílčí alokace tohoto opatření. V rámci aktuální animace území se zájem o opatření potvrdil a budeme tak v souladu s Informací ŘO OPZ pro MAS č. 18 žádat o navýšení alokace o 2,4 mil. Kč.

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:

Tab. č. 99: Časový harmonogram pro oblast sociálního podnikání

Rok	Alokace na výzvu vyhlášenou v daném roce (mil. Kč)
2016	0
2017	5,4
2018	0
2019	4
2020	0
2021	0
Celkem	9,4

Zdroj: Vlastní data

F) Popis možných zaměření projektů:

A) Vznik a rozvoj (rozšíření kapacity) nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání – integrační sociální podnik

Příjemce musí naplňovat současně tyto principy a charakteristiky sociálního podnikání:

Veřejně prospěšný cíl: zaměstnávání a soc. začleňování osob znevýhodněných na trhu práce.

Sociální prospěch:

- zaměstnávání a sociální začleňování osob ze znevýhodněných skupin, min. podíl zaměstnanců ze znevýhodněných skupin činí 30 %
- účast zaměstnanců a členů na směřování podniku

- důraz na rozvoj pracovních kompetencí znevýhodněných zaměstnanců

Ekonomický prospěch:

- případný zisk v min. výši 51 % používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění jeho veřejně prospěšných cílů
- nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovateli
- alespoň 30% podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech

Environmentální prospěch: zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby.

Místní prospěch:

- přednostní uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky
- využívání přednostně místních zdrojů
- spolupráce sociálního podniku s místními aktéry

B) Vznik a rozvoj (rozšíření kapacity podniku) nových podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání – environmentální sociální podnik

Bude upřesněno podle pokynů OP ZAM.

Souhrnné informace k sociálním podnikům 3A a 3B:

Doporučené aktivity projektů:

- vytvoření a zachování pracovních míst pro cílové skupiny
- vzdělávání zaměstnanců z cílových skupin a vzdělávání ostatních zaměstnanců sociálního podniku financovaných z přímých nákladů projektu
- marketing sociálního podniku
- provozování sociálního podnikání

Nelze hradit:

- poskytování sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb.
- zemědělská prvovýroba

G) Podporované cílové skupiny:

Cílové skupiny sociálního podnikání A – integrační sociální podnik:

- osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením

- osoby dlouh. nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP déle než 1 rok)
- osoby opakovaně nezaměstnané (uchazeči o zaměstnání, jejichž doba evidence na ÚP ČR dosáhla v posledních 2 letech souborné délky 12 měsíců)
- osoby se zdravotním postižením (viz par. 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti)
- osoby v nebo po výkonu trestu (které mají záznam v rejstříku trestů, do 10 let od ukončení výkonu trestu)
- osoby opouštějící institucionální zařízení (zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, a to do 12 měsíců od opuštění zařízení)
- osoby pečující o jiné závislé osoby (fyzicky závislá osoba dle par. 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách)
- osoby pečující o malé děti (osoby pečující o dítě do 10 let věku)
- osoby ohrožené vícenásobnými riziky (osoby, které v období alespoň 6 měsíců před vznikem pracovního poměru u zaměstnavatele byly příjemcem příspěvku na živobytí podle zákona o hmotné nouzi)

Cílové skupiny sociální podnikání B – environmentální sociální podnik:

- Osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané
- Osoby se zdravotním postižením - pro účely této aktivity: podle § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

- Osoby v nebo po výkonu trestu - pro účely této aktivity: osoby, které mají záznam v rejstříku trestů, do 10 let od ukončení výkonu trestu

- Osoby opouštějící institucionální zařízení - pro účely této aktivity: osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochr. výchovy, a to do 12 měsíců od opuštění zařízení

- Osoby pečující o malé děti – pro účely této aktivity: osoby, které osobně pečují o dítě do 10 let věku; uplynutím věku dítěte v průběhu realizace projektu pozbývá osoba statut cílové skupiny projektu

- Uchazeči a zájemci o zaměstnání a neaktivní osoby ve věku 50 a více let - pro účely této aktivity: osoby ve věku 55 – 64 let včetně, zařazené Úřadem práce ČR do evidence uchazečů o zaměstnání nebo do evidence zájemců o zaměstnání nebo osoby ve věku 55 – 64 let včetně, které nejsou zaměstnané a nejsou vedené ani v evidenci uchazečů o zaměstnání ani v evidenci zájemců o zaměstnání Úřadem práce Lidé mladší 30 let, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě – pro účely této aktivity: lidé mladší 20 let, kteří mají nejvýše ukončené základní vzdělání a nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě, kteří jsou zařazení Úřadem práce ČR do evidence uchazečů o zaměstnání nebo do evidence zájemců o zaměstnání nebo lidé mladší 20 let, kteří mají nejvýše ukončené základní vzdělání a nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě, kteří nejsou vedení ani v evidenci uchazečů o zaměstnání ani v evidenci zájemců o zaměstnání Úřadem práce
- osoby pečující o jiné závislé osoby – pro účely této aktivity: osoby pečující o fyzickou osobu, která se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Osoby ohrožené vícenásobnými riziky – pro účely této aktivity: osoby, které v období alespoň 6 měsíců před vznikem pracovního poměru u zaměstnavatele byly příjemcem příspěvku na živobytí podle zákona o hmotné nouzi

H) Typy příjemců podpory:

Příjemci:

osoby samostatně výdělečně činné dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, obchodní korporace vymezené zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, obce a svazky obcí, podnikatelé v zemědělství podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, kteří podle § 2e provozují zemědělskou výrobu jako soustavnou a samostatnou činnost, nestátní neziskové organizace, sociální podniky.

Absorpční kapacita MAS Sokolovsko:

V rámci komunitního projednávání přípravy SCLLD MAS Sokolovsko a programového rámce OP ZAM a komunikace s místními aktéry bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko byl zjištěn zájem ze strany potenciálních žadatelů realizovat projekty v oblasti sociálního podnikání. Na území MAS Sokolovsko dosud úspěšně fungoval sociální podnik Srdce a čin, o.p.s. V rámci výzvy na podporu sociálního podnikání vznikly 2 nové sociální podniky, které

jsou aktivní a činné. Další animací území byl zjištěn zájem minimálně o jeden další nový sociální podnik, další již aktivní sociální podnikatel dosud nepodpořený z OPZ podání žádosti zvažuje. Proto MAS bude žádat o navýšení alokace pro opatření na podporu sociálního podnikání o 2,4 mil. Kč s tím, že do výzvy zahrne také zůstatek alokace ze zmíněné výzvy (1.608532,-Kč)

Tab. č. 100: Přípravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálního podnikání

Žadatel	Název projektu - OP Zaměstnanost	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
~~ŠATES s.r.o.~~	~~Než ležet na bidle, to raději držet vidle~~	2 500 000	2017	2018
~~Ourotener~~	~~Recyklace elektronických zařízení formou sociálního podnikání~~	~~3 969 000~~	2016	2018
~~nové s.r.o.~~	~~Stavební firma~~	2 125 000	2018	2020
~~SPAM~~	~~Tradiční řemeslná výroba~~	~~3 145 000~~	2017	2020
Hartenberg s.r.o.	Sociálně vyloučení při regeneraci kulturního a přírodního dědictví	3 600 000	2016	2018
ABRI, s.r.o.	Krajinářské a zahradnické práce	2 600 000	2017	2019
Tradiční řemesla Bernard, z.s.	Zednické práce a přípomoci	3 200 000	2020	2022
Celkem		9 400 000		

Zdroj: vlastní data

I) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP ZAM:

Vliv na téma udržitelného rozvoje je pozitivní, neboť se jedná o naplnění jednoho z principů sociálního podnikání, tj. naplňování environmentálního prospěchu.

V oblastech rovných příležitostí a nediskriminace jde o pozitivní vliv. Aktivit projektů se mohou účastnit všechny osoby splňující podmínky pro cílové skupiny bez ohledu na dalších charakteristiky konkrétních osob. Podpora sociálního začleňování prostřednictvím sociálního podnikání přispěje k uplatnění osob z cílových skupin ve společnosti a dále k plynulému přechodu na volný trh práce a tím ke snižování diskriminace a podpoře rovných příležitostí.

V oblasti rovných příležitostí mužů a žen se jedná o neutrální vliv.

J) Principy pro určení preferenčních kritérií:

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS

- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

V rámci oblasti sociálního podnikání budou preferovány aktivity projektů vedoucích k trvalému zlepšení postavení cílových skupin na trhu práce. Je kladen důraz na udržitelnost, sociální podnik má být schopný existence i po skončení financování z OP ZAM. Jedná se o naplnění základních principů sociálního podnikání.

K) Analýza rizik:

Kromě obecných rizik uvedených v příloze byla pro toto opatření identifikována dále uvedená specifická rizika.

- a) Finanční rizika jsou spojena s otázkou zajištění dostatečných finančních zdrojů pro realizaci projektů v případě zdržení plateb kvůli připomínkování monitorovacích zpráv ze strany ŘO. Toto riziko považujeme za významné, neboť u nově vzniklých sociálních podniků dojde k problémům s cash flow. Další finanční rizika jsou spojena s nekvalitním podnikatelským plánem pro realizaci sociálního podnikání. I přes povinnou konzultaci během přípravy projektového záměru a povinnost odevzdání podnikatelského záměru v žádosti o dotaci, považujeme vzhledem k novosti sociálního podnikání toto za významné riziko. Další riziko může být spojeno se špatným účtováním projektu, např. s nedodržením oddělené analytické účetní evidence. Toto riziko považujeme za významné v případě nezkušených příjemců.
- b) Organizační rizika mohou souviset se špatně nastaveným harmonogramem realizace projektu. Toto riziko je opět nepravděpodobné u zkušených žadatelů, významné může být u méně zkušených žadatelů. V případě sociálního podnikání mohou být organizační rizika spojena také se špatným řízením sociálního podniku, nevhodným výběrem osobnosti manažera sociálního podniku, zvolenou špatnou metodou vedení lidí vzhledem ke specifickým cílové skupiny. Tato rizika považujeme za nepravděpodobná, neboť již při výběru projektů určených k realizaci bude dbáno na splnění principů sociálního podnikání.
- c) Právní rizika se mohou týkat nastavení smluv s dodavateli, dohod s účastníky projektů, pracovních smluv realizačního týmu apod. Vzhledem k existenci vzorů těchto dokumentů považujeme toto riziko za nepravděpodobná. Rizika jsou spojena také

s výběrovými řízeními, ve kterých může dojít k chybovosti. Toto riziko považujeme vzhledem ke svému dopadu za významné. Tato rizika považujeme v případě výběrových řízení za významná, v ostatních případech za nepravděpodobná.

- d) Věcná rizika souvisejí např. s otázkou naplnění závazných monitorovacích indikátorů a cílů projektů. V případě sociálního podnikání vnímáme toto riziko jako významné. Sociální podnikání není ještě odzkoušeným modelem realizace projektů. Jsou zde značná rizika spojená s výběrem cílové skupiny a konkrétních účastníků projektu.

Eliminace těchto rizik spočívá především v komunikaci mezi projektovým manažerem MAS Sokolovsko a potenciálními žadateli a příjemci. Žadatelům budou poskytnuta ze strany MAS Sokolovsko školení k jednotlivým výzvám, žadatelé budou mít možnost konzultovat s projektovým manažerem MAS Sokolovsko. V případě sociálního podnikání jsou také povinné konzultace definovány v požadavcích ŘO. Důležitým opatřením k eliminaci rizik je pečlivý výběr projektů určených k realizaci, především s ohledem na naplnění všech principů sociálního podnikání a na kvalitu podnikatelského záměru. Příjemcům budou poskytnuty konzultace a školení v souvislosti se správností monitorovacích zpráv a realizací projektů.

L) Monitorovací indikátory pro sociální podnikání

Z celkového počtu monitorovacích indikátorů byly pro CLLD MAS Sokolovsko vybrány ty indikátory soc. podnikání, u kterých je uvedena cílová hodnota pro území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 101: Monitorovací indikátory výsledku pro sociální podnikání

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota v ČR	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
CR05 (62800)	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	osoby	1 499	2014	7 378	10
62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	počet účastníků celkem	431	2013	441	0
62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně OSVČ	počet účastníků celkem	239	2013	432	6
62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	počet účastníků celkem	423	2013	485	6
10211	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře, které fungují i po ukončení podpory	organizace	88	2013	83	3

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 102: Monitorovací indikátory výstupu pro sociální podnikání

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko	Zdroj údajů
CESF0 (60000)	Celkový počet účastníků	osoby	22 279	10	příjemce
80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	dokumenty	88	1	příjemce
10213	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře	organizace	**	3	příjemce
10212	Počet podpořených již existujících sociálních podniků	organizace	**	0	příjemce

Zdroj: vlastní data

** Není uvedeno v Programovém dokumentu OP Zaměstnanost

Žadatel je povinen řídit se při přípravě projektu pokyny platnými v rámci OP ZAM. Během celé realizace projektu je nutno řídit se platnými podmínkami v rámci OP ZAM.

Projekty zaměřené na podporu a rozvoj sociálního podnikání by měly být dle informací ŘO OP ZAM předem konzultovány s lokálním konzultantem MPSV pro sociální podnikání. Projekty na podporu environmentálního sociálního podnikání by měly být předem konzultovány s MPSV. Součástí žádosti o podporu sociálního podnikání je podnikatelský plán.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 400 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 10 mil. Kč (pro projekty realizované v režimu podpory de minimis jsou max. způsobilé výdaje projektu stanoveny na 6 mil. Kč).

Strategický cíl: 1.3 Péče o sociální slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny

Specifický cíl: 1.3.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení

Opatření 1.3.1.1: Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OP ZAM:

Toto opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OP ZAM tak, aby jeho aktivity přispívaly k sociálnímu začleňování a prevenci sociálního vyloučení u cílových skupin.

Jak je uvedeno v analytické části a analýze problémů a potřeb SCLLD, na území MAS Sokolovsko se nachází mnoho SVL a žije zde velké množství osob (v SVL i mimo SVL) sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených. Problematické je v této

souvislosti velké zastoupení osob s nízkým vzděláním, nezaměstnaných nebo s nejistým zaměstnáním, žijících v nevyhovujícím bydlení, osob pocházejících nebo žijících v odlišném sociokulturním prostředí apod. Tyto osoby mohou snadno podlehnout riziku konzumace návykových látek, snadno mohou spadnout do dluhové pasti. Rodiče z této skupiny obyvatel mnohdy vychovávají děti v nemotivujícím a nevhodném prostředí, děti mají díky společensky nežádoucímu chování svých rodičů zkreslené představy o fungování společnosti a nejsou vybaveny potřebnými kompetencemi pro život ve společnosti. Hrozba ztráty zaměstnání především u profesí s velmi nízkými platy, může do dluhové pasti vtáhnout i osoby zatím pracující. Všechny tyto popsane problémy byly identifikovány na území MAS Sokolovsko během komunitní práce na SCLLD.

NNO působící na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálních služeb poskytovaných dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách trápí nejisté a časově nerovnoměrné rozložené financování na zajištění provozování jejich činností. Potřebné jsou také sociální služby, které jsou nad rámec tohoto zákona nebo mimo jeho režim, případně se jedná o činnosti doplňkové a fakultativní. Ve všech těchto oblastech je velkým problémem zajištění financování a s tím spojené udržitelnosti realizovaných aktivit i po skončení finančních zdrojů např. z dotace. Udržitelnost aktivit je ovšem nutná právě pro potřebnost a smysluplnost aktivit, kdy je neefektivní začínat aktivitu vždy znovu v případě nalezení vhodného zdroje financování.

Toto opatření odpovídá ve strategické části SCLLD opatření 1.3.1.1 – Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení.

B) Popis cíle opatření:

Cílem je snižování počtu osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy:

Je zde vazba na IROP SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi.

D) Prioritizace navrhovaných opatření:

Toto opatření je plánováno realizovat jako prioritu programového rámce OP ZAM a) opatření financovaná z alokované částky.

Na opatření je v rámci CLLD MAS Sokolovsko alokováno 7 mil. Kč z 23,45 mil. Kč. Dle zásobníku projektů zjištěných komunitním projednáváním je na území poptávka realizovat potřebné projekty za minimálně 16 mil. Kč. Opatření je plánováno realizovat z alokované

částky do plánované výše tak, aby nedošlo k překročení celkové alokace. Vzhledem k zjištěnému zájmu v území by při navýšení celkové alokace byl prostor pro navýšení dílčí alokace tohoto opatření.

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:

Tab. č. 103: Časový harmonogram pro oblast sociálních služeb

Rok	Alokace na výzvu vyhlášenou v daném roce (mil. Kč)
2016	0
2017	3,8
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
Celkem	3,8

Zdroj: vlastní data

F) Popis možných zaměření projektů:

A) Podpora poskytování vybraných sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., s cílem sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených

Podporovány budou pouze sociální služby poskytované terénní a ambulantní formou. Jako pobytové budou podporovány jen odlehčovací služby podle par. 44 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Podporovány mohou být tyto druhy sociálních služeb:

- odborné sociální poradenství
- terénní programy
- sociální aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- raná péče
- kontaktní centra
- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- sociální rehabilitace
- sociálně terapeutické dílny
- služby následné péče
- podpora samostatného bydlení
- osobní asistence
- odlehčovací služby

Budou podporovány pouze sociální služby, jejichž aktivity jsou v souladu se schválenou SCLLD MAS Sokolovsko a se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb kraje/obce + sociální služby zařazené do krajské sítě podporovaných sociálních služeb. Vyjmenované druhy sociálních služeb mohou být podporovány pouze v rozsahu základních činností ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (důvodem je vyrovnávací platba).

Detailní informace k jednotlivým podporovaným aktivitám jsou uvedeny v pokynech MPSV.

B) Podpora komunitní sociální práce a komunitních center jako prostředků sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení

Podporovány budou aktivity směřující k profesionální realizaci sociální práce jako aktivity zaměřené na pomoc komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování v jejich přirozeném prostředí.

Komunitní sociální práce představuje činnosti realizované nad rámec zákona č. 108/2006 Sb., realizované v přirozené komunitě. Aktivity podporované v rámci komunitní sociální práce musí mít přirozenou vazbu na sociální začleňování nebo prevenci sociálního vyloučení osob.

Gestorem komunitní sociální práce je kvalifikovaný sociální pracovník (dle zákona č. 108/2006 Sb.), například sociální pracovník obce či dobrovolného svazku obcí. Komunitní sociální práce je uskutečňována podle pravidel definovaných MPSV pro tuto činnost.

Komunitní centra jsou začleněná do běžné komunity. Komunitní centrum musí vždy nabízet aktivity, které mají sociální rozměr (přispívají k sociálnímu začleňování) a jsou realizovány/koordinovány/organizovány minimálně jednou osobou s odbornou způsobilostí sociálního pracovníka, dle zákona č. 108/2006 Sb., popř. dalšími odbornými pracovníky, pokud to vyžaduje daný druh aktivity. Aktivity realizované v komunitních centrech zároveň nejsou definovány jako úkon či činnost v zákoně č. 108/2006 Sb., mohou však být doplňkem registrovaných sociálních služeb. U polyfunkčních center musí být zajištěna kumulovaná nabídka aktivit.

Detailní informace k jednotlivým podporovaným aktivitám jsou uvedeny v pokynech MPSV.

C) Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.

Jedná se o programy a činnosti se společensky prospěšným charakterem (nikoliv komerčním), které mají pozitivní dopad na osoby z cílových skupin na území MAS Sokolovsko.

Podporovány budou programy a činnosti realizované v přirozeném sociálním prostředí osob z cílových skupin, tj. aktivity realizované terénní nebo ambulantní formou. Musí být zajištěno, že se skutečně bude jednat o programy a činnosti nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb. – tzn. nelze podporovat programy, které mají charakter sociální služby, avšak nejsou jako sociální služba registrovány.

Podporovány budou zejména následující programy a činnosti:

- programy prevence a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách
- aktivity směřující k podpoře mladým lidem ze sociálně znevýhodněného prostředí
- aktivity a programy sekundární a terciální prevence pro osoby ohrožené závislostmi nebo osoby závislé na návykových látkách
- probační a resocializační programy pro osoby s alternativními tresty a opouštějícími zařízení pro výkon trestu odnětí svobody
- aktivity zaměřené na vzdělávání osob z cílových skupin, tj. zejména osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených + jako doplněk k projektům zaměřeným na vzdělávání cílové skupiny osob (klientů), také vzdělávání pracovníků organizací (NNO, obce – tzv. pracovníci, kteří pracují přímo s klienty). Vzdělávání pro tuto cílovou skupinu by mělo být do projektu zahrnuto nikoliv jako hlavní aktivita projektu, ale jako smysluplný doplněk k hlavní činnosti, přičemž žadatel by měl vždy dobře zdůvodnit benefit pro klienty. Vzdělávání pracovníků organizací je možno např. formou krátkých WS, seminářů apod. dle skutečných potřeb konkrétních pracovníků na území MAS Sokolovsko, a to v maximálním rozsahu do 24 hodin ročně (nikoliv tedy realizace čin vytváření ucelených komplexních vzdělávacích programů).
- aktivizační, asistenční a motivační programy přispívající k sociálnímu začleňování nebo k prevenci sociálního vyloučení (např. získávání základních sociálních a profesních dovedností, pracovní rehabilitace atd.)
- aktivity zaměřené na předcházení ekonomické nestability osob z cílových skupin
- aktivity podporující mimosoudní způsob řešení konfliktů v oblasti bydlení, pracovně právních vztahů apod.
- aktivity zaměřené na podporu neformální péče (tj. péče poskytovaná v rámci rodin nebo komunit osobami blízkými nebo jinými) a sdílené péče (tj. kombinace péče poskytované profesionálními poskytovateli a neformálními pečovateli), včetně rozvoje domácí paliativní péče (např. terénní mobilní týmy, vzdělávání a poradenství pro osoby pečující atd.)

- aktivity zaměřené na rozvoj sociálního/dostupného/podporovaného/prostupného bydlení. Aktivity musí být vždy zaměřeny přímo na podporu cílové skupiny osob (klientů), nikoliv na vytváření nástrojů a systémů sociálního bydlení.
- aktivity místních samospráv při optimalizaci zajištění činností a výkonu sociální práce na svém území. Projekt musí mít vždy přímý dopad na cílovou skupinu osob (klientů).

Detailní informace k jednotlivým podporovaným aktivitám jsou uvedeny v pokynech MPSV.

Souhrnné informace k sociálním službám aktivity A, B, C:

V rámci jednoho projektu bude možno kombinovat aktivity A, B a C. V žádosti o finanční podporu musí žadatel jednotlivé aktivity (A, B, C) jednotlivě rozlišit. Odlišné režimy financování/vykazování nákladů u sociálních služeb a dalších aktivit nad rámec zákona č. 108/2006 Sb. žadatel bude muset rozlišit i v rozpočtu (při kombinaci aktivity A s jinou (B nebo C), bude muset oddělit náklady na tyto aktivity v rámci samostatné přílohy k žádosti).

Aktivity B a C budou podporovány mimo režim veřejné podpory.

Žadatel je povinen řídit se při přípravě projektu pokyny platnými v rámci OP ZAM. Během celé realizace projektu je nutno řídit se platnými podmínkami v rámci OP ZAM.

G) Podporované cílové skupiny:

Cílové skupiny:

Sociální služby – aktivity A) a B):

- osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené
- osoby se zdravotním postižením (vč. osob s duševním onemocněním)
- osoby s kombinovanými diagnózami
- osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách
- národnostní menšiny
- imigranti a azylanti
- bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování
- oběti trestné činnosti
- osoby pečující o malé děti
- osoby pečující o jiné závislé osoby
- rodiče samoživitelé
- osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané

- osoby ohrožené předlužeností
- osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi
- osoby v nebo po výkonu trestu
- osoby opouštějící institucionální zařízení
- ohrožené osoby do 18 let věku
- osoby ohrožené vícenásobnými riziky
- osoby ohrožené specifickými zdravotními riziky

Aktivity C) také:

- sociální pracovníci, pracovníci v sociálních a zdravotních službách (sociální pracovníci a pracovníci v sociálních a zdravotních službách budou cílovou skupinou v případě, že součástí projektu zaměřeného primárně na podporu cílové skupiny klientů bude doplňková aktivita zaměřená a vzdělávání pracovníků)
- neformální pečovatelé

H) Typy příjemců podpory:

Příjemci (seznam příjemců může být rozšířen nebo zúžen dle aktuálních pokynů OP ZAM):

- poskytovatelé sociálních služeb registrované dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- nestátní neziskové organizace
- obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
- organizace zřizované obcemi působící v sociální oblasti
- dobrovolné svazky obcí
- vzdělávací a poradenské instituce
- školy a školská zařízení
- a další relevantní příjemci dle aktuálních pokynů OP ZAM

I) Absorpční kapacita MAS Sokolovsko:

V rámci komunitního projednávání přípravy SCLLD MAS Sokolovsko a programového rámce OP ZAM a komunikace s místními aktéry bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko je potřeba realizovat projektové záměry v oblasti sociálních služeb poskytovaných dle zákona č. 108/2006 Sb. především v oblastech terénních programů a ambulantních programů, sociálního

poradenství, kontaktních center a nízkoprahových center. Potřebné jsou také aktivity v oblasti komunitní sociální práce, aby sociální služby zde poskytované byly dostupné potřebným z řad cílových skupin. Dále bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko žádoucí realizovat aktivity v oblasti sociálních služeb mimo nebo nad rámec zákona č. 108/2006 Sb., které se zaměřují především na řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (např. aktivity prevence kriminality), na sociální začleňování vyloučených osob (např. dostupné bydlení spojené s dalšími aktivitami vedoucími společně k sociálnímu začleňování) a na prevenci sociálního vyloučení u osob ohrožených sociálním vyloučením (prevence ztráty bydlení, motivace k udržení zaměstnání, protidluhové poradenství) apod. Jako potřebné se jeví provázání sociálních služeb s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti nebo se sociálním podnikáním. Stejně jako v případě sociálních služeb realizovaných v režimu zákona č. 108/2006 Sb., i v případě sociálních služeb mimo režim tohoto zákona se NNO nebo obce poskytující tyto služby potýkají s problematikou financování svých aktivit (dostatečná výše financování, plynulost, zajištění udržitelnosti aktivit i po skončení dotace).

V rámci aktuální animace po vyhlášení dvou výzev v tomto opatření můžeme konstatovat nulový zájem potenciálních žadatelů. Důvodem však není fakt, že by sociální služby na území MAS nebyly zapotřebí (právě naopak), ale administrativní zátěž psaní žádosti, příp. dotačního managementu a také nevhodně nastavené podmínky čerpání dotace (cílové skupiny, podporované aktivity). Z tohoto důvodu chceme zbylou alokaci z vyhlášených výzev, tedy 3.202.550,- převést do prorodinných opatření.

Zájemci identifikovaní při přípravě SCLLD vyřešili většinou svou potřebu buďto žádostí o dotaci v přímých výzvách ŘO nebo z jiných zdrojů, případně svou pozornost zaměřili jinam.

Tab. č. 104: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti sociálních služeb

Žadatel	Název projektu – OP ZAM sociální služby typ A	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
~~Kotec, o.p.s.~~	~~Protidrogová prevence – sociálně adiktologické poradenství uživatelům a osobám jim blízkým~~	~~2 450 000~~	~~2016~~	~~2020~~
~~Kotec, o.p.s.~~	~~Podpora návaznosti sociálních služeb na zaměstnanost – Terénní programy~~	~~2 400 000~~	~~2016~~	~~2018~~
Kotec, o.p.s.	NZDM Michal	2 800 000	2016	2018
Celkem		2 800 000		

Žadatel	Název projektu – OP ZAM sociální služby typ B	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
~~Pomoc v nouzi, o.p.s.~~	~~Komunitní sociální centrum pro ženy – Pomněnka~~	~~2 500 000~~	~~2017~~	~~2019~~

Žadatel	Název projektu – OP ZAM sociální služby typ C	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
Město Rotava	Asistent prevence kriminality	1 000 000	2016	2020
Pomoc v nouzi, o.p.s.	Prostupné bydlení – samospráva	50 000	2020	2022
Člověk v tísni, o.p.s.	Dluhové poradenství a prevence ztráty bydlení na Kraslicku	5 000 000	2016	2020
Celkem		6 050 000		

Zdroj: vlastní data

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OP ZAM:

Aktivity v oblasti sociálních služeb zaměřených na sociální začleňování nemají negativní vliv na udržitelný rozvoj. Z hlediska horizontálních téma rovných příležitostí a nediskriminace a rovnosti mužů a žen se jedná o pozitivní vliv. Cílovou skupinou projektu může být každý, kdo splňuje znaky cílové skupiny, bez ohledu na další charakteristiky.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií:

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

L) Analýza rizik:

Kromě obecných rizik uvedených v příloze byla identifikována tato specifická rizika.

- Finanční rizika jsou spojená s otázkou zajištění dostatečných finančních zdrojů pro realizaci projektů v případě zdržení plateb kvůli připomínkování monitorovacích zpráv ze strany ŘO. Vzhledem ke zkušenosti potenciálních žadatelů především o oblasti sociálních služeb realizovaných podle zákona o sociálních službách považujeme toto riziko za nepravděpodobné. V případě dalších méně zkušených žadatelů především v oblasti sociálních služeb mimo nebo nad rámec zákona o sociálních službách je toto riziko významné. Finanční rizika mohou být pro příjemce také spojena se systémem financování sociálních služeb, kdy je potřeba důsledně oddělovat financování aktivit

podle zákona a mimo režim zákona, dále nesmí dojít ke dvojímu financování nebo naopak na některé potřebné aktivity nejsou k dispozici finanční zdroje.

- b) Organizační rizika mohou souviset se špatně nastaveným harmonogramem realizace projektu. Toto riziko je opět nepravděpodobné u zkušených žadatelů, významné může být u méně zkušených žadatelů. Organizační riziko významné může být v případě komunitních center, kdy je třeba, aby příjemci dodržovali specifická pravidla pro komunitní centra definovaná ŘO.
- c) Právní rizika se mohou týkat nastavení smluv s dodavateli, dohod s účastníky projektů, pracovních smluv realizačního týmu apod. Vzhledem k existenci vzorů těchto dokumentů považujeme riziko za nepravděpodobné. Rizika jsou spojena také s výběrovými řízeními, ve kterých může dojít k chybám. Vzhledem k charakteru projektů v oblasti sociálních služeb, kdy předpokládáme většinu aktivit realizovaných příjemci a nikoliv dodavatelsky, považujeme takto rizika za nepravděpodobná.
- d) Věcná rizika souvisejí především s otázkou naplnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů a cílů jednotlivých projektů. V případě sociálních služeb realizovaných podle zákona o sociálních službách považujeme toto riziko za nepravděpodobné vzhledem ke zkušenostem žadatelů. Toto riziko může být významné u projektů sociálních služeb mimo režim zákona a u komunitních center. Komunitní centra jsou nové aktivity, u kterých se hůře odhaduje zájem ze strany cílových skupin o služby těmito centry poskytovaných.

Eliminace těchto rizik spočívá především v dostatečné komunikaci mezi projektovým manažerem MAS Sokolovsko a potenciálními žadateli a příjemci. Žadatelům budou poskytnuta ze strany MAS Sokolovsko školení k jednotlivým výzvám, žadatelé budou mít možnost konzultovat připravované projekty, takto konzultace bude žadatelům doporučována. Příjemcům budou poskytnuty konzultace a školení v souvislosti se správností monitorovacích zpráv a realizací projektů. V případě sociálních služeb je také nutno při výběru projektů dbát na výběr projektů, aby bylo vždy správně zvoleno, zda se jedná o sociální služby realizované v režimu zákona nebo mimo režim zákona. Dále je třeba při výběru projektů hlídat soulad se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb Karlovarského kraje (příp. obce) a zařazení aktivit do sítě sociálních služeb, v případě sociálních služeb realizovaných v režimu zákona. Toto povede k eliminaci chyb při výběru projektů.

M) Monitorovací indikátory pro sociální služby

Dále uvádíme monitorovací indikátory výsledku a výstupu pro sociální služby. Z celkového počtu monitorovacích indikátorů byly pro CLLD MAS Sokolovsko vybrány ty, u kterých je uvedena cílová hodnota pro území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 105: Monitorovací indikátory výsledku pro sociální služby

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
67010	Využívání podpořených služeb	osoby	100	2016	4 410	10
67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel	osoby	není v PD OPZ			0
67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	osoby	24	2013	386	0

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 106: Monitorovací indikátory výstupu pro sociální služby

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko	Zdroj údajů
CESF0 (60000)	Celkový počet účastníků	osoby	22 279	20	příjemce
80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	dokumenty	88	0	příjemce
67001	Kapacita podpořených služeb	místa	882	10	příjemce
67401	Nové nebo inovované sociální služby týkající se bydlení	služby	225	0	příjemce
55102	Počet podpořených komunitních center	počet	není v PD OPZ	0	příjemce

Zdroj: vlastní data

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 400 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 10 mil. Kč (pro projekty realizované v režimu podpory de minimis jsou max. způsobilé výdaje projektu stanoveny na 6 mil. Kč).

MAS Sokolovsko doporučuje max. způsobilé výdaje 2 mil. Kč, což je v souladu s principy preferenčních kritérií.

Strategický cíl 2.1 Zkvalitnění života v obcích**Specifický 2.1.3 Podpora prarodinných opatření*****Opatření 2.1.3.1 Podpora prarodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce***

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OP ZAM:

Toto opatření je v souladu se specifickým cílem 2.3.1 OP ZAM tak, aby přispělo ke zvýšení zaměstnanosti rodičů s malými dětmi a možnosti uplatnění této cílové skupiny na trhu práce.

Toto opatření odpovídá ve strategické části SCLLD opatření 2.1.3.1 Podpora prarodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce.

B) Popis cíle opatření:

Cílem opatření je přispět ke zvýšení zaměstnanosti cílové skupiny rodičů s dětmi.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy:

Je zde provázanost s aktivitami v oblasti zaměstnanosti.

D) Prioritizace navrhovaných opatření:

Toto opatření je plánováno realizovat jako prioritu programového rámce OP ZAM a) opatření financovaná z alokované částky.

E) Na opatření je v rámci CLLD MAS Sokolovsko alokováno 3,45 mil. Kč z 23,45 mil. Kč. Dle zásobníku projektů zjištěných komunitním projednáváním je na území poptávka realizovat potřebné projekty za minimálně 4 mil. Kč. Kromě uvedených projektů z mapování absorpční kapacity je na území ještě poptávka po možnostech zajištění hlídání dětí např. formou dětských skupin, příp. firemních školek, pro umožnění sladění rodinného a pracovního života zaměstnanců. Opatření je plánováno realizovat z alokované částky do plánované výše tak, aby nedošlo k překročení celkové alokace. Vzhledem k zjištěnému zájmu v území by při navýšení celkové alokace byl prostor pro navýšení dílčí alokace tohoto opatření. **Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán:**

Tab. č. 107: Časový harmonogram pro oblast prarodinných opatření

Rok	Alokace na výzvu vyhlášenou v daném roce (mil. Kč)
2016	0
2017	3.100.000,-
2018	0
2019	6.670.000,-
2020	0
2021	0
Celkem	9.770.000,-

Zdroj: vlastní data

F) Popis možných zaměření projektů

- 1) Zařízení péče o děti zajišťující péči o děti v době mimo školní vyučování (ranní a odpolední pobyt)
- 2) Příměstské tábory
- 3) Společná doprava dětí do/ze školy, dětské skupiny a/nebo příměstského tábora
- 4) Dětské skupiny
- 5) Doprovody na kroužky a zájmové aktivity
Doprovody musí být vázány na aktivitu A) nebo D), ne jako samostatný projekt
- 6) Vzdělávání pečujících osob

G) Podporované cílové skupiny:

Cílové skupiny:

- osoby pečující o malé děti
- osoby vracející se na trh práce z mateřské/rodičovské dovolené
- osoby pečující o jiné závislé osoby

H) Typy příjemců podpory:

Příjemci (seznam příjemců může být rozšířen nebo zúžen podle aktuálních pokynů OP ZAM):

- nestátní neziskové organizace
- obce
- vzdělávací a poradenské instituce
- obchodní korporace
- OSVČ
- a další relevantní příjemci dle aktuálních pokynů OP ZAM

I) Absorpční kapacita MAS Sokolovsko:

V rámci komunitního projednávání přípravy SCLLD MAS Sokolovsko a programového rámce OP ZAM a komunikace s místními aktéry bylo zjištěno, že na území MAS Sokolovsko je poptávka po realizaci projektů zaměřených na zajištění péče o děti v době školních prázdnin a na rozšíření kapacity zařízení typu dětská skupina, za účelem možnosti uplatnění rodičů s malými dětmi na trhu práce. Následující tabulka uvádí dva zjištěné připravované projekty, ovšem během komunitního projednávání byl zjištěn zájem i dalších subjektů o realizaci

projektů z tohoto opatření (např. podnikové školky), ale vzhledem k dosud nejasnému vymezení tohoto opatření ze strany ŘO, nejsou tyto připravované projekty zahrnuty v tabulce.

V rámci další animace území bylo zjištěno, že je nedostatek příměstských táborů a dalších možností trávení volného času s dohledem pro děti především zaměstnaných rodičů na území MAS, čímž je ohrožena jejich zaměstnanost a sladění rodinného a pracovního života.

Na základě aktualizace SCLLD pro podání žádosti o změnu lze potvrdit zájem o aktivity v rámci prorodinných opatření, kdy v rámci animace území byla zjištěna poptávka převyšující původně plánovanou alokaci. V souvislosti se zjištěními v rámci opatření Zaměstnanost je žádoucí přesun původně alokované částky na rok 2019 (3 mil. Kč) z tohoto opatření a zbylých financí nevyčerpaných z 2. výzvy MAS na opatření Zaměstnanost (3.115.200,- Kč) do opatření Prorodinná opatření a vyhlášení tohoto opatření nad rámec původně plánovaný v harmonogramu výzev. Do této výzvy bude alokována také částka zbývající ze 4. výzvy MAS na prorodinná opatření (317 175,-Kč) a z 1. a 5. výzvy MAS na sociální služby (3.202.550,-Kč).

Tab. č. 108: Připravované projekty na území MAS Sokolovsko v oblasti prorodinných opatření

Žadatel	Název projektu – OP ZAM prorodinná opatření	Dotace (Kč)	Zahájení realizace	Ukončení realizace
Klubíčko Cheb, z.s.	Mají si kde hrát	3 132 825	2019	2021
Tradiční řemesla Bernard, z.s.	Příměstské tábory pro děti při Statku Bernard	3 200 000	2019	2020
Elíšek, z.s.	Dětská skupina Elíšek	3.000.000	2019	2021
Celkem		9 332 825		

Zdroj: vlastní data

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat:

Vliv opatření na horizontální téma udržitelný rozvoj je vzhledem k zaměření opatření neutrální.

Z hlediska horizontálních téma rovných příležitostí a nediskriminace a rovnosti mužů a žen se jedná o pozitivní vliv. Cílovou skupinou projektu může být každý, kdo splňuje znaky cílové skupiny, bez ohledu na další charakteristiky.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií:

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS

- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

L) Analýza rizik:

Kromě obecných rizik uvedených v příloze byla identifikována tato specifická rizika.

- a) Finanční rizika jsou spojena s otázkou zajištění dostatečných finančních zdrojů pro realizaci projektů v případě zdržení plateb kvůli připomínkování monitorovacích zpráv ze strany ŘO. Vzhledem ke zkušenosti (či velikosti) potenciálních žadatelů považujeme toto riziko za nepravděpodobné. V případě méně zkušených žadatelů, kteří nejsou nyní zahrnuti ve zjištěné absorpční kapacitě, je toto riziko významné.
- b) Organizační rizika mohou souviset se špatně nastaveným harmonogramem realizace projektu. Toto riziko je opět nepravděpodobné u zkušených žadatelů, významné může být u méně zkušených žadatelů.
- c) Právní rizika se mohou týkat nastavení smluv s dodavateli, dohod s účastníky projektů, pracovních smluv realizačního týmu apod. Vzhledem k existenci vzorů těchto dokumentů považujeme toto riziko za nepravděpodobné. Rizika jsou spojena také s výběrovými řízeními, ve kterých může dojít k chybovosti. Toto riziko považujeme vzhledem ke svému dopadu za významné.
- d) Věcná rizika souvisejí především s otázkou naplnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů a cílů jednotlivých projektů. V případě prorodinných opatření vnímáme toto riziko jako významné, neboť se jedná o relativně nové nevyzkoušené aktivity.

Eliminace těchto rizik spočívá především v dostatečné komunikaci mezi projektovým manažerem MAS Sokolovsko a potenciálními žadateli a příjemci. Žadatelům budou poskytnuta ze strany MAS Sokolovsko školení k jednotlivým výzvám, žadatelé budou mít možnost konzultovat připravované projekty, takto konzultace bude žadatelům doporučována. Příjemcům budou poskytnuty konzultace a školení v souvislosti se správností monitorovacích zpráv a realizací projektů.

Vzhledem k nejasnostem především o oblasti oprávněnosti žadatelů v tomto opatření považujeme za významné riziko naplnění monitorovacích indikátorů a čerpání vyčleněné alokace. Z komunitního projednávání víme, že o toto opatření je zájem ze strany potenciálních žadatelů, ale v době dokončení SCLLD nejsme schopni dle pokynů ŘO určit oprávněnost

jednotlivých žadatelů a tudíž odhadovat skutečné čerpání alokace. V tomto vidíme významné riziko pro úspěšnou implementaci SCLLD MAS Sokolovsko v OP ZAM.

Žadatel je povinen řídit se při přípravě projektu pokyny platnými v rámci OP ZAM. Během celé realizace projektu je nutno řídit se platnými podmínkami v rámci OP ZAM.

M) Monitorovací indikátory pro prorodinná opatření

Dále uvádíme monitorovací indikátory výsledku a výstupu pro prorodinná opatření. Z celkového počtu monitorovacích indikátorů byly pro CLLD MAS Sokolovsko vybrány ty, u kterých je uvedena cílová hodnota pro území MAS Sokolovsko.

Tab. č. 109: Monitorovací indikátory výsledku pro prorodinná opatření

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
CR05 (62800)	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	1499	2016	7 378	10
50110	Počet osob využívajících zařízení péče o děti předškolního věku	počet osob	353	2013	5290	0
50120	Počet osob využívajících zařízení péče o děti ve věku do 3 let	počet osob	není v PD OPZ	není v PD OPZ	není v PD OPZ	0

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 110: Monitorovací indikátory výstupu pro prorodinná opatření

ID	Indikátor	Měrná jednotka	Cílová hodnota (2023) ČR	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko	Zdroj údajů
CESF0 (60000)	Celkový počet účastníků	osoby	22 279	100	příjemce
50100	Počet podpořených zařízení péče o děti předškolního věku	zařízení	294	1	příjemce
50001	Kapacita podpořených zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	kapacita	není v PD OPZ	150	příjemce

Zdroj: vlastní data

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 400 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 10 mil. Kč (pro projekty realizované v režimu podpory de minimis jsou max. způsobilé výdaje projektu stanoveny na 6 mil. Kč).

MAS Sokolovsko doporučuje maximální hranici způsobilých výdajů 2 mil. Kč, což je v souladu s principy preferenčních kritérií.

3.9.2.4 Pohled MAS Sokolovsko

Problematika zaměstnanosti, resp. nezaměstnanosti na území MAS Sokolovsko je neoddiskutovatelně stěžejní oblastí, která region tíží. Jak vyplývá z analýzy (kap. 2.8.4 Nezaměstnaní), míra nezaměstnanosti v některých obcích MAS Sokolovsko dosahuje vysoko nad celorepublikový i krajský průměr. Na tento ukazatel jsou pak navázány další jevy ve společnosti, jako je nárůst obyvatel sociálně vyloučených, spolu s nárůstem počtu sociálně vyloučených lokalit, nedostatečná kupní síla obyvatelstva a tudíž neudržitelnost podnikatelských aktivit v regionu (zvláště pak v malých obcích), dále pak patologické jevy jako je zadluženost, ztráta bydlení, rozpad rodin, ale také potíže psychické a zdravotní. Proto se MAS Sokolovsko intenzivně zabývá touto potřebnou oblastí a plánuje také pro další období takové aktivity, které pomohou zmírnit míru nezaměstnanosti, resp. zvýšit schopnost zaměstnatelnosti místního obyvatelstva a přispět tak k rozvoji sokolovského regionu. Dále pak eviduje MAS Sokolovsko na svém území další osoby ohrožené sociálním vyloučením, jako jsou osoby, resp. rodiny s nízkým příjmem, osoby se zdravotním postižením, osoby ohrožené závislostí, osoby opouštějící ústavní zařízení, osoby bez domova, další osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách, apod.

Cestou ke zlepšení životních podmínek pro tyto skupiny obyvatel je propojení sféry zaměstnanosti a sféry sociálních služeb, což vyplývá také z šetření MAS Sokolovsko jak na území jednotlivých obcí, tak mezi místními aktéry v oblasti sociálních služeb a neziskového sektoru.

Na území MAS Sokolovsko jsou potřebné aktivity pro naplnění výše uvedené filozofie pomoci v této oblasti, jako např.:

- animace území - síťování všech aktérů v oblasti zaměstnanosti, tzn. školy, rodiče, žáci, potencionální zaměstnavatelé, NNO, Úřad práce, vzdělávací instituce, apod.;
- průzkum území za účelem mapování všech existujících NNO a ostatních pomáhajících organizací, jejich nabídka služeb a osvěta veřejnosti, resp. cílové skupiny o jejich existenci a nabídce služeb, pomoci;
- příprava na budoucí povolání a hledání zaměstnání - získávání základních obecných kompetencí pro získání zaměstnání - realita na trhu práce pro absolventy a dlouhodobě nezaměstnané, tréninkové pracoviště pro absolventy, kariérové poradenství s bilanční a pracovní diagnostikou;
- využití mentoringu seniorů pro mladé;

- podpora a rozšiřování stávajícího sociálního podnikání a zakládání nového s cílem obsáhnout více cílových skupin – např. ženy se základním vzděláním;
- terénní pracovníci zaměřeni na pracovní poradenství (motivace, právní informace, sociální poradenství);
- podpora vzniku nových pracovních míst v podobě asistentů pro zdravotně postižené a seniory (region trpí nerovnováhou mezi poptávkou a počtem asistentů);
- podpora ambulantních služeb a tím prakticky vzniku nových pracovních míst pro potřebné, úlevová péče, homecare jako forma nejlidštější, nejefektivnější a nejlevnější podpory potřebným;
- začleňování na trh práce i vážně postižených nebo lidí s kombinovaným postižením (sociální podnikání, terapeutické dílny, vhodná podporovaná pracovní místa).

MAS Sokolovsko je připravena formou jednotlivých záměrů podpořit místní žadatele a pomoci tak rozvíjet území v této oblasti.

3.9.2.5 Vlastní projekty a aktivity MAS Sokolovsko

Tato podkapitola konkretizuje plánované vlastní projekty a další aktivity MAS Sokolovsko v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a sociálního podnikání. V připravovaných projektech je plánována formativní i sumativní evaluace všech aktivit pro zajištění co největší možné efektivity pro všechny účastníky. Projekty mají za cíl kromě podpory konkrétních účastníků také zajistit a prohloubit spolupráci relevantních aktérů na území MAS Sokolovsko, nepřímo také podpořit modernizaci služeb a aktivit zaměřených na osoby ohrožené sociálním vyloučením či sociálně vyloučené, podpořit sociální podnikání a další formy aktivní politiky zaměstnanosti, podpořit rozvojové strategie na místní úrovni v oblasti prevence a řešení pro problémů zaměstnanosti a sociálního vyloučení.

Uvažované jsou následující tři možné vlastní projekty:

- A) Zahájení podnikání**
- B) Zlepšení kompetencí pracovníků pro zvýšení souladu kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce**
- C) Poradenství pro sociální podnikání**

Dále uvádíme podrobnější popis jednotlivých projektů.

A) Zahájení podnikání

Tento připravovaný projekt navazuje na projekt „Snadněji přes překážky k podnikání“, který MAS Sokolovsko realizovalo v letech 2013 – 2014 v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Nyní uvažovaný projekt by směřoval svým zaměřením do Prioritní osy 1, specifického cíle 1.1.1 (zvýšit zaměstnanost podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných) nebo 1.2.1 (snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce) OP Z.

Cílem projektu je zvýšení zaměstnatelnosti osob z vybraných cílových skupin uchazečů a zájemců o zaměstnání (např. osoby znevýhodněné na trhu práce, ženy ohrožené na trhu práce) prostřednictvím vzdělávacích a poradenských aktivit směřujících k sebezaměstnání, tedy k zahájení samostatně výdělečné činnosti. Na území MAS Sokolovsko (a v celém Karlovarském kraji) je dlouhodobě vysoká míra nezaměstnanosti, která je spojena také se strukturální nezaměstnaností. Připravovaný projekt alespoň částečně přispěje ke zvýšení zaměstnatelnosti osob na daném území. Aktivita připravovaného projektu jsou směřovány k oslovení cílové skupiny, výběru vhodných účastníků založeném na pracovní diagnostice, motivačních aktivitách, obecném kurzu ve smyslu získání základních znalostí, dovedností a kompetencí, speciálním kurzu pro zahájení podnikání a poradenství s vypracováním podnikatelského plánu a zahájením samostatně výdělečné činnosti. Během realizace projektu předpokládáme spolupráci s dalšími aktéry na trhu práce, např. Úřad práce, nestátní neziskové organizace. Dále v tomto připravovaném projektu zvažujeme v rámci spolupráce s dalšími aktéry na trhu práce možnost pomoci účastníků projektu také s umístěním na volná nebo nová pracovní místa, pokud během absolvování aktivit projektu bude zjištěno, že pro danou osobu je vhodnější nalézt zaměstnání jako zaměstnanec a využít k tomu kompetencí získaných v rámci projektu, namísto zahájení samostatně výdělečné činnosti.

B) Zlepšení kompetencí pracovníků pro zvýšení souladu kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce

Potřebnost projektu souvisí s identifikovanými problémy v rámci klíčové oblasti rozvoje území MAS Sokolovsko – vzdělávání a zaměstnanosti. Častým problémem je nesoulad poptávky a nabídky na trhu práce, kdy zaměstnavatelé poptávají pracovníky, inzerují volná místa, ale i přes vysokou míru nezaměstnanosti nenacházejí vhodné kandidáty. Projekt směřuje do Prioritní osy

1, specif. cíle 1.3.1 (zvýšit odbornou úroveň znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků a soulad kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce).

Připravovaný projekt cílí na obě strany na trhu práce, na stranu nabídky (uchazeči a zájemci o zaměstnání) i poptávky (zaměstnavatelé). S oběma stranami trhu práce je třeba pracovat, aby nedocházelo k dalšímu rozevírání nůžek mezi poptávkou a nabídkou, ale naopak docházelo ke sbližování představ obou stran. Na území MAS Sokolovsko je tento problém o to citlivější, že zde hraje roli útlum tradičních odvětví spojených především s těžbou a zpracováním hnědého uhlí. Opět je zde potřeba spolupráce mezi všemi klíčovými aktéry.

V rámci projektu budou osloveni relevantní aktéři a partneři na trhu práce, a to jak z oblasti neziskové, tak z oblasti zaměstnavatelů za účelem zajištění součinnosti při vyhledávání potencionálně vhodných zaměstnanců, vytváření nových pracovních míst a umístění aktuálně nezaměstnaných. Zároveň pro vedoucí pracovníky z oblasti lidských zdrojů z veřejného a neziskového sektoru je připraveno poradenství v oblasti kompetencí pro nábor a vedení zaměstnanců, jako např. pracovní diagnostika a výběr vhodného kandidáta, jak motivovat, jak prosadit efektivně změnu, jak řídit, jak delegovat, hodnocení zaměstnanců atd. Další forma poradenství se pak týká inovativních možností zaměstnávání a využití forem aktivní politiky zaměstnanosti jako je sociální podnikání, částečné úvazky, prostupné zaměstnávání apod.

C) Poradenství pro sociální podnikání

V souvislosti s realizací aktivit z prioritní osy 2, specifického cíle 2.1.2 (rozvoj sektoru sociální ekonomiky) je připravován kurz zaměřený na poradenství v oblasti sociálního podnikání. Poradenství pro úspěšné vedení sociálního podniku budou probíhat v rámci akreditovaného kurzu, budou proškolení vedoucí pracovníci sociálních podniků v kompetencích, které jim pomohou vést úspěšně podnik po manažerské stránce, pracovat s osobami z cílových skupin sociálního podniku, prezentovat prospěšnost podniku veřejnosti a zákazníkům, zvládat marketingové dovednosti apod. Realizace kurzu se předpokládá buď v rámci projektů OP ZAM nebo mimo i pro ostatní zájemce uvažující o sociálním podnikání.

3.9.3 Programový rámec Programu rozvoje venkova

Komunitně vedený místní rozvoj v rámci Programu rozvoje venkova České republiky v rámci operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci komunitně vedeného místního rozvoje a 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny.

V rámci operace 19.2.1 budou podpořeny aktivity následujících článků:

- **článek 14 Předávání znalostí a informační akce**
- **článek 17, odst. 1., písm. a) Investice do zemědělských podniků**
- **článek 17, odst. 1., písm. b) Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**
- **článek 17, odst. 1., písm. c) Lesnická infrastruktura**
- **článek 17, odst. 1., písm. c) Zemědělská infrastruktura**
- **článek 17, odst. 1., písm. c) Pozemkové úpravy**
- **článek 19., odst. 1., písm. b) Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností**
- **článek 24, odst. 1, písm. a) Zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích**
- **článek 25 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin**
- **článek 25 Neproduktivní investice v lesích**
- **článek 26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh**
- **článek 35, odst. 2., písm. c) Sdílení zařízení a zdrojů**
- **článek 35, odst. 2., písm. d) Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů**

Tučně zvýrazněné články budou podporovány v rámci Programového rámce PRV MAS Sokolovsko.

~~V rámci operace 19.3.1 budou podpořeny aktivity článku 44 Činnost spolupráce v rámci iniciativy LEADER.~~

Při přípravě SCLLD a Programového rámce Programu rozvoje venkova MAS Sokolovsko vycházela ze znalostí území a ze svých zkušeností. Na počátku v rámci operace 19.2.1 ze 13

článků bylo pro potřeby komunitně vedeného místního rozvoje vybráno celkem 7 článků, čímž pro Programový rámec PRV vzniklo celkem 7 fichí. Zároveň byl do SCLLD MAS Sokolovsko zařazen článek 44 – činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER. První výzvu PRV vyhlásila MAS v roce 2017, v té době zájem v území nebyl velký. Důvodem byla nedůvěra žadatelů, která byla vyvolána dlouhým čekáním na schválení SCLLD. Mnoho z nich nečekalo na schválení SCLLD a žadalo v rámci Programu rozvoje venkova tzv. napřímo. Toto se změnilo s další výzvou, která zaznamenala zájem napříč fichemi. Přesto 3 vyhlášené výzvy (2017, 2018 a 2019) ukázaly na fiche, o které zájem není vůbec, či je minimální. Nutno podotknout, že situace v území se od doby schválení SCLLD změnila a také bohužel nastavení Pravidel pro žadatele PRV u některých fichí/ článků je pro území nevýhodné. Proto nedošlo a nedochází k čerpání všech fichí vyhlášených v rámci PRV přes MAS Sokolovsko. Z tohoto důvodu je nutné pro 2. polovinu období upravit Programový rámec PRV, tak aby lépe reflektoval potřeby území.

V rámci výzev PRV MAS Sokolovsko došlo 3x k vyhlášení Fiche Vzdělávání pro rozvoj venkova, o kterou nebyl v území žádný zájem, proto ve výzvách od roku 2020 nebude tato Fiche již vyhlášována. V rámci Fiche 4 Podpora zemědělství by zájem v území byl zejména mezi obcemi, bohužel Pravidla pro žadatele jsou pro ně velmi limitující a nevhodně nastavená, tudíž ani obce v této Fichi nechtějí žádat a během 3 vyhlášených výzev byl podán jen 1 projekt. Proto ani tato Fiche nebude dále vyhlášována. Fiche 7 Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů naráží také na nevhodně nastavená Pravidla pro žadatele, která jsou ve velké míře limitující. Tato Fiche byla vyhlášena 2x, zájem o ní byl jen u jednoho žadatele a MAS Sokolovsko nemá informaci, že by nějaký jiný žadatel zvažoval v budoucnu její využití, proto ani tato Fiche nebude dále vyhlášována, zároveň došlo k naplnění cílového MI. Finanční alokace z Fichí 1, 4 a 7, která nebyla využita, bude přerozdělena do fichí, o které je v území zájem (Fiche 2 Podpora zemědělských podniků, Fiche 3 Podpora lesnictví). I nadále vyhlášené budou Fiche 5 Podpora jiného drobného podnikání a F6 Rozvoj rekreačních funkcí lesa – ty bez navýšení alokace.

S ohledem na skutečnost, že MAS bylo umožněno zařadit do svých SCLLD aktivity článku 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech, je třeba změnou SCLLD MAS Sokolovsko tento článek do ní implementovat a tím ještě lépe reagovat na potřeby území – nyní zejména obcí, ale nejen jich. Potřeby rozvoje obcí jsou zakotveny již ve schválené SCLLD MAS Sokolovsko, jen na základě zkušeností MAS Sokolovsko, evaluace a komunitních jednání byly upřesněny a doplněny. Na základě komunitního projednání při Focus group v rámci

evaluace SCLLD, byl zúžen rozsah podporovaných aktivit v rámci článku 20 na veřejná prostranství, mateřské a základní školy, vybrané kulturní památky, kulturní a spolková zařízení včetně knihoven. Do SCLLD MAS Sokolovsko bude doplněna nová fiche – Fiche 9 Základní infrastruktura venkova.

Ve schválené SCLLD MAS Sokolovsko byla zahrnuta také Fiche 8 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER. MAS Sokolovsko od této Fiche a následné realizace projektu spolupráce upouští z důvodu nevhodně nastavených Pravidel a také limitů pro tyto projekty. O nerealizaci Fiche 8 a převedení prostředků na fiche v rámci operace 19.2.1 rozhodla Valná hromada partnerů dne 18. 06. 2019.

Z důvodu implementace článku 20 a tím nové fiche do SCLLD MAS Sokolovsko a také nevyhlášením některých fichí, je třeba přerozdělit finanční alokaci s ohledem na zmapovanou poptávku v území. Na základě rozhodnutí Programového výboru ze dne 08.08.2019 dojde k přesunutí alokace z F1 do F2, rozdělení zbytkové alokace z F4 do F2, F3 a F9, ponížení F5 a přesunu prostředků do F9, ponížení F6 a přesunu prostředků do F9, nevyhlášení F 7 a F8 a přesunu prostředků do F9. Tyto přesuny budou lépe reagovat na potřeby území a přispějí tak k jeho efektivnějšímu rozvoji. Dne 1.10. 2019 schválil Programový výbor úpravy finančního plánu a rozdělení zbytkové alokace a úpravy monitorovacích indikátorů dle připomínek MZe při konzultaci ke změně SCLLD.

V rámci operace 19.2.1 budou nově podpořeny aktivity následujících článků:

- **Článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech a) Veřejná prostranství v obcích**
- **Článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech b) Mateřské a základní školy**
- **Článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech c) Hasičské zbrojnice**
- **Článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech d) Obchody pro obce**
- **Článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech e) Vybrané kulturní památky**
- **Článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech f) Kulturní a spolková zařízení včetně knihoven**

- Článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech g) Stezky
- Článek 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech h) Muzea a expozice

Tučně zvýrazněné články budou podporovány v rámci Programového rámce PRV MAS Sokolovsko.

3.9.3.1 Opatření pro naplňování konkrétních cílů

Aktivity realizované v PRV v rámci CLLD odpovídají částem priorit 3, 4 a 5 SCLLD MAS Sokolovsko.

- Priorita č. 3 – Zlepšení konkurenceschopnosti venkova
  - 3.2 - Podpora místního cestovního ruchu
    - 3.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa
      - 3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa – *odpovídá PRV čl. 25 (25.2 Neproduktivní investice v lesích)*
  - 3.3 – Podpora podnikání na venkově
    - 3.3.1 – Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství
      - 3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků – *odpovídá PRV čl. 17 (17.1 a Investice do zemědělských podniků)*
      - 3.3.1.2 Podpora lesnictví – *odpovídá PRV čl. 17 (17.1 c Lesnická infrastruktura)*
      - 3.3.1.3 Podpora zemědělství – *odpovídá PRV čl. 17 (17.1 c Zemědělská infrastruktura)*
      - 3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů – *odpovídá PRV čl. 35 (35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů)*
      - 3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova – *odpovídá PRV čl. 14 (14 Předávání znalostí a informační akce)*
    - 3.3.2 – Podpora jiného drobného podnikání

- 3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání – *odpovídá PRV čl. 19 (19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností)*
- Priorita č. 4 – Zvyšování kvality života
  - 4.1 - Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí
    - 4.1.1 - Infrastruktura v obcích
      - 4.1.1.4 Základní infrastruktura venkova – *odpovídá PRV čl.20 (20 Základní služby a obnova vesnice ve venkovských oblastech a), b), e) f))*
- Priorita č. 5 – Partnerství
  - SC 5.1 – Rozvoj partnerství
    - Opatření 5.1.1 – Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce – *PRV čl. 44 (Činnosti spolupráce v rámci iniciativy Leader)*

V rámci zpracovávání SCLLD byly vazby PRV na území MAS Sokolovsko identifikovány ve SWOT analýze pro jednotlivé články PRV následovně:

Předávání znalostí a informační akce

- W3 – nízká úroveň komunikace mezi školstvím a podnikatelskou sférou – nesoulad mezi kvalitou a typem vzdělání a potřebami na trhu práce
- W10 – nedostatečná kvalifikační struktura
- O21 – průběžné vzdělávání zemědělců, podnikatelů

Ze závěrů klíčové oblasti Vzdělávání a zaměstnanost vyplývá, že je potřeba především zaměřit pozornost na opatření pro stabilizaci pracovních míst a **růst další zaměstnanosti**. S tím úzce souvisí zejména odpovídající **vzdělávání dle relevance trhu práce, podpora podnikatelských aktivit** (např. formou využití neudržovaných průmyslových areálů, rekvalifikačních kurzů, sociálního podnikání apod.), nejlépe průběžné víceoborové vzdělávání.

Investice do zemědělských podniků

- T4 – nevyjasněné majetkoprávní vztahy (půda, hospodářské budovy ad.)
- O11 – využití neudržovaných areálů
- T6 – pokračující nezájem mladé generace o práci v zemědělství

Z výstupů Analytické části SCLLD pro oblast zemědělství vyplývá akutní potřeba investic do stavu jak hospodářských budov a stájí, ale také do technického vybavení např. traktory, sekací technickou apod. Tyto investice výrazně ovlivní výnosnost a tím i konkurenceschopnost zemědělství.

Lesnická infrastruktura

- O9 – udržitelnost projektů ve smyslu pokračující údržby krajiny
- O20 – obnova melioračních struh
- S6 – velká zalesněná plocha
- ~~W4 – nedobrá dopravní obslužnost~~
- T8 – nehospodárná těžba dřeva ve státních lesích
- T13 – poškození lesních cest technikou a vodou, nefungující odvodňovací systém, který dříve fungoval
- T17 – přírodní ohrožení – kůrovec, sucho, kalamity

Území MAS Sokolovsko patří k územím s největším pokrytím lesy v rámci České republiky. Tyto lesy jsou z velké části hospodářsky využívané (těžba dřeva). Pro zkvalitnění přístupu do lesů je bezpodmínečně nutná dostatečná kvalitní lesnická infrastruktura. Cílem je především ~~rozšířit hustotu lesních cest vč. jejich vybavením souvisejícími objekty a technikou.~~ obnovit kvalitu lesních cest pomocí rekonstrukcí.

Zemědělská infrastruktura

- W3 – nedostatečná péče o půdní fond
- W4 – nedobrá dopravní obslužnost v marginalizovaných oblastech
- O20 – využití polních cest pro turistiku

Území MAS Sokolovsko je pokryté řadou odlehlejších venkovských oblastí, které jsou jen obtížně přístupné po hlavních komunikacích. Především vzdálené zemědělské usedlosti (na území CHKO Slavkovský les a v Krušných horách) mají velká množství hektarů obhospodařované půdy závislých na zlepšení dopravní dostupnosti, byť jen formou polních cest či místních komunikací.

Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností

- O4 – agroturistika a využití ekologického zemědělství pro cestovní ruch
- O22 – propagace řemeslné výroby
- T2 – pokračující úpadek rukodělných živností
- ~~T2 – nedostatek pracovních příležitostí na venkově~~
- T16 – nezájem o práci v zemědělství
- T20 – nedostatek kvalifikovaných pracovníků

Sokolovsko je definované jako hospodářsky slabý region. Dle Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020 patří z hlediska typologie krajů ČR podle regionální konkurenceschopnosti mezi komplexně nekonkurenceschopné regiony. Pro území je bohužel také typická vysoká nezaměstnanost. Do boje s ní výrazně přispívá především rozvoj živností a drobného podnikání. Je jednou z cest jak snížit závislost na velkých zaměstnavatelích, v našem příp. především na Sokolovské uhelné, právní nástupce, a.s., která s postupným dotěžováním území přistupuje k propouštění zaměstnanců. Taktéž s ohledem na geografickou charakteristiku území (CHKO, Krušné hory), je pro území důležitý rozvoj venkovského cestovního ruchu, tj. např. formou agroturistiky.

Neproduktivní investice v lesích

- W13 – nedostatečné značení přírodních památek
- S2 – zachovalé prostředí (CHKO Slavkovský les, Kraslicko, Krušné hory, Ohře, maloplošná chráněná území apod.) a velký podíl lesů a houbařských lokalit v území
- O19 – rozsáhlé chráněné krajinné oblasti a maloplošná chráněná území, přírodní parky pro krajinnou turistiku
- O12 – budování naučných stezek vč. technického zázemí
- O13 – využití fenoménu zaniklých obcí

Území MAS Sokolovsko je hojně využíváno k venkovské turisty (vč. houbaření). K zajištění bezpečnosti návštěvníků, ale i s cílem ochrany životního prostředí, je potřeba zajistit investice do zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa.

Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

- O15 – tvorba regionálních produktů a značek

- O10 – eliminace konzumní spotřeby, potažmo odpadů
- O17 – ekologické zemědělství
- O18 – rostoucí zájem o zdravý životní styl
- T14 – špatně nastavené dotační podmínky
- T15 – neochota zapojení subjektů do řetězců spolupráce

Na území MAS se pokouší působit několik menších regionálních značek, avšak v rámci celého území neexistuje jednotný přístup k této problematice.

Řada místních podnikatelů především v oblasti potravinářství produkuje množství ekologických produktů, avšak nemá znalosti či možnosti (např. distribuční síť), kterými by tyto produkty přiblížil spotřebitelům. Možnost podpořit spolupráci subjektů, které by vytvořily fungující krátké dodavatelské řetězce, by výrazně podpořilo místní trh.

Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER

- O14 – prohloubení příhraniční spolupráce

MAS Sokolovsko má z minulého programového období EU bohaté zkušenosti s projekty spolupráce. Ze 3 realizovaných projektů byly 2 zaměřeny na příhraniční spolupráci. S ohledem na poměrně malou alokaci MAS na tuto aktivitu lze předpokládat realizace max. 2 projektů z této oblasti. Preferovány budou aktivity podporující vzdělání, informační a turistická centra, místní produkci a podnikatelské subjekty. Konkrétním projektům spolupráce je věnována samostatná subkapitola v rámci Implementační části SCLLD.

Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech

- S8 – volnočasové aktivity – poměrně silně rozvinutá zájmová spolková činnost (dobrovolní hasiči, sokol, rybáři, myslivci, apod.)
- S5 – množství historických památek – roztroušené hrady, zámky, církevní památky, rozhledny, smírčí kříže
- S4 – množství významných církevních památek vč. hřbitovů
- S7 - zlepšující se vzhled obcí
- W16 – zničené historické památky (ztráty z minulosti)
- W19 – v některých místech problematická péče o stávající zeleň
- O4 – školy jako komunitní centra (zachování některých malých škol)
- O9 – obnovení tradice mariánského kultu

- O6 – podpora zázemí pro spolkovou činnost ze strany obcí i jiných subjektů
- O12 – obnova drobných památek
- T11 – nedostatek financí pro obnovu a propagaci památek
- T16 – pokračující nekonceptnost obnovy a neúdržba již obnovených památek
- T17 – nevyřešené majetkoprávní vztahy k památkám

Na území MAS Sokolovsko se nachází větší počet menších obcí, jejichž drobná infrastruktura je vlivem stárí, nedostatku financí a nedostatečné údržby často ve špatném stavu. Najdeme zde chátrající veřejná prostranství, chátrající památky, školská zařízení s pouze minimálními opravami a údržbou a nedostatečné a zastaralé zázemí pro spolkovou a kulturní činnost. Je proto velmi žádoucí zajistit investice právě do drobné infrastruktury obcí a tím pomoci ke zlepšení vzhledu obcí, podmínek pro spolkové a kulturní činnosti a také zlepšit a zpříjemnit celkový život obyvatel v těchto obcích.

3.9.3.2 Definice fichí v programovém rámci PRV

Fiche 1 Předávání znalostí a informační akce-Vzdělávání pro rozvoj venkova

Vymezení Fiche:

Podpora zahrnuje činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností a informační akce.

Podpora je určena pro osoby pracující v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, uživatele půdy a jiné hospodářské subjekty, jež jsou malými nebo středními podniky působícími ve venkovských oblastech.

Podpora přispívá k naplňování Priority 1 Podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 1A Podpora inovací, spolupráce a rozvoje znalostní základny ve venkovských oblastech a prioritní oblasti 1C Podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví.

Oblasti podpory:

Činnosti v oblasti odborného vzdělávání a získávání dovedností mohou zahrnovat vzdělávací kurzy a workshopy.

Podpora se nevztahuje na vzdělávací kurzy a kurzy odborné přípravy, které tvoří součást běžných vzdělávacích programů nebo systémů středního a vyššího vzdělávání. Subjekty zajišťující předávání znalostí a informační služby musí mít k plnění tohoto úkolu příslušné kapacity v podobě kvalifikovaných zaměstnanců a pravidelné odborné přípravy. Způsobilými výdaji mohou být náklady na organizaci a zajištění vzdělávacích akcí (do 15 účastníků) nebo informačních akcí (15 a více účastníků), včetně exkurzí pořádaných v souvislosti s projektem.

Témata vzdělávacích a informačních akcí musí být zaměřena na aktivity podporované v rámci PRV, zejména na ty, které MAS hodlá podporovat v Programovém rámci PRV.

Definice příjemce dotace

Subjekt zajišťující odborné vzdělávání či jiné předávání znalostí a informační akce.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 111: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 1 Předávání znalostí a informační akce

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
T3 92030	Celkový počet vyškolených účastníků podle čl. 14 nařízení EU č. 1305/2013	FTE	0	0	0

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 112: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 1 Předávání znalostí a informační akce

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
92301	Počet účastníků vzdělávání (týká se pouze vzdělávacích akcí, nikoli informačních)	osoby	0	0	0

Zdroj: vlastní data

Fiche 2 ~~Investice do zemědělských podniků~~ Podpora zemědělských podniků

Vymezení Fiche

Podpora je zaměřena na zvýšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku.

Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Programu rozvoje venkova: Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti Programu rozvoje venkova: 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

Oblasti podpory

Podpora zahrnuje hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě, je určena na investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci. Podporovány budou též investice na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu a investice do pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku.

V rámci této Fiche nelze podpořit investice pro živočišnou výrobu týkající se včel a rybolovu. Investice pro rostlinnou výrobu se nesmí týkat obnovy nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů. Podpora nemůže být poskytnuta na pořízení kotlů na biomasu.

Definice příjemce dotace

Zemědělský podnikatel.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 113: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 2 Investice do zemědělských podniků

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	0	0	3

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 114: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 2 Investice do zemědělských podniků

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
----	-----------	---------------------------	---------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

93701	Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců	podniky	0	2	10
-------	---	---------	---	---	----

Zdroj: vlastní data

Fiche 3 ~~Lesnická infrastruktura~~ Podpora lesnictví

Vymezení Fiche

Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se lesnictví, včetně přístupu k lesní půdě.

Podpora přispívá k naplňování Priority 2 Programu rozvoje venkova: Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti Programu rozvoje venkova: 2C Zlepšení ekonomické výkonnosti lesního hospodářství.

Oblasti podpory

Podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby lesních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení.

Definice příjemce dotace

Fyzické nebo právnické osoby hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení nebo spolků s právní osobností, vysokých škol, obcí nebo jejich svazků.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 115: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 3 Lesnická infrastruktura

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
94302	Celková délka lesních cest	počet km	0	0	3

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 116: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 3 Lesnická infrastruktura

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	0	0	2

Zdroj: vlastní data

Fiche 4 Zemědělská infrastruktura Podpora zemědělství**Vymezení Fiche**

Podpora je zaměřena na investice, které se týkají infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství, včetně přístupu k zemědělské půdě.

Podpora přispívá k naplňování Priority 2 PRV: Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů, zejména prioritní oblasti PRV: 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

Oblasti podpory

Podpora zahrnuje hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním zemědělské infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty polních cest. Kromě rekonstrukce a výstavby polních cest bude podporována i obnova či nová výstavba souvisejících objektů a technického vybavení. Polní cesty musí být realizovány na území, kde byly dokončeny pozemkové úpravy, a mimo intravilán obce.

Definice příjemce dotace

Obec nebo zemědělský podnikatel.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 117: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 4 Zemědělská infrastruktura

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
----	-----------	---------------------------	---------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

94301	Celková délka cest zajišťujících zpřístupnění pozemků, zvýšení prostupnosti krajiny a její diverzifikace	počet km	0	0	0,6
-------	--	----------	---	---	-----

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 118: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 4 Zemědělská infrastruktura

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	0	0	1

Zdroj: vlastní data

Fiche 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností Podpora jiného drobného podnikání

Vymezení Fiche

Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice na založení a rozvoj nezemědělských činností.

Podpora přispívá k naplňování Priority 6 PRV: Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti PRV: 6A Usnadnění diverzifikace, vytváření malých podniků a pracovních míst.

Oblasti podpory

Podporovány budou investice do vybraných nezemědělských činností dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE): C (Zpracovatelský průmysl s výjimkou činností v odvětví oceli, v uhelném průmyslu, v odvětví stavby lodí, v odvětví výroby syntetických vláken dle čl. 13 písm. a) NK (EU) č. 651/2014, a dále s výjimkou tříd 12.00 Výroba tabákových výrobků a 25.40 Výroba zbraní a střeliva), F (Stavebnictví s výjimkou skupiny 41.1 Developerská činnost), G (Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel s výjimkou oddílu 46 a skupiny 47.3 Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách), I (Ubytování, stravování a pohostinství), J (Informační a komunikační činnosti s výjimkou oddílů 60 a 61), M (Profesní, vědecké a technické činnosti s výjimkou oddílu 70), N 79 (Činnosti cestovních kanceláří a agentur a ostatní rezervační služby), N 81 (Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny s výjimkou skupiny 81.1), N 82.1 (Administrativní a kancelářské činnosti), N 82.3 (Pořádání konferencí a hospodářských výstav), N 82.92 (Balicí činnosti), P 85.59 (Ostatní vzdělávání j. n.), R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti), S 95 (Opravy

počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost) a S 96 (Poskytování ostatních osobních služeb).

V případě uvádění produktů na trh jsou na trh uváděny produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU, případně v kombinaci s produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU (převažovat musí produkty neuvedené v příloze I Smlouvy o fungování EU). V případě zpracování produktů jsou výstupem procesu produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU.

Činnosti R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti) a I 56 (Stravování a pohostinství) mohou být realizovány pouze ve vazbě na venkovskou turistiku a ubytovací kapacitu.

Definice příjemce dotace

Podnikatelské subjekty (FO a PO) - mikropodniky a malé podniky ve venkovských oblastech, jakož i zemědělci.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 119: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS (rok 2014)	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	0	8	13

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 120: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 5 Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	0	5	25

Zdroj: vlastní data

Fiche 6 ~~Neproduktivní investice v lesích~~ Rozvoj rekreačních funkcí lesa

Vymezení Fiche

Podpora v rámci tohoto článku zahrnuje investice ke zvyšování environmentálních a společenských funkcí lesa podporou činností využívajících společenského potenciálu lesů.

Podpora přispívá k naplňování Priority 4 PRV: Podpora obnovy, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví, zejména prioritní oblasti 4C Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast PRV: 4A Obnova, zachování a posílení biologické rozmanitosti, včetně oblastí sítě Natura 2000, oblastí s přírodními či jinými zvláštními omezeními a zemědělství vysoké přírodní hodnoty, i stavu evropské krajiny.

Oblasti podpory

Způsobilé pro podporu jsou projekty zaměřené na posílení rekreační funkce lesa, např. značení, výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty (do šíře 2 m), značení významných přírodních prvků, výstavba herních a naučných prvků, fitness prvků. Podporovány budou též aktivity vedoucí k usměrňování návštěvnosti území, např. zřizování odpočinkových stanovišť, přístřešků, informačních tabulí, závory. Realizovat lze také opatření k údržbě lesního prostředí, např. zařízení k odkládání odpadků a opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa, např. mostky, lávky, zábradlí, stupně.

Projekty musí být realizovány na PUPFL s výjimkou zvláště chráněných území a oblastí Natura 2000. Žadatel na PUPFL, na které žádá o podporu, hospodaří podle platného lesního hospodářského plánu, nebo podle převzaté platné lesní hospodářské osnovy.

Definice příjemce dotace

Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 121: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 6 Neproduktivní investice v lesích

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
94302	Celková délka lesních cest	počet km	0	0	0

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 122: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 6 Nепroduktivní investice v lesích

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
92702	Počet podpořených akcí/operací	akce/operace	0	0	2
93001	Celková plocha	hektar	0	0	102

Zdroj: vlastní data

Fiche 7 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů

Vymezení Fiche

Podpora je zaměřena na spolupráci minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů.

Podpora přispívá k naplňování Priority PRV: 3 Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství, zejména prioritní oblasti PRV: 3A Zlepšení konkurenceschopnosti prvovýrobců jejich lepším začleněním do zemědělsko-potravinářského řetězce prostřednictvím programů jakosti, přidáváním hodnoty zemědělským produktům a podporou místních trhů a krátkodobých řetězců, seskupení a organizací producentů a mezioborových organizací, podpora má vedlejší efekt na prioritní oblast 2A Zlepšení hospodářské výkonnosti všech zemědělských podniků a usnadnění jejich restrukturalizace a modernizace, zejména za účelem zvýšení míry účasti na trhu a orientace na trh, jakož i diverzifikace zemědělských činností.

Oblasti podpory

Účelem podpory je začlenění prvovýrobců do dodavatelských řetězců a posílení jejich konkurenceschopnosti. Podpora je určena pro společné investice na vznik, rozvoj a společnou propagaci KDR nebo místního trhu. Způsobilé jsou aktivity např. společné pořízení strojů, technologie a vybavení, stavební náklady na novou výstavbu nebo modernizaci nemovitého majetku, pořízení počítačového softwaru, propagační činnost, tvorba studií a podnikatelského plánu.

Podpora se týká pouze dodavatelských řetězců, které zahrnují nejvýš jednoho zprostředkovatele mezi zemědělcem a spotřebitelem. Podpora se týká trhů splňujících definici místního trhu.

Definice příjemce dotace

Uskupení minimálně dvou subjektů, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství. Může se jednat o následující subjekty: zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nevládní neziskové organizace zastupující zemědělce nebo zpracovatele potravin, obce nebo svazky obcí.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 123: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 7 Horizontální a vertikální spolupráce

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS (rok 2014)	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	0	0	0

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 124: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 7 Horizontální a vertikální spolupráce

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
93102	Počet podpořených kooperačních činností (jiných než EIP)	činnosti spolupráce	0	0	1
93701	Počet podpořených zemědělských podniků/příjemců	podnik	0	0	1

Zdroj: vlastní data

Fiche 8 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER

Vymezení Fiche

Projekty musí vykazovat hodnotu přidanou spoluprací, tzn., že výstupy projektu by bez této spolupráce v takové podobě nevznikly. MAS může spolupracovat i s jinými partnerstvími, avšak způsobilé pro podporu budou pouze výdaje realizované MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV.

Oblasti podpory

Oblast podpory bude vymezovat popis témat projektů spolupráce, které musí být v souladu se SCLLD MAS. V rámci projektu lze realizovat měkké akce (propagační, informační, vzdělávací a volnočasové) zaměřené na témata, která jsou řešena v SCLLD daných MAS.

Jako hmotné a nehmotné investice včetně stavebních úprav je možné realizovat pouze následující výdaje:

- investice týkající se zajištění odbytu místní produkce včetně zavedení značení místních výrobků a služeb,
- investice související se vzdělávacími aktivitami,
- investice do informačních a turistických center.

Výdaje do investic jsou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty.

Za měkké akce lze považovat především pořádání konferencí, festivalů, workshopů, exkurzí, výstav, přenosů příkladů správné praxe, včetně produktů s tím spojených (publikace, brožury, letáky apod.). Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS.

Způsobilá pro podporu je i předběžná technická podpora projektů spolupráce, kdy MAS musí prokázat, že plánovala provedení konkrétního projektu. Na předběžnou technickou podporu projektů spolupráce může MAS využít maximálně 10 % z alokace přidělené MAS na realizaci projektů spolupráce.

Definice příjemce dotace

Příjemcem dotace může být pouze MAS, jejíž SCLLD byla schválena z PRV.

Kromě jiných místních akčních skupin (tzn. MAS, jejíž SCLLD nebyla schválena z PRV či zahraniční MAS) může MAS spolupracovat se:

- a. skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU či mimo ni;
- b. skupinou místních veřejných a soukromých partnerů na jiném než venkovském území, která provádí strategii místního rozvoje v rámci EU.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč (nevztahuje se na předběžnou technickou podporu)

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč, resp. dle stanovené alokace MAS.

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 125: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 8 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS (rok 2014)	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
93510	Podíl venkovské populace pokryté strategiemi místního rozvoje	FTE	0	1	1

Zdroj: vlastní data

Pozn.: Indikátor není k dispozici k volbě v ISKP

Tab. č. 126: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 8 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
92501	Celkové veřejné výdaje	Euro	0	0	0

Zdroj: vlastní data

MAS Sokolovsko v rámci tvorby SCLLD absolvovala řadu jednání s potenciálními partnery a předběžně vytipovala následující oblasti spolupráce vhodné pro fichi 8:

- vzdělávací projekt (zaměřeno na vzdělávání venkovského obyvatelstva, zjišťování potřeb vzdělávání na venkově a následná realizace těchto aktivit, vzdělávání zaměstnanců obecních úřadů zaměřené na dotační možnosti, řízení dotovaných projektů apod.)
- řeka Ohře (čištění řeky, např. formou workcampů s mládeží), řešení problematiky kempů podél řeky, propagační materiály s tematikou řeky Ohře a zajímavostí v okolí
- propagace území (pořízení a distribuce tematických propagačních materiálů z území zapojených MAS)
- invazivní rostliny (údržba krajiny v souvislosti s likvidací invazních rostlin)
- zaniklé obce (tematická setkávání, propagace, značení místních naučných stezek, naučné tabule)
- agroturistika (propagační materiály s tématem agroturistiky na území zapojených MAS)
- geoparky (život v geoparku, výsadba apod.)

Fiche 9 Základní infrastruktura venkova

Vymezení Fiche

Fiche je zaměřena na podporu základních služeb a obnovy vesnic ve venkovských oblastech.

Podpora přispívá k naplňování Priority 6 Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, zejména prioritní oblasti 6B Posílení místního rozvoje ve venkovských oblastech.

Oblasti podpory

Investice do vybudování, zlepšování nebo rozšiřování drobné infrastruktury (projekty do 5 mil. Kč lze považovat za drobnou infrastrukturu) Podpora v rámci této Fiche může zahrnovat následující oblasti:

- Veřejná prostranství v obcích
- Mateřské a základní školy
- Vybrané kulturní památky
- Kulturní a spolková zařízení včetně knihoven

Definice příjemce dotace

Zejména obce, svazky obcí, případně jejich příspěvkové organizace, nestátní neziskové organizace, církve apod. dle specifikace jednotlivých oblastí.

Minimální hranice celkových způsobilých výdajů: 50 tis. Kč

Maximální hranice celkových způsobilých výdajů: 5 mil. Kč, resp. dle stanovené alokace MAS

Monitorovací indikátory:

Tab. č. 127: Monitorovací indikátory výsledku pro fichi 9 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS (rok 2014)	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	0	0	0

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 128: Monitorovací indikátory výstupu pro fichi 9 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských

ID	Indikátor	Měrná jednotka indikátoru	Výchozí hodnota MAS	Cílová hodnota (2018) MAS Sokolovsko	Cílová hodnota (2023) MAS Sokolovsko
92702	Počet podpořených operací (akcí)	Akce/operace	0	0	10

Zdroj: vlastní data

3.9.3.3 Principy pro určení preferenčních kritérií

- tvorba nových pracovních míst
- uplatňování inovačních přístupů (např. místní zdroje, nové technologie apod.)
- partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru
- dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS
- kvalita zpracování projektu (vč. místní potřeby) a rozpočtu, přiměřenost rozpočtu
- velikost rozpočtu (velikost požadované dotace) - 2 mil. Kč
- dosud nepodpořený žadatel v rámci CLLD
- součástí realizační fáze projektu (i jako neuznatelný náklad) je propagace MAS a metody CLLD
- projekt byl připraven za použití komunitních metod plánování (mimo PRV)
- návaznost projektu na již realizované projekty či záměry jiných subjektů

3.9.4 Programový rámec Operačního programu Životního prostředí

Tab. č. 129: Realizace ÚSES

Název opatření Strategie CLLD	Péče o životní prostředí – ÚSES
Tematické zaměření opatření	Realizace ÚSES
Název aktivity OPŽP	4.3.2 – Vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur
Vymezení opatření	Opatření je zaměřené na posílení přirozených funkcí krajiny prostřednictvím vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur založením biocenter a biokoridorů ÚSES nebo jejich částí, zlepšením funkčního stavu biocenter a biokoridorů ÚSES a realizací interakčních prvků podporujících ÚSES s pozitivním přínosem pro biodiverzitu i ekologickou stabilitu území a přirozené funkce ekosystémů.
Vazba na specifické cíle OP	4.3 – Posílit přirozené funkce krajiny
Vazba na SWOT a APP	SWOT analýza Životní prostředí a udržitelnost odrážka XX APP – Životní prostředí
Vazba na cíle Strategie CLLD	3.1.1 Péče o životní prostředí
Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Založení biocenter a biokoridorů ÚSES nebo jejich částí, míra dotace 100% <ul style="list-style-type: none"> - Plošné výsadby stanoviště vhodných stromů a keřů na orné půdě - Zakládání travních společenstev s roztroušenou výsadbou dřevin na orné půdě - Zakládání extenzivních sadů starých a krajových odrůd ovocných dřevin, včetně zatravnění, na orné půdě - Na vhodných pozemcích dle návrhu ÚSES v platném územním plánu ➤ Zlepšení funkčního stavu biocenter a biokoridorů ÚSES, realizace interakčních prvků podporujících ÚSES, míra dotace 80% <ul style="list-style-type: none"> - Doplnění existujících prvků roztroušenou výsadbou dřevin - Rozšíření existujících prvků o remízy - Rozšíření existujících prvků o liniové výsadby - Obnova extenzivních ovocných sadů starých a krajových odrůd ovocných dřevin - Založení interakčních prvků formou výsadby stanoviště vhodných stromů a keřů - Další: ošetření stávajících porostů ➤ Projekty budou vycházet z územního plánu a realizace bude probíhat pouze na nelesních pozemcích.
Příjemci dotace	<ul style="list-style-type: none"> - Kraje - Obce - Dobrovolné svazky obcí - Organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR) - Státní podniky - Státní organizace

	<ul style="list-style-type: none"> - Veřejné výzkumné instituce a výzkumné organizace podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou veřejnoprávními subjekty - Veřejnoprávní instituce - Příspěvkové organizace - Vysoké školy, školy a školská zařízení - Nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústav, spolky) - Círky a náboženské společnosti a jejich svazy - Podnikatelské subjekty - Obchodní společnosti a družstva - Fyzické osoby podnikající - Fyzické osoby nepodnikající 		
Výše celkových způs. výdajů	Minimální výše celkových způsobilých výdajů na projekt 100.000 Kč Maximální výše celkových způsobilých výdajů na projekt 3.000.000 Kč		
Předpokládaná alokace	1.800.000 Kč ve Výzvách MAS vyhlášených v období 8/2018 – 2/2019		
Principy preferenčních kritérií	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Přínos pro posílení přirozených funkcí krajiny a biologickou rozmanitost ➤ Lokalizace – např. ve vztahu k typu ÚSES – lokální, regionální, nadregionální (dle závazné ÚPD a plánu ÚSES) ➤ Přiměřenost nákladů vzhledem k efektům akce ➤ Vlastní: kvalita zpracování žádosti o podporu 		
Monitorovací indikátory	Číslo a název <i>definice</i>	Výchozí stav	Cílová hodnota
	46500 – Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování <i>Celková plocha území v hektarech, na které byla uskutečněna opatření na podporu biodiverzity</i>	0	1 ha
	45415 – Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny <i>Počet lokalit, na kterých došlo realizací opatření k posílení přirozených funkcí krajiny, tedy k obnově přirozeného či přírodně blízkého stavu způsobem, který účinně posiluje ekologickou stabilitu a biodiverzitu, zlepšuje vodní režim a přispívá k posílení adaptačního potenciálu krajiny vůči změně klimatu</i>	0	1 lokalita

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 130: Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně

Název opatření Strategie CLLD	Sídelní zeleně
Tematické zaměření opatření	Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně
Název aktivity OPŽP	4.4.1 – Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně
Vymezení opatření	Opatření je zaměřeno na zvýšení biodiverzity, posílení funkčnosti ekosystému a zlepšení kvality prostředí v sídlech revitalizací

	<p>funkčních ploch a prvků sídelní zeleně, včetně doprovodných vodních prvků a doplněním opatření pro podporu biodiverzity území.</p> <p>Opatření bude realizováno prostřednictvím zakládání nebo obnovy ploch a prvků veřejné zeleně (parků, zahrad, sadů, uličních stromořadí, alejí, lesoparků, remízů, průlehů) a zlepšením jejich funkčního stavu liniovými, skupinovými i soliterními výsadbami stromů doprovázenými založením nebo obnovou zatravněných ploch nebo ošetřením stromů či výsadbami keřů a realizace funkčních propojení přírodních ploch a prvků, součástí realizace zeleně může být i obnova a zakládání doprovodných vodních prvků a ploch přírodně blízkého charakteru (vytvoření vodních a mokřadních biotopů – tůň/jezírek, mokřadů, průlehů a jiných terénních sníženin, částí vodních toků, drobných retenčních nádrží na srážkovou vodu apod. prostorově začleněných a funkčně provázaných s realizovanými plochami zeleně, které zároveň zvyšují retenční potenciál sídelního prostředí a zpomalují odtok srážkové vody) a opatření na podporu biodiverzity.</p>
Vazba na specifické cíle OP	4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech
Vazba na SWOT a APP	SWOT analýza Konkurenceschopný venkov odrážka XX APP – Život v obcích
Vazba na cíle Strategie CLLD	4.1.1 Infrastruktura v obcích
Podporované aktivity	<p>➤ Zakládání a obnova ploch a prvků veřejné zeleně, včetně funkčních propojení s přírodními plochami prostřednictvím výsadeb či ošetřením stromů a keřů, míra dotace 60%</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakládání a obnova městských parků a parkových náměstí - Zakládání a obnova lesoparků a hájů - Zakládání a obnova doprovodné zeleně u vodních toků - Vytváření průlehů se zatravněním - Zakládání a obnova alejí - Zakládání a obnova zeleně podél komunikací - Zakládání a obnova uličních stromořadí - Zakládání a obnova sídlištní zeleně veřejných prostranství (mimo vnitrobloky) - Zakládání a obnova zahrad v areálech veřejného občanského vybavení (školy, nemocnice...) - Zakládání a obnova zahrad v areálech významných veřejných budov - Obnova historických parků (mimo národní kulturní památky) - Zakládání a obnova zeleně hřbitovů - Zakládání a obnova zeleně dětských hřišť - Další: Zakládání a obnova sídlištní zeleně veřejných prostranství (ve vnitroblocích) <p>- Jako součást realizace zeleně obnova a zakládání doprovodných vodních prvků a ploch přírodně blízkého charakteru, vytváření vodních a mokřadních biotopů, prostorově začleněných a funkčně provázaných s realizovanými plochami zeleně, které zároveň zvyšují retenční potenciál sídelního prostředí a zpomalují odtok srážkové vody:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tůň/jezírká ○ Mokřady ○ Vodní toky a jejich částí

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Drobné retenční nádrže na srážkovou vodu přístupné pro život a vývoj na vodu vázaných organismů (bez použití umělých těsnících materiálů) - Jako součást realizace zeleně opatření na podporu biodiverzity: <ul style="list-style-type: none"> ○ Bezpečné ponechání stojících torz dřevin ○ Bezpečné ponechání doupných stromů ○ Zpracování a ponechání ležících kmenů ○ Zpracování a ponechání větví v hromadách ○ Vytváření přirozených úkrytů či líhnišť pro organismy - Jako součást realizace zeleně doplnění bylinného patra: <ul style="list-style-type: none"> ○ Zakládání a obnova zatravněných ploch ○ Zakládání trvalkových záhonů neinvazních bylin a cibulovin - Jako součást realizace zeleně pořízení a instalace nového, či rekonstrukce stávajícího mobiliáře <ul style="list-style-type: none"> ○ Informační cedule/panely za účelem zajištění pozitivního přístupu veřejnosti k realizovanému opatření ○ Interaktivní prvky za účelem zajištění pozitivního přístupu veřejnosti k realizovanému opatření ○ Hmyzí hotely ○ Lavičky pro veřejnost ○ Odpadkové koše ○ Stojany na kola ○ Veřejná pítka ○ Zahrazovací sloupky k zeleni ○ Žardiniéry pro výsadbu dřevin či trvalek na nepropustných plochách ○ Stromové mříže ○ Psí záchody - Jako součást realizace zeleně přeměna ploch, které funkčně propojují prvky veřejné zeleně: <ul style="list-style-type: none"> ○ Přeměna nepropustných ploch na propustní a polopropustné ○ Rekonstrukce cest a pěšin s propustným a polopropustným povrchem ○ Budování nových cest a pěšin s propustným a polopropustným povrchem
Příjemci dotace	<ul style="list-style-type: none"> - Kraje - Obce - Dobrovolné svazky obcí - Organizační složky státu (s výjimkou pozemkových úřadů a AOPK ČR) - Státní podniky - Státní organizace - Veřejné výzkumné instituce a výzkumné organizace podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, pokud jsou veřejnoprávními subjekty

	<ul style="list-style-type: none"> - Veřejnoprávní instituce - Příspěvkové organizace - Vysoké školy, školy a školská zařízení - Nestátní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, ústav, spolky) - Círky a náboženské společnosti a jejich svazy - Podnikatelské subjekty - Obchodní společnosti a družstva - Fyzické osoby podnikající - Fyzické osoby nepodnikající 		
Výše celkových způs. výdajů	Minimální výše celkových způsobilých výdajů na projekt 100.000 Kč Maximální výše celkových způsobilých výdajů na projekt 3.000.000 Kč		
Předpokládaná alokace	8.200.000 Kč ve Výzvách MAS vyhlášených v období 8/2018 – 2/2019		
Principy preferenčních kritérií	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Přínos pro posílení ekologické stability (ekologické hodnoty sídelních ekosystémů) a zvýšení druhové diverzity v sídlech ➤ Lokalizace Přiměřenost nákladů vzhledem k efektům akce ➤ Přiměřenost nákladů vzhledem k efektům akce ➤ Kvalita zpracování projektu (dokládající vhodnost navrženého řešení) ➤ Vlastní: kvalita zpracování žádosti o podporu 		
Monitorovací indikátory	Číslo a název <i>definice</i>	Výchozí stav	Cílová hodnota
	46500 – Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování <i>Celková plocha území v hektarech, na které byla uskutečněna opatření na podporu biodiverzity</i>	0	6 ha
	45412 – Počet ploch a prvků sídelní zeleně s posílenou ekostabilizační funkcí <i>Počet ploch a prvků sídelní zeleně, na kterých došlo realizací podporovaných opatření k posílení přirozených funkcí zeleně v urbanizovaném území</i>	0	15 ploch/prvků

Zdroj: vlastní zpracování

3.9.5 Doplnkový rámec Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání neumožňuje realizace komunitně vedeného místního rozvoje stejným způsobem jako je tomu v případě Integrovaného regionálního operačního programu, Programu rozvoje venkova nebo Operačního programu zaměstnanost. Jsou zde umožněny aktivity tzv. animace území. Dále se mohou MAS podílet na realizaci tohoto operačního programu v rámci aktivit Prioritní osy 3 - Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, a to konkrétně zpracováním Místních akčních plánů zahrnujících obce s rozšířenou působností na území MAS Sokolovsko.

Při práci na SCLLD na území MAS Sokolovsko byla zjištěna akutní potřeba systematického a především komplexního řešení problematiky kvalitního vzdělávání. Jak vyplynulo z analytické části SCLLD, jedním z největších problémů území MAS Sokolovsko je podíl ne jen nezaměstnaných obyvatel s pouze základním (někdy neukončeným) vzděláním a s tím spojená vysoká míra nezaměstnanosti, přesahující celorepublikový průměr. **Téma vzdělání je jedním z klíčových pro území MAS Sokolovska, což vyplývá také z integrované SWOT analýzy.** Níže jmenujeme některé relevantní slabé stránky:

W 9 - vysoká nezaměstnanost

W 11 - nízká úroveň komunikace mezi školstvím a podnikatelskou sférou - nesoulad mezi kvalitou a typem vzdělání a potřebami na trhu práce (nevyhovující struktura školství)

W 12 - nesoulad mezi kompetencemi pracovníků a požadavky zaměstnavatelů zejména v technických oborech

W 13 - nízká jazyková vybavenost

W 15 - vysoký počet osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením

W 16 - vysoký počet osob bez vzdělání nebo jen se základním vzděláním

W 17 - odliv mozků

Během přípravy SCLLD vyplynuly ne jen výše uvedené nedostatky. Aktéři na území MAS Sokolovsko se mimo jiné shodli např. na nerovnoměrné úrovni kvality předškolních i školních zařízení, a to ať jde o jejich didaktické vybavení či stav nemovitostí, v nichž je vzdělávání realizováno, tak o zajištění personální, a to kvantitativně i kvalitativně. Poměrně vysoký podíl vyučujících pedagogů bez potřebné kvalifikace, nedostatek financí na další vzdělávání pedagogů, apod. jsou dalším nutným bodem k řešení. Stejně tak byla diskutována otázka kapacitního vytížení jednotlivých školských zařízení, příp. jejich využití pro další vzdělávání dětí, např. volnočasové aktivity, neformální vzdělávání, apod. Naopak pozitivní bylo zjištění, že na území MAS Sokolovsko je poměrně dostačující počet jak mateřských, tak základních škol. Je tedy nasnadě nutnost zabývat se kvalitou vzdělávání v těchto zařízeních, je žádoucí zjištění potřeb a požadavků jak na straně pedagogických a dalších pracovníků škol, tak na straně uživatelů, tedy dětí, žáků, rodičů, veřejnosti. Zásadním je zde dialog také s rodinami dětí, a to především pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání a zajištění stejných podmínek všem dětem bez rozdílu na jejich původ, sociální a ekonomickou situaci a důraz na individualitu každého z nich. Další prioritní potřebou je zkvalitnění vzdělávání ve smyslu získávání

základních kompetencí, jako jsou např. čtenářská a matematická gramotnost, jazyková vybavenost, proaktivita, apod.

Návaznost aktivit v rámci doplňkového rámce OP VVV lze nalézt především v rámci strategického cíle č. 1 Posílení vzdělávání, zaměstnanosti a sociální koheze (opatření 1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti a opatření 1.1.2 zvýšení kvality a dostupnosti vzdělávání) a strategického cíle č. 2 Rozvoj občanské společnosti (opatření 2.1.4 provozování aktivit pro trávení volného času).

MAS Sokolovsko má vytvořenu silnou pozici a partnerství v místě díky realizovaným projektovým aktivitám, znalosti území a aktérů působících na území MAS Sokolovsko a zapojení těchto aktérů již do přípravy SCLLD.

Cílem MAS Sokolovska je tedy:

- dialog a spolupráce všech relevantních aktérů na území MAS Sokolovska;
- zjištění potřeb předškolních, školních i mimoškolních vzdělávacích zařízení a návrh opatření pro jejich realizaci;
- zjištění potřeb dalších aktérů procesu vzdělávání, tedy žáků, rodičů, veřejnosti a návrh opatření pro jejich realizaci;
- vytvoření akčního plánu pro zajištění kvalitního vzdělávání na území MAS Sokolovsko;
- motivovat všechny aktéry pro proaktivní a pozitivní přístup pro spolupráci všech relevantních aktérů na území a při realizaci opatření pro zkvalitnění vzdělávání, zajištění inkluze a podpory všech dětí, atd.

Vzhledem k popsaným předpokladům je další ambicí a cílem MAS Sokolovsko zajistit podporu mateřským a základním školám při realizaci opatření pro zajištění výše popsaných cílů. Díky odborným znalostem projektového prostředí a požadavkům MŠ a ZŠ je MAS Sokolovsko připravena **realizovat animaci území** v tomto směru a pomoci tak školám při dosahování jejich projektových plánů a realizaci aktivit, které povedou ke všem výše uvedeným cílům, prostřednictvím všech podpůrných aktivit jako jsou:

1. metodická pomoc ZŠ s výběrem vhodných šablon pro ZŠ/MŠ, aby byly v souladu s MAP resp. nositele regionální strategie území, zajištění správnosti projektové žádosti;
2. zaškolení realizátorů ZŠ/MŠ (monitorovací systém, příručka pro žadatele a příjemce, ...);

3. průběžná konzultační činnost při realizaci projektu, sledování a dodržování povinné publicity, VZ, monitorovacích indikátorů;
4. metodická pomoc ZŠ/MŠ při zpracování monitorovacích zpráv, zadávání do monitorovacího systému, zajištění správnosti předávaných výstupů, sledování průběhu realizace projektu, dodržování časového harmonogramu atd.;
5. metodická pomoc s vypořádáním případných připomínek k MZ od ŘO;
6. metodická pomoc při komunikaci mezi zřizovateli a ZŠ/MŠ tak, aby nedocházelo jako v současném období k zadržování financí ze strany zřizovatelů nebo naopak nepředávání informací o projektu ze strany ředitelů škol;
7. metodická pomoc při kontrole na místě;
8. metodická pomoc při ukončování projektu a závěrečné MZ.

Tyto aktivity animace území bude MAS Sokolovsko realizovat pomocí osobní a e-mailové komunikace se zástupci škol a zřizovateli škol, pořádáním tematických workshopů a školení. Budeme zjišťovat poptávku škol po spolupráci směřující k naplňování jednotlivých animačních aktivit. Dle takto zjištěného zájmu budou pracovníci MAS Sokolovsko realizující animační aktivity v rámci OPV VV se zástupci škol individuálně konzultovat procesy přípravy a realizace projektů, vč. metodické pomoci dle výše uvedených aktivit. Díky místní znalosti máme zmapovány mateřské a základní školy na území MAS Sokolovsko. Ředitelé škol byly pracovníky MAS Sokolovsko i v minulém období oslovovány k účasti na komunitních a odborných plánovacích workshopech v rámci přípravy SCLLD a také k účasti škol v projektech z OPVK realizovaných MAS Sokolovsko.

Koordinace konkrétních činností v rámci s animace území v rámci OPV VV souvisí s výstupy připravovaných **místních akčních plánů pro základní a mateřské školy** a také s návazností na výstupy krajského akčního plánu pro střední školy. MAS Sokolovsko bude aktivně zapojeno do realizace projektů zpracovávání místních akčních plánů na svém území.

Další aktivitou v rámci OP VV, která přispěje k naplnění komunitně vedeného místního rozvoje v oblasti vzdělávání, by mohl být tzv. **vlastní projekt MAS Sokolovsko**. Takový plánuje realizovat MAS Sokolovsko v mateřských a základních školách a měl by zahrnovat aktivity vedoucí k získání základních kompetencí dětí (čtenářská gramotnost, finanční gramotnost, PC dovednosti, pohybová aktivita a péče o své zdraví, kritické myšlení, umění mluveného slova, podpora podnikavosti a další), které povedou k jejich lepšímu uplatnění se

v jejich životě, zaměstnání i společnosti. Doprovodnou aktivitou by pak mohlo být kariérové poradenství pro žáky posledních ročníků základních škol pro usnadnění výběru dalšího vzdělávání či zaměstnání, pro eliminaci žáků s nedokončeným základním vzděláním apod.

3.9.6 Struktura akčního plánu

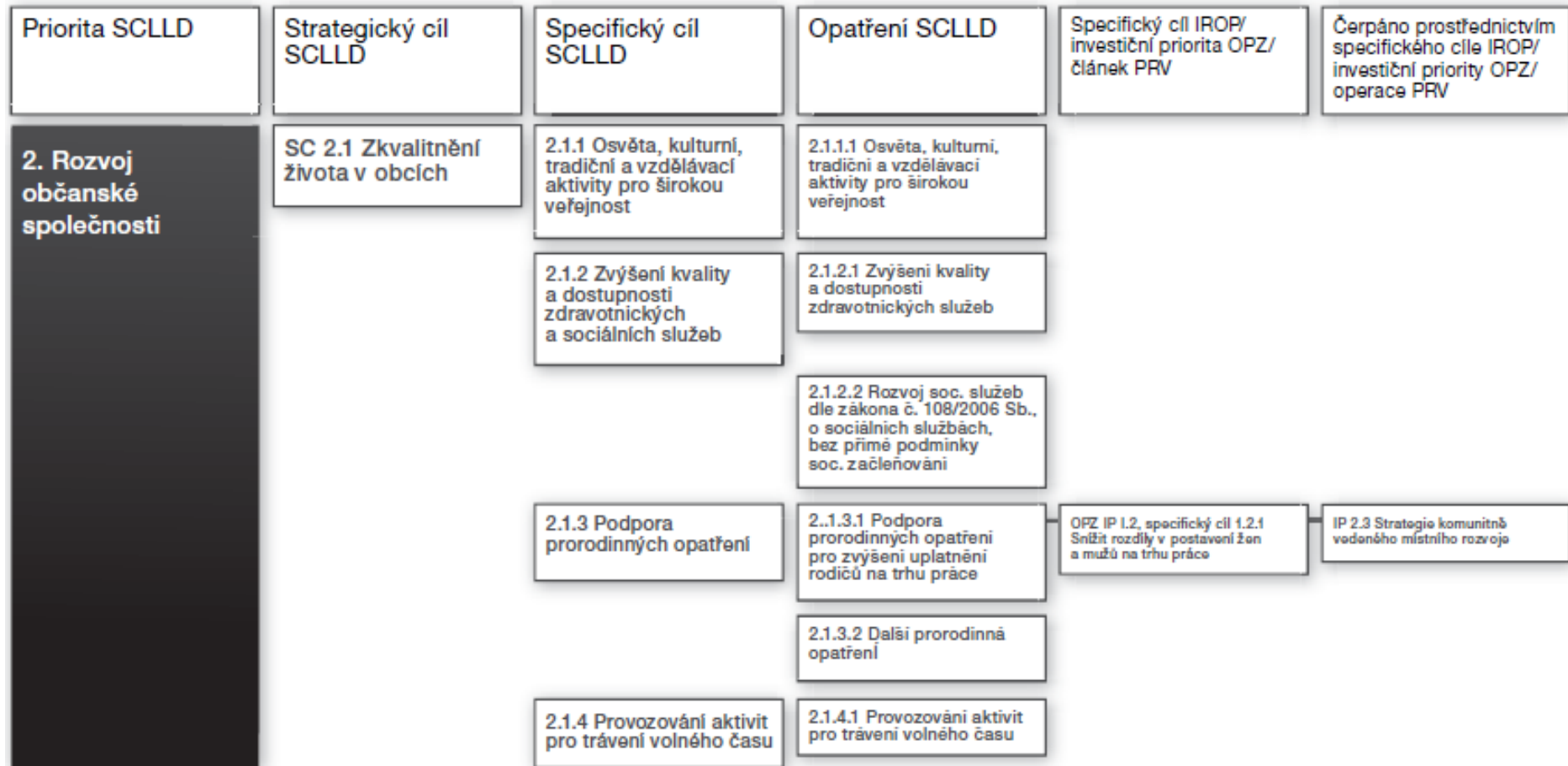
Akční plán obsahuje grafické znázornění struktury programových rámců SCLLD včetně schematického znázornění vazeb na opatření mimo programové rámce a popis integrovaného přístupu napříč programovými rámci (integrace na úrovni opatření, případně fichí v synergii jednotlivých programových rámců).

Obr. č. 85: Schéma vazby Priority 1 SCLLD na Programové rámce

Priorita SCLLD	Strategický cíl SCLLD	Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Specifický cíl IROP/ investiční priorita OPZ/ článek PRV	Čerpáno prostřednictvím specifického cíle IROP/ investiční priority OPZ/ operace PRV
1. Posílení vzdělávání, zaměstnanost a sociální koheze	SC 1.1 Podpora vzdělávání a výzkumu	1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	OPZ IP 1.1 Přístup k zaměstnání pro osoby hledající zaměstnání a neaktivní osoby, včetně dlouhodobě nezaměstnaných a osob vzdálených trhu práce, také prostřednictvím místních iniciativ na podporu zaměstnanosti a mobility pracovníků	IP 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
			1.1.1.2 Rozvoj vzdělávání pro úspěch na trhu práce		
		1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastr. pro vzdělávání a celoživotní učení	IROP SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu
			1.1.2.2 Dostupnost a kvalita vzdělávání		
		1.1.3 Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni	1.1.3.1 Podpora výzkumu, vývoje a inovací na místní úrovni		
	SC 1.2 Podpora reg. míst pro zvýšení zaměstnanosti	1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Sociální podnikání	OPZ IP 2.1, specifický cíl 2.1.2 Rozvoj sektoru soc. ekonomiky	IP 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
			1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	IROP SC 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu
	SC 1.2 Podpora reg. míst pro zvýšení zaměstnanosti	1.2.2 Rozvoj podnikání	1.2.2.1 Rozvoj podnikání		
	SC 1.2 Podpora reg. míst pro zvýšení zaměstnanosti	1.3.1 Podpora začleňování soc. vyloučených osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleňování soc. vyloučených osob a prevence soc. vyloučení	OPZ IP 2.1, specifický cíl 2.1.1 Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu	IP 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje

Obr. č. 86: Schéma vazby Priority 2 SCLLD na Programové rámce

Obr. č. 87: Schéma vazby Priority 3 SCLLD na Programové rámce

Priorita SCLLD	Strategický cíl SCLLD	Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Specifický cíl IROP/ investiční priorita OPZ/ článek PRV/ aktivita OPŽP	Čerpáno prostřednictvím specifického cíle IROP/ investiční priority OPZ/ operace PRV
3. Zlepšení konkurenceschopnosti venkova	SC 3.1 Životní prostředí a udržitelný rozvoj	3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí-USES	OPŽP aktivita 4.3.2 Vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur	SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu
			3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	IROP SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	
		3.1.2 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj	3.1.2.1 Vzdělávání pro udržitelný rozvoj		
			SC 3.2 Podpora místního cestovního ruchu	3.2.1 Podpora propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu	
	3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžeckých oblastí	3.2.2.1 Rozvoj cyklotras a stezek pro využití v CR			
		3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa		PRV čl. 25 Neproduktivní investice v lesích	operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci SCLLD
	3.2.3 Podpora podnikání v cestovním ruchu	3.2.3.1 Podpora podnikání v CR			
		SC 3.3 Podpora podnikání na venkově	3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	PRV čl. 17.1.a Investice do zemědělských podniků
	3.3.1.2 Podpora lesnictví			PRV čl. 17.1.c Lesnická infrastruktura	operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci SCLLD
	3.3.1.3 Podpora zemědělství			PRV čl. 17.1.c Zemědělská infrastruktura	operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci SCLLD
	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zpracování zemědělských produktů			PRV čl. 35.2.d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci SCLLD
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova			PRV čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci SCLLD
	3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání		3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	PRV čl. 19.1.b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci SCLLD

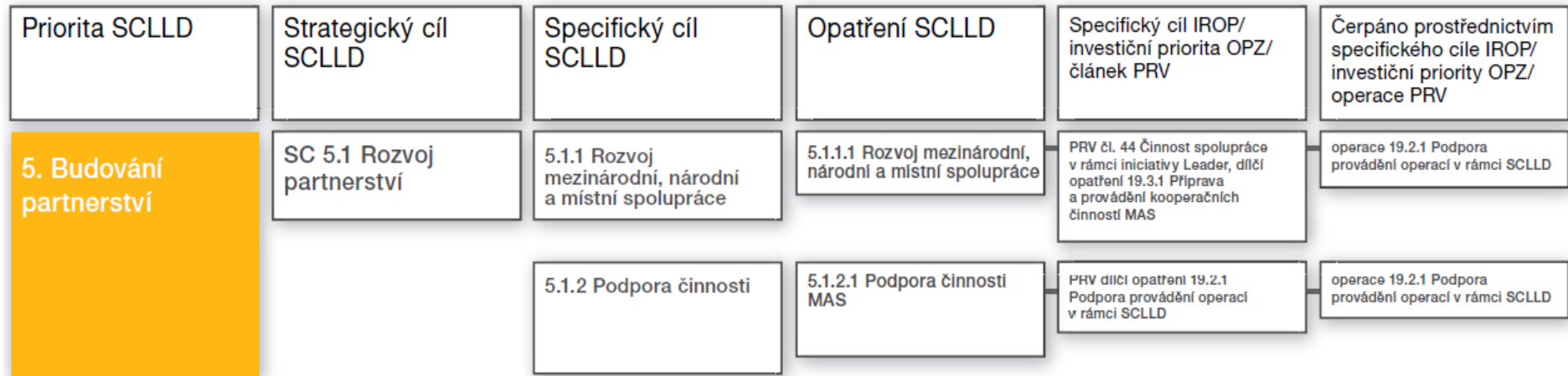
Pozn.: žlutě podbarvený text je určený k vymazání ze SCLLD v rámci změny SCLLD podané v 11/2019

Obr. č. 88: Schéma vazby Priority 4 SCLLD na Programové rámce

Priorita SCLLD	Strategický cíl SCLLD	Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Specifický cíl IROP/ investiční priorita OPZ/ článek PRV/ aktivita OPŽP	Čerpáno prostřednictvím specifického cíle IROP/ investiční priority OPZ/ operace PRV
4. Zvyšování kvality života	SC 4.1 Zkvalitnění infrastruktury a vzhledu obcí	4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	IROP SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu
			4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	IROP SC 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu
			4.1.1.3 Sídlní zeleň	OPŽP aktivita 4.4.1 Revitalizace funkčních ploch a prvků sídlní zeleně	
			4.1.1.4 Základní infrastruktura venkova	PRV č. 20 Základní služby a obnova vesnice ve venkovských oblastech a), b), e) f)	operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci SCLLD
	SC 4.2 Péče o sociálně vyloučené lokality	4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi	IROP SC 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi	SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu
	SC 4.3 Zkvalitnění a rozvoj služeb ve venkovských oblastech	4.3.1 Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost	4.3.1.1 Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost		
	SC 4.4 Záchrana místního kulturního dědictví	4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví v regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	IROP SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu
			4.4.1.2 Další aktivity směřující k záchraně hmotného a duševního dědictví		

Pozn.: doplněno opatření 4.1.1.4, nové opatření přidáné do SCLLD v rámci změny podané 11/2019

Obr. č. 89: Schéma vazby Priority 5 SCLLD na Programové rámce

3.9.7 Vazba na horizontální témata a průřezová témata PRV

Horizontální témata zasahují do všech socioekonomických oblastí rozvoje, a proto je vnímáme jako jeden z cílů Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko. Horizontální témata sledujeme ze 3 základních pohledů.

1) Rovné příležitosti a nediskriminace

Horizontální principy pro oblast rovných příležitostí a nediskriminace budou pozitivně ovlivněny projekty realizovanými v rámci CLLD např. v opatření 1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury vzdělávání a celoživotní učení, kde bude budována infrastruktura za účelem posilování klíčových kompetencí všech osob zapojených do vzdělávání.

Pozitivní dopad bude mít i opatření 1.2.1.1 Sociální podnikání a 1.2.1.2 Infrastruktura pro sociální podnikání, kdy zaměstnání osob cílových skupin sociálních podniků povede k jejich začlenění a tím posílení rovných příležitostí a nediskriminace těchto osob na trhu práce.

Taktéž opatření 1.3.1.1 Podpora začleňování sociálně vyloučených osob a prevence sociálního vyloučení povede k pozitivnímu dopadu na sociálně vyloučené osoby formou jejich začlenění do společnosti.

Opatření 2.1.3.1 Podpora prorodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce směřuje k pozitivnímu dopadu rovných příležitostí v souvislosti se zapojením či udržením rodičů s malými dětmi na trhu práce.

Všechna opatření CLLD MAS Sokolovsko výše neuvedená, mají buď pozitivní, příp. neutrální dopad na oblast rovných příležitostí a nediskriminace.

Z pohledu Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko jakožto dokumentu lze kontaktovat, že **dopad SCLLD na rovné příležitosti a nediskriminaci bude pozitivní**. Dokument bude šířen mezi partnery a další zájemce bez ohledu na osobní, zdravotní, profesní, sociální a další charakteristiky.

2) Rovné příležitosti mužů a žen

Pozitivní dopad projektů realizovaných v rámci integrovaného nástroje CLLD se projeví v oblasti rovných příležitostí mužů a žen např. díky opatření 2.1.3.1 Podpora prorodinných opatření pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce, kde nebude rozlišováno, zda se jedná o rodiče/pečující osobu o dítě z hlediska pohlaví.

V oblastech rovných příležitostí a nediskriminace jde o pozitivní vliv především u projektů realizovaných v Programovém rámci OP Zaměstnanost. Aktivit projektů se mohou účastnit všechny osoby splňující podmínky pro cílové skupiny bez ohledu na další charakteristiky zapojených osob. Především podpora zaměstnanosti přispěje k uplatnění osob z cílových skupin na trhu práce a tím ke snižování diskriminace a podpoře rovných příležitostí na trhu práce.

Všechna opatření CLLD MAS Sokolovsko výše neuvedená, mají buď pozitivní, příp. neutrální dopad na oblast rovných příležitostí mužů a žen.

Z pohledu Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko jakožto dokumentu lze kontaktovat, že **dopad na oblast rovných příležitostí mužů a žen bude pozitivní**. Dokument bude šířen mezi partnery a další zájemce bez ohledu na jejich pohlaví.

3) Udržitelný rozvoj

Dopad realizace projektů metodou CLLD do oblasti udržitelného rozvoje bude pozitivní. Příkladem uvádíme opatření, ve kterých budou projekty přispívat pozitivně na udržitelný rozvoj. Opatření 4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury svým charakterem přispívá k rozvoji udržitelné dopravy.

~~Pozitivní dopad spatřujeme také v realizaci projektů v rámci opatření 3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje, kde dokumenty zde zpracované povedou k naplňování aktivit s pozitivním budoucím dopadem na životní prostředí.~~

Taktéž opatření z programového rámce OP Zaměstnanost, opatření 1.2.1.1 Sociální podnikání bude mít na téma udržitelného rozvoje pozitivní vliv, neboť se jedná o naplnění jednoho z principů sociálního podnikání, tj. naplňování environmentálního prospěchu.

Všechna opatření CLLD MAS Sokolovsko výše neuvedená, mají buď pozitivní, příp. neutrální dopad na oblast udržitelného rozvoje.

Z pohledu Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko jakožto dokumentu lze kontaktovat, že **dopad na oblast udržitelného rozvoje bude pozitivní**. Dokument bude šířen mezi partnery pouze elektronickou formou, taktéž jakákoli prezentace dokumentu bude přednostně činěna v elektronické podobě s cílem minimalizace spotřeby papíru a tisku.

O snaze naplňovat horizontální témata svědčí vazba těchto témat na principy, podle kterých budou projekty financované prostřednictvím integrovaného nástroje CLLD Výběrovou komisí MAS Sokolovsko hodnoceny. Tato vazba je vyznačena v následující tabulce.

Tab. č. 131: Vazba horizontálních témat na principy hodnocení projektů MAS Sokolovsko

Horizontální téma	Princip hodnocení projektů v rámci CLLD MAS Sokolovsko
Rovné příležitosti a nediskriminace	Tvorba nových pracovních míst.
	Dosud nepodpořený žadatel v rámci CLLD (umožní zapojení širšího počtu žadatelů).
	Součástí realizační fáze projektu je propagace MAS a metody CLLD (realizace projektů metodou CLLD umožňuje naplňovat všechna horizontální témata s větší účinností než je obvyklé u individuálních projektů).
Rovné příležitosti mužů a žen	Tvorba nových pracovních míst.
	Projekt je připraven za použití metod komunitního plánování (u této metody je vždy dohlíženo na rovné zapojení mužů a žen, a obecně všech stakeholderů bez rozdílu na pohlaví, věku, zdraví, finanční situace, náboženského vyznání a dalších osobních charakteristik).
Udržitelný rozvoj	Uplatňování inovačních přístupů (místní zdroje, úsporné/nové technologie, apod.).
	Partnerství založené na součinnosti subjektů soukromého a veřejného sektoru.
	Dopad projektu na území více obcí či jejich částí na území MAS.
	Kvalita zpracování projektu a rozpočtu, vč. přiměřenosti rozpočtu (úspory se promítnou i do ochrany životního prostředí formou snižování zbytečných výdajů).
	Návaznost projektu na již realizované projekty či záměr jiných subjektů (využití přidané hodnoty a synergie pozitivně ovlivní udržitelný rozvoj).

Zdroj: vlastní data

Dále je potřeba sledovat vazbu SCLLD MAS Sokolovsko na **průřezová (specifická) témata Programu rozvoje venkova**. Mezi tato témata patří inovace, životní prostředí a zmírňování změn klimatu a přizpůsobování se této změně. Tento soulad bude dle PRV sledován následovně:

- klíčovými aspekty hodnocení oblasti **inovací** bude analýza, jak PRV zlepšil podmínky pro inovace, výzkum a rozvoj ve venkovských oblastech, a to včetně vyhodnocení příspěvku inovativních aktivit realizovaných prostřednictvím operačních skupin EIP
- prvním krokem pro hodnocení vlivu PRV na **životní prostředí** je proces SEA, který ještě před realizací vlastních opatření zhodnotí působení na biodiverzitu, půdu, vodu, ovzduší či krajinu a další prvky životního prostředí. Pomocí specifických ukazatelů pak bude hodnocen vliv nejen opatření priority 4 a 5 PRV, ale i ostatních vedlejších účinků investičních podpor v rámci ostatních priorit

- zmírnění **klimatických změn** bude hodnoceno pomocí dílčí sady environmentálních ukazatelů, které měří dopad antropogenních emisí (např. objem CO₂, metanu, amoniaku, oxidů dusíku), úsporu elektrické energie, či produkci obnovitelných zdrojů energie. Hodnoceno bude i přizpůsobení se klimatickým změnám formou zvýšení odolnosti vůči rizikovým jevům - ztrátě biodiverzity, povodním, srážkám, krupobitím apod. (Zdroj: Program rozvoje venkova ČR na období 2014-2020, str. 610.)

Z pohledu SCLLD MAS Sokolovsko budou průřezová témata naplňována v Programovém rámci Program rozvoje venkova především prostřednictvím opatření uvedených v následující tabulce.

Tab. č. 132: Vazba horizontálních témat na principy hodnocení projektů MAS Sokolovsko

Průřezové téma PRV	Princip hodnocení projektů v rámci CLLD MAS Sokolovsko
Inovace	Opatření SCLLD 3.3.1.4 Spolupráce subjektu v zemědělství a zpracování zemědělských produktů = čl. 35.2.d PRV Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů.
	Opatření SCLLD 3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova = čl. 14 PRV Předávání znalostí a informační akce.
	Opatření SCLLD 3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání = 19.1.b PRV Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností.
	Opatření SCLLD 5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce = čl. 44 PRV Činnost spolupráce v rámci iniciativy Leader.
	Opatření SCLLD 4.1.1.4 Základní infrastruktura venkova = čl. 20 PRV Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech
Životní prostředí	Opatření SCLLD 3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa = čl. 25 PRV Neproduktivní investice v lesích.
	Opatření SCLLD 5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce = čl. 19.3.1 PRV Příprava a provádění kooperačních činností MAS.
	Opatření SCLLD 3.3.1.2 Podpora lesnictví = čl. 17.1.c PRV Lesnická infrastruktura.
	Opatření SCLLD 3.3.1.3 Podpora zemědělství = čl. 17.1.c PRV Zemědělská infrastruktura.
Zmírňování změn klimatu a přizpůsobování se této změně	Opatření SCLLD 3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků = čl. 17.1.a PRV Investice do zemědělských podniků.
	Opatření SCLLD 3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání = 19.1.b PRV Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností.

Zdroj: vlastní data

Podrobné informace o způsobu zjišťování naplňování těchto průřezových témat je uvedeno v PRV, str. 612.

4 Implementační část

Implementační část strategie popisuje organizační strukturu a způsob řízení organizační složky MAS. Věnuje se popisu administrativních postupů pro vyhlašování výzev MAS, hodnocení a výběru projektů s plánováním personálních kapacit. Dále popisuje animační aktivity na svém území, spolupráci mezi MAS a to jak na národní, mezinárodní úrovni i v rámci přeshraniční spolupráce.

4.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury a komunikace MAS

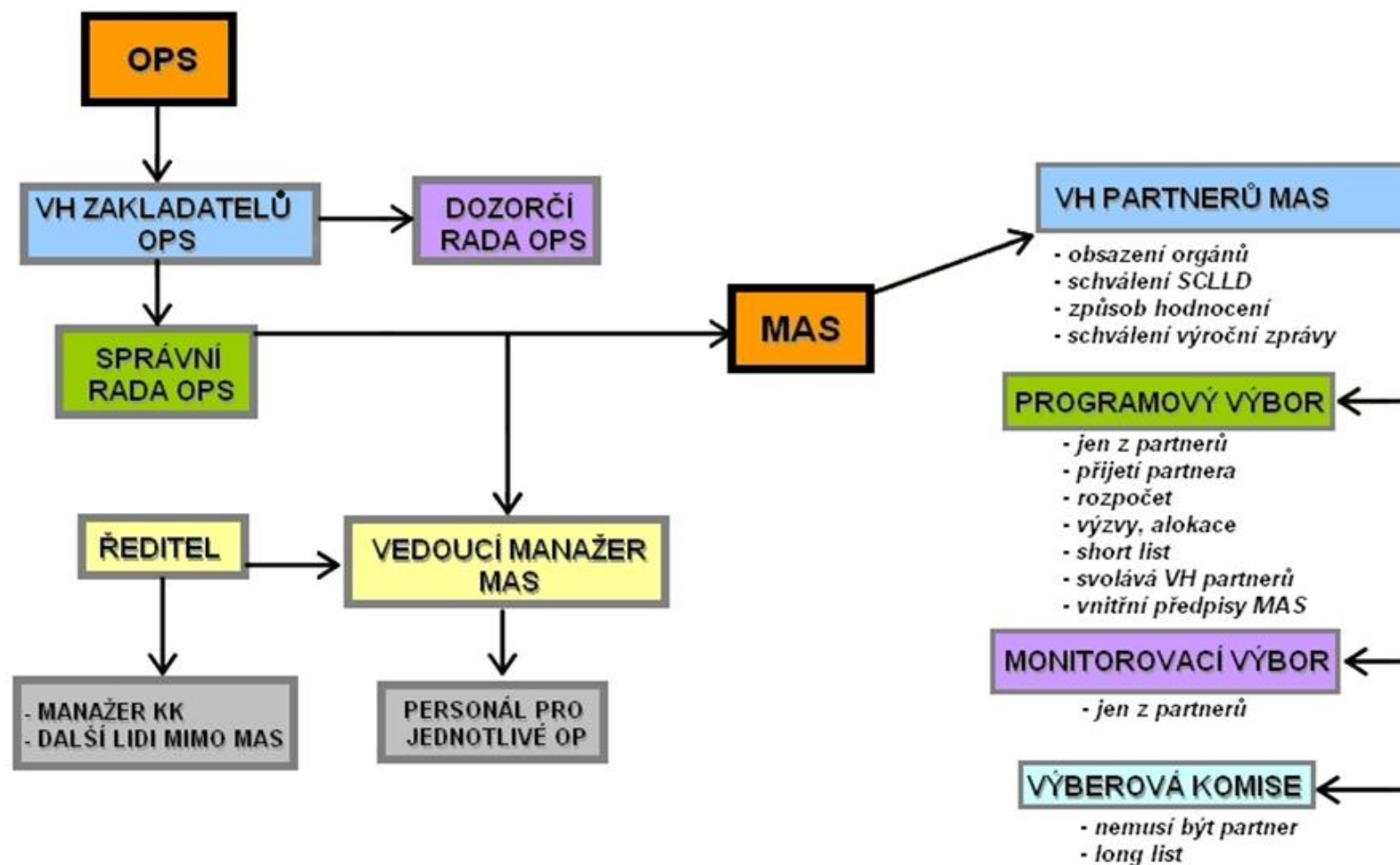
Tato kapitola popisuje způsob řízení MAS Sokolovsko a standardy práce, z nichž vychází proces implementace. Detailní popis činnosti povinných orgánů MAS Sokolovsko je dán statutem. Podrobnosti o činnosti MAS Sokolovsko jsou definovány ve vnitřních směrnících.

4.1.1 Organizační struktura MAS Sokolovsko

Obecně prospěšná společnost MAS Sokolovsko o.p.s. byla založena dne 21. 7. 2006. K datu 8. 6. 2011 nabyla účinnost 1. aktualizovaná verze zakládací smlouvy v úplném znění, dne 12. 6. 2014 byla schválena valnou hromadou zakladatelů 2. aktualizovaná verze zakládací smlouvy v úplném znění, dne 23. 6. 2015 byla schválena valnou hromadou zakladatelů 3. aktualizovaná verze zakládací smlouvy v úplném znění. Základním dokumentem, který upravuje právní poměry uvnitř MAS Sokolovsko o.p.s. je **statut**. Dle statutu jsou definovány **orgány obecně prospěšné společnosti**:

- a. Valná hromada zakladatelů
- b. Správní rada
- c. Dozorčí rada
- d. Ředitel
- e. Vedoucí manažer
- f. Kancelář MAS
- g. Valná hromada partnerů
- h. Programový výbor
- i. Výběrová komise
- j. Monitorovací výbor

Obr. č. 90: Organizační struktura právnické osoby MAS Sokolovsko o.p.s. a místního partnerství (tzv. organizační složky MAS)

Složení orgánů (valná hromada zakladatelů, správní rada, dozorčí rada a ředitel) je vymezeno v zakládací smlouvě. Složení valné hromady partnerů, programového výboru a monitorovacího výboru je tvořeno zástupci subjektů, s nimiž byla uzavřena Rámcová smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci. Výběrová komise je tvořena především ze zástupců subjektů, s nimiž byla uzavřena Rámcová smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci. Jednání orgánů se řídí jednacími řády.

Společnost MAS Sokolovsko o.p.s. jako svou **vnitřní organizační jednotku zřizuje Místní akční skupinu** v souladu s metodikou pro standardizaci místních akčních skupin v programovém období 2014 - 2020 schválenou Vládou ČR 21. 5. 2014 (dále jen „Metodika standardizace MAS“). **Hlavní činností organizační složky MAS je provádění komunitně vedeného místního rozvoje na základě SCLLD.** Pracovníci určení k zajištění realizace SCLLD provádějí vzdělávací, poradenské a další rozvojové aktivity výhradně spojené s realizací SCLLD MAS Sokolovsko. Společnost vede oddělenou účetní evidenci pro organizační složku MAS a zvláště pro obecně prospěšnou společnost.

Místní akční skupinu tvoří osoby soukromého, neziskového i veřejného sektoru, které vytvářejí na základě Rámcové smlouvy o partnerství na Sokolovsku platformu místního partnerství. Statut MAS Sokolovsko určuje místní působnost subjektů, se kterými může být uzavřena Rámcová smlouva o partnerství a vzájemné spolupráci. Statut dále určuje způsob jednání partnera (samostatně, pověření). Poměr partnerů veřejného sektoru v MAS nesmí přesáhnout 49 % hlasovacích práv. Aktuální seznam partnerů místní akční skupiny vede kancelář MAS.

Statut MAS Sokolovsko dále určuje podmínky poskytování finančních příspěvků na fungování obecně prospěšné společnosti, definuje zájmové skupiny (činnosti partnerů v jednotlivých zájmových skupinách, doporučené typy organizací, způsob přiřazení partnera k zájmové skupině) a způsob řešení sporů.

Orgány obecně prospěšné společnosti a vnitřní organizační jednotky Místní akční skupiny (dále MAS) jsou dány takto:

Valná hromada zakladatelů je orgánem obecně prospěšné společnosti. Její náležitosti a kompetence řeší zakládací smlouva a statut.

Správní rada je orgánem obecně prospěšné společnosti. Její náležitosti a pravomoci řeší zakládací smlouva a statut.

Dozorčí rada je orgánem obecně prospěšné společnosti. Její náležitost, činnost a pravomoci řeší zakládací smlouva a statut.

Náležitosti vztahující se k činnosti, rozhodování a pravomocem **ředitele** jsou ustanoveny v zakládací smlouvě a ve statutu.

Valná hromada partnerů je nejvyšším orgánem organizační složky MAS. Její jednání je upraveno jednacím řádem. Náležitosti a kompetence jsou dány statutem. Valná hromada partnerů zřizuje povinné orgány – rozhodovací orgán, kontrolní orgán a výběrový orgán.

Programový výbor je rozhodovacím orgánem organizační složky MAS. Jeho jednání je upraveno jednacím řádem. Náležitosti a kompetence jsou dány statutem. Členové rozhodovacího orgánu musí být voleni z partnerů MAS, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.

Monitorovací výbor je kontrolním orgánem organizační složky MAS. Jeho jednání se řídí jednacím řádem. Náležitosti a kompetence jsou dány statutem. Členové kontrolního orgánu musí být voleni z partnerů MAS.

Výběrová komise je výběrovým orgánem MAS. Její jednání se řídí jednacím řádem. Náležitosti a kompetence jsou dány statutem. Členové výběrového orgánu musí být voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně působí. Veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.

Vedoucí manažer řídí činnost kanceláře MAS. Vedoucí manažer je vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD a je v pracovněprávním vztahu. Manažer plní věcné úkoly uložené mu ředitelem, dále usnesením programového výboru, správní rady, dozorčí rady či valné hromady zakladatelů. Jedná za MAS v běžných záležitostech. Manažer se dle potřeby zúčastňuje integračních schůzek s ostatními MAS. Vedoucí manažer rozhoduje o řízení kanceláře MAS.

Kancelář MAS je pracovním orgánem, její úkoly jsou dány statutem. Kancelář MAS Sokolovsko má internetové stránky, které obsahují minimálně tyto informace:

- zřizovací dokumenty (zakládací listina, statut)
- aktuální seznam partnerů a zájmových skupin MAS
- adresa sídla a kanceláře, konzultační hodiny a kontaktní osobu
- mapu územní působnosti
- výroční zprávy o činnosti hospodaření MAS
- seznam členů povinných orgánů (rozhodovacího, výběrového a kontrolního orgánu)

Kancelář MAS Sokolovsko plní mimo jiné tyto úkoly:

- vede seznam kontaktních údajů na osoby, které zastupují partnery

- vede seznam kontaktních údajů na členy Monitorovacího výboru, Výběrové komise a Programového výboru
- eviduje, archivuje dokumenty MAS a zápisy ze všech jednání MAS, vede administrativu
- uchovává originály zásadních dokumentů společnosti
- zajišťuje pozvání členů orgánů a poskytuje administrativní servis pro činnost všech orgánů MAS
- další povinnosti a úkoly souvisejí s realizací naplňování SCLLD, s administrativními postupy vyhlašování výzev MAS Sokolovsko, hodnocením a výběrem projektů jsou popsány v odpovídajících kapitolách SCLLD.

4.1.2 Povinnosti a úkoly MAS Sokolovsko

MAS Sokolovsko musí jakožto nositel SCLLD dodržovat a plnit povinnosti plynoucí z Metodiky standardizace MAS. Jsou to tyto:

1. MAS Sokolovsko je povinna plnit podmínky vyplývající z kapitoly 3.3 Standardy pro přijatelnosti MAS (s výjimkou podmínky 3.3.5.3) Metodiky standardizace MAS a to od vydání „Osvědčení o splnění standardů MAS“ po celé programové období 2014 – 2020.
2. MAS Sokolovsko (obecně prospěšná společnost i vnitřní organizační jednotka MAS) nesmí přijímat odměny, dary či jinak definované příjmy za poradenství, zpracování či administraci projektů, které jsou následně administrovány MAS Sokolovsko.
3. MAS Sokolovsko (obecně prospěšná společnost i vnitřní organizační jednotka MAS) musí evidovat finanční a věcné dary v hodnotě nad 1 000 Kč. Veškeré dary mohou být přijímány pouze za konkrétním účelem, který musí být v darovací smlouvě specifikován. Seznam dárců a přijatých darů týkajících se SCLLD zveřejňuje MAS Sokolovsko ve výroční zprávě o činnosti a hospodaření MAS.
4. MAS Sokolovsko zveřejňuje zápisy z jednání povinných orgánů.
5. MAS Sokolovsko zveřejňuje aktuální přehled pracovních skupin včetně jejich statutu, seznamu členů, zápisů z jednání nebo zpráv o jejich činnosti a kontaktních osobách.
6. MAS Sokolovsko minimálně 1x za rok informuje veřejnost o plnění SCLLD.

7. Konzultace v souvislosti s implementací SCLLD jsou kanceláří MAS Sokolovsko poskytovány zdarma.
8. Při rozhodování o výběru projektů náleží nejméně 50 % hlasů partnerům, kteří nejsou veřejnými orgány.
9. Změna územní působnosti MAS Sokolovsko je možná pouze v rámci střednědobého hodnocení SCLLD.

Mezi úkoly MAS Sokolovsko, které jsou dány metodickými pokyny, patří prezentování SCLLD a jejich aktualizací na Regionální stále konferenci. Zvyšování způsobilosti místních aktérů při vypracování a provádění projektů, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení, čehož bude dosahováno pomocí konzultací, workshopů a seminářů pro partnery MAS Sokolovsko, s čímž souvisí také další vzdělávání pracovníků a manažerů MAS Sokolovsko a účast na akcích pořádaných Národní sítí Místních akčních skupin a dalších setkání, konferencích apod.

Další úkoly jsou spojeny s vypracováním nediskriminačního a transparentního postupu pro výběr projektů a dalších s tím spojených postupů, čemuž je věnována následující kapitola implementační části SCLLD.

4.2 Popis administrativních postupů pro vyhlašování výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s uvedením plánovaných personálních kapacit

~~Realizace SCLLD na území MAS Sokolovsko probíhá v následujících krocích:~~

- ~~1. Vyhlašování výzev pro integrované projekty~~
- ~~2. příjem, hodnocení a schvalování projektů k realizaci~~
- ~~3. monitorování~~
- ~~4. kontrola~~
- ~~5. evaluace~~

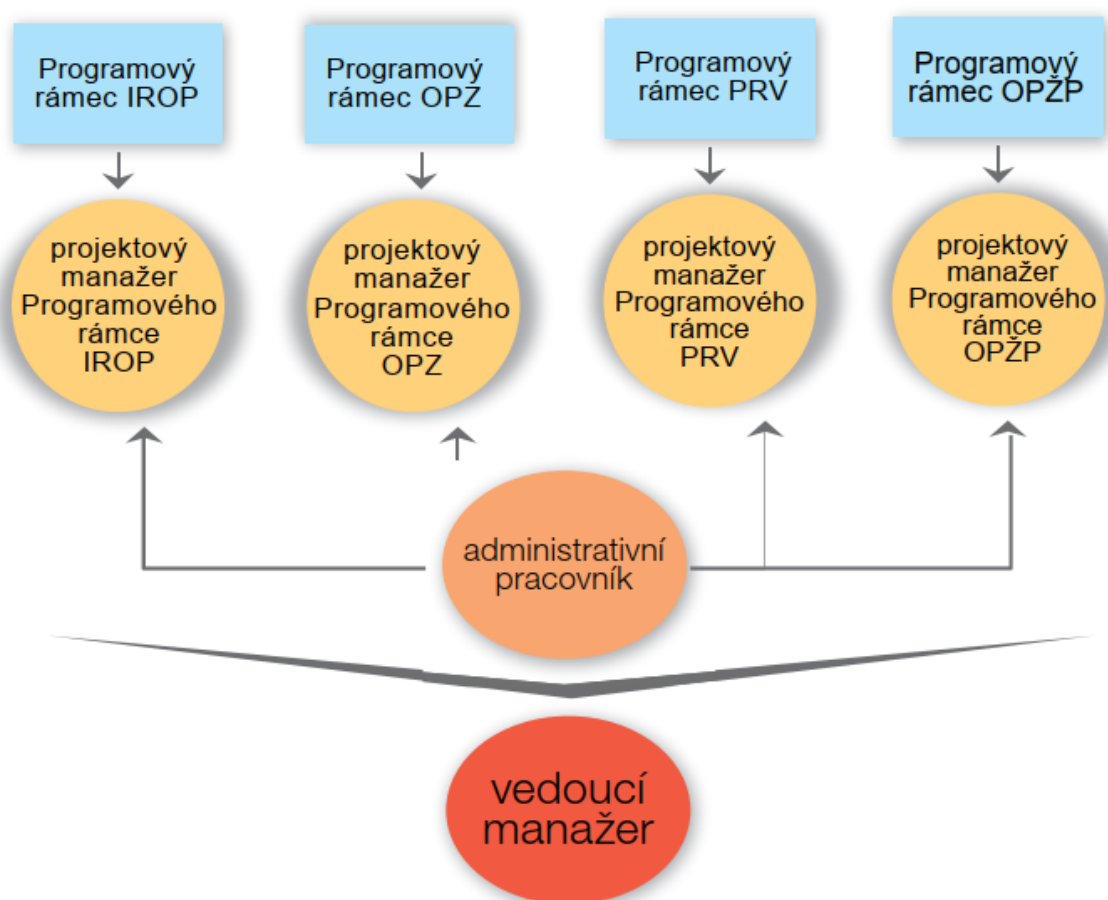
~~Obecně platí, že Integrované projekty vybrané k podpoře, musí být v souladu se SCLLD na území MAS Sokolovsko.~~

Postup vyhlašování výzev MAS Sokolovsko, hodnocení a výběr projektů je dán metodickými pokyny a statutem MAS Sokolovsko. Postup je zajištěn součinností orgánů organizační

jednotky MAS a pracovníků Kanceláře MAS. V rámci Kanceláře MAS Sokolovsko jsou zaměstnání projektoví manažeři pro jednotlivé Programové rámce a administrativní pracovník, který vypomáhá jednotlivým projektovým manažerům. Činnost kanceláře MAS řídí vedoucí manažer.

Konkrétní postupy procesu hodnocení a výběru žádostí o podporu včetně vyhlašování výzev a dalších souvisejících činností jsou definovány ve směrnici **č. 1 Transparentnost hodnocení a výběru projektu, zamezení střetu zájmů**, která je zveřejněna na webových stránkách MAS Sokolovsko.

Obr. č. 91: Organizační struktura kanceláře MAS Sokolovsko vůči programovým rámcům

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhlašování výzev pro integrované projekty

Následující odstavec popisuje proces vyhlašování výzev pro integrované projekty. Národní stálá konference (její komora pro integrované nástroje) na základě podkladů od nositelů integrovaných strategií zpracovává doporučení pro cílení a nastavení harmonogramu výzev pro integrované nástroje a specifické výzvy, jejich území, případně věcná zacílení a toto zajišťuje prostřednictvím MMR s řídicími orgány na platformách určených pro přípravu výzev. V této souvislosti MAS Sokolovsko jakožto nositel integrované strategie SCLLD na území MAS Sokolovsko spolu s ostatními nositeli integrovaných strategií komunikuje prostřednictvím Regionální stálé konference Karlovarského kraje o možnostech věcného a územního zacílení výzev. Prostřednictvím Regionálních stálých konferencí je informována Národní stálá konference.

Řídicí orgány jednotlivých operačních programů vyhlašují specifické výzvy pro předkládání projektů z integrovaných strategií (tedy i SCLLD MAS Sokolovsko) podle jednotlivých typů. MAS Sokolovsko reaguje na vyhlášení výzvy řídicího orgánu na předkládání projektů přípravou výzvy MAS Sokolovsko na příjem projektů v rámci vlastní SCLLD. V rámci výzvy MAS Sokolovsko je vymezena alokace na jednotlivá opatření SCLLD. Kancelář MAS Sokolovsko zpracovává znění výzvy včetně veškeré dokumentace pro žadatele a příjemce, poskytuje potřebnou pomoc a informace žadatelům. Výzvy k podávání žádostí schvaluje Programový výbor, jakožto rozhodovací orgán organizační složky MAS. V rámci SCLLD MAS Sokolovsko jsou zpracovány programové rámce pro jednotlivé příslušné operační programy (viz strategická část tohoto dokumentu). Každý z programových rámců má svého projektového manažera MAS Sokolovsko, jehož práce v této fázi realizace SCLLD spočívá v přípravě znění výzvy, poskytování pomoci a informací žadatelům, přípravě podkladů pro Programový výbor apod. Projektový manažer daného programového rámce tyto činnosti vykonává s pomocí administrativního pracovníka MAS Sokolovsko. Koordinační a řídicí činnost přísluší vedoucímu manažerovi.

Po schválení znění výzvy MAS Sokolovsko příslušným řídicím orgánem (nebo platební agenturou SZIF v případě PRV) vyhlásí MAS Sokolovsko výzvu na předkládání projektů v rámci specifické výzvy. Kancelář MAS Sokolovsko registruje žádosti od žadatelů.

Valná hromada partnerů jakožto nejvyšší orgán organizační složky MAS nese zodpovědnost za distribuci veřejných prostředků a provádění SCLLD v územní působnosti MAS Sokolovsko. Do kompetence Valné hromady partnerů spadá také distribuce veřejných prostředků, což znamená, že Valná hromada partnerů schvaluje SCLLD.

Příjem, hodnocení a schválení projektů k realizaci

Po vyhlášení výzvy MAS Sokolovsko přijímá a posuzuje žádosti o podporu projektu. Je provedena základní kontrola obsahu povinných částí žádosti, projekty jsou hodnoceny co do souladu s vyhlášenou výzvou MAS Sokolovsko. Žadatel povinně dokládá, že žádost je v souladu se SCLLD MAS Sokolovsko. Pracovníci kanceláře MAS provedou kontrolu tohoto souladu dle konkrétního zaměření výzvy a programového rámce, např. soulad zaměření projektu, jeho klíčových aktivit, vybrané cílové skupiny, předpokládaného naplnění monitorovacích indikátorů apod. dle specifik dané výzvy a daného programového rámce. Administrativní kontrolu a kontrolu přijatelnosti žádostí provádí Kancelář MAS Sokolovsko. Kancelář MAS Sokolovsko dále zpracovává podklady pro jednání výběrové komise a programového výboru. Tyto činnosti Kanceláře MAS Sokolovsko zajišťuje především projektový manažer daného programového rámce a administrativní pracovník.

Následující postup uvádí stanovení pořadí projektů podle přínosu k plnění záměrů a cílů SCLLD pro každé opatření zvlášť. Programový výbor MAS Sokolovsko provede výběr projektů a stanoví výši jejich podpory (max. % výše podpory je stanovena programy, MAS Sokolovsko může výši podpory snížit), toto je uskutečňováno na základě předchozího návrhu výběrové komise. Do kompetence Výběrové komise, jakožto výběrového orgánu MAS, spadá zejména předvýběr projektů na základě objektivních kritérií. Navrhuje tedy pořadí projektů podle přínosu jejich operací k plnění záměrů a cílů SCLLD. Při rozhodování o předvýběru (výběrová komise) i výběru projektů (programový výbor) náleží nejméně 50 % hlasů partnerům, kteří nespádají do kategorie veřejný sektor. Pro potřeby hodnocení projektů (předvýběr) s ohledem na množství hodnocených projektů nemusí být vždy zvána celá výběrová komise, ale je třeba vždy přihlížet k tomu, aby veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavovala více než 49 % hlasovacích práv.

Kancelář MAS Sokolovsko zabezpečuje korespondenci s žadateli, jak v případě doporučení, tak i nedoporučení jejich projektu k financování, popř. v souvislosti s doplněním či odstraněním nedostatků žádosti. Tyto činnosti Kanceláře MAS Sokolovsko zajišťuje především projektový manažer daného programového rámce a administrativní pracovník.

MAS Sokolovsko postoupí na řídicí orgány, resp. platební agenturu SZIF, vybrané projekty.

Monitorovací výbor, jakožto kontrolní orgán organizační složky MAS, kontroluje metodiku způsobu výběru projektů a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru projektů.

Monitorování

Monitorování a evaluaci je věnována samostatná kapitola SCLLD. V tomto odstavci jsou stručně rozebrány procesy související s monitorováním realizace integrovaných projektů a monitorováním realizace SCLLD.

V rámci monitorování realizace integrovaných projektů řídicí orgán monitoruje stav čerpání, realizace projektů a dosažení požadovaných hodnot indikátorů. Kancelář MAS Sokolovsko vede evidenci o projektech na příslušném softwaru (vlastní evidence MAS Sokolovsko, MS2014+ apod.) a provádí veškerou předepsanou archivaci. Dále shromažďuje informace o naplňování monitorovacích indikátorů realizovaných integrovaných projektů a hlášení příjemců. Na monitorování realizace integrovaných projektů se podílejí především projektoví manažeři jednotlivých programových rámců ve spolupráci s administrativním pracovníkem.

Během monitorování realizace SCLLD MAS Sokolovsko monitoruje SCLLD jako celek. V rámci SCLLD jsou nastaveny monitorovací indikátory. MAS Sokolovsko provádí vlastní průběžné vyhodnocování plnění SCLLD a spolupracuje s řídicími orgány při průběžném vyhodnocování plnění stanovených cílových hodnot indikátorů. V kapitole o monitoringu a evaluaci SCLLD je popsáno zpracovávání Zprávy o plnění SCLLD, změn SCLLD a Závěrečné zprávy o plnění SCLLD. Monitorovací výbor, jakožto kontrolní orgán organizační složky MAS Sokolovsko, zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD, zpracovává a předkládá ke schválení rozhodovacímu orgánu (Programový výbor) indikátorový a evaluační plán SCLLD. Kancelář MAS Sokolovsko připravuje pro Monitorovací výbor podklady pro činnost související s monitorováním, hodnocením a kontrolní činností.

Kontrola

MAS Sokolovsko jako zprostředkující subjekt provádí kontrolu projektů podle podmínek stanovených příslušnými nařízeními Evropské komise a pravidel programů ESI fondů. Tuto činnost provádí Kancelář MAS Sokolovsko. Kontrolní a monitorovací činnosti se účastní vždy dva zaměstnanci MAS Sokolovsko, např. projektový manažer daného programového rámce a administrativní pracovník.

Evaluace

Monitorování a evaluaci je věnována samostatná kapitola SCLLD. V tomto odstavci je stručně zmíněna evaluace integrovaných nástrojů a změny integrované strategie.

MAS Sokolovsko jako nositel SCLLD provádí povinnou mid-term evaluaci SCLLD, dále jsou realizovány tematické evaluace, jejichž podrobnosti jsou uvedeny v kapitole o monitoringu a evaluaci a rozpracovány jsou v evaluačním plánu. MAS Sokolovsko také může předložit návrhy na změny SCLLD. Tyto činnosti jsou zajišťovány pracovníky kanceláře MAS Sokolovsko. Za monitoring a hodnocení SCLLD zodpovídá Monitorovací výbor, jakožto kontrolní orgán organizační jednotky MAS. Monitorovací výbor zpracovává a předkládá ke schválení rozhodovacímu orgánu indikátorový a evaluační plán SCLLD. Podklady pro tuto činnost Monitorovacímu výboru připravují pracovníci Kanceláře MAS Sokolovsko, především projektoví manažeři jednotlivých programových rámců ve spolupráci s administrativním pracovníkem.

V následující části kapitoly jsou uvedeny pracovní náplně jednotlivých pracovních pozic podílejících se na realizaci komunitně vedeného místního rozvoje na území MAS Sokolovsko.

Pracovní náplň – projektoví manažeři SCLLD pro programové rámce IROP, OP ZAM, PRV a OP ŽP

- řízení implementace daného programového rámce dle schválené SCLLD a dle vnitřních směrnic MAS Sokolovsko
- řízení rizik implementace daného programového rámce SCLLD, průběžná analýza postupu implementace, monitoring a evaluace daného programového rámce dle postupů stanovených řídicími orgány (dále jen ŘO) a vnitřními směrnici
- konzultace u příslušného ŘO
- vypracovávání zpráv a hlášení o průběhu realizace SCLLD pro daný programový rámec
- provádění vzdělávacích, poradenských a dalších rozvojových aktivit spojených s implementací programového rámce
- poskytování konzultací spojených s implementací SCLLD
- příprava podkladů pro jednání orgánů organizační složky MAS vč. přípravy podkladů pro programový výbor v souvislosti se stanovením alokací
- činnosti spojené s vyhlášováním výzev pro integrované projekty, příjmem, registrací a kontrolou žádostí o dotaci pro integrované projekty dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic, poskytování potřebné pomoci a informací žadatelům
- kontrola souladu předložené žádosti o dotaci se strategií SCLLD
- administrativní kontrola a kontrola přijatelnosti žádostí o dotaci s podmínkami výzvy pro integrované projekty

- zpracovávání podkladů pro jednání výběrové komise a programového výboru spojené s hodnocením a výběrem projektů
- korespondence a komunikace s žadateli ohledně schválení/neschválení projektů k financování, doplnění žádosti a odstranění nedostatků
- řešení odvolání žadatelů na výsledky hodnocení projektů a sporných událostí spojených s integrovanými projekty
- kontrola realizace integrovaných projektů dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic
- komunikace s partnery, členy orgánů a ostatními místními aktéry spojená s implementací SCLLD dle v SCLLD popsáných komunikačních a animačních aktivit
- informování veřejnosti o plnění SCLLD a aktivity spojené s povinnou publicitou relevantních dotačních titulů
- aktivní další profesní vzdělávání, účast na akcích pořádaných Národní sítí Místních akčních skupin a dalších setkáních, konferencích apod.

Pracovní náplň administrativní pracovník kanceláře organizační složky MAS Sokolovsko

- vedení aktuálního seznamu partnerů MAS Sokolovsko a členů orgánů, vě. aktuálního adresáře kontaktních osob, vedení seznamu zájmových a pracovních skupin
- příprava podkladů pro vypracovávání zpráv a hlášení o průběhu realizace SCLLD
- spolupráce při realizaci monitoringu a evaluace SCLLD dle postupů daných ŘO a vnitřními směrnici
- podpůrná činnost projektovým manažerům programových rámců při implementaci SCLLD
- práce s účetními doklady pro oddělenou účetní evidenci organizační složky MAS
- příprava podkladů pro jednání orgánů organizační složky MAS
- pomoc projektovým manažerům programových rámců s činnostmi spojenými s vyhlášením výzev pro integrované projekty, příjmem, registrací a kontrolou žádostí o dotaci pro integrované projekty dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic, poskytování potřebné pomoci a informací žadatelům
- elektronická evidence projektů na příslušném softwaru a provádění veškeré předepsané archivace

- ~~ve spolupráci s jednotlivými projektovými manažery programových rámců zpracovávání podkladů pro jednání a zápisy z jednání výběrové komise a programového výboru~~
- ~~korespondence a komunikace s žadateli ohledně schválení/neschválení projektů k financování, doplnění žádostí a odstranění nedostatků~~
- ~~kontrola realizace integrovaných projektů dle pokynů ŘO a vnitřních směrnic~~
- ~~komunikace s partnery, členy orgánů a ostatními místními aktéry spojená s implementací SCLLD~~
- ~~aktualizace internetových stránek MAS~~
- ~~evidence a archivace dokumentů MAS, zápisů z jednání, vedení administrativy, uchovávání dokumentů, tvorba pozvánek na jednání orgánů, pomoc při organizaci workshopů a setkání~~
- ~~aktivní další profesní vzdělávání, účast na setkáních apod.~~

Pracovní náplň vedoucí manažer SCLLD

- ~~řízení činnosti kanceláře MAS~~
- ~~řízení realizace SCLLD~~
- ~~koordinace činností spojených s implementací jednotlivých programových rámců~~
- ~~plnění úkolů uložených ředitelem, dále usnesením programového výboru, výběrové komise, monitorovacího výboru, správní rady, dozorcí rady a a valné hromady partnerů i zakladatelů~~
- ~~jednání za MAS v běžných záležitostech~~
- ~~účast na koordinačních schůzkách s ostatními MAS~~
- ~~příprava podkladů pro jednání orgánů organizační složky MAS~~
- ~~informování veřejnosti o plnění SCLLD vě. zpracování výroční zprávy organizační složky MAS~~
- ~~komunikace s partnery, členy orgánů MAS a ostatními místními aktéry spojená s implementací SCLLD dle v SCLLD popsanych komunikačních a animačních aktivit~~
- ~~prezentování SCLLD a jejích aktualizací na Regionální stálé konferenci a dalších platformách~~
- ~~aktivní další profesní vzdělávání, účast na akcích pořádaných Národní sítí Místních akčních skupin a dalších setkáních, konferencích apod.~~

Pracovní náplň – animátor OPVVV na území MAS Sokolovsko

- sledování aktuálních informací, avíz výzev a výzev OPVVV
- konzultace s ŘO
- vedení databáze zřizovatelů a zástupců MŠ a ZŠ na území
- aktivní komunikace se zástupci a zřizovateli MŠ a ZŠ na území s cílem naplnění aktivit animace v rámci OPVVV (cíle a podpůrné aktivity jsou uvedeny v doplňkovém rámci OPVVV v rámci SCLLD MAS Sokolovsko)

4.2 Popis komunikačních a animačních aktivit

Stejně jako při přípravě SCLLD MAS Sokolovsko i během procesu implementace bude maximálně dbáno na transparentnost celého procesu. Veškeré komunikační aktivity jsou založeny opět na znalosti místní situace a na partnerském přístupu. Obdobně jako při přípravě SCLLD i během procesu implementace budou využívány moderní komunikační metody, např. workshopy, brainstorming, facilitace. Pro aktivní komunikaci s občany, partnery a všemi dalšími aktéry na území budou nadále využívány webové stránky MAS Sokolovsko, facebook MAS Sokolovsko, dotazníková šetření, ankety, časopis.

Se všemi partnery MAS Sokolovsko probíhá a nadále bude probíhat osobní komunikace ze strany zaměstnanců Kanceláře MAS Sokolovsko. Pracovníci MAS Sokolovsko pravidelně partnery, i další aktéry na území, informují o činnosti MAS Sokolovsko. Nadále budeme partnery a další aktéry osobně nebo e-mailem informovat o novinkách, výzvách apod. Pro partnery a další aktéry budeme i během procesu implementace SCLLD pořádat různá setkání a tématicky zaměřené workshopy. K této činnosti budeme mimo jiné využívat vytvořených zájmových skupin. Potřeby zjištěné od partnerů z různých zájmových skupin povedou v rámci možností daných operačními programy k lepšímu zacílení výzev v rámci komunitně vedeného místního rozvoje na území MAS Sokolovsko.

Spolupráce s aktéry na území znamená nejen informační servis pro partnery a získávání poznatků od partnerů, ale také komunikaci s dalšími subjekty, které nejsou partnery MAS Sokolovsko. Jedná se o úzkou spolupráci s mikroregiony na území MAS Sokolovsko, dalšími MAS na území Karlovarského kraje i dalšími MAS nejen v ČR, ale i v zahraničí. Dalšími významnými aktéry, s nimiž i nadále předpokládáme různou míru spolupráce, jsou školy, další vzdělávací instituce a neziskové organizace, orgány státní správy, Úřady práce, Karlovarský

kraj, město Karlovy Vary a další organizace a podniky působící v regionu. MAS Sokolovsko také bude prostřednictvím Regionální stálé konference informovat řídicí orgány o postupu implementace SCLLD a s tím spojených výstupech a výsledcích.

Všechny výzvy MAS Sokolovsko na předkládání integrovaných projektů budou i nadále zveřejňovány na internetových stránkách MAS Sokolovsko. Celý administrativní postup pro vyhlášení výzev, hodnocení a výběr projektů, tak jak je popsán v předchozí kapitole, je naprosto transparentní a všechny informace jsou veřejně dostupné. Partneri i další aktéři jsou informováni o výzvách, mohou konzultovat své žádosti s pracovníky Kanceláře MAS Sokolovsko, budou pořádána školení k přípravě integrovaných projektů. Pracovníci Kanceláře MAS Sokolovsko také pravidelně informují na osobních schůzkách nebo na tematických workshopech nebo na různých setkáních partnery a další aktéry o finančních možnostech dotační politiky a tím je směřují k novým projektovým záměrům.

4.3 Popis spolupráce mezi MAS na národní a mezinárodní úrovni a přeshraniční spolupráce

4.4.1 Spolupráce na národní úrovni

MAS Sokolovsko je **aktivním členem NS MAS ČR**. Ředitelka MAS je dlouholetou členkou Pracovní skupiny Leader, která je především poradním orgánem MZe při tvorbě pravidel IV. osy Leader Programu rozvoje venkova ČR. Manažerka MAS Sokolovsko je členkou Mezinárodní pracovní skupiny zřízené Národní sítí MAS, která se zabývá mezinárodní spoluprací místních akčních skupin napříč Evropou. Další manažerka MAS Sokolovsko je členkou Pracovní skupiny Vzdělávání.

Pracovníci MAS Sokolovsko se účastnili setkávání aktérů rozvoje venkova – např. valná hromada NS MAS, Národní konference Venkov, Regiontour, LeaderFest, výstava Země živitelka, výstava Má vlast, akce pořádané Agenturou pro sociální začleňování, akce pořádané v rámci spolupráce NS MAS s Českou zemědělskou univerzitou v Praze, apod. Nadále budeme v těchto aktivitách pokračovat.

V Karlovarském kraji působí tyto Místní akční skupiny: MAS 21, MAS Sokolovsko, MAS Kraj živých vod, MAS Krušné hory a MAS Vladař. V případě MAS Kraj živých vod a MAS Vladař přesahuje jejich působnost i do Plzeňského, resp. Plzeňského a Ústeckého kraje. V rámci místní spolupráce MAS Karlovarského kraje bylo založeno v roce 2014 Krajské

sdužení MAS Karlovarského kraje, z. s. Bylo založeno třemi MAS (MAS Sokolovsko, MAS 21, MAS Vladař) za účelem podpory regionálního rozvoje karlovarského regionu a napomáhání všeobecnému rozvoji a vzestupu venkovských oblastí Karlovarského kraje a potažmo celé ČR v duchu společenské, kulturní, sportovní a environmentální osvěty. Dále za účelem přispívání k udržení a ochraně kulturně-historické podoby obcí v návaznosti na tradice a potřeby místních občanů a v souladu s krajinným rázem regionu. Účelu spolku bude dosahováno realizací hlavních činností. Kromě aktivit Krajského sdružení MAS Karlovarského kraje se pravidelně setkávají a spolupracují spolu všechny MAS v Karlovarském kraji, včetně těch, které zatím nejsou formálně sdruženy.

Kromě MAS Karlovarského kraje spolupracuje MAS Sokolovsko také s dalšími MAS, např. s MAS Český les probíhá po mnoho let úspěšná spolupráce.

V rámci národní spolupráce realizovalo MAS Sokolovsko v období 2007-2013 tyto partnerské projekty:

- Pilotní projekt obnovy vzhledu vybraných obcí partnerských MAS (partnerský projekt MAS Sokolovsko a MAS Český les)
- Řemeslo má zlaté dno (partnerský projekt 3 českých a jedné německé MAS)
- Výměna zkušeností mezi MAS Plzeňského a Karlovarského kraje (partnerský projekt 7 MAS)

MAS Sokolovsko plánuje realizaci dalších projektů spolupráce s ostatním MAS v ČR i zahraničí, jejich volba bude odvislá od alokace na dané opatření a od potřeb území:

- vzdělávací projekt (zaměřeno na vzdělávání venkovského obyvatelstva, zjišťování potřeb vzdělávání na venkově a následná realizace těchto aktivit, vzdělávání zaměstnanců obecních úřadů zaměřené na dotační možnosti, řízení dotovaných projektů apod.)
- řeka Ohře (čištění řeky, např. formou workcampů s mládeží), řešení problematiky kempů podél řeky, propagační materiály s tematikou řeky Ohře a zajímavostí v okolí
- propagace území (pořízení a distribuce tematických propagačních materiálů z území zapojených MAS)
- invazivní rostliny (údržba krajiny v souvislosti s likvidací invazních rostlin)
- zaniklé obce (tematická setkávání, propagace, značení místních naučných stezek, naučné tabule)
- agroturistika (propagační materiály s tématem agroturistiky na území zapojených MAS)

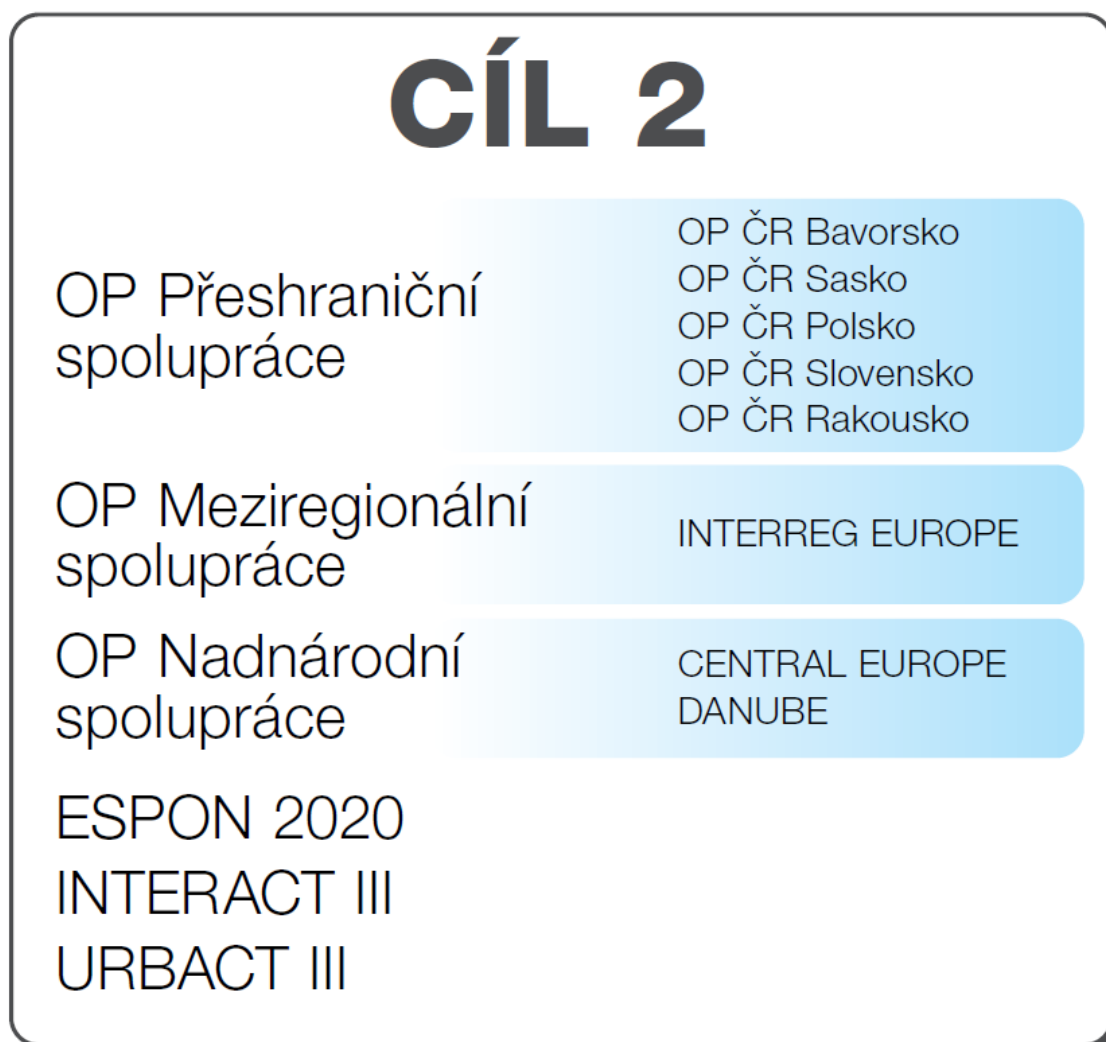
- geoparky (život v geoparku, výsadba apod.)

Podrobný zdroj dat pro kapitolu 4.4 tvoří nepovinná příloha č. 25 SCLLD dostupná na <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>.

4.4.2 Možnosti spolupráce MAS na mezinárodní a přeshraniční úrovni

Spolupráce MAS na mezinárodní úrovni bude probíhat v rámci **Cíle 2**: Evropské územní spolupráce. Cíl 2 v ČR, který bude realizován pomocí 11 programů, které navazují na programy z předešlého období. Jeden program byl stanoven nově, konkrétně OP Nadnárodní spolupráce DANUBE.

Obr. č. 92: Schéma dotačních titulů Cíle 2

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.3 Přeshraniční spolupráce

Území MAS Sokolovsko zasahuje do dotačního území dvou OP přeshraniční spolupráce, a to OP ČR - Svobodný stát Bavorsko a OP ČR - Svobodný stát Sasko, MAS Sokolovsko si bude moci pro přeshraniční spolupráci vybírat partnery z obou dotačních území.

Partnery na bavorské straně bude MAS Sokolovsko vyhledávat na vymezeném dotačním území, tzn. v těchto zemských okresech: Amberg-Sulzbach, Bayreuth, Cham, Deggendorf, Freyung-Grafenau, Hof, Kronach, Kulmbach, Neustadt an der Waldnaab, Passau, Regen, Regensburg, Schwandorf, Straubing-Bogen, Tirschenreuth a Wunsiedel im Fichtelgebirge; a v městských okresech: Amberg, Bayreuth, Hof, Passau, Regensburg, Straubing a Weiden in der Oberpfalz.

V rámci dotačního území budou pro spolupráci MAS Sokolovsko jako partneři prioritní především Místní akční skupiny - Lokale Aktionsgruppe (LAG).

Tab. č. 133: Seznam LAG odpovídající územnímu vymezení na bavorské straně

Landkreis Hof	Landkreis Kronach im Frankenwald
Kulmbacher Land	Wohlfühlregion Fichtelgebirge
Sechsamterland Innovativ	InitiAktivkreis Tirschenreuth
Kooperationsraum Vierstädtedreieck	Gesundheitsregion Hersbrucker Land
Amberg-Sulzbacher Land	Brückenland Bayern-Böhmen
Netzwerkregion Oberpfälzer Seenland	Cham
Regensburger Vorwald und Jura	Straubing-Bogen
Regen	Deggendorf
Freyung-Grafenau	Passau-Nord
Donau-Vils-Wolfach	

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/Central-Europe>

Partnery na saské straně bude MAS Sokolovsko vyhledávat na vymezeném dotačním území, tzn. v Sasku v okresech: Vogtlandkreis, Zwickau, Krušnohoří, Střední Sasko, Saské Švýcarsko a východní Krušné hory, Bautzen a Görlitz, v samostatných městech: Drážďany a Chemnitz a v Durynsku v okresech: Greiz a Saale-Orla.

Tab. č. 134: Seznam LAG odpovídající územnímu vymezení na saské straně:

Vogtland	Saale-Orla
Greizer Land	Anaberger Land
Augustusburger Land	Land des Roten Porphyry
Westlausitz	Oberlausitzer Heide- und Teichlandschaft
Zentrale Oberlausitz	

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/Central-Europe>

Pro projekty s náklady nižšími než 30.000 € bude opět určen fond pro „malé“ projekty (v programovém období 2007 - 2013 s názvem Dispoziční fond), v kterém bude možné realizovat měkké projekty typu "people-to-people", přinášející prohloubení přeshraničních vazeb a kontaktů. Správcem Fondu na území MAS Sokolovsko bude euroregion Euregio Egrensis.

4.4.3.1 Připravované projekty MAS v rámci přeshraniční spolupráce

Projekt Další rozvoj a pokračování Karlovy stezky

Jedná se o připravovaný projekt v rámci Programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko (2014-2020). Hlavním partnerem je město Eibenstock. Další partneři projektu jsou ze Saska a z České republiky, jedním z partnerů s finančním příspěvkem je MAS Sokolovsko. „Karlova stezka“ („Karlsruhe“) spojuje přes Krušnohorský hřeben města Aue a Karlovy Vary a zároveň i „Muldavskou cyklostezku“ (Mulderadweg) s „Cyklostezkou Ohře“ (Egerradweg). V připravovaném projektu se jedná o pokračování ve smyslu dalšího rozvoje a pokračování Karlovy stezky. Na straně MAS Sokolovsko jsou naplánována tato opatření:

- masterplan – územní studie napojení Karlsruhe na ostatní cykloturistické systémy v Chodově
- vyhledávací studie vč. výkresové části

4.4.3.2 Projektové záměry v rámci přeshraniční spolupráce

Následuje soupis dalších možných plánovaných projektových záměrů MAS Sokolovsko pro programové období 2014-2020 v rámci OP přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko nebo ČR – Sasko včetně doporučení:

<i>Projektový záměr I.</i>	<i>Doporučení</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj bylinkářství v česko-německé příhraničí - setkávání, společná kniha (s recepty na využití bylinek při léčení, v kosmetice a běžném životě), výstavy, účasti na veletrzích	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6d ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb

<p><i>Projektový záměr II.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Využití fenoménu zaniklých obcí Slavkovského lesa a Krušných hor (obnova reliktních stromů, ošetření starých stromů, propagační publikace, naučné stezky). Plánována realizace malého i velkého projektu. 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr III.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Řemesla - rozvoj tradičních řemesel (workshopy, výstavy a veletrhy, společné práce na renovacích a tvorbě replik historických výrobků, spolupráce v této oblasti) 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr IV.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce Infocenter a společná propagace (výměna materiálů, tvorba nového produktu + materiálů k němu) 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr V.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Čištění řeky Ohře a související doprovodné akce 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví nebo → IP 6d ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb
<p><i>Projektový záměr VI.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj jazykových a odborných kompetencí žáků (např. technického vzdělávání), partnerské sítě mezi školami 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 3 → IP 10b Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení
<p><i>Projektový záměr VII.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Senioři: sběr pamětí, předávání zkušeností, mezigenerační dialog 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 → IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví

<p><i>Projektový záměr VIII.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Společné sportovní aktivity (např. hokejový kemp) 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 3 IP 10b Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení
<p><i>Projektový záměr IX.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Záchrana genofondu původních druhů ovocných stromů, záchrana a obnova alejí, zřízení sadů s tradičními odrůdami ovocných stromů, vytvoření genobanky ve spolupráce s VŠ, provádění genetických testů dřevin 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví nebo IP 6d ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb
<p><i>Projektový záměr X.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stezka kolem pramenů a studánek, možno spojit s cyklostezkou 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví nebo IP 6d ochrana a obnova biologické rozmanitosti a půdy a podpora ekosystémových služeb
<p><i>Projektový záměr XI.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyklotrasy a cyklostezky se společným tématem na české a německé straně (např. Karlova stezka) 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr XII.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj vodáckého využití řeky Ohře 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr XIII.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj vodáckého využití řeky Ohře 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví

<p><i>Projektový záměr XIV.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekologické vzdělávací farmy (sociální začleňování venkova mezi města a okolní krajinu, podpora rozvoje venkovských oblastí, vzdělávání v oblasti zdravé výživy, zvýšit povědomí mezi rodiči a školami o významu ekologických farem) 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 3
<p><i>Projektový záměr XV.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapomenuté památky 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr XVI.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrované zahrady (obnova starých zahrad a zřízení nových na území Euregia Egrensis, společná výstava a propagace) 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr XVII.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regiocard Egrensis (navázat na již realizovaný bavorsko-český projekt, podpořit více aktivity na české straně hranice, případně propojit spoluprací se Saskem) 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr XVIII.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionální produkty (na české a německé straně) 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 2 IP 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
<p><i>Projektový záměr XIX.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce NNO 	<p><i>Doporučení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt je možné realizovat v rámci PO 4

Zdroj: vlastní data

4.4.4 OP NADNÁRODNÍ SPOLUPRÁCE (Transnational cooperation programme)

Operační program je rozdělen do několika zón, přičemž ČR spadá do zóny „Střední Evropa“ (Central Europe) a nově i do nové zóny „Dunaj“ (Danube), pro niž byl vytvořen v programovém období 2014-2020 nový program DANUBE.

CENTRAL EUROPE

Operační program je zaměřen na spolupráci subjektů z veřejného i soukromého sektoru k řešení společných problémů nadnárodního významu v oblasti inovací, nízkouhlíkového hospodářství, životního prostředí, kultury a dopravy.

Své partnery pro projekty může MAS Sokolovsko vyhledávat v rámci ČR, Rakouska, části Německa (pouze regiony Bádensko - Württenbersko, Bavorsko, Berlín, Braniborsko, Meklenbursko - Přední Pomořansko, Sasko, Sasko - Anhaltsko), Polska, Maďarska, Slovinska, Slovenska, části Itálie (regiony Emilia - Romagna, Furlandsko - Julské Benátsko, Luguire, Lombardie, Piemont, autonomní provincie Bolzano, autonomní provincie Trento, Valle d'Aosta a Benátsko) a v rámci Chorvatska. (Zdroj: <http://www.central2020.eu/>)

Obr. č. 93: CENTRAL EUROPE 2014-2020

Zdroj: <http://www.central2020.eu/>

DANUBE

Operační program DANUBE má přispět k vyššímu stupni územní integrace regionu Dunaj a je zaměřen na spolupráci subjektů z veřejného i soukromého sektoru k řešení společných problémů nadnárodního významu.

Témata řešena v rámci jednotlivých priorit zahrnují většinu tradičních témat řešených nadnárodní spoluprací, jako jsou inovace, životní prostředí, kultura a doprava.

Partnery pro spolupráci v rámci operačního programu DANUBE bude MAS Sokolovsko vyhledávat v zemích, která spadají do dotačního území programu a to jsou: ČR, Rakousko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, část Německa, Maďarsko, Moldavsko, Černá Hora, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko a část Ukrajiny.

Obr. č. 94: DANUBE 2014-2020

Zdroj: http://www.southeast-europe.net/en/about_see/danubeprogramme/

4.4.4.1 Přípravované projekty v rámci nadnárodní spolupráce

MAS Sokolovsko (příp. organizace, ve kterých působí) v současné době připravuje následující projekty v rámci mezinárodní nebo přeshraniční spolupráce.

Projekt InduCult2.0 – Průmyslové dědictví, kulturní bohatství dnešního průmyslu a průkopníci — využití průmyslové kultury ve Střední Evropě:

Jedná se o připravovaný partnerský projekt v rámci nadnárodní spolupráce. Dotačním programem je Interreg CENTRAL EUROPE (SC 3.2 – Zlepšení schopnosti využít kulturní dědictví a zdroje). Vedoucím partnerem projektu je Landkreis Zwickau (Německo). Partnerem za Českou republiku je Krajská síť MAS Karlovarského kraje, z.s., jejímž je MAS Sokolovsko

aktivním členem. Další partneři jsou z Rakouska, Itálie, Slovinska, Chorvatska, Belgie a Polska.

Partneři projektu využijí historické i zcela inovativní regionální hmotné a kulturní statky spojené s průmyslovou tradicí tak, aby si regiony nakonec lépe uvědomily, že nabízejí skvělé podmínky pro práci, život i rekreaci obyvatel. Partneři dále ve spolupráci s místními subjekty znovuobjeví a vyvinou další kladné stránky průmyslově založených oblastí. Zejména pak má projekt za cíl:

- podpořit koncept průmyslové kultury ve střední Evropě
- posílit svébytnost kultury průmyslových regionů a využít ji jako odlišující charakteristiku
- oživit objevitelského (pionýrského) ducha průmyslových regionů

Projekt InduCult2.0 zajistí mezinárodní srovnání, spolupráci, výcvik a výměnu zkušeností ve věci kreativních řešení jmenovaných cílů včetně vědecké (akademické) podpory. Kromě jiných společných akčních výstupů se projekt zasadí o popularizaci průmyslové kultury prostřednictvím nové sítě regionálních koordinátorů, strategického memoranda či série mezinárodních kulturních událostí.

Metodologickým středobodem projektu je mezioborová spolupráce mezi muzei (minulost), firmami (současnost) a školami zástupci kreativní scény (budoucnost) v duchu síťového učení.

Projekt SaMaDu - Saint Marian's Cult in Danube Region

Jedná se o připravovaný partnerský projekt v rámci nadnárodní spolupráce. Dotačním programem je OP DANUBE 2014 – 2020. Hlavním partnerem je MAS Sokolovsko. V současné době probíhají jednání o partnerství s institucemi z Bavorska, Rakouska, Maďarska, Slovenska, Slovinska, Rumunska a Ukrajiny. Jsou mezi nimi i dvě univerzity. Hlavním tématem projektu je Kulturní dědictví Svatomariánského kultu, jeho odkaz pro současnost a využití pro rozvoj regionů.

Cílem projektu je

- zachování, ochrana a další rozvoj nehmotného kulturního dědictví v podobě Svatomariánského kultu v Dunajském regionu, oživení poutních míst, obnovování zvyků a tradic, transfer křesťanských tradic – filozofických, kulturních a morálních hodnot do sekulární společnosti, odkaz pro moderní dobu

- vytvářet sítě a partnerství v rámci Dunajského regionu prostřednictvím Svatomariánského kultu jako spojnice různých náboženských kultur
- podpora rozvoje udržitelného cestovního ruchu (ve venkovských regionech) prostřednictvím vytvoření nových návštěvnických balíčků a kulturních tras se společným tématem Svatomariánského kultu a vzájemné propagaci všech zapojených partnerů Dunajského regionu

Z uvažovaných projektových záměrů v rámci mezinárodní spolupráce je možno realizovat témata:

- ekologické vzdělávací farmy
- vzdělávání k rozvoji jazykových a dalších klíčových kompetencí dětí, vzdělávání k udržitelnému rozvoji a ke zdravému životnímu stylu
- osvětové kulturní; tradiční a vzdělávací aktivity pro širokou veřejnost
- podpora a propagace turistických a návštěvnických lokalit regionu
- záchrana, využití a propagace hmotného a duševního dědictví regionu
- předávání zkušeností a dobré praxe mezi MAS Sokolovsko a dalšími organizacemi zabývajícími se regionálním rozvojem v zahraničí

4.4.5 Závěr a shrnutí ke kapitole o národní, přeshraniční a mezinárodní spolupráci

Realizace projektů spolupráce na národní, mezinárodní, nadnárodní nebo přeshraniční úrovni sice přináší pro MAS nové nároky na jazykové kompetence, vyšší časovou náročnost nebo nutnost přijetí nových opatření, ale realizace takových projektů přispěje k dalšímu rozvoji sokolovského regionu. Přináší také možnost učit se od jiných, inspirovat se příklady dobré praxe a ty aplikovat v místních podmínkách a tím ještě více pomoci k rozvoji území. V neposlední řadě realizace mezinárodních projektů přispěje ke zvýšení kompetencí MAS a jejich pracovníků, kteří mohou obohatit svůj region o nové nápady.

4.5 Popis zvláštních opatření pro hodnocení

Nastavení systému kvalitního vyhodnocování realizace integrovaných nástrojů, včetně SCLLD, je podmínkou pro vyhodnocování úspěšnosti zacílení intervencí, souladu skutečných potřeb s nastavením a všech realizací integrovaných nástrojů a procesu dosahování plánovaných změn.

Opatření pro řízení, sledování a hodnocení strategie jsou dány nastavení systému evaluace a monitoringu strategie.

4.5.1 Vymezení pojmů evaluace a monitoringu

Evaluace

Evaluace neboli hodnocení je proces, který je založený na sběru primárních a sekundárních dat, tedy monitoringu. Získaná data jsou poté v procesu evaluace podrobena odbornému vyhodnocování s cílem získat spolehlivé podklady pro strategické řízení a řízení implementace. Evaluací se tedy rozumí zpracovávání a vyhodnocování informací získaných v rámci monitoringu i mimo něj. Součástí tohoto procesu je také formulace závěrů a doporučení, které mohou vést ke zlepšení implementace strategie, ale také interpretace získaných informací pro dosažení zpětné vazby. V závěru evaluace je vyhodnocena relevance a naplnění cílů. Samotné evaluaci předchází proces monitorování, a tudíž monitoring může být také chápán jako nezbytná součást evaluace.

Pro kvalitní průběh procesu evaluace je třeba řídit standardy pro evaluaci, mezi které patří užitečnost, proveditelnost, korektnost a přesnost. (Zdroje: MMR, *Metodický pokyn pro evaluace v programovém období 2014 – 2020, verze 3:0, Evropské strukturální a investiční fondy. Česká evaluační společnost, Formální standardy provádění evaluací. Česká evaluační společnost, Etický kodex evaluátora.*)

Monitoring

Monitoring neboli monitorování, je kontinuální proces, který je zaměřen na sběr primárních dat k evaluaci. Monitorování se nesoustředí jen na pouhý sběr dat a informací, ale vytváří také systém sběru dat a informací a jejich shromažďování. Monitorování zjišťuje stav a pokrok realizace programů a projektů. Součástí monitoringu je i průběžné porovnávání získaných informací s výchozími hodnotami a předpokládaným plánem. Monitorování je soustavnou činností, která probíhá během celé realizace integrovaných projektů, ale i po jejich ukončení. Pro adekvátní monitoring je nezbytná vazba na cíle a měřitelné indikátory. (Zdroj: MMR, *Metodický pokyn pro evaluace v programovém období 2014 – 2020, verze 3:0, Evropské strukturální a investiční fondy.*)

V SCLLD jsou nastaveny monitorovací indikátory z indikátorových soustav příslušných operačních programů (IROP, OP Z, PRV), které jsou definovány v jednotlivých programových rámcích.

Monitorovací indikátory jsou dle doporučení a teorie ke strategickému plánování **SMART** tj.

- Specifické
- Měřitelné
- Akceptovatelné
- Realizovatelné
- Termínované

Indikátor je nástroj pro měření cíle/plánu, postupu či dosažených efektů jednotlivých úrovní implementace. Indikátor musí být přesně definován a tvoří jej kód, název, jasná definice, měrná jednotka včetně popisu způsobů měření, zdroj údajů, výchozí, cílová a dosažená hodnota. Pojem indikátor má stejný význam jako jeho český ekvivalent „ukazatel“. Indikátor měří, zda bylo dosaženo vytýčeného cíle, jaké jsou výsledky, kvalita a kontext hodnocené strategie. Indikátor vytváří číselnou informaci, která může pomoci v hodnocení a v dalším rozhodovacím procesu.

U indikátorů jsou definovány hodnoty:

- **Výchozí hodnota indikátoru** – hodnota indikátoru se měří před začátkem realizace strategie.
- **Cílová hodnota indikátoru** – hodnota stanovená MAS jako stav, kterého chce dosáhnout, obecně je doporučeno používat absolutní hodnoty cílové hodnoty indikátoru, nepoužívat poměrové nebo procentuální vyjádření.
- **Dosažená hodnota indikátoru** – hodnota naplnění indikátoru, jedná se o kumulativní nebo přírůstkový údaj od začátku realizace strategie.
- **Závazek** – suma cílových hodnot indikátoru.

Dělení věcných indikátorů:

- **Indikátory výstupů:** informace o okamžitých výstupech, zpravidla ve fyzikálních jednotkách nebo počty, kusy apod. (např. délka stezky v km, počet podpořených účastníků školení). Parametry, které musí indikátory splňovat:
  - definice, měrná jednotka, metoda sledování, zdroj dat,
  - výchozí hodnota musí být vždy nulová,
  - hodnota musí být stanovena,
  - vazba na indikátor výsledku.

- **Indikátory výsledků:** přímá vazba na stanovené cíle. Prokázání, zda bylo cíle dosaženo. Vyjadřuje se ve fyzických jednotkách (např. snížení doby jízdy) nebo peněžních (např. snížení dopravních nákladů). Parametry indikátoru:
  - definice, měrná jednotka, metoda sledování, zdroj dat,
  - výchozí hodnota, zpravidla nenulová,
  - cílová hodnota musí být stanovena.
- **Indikátory kontextové:** charakterizují prostředí, nevhodné pro přímé hodnocení efektu

Základním nástrojem pro monitorování je jednotný monitorovací systém MS2014+. Systém umožňuje sledovat jednotlivé integrované projekty realizované v rámci CLLD, i samotné naplňování SCLLD. Zpracování údajů z integrovaných projektů v monitorovacím systému umožňuje sledování plnění zadaného finančního plánu a plánovaných hodnot monitorovacích indikátorů. MAS Sokolovsko provádí prostřednictvím systému MS2014+ monitorování realizace jednotlivých integrovaných projektů a také monitorování SCLLD jako celku. (Zdroje: MMR, Metodická příručka MMR ČR, *Evaluce socioekonomického rozvoje*, 2005. MMR, *Metodický pokyn zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014 – 2020*. Verze 3:0, 2014.)

4.5.2 Zpráva o plnění SCLLD MAS Sokolovsko

Jednou za půl roku MAS Sokolovsko předkládá Zprávu o plnění SCLLD řídicímu orgánu. Zprávu o plnění SCLLD schvaluje nejvyšší orgán organizační složky MAS Sokolovsko, tedy Valná hromada partnerů. MAS Sokolovsko monitoruje **celkový kontext SCLLD**. Zpráva o plnění SCLLD je předkládána dvakrát ročně, do 15. 1. s použitím údajů k 31. 12. předchozího roku a do 15. 7. s použitím údajů k 30. 6. Zpráva o plnění SCLLD je přístupná řídicímu orgánu a Regionální stálé konferenci (RSK) Karlovarského kraje.

Zpráva o plnění SCLLD bude obsahovat nejen informace o realizaci integrovaných projektů v rámci CLLD, ale také informace o kontextu SCLLD v rámci regionu a o naplňování realizace SCLLD. Součástí Zprávy bude přehled vývoje realizace SCLLD, schválených a realizovaných projektů a plnění podmínek SCLLD včetně plnění indikátorů, dodržení harmonogramu a finančního plánu. Na základě hodnocení dosaženého plnění SCLLD a hodnocení kontextu v rámci regionu může MAS Sokolovsko ve Zprávě o plnění SCLLD navrhnout změny SCLLD.

Změny v SCLLD mohou být nepodstatné nebo podstatné. **Nepodstatné změny** nevyžadují vydání Dodatku k Prohlášení o akceptaci SCLLD. K provedení těchto změn stačí, aby je řídicí

orgán vzal na vědomí, resp. akceptoval prostřednictvím MS2014+.

Jedná se o:

- změnu kontaktních osob či statutárních zástupců nositele,
- změnu sídla, plátcovství DPH a dalších obecných informací o nositeli IN,
- uzavření a změny smluv s partnery, změny partnerů,
- změnu v osobách realizačního týmu.

Ostatní **změny** jsou považovány za **podstatné**, zejména se jedná o změnu v rozpočtu SCLLD, změnu indikátorů, o změnu strategických, specifických cílů a opatření.

Obecně zprávy o plnění integrovaných strategií slouží jako podklad pro zpracování doporučení pro přípravu harmonogramu výzev a dále jako podklad pro Zprávu o pokroku integrovaných nástrojů, kterou zpracovává MMR – ORP a která je jedním z podkladů pro zpracování Výroční zprávy o implementaci DoP pro programové období 2014 – 2025.

Do 30 pracovních dnů od ukončení posledního projektu v rámci SCLLD předkládá nositel MAS Sokolovsko Závěrečnou zprávu o plnění integrované strategie. Struktura a obsah této Zprávy a proces administrace je stejný jako v případě řádné pololetní Zprávy o plnění integrované strategie. (Zdroje: MMR, Metodická příručka MMR ČR, *Evaluace socioekonomického rozvoje, 2005. MMR, Metodický pokyn zásady tvorby a používání indikátorů v programovém období 2014 – 2020. Verze 3:0, 2014.*)

4.5.3 Realizace evaluace MAS Sokolovsko

Mezi hlavní úkoly realizace evaluace SCLLD na úrovni MAS Sokolovsko patří zejména:

- Sestavení návrhu, realizace, aktualizace a vyhodnocení evaluačního plánu
- Poskytování dostupných informačních zdrojů pro provádění evaluací
- Sledování naplňování SCLLD
- Aktivní spolupráce s evaluátory a pracovníky evaluace na národní úrovni
- Zveřejňování výstupů evaluačních aktivit

Evaluace SCLLD je obsáhlý a náročný proces, který MAS Sokolovsko řeší ve spolupráci s externím zpracovatelem pro dodržení nezávislosti a kvality evaluačního procesu. V procesu

---

evaluace je kladen důraz na odbornost a nezávislost zpracování, kvalitu a vypovídací schopnost výsledků práce a především na transparentnost celého postupu.

Podrobněji je problematika evaluace SCLLD a monitoringu rozpracována ve **dvou vnitřních směrnících** MAS Sokolovsko – evaluačním plánu a interní směrnici na provádění kontroly projektů a monitorování realizace strategie. V těchto vnitřních směrnících jsou definována pravidla pro provádění monitoringu a evaluace SCLLD MAS Sokolovsko. Směrnice je možno dle potřeby aktualizovat tak, aby byly vždy v souladu s aktuálními doporučeními řídicích orgánů a aby byl dodržen soulad mezi těmito doporučeními, strategií a prováděnou praxí.

Monitoring projektů je jedním **ze zdrojů dat pro evaluaci**, dalšími používanými zdroji jsou dotazníkové šetření, komunitní setkávání, rozhovory s místními aktéry, data z informačního systému MS 2014+. Je respektován tzv. **princip triangulace**, kdy daný závěr má být podložen 2 (nejlépe však 3) různými zdroji dat nebo metodami hodnocení. Monitorování projektů může být ex-ante, interim a ex-post, podrobnosti jsou stanoveny vnitřní směrnicí. Monitoringem se rozumí kontrola realizace projektu na místě nebo v kanceláři MAS Sokolovsko v případě měkkých projektů, vždy za účasti žadatele/příjemce. Monitoring projektů je prováděn dvěma interními pracovníky MAS Sokolovsko. Z monitoringu je pořizován protokol, jehož vzor, způsob pořízení, uložení a nakládání s daty je uveden ve vnitřní směrnici.

Evaluační plán je plánem hodnotících aktivit na celé programové období. Je možné jej podle potřeby aktualizovat. V rámci jednotlivých aktualizací jsou detailně rozpracovávány evaluační aktivity na nejbližší období (1 - 2 roky). Přílohou evaluačního plánu je vždy tabulka s plánem evaluačních aktivit, která je dle potřeby aktualizována. Podrobnosti evaluačního plánu jsou rozpracovány v samostatné vnitřní směrnici.

Především z důvodu finanční a časové náročnosti procesu evaluace bude MAS Sokolovsko provádět pouze **dvě komplexní evaluace** zpracované externím evaluátorem v součinnosti s pracovníky MAS (smíšený typ evaluace z hlediska zpracovatele). Tím je dána nezávislost procesu evaluace. Střednědobé hodnocení (mid-term evaluace) je prováděno za účelem zlepšení implementace strategie (formativní typ evaluace). Jedná se o povinnou mid-term evaluaci realizace SCLLD.

Cílem následného hodnocení strategie (ex-post evaluace) je vyhodnotit, zda byly dosaženy cíle strategie, jak přínosná a efektivní byla realizace strategie pro území MAS Sokolovsko (sumativní typ evaluace).

V průběhu programového období bude provedeno i **několik tematických evaluací** (evaluace spokojenosti příjemců a žadatelů, evaluace publicity, hodnocení administrativní kapacity MAS pro realizaci strategie). Případně bude provedena evaluace operativní, která může být provedena dle aktuálních potřeb a není zahrnuta v dlouhodobém plánu evaluačních aktivit.

Tyto tematické evaluace se pravidelně opakují (ongoing evaluace) a provádí se interně, zpracovávají je zaměstnanci MAS Sokolovsko, pouze hodnocení administrativní kapacity MAS Sokolovsko pro realizaci strategie bude zajištěno ve spolupráci s jinou MAS (smíšený typ zpracování).

Odborné vzdělávání a dodržování etického kodexu u pracovníků MAS Sokolovsko podílejících se na evaluačním procesu jsou zárukou odbornosti. Zveřejňování evaluace představuje transparentnost. Projednávání výsledků evaluace strategie v orgánech MAS Sokolovsko (monitorovací výbor, programový výbor, valná hromada partnerů) zaručuje poskytnutí zpětné vazby. Nastavení procesu evaluace a kvalita výstupů evaluace jsou v souladu s definovanými standardy České evaluační společnosti a představují tak záruku kvality. Pro vypovídací schopnost evaluačního procesu a jejímu vlivu na implementaci SCLLD bude dbáno na srozumitelnost výsledků evaluace. V průběhu evaluačního procesu dojde k součinnosti zainteresovaných subjektů na území MAS Sokolovsko, tj. partnerů, příjemci dotace, kanceláře MAS Sokolovsko, zpracovatelů evaluace apod. Dosažení Best Practice bude mimo jiné dosaženo sdílením příkladů správné praxe mezi MAS Sokolovsko a jinými MAS.

Nejen příprava SCLLD, ale i její následná implementace jsou strnulým konceptem. Jedná se o dlouhodobý proces, ve kterém jsou možné na základě zjištění získaných evaluačním procesem možné změny.

5 Povinné přílohy

Závěrečná část dokumentu je tvořena základními přílohami nezbytnými pro posouzení kvality strategie ze strany řídicích orgánů. Kapitola obsahuje mj. časový harmonogram a finanční plán, mapu území a seznam obcí MAS Sokolovsko o.p.s., stručný popis postupu zapojení komunit do tvorby strategie a identifikovaná rizika, s nimiž se strategie může při svém naplňování potýkat.

5.1 Časový harmonogram a finanční plán

Následující tabulky obsahují finanční a časový plán čerpání alokací a to jak z pohledu jednotlivých opatření/fichí, tak z pohledu 3 programových rámců Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko na období 2014-2020.

Dále je v tabulkách uveden souhrnný přehled monitorovacích indikátorů, ke kterým se MAS Sokolovsko v rámci SCLLD zavazuje.

V závěru subkapitoly je uveden přehled čerpání dotací v členění dle jednotlivých ESI fondů, ze kterých budou prostředky brány. Byť první výzvy budou vyhlášeny na podzim 2016, jejich zazávazkování (podpis Dohody o poskytnutí dotace v případě PRV, vyúčtování projektu v případě IROP, předložení průběžných žádostí o proplacení v příp. OPZ) začne až v r. 2017 a skončí v r. 2023.

Tab. č. 135: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2016 - e) MPIN

ROK 2016												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. Učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1 Podpor a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3 Podpora prarodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prarodinná opatření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.1 Péče o; životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžeckých oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivní investice v lesích	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. produktů – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.3 Sídelní zeleň	Sídelní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tab. č. 136: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2017 - e) MPIN

ROK 2017												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobi lé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukrom é zdroje	
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. Učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitn ě vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1 Podpor a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	1 423,27	1 209,78	0,00	0,00	213,49	0,00

	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitn ě vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	1 139,23	968,34	159,49	11,40	0,00	0,00
2.1.3 Podpora prorodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prorodinná opatření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitn ě vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivní investice v lesích	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. zeměd. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. zeměd. produktů – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.3 Sídlní zeleň	Sídlní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							2562,5	2178,12	159,49	11,4	213,49	0

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 137: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2018 - e) MPIN

ROK 2018												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční prioritní OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
								Příspěvek Unie	Národní veřejné	Veřejné zdroje (kraj,	Národní soukromé zdroje	

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

									zdroje (SR, SF)	obec, jiné)		
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	865,44	735,624	43,172	0,00	86,644	0,00
1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. Učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	10 002,342	9 502,225	0,00	500,117	0,00	2 115,123
1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	2 945,83	2 503,96	0,00	0,00	441,87	0,00
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	2 985,648	2 836,366	0,00	0,00	149,282	629,986
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	846,82	719,797	118,555	8,468	0,00	0,00

2.1.3 Podpora prorodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prorodinná opatření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitn ě vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivn í investice v lesích	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	11 872,40 0	4 559,001	2 564,439	0,00	4 748,96	2 637,600
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	751,392	432,801	243,451	75,140	0,00	531,108
	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. produktů – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	16 412,688	4 726,852	2 658,857	0,00	9 026,979	2 754,333
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	25 934,898	24 638,153	0,00	1 296,745	0,00	10 392,165

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	9 471,464	8 997,891	0,00	473,573	0,00	0,00
	4.1.1.3 Sídlní zeleň	Sídlní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi	5 377,202	5 108,342	0,00	268,860	0,00	64,085

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	4 475,240	4 251,478	0,00	0,00	223,762	0,00
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							91 941,364	69 012,490	5 628,474	2 622,903	14 677,497	19 124,400

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 138: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2019 - e) MPIN

ROK 2019												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobi lé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	1 442,4	1 226,04	72,12	0,00	144,24	0,00

1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	7 466,392	7 093,072	0,00	373,320	0,00	48,293
1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	2 030,9	1 726,265	0,00	0,00	304,635	0,00
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	7 273,079	6 909,425	0,00	0,00	363,654	511,555
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	1 811,40	1 539,69	253,596	18,114	0,00	0,00
2.1.3 Podpora prorodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prorodinná opatření	4044,70	3437,995	566,258	0,00	40,447	0,00
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžeckých oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivní investice v lesích	4 670,487	2 989,111	1 681,376	0,00	0,00	984,786
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	509,000	162,880	91,620	0,00	254,500	106,890
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	4 427,770	2 550,395	1 434,598	442,777	0,00	1 379,157
	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. produktů – 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	1 290,050	372,174	209,348	0,00	708,528	277,698
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	5 260,369	1 514,984	852,181	0,00	2 893,204	1 042,831
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	10 808,250	10 267,837	0,00	540,413	0,00	2 338,691

	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	3 777,974	3 589,076	0,00	188,898	0,00	5 683,544
	4.1.1.3 Sídlní zeleň	Sídlní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							54 812,771	43 378,944	5 161,097	1 563,522	4 709,208	12 373,445

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 139: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2020 - e) MPIN

ROK 2020												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobi lé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národn í soukro mé zdroje	
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	576,96	490,416	28,848	0,00	57,696	0,00

1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	2 000,00	1 700,00	0,00	0,00	300,00	0,00
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	0,00	0,00	0,00	0,0	0,00	0,00
2.1.3 Podpora prorodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prorodinná opatření	3 221,315	2 738,118	450,984	0,00	32,213	0,00
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	1 746,00	1 746,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivní investice v lesích	1 529,513	978,888	550,625	0,00	0,00	200,000
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	8 244,120	2 638,118	1 483,942	0,00	4 122,060	1 731,265
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	2 238,897	1 289,605	725,402	111,945	111,945	423,151
	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	00,00

	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. produktů – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	7 094,101	2 043,101	1 149,245	0,00	3 901,755	1 489,761
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.3 Sídlní zeleň	Sídlní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	13 256,67	7 954,00	0,00	4 772,40	530,27	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	12 792,98 2	6 550,007	3 684,379	1 279,29 8	1 279,29 8	2 686,526
4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi	8 503,110	8 077,954	0,00	260,880	164,276	5 009,507

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							61 203,668	36 206,207	8 073,425	6 424,523	10 499,513	11 540,210

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 140: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2021 - e) MPIN

ROK 2021												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	2 105,263	2 000,00	0,00	105,263	0,00	1 000,000
1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	1 000,00	850,00	0,00	0,00	150,00	0,00
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	0,00	0,00	0,00	0,0	0,00	0,00
2.1.3 Podpora prarodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prarodinná opatření	2 471,91	2 101,124	346,067	0,00	24,719	0,00
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	18,00	18,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivní investice v lesích	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. produktů – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.3 Sídlní zeleň	Sídlní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	136,70	82,00	0,00	49,20	5,50	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi	2 105,263	2 000,00	0,00	105,263	0,00	1 000,00

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							7 837,136	7 051,124	346,067	259,726	180,219	2 000,000

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 141: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2022 - e) MPIN

ROK 2022												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobi lé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	2 531,283	2 404,703	0,00	126,580	0,00	1 000,000
1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3 Podpora prarodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prarodinná opatření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	18,00	18,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořízování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivní investice v lesích	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. zem. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. zem. produktů – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	14 678,457	13 944,534	0,00	733,923	0,00	3 000,00

	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.3 Sídlní zeleň	Sídlní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	136,70	82,00	0,00	49,20	5,50	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi	4 014,414	3 813,702	0,00	200,713	0,00	1 000,000

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	6 051,080	5 748,522	0,00	0,00	302,558	0,00
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							27 429,934	26 011,461	0,00	1 110,416	308,058	5 000,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 142: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD v roce 2023 - e) MPIN

ROK 2023												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobi lé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3 Podpora prarodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prarodinná opatření	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	18,00	18,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitn ě vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivn í investice v lesích	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2. 1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. zem. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. zem. produktů – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	4.1.1.3 Sídlní zeleň	Sídlní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	136,60	82,00	0,00	49,20	5,40	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							154,600	100,000	0,00	49,200	5,400	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 143: Financování podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD za období 2016 - 2023 - e) MPIN

OBDOBÍ 2016 - 2023												
Specifický cíl SCLLD	Opatření SCLLD	Podopatření SCLLD	IDENTIFIKACE programu				PLÁN FINANCOVÁNÍ (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobi lé výdaje (tis. Kč)
			Program	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Celkové způsobilé výdaje	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemce		
								Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukro mé zdroje	
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	Podpora zaměstnanosti – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Zaměstnanost	2 884,8	2 452,08	144,14	0,00	288,580	0,00

1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení	Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	22 105,280	21 000,000	0,00	1 105,280	0,00	4 163,416
1.2.1 Podpora a rozvoj soc. podnikání	1.2.1.1 Soc. podnikání	Soc. podnikání – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální podniky	9 400,00	7 990,005	0,00	0,00	1 409,995	0,00
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	Infrastruktura pro soc. podnikání – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 2.2 Vznik nových a rozvoj exist. podnik. aktivit v oblasti soc. podnikání	10 258,727	9 745,791	0,00	0,00	512,936	1 141,541
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Sociální služby	3 797,45	3 227,827	531,641	37,982	0,00	0,00
2.1.3 Podpora prorodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce – 03.2.65.1	OP ZAM	2	2.3	2.3.1 Prorodinná opatření	9 737,925	8 277,237	1363,309	0,00	97,379	0,00
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – ÚSES	Péče o životní prostředí – ÚSES – 05.4.27.4.3	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	1 800,00	1 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00

	3.1.1.2 Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje	Studie, strategie a plány v oblasti udržitelného rozvoje – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.3 Podpora pořízování a uplatňování dokumentů územního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžkařských oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	Rozvoj rekreačních funkcí lesa – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 25 Neproduktivní investice v lesích	6 200,00	3 967,999	2 232,001	0,00	0,00	1184,786
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybářství	3.3.1.1 Podpora zemědělských podniků	Podpora zemědělských podniků – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 a Zemědělské podniky	20 625,520	7 359,999	4 140,001	0,00	9 125,52	4 475,755
	3.3.1.2 Podpora lesnictví	Podpora lesnictví – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Lesnická infrastruktura	6 666,667	3 840,00	2 160,00	554,722	111,945	1 802,308
	3.3.1.3 Podpora zemědělství	Podpora zemědělství - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 17.1 c Zemědělská infrastruktura	751,392	432,801	243,451	75,14	0	531,108

	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. Produktů	Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. země. produktů – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 35.2 d Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů	1 290,050	372,174	209,348	0,00	708,528	277,698
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	Vzdělávání pro rozvoj venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 14 Předávání znalostí a informační akce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	3.3.2.1 Podpora jiného drobného podnikání	Podpora jiného drobného podnikání – 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 19.1 b Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností	28 767,158	8 284,937	4 660,283	0,00	15 821,938	5 286,925
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní infrastruktury	Řešení dopravní infrastruktury – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	51 421,605	48 850,524	0,00	2 571,081	0,00	15 730,856

	4.1.1.2 Řešení integr. záchranného systému	Řešení integr. záchranného systému – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 1.3 Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	13 249,438	12 586,967	0,00	662,471	0,00	5 683,544
	4.1.1.3 Sídlní zeleň	Sídlní zeleň – 05.4.27.4.4	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	13 666,67	8 200,00	0,00	4 920,00	546,67	0,00
	4.1.1.4	Základní infrastruktura venkova - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 20 Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech	12 792,982	6 550,007	3 684,379	1 279,298	1 279,298	2 686,526
4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi	4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi	Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucí k soc. inkluzi – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi	19 999,989	18 999,998	0,00	835,716	164,276	7 073,592

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví – 06.4.59.4.1	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1, tematické zaměření SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	10 526,32	10 000,00	0,00	0,00	526,320	0,00
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce - 09.6.93.19.2.1	PRV	6	6B	19 Leader čl. 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CELKEM							245 941,973	183 938,346	19 368,553	12 041,690	30 593,385	50 038,055

Zdroj: vlastní data

Následující tabulky zachycují plánované financování SCLLD MAS Sokolovsko v členění podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV. Tabulky odpovídají Metodickému pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020 (verze 2, 11/2015), tabulka f.

Tab. č. 144: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2016 - f) MPIN

ROK 2016									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 145: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2017 - f) MPIN

ROK 2017									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	2 562,5	2 178,12	159,49	11,4	213,49	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 146: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2018 - f) MPIN

ROK 2018									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	58 246,794	55 334,455	0,00	2 539,295	373,044	13 201,359
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	4 658,09	3 959,381	161,727	8,468	528,514	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	29 036,480	9 718,654	5 466,747	75,140	13 775,939	5 923,041
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 147: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2019 - f) MPIN

ROK 2019									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	29 325,69 5	27 859,4 10	0,00	1 102,631	363,654	8 582,083
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	9 329,4	7 929,99	891,974	18,114	489,322	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	16 157,67 6	7 589,54 4	4 269,123	442,777	3 856,232	3 791,362
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 148: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2020 - f) MPIN

ROK 2020									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	8 503,110	8 077,954	0,00	260,880	164,276	5 009,507
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	5 798,275	4 928,534	479,832	0	389,909	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	31 899,613	13 499,719	7 593,593	1 391,243	9 415,058	6 530,703
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	15 002,67	9 700,00	0,00	4 772,40	530,27	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 149: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2021 - f) MPIN

ROK 2021									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investičn í priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobil é výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěve k Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	4 210,526	4 000,00 0	0,00	210,526	0,00	2 000,00
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	3 471,91	2951,124	346,067	0	174,719	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	154,70	100,00	0,00	49,2	5,50	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 150: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2022 - f) MPIN

ROK 2022									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční prioritní OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	27 275,234	25 911,461	0,00	1 061,216	302,558	5 000,000
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	154,70	100,00	0,00	49,2	5,50	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 151: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) v roce 2023 - f) MPIN

ROK 2023									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	154,60	100,00	0,00	49,2	5,40	0,00

Zdroj: vlastní data

Tab. č. 152: Financování SCLLD podle specifických cílů operačních programů/opatření EZFRV (PRV) za období 2016-2023 - f) MPIN

SOUHRN ZA OBDOBÍ 2016-2023									
Programový rámec	Prioritní osa OP/ Priorita Unie	Investiční priorita OP/ Prioritní oblast	Specifický cíl OP/ Operace PRV	Plán financování (způsobilé výdaje v tis. Kč)					Nezpůsobilé výdaje (v tis. Kč)
				Celkové způsobilé výdaje (v tis. Kč)	Z toho Podpora		Z toho Vlastní zdroje příjemci		
					Příspěvek Unie	Národní veřejné zdroje (SR, SF)	Národní veřejné zdroje (kraj, obec, jiné)	Národní soukromé zdroje	
IROP	4	9d	4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu	127 561,36	121 183,28	0,00	5 174,548	684,21	33 792,949
OPZ	2	2.3	2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech	25 820,175	21 947,149	2 039,09	37,982	1 795,954	0,00
PRV	6	6B	19 Leader	77 093,769	30 807,917	17 329,463	1 909,16	27 047,229	16 245,106
OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny, 4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	15 466,67	10 000,00	0,00	4 920,00	546,67	0,00

Zdroj: vlastní data

Monitorovací indikátory podle jednotlivých programových rámců (specifických cílů) a Fichí (opatření) SCLLD na celé programové období. Struktura tabulek vychází z Metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020, verze 2, 11/2015, tabulka g.

Tab. č. 153: Indikátory podle jednotlivých specifických cílů a opatření SCLLD za roky 2016-2023 – g) MPIN

Specifický cíl CLLD	IDENTIFIKACE programu														Identifikace indikátorů				Hodnoty indikátorů				Odůvodnění, jak byly hodnoty stanoveny*
	Opatření CLLD	Program	Prioritní osa/ Priorita Unie	Investiční priorita/ priorita CLLD	Specifický cíl OP/ Opatření PRV	Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota	Datum výchozí hodnoty	Cílová hodnota	Datum cílové hodnoty	Milník 31.12.2018 (ano/ne)									
1.1.1 Rozvoj vzdělávání a komunikace pro podporu zaměstnanosti	1.1.1.1 Podpora zaměstnanosti	OP ZAM	2	2.3	2.3.1	62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	20	31.12.2023		*Indikátory byly původně stanovovány pro potencionální žadatele zjištěn animací území. Situace se zcela změnila – viz text programového rámce. Indikátory byly tedy poníženy v souladu s naplánovanými indikátory jediného realizovaného projektu.								
						62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti včetně OSVČ	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	5	31.12.2023										
						62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	3	31.12.2023										
						62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	10	31.12.2023										
						63100	Účastníci ve věku nad 54 let zaměstnaní měsíců po ukončení své účasti	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023										
						63200	Znevýhodnění účastníci zaměstnaní 6 měsíců po	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023										

1.1.2 Zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání	1.1.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celož. učení	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1		ukončení své účasti včetně OSVČ								
						50130	Počet osob pracujících v rámci flexibilních formy práce	osoby	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023		
						60000	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	účastníci	Výstup	0	1.1.2014	50	31.12.2023		
						50105	Počet zaměstnavatelů, kteří podporují flexibilní formy práce	podniky	Výstup	0	1.1.2014	0	31.12.2023		
						50030	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém	%	Výsledek	5,4	31.12.2013	5	31.12.2023		Hodnoty jsou uvedeny pro ČR a vychází z PD IROP.
						50020	Podíl tříletých dětí umístěných v předšk. zařízení	%	Výsledek	77,3	31.12.2013	90,5	31.12.2023		Hodnoty jsou uvedeny pro ČR a vychází z PD IROP.
						50120	Počet osob využívající zařízení péče o děti do 3 let	osoby	Výsledek	2	1.1.2014	7	31.12.2023		Byla zjištěna v rámci mapování absorpční kapacity potřebnost realizace aktivity, ke které se vztahuje tento MI. Jedná se o 1 x MŠ nebo zařízení péče o děti do 3, kam jsou již nyní umísťovány děti do tří let (viz výchozí hodnota tohoto MI). Díky realizaci projektu stoupne počet těchto osob na cílovou hodnotu MI. Milník zde není vyžadován. Průměrné náklady dle pokynu ŘO nejsou uvedeny.
						50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzděl. zařízení	osoby	Výstup	0	1.1.2014	705	31.12.2023		Kapacita celková byla původně uvažována 120 osob v rámci odborné učebny nebo rekonstrukce. Vzhledem ke skutečnosti, že do výzvy v roce 2017 byl schválen projekt zaměřený na bezbariérovost celé školy, je tento MI naplněn projekty z roku 2017 v hodnotě 665. Pro další výzvy uvažujeme navýšení o 16 dětí v MŠ a 24 žáků v ZŠ (2 další projekty, z toho jeden do aktivity MŠ a jeden do aktivity ZŠ). Milník není požadován. Orientační průměrné náklady pro tento MI nejsou v pokynu od ŘO uvedeny.
						50000	Počet podpořených vzdělávacích zařízení	zařízení	Výstup	0	1.1.2014	7	31.12.2023	1	Mapováním absorpční kapacity v době přípravy strategie byla cílová hodnota tohoto MI stanovena na 5 zařízení. Bylo plánováno zaměření projektů na všechny aktivity. Nicméně ve výzvě z roku 2017 bylo vybráno 5 projektů, z toho 1 x rozšíření kapacity MŠ a 4 x infrastruktura pro ZŠ. SŠ zřizované

															krajem mají v plánu větší projekty do IPRÚ nebo podaly žádosti do celorepublikové výzvy. SŠ zřizovaná městem na území MAS podala žádost do výzvy MAS i do celorepublikové, od projektu přes MAS tato SŠ odstoupila. Bylo komunikováno se zájemci o projekty na infrastrukturu zájmového, neformálního a celoživotního vzdělávání, tyto záměry byly konzultovány. Ovšem vzhledem ke složitosti IROP a zaměření jen na určité klíčové kompetence se tyto záměry nepodařilo realizovat. Žadatelé rozhodli nepodávat žádosti do IROP. Proto je v plánu v další výzvě 1 x MŠ a 1 x ZŠ, tedy celkem 2 x MŠ a 5 x ZŠ. Stávající odhad jednotkových cen vychází z nákladovosti projektů již podaných a celkové alokace na opatření (z 20 mil. Kč navýšeno na 21 mil. Kč). Jednotkové ceny jsou nyní odhadnuty na: 4,75 mil Kč v případě MŠ a 2,3 mil. Kč v případě ZŠ (důvodem je započítání do průměru také projektu bez stavební části zaměřeného jen na pořízení vybavení). Hodnota milníku je stanovena na hodnotu 1.
1.2.1 Podpora a rozvoj sociálního podnikání	1.2.1.1 Sociální podnikání	OP ZAM	2	2.3	2.3.1	62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	10	31.12.2023		**Indikátory byly původně stanovovány pro potencionální žadatele zjištěn animací území. Vznikaly před jednáními s ŘO, kde byly zjištěny průměrné náklady na 1 SP. Proto byly hodnoty nadhodnoceny. Nyní vycházejí ze zkušenosti a znalosti realizovaných projektů a projektu plánovaného z příp. další výzvy. Jsou tedy platné v případě schválení přesunu alokací – viz programový rámec.
					62600	Účastníci, kteří získali kvalifikaci po ukončení své účasti	počet účastníků celkem	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023			
					62700	Účastníci zaměstnaní po ukončení své účasti, včetně OSVČ	počet účastníků celkem	Výsledek	0	1.1.2014	6	31.12.2023			
					62900	Účastníci zaměstnaní 6 měsíců po ukončení své účasti, včetně OSVČ	počet účastníků celkem	Výsledek	0	1.1.2014	6	31.12.2023			
					10211	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře, které fungují i po ukončení podpory	organizace	Výsledek	0	1.1.2014	3	31.12.2023			

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

					60000	Celkový počet účastníků	účastníci	Výstup	0	1.1.2014	10	31.12.2023		
					80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	dokumenty	Výstup	0	1.1.2014	1	31.12.2023		
					10213	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře	organizace	Výstup	0	1.1.2014	3	31.12.2023		
					10212	Počet podpořených již existujících sociálních podniků	organizace	Výstup	0	1.1.2014	0	31.12.2023		
	1.2.1.2 Infrastruktura pro soc. podnikání	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1	10411	Míra nezaměstnanosti osob s nejnižším vzděláním	%	Výsledek	28,5	31.12.2012	22	31.12.2023	Hodnoty pro ČR dle IROP.
						10403	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích se zaměřením na znevýhodněné skupiny	FTE	Výstup	0	1.1.2014	5,5	31.12.2023	Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko byla v době podání SCLLD stanovena na 16 FTE z cílových skupin. Dle přijatých projektů upravujeme hodnotu na 5,5 FTE znevýhodněných z cílových skupin. Hodnota je v souladu s hodnotou v MI 10400, který řeší zaměstnanost celkovou. Je splněna podmínka sociálních podniků, tedy zaměstnání minimálně 30 % osob z cílových skupin v sociálním podniku. Náš odhad byl, že bude zaměstnáno více osob, ale dle zaměření podniků se ukázala větší finanční náročnost na jednoho zaměstnance, protože byly pořizovány nákladnější investice (specializované stroje a vozidla). Zároveň v období mezi podáním SCLLD a stávajícím stavem došlo na území MAS ke změně ohledně nezaměstnanosti. V době přípravy

															SCLLD byla velká nezaměstnanost, nyní naopak podniky obtížně hledají zaměstnance při stavu téměř plné zaměstnanosti. Milník není požadován.
						10105	Počet nových podniků, které dostávají podporu	podniky	Výstup	0	1.1.2014	0	31.12.2023		<p>Počet sociálních podniků celkem je 4, z toho nový podnik je dle definice IROP není žádný. Podniky jsou stávajícími podniky, tyto podniky se ale obvykle staly nově sociálními podniky, ale jednalo se o již existující IČ. V době přípravy SCLLD bylo předpokládáno, že o podporu budou žádat nově vzniklé podniky.</p> <p>Důvodem tohoto odhadu bylo, že sociální podniky, které na území MAS před podáním SCLLD působily, měly právní formu obvykle jako o.p.s. a tedy nezpůsobilý žadatel z hlediska IROP. Nicméně v realizaci došlo k tomu, že žádost podávaly stávající podniky, které se transformovaly v sociální. Milník není požadován.</p>
						10102	Počet podniků pobírajících granty	podniky	Výstup	0	1.1.2014	4	31.12.2023		<p>Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko je 4. Hodnota tohoto MI je stejná jako MI 10000. Tato hodnota byla plánována v době podání žádosti o podporu na základě odhadu absorpční kapacity a alokace na opatření. Cílová hodnota byla naplněna podniky, které podaly žádosti o podporu a byly vybrány k podpoře. Průměrná cena je 2,4 mil. Kč na jeden podnik, což je méně, než bylo plánováno při přípravě SCLLD.</p> <p>Důvodem je, že některé podniky pořizovaly pouze vybavení a neprováděly stavební úpravy. Milník není požadován.</p>

					10000	Počet podniků pobírajících podporu	podniky	Výstup	0	1.1.2014	4	31.12.2023	2	Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko je 4. Tato hodnota byla plánována v době podání žádosti o podporu na základě odhadu absorpční kapacity a alokace na opatření. Cílová hodnota byla naplněna podniky, které podaly žádosti o podporu a byly vybrány k podpoře. V průměru vychází 2,4 mil. Kč dotace na jeden sociální podnik. Milník je 2.
					10300	Soukromé investice odpovídající veřejné podpoře podniků (granty)	Euro	Výstup	0	1.1.2014	18652,23	31.12.2023		Ukazatel grantů vychází na 18.652,23 Euro (při 5 % spolufinancování a kurzu 27,5 Kč/Euro). Výpočet je z hodnoty 512.936,31 Kč (soukromé investice v Kč vypočítané z podpory v projektech, které byly vybrány). Hodnota je nyní nižší, než bylo plánováno při přípravě SCLLD, neboť některé podniky pořizovaly pouze vybavení a neprováděly stavební úpravy. Milník není požadován.
					10400	Zvýšení zaměstnanosti v podporovaných podnicích	FTE	Výstup	0	1.1.2014	10	31.12.2023		Hodnota tohoto MI je odvozena od hodnoty v rámci projektů podaných do výzev v roce 2017 a v roce 2018. Je v souladu s požadavkem na to, aby min. 30 % zaměstnanců bylo z cílových skupin. Jelikož se často jedná o stávající podniky, které jen přecházejí pod režim sociálního podniku, tak není celkové zvýšení FTE zaměstnanců tak velké, neboť podniky již obvykle disponují zaměstnanci, kteří nejsou znevýhodnění na trhu práce.
1.3.1 Podpora začleňování soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	1.3.1.1 Podpora začleň. soc. vyl. osob a prevence soc. vyloučení	OP ZAM	2	2.3	2.3.1	67010	Využívání podpořených služeb	osoby	Výsledek	0	1.1.2014	10	31.12.2023	*Původní MI vycházely z animace území a připravovaných projektů, které se vzhledem k zdlouhavému procesu hodnocení SCLLD nerealizovali, žadatelé od záměrů odstoupili. MI byly poníženy na úroveň indikátorů vykazovaných v jediné podané žádosti.
						67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel	osoby	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023	
						67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	osoby	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023	
						60000	Celkový počet účastníků	osoby	Výstup	0	1.1.2014	20	31.12.2023	
						80500	Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických	dokumenty	Výstup	0	1.1.2014	0	31.12.2023	

							dokumentů (vč. evaluačních)								
						67001	Kapacita podpořených služeb	místa	Výstup	0	1.1.2014	10	31.12.2023		
						67401	Nové nebo inovované sociální služby týkající se bydlení	služby	Výstup	0	1.1.2014	0	31.12.2023		
						55102	Počet podpořených komunitních center	počet	Výstup	0	1.1.2014	0	31.12.2014		
2.1.3 Podpora prorodinných opatření	2.1.3.1 Podpora prorod. opatř. pro zvýšení uplatnění rodičů na trhu práce	OP ZAM	2	2.3	2.3.1	62800	Znevýhodnění účastníci, kteří po ukončení své účasti hledají zaměstnání, jsou v procesu vzdělávání/odborné přípravy, rozšiřují si kvalifikaci nebo jsou zaměstnaní, a to i OSVČ	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023		
						50110	Počet osob využívajících zařízení péče o děti předškolního věku	počet osob	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023		
						50120	Počet osob využívajících zařízení péče o děti ve věku do 3 let	počet osob	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023		
						60000	Celkový počet účastníků	osoby	Výstup	0	1.1.2014	100	31.12.2023		
						50100	Počet podpořených zařízení péče o děti předškolního věku	zařízení	Výstup	0	1.1.2014	0	31.12.2023		
						50001	Kapacita podpořených zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	kapacita	Výstup	0	1.1.2014	150	31.12.2023		
3.1.1 Péče o životní prostředí	3.1.1.1 Péče o životní prostředí – USES	OP ŽP	4	IP 1 PO 4	4.4	46500	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování	plocha v ha	Výstup	0	1.1.2014	1	31.12.2023		
						45415	Počet lokalit, kde byly posíleny ekosystémové funkce krajiny	lokalita	Výsledek	0	1.1.2014	1	31.1.2023		
	3.1.1.2 Studie	IRDP	4	9d Provádění investic v rámci	4.1	90210	Plocha území pokrytá územním plánem, regulačním	plocha v km2	Výsledek	0	1.1.2014	1308,576	31.12.2023		MI uvádíme pouze jednou, vztahuje se k územním studiím krajina i k územním studiím veřejná infrastruktura. A to pouze za ORP

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

				komunitně vedených strategií místního rozvoje			plánem a územní studií								Kraslice, jehož celá plocha je na území MAS Sokolovsko. Hodnota je uvedena ve dvojnásobném rozsahu, protože se jedná o potřebu dvou studií (krajina a veřejná infrastruktura). Celková plocha ORP Kraslice je 65.428,8 ha (zdroj: ČSÚ), tj. 65.428,8 ha krát 2 je 1308,576 km ² .
						90200	Počet územních plánů, regulačních plánů a územních studií	dokumenty	Výstup	0	1.1.2014	2	31.12.2023	2	Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko. Jedná se o dvě studie, jedna zaměřená na krajinu, jedna zaměřená na veřejnou infrastrukturu. Milník je 2 stejně jako hodnota Měsílová, odpovídá tomu jedna výzva.
						90203	Počet územních studií – krajina	studie	Výstup	0	1.1.2014	4	31.12.2023		Hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko. Jedná se o jednu studii. Průměrné náklady jsou 900.000 Kč. Milník není požadován.
						90204	Počet územních studií – veřejná infrastruktura	studie	Výstup	0	1.1.2014	4	31.12.2023		Hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko. Jedná se o jednu studii. Průměrné náklady jsou 500.000 Kč. Jedná se o dopravní infrastrukturu, milník není požadován.
3.2.2 Rozvoj cyklotras, naučných stezek, lyžařských či běžeckých oblastí	3.2.2.2 Rozvoj rekreačních funkcí lesa	PRV	6	6B	19 Leader 19.2.1	94302	Celková délka lesních cest	počet km	Výsledek	0	1.1.2014	2-0	31.12.2023	4-0	pro MAS
						92702	Počet podpořených akcí/operací	akce/ operace	Výstup	0	1.1.2014	3-2	31.12.2023	4-0	pro MAS
						93001	Celková plocha	hektar	Výstup	0	1.1.2014	2-102	31.12.2023	4-0	pro MAS
3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybníků	3.3.1.1 Podpora zemědělských	PRV	6	6B	19 Leader 19.2.1	94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	Výsledek	0	1.1.2014	2-3	31.12.2023	4-0	pro MAS
						93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	1.1.2014	5-10	31.12.2023	3-2	pro MAS
	3.3.1.2 Podpora	PRV	6	6B	19 Leader 19.2.1	94302	Celková délka lesních cest	počet km	Výsledek	0	1.1.2014	3	31.12.2023	4,5-0	pro MAS
						93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	1.1.2014	3-2	31.12.2023	4-0	pro MAS

3.3.1 Podpora zemědělství, lesnictví a rybníků	3.3.1.3 Podpora zemědělství	PRV	6	6B	19 Leader 19.2.1	94301	Celková délka cest zajišťujících zpřístupnění pozemků, zvýšení prostupnosti krajiny a její diverzifikace	počet km	Výsledek	0	1.1.2014	3 0,6	31.12.2023	4,5 0	pro MAS
						93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	1.1.2014	3 1	31.12.2023	4 0	pro MAS
	3.3.1.4 Spolupráce subjektů v zemědělství a zprac. zeměd. produktů	PRV	6	6B	19 Leader 19.2.1	94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	Výsledek	0	1.1.2014	4 0	31.12.2023	4 0	pro MAS
						93102	Počet podpořených kooperačních činností (jiných než EIP)	činnosti spolupráce	Výstup	0	1.1.2014	1	31.12.2023	4 0	pro MAS
						93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	1.1.2014	1	31.12.2023	4 0	pro MAS
	3.3.1.5 Vzdělávání pro rozvoj venkova	PRV	6	6B	19 Leader 19.2.1	92030	Celkový počet vyškolených účastníků podle čl. 14 nařízení EU č. 1305/2013	účastníci	Výsledek	0	1.1.2014	20 0	31.12.2023	7 0	pro MAS
						92301	Počet účastníků vzdělávání (týká se pouze vzdělávacích akcí, nikoli informačních)	osoby	Výstup	0	1.1.2014	25 0	31.12.2023	40 0	pro MAS
	3.3.2 Podpora jiného drobného podnikání	PRV	6	6B	19 Leader 19.2.1	94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	Výsledek	0	1.1.2014	7 13	31.12.2023	3 8	pro MAS
						93701	Počet podpořených podniků/příjemců	podniky	Výstup	0	1.1.2014	40 25	31.12.2023	5	pro MAS
4.1.1 Infrastruktura v obcích	4.1.1.1 Řešení dopravní	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií	4.1	75120	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě	%	Výsledek	30	31.12.2011	35	31.12.2023		Hodnoty jsou uvedeny pro ČR dle IROP.
						76310	Podíl cyklistiky na přepravních výkonech	%	Výsledek	7	31.12.2011	10	31.12.2023		Hodnoty jsou uvedeny pro ČR dle IROP.

				místního rozvoje		75201	Počet nových nebo rekonstruovaných přestupních terminálů ve veřejné dopravě	terminály	Výstup	0	1.1.2014	2	31.12.2023	1	V rámci mapování absorpční kapacity byla zjištěna potřeba 1 terminálu v době přípravy SCLLD. Milník je 1, protože z mapování absorpční kapacity vyplynula připravenost. Během realizace SCLLD vyplynula potřeba dalšího terminálu (přip. druhé etapy). Cílová hodnota byla proto navýšena z původní hodnoty 1 na 2. Průměrné náklady na jednotku uvažujeme 3 mil. Kč, což vychází ze zkušenosti s rozpočtem prvního projektu, který podal žádost v roce 2017. Celkové náklady vztažené k tomuto MI uvažujeme tedy 6 mil. Kč.
						74001	Počet vytvořených parkovacích míst	parkovací místa	Výstup	0	1.1.2014	100	31.12.2023		Z mapování absorpční kapacity při přípravě SCLLD vyplynula potřeba realizace 40 parkovacích míst. Průměrné náklady na parkovací místo byly původně počítány ve výši 65 tis. Kč, což je cena v souladu s průměrnou doporučenou cenou IROP. Díky projektům do výzvy MAS v roce 2017 bylo MI naplněno na hodnotu 81 (za předpokladu, že projekt bude vyúčtován). Navyšujeme nyní cílovou hodnotu na 100, protože během aktuálního zjišťování absorpční kapacity byl zjištěn zájem o parkovací místa. Průměrné náklady nyní vycházejí na 63.777,6612 Kč na parkovací místo, tedy 6.377.766,12 Kč celkem na MI. Hodnota tedy odpovídá původnímu odhadu. Milník není požadován.
						74801	Počet nově pořízených vozidel pro veřejnou dopravu	vozidla	Výstup	0	1.1.2014	1	31.12.2023	0	Zjistili jsme při přípravě SCLLD během mapování absorpční kapacity potřebu pořízení 1 vozidla. Průměrné náklady jsou ve výši 6 mil. Kč, jedná se o CNG autobus. Milník je nulová hodnota, cílová hodnota je 1. Dle komunikace v území toto bude realizováno v pozdějších letech.
						75001	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě	realizace	Výstup	0	1.1.2014	10	31.12.2023		Průměrné náklady byly odhadnuty ve výši 4 mil. Kč na jednu realizaci při přípravě SCLLD. Toto odpovídalo 5 realizacím zjištěným v rámci mapování absorpční kapacity a odpovídalo to alokacím na plánované výzvy. Po výzvě na toto opatření z roku 2018 byl naplněn MI na hodnotu 7. Vzhledem k aktuálnímu stavu mapování absorpční kapacity je hodnota MI navýšena na 10. Náklady jsou nyní odhadnuty na průměrně

										2.763.755,27 Kč na jednotku MI, tedy celkem 27.637.522,68 Kč na aktivitu. Vycházíme z údajů z projektů z výzvy z roku 2018 (průměr za projekty po podání žádosti). Nižší náklady oproti původnímu odhadu jsou způsobeny tím, že někteří žadatelé dávají část nákladů do nezpůsobilých, aby získali více bodů ve věcném hodnocení. Je tak dosažena větší efektivita využití dotačních prostředků. Jedná se o zejména o rekonstrukce, modernizace a výstavba chodníků podél silnic I., II. a III. třídy a místních komunikací, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace. Dále se mohou projekty zaměřit i na rekonstrukce, modernizace a výstavba bezbariérových komunikací pro pěší k zastávkám veřejné hromadné dopravy a rekonstrukce, modernizace a výstavba podchodů nebo lávek pro chodce přes silnice I., II. a III. třídy, místní komunikace, železniční dráhu, přizpůsobených osobám s omezenou schopností pohybu a orientace a navazujících na bezbariérové komunikace pro pěší. Mílník není požadován.
	76100	Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	km	Výstup	0	1.1.2014	2	31.12.2023	Dle potřeby z území byla původně v době podání SCLLD hodnota 10 km nové cyklotrasy a náklady 400 tis. Kč na km. V rámci aktualizace zjišťování absorpční kapacity měníme odhad hodnoty na 2 km a náklady v jednotkové ceně 1,5 mil. Kč, tedy celkem 3 mil. Kč. Odhad ceny vychází z aktuálních cen a také dle porovnání s projektem na rekonstrukci cyklostezky v rámci výzvy MAS z roku 2018. Mílník není požadován.	
	76200	Délka rekonstruovaných cyklostezek a cyklotras	km	Výstup	0	1.1.2014	3	31.12.2023	Mapováním absorpční kapacity byla zjištěna potřeba rekonstruovat 6 km cyklotras v době podání SCLLD a 400 tis. Kč na km. V rámci aktualizace zjišťování absorpční kapacity měníme odhad hodnoty na 3 km a náklady na 1 mil. Kč, tedy celkem 3 mil. Kč. Odhad cen vychází z aktuálních cen a také dle cen v projektu na rekonstrukci cyklostezky z výzvy v roce 2018.	

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.1.1.2 Řešení integr. záchr. systému	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1											V rámci projektu z roku 2018 je naplnění MI v hodnotě 1,45 km. Milník není požadován.
					76401	Počet parkovacích míst pro jízdní kola	parkovací místa	Výstup	0	1.1.2014	40	31.12.2023			V souvislosti s potřebami území a ostatními aktivitami v tomto opatření uvádíme MI ve výši 40 parkovacích míst pro jízdní kola. Průměrné náklady na jedno parkovací místo pro jízdní kola je kalkulováno ve výši 5 tis. Kč, jedná se o stojan. Milník není požadován.
					57520	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS	území	Výsledek	108	31.12.2014	48	31.12.2023			Hodnoty jsou uvedeny pro ČR dle IROP.
					57001	Počet nové techniky a věcných prostředků složek IZS	sety	Výstup	0	1.1.2014	1	31.12.2023			Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko byla při mapování absorpční kapacity 2. Při mapování absorpční kapacity jsme oslovili všech osm dle pravidel IROP způsobilých žadatelů, přičemž zapotřebí jsou dva sety. Nicméně žádost o podporu byla podána jen jedna. Zjištěná průměrná cena je 4,5 mil. Kč bez DPH za set (= cisterna). Jednotková cena je 4.959.000 Kč, což je dáno cenou dle podané žádosti o podporu. Milník není požadován.
					57501	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS	objekty	Výstup	0	1.1.2014	2	31.12.2023	1		Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko byla v rámci mapování absorpční kapacity 1. Při mapování absorpční kapacity jsme oslovili všech osm dle pravidel IROP způsobilých žadatelů, přičemž byla zjištěna potřeba modernizace 1 objektu. Nicméně nakonec žádost podali dva žadatelé, protože jeden žadatel podrobněji nastudoval pravidla až po vyhlášení výzvy MAS. Průměrná cena je 3.813.982,77 Kč dle průměru za oba podané projekty. Území je v souladu dle přílohy č. 5 PD IROP ohroženo všemi vyjmenovanými riziky. Jde o zvýšení odolnosti stanice vůči účinkům mimořádné události tak, aby složka IZS mohla plnit své úkoly v době mimořádné události. Modernizaci objektu je třeba zaměřit na realizaci stavebních úprav stávajícího objektu a přístavbu. Je třeba stavební úprava stanice základní složky IZS ve stávající dislokaci.

4.2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi															Účelem je zvýšení odolnosti stanice vůči účinkům mimořádné události, aby složka IZS mohla plnit své úkoly v době mimořádné události. Potřebné jsou stavební úpravy stávajícího objektu (a přístavba) a pořízení potřebného vybavení či technologií. Např. statické zajištění základů a obvodových stěn, drobné úpravy vyplývající z přístavby k objektu, skladovací prostory a šatny a zázemí. Vše z důvodů zodolnění vůči rizikům (všechna dle přílohy č. 5 PD). Milník je v hodnotě 1. Druhý projekt bude realizován později, protože byl podán do výzvy z roku 2018.
	4.1.1.3 Sidelní zeleň	OP ŽP	4	IP 1 OP 4	4.4	46500	Plocha stanovišť, které jsou podporovány s cílem zlepšit jejich stav zachování	plocha v ha	Výstup	0	1.1.2014	6	31.12.2023		
						45412	Počet ploch a prvků sidelní zeleně s posílenou ekostabilizační funkcí	plocha/prvek	Výsledek	0	1.1.2014	15	31.12.2023		
	4.1.1.4 Základní infrastruktura venkova	PRV	6	6B	19 Leader 19.2.1	94800	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)	FTE	Výsledek	0	1.1.2014	0	31.12.2023	0	pro MAS
						92702	Počet podpořených operací (akcí)	akce/operace	výstup	0	1.1.2014	10	31.12.2023	0	pro MAS
4.2.1.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb a opatření vedoucích k soc. inkluzi		IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1	67510	Kapacita služeb a sociální práce	klienti	Výsledek	16	1.1.2014	97	31.12.2023		Hodnoty byly zjištěny mapováním absorpční kapacity a komunitním projednáváním v rámci WS k sociálním službám, tyto subjekty byly osloveny dle registru poskytovatelů sociálních služeb a dle místní znalosti. Původně odhadnutá hodnota je nyní aktualizována dle hodnot v projektech, které přišly do vyhlášených výzev MAS a dle aktuálního mapování absorpční kapacity. Zde byla zjištěna potřeba podpořit 5 realizací, což nyní navyšujeme na 8. Předpokládáme všechny sociální služby podle zákona 108/2006 Sb., o soc. službách, tedy nárůst o 15 osob v tomto MI ještě v dalších projektech v dalších

									výzvách v roce 2019 (příp. i později). Kapacita poskytovatelů je nyní dána projekty vybranými k realizaci (16 u soc. služby nízkoprahové centrum + 1 u automobilu pro terénní práci + 15 u sociální služby v centru soc. služeb + 50 u KC). Cílová hodnota je plánována na 97 klientů s ohledem na potřebu území a dle projektů, které již byly přijaty a nyní naplňují kapacitu na 82 (ve výzvách z roku 2017 a 2018). Milník není požadován.
									Údaj byl zjištěn jednáním s potenciálními poskytovateli sociálního bydlení. Výchozí hodnota byla stanovena na hodnotu 0. Na základě mapování absorpční kapacity bylo zjištěno, že je potřeba sociálního bydlení tam, kde dosud není poskytovatel a tudíž tato služba není zajištěna. Vycházíme z hodnoty MI-55310, kdy je nárůst o 35 lůžek. Z metodiky MPSV pro sociální bydlení plyne, že průměrná obloženost je 70%, tj. $35 \cdot 0,7 = 24,5$. Milník není požadován. Průměrné náklady nejsou IROPem doporučeny.
									V rámci mapování absorpční kapacity bylo zjištěno, že sociální bydlení je potřeba tam, kde nyní není kapacita sociálních lůžek, proto je výchozí hodnota nula. S ohledem na MI-55301 bylo vypočítáno, že cílová hodnota v jednom bytě bude v průměru 3,5 lůžka, tj. za 10 bytů to je nárůst o 35 lůžek. Milník není požadován. Průměrné náklady nejsou IROPem uvedeny.
									Hodnota byla původně plánována na 5. Nicméně během realizace SCILLD se ukázala vyšší potřeba a také větší nákladová efektivnost v této aktivitě. Cílovou hodnotu jsme nyní po aktualizaci mapování absorpční kapacity odvodili ze 3 komunitních center (z toho 2 x sociální práce v zázemí centra mimo režim zákona o sociálních službách a 1 x v rámci zákona) a 5 dalších potřebných služeb na terénní (3x) a ambulantní sociální práci (2x) identifikovaných v území aktuálně. Hodnoty MI jsou nyní naplňovány 1 x KC a 4 x infrastr. pro soc. služby. Průměrné ceny vycházejí po cenové kalkulaci projektů z již

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

4.4.1 Záchrana hmotného a duševního dědictví regionu	4.4.1.1 Zkvalitnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje	IROP	4	9d Provádění investic v rámci komunitně vedených strategií místního rozvoje	4.1										vyhlášených výzev na: 2 mil. Kč u infrastruktury pro sociální služby, 3 mil. Kč u obou druhů KC.
						55301	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení	bytové jednotky	Výstup	0	1.1.2014	40	31.12.2023	5	Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko. V rámci mapování absorpční kapacity byly zjištěny dva projekty, v každém z nich 5 bytů (2 krát 5 = 10). Průměrná cena MAS je stejná jako v tabulce IROPu, tj. 500 tis. Kč na byt. Cena za byt byla konzultována se stavebními firmami zabývajícími se rekonstrukcemi a úpravami bytů o parametrech sociálního bydlení. Mílník je 5, což bylo definováno na základě průzkumu v terénu. Alokace na tuto aktivitu je 5 mil. Kč.
						55402	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb	služby	Výstup	0	1.1.2014	6	31.12.2023		V rámci aktuálního mapování absorpční kapacity byla zjištěna potřebnost 3 komunitních center (2 bez služby dle zákona a 1 se soc. službou dle zákona) a 5 dalších potřebných služeb na terénní a ambulantní sociální práci. Dohromady je předpoklad nárůstu o 6 služeb. Po výzvách z roku 2017 a 2018 naplňují přijaté projekty tento MI v hodnotě 4. Předpokládá se, že služby jsou či budou po ukončení projektu registrovány dle zákona o sociálních službách.
						91010	Počet návštěv kulturních památek a pamětových institucí zpřístupněných za vstupné	návštěvy/ rok	Výsledek	26 553 793	31.12.2013	27 500 000	31.12.2023		Hodnoty jsou uvedeny pro ČR dle pokynů IROP.
						90501	Počet revitalizovaných památkových objektů	objekty	Výstup	0	31.12.2013	1	31.12.2023	1	Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko. Hodnota byla stanovena při mapování absorpční kapacity, kdy možní žadatelé na území MAS Sokolovsko jsou tři subjekty, ale jen jeden z nich projevil zájem o projekt v rámci tohoto opatření. Jedná se tedy

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko

															o 1 objekt a 2 projekty, z toho 1 projekt byl podán a druhý je v plánu na rok 2019. S ohledem na celkovou alokaci MAS Sokolovsko a na zjištění prioritních oblastí rozvoje území (tj. potřebné jsou nejen památky, ale i další oblasti podporované z IROPu), stanovil programový výbor alokaci na toto opatření ve výši 10 mil. Kč v rozdělení do dvou výzev, tedy 5 mil. Kč na toto zaměření.
						91005	Zvýšení očekávaného počtu návštěv podporovaných kulturních a přírodních památek a atrakcí	návštěvy/rok	Výstup	0	1.1.2014	2 500	31.12.2023	Cílová hodnota pro SCLLD MAS Sokolovsko. Hodnota byla odhadnuta na základě komunikace s potenciálními žadateli během mapování absorpční kapacity a tvorby programového rámce IROP. Původní odhad hodnoty byl 100, nicméně podaný projekt do tohoto opatření uvádí hodnotu 2000, proto byla cílová hodnota navýšena na 2500, protože je v plánu ještě jeden projekt stejného památkového objektu.	
						90801	Počet realizací rozvoje infrastrukturních opatření	realizace	Výstup	0	1.1.2014	1	31.12.2023	Výdaje na tuto aktivitu se započítávají do limitu v rámci MI 90501 (Počet revitalizovaných památkových objektů). Celkové náklady dle připraveného rozpočtu jsou 10 mil. Kč (ve dvou výzvách po 5 mil. Kč), z toho do MI 90801 je na rekonstrukci sociálního, technického a technologického zázemí 2 mil. Kč. Mílník není požadován.	
5.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	5.1.1.1 Rozvoj mezinárodní, národní a místní spolupráce	PRV	6	6B	19 Leader 19.3.1	93510	Podíl venkovské populace pokryté strategiemi místního rozvoje	%	Výsledek	0	1.1.2014	10	31.12.2023	10	není v ISKP
						92501	Celkové veřejné výdaje	Euro	Výstup	0	1.1.2014	81 047 0	31.12.2023	46066,250	pro MAS

Zdroj: vlastní data

* MI byly definovány kombinací metod komunitního projednávání, místní znalosti, zkušenosti z předchozího období, zohlednění velikosti alokace, mapování absorpční kapacity, zohledněním výstupů kapitoly Analýza rizik, principů pro určení preferenčních kritérií, odvozením od souvisejících hodnot indikátorů (např. hodnoty na úrovni ČR), ad. MI byly upraveny dle aktuální zjišťování absorpční kapacity v roce 2018 a dle předpokladu naplňování hodnot MI projekty přijatými v rámci výzev v roce 2017 až 2019.

Financování projektů realizovaných v rámci CLLD v členění dle programů a ESI fondů na celé programové období.

Financování projektů realizovaných v rámci CLLD v členění dle programů a ESI fondů na celé programové období.

Tab. č. 154: Financování podle programů a ESI fondů za roky 2016-2023 (v tis. Kč) – h) MPIN

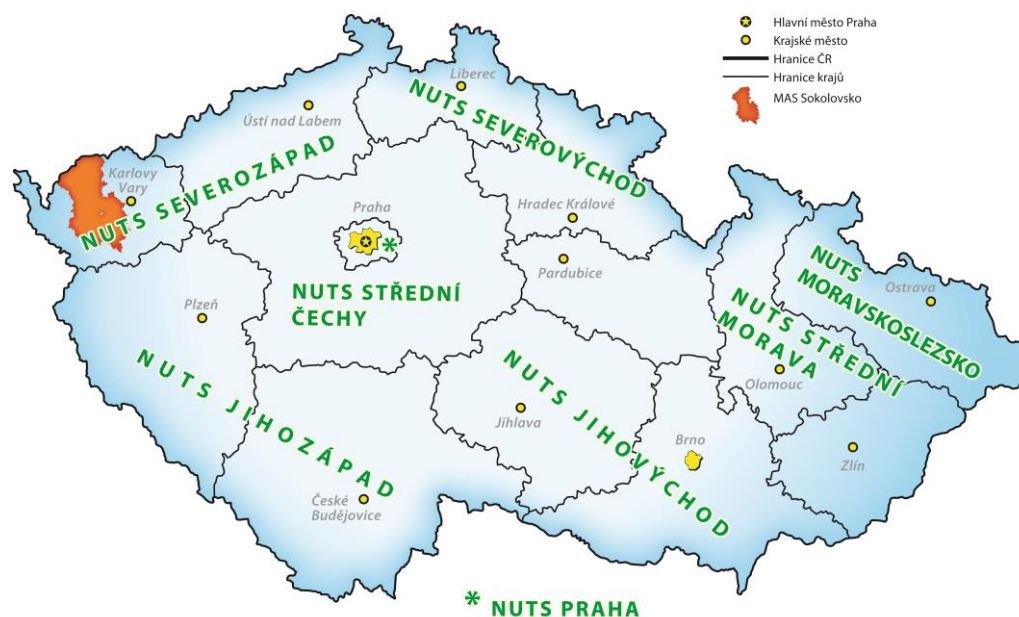
Fond	Program	Příspěvek Unie (tis. Kč)	Národní spolufinancování (tis. Kč)*	Podpora (tis. Kč)
EFRR	IROP	121 183,28	0	121 183,28
	OP ŽP	10 000,00	0	10 000,00
	Celkem EFRR	131 183,28	0	121 183,28
ESF	OP Zaměstnanost	21 947,149	2 039,09	23 986,239
	Celkem ESF	21 947,149	2 039,09	23 986,239
EZFRV	PRV	30 807,917	17 329,463	48 137,38
	Celkem EZFRV	30 807,917	17 329,463	48 137,38
Celkem	/	187 220,51	13 797,63	191 018,14

Zdroj: vlastní data

5.2 Mapa území a seznam obcí

Mapové zobrazení území MAS Sokolovsko včetně vazby na NUTS 2 a NUTS 3. Součástí kapitoly 1.2 je mapa vyznačující území obcí MAS Sokolovsko, na jejichž území se CLLD bude realizovat.

Obr. č. 95: Mapa území MAS Sokolovsko ve vazbě na NUTS2 a NUTS3

Zdroj: vlastní data

Seznam obcí, na jejichž území může být SCLLD MAS Sokolovsko realizována (seznam odpovídá údajům ze standardizace MAS).

Tab. č. 155: Seznam obcí na území MAS Sokolovsko

Poř. č.	Obec	Poř. č.	Obec	Poř. č.	Obec	Poř. č.	Obec
1.	Březová	12.	Sokolov	23.	Stříbrná	34.	Horní Slavkov
2.	Citice	13.	Staré Sedlo	24.	Šindelová	35.	Kynšperk nad Ohří
3.	Dolní Rychnov	14.	Šabina	25.	Bukovany	36.	Libavské Údolí
4.	Hory	15.	Vintířov	26.	Dasnice	37.	Rovná
5.	Chodov	16.	Bublava	27.	Chlum Sv. Maří	38.	Nová Ves
6.	Jenišov	17.	Dolní Nivy	28.	Josefov		
7.	Mírová	18.	Jindřichovice	29.	Krajková		
8.	Královské Poříčí	19.	Kraslice	30.	Svatava		
9.	Loket	20.	Oloví	31.	Habartov		
10.	Lomnice	21.	Přebuz	32.	Kaceřov		
11.	Nové Sedlo	22.	Rotava	33.	Krásno		

Zdroj: vlastní data, aktualizováno o obec Citice 11/2019

5.3 Popis postupu zapojení komunity do vypracování SCLLD MAS Sokolovsko

Tato kapitola popisuje způsob **zapojení veřejnosti a využití místního partnerství**, který byl realizován při vzniku Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Sokolovsko (dále jen SCLLD). Jedná se o aplikaci **metody komunitně vedeného místního rozvoje**, kdy jsou zapojováni do procesu plánování a vzniku SCLLD partneři na místní úrovni, včetně občanské společnosti a místních ekonomických subjektů. Následně také budou zapojeni i do vlastní realizace rozvoje území. Dochází tak k zjištění skutečných místních potřeb a potenciálu území, vytváření nových postupů, implementaci zjištěného do praxe a k celkovému posílení místní kapacity pro rozvoj území. Participativní metoda zpracování strategie umožňuje využití více různých pohledů na danou problematiku, dává prostor pro nalezení tradičních i inovativních řešení, která jsou stabilní a přínosná pro rozvoj území. Účastníci komunitního projednávání mají prostor pro vyjádření vlastní iniciativy a uplatnění vlastních názorů, tím je podpořena jejich motivace pro následnou realizaci strategie, jsou tak vytvářeny i podmínky pro další spolupráci a rozvojové snahy na území MAS Sokolovsko.

SCLLD pro území MAS Sokolovsko nebyla zpracovávána tzv. „od stolu“, ale prostřednictvím metody komunitně vedeného místního rozvoje. Při tomto procesu byly uplatněny nejrůznější metody zapojení veřejnosti, konkrétně se jednalo o workshopy, možnost připomínkování rozpracované verze SCLLD, dotazníkové šetření, ankety, setkávání starostů a příznivců MAS, pracovní setkání s dětmi, žáky a studenty, mapování absorpční kapacity území apod. Do zpracování SCLLD byla **zapojena veřejnost a odborníci na různé oblasti**. Odborníci i zástupci široké veřejnosti využili také možnosti připomínkování SCLLD v různých stupních jejího vzniku a rozpracovanosti, kdy jejich znalost konkrétního území či problematiky přinesla relevantní přínosné informace, jež byly do SCLLD zapracovány. SCLLD byla připravována se znalostí místní situace. Při její tvorbě jsme postupovali na základě uplatnění principu „**zdola – nahoru**“. Zároveň bylo ruku v ruce s komunitním projednáváním realizováno také **expertní zpracování**, kdy při setkáních s veřejností a odborných skupin probíhala expertní facilitace, aby nedocházelo k nereálným návrhům a očekáváním, ale naopak aby ze společných setkání bylo možno vytěžit co nejvíce poznatků a nápadů pro zpracování kvalitní SCLLD vycházející z místní situace. Expertní zpracování bylo uplatněno při přípravě jednotlivých aktivit vedoucích k zapojení místních aktérů a veřejnosti a při vyhodnocování a zpracovávání výstupů a poznatků z těchto aktivit. Dále bylo expertního zpracování využito k vyhledávání a zpracování statistických a dalších relevantních údajů o území MAS Sokolovsko a při zpracování finální verze jednotlivých kapitol SCLLD. Na expertním zpracování a facilitaci workshopů se podíleli

zaměstnanci MAS Sokolovsko o.p.s a rozvojové a vzdělávací agentury Abri, s.r.o., která působí v regionu Sokolovska.

Dále následuje popis jednotlivých aktivit uplatněných při zapojení veřejnosti, odborníků a dalších místních aktérů do tvorby integrované strategie území.

5.3.1 Komunitně plánovací workshopy

Pro možnost zapojení široké veřejnosti do tvorby SCLLD byly uskutečněny čtyři komunitně plánovací workshopy. Tyto workshopy byly realizovány na různých místech Sokolovska a mohli se jich zúčastnit zájemci z řad příznivců MAS i další zájemci o rozvoj regionu z nejrůznějších skupin. Široká veřejnost tak měla možnost zapojit se do tvorby SCLLD. Workshopy probíhaly pod vedením zkušeného facilitátora, který používal k moderování prezentace, různé metody a techniky skupinové práce či rozhodování (metoda Open Space Technology, moderovaná diskuze, otevřená diskuze, hlasování, brainstorming).

Každý z komunitně plánovacích workshopů se zabýval jinou problematikou:

1. **komunitně plánovací workshop v Jindřichovicích** – za použití metodiky Open Space Technology (metoda otevřeného prostoru) byla pomocí skupinové práce řešena SWOT analýza území (zápis a fotodokumentace workshopu je součástí nepovinných příloh č. 3 a 4 na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>). Témata pracovních kroužků, které zpracovávaly SWOT analýzu území, byla tato:
  - geografie
  - historie
  - životní prostředí
  - demografie
  - kultura
  - ekonomická situace
2. **komunitně plánovací workshop v Novém Sedle** – byl zaměřen na problémy různých cílových skupin včetně návrhů na jejich řešení.
  - Cílové skupiny podle druhu instituce: NNO, obce, vzdělávací instituce, podnikatelé, zemědělci, lesníci a rybáři.
  - Cílové skupiny podle horizontálních kritérií: senioři (nad 60 let), ženy, mladí (do 30 let), muži (30 – 60 let), sociálně ohrožení.

Výstupem tohoto workshopu byla analýza potřeb výše uvedených cílových skupin, kterou uvádíme v samostatné nepovinné příloze č. 5 (zápis z tohoto workshopu dostupný na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>).

3. **komunitně plánovací workshop v Horním Slavkově** – byl věnován především mapování absorpční kapacity regionu pro období 2014 až 2020 a přípravě na toto období. Účastníci zde prezentovali své záměry a podíleli se na tvorbě vize (viz nepovinná příloha č. 6 SCLLD (dostupné na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>)).
4. **komunitně plánovací workshop v Horách** – se zabýval tvorbou priorit, strategických cílů a indikátorů. Tvorba priorit území MAS Sokolovsko proběhla za pomoci moderované diskuze (viz nepovinné přílohy č. 7 a 8 SCLLD dostupné na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>). Byly určeny tyto hlavní priority:
  - zaměstnanost
  - kvalita života
  - památky a cestovní ruch

Jak je vidět z výše uvedeného obsahu komunitně plánovacích workshopů, široká veřejnost měla možnost zapojit se do procesu tvorby SCLLD z nejrůznějších hledisek. Tedy od samotného popisu území promítajícího se do SWOT analýzy, až po spoluúčast na tvorbě priorit a strategických cílů. Expertní tým při další odborné práci využil výstupy z těchto workshopů; jako jeden z podkladů při zpracovávání analytické části SCLLD, dále jako východisko práce na SWOT analýze na následujících odborných workshopech, při expertním zpracování integrované SWOT analýzy a při expertní tvorbě strategické části SCLLD.

Výstupy a dokumentaci z komunitně plánovacích workshopů uvádíme v samostatných přílohách tohoto dokumentu.

5.3.2 Odborné workshopy

V rámci tvorby SCLLD byly dále realizovány čtyři odborné workshopy. Na tato pracovní setkání byli pozváni zástupci aktérů působících na území MAS Sokolovsko dle své odbornosti, tedy zástupci obcí, škol, neziskových organizací, zájmových organizací, zaměstnavatelů, příznivci MAS Sokolovsko, dobrovolníci, odborníci zabývající se konkrétní problematikou (např. cestovním ruchem, životním prostředím, zemědělstvím) a další. Tito oslovení odborníci

se mohli zúčastnit workshopů podle svého odborného zaměření a svého zájmu. Odborné workshopy byly tematicky rozděleny takto:

1. **Zaměstnanost a vzdělávání v Hřebenech** – obsahující témata zaměstnavatelé (velké podniky), vzdělávání - školství, začleňování sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením, sport a volný čas, mateřská centra a střediska volného času (viz nepovinná příloha č. 9 SCLLD dostupná na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>).
2. **Životní prostředí a udržitelnost v Habartově** – obsahující témata odpady a ekologické zátěže, ochrana a péče o přírodu a lesy, ochrana ovzduší, půdy a vod, alternativní energetické zdroje a energetické úspory, ekovzdělávání, turistika (viz nepovinná příloha č. 10 SCLLD dostupná na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>).
3. **Konkurenceschopný venkov v Chotíkově** - obsahující témata podpora drobných podnikatelů, podpora zemědělců, podpora cestovního ruchu, informační centra (viz nepovinná příloha č. 11 SCLLD dostupná na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>).
4. **Kvalita života na venkově v Královském Poříčí** - obsahující např. témata komunální politika, dopravní infrastruktura a obslužnost, historie, památky a kultura, sociální a zdravotní péče, rodina a péče o seniory (viz nepovinná příloha č. 12 SCLLD dostupná na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>).

Došlo tak k vytvoření fokusově zaměřených odborných pracovních skupin. Odborné workshopy probíhaly na různých místech regionu Sokolovska. Výstupy z těchto workshopů byly zapracovány do SCLLD. Posloužily jako jeden z podkladů pro zpracovávání analytické části SCLLD a jako jedno z mnoha z hledisek pro tvorbu strategické části SCLLD. Během těchto workshopů odborníci pracovali také na SWOT analýzách k jednotlivým oblastem, na jejichž základě následně pomocí expertního zpracování byla vytvořena integrovaná SWOT analýza území MAS Sokolovsko. Výměna informací a komunikace mezi účastníky odborných workshopů přispěla k lepšímu pochopení dané problematiky, k nalezení a uvědomění si nejrozličnějších souvislostí a synergickému efektu ve prospěch kvalitně zpracovávané SCLLD ve všech jejích aspektech.

5.3.3 Zájmové skupiny

Na základě fokusově odborných pracovních skupin, které pracovaly na odborných workshopech, byly jako inovativní prvek vytvořeny zájmové skupiny. Navržené činnosti zájmových skupin vycházejí z témat jednotlivých odborných workshopů. Na základě vyhodnocení práce a výstupů z odborných workshopů však byly pro zajištění efektivního fungování zájmové skupiny relevantně modifikovány následovně:

2) Vzdělávání, zaměstnanost a sociální koheze:

a. Činnosti

- Zaměstnanost, vytváření nových pracovních míst
- Poradenství při volbě povolání, zprostředkování zaměstnání
- Výuka, výchova a příprava na zaměstnání
- Celoživotní vzdělávání
- Rekvalifikační kurzy
- Podpora výzkumu, vývoje a inovací
- Sociální podnikání
- Péče o sociálně slabé, znevýhodněné a vyloučené skupiny

b. Doporučené typy organizací

- Školy a další školská zařízení včetně nestátních
- Vzdělávací a poradenské instituce
- Zprostředkovatelé zaměstnání, úřady práce
- Zaměstnavatelé zaměstnávající více než 10 lidí
- Odborové organizace a profesní komory
- Občané dobrovolníci
- Organizace zastupující menšiny
- Sociální podniky

3) Občanská společnost

a. Činnosti

- Sociální a zdravotní péče
- Činnost NNO jinde neuvedených
- Péče o rodinu, děti, mládež, seniory
- Provozování aktivit pro trávení volného času, jejich rozvoj
- Pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí
- Obnova zázemí a duchovního života

b. Doporučené typy organizací

- Státní organizace a organizace činné v sociální oblasti a zdravotnictví
- Organizace zaměřené na kulturu, sport, volný čas, kluby důchodců, zájmové organizace a dále organizace jinde neuvedené
- Občané dobrovolníci
- DDM, mateřská centra, ZUŠ
- Nadace, církve

4) Konkurenceschopný a udržitelný venkov:

a. Činnosti

- Ochrana ŽP - ochrana vod; ochrana ovzduší; ochrana půdy; ochrana přírody a krajiny; ochrana a péče o les
- Nakládání s odpady, ekologické zátěže
- Energetika, obnovitelné a vyčerpatelné zdroje energie
- Eko/agroturistika
- Environmentální vzdělávání a osvěta v oblasti udržitelného rozvoje
- Podnikání v zemědělství, v lesnictví, v cestovním ruchu
- Drobné podnikání
- Podpora cestovního ruchu, turistická a návštěvnická infrastruktura

b. Doporučené typy organizací

- Zemědělci, majitelé lesů
- Drobní podnikatelé, OSVČ do 10 zaměstnanců
- Výrobci energie z OZE
- Environmentálně orientované organizace
- Organizace zastupující zemědělce, drobné podnikatele
- Provozovatelé infrastruktury a produktů v CR
- Informační, komunikační a koordinační služby v CR
- Turistické organizace
- Občané dobrovolníci

5) Kvalita života na venkově:

a. Činnosti

- Komunální politika
- Provozování služeb pro obyvatele a veřejnost
- Budování obecní infrastruktury
- Péče o vybavenost obcí a jejich rozvoj

- Dopravní obslužnost a infrastruktura
- Péče o sociálně vyloučené lokality
- Obnova památek

b. Doporučené typy organizací

- Obce
- Podniky technických služeb

V následujícím období 2014 až 2020 (resp. 2023) chceme s těmito zájmovými skupinami pracovat a věnovat se tématům rozvoje území MAS Sokolovsko. Každý partner MAS může být zapojen do činnosti pouze jedné z výše uvedených zájmových skupin, a to podle jeho převažující činnosti. Je možné, že v průběhu realizace SCLLD dojde ke změnám, doplněním či rozšířením těchto zájmových skupin.

5.3.4 Ankety pro občany

Během komunitní tvorby SCLLD bylo realizováno několik anket pro občany území MAS Sokolovsko. Jednotlivé ankety byly koncipovány odlišnými způsoby a kladly si za cíl zjistit názory občanů na různou problematiku.

První anketa byla vyplňována účastníky 4. workshopu komunitního plánování, v ulicích Sokolova a prostřednictvím webových stránek MAS. Z workshopu byla návratnost 22 anketních lístků, 21 anketních lístků bylo vyplněno v ulicích Sokolova a 16 pomocí webu. Celkem bylo dotázáno 59 respondentů.

Anketa obsahovala 3 jednoduché níže uvedené otázky s možností výběru odpovědí, ale také s možností jejich doplnění o vlastní názor. Zde uvádíme výstupy z ankety:

Tab. č. 156: Výsledky ankety pro občany

1. Které 2 problémy jsou pro MAS Sokolovsko podle vás stěžejní?		Počet odpovědí
A	Nezaměstnanost	42
B	Nízká vzdělanostní úroveň	19
C	Nevyužitý potenciál pro cestovní ruch	6
D	Znečišťování životního prostředí	6
E	Stav památek	6
F	Stav obecních budov a komunikací	24
G	Nedostatečná propagace regionu	11

Vlastní odpověď	Apatie ke všemu, co se lidí osobně netýká.	1
Vlastní odpověď	Útlum průmyslu, s tím je spojená hrozba nezaměstnanosti a vyplývá z toho nutnost orientovat se na jiné oblasti uplatnění na trhu práce.	1
2. Jaké 2 hlavní role by podle vás mohly sehrávat obce na poli vzdělávání?		Počet odpovědí
A	Podílet se na tvorbě obsahu vzdělávacích aktivit	16
B	Podílet se na lektorování	5
C	Poskytnout zdarma prostory ke vzdělávání	39
D	Podílet se na iniciování vzdělávacích akcí	27
E	Podílet se na náboru účastníků vzdělávacích akcí	17
Vlastní odpověď	Tlak na legislativní změny (tvorba ŠVP dle potřeb trhu práce); navýšit financování školství; žádnou roli	4
3. Jaké 2 hlavní role by podle vás mohly sehrávat obce v oblasti podpory zaměstnanosti?		Počet odpovědí
A	Spolupráce s firmami/NNO	51
B	Spolupráce s dobrovolníky	5
C	Tvorba projektů na vytváření pracovních míst	45
Vlastní odpověď	Příprava území; žádnou roli; motivace investorů; jednodušší legislativa pro živnostníky; přidělovat zakázky sociálním podnikům; větší podpora státu	4
Vlastní odpověď	Hledat uplatnění pro nezaměstnané postižené změnami v ekonomice (útlum průmyslových odvětví)	1
Vlastní odpověď	Zkusit podobný projekt http://www.mvk.cz/dalsivzdelavani/	1

Výsledky ankety (názory občanů) korespondují se statistickými údaji o Sokolovsku. Jako **stěžejní problémy regionu Sokolovska** jsou vnímány:

- Nezaměstnanost
- Stav obecních budov a komunikací
- Nízká vzdělanostní úroveň

Hlavní role obcí na poli vzdělávání vidíme v oblasti:

- Poskytování prostorů ke vzdělávání (zdarma)
- Iniciování vzdělávacích akcí
- Spoluúčast na náboru účastníků vzdělávacích akcí

Hlavní role obcí v oblasti podpory zaměstnanosti vidíme v oblasti:

- Spolupráce s firmami/NNO
- Tvorba projektů na vytváření pracovních míst

Druhá anketa se zabývala především **spokojeností a dostupností služeb** v obcích pro občany. Anketa byla realizována prostřednictvím formuláře, který uvádíme v nepovinné příloze č. 1 (dostupné na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>). Ankety se zúčastnilo celkem 80 respondentů, z toho 32 mužů (40 % respondentů) a 48 žen (60 % respondentů). Respondenti ankety pocházejí z obcí Březová, Bukovany, Dolní Rychnov, Habartov, Hory, Chlum Svaté Máří, Chodov, Jindřichovice, Královské Poříčí, Kraslice, Krásno, Kynšperk nad Ohří, Sokolov, Staré Sedlo, Svatava, Šabina, Vintířov. Nejvíce respondentů (41) je ze Sokolova. Vzhledem k nízkému počtu respondentů z ostatních obcí není obvykle relevantní usuzovat na stav zjišťovaných skutečností v jednotlivých obcích.

Z hlediska věkové struktury se ankety zúčastnilo 7 osob ve věku od 19 do 30 let (8,75 %), 48 osob ve věku 31 až 50 let (60 %), 23 osob ve věku 51 až 65 let (28,75 %) a 1 osoba nad 65 let. Žádný z respondentů nebyl mladší 18 let.

Dále uvádíme vyhodnocení této ankety pro jednotlivé oblasti. Výsledky ankety byly zohledněny v příslušných kapitolách SCLLD.

- **Školství:**

96 % respondentů (tj. 77 osob) odpovědělo kladně na otázku, zda je v jejich obci nebo blízkém okolí zajištěna MŠ.

94 % respondentů (tj. 75 osob) odpovědělo kladně na otázku, zda je v jejich obci nebo blízkém okolí zajištěna ZŠ.

Kvalitu ZŠ v malých obcích jako dostatečnou kladně ohodnotilo 41 % respondentů. 34 % respondentů se naopak domnívá, že kvalita ZŠ v malých obcích není dostatečná. Na tuto otázku neodpovědělo 25 % respondentů z důvodu nedostatku informací k dané problematice.

74 % respondentů se domnívá, že by v Karlovarském kraji měla působit vysoká škola. Z hlediska oboru naprosto převažuje přání na technické zaměření této vysoké školy, což uvedlo téměř 50 % respondentů, kteří chtějí v Karlovarském kraji vysokou školu (přičemž z technických oborů bylo nejčastěji uváděno strojní nebo elektro zaměření). Dále byly uváděny obory cestovního ruchu, lázeňství, ekonomie a veřejné správy.

- **Sociálně vyloučené lokality:**

80 % respondentů se domnívá, že se v jejich obci nacházejí sociálně vyloučené lokality. Jedná se především o obce Sokolov a Chodov. U ostatních obcí nelze vzhledem k malému počtu respondentů vyhodnocovat tuto otázku pro jednotlivé obce.

- **Bezpečnost v obci:**

76 % respondentů uvedlo, že se ve své obci cítí bezpečně. Všichni respondenti, kteří odpověděli, že se necítí bezpečně, zároveň v předchozí otázce kladně odpověděli na existenci SVL ve své obci. Otázka pocitu bezpečí nezávisí u respondentů na věku ani na pohlaví.

- **Rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity:**

85 % respondentů se domnívá, že má smysl organizovat rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro děti i dospělé.

- **Volný čas:**

85 % respondentů odpovědělo kladně na otázku, zda je v jejich obci dostatek příležitostí pro trávení volného času. Ti, kteří spokojeni nejsou, obecně postrádají hlavně zázemí pro mládež. Konkrétně v Chodově chybí možnosti koupání (bazén a veřejné koupaliště) dostupné přímo ve městě. Ve Svatavě (ovšem pouze na základě 2 respondentů ze Svatavy) chybí kulturní akce a sportoviště přístupné veřejnosti.

- **Odpady:**

96 % respondentů je spokojeno se systémem sběru komunálního odpadu, 86 % respondentů je spokojeno se systémem sběru tříděného odpadu a 80 % respondentů je spokojeno se systémem sběru nebezpečného odpadu.

Nespokojení respondenti vytýkají především absenci sběru bioodpadu, dále systém sběru nebezpečného odpadu, plechovek a nápojových kartonů. Jednotlivci jsou nespokojeni s počtem odpadkových košů, frekvencí svozu odpadu, provozní dobou technických služeb a systémem nastavení poplatku za odpad (např. platba za domácnost nikoliv podle počtu osob v domácnosti) nebo jeho výší.

- **Veřejná doprava:**

64 % respondentů je spokojeno se stavem veřejné dopravy. 7,5 % respondentů na tuto otázku neodpovědělo s poukázáním na skutečnost, že jezdí autem. Žádný z respondentů (všichni respondenti) z Habartova není (nejsou) spokojen s veřejnou dopravou. V Šabině chybí zastávka vlaku. Ze všech dotazovaných oblastí byla největší nespokojenost právě se stavem veřejné dopravy.

- **Zdravotní péče:**

74 % respondentů je spokojeno s dostupností zdravotní péče.

- **Služby:**

80 % respondentů je spokojeno se službami nabízenými v obci. Z nespokojených jich nejvíce postrádá (nejvíce chybí) poštu a lékárnu.

- **Pracovníci a zástupci OÚ a MÚ:**

69 % respondentů je spokojeno s prací pracovníků a zástupců OÚ a MÚ. 15 % je nespokojeno a 16 % odmítlo jednoznačně odpovědět, často z důvodu spokojenosti s pracovníky a nespokojenosti se zástupci, příp. z důvodu osobní vazby na pracovníky či zástupce OÚ/MÚ.

- **Způsob poskytování informací:**

Respondenti za nejlepší zdroj informací považují internetové stránky obce (které ale někteří respondenti požadují vylepšit) a různé tiskoviny (časopis, zpravodaj, noviny, letáky). Dále pak obecní rozhlas, e-mail a sms, obecní vývěsku a facebook.

Třetí anketa je koncipována jako vytvoření seznamu památek k záchraně. Tato anketa umístěná na webu MAS je nápadem, který vznikl na 3. komunitně plánovacím workshopu. Jejím účelem je zmapovat památky, které by chtěli obyvatelé na území MAS zachránit, i když nejsou v národním seznamu kulturních památek. Jde nám o detaily, které z pohledu většího celku mají zanedbatelný význam, ale z pohledu obyvatele regionu mají svou hodnotu a smysl např. právě v souvislosti s pocitem regionální identity. Níže uvádíme seznam památek k záchraně, který vzešel z této ankety:

- Obnova 30 vybraných reliktnů na území MAS, na které jsou vyhotoveny PD. Navazuje na úspěšný projekt vyhledání, pasportizace a zpracování PD pro tyto relikty.
- Březová – kaplička v Kostelní Bříze.
- Březová – kaplička u kaštanu JV od bývalé Paseky (u cesty do Paseky)
- Březová – kaplička JZ od Studánky na kopci
- Horní Slavkov – kaplička v ohradní zdi hřbitova u děkanství
- Krajková – kaplička JV od Libnova
- Kraslice – kaplička SZ od Mlýnské na kraji lesa
- Kraslice – kaplička v S části Čiré
- Kraslice – kaplička SV od Mlýnské na pastvině
- Kraslice – kaplička JV od Mlýnské na pastvině
- Kraslice – kaple v Dolní Hluboké (interiér)
- Krásno – kaplička v Hájích
- Krásno – kaplička Olivetské hory u kostela v Krásně

- Kynšperk nad Ohří – hrobka v zámeckém parku v Kamenném Dvoře
- Kynšperk nad Ohří – kaplička ve Štědré (používána jako garáž)
- Locket – dřevěná kaple sv. Kříže u vrchu Robič
- Šindelová – kaple u zámku Favorit
- Relikty bývalého města Liberbach – Čistá
- Obec Rovná jako unikát reálného socialismu
- Pozůstatky osídlení kolem Přebuzi a na Rolavě

5.3.5 Dotazník pro obce

V průběhu zpracovávání SCLLD navštívili pracovníci MAS Sokolovsko všechny obce na svém území. I v dnešní době rozvinutých informačních technologií zůstává osobní jednání nejúčinnějším nástrojem komunikace. V rámci této návštěvy proběhlo setkání se starosty obcí, během něhož starostové, příp. jimi pověřeni pracovníci, vyplnili dotazník, jehož formulář uvádíme v samostatné příloze. Dotazník posloužil ke zjištění především **vybavenosti obcí**. Dále byl dotazník vodítkem pro **strukturovaný rozhovor** mezi pracovníkem MAS Sokolovsko a starostou obce k doplnění dalších specifik obce, porovnání statistických údajů o obci se skutečným stavem apod. Pro zjišťování stavu především technické infrastruktury z oblasti životního prostředí bylo provedeno dotazování příslušných odborů obcí s rozšířenou působností Sokolov a Kraslice (obce příslušné pod ORP Karlovy Vary byly dotazovány samostatně), které bylo doplněno o informace od starostů jednotlivých obcí.

Dále uvádíme výsledky dotazníku pro obce, které byly rovněž zpracovány do příslušných kapitol analytické části SCLLD. Dotazník vyplnili zástupci všech 37 obcí spadajících do územní působnosti MAS Sokolovsko.

Prvním dotazem bylo zjišťováno, zda má obec zpracované nějaké strategické plány rozvoje, příp. zjišťoval jejich aktuálnost.

Z odpovědí vyplynulo, že 27 obcí má takovýto dokument zpracováno, přičemž jeho aktuálnost uvedlo 21 obcí. 18 obcí má strategické plány platné a aktuální pro následující období, 3 obce uvedly aktualizaci starší než 8 let.

Druhá otázka zjišťovala skutečnost, zda má obec schválený aktuální územní plán.

Z odpovědí na tuto otázku vyplynulo, že aktuálně schválený územní plán (nebo je těsně před jeho schválením) má 32 obcí, zbylých 5 nikoli.

Třetí dotaz byl směřován na doplnění informací o vybavenosti obcí týkající se služeb, jako jsou lékárna, potraviny, drogerie, kadeřnictví a opravy.

Lékárnu uvedlo ve své obci 9 respondentů v celkovém počtu 20 lékáren, 28 respondentů odpovědělo záporně. Prodejnu potravin má dle odpovědí 33 obcí, 9 respondentů neuvedlo přesný počet, zbylých 24 respondentů uvedlo dohromady 66 takových provozoven. Samostatnou drogerii dle odpovědí má 16 obcí. Další dotazovanou službou bylo kadeřnictví. To se dle odpovědí vyskytuje ve 23 obcích. 13 obcí kadeřnictví nemá, 1 respondent na tuto otázku neodpověděl. Poslední službou, na kterou byli respondenti v dotazníku tázáni, byly různé opravy, příp. jejich typ. Z odpovědí vyplývá, že v 18 obcích disponují určitým druhem opravy, 8 respondentů neuvedlo počet, další obce dohromady čítají 31 různých provozoven. Jedná se především o služby typu autoopravy, pneuservisy, dále ojediněle oprava obuvi, oprava kotlů, a další. 18 obcí dle odpovědí žádné další opravy nemá, 1 respondent na tuto otázku neodpověděl.

Čtvrtý dotaz směřoval na oblast zdravotní péče, resp. její dostupnost, případně kvalitu.

21 dotazovaných uvedlo, že je v jejich obci dostupná zdravotní péče, přičemž 4 ji ohodnotili jako velmi dobrou, 9 jako spíše dobrou, 2 jako spíše špatnou a 6 její kvalitu neohodnotilo. Nutno podotknout, že někteří starostové uváděli jako dostupnou zdravotní péči i takovou péči, kdy dojíždí do obce pouze 1 lékař 1-2 krát týdně s tím, že pro obyvatele je taková forma dostačující. Zbylých 16 respondentů odpovědělo na dotaz záporně. Postrádají především základní péči praktického lékaře, ať už pro dospělé nebo pro děti, dále pak zubaře, příp. v dalších větších obcích postrádají speciality jako je oční lékař či ortoped.

Pátou otázkou byla zjišťována dostupnost sociální péče a její kvalita.

Dle odpovědí je ve 20 obcích sociální péče dostupná, ať už místní organizací či terénní službou. Její kvalitu ohodnotili dotazovaní 6 krát jako velmi dobrou, 9 krát jako spíše dobrou, 1 krát jako spíše špatnou a ve 4 případech kvalitu neohodnotili. V 17 obcích pak sociální péče dostupná není, resp. není ani potřebná. Pouze v jedné obci by uvítali službu typu dům s pečovatelskou službou pro seniory a startovací byty.

Z dalších rozhovorů se starosty vyplynulo, že oblast sociální péče je v obcích Sokolovska dostatečně podchycena, příp. není zatím tolik žádaná. Přestože však nechybí konkrétní klasické formy jako např. dům pro seniory, stacionáře, apod., uvítali by rozšířené terénní služby a jiné inovativní formy sociální péče, ideálně alespoň částečně v domácím prostředí.

Šestý dotaz zjišťoval hodnocení kvality dopravní obslužnosti v obcích.

Dopravní obslužnost ve své obci hodnotilo 8 respondentů jako velmi dobrou, 22 jako spíše dobrou, 5 jako spíše špatnou a 2 jako velmi špatnou.

Sedmá otázka zjišťovala, zda je v obcích dostatečná kapacita v mateřských školách, pokud ne, zda je docházka dětí vyřešena s jinou obcí.

Z odpovědí vyplývá, že 23 respondentů uvedlo dostatečnou kapacitu MŠ ve své obci, zbylých 14 obcí nemají vlastní MŠ. Tyto obce však mají zajištěnu docházku dětí do okolních spádových oblastí. Průzkumem nebyl zjištěn problém s nedostatkem míst v MŠ.

Osmý dotaz zjišťoval, zda je v obcích dostatečná kapacita na základních školách, pokud ne, zda je docházka dětí vyřešena jinak.

20 respondentů uvedlo dostatečnou kapacitu ve vlastních školách, dalších 17 obcí nedisponuje vlastní základní školou, nicméně má zajištěnu docházku dětí v okolní spádové oblasti. Z dalších rozhovorů se starosty pak vyplývá, že řeší spíše opačný problém, a to málo dětí v některých ročnících či školách. Zároveň je zřejmé, že někteří rodiče vozí své děti mimo spádovou oblast do škol ve větších městech (Sokolov, Kraslice).

Devátý dotaz úzce souvisel se dvěma předešlými, měl za úkol zjistit hodnocení kvality didaktického vybavení ve školních zařízeních obce.

12 respondentů ohodnotilo kvalitu didaktického vybavení jako velmi dobrou, 10 jako spíše dobrou a 1 jako spíše špatnou. Zbylí respondenti se ke kvalitě vybavení nevyjádřili z důvodu absence školních zařízení ve své obci.

Desátým dotazem bylo zjišťováno hodnocení technického stavu budov ve vlastnictví obce.

Jako velmi dobrý stav budov ve vlastnictví obce ohodnotilo 7 respondentů, 12 pak jako spíše dobrý, 11 jako spíše špatný, 4 jako velmi špatný. 1 respondent uvedl, že stav budov ve vlastnictví obce je velmi různý. 2 dotázaní na tuto otázku neodpověděli.

Z hodnocení ve dvou výše uvedených případech a dalších rozhovorů se starosty je zřejmé, že školní zařízení jsou většinou kvalitně didakticky vybavena. Problémem je spíše stav školních budov, jídelen a přilehlých zařízení. Tristní je v některých malých obcích stav budovy obecního úřadu.

V **jedenácté otázce** bylo zjišťováno, zda se v obci vyskytuje nějaké mateřské centrum, dům dětí, stálý kroužek pro malé děti, příp. maminky s dětmi.

Z odpovědí na tento dotaz vyplynulo, že mateřské centrum či dům dětí nebo kroužek pro děti provozuje 29 obcí. 8 respondentů pak odpovědělo záporně.

Dvanáctý dotaz směřoval do oblasti trávení volného času, a to na hodnocení jeho kvality i vybrané ukazatele.

Možnosti trávení volného času hodnotili 4 dotázaní jako velmi dobré, 18 jako spíše dobré, 7 jako spíše špatné, 1 neumí posoudit. 7 dotázaných volnočasové možnosti neohodnotilo.

DDM, MC, SVČ potvrdilo ve své obci 9 dotázaných, 26 odpovědělo záporně, 2 neodpověděli.

Knihovnu má 32 obcí (většinou při svém obecním úřadě), 5 obcí knihovnu nemá.

Divadlo či kino potvrdilo 8 obcí, 29 takový objekt vyloučilo.

Sportovní oddíly jmenovalo 31 obcí. Největší zastoupení mají sporty jako kopaná, volejbal, tenis, většinou formou sportovních klubů či tělovýchovných jednot. Dalšími pak jsou např. karate, šipky, jezdeckví, kanoistika, lyže, stolní tenis, kuželky a další. 6 obcí pak neeviduje žádný sportovní oddíl či klub.

Činnost zájmových spolků potvrdilo 27 obcí. Z nejčastěji zmiňovaných můžeme jmenovat např. hasiče, myslivce, rybáře, chovatele, zahrádkáře, včelaře, kluby důchodců, klub turistů nebo např. modeláře. 9 obcí pak zájmové spolky nemá, 1 respondent na tuto otázku neodpověděl.

Výskyt sportoviště potvrdilo 35 obcí, záporně reagovali 2 dotázaní.

Většina obcí má jedno nebo více dětských hřišť.

Další místa pro trávení volného času potvrdilo 18 dotázaných, 10 odpovědělo záporně, 9 neodpovědělo vůbec.

Třináctým dotazem bylo zjišťováno, jaké stěžejní či specifické akce jsou v obcích pořádány.

Všichni dotázaní potvrdili pořádání společenských akcí ve své obci. Kácení májky, Den dětí, Vánoční strom, Masopust, Mikuláš a podobné klasické akce se konají dle kalendáře téměř ve všech obcích. Specifickou akci je např. Prakiáda, Přetahování lanem, Triatlony, Běžecký memoriál, Rybářské závody Rockové sady, Pivní slavnosti, Setkání dechových hudeb, Karetní hra Lora, Novoroční pochod na Špičák, PORTA, psí závody, Hartenberské strašení, Loketské kulturní léto, Sokolovská čurda a mnoho dalších. Fenoménem v obcích sokolovského regionu je pak také pravidelné setkávání rodáků.

Celkově z rozhovorů se starosty vyplynulo, že obce Sokolovska se mnoho neliší v pořádání klasických „kalendářních“ akcí, některé však navíc nabízejí velmi ojedinělé společensko-kulturně-sportovní akce.

Ve **čtrnácté otázce** byl zjišťován výskyt černých skládek na katastrálním území obcí.

21 dotázaných výskyt černých skládek potvrdilo, 16 vyloučilo.

Výskyt skládek uvedlo sice jen 21 obcí, z rozhovorů se starosty však vyplynulo, že mnohé skládky si řeší operativně hned při jejich zárodku. Někteří tuto problematiku vyřešili doplněním kontejnerů.

Patnáctá otázka sondařovala stav vyřešení plynofikace v obcích.

Plynofikaci mají zcela vyřešenu ve 20 obcích, v 7 chybí úplně, v 1 ze tří čtvrtin. V 10 obcích plynofikace chybí v některých částech.

Celkově je v regionu plynofikace poměrně dostatečně rozšířena. Dle sdělení starostů o ni navíc v některých lokalitách nemají občané zájem a stále upřednostňují vytápění tuhými palivy.

Šestnáctou otázkou bylo zjišťováno, zda došlo v posledních 5 letech k nárůstu drobné kriminality, vandalství.

13 dotázaných nárůst drobné kriminality potvrdilo, 24 pak stupňující se tendence v této oblasti nevidí.

Jak vyplývá z reakcí na tuto otázku, nepocítují většinou starostové narůstající tendence drobné kriminality. I tam, kde uvedli její stoupající tendenci, uvedli většinou ojedinělé konkrétní případy vandalismu či krádeží.

Sedmnáctá otázka se ptá na dostatečnost informovanosti občanů.

31 dotázaných považuje své občany za dostatečně informované, a to především prostřednictvím vývěsek, webu, obecního rozhlasu příp. místního zpravodaje. Dva přiznali informovanost nedostatečnou a 4 na tuto otázku neodpověděli.

Celkově starostové věří, že jsou občané obcí dobře informováni.

Poslední otázka dotazníku byla věnována meziobecní spolupráci a zjišťovala, zda by starostové přivítali společné řešení následujících oblastí: účetnictví, technické služby, psí útulek, právní servis, propagace regionu, řešení špatné image regionu, vzdělávací aktivity a řešení dopravní obslužnosti.

Účetnictví by společně chtěli řešit 4 dotázaní, 25 nikoli, 8 neodpovědělo.

Oblast technických služeb by řešilo společně 20 dotázaných, 9 nemá zájem, 8 neodpovědělo.

Problematiku psího útulku by společně řešilo 25 dotázaných, 4 nikoli, 8 neodpovědělo.

Právní servis by společně řešilo 13 respondentů, 16 ne, 8 nepovědělo.

Společnou propagaci by přivítalo 24 dotázaných, 4 nemají zájem, 9 neodpovědělo.

Řešení špatné image regionu jako společné téma by bralo 26 dotázaných, 2 ne, 9 neodpovědělo.

Vzdělávací aktivity by společně praktikovalo 14 dotázaných, 14 nikoli, 9 neodpovědělo.

Společné řešení dopravní obslužnosti by uvítalo 18 dotázaných, 9 ne, 10 neodpovědělo.

Celkem 8 respondentů se nevyjádřilo k žádnému tématu možnému k řešení v rámci meziobecní spolupráce. Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že respondenti mají zájem o otázky týkající se propagace regionu a řešení špatné image, dále pak by uvítali společný psí útulek. Velmi malý (4 dotázaní) je zájem o společně vedené účetnictví, také právní servis nebo vzdělávací aktivity by společně řešilo méně než polovina dotázaných.

Podíváme-li se na ochotu k meziobecní spolupráci dle svazků obcí a mikroregionů, zjistíme největší zájem o meziobecní spolupráci u obcí sdružených v Mikroregionu Sokolov – východ. Většina dotazovaných představitelů obcí sdružených v tomto mikroregionu považuje za přínosná témata pro meziobecní spolupráci technické služby, psí útulek, právní servis, propagaci regionu, řešení špatné image regionu a vzdělávací aktivity. Nedůvěru k meziobecní spolupráci nacházíme i u obcí sdružených ve Svazku měst a obcí Kraslicka, kde se většina respondentů vyslovila pouze pro meziobecní spolupráci u témat psího útulku, propagace regionu a řešení špatné image regionu. Podobně je tomu u obcí, které byly sdruženy v dnes již zaniklém Mikroregionu Pod Chlumem, kde respondenti vidí možnosti meziobecní spolupráce hlavně v tématech psího útulku, vzdělávacích aktivit, dopravní obslužnosti, propagace regionu a řešení špatné image regionu. Z toho bývalého mikroregionu se ovšem tři respondenti odmítli vůbec vyjádřit k problematice meziobecní spolupráce. U samostatných měst a obcí převažují témata technických služeb, psího útulku a řešení špatné image regionu.

5.3.6 Zapojení žáků mateřských, základních a středních škol

Protože jsme nechtěli opomenout důležitou skupinu obyvatelstva, jako jsou děti a mládež, rozhodli jsme se uskutečnit pracovní setkání na 3 úrovních: s dětmi mateřské školy, s žáky základní školy a se studenty střední školy.

První setkání proběhlo s dětmi v MŠ Vrchlického v Sokolově. S předškoláky byly vytvořeny 2 pracovní skupinky. První z nich četla 7 dětí a spolu s pracovníci MAS Sokolovsko vytvářela plakát tak, že si každé dítě zvolilo svou barevnou značku, kterou pak malovalo k otázce, na niž kladně odpovědělo. Děti reagovaly na následující otázky:

- Bydlíš v bytě nebo v rodinném domě?
- Jak se dostáváš do školy? Pěšky, hromadnou dopravou nebo autem?
- Máš blízko domova hřiště?
- Víš, kde je v okolí a byl někdy: v knihovně, v divadle, v kině, na zimním stadionu, na venkovním koupališti, v krytém bazéně?
- Máte u domu barevné popelnice a používáte je s rodiči?

Z barevných značek lze vyčíst, že 6 ze 7 dotazovaných dětí žije v bytě, jedno v domku. 4 děti chodí do školy pěšky, 2 vždy autem a 1 střídavě pěšky či autem (podle počasí). 5 dětí ví o „svém“ hřišti blízko domova. 4 děti již byly v knihovně, 6 dětí navštívilo divadlo (mimo návštěvy realizované v rámci MŠ), 3 děti byly v kině, 4 na zimním stadionu (2 aktivně bruslit), 4 děti chodívají na místní koupaliště, 5 dětí využívá krytého bazénu v místě bydliště a 5 dětí zná a používá popelnice na tříděný odpad (všechny děti věděly, kam se který odpad hází). Díky zvoleným značkám lze vysledovat odpovědi konkrétního dítěte. Zajímavá v tomto ohledu je např. skutečnost, že dítě, které uvedlo, že se do školky dostává výhradně vozidlem, ze všech nabízených aktivit označilo pouze návštěvu zimního stadionu a hřiště, jinak v rámci rodiny „neoznačkovalo“ žádnou další nabízenou možnost trávení volného času.

Obr. č. 96: Výstup komunitní práce s dětmi z MŠ

Zdroj: vlastní šetření

Druhá skupinka také 7 dětí měla namalovat své oblíbené místo, kde rádo tráví čas. Na obrázcích najdeme 2krát koupání, jednou chatu, 3krát hřiště a 2 děti namalovaly svůj dům. Obrázky tvoří nepovinnou přílohu č. 2 SCLLD (dostupná na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>).

Obr. č. 97: Komunitní práce s dětmi MŠ

Zdroj: vlastní šetření

Podruhé se setkat s dětmi, resp. žáky, nám umožnili na **Základní škole** v Krajkové. Jednalo se o 14 žáků 8. třídy. S žáky byl realizován dvouhodinový program na téma Život v mé obci. Na začátku byly děti pracovníci MAS Sokolovsko vyzvány k brainstormingu na téma „místo k žití, bydlení“. Výstupy byly zaznamenávány na tabuli a dále pak sloužily v průběhu celé práce jako opěrné body či náměty při dalších činnostech. Dalším bodem setkání pak bylo volné psaní, při němž děti sepsaly vše, co je napadlo k životu v jejich obci. Některé se následně o své příspěvky podělily s ostatními. Dalším výstupem pak bylo vytvoření T-grafu, kdy každý žák zapsal jednu věc, která se mu v jeho obci líbí a jednu, která nikoli, příp. kterou postrádá. Posledním tématem bylo vytvoření myšlenkové mapy s tématem „Ideální obec“.

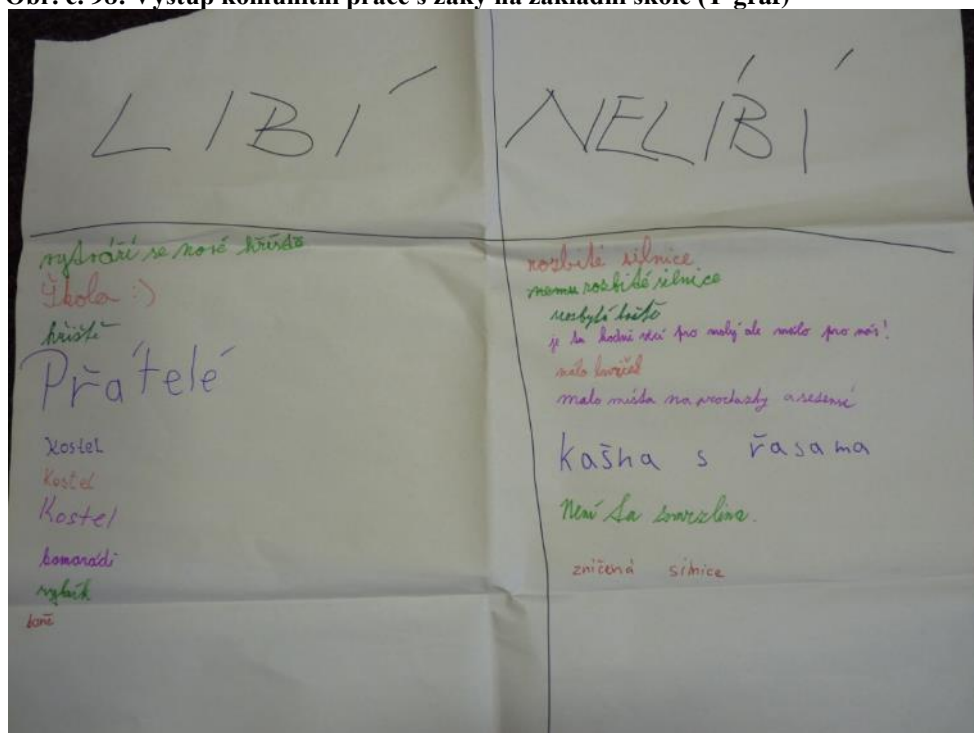
Při brainstormingu děti vyvolávaly všechna možná témata a hesla týkající se jejich obce, resp. místa, kde žijí. Velmi zajímavé bylo, že pro děti byly stěžejní vztahy, jako např. spolužáci, kamarádi, rodina, sousedé a až následně hmotné náležitosti (hřiště, obchody, bazén, kostel, atd.)

Při volném psaní děti popisovaly svou obec, ve většině případů v pozitivním duchu. Někteří žáci trochu bojovali s metodou volného psaní, všichni si ale nakonec skvěle poradili. Pro ilustraci žáci např. uvedli, že se jim v jejich obci líbí skoro vše, kromě rozbitých silnic. Uvítali by nové hřiště, zmiňují hospodu. Opět se věnovali tomu, že jsou zde dobří lidé a přátelé. Jmenovali místa a památky, jako např. kašnu, kostel, apod. Hodně se jich shodlo na krásné přírodě a čistotě v obci. Postrádali bazén, větší hřiště typu workout parku, lépe zásobený obchod či cukrárnu. Několik jich v dobrém zmínilo dokonce pana starostu, který prý toho v obci hodně udělal.

Výstup T-graf je zaznamenán na fotografii. Při následné debatě pak děti vysvětlily svou zálibu v budově kostela, která je prý skvělým místem pro hry. Jak je zřejmé, uvítaly by opravené silnice, cukrárnu, bazén, opravenou kašnu a hřiště pro svou věkovou kategorii.

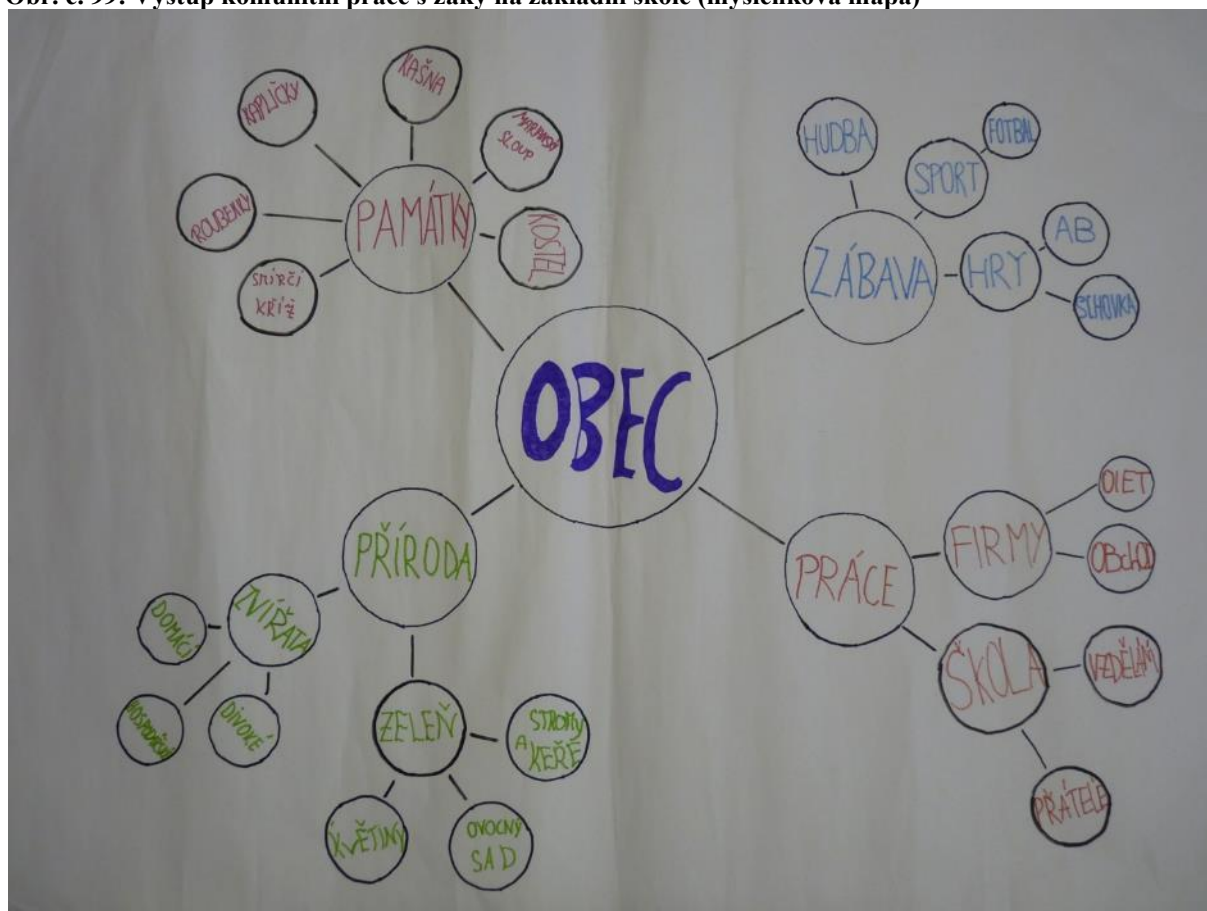
Závěrečná nejdelší část práce s dětmi byla věnována tvorbě myšlenkové mapy na téma „Ideální obec“. Žáci rozdělení do skupin se jí chopili s chutí a výsledkem jsou 3 povedené „ideální obce“, v nichž nechybí výše popsané požadavky. Zajímavé je také to, že se už takto mladí lidé neopomněli zabývat tématem budoucí práce. Na jedné mapě je znázorněna záložka „práce“, na níž navazuje záložka „firmy“, větvičí se pouze do dvou možností v obci. I zde je tedy patrné povědomí dětí o omezené pracovní nabídce na malých městech.

Obr. č. 98: Výstup komunitní práce s žáky na základní škole (T-graf)

Zdroj: vlastní šetření

Obr. č. 99: Výstup komunitní práce s žáky na základní škole (myšlenková mapa)

Zdroj: vlastní šetření

Setkání s touto skupinou bylo velmi pozitivně laděné, děti se o téma živě zajímaly a jejich výstupy jsou skutečně relevantní a zajímavé. Bylo znát, že tato věková kategorie je doma (ve své obci) ráda a že se jí zde dobře žije. Otázkou zůstává, jak by takové setkání dopadlo za několik let. Výstupy z pracovní besedy se staršími žáky uvádíme následovně.

V pořadí třetí setkání s mládeží proběhlo na **Střední živnostenské škole** v Sokolově. Jednalo se o skupinu 15 žáků dvou maturitních oborů, a to oboru Knihovnické a informační systémy a služby a obor Kosmetička. S žáky byla vedena řízená diskuze na téma „Život ve vaší obci“, kdy na začátku byli požádáni o vyplnění ankety pro občany žijící na území MAS Sokolovsko. Byl použit stejný formulář jako pro občany v obcích MAS Sokolovsko. Po vyplnění ankety byli žáci vyzváni ke krátkému brainstormingu na dané téma, aby se naladili na probíranou tematiku. Pracovnice MAS Sokolovsko zaznamenávala nápady na tabuli. Následně proběhlo volné psaní na téma „Má obec“, pracovnice MAS pak seznámila žáky s jejich výtvary. Proběhla poměrně dlouhá debata na různá témata, především se týkala problémů, které mladé lidi trápí a s čím jsou nespokojeni. Ve druhé části pracovního setkání měli žáci SŠ stejný úkol jako žáci ZŠ, a to vytvořit myšlenkovou mapu své ideální obce.

Ankety se zúčastnilo všech 15 žáků, z toho 11 dívek a 4 chlapci, kteří pocházejí z obcí Sokolov, Kraslice, Dolní Rychnov, Habartov, Bukovany, Nové Sedlo, Svatava, Chodov a Loket. Z věkového hlediska odpovídalo 12 žáků věku do 18 let a 3 spadali do kategorie od 19 do 30 let.

Vyhodnocení výsledků ankety:

Školství

14 žáků odpovědělo kladně, že je v jejich obci nebo blízkém okolí zajištěna MŠ a ZŠ.

Kvalitu ZŠ jako dostatečnou kladně ohodnotilo 8 žáků, 4 ji považují za nedostatečnou a 3 žáci na tuto otázku neodpověděli.

Vysokou školu by v kraji přivítalo 14 žáků. Mezi jmenovanými obory byly např. policejní akademie, podnikání, humanitní obory, technika-informatika, práva, psychologie, sociologie.

Je zřejmé, že poptávka po vysoké škole v kraji je i u této věkové skupiny. V následující diskuzi žáci přiznali obavy ze studia mimo region, mnozí např. z ekonomických důvodů. Ne všichni rodiče by zvládli náklady na vysokoškolské studium spolu s ubytováním a stravováním mimo domov.

Sociálně vyloučené lokality

Celkem 14 žáků ví o sociálně vyloučené lokalitě/lokalitách ve své obci. 1 pak (Svatava) o žádné takové ve své obci neví.

Bezpečnost v obci

11 žáků se necítí ve své obci bezpečně, 4 uvádí, že ano.

Otázka bezpečnosti a sociálně vyloučených lokalit byla ústředním tématem celé diskuze s žáky. Ti byli doslova rozhořčeni stavem některých částí ve své obci (Habartov, Bukovany, Sokolov) s tím, že se zde necítí vůbec bezpečně. Velmi negativně hodnotili práci Městské policie, jejíž hlídky údajně vídávají na místech málo ohrožených patologickými jevy, příp. v blízkosti služebny. V noci pak postrádají hlídky Městské policie úplně. Největším problémem, pokud jde o bezpečnost, však podle zúčastněných mladých lidí jsou drogy. Není prý problém je sehnat, jsou jim nabízeny v restauračních zařízeních, na diskotéce, vědí o místech, kde lze koupit téměř cokoli (pervitin). V místech svého bydliště vědí o bytech, kde se údajně tzv. dealuje, kde dochází ke konfliktním situacím mezi dealery a drogově závislými či policií. Podle jejich názoru se však v této věci nic neděje. Některé žákyně byly údajně svědky aplikace drogy závislou osobou přímo na dětském hřišti. Přítomní žáci považují tuto problematiku za stěžejní, zároveň však připouštějí, že neví, jak ji řešit nebo paradoxně by kontrolu osob ze strany policistů při večerní zábavě brali za obtěžující a omezující.

Rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity

13 osob si myslí, že má smysl pořádat rekvalifikační kurzy a vzdělávací aktivity pro veřejnost, 2 toto považují za zbytečné.

Volný čas

Celkem 9 žáků vidí dostatek příležitostí pro trávení volného času, 6 pak nikoli. Žáci postrádali např. bazén, fitness, hřiště. Z následující diskuze pak jednoznačně vyplynulo, že mladí lidé zcela postrádají místa, kde by se mohli scházet, jako např. kluby, čajovny. V obcích jsou prý pouze hospody a herny, kde se necítí dobře.

Odpady

13 žáků je spokojeno se systémem sběru komunálního odpadu, 12 jich je spokojeno se systémem sběru tříděného odpadu a 9 je spokojeno se systémem sběru nebezpečného odpadu.

Nespokojení žáci zmiňují především nedostatek kontejnerů na nebezpečný odpad a nepořádek mimo koše a v ulicích (odpadky válející se na zemi).

Veřejná doprava

10 žáků je spokojeno s veřejnou dopravou v obci, 5 nikoli. Nutno dodat, že spokojení jsou především žáci žijící přímo v Sokolově. Přesto i zde někteří vidí problém s nočními spoji ve městě (sídliště Michal – Staré náměstí), jak sdělili v následující debatě.

Zdravotní péče

Pouze 5 žáků je spokojeno s dostupností zdravotní péče.

Z následujících činností (např. tvorba myšlenkové mapy) vyplynulo, že postrádají zubaře, oční lékaře, následnou odbornou péči.

Služby

Služby jsou pro 8 žáků dostačující, pro 7 pak nikoli. Nespokojeným žákům nejvíce chybí lékárna, obchodní dům či chráněné bydlení pro psychiatrické pacienty.

Pracovníci a zástupci OÚ a MÚ

Na otázku spokojenosti s pracovníky obecních či městských úřadů reagovala 9 žáků kladně, jsou spokojeni, 4 nikoli a 2 žáci neodpověděli.

Způsob poskytování informací

Respondenti za nejlepší zdroj informací považují internetové stránky obce a městské zpravodaje.

Tato anketa byla mladým lidem zadána především pro alespoň částečnou možnost srovnání odpovědí z ankety realizované s občany obcí MAS Sokolovsko. Nutno konstatovat, že se reakce na jednotlivé otázky v celku neliší. Rozdílná jsou pouze specifika vyplývající z potřeb mladých lidí, jako např. potřeba míst ke scházení se mladých nebo konkrétní vysoké školy. Zcela novým tématem zde pak při následné diskuzi byla nespokojenost s prací Městské policie a řešením otázky drogově závislých a prodeje drog.

Výše zmíněná specifika byla pak popsána velmi otevřeně při volném psaní. Žáci byli velmi kritičtí. Z uvedeného je zřetelné, že život kolem sebe sledují, prožívají a umějí jasně pojmenovat, co jim na místě jejich žití vadí. Pro ilustraci budeme z některých příspěvků citovat:

„Jsou tu samí feťáci, velké nebezpečí pro malé děti....Přála bych si, aby na dětských hřištích, kde je písek, nebyly pohozy jen hřebky od feťáků...hodně Romů, hodně heren....“

„V naší obci mi vadí, že je tu málo společenských i kulturních akcí pro mladé. Přijde mi, že je tu málo míst pro mladé. Také musím pochválit město za workoutové hřiště.“

„Plusy: sportovní aktivity, nový vzhled, dostupná kultura, nové osvětlení...mínusy: SVL, málo festivalů, žádná čajovna, málo práce, slabá bezpečnost, nepřizpůsobili občané, vandalismus, herny, málo popelnic v ulicích.“

„V mojí obci znám nejméně 6 dealerů, kteří už dlouho prodávají marihuanu (i pervitin). Nejhorší je, že ho prodávají i nezletilým dětem. Dále mě štve, že tu není moc míst, kam si sednout. Všechny lavičky jsou buď zničené nebo schválně ušpiněné blátem atd.“

„Moje obec je poměrně malá, jsme jedno sídliště, pár domků a dílna. Celý sídliště obývají Romové a feťáci, co dělají bordel, my slušní lidi to tam máme docela těžký a nedokážu si představit, že bych tam někdy měla vychovávat svoje děti. Krom 2 vietnamských obchodů a pár pochybných podniků nemáme v obci skoro nic...“

V poslední části pracovního setkání měli žáci vytvořit myšlenkovou mapu s výchozím tématem „Má ideální obec“. Jednalo se o práci ve skupinách a výsledkem jsou obce s absencí výše popisovaných negativních jevů, plné dostatečného množství škol, práce, služeb a možností pro trávení volného času. V porovnání s žáky základní školy už zúčastnění mladí lidé tolik nereflektují vztahy, vazby na kamarády a rodinu. Jejich přístup k dané problematice byl na rozdíl od dětí poměrně kritický a negativně laděný.

Obr. č. 100: Výstupy komunitní práce s žáky na střední škole (myšlenkové mapy)

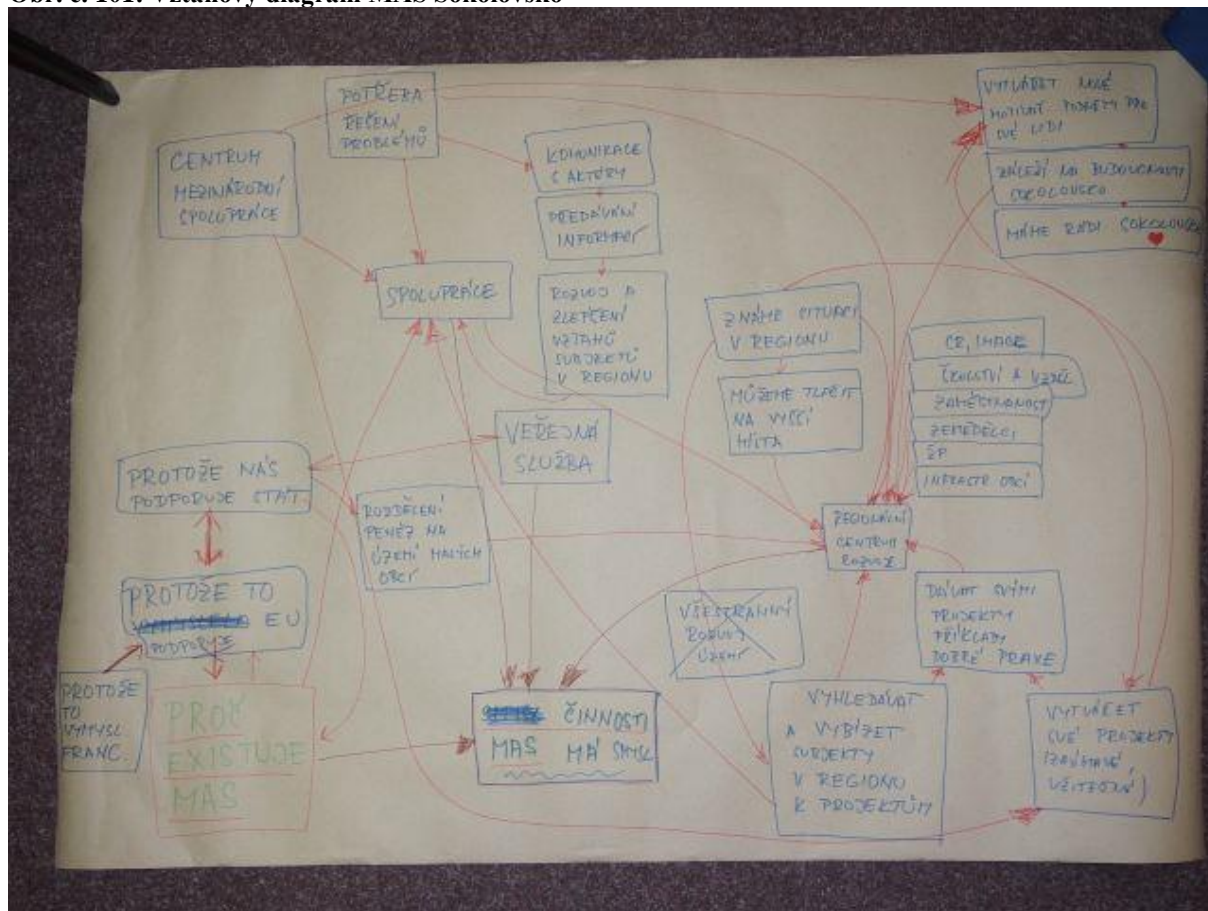
Zdroj: vlastní šetření

5.3.7 Vztahová analýza

V rámci přípravy Strategie komunitně vedeného místního rozvoje zpracovali manažeři a další pracovníci MAS Sokolovsko metodou vztahové analýzy **vztahový diagram**. Na začátku jeho tvorby jsme si položili otázku „proč existuje MAS Sokolovsko?“ Hledali jsme různé souvislosti. Nejprve se zúčastnění pracovníci pokusili sami odpovědět na tuto otázku. Odpovědi jsme samostatně zapisovali na kartičky, které jsme potom společně třídili, seskupovali do obecnějších celků a doplňovali. Hlavní oblasti uplatnění byli identifikovány v oblastech spolupráce, veřejné služby a regionálního centra rozvoje. Jednotlivé oblasti jsou rozvedeny do detailnějších částí.

Z výsledků vyplynulo, že **činnost MAS Sokolovsko má smysl**. Pomocí zvolené metody se nám podařilo utřídit si myšlenky a přijít na další souvislosti, které manažerům MAS Sokolovsko mohou pomoci při komunikaci s lokálními aktéry a dalšími subjekty. Na následující obrázku uvádíme vztahový diagram tak, jak přímo vznikl při hledání odpovědí na otázku smyslu existence MAS Sokolovsko.

Obr. č. 101: Vztahový diagram MAS Sokolovsko

Zdroj: vlastní šetření

5.3.8 Komunitní projednání s NNO z oblasti zaměstnanosti

V rámci komunitního projednávání již v návaznosti na operační programy pro období 2014-2020, konkrétně na operační program Zaměstnanost, bylo provedeno vlastní šetření mezi místně působícími neziskovými organizacemi, a to ne jen z řad partnerů MAS Sokolovsko. Krátký průzkum měl identifikovat potřeby v sociální oblasti, které by bylo možno uspokojit realizací projektů v rámci operačního programu Zaměstnanost. Z provedeného zjišťování vyplynula nutnost řešit problematiku velmi vysoké míry nezaměstnanosti, spojené zároveň s vysokým počtem osob se základním či nedokončeným základním vzděláním. Dále pak je žádoucí rozšířit a prohloubit sociální péči ve smyslu terénní a ambulantní péče, především pro integraci osob ohrožených sociálním vyloučením včetně osob zdravotně či duševně hendikepovaných. Neziskovým organizacím chybějí prostředky na zajištění sociálních pracovníků pro tyto služby, příp. pro jejich vzdělávání a zvyšování kvalifikace.

Náměty vyplývající ze zjištěných potřeb v sociální oblasti:

- animace území - síťování všech aktérů v oblasti zaměstnanosti, tzn. školy, rodiče, žáci, potencionální zaměstnavatelé, NNO, Úřad práce, vzdělávací instituce, apod.,
- průzkum území za účelem mapování všech existujících NNO a ostatních pomáhajících organizací, jejich nabídka služeb a osvěta veřejnosti, resp. cílové skupiny o jejich existenci a nabídce služeb, pomoci,
- příprava na budoucí povolání a hledání zaměstnání – osvojení si základních obecných kompetencí pro získání zaměstnání - realita na trhu práce pro absolventy a dlouhodobě nezaměstnané, tréninkové pracoviště pro absolventy, kariérové poradenství s bilanční a pracovní diagnostikou,
- využití mentoringu seniorů pro mladé,
- podpora stávajícího sociálního podnikání (existující podnik Srdce a čin) a rozšíření sociálního podnikání na další cílovou skupinu - ženy se základním vzděláním,
- terénní pracovníci zaměřeni na pracovní poradenství (motivace, právní informace, sociální poradenství),
- podpora vzniku nových pracovních míst v podobě asistentů pro zdravotně postižené a seniory (region trpí nerovnováhou mezi poptávkou a počtem asistentů),
- podpora ambulantních služeb a tím prakticky vzniku nových pracovních míst pro potřebné, úlevová péče, homecare jako forma nejlidštější, nejefektivnější a nejlevnější podpory potřebným,
- začleňování na trh práce i vážně postižených nebo lidí s kombinovaným postižením (sociální podnikání, terapeutické dílny, vhodná podporovaná pracovní místa).

5.3.9 Další aktivity komunitního projednávání

Bylo uskutečněno mnoho dalších aktivit v rámci komunitního projednávání SCLLD. Proběhlo **setkání starostů a příznivců MAS** v Rudolci na Březové. Zápis z tohoto setkání uvádíme v nepovinné příloze č. 13 a 14 SCLLD (dostupné na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>).

V rámci komunitní tvorby SCLLD probíhalo intenzivně **mapování absorpční kapacity** území MAS Sokolovsko, na němž se podíleli především starostové obcí, partneři či příznivci MAS a

ostatní místní aktéři. Probíhala osobní setkání a četné telefonické a e-mailové konzultace, výsledkem je podrobně zpracovaný seznam absorpční kapacity území MAS Sokolovsko.

Starostové, příznivci MAS, ostatní místní aktéři a odborníci na nejrůznější problematiku měli také možnost **připomínkovat SCLLD** v nejrůznějších fázích jejího vzniku. K této možnosti byli vyzváni na workshopech a pracovních setkáních. Během procesu připomínkování probíhala osobní setkání a četné telefonické a e-mailové konzultace. Připomínky byly využity k vyhledání a doplnění některých statistických údajů, k doplnění analytické části na základě odborných zkušeností profesionálů v dané oblasti nebo osobní zkušenosti obyvatel regionu a také jako podklad pro následné expertní zpracování strategické části SCLLD.

Příprava SCLLD probíhala nejen v samotném regionu Sokolovska, ale i v rámci **přeshraniční spolupráce**. Proběhlo společné setkání zástupců MAS Český les, MAS Sokolovsko a LAG InitiAKTIVkreis Tirschenreuth k plánování SCLLD, kde byla řešená SWOT analýza společná pro území výše uvedených MAS a byla vytipována témata, která by se mohla stát základem pro budoucí partnerské projekty.

V srpnu 2014 bylo realizováno obdobné setkání organizované MAS Sokolovsko s přizváním všech ostatních **místních akčních skupin Karlovarského kraje a z příhraničí Bavorska a Saska** zaměřené na tvorbu strategií a případné projekty spolupráce mezi českými a německými MAS v dalším období. Tohoto workshopu se zúčastnili zástupci MAS Sokolovsko, MAS Český les, MAS 21, MAS Vladař, MAS Krušné hory, Náš region, krajské sítě MAS, Euregio Egrensis, Krajského úřadu Karlovarského kraje, LAG Landkreis Hof, Leader-Region Vogtland, LAG Saale – Orla, Naturpark Fichtelgebirge, Naturpark Erzgebirge, LAG Wohlfühlregion Fichtelgebirge. Zápis z tohoto workshopu vč. pozvánky, prezenční listiny a fotodokumentace uvádíme v nepovinných přílohách 15 až 18 SCLLD (dostupné na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>).

Z mezinárodního workshopu vyplynulo, že v období 2007 až 2013 byly účastníky realizovány projekty přeshraniční spolupráce především z Programu rozvoje venkova, Cíle 3 a z Central Europe. Některé MAS nerealizovaly projekty mezinárodní spolupráce, důvodem byla hlavně jazyková bariéra a nenalezení vhodného partnera. Účastníci workshopu hledali možná témata spolupráce pro další období. Nejčastěji bylo zmiňováno téma udržování a budování cyklistických, turistických, běžkařských a naučných stezek. Dále vzdělávání dětí i dospělých, včetně univerzity třetího věku a spolupráce knihoven. Dalším častým tématem byla oblast ochrany životního prostředí a ekologie, kde bylo konkrétně hovořeno o oblasti biodiverzity (včetně problematiky invazních druhů) a genofondu ovocných stromů. Jako možné další oblasti

spolupráce byly zmíněny zaniklé obce, zdravý životní styl, jazykové vzdělávání, využití společné historie a kulturního dědictví, propagace regionu s využitím památek a regionálních potravin.

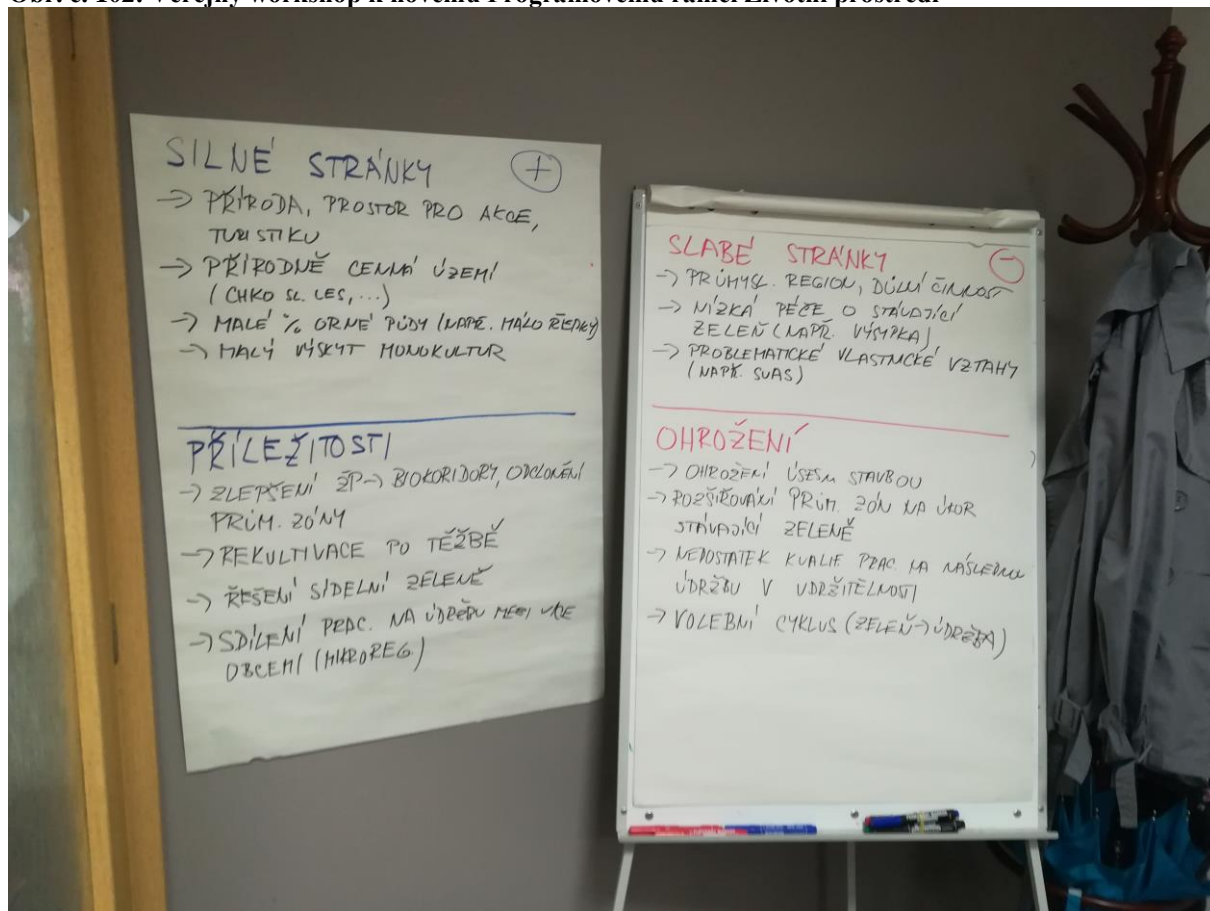
Pracovníci MAS Sokolovsko, MAS Český les a ostatní MAS Karlovarského kraje se v průběhu tvorby SCLLD opakovaně sešli za účelem vzájemné výměny zkušeností s tvorbou tohoto dokumentu, s pochopením a vhodným nastavením jeho jednotlivých kapitol, což bezesporu přispělo k jeho lepší kvalitě.

Cenným zdrojem pro výměnu zkušeností a inspirace je vzájemná evaluace s naší partnerskou MAS 21, o.p.s. V letech 2011 a 2012 proběhlo střednědobé vzájemné hodnocení obou těchto MAS. Na základě výsledků šetření v místech pracovišť byly vypracovány závěrečné zprávy, ve kterých si navzájem obě MAS vyhodnotily své poznatky a doporučily možnosti pro zlepšení. Závěry z těchto doporučení byly postupně zapracovány do další činnosti MAS Sokolovsko. Tento způsob výměny zkušeností MAS bude pokračovat i v období 2014 – 2020, kdy proběhne jedno toto vzájemné hodnocení činnosti, které se uskuteční v rámci střednědobého hodnocení realizace ISU. Tato spolupráce je deklarována společným prohlášením obou partnerů, které je uvedeno v nepovinné příloze č. 19 (dostupné na adrese: <http://mas-sokolovsko.eu/strategie-2014/>). Výstupem z tohoto procesu bude evaluační zpráva, která bude součástí střednědobého hodnocení realizace SCLLD MAS 21.

V rámci rozšíření možností MAS Sokolovsko o Operační program Životního prostředí, byl vytvořen v dubnu 2018 dotazník na téma sídelní zeleně a ÚSES. V květnu téhož roku následoval veřejný workshop k oběma opatřením, kde proběhla diskuse nad potřebnostmi. Zároveň byly aktualizovány SWOT analýzy a Analýza potřeb a problémů.

Obr. č. 102: Veřejný workshop k novému Programovému rámci Životní prostředí

Zdroj: vlastní

5.4 Analýza rizik

Následující tabulka stručně analyzuje významnost a pravděpodobnost výskytu rizik, se kterými se Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko může potýkat. Tabulka uvádí také způsob jejich eliminace či předcházení.

Tab. č. 157: Přehled rizik SCLLD a projektů v rámci SCLLD podpořených

Druh rizika	Závažnost rizika	Pravděpodobnost / četnost výskytu rizika	Předcházení / eliminace rizika
FINANČNÍ RIZIKA SCLLD			
Neschválení jednotlivých programových rámců SCLLD řídicími orgány	významné	nepravděpodobné	Kvalitní zpracování strategie a všech požadovaných příloh, s čímž má MAS i subjekty do tvorby SCLLD zapojené, zkušenosti.
Neproplacení výdajů spojených s administrováním SCLLD	významné	nepravděpodobné	MAS Sokolovsko byla podpořenou MAS již v předchozím programovém období EU a má tudíž s vyúčtováním zkušenosti. Přesto organizace počítá s účastí svých pracovníků na relevantních školeních, ví o nutnosti komunikovat s pracovníky kontrolující vyúčtování výdajů.

Nečerpání naplánované alokace programových rámců dle časového plánu	významné	nepravděpodobné	Rozdělení alokací do programových rámců bylo vypracováno na základě znalosti místní situace a plánovaných projektů. Rozdělení alokace bylo schváleno Programovým výborem MAS, který je tvořen zkušenými zástupci jednotlivých zájmových skupin. Celková alokace na všechny programové rámce v součtu odpovídá alokaci, kterou měla MAS v předchozím období, MAS měla po celé předchozí období převis projektů nad max. možnou alokací.
FINANČNÍ RIZIKA PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH V RÁMCI SCLLD			
Nedostatek finančních prostředků na předfinancování a v průběhu realizace projektů	významné	nepravděpodobné	Jednotliví příjemci i MAS samotná dlouhodobě plánují své záměry a v předstihu si připravují prostředky na předfinancování akcí.
Navýšení cen vstupů	významné	nepravděpodobné	Toto riziko je neovlivnitelné, ale lze na něj pružně reagovat změnami projektů a výběrem vhodných dodavatelů.
Změny ve výši schválené dotace Neuznání způsobilosti některých výdajů ve výúčtování	významné	pravděpodobné	Jednotlivé dotační tituly sice v předstihu avizují max. míru dotace. Vždy je však nutno počítat s rezervou na příp. nezpůsobilé výdaje a vícepráce a tudíž vyšší vlastní spoluúčasti. Častější je navýšení výdajů kvůli nárůstu cen, než neuznání způsobilosti některých výdajů, proto se jedná o nepravděpodobné riziko.
Vyšší míra administrativní náročnosti při přípravě a realizaci projektů v porovnání s přínosy dotovaných projektů	významné	nepravděpodobné	Může docházet k nárůstu averze vůči dotacím, neboť přínosy dotací budou menší v porovnání s náklady spojenými a administrativou při přípravě a realizaci projektů a také vyšší podpory, resp. poměru mezi způsobilými a nezpůsobilými výdaji (vč. skutečnosti, že kvůli omezené alokaci MAS dochází k určení max. limitu pro celkové způsobilé výdaje ze strany MAS a tedy pro žadatele vznikají další nezpůsobilé výdaje, které by svým charakterem byly způsobilé).
Dlouhá administrace projektů a problematické garantování cen v době realizace projektů	významné	nepravděpodobné	Zjednodušit pravidla, předvídatelnost jednotlivých operačních programů, snížení aktualizace pravidel pro žadatele
PRÁVNÍ RIZIKA SCLLD			
Chybně nastavený soulad fungování CLLD a legislativy pro OPS	významné	nepravděpodobné	MAS Sokolovsko prošla standardizací MAS, která kontrolovala nastavení souladu fungování organizace a metody CLLD.
Nedodržení pokynů (MPIN, pokyny provedení evaluace ad.)	významné	nepravděpodobné	SCLLD MAS Sokolovsko je zkontrolována řídicími orgány vázanými na jednotlivé programové rámce SCLLD.
PRÁVNÍ RIZIKA PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH V RÁMCI SCLLD			

Nedodržení Pokynů pro zadávání zakázek	významné	nepravděpodobné	Zpracování výběrových řízení doporučujeme zadávat odborným organizacím. Výběrová řízení budou konzultována s poskytovateli dotací.
Nedodržení ostatních podmínek dotačních titulů	významné	Nepravděpodobné pravděpodobné	Realizátoři budou mít k dispozici veškeré metodické pokyny, budou mít možnost účastnit se školení, konzultovat průběh realizace projektů. Realizátoři mají často metodické pokyny s prodlevou, malý počet školení a ne vždy možné konzultace realizace projektů.
Nedodržení právních norem ČR, EU	významné	Nepravděpodobné pravděpodobné	Realizátoři budou mít k dispozici veškeré metodické pokyny, budou mít možnost účastnit se školení, konzultovat průběh realizace projektů. Metodické pokyny s častými změnami, minimum školení, nemožnost častějších konzultací.
ORGANIZAČNÍ RIZIKA SCLLD			
Nedostatečná propagace SCLLD	významné	nepravděpodobné	Informace o SCLLD jsou pravidelně aktualizovány na webu MAS a jejích partnerech, na facebooku MAS, v časopisu Leader, který MAS Sokolovsko vydává, na osobních jednáních pracovníků MAS s partnery a dalšími subjekty relevantními pro využití SCLLD.
Nedostupná, či nekvalitní pracovní síla osob podílejících se na realizaci SCLLD, přetížení klíčových pracovníků	významné	nepravděpodobné	MAS Sokolovsko působí na trhu již od r. 2006, od r. 2009 realizuje strategii i vlastní dotované projekty. Organizace má zajištěn kvalitní tým, jeho rozsah odpovídá potřebám realizace strategie a může být flexibilně upravován. Klíčoví pracovníci MAS mají nárok na 1 týden dovolené navíc oproti zákonným nárokům.
Nenaplnění partnerských, dodavatelsko-odběratelských smluv	významné	nepravděpodobné	S jednotlivými partnery i dodavateli jsou uzavírány kvalitně nastavené smlouvy. Smlouvy s obcemi jsou schvalovány jednotlivými zastupitelstvy. Partneri jsou voleni zodpovědně, jejich schvalování prochází správní radou a programovým výborem MAS.
Chybně nastavené/nedodržené implementační postupy Změny pravidel hodnocení a výběru projektů ze strany ŘO během procesu implementace	významné	Nepravděpodobné Pravděpodobné	System implementace MAS je nastaven dle zkušeností z předchozího programového období a dále v souladu s relevantními metodickými pokyny. Z praxe vyplývá, že během procesu implementace dochází ke změnám v požadavcích ŘO na nastavení systému hodnocení a výběru projektů.
ORGANIZAČNÍ RIZIKA PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH V RÁMCI SCLLD			
Nekvalitní projektový tým realizátorů projektů	významné	Nepravděpodobné pravděpodobné	Žadatelé v žádosti o dotaci dokládají svou připravenost na administrování projektu. V některých OP nejsou způsobilé výdaje na administraci žádosti dotace a někteří žadatelé bývají málo zkušení.
Neinformování relevantních orgánů o změnách v projektu	významné	pravděpodobné	Z dosavadních zkušeností vyplývá, že příjemci mají tendenci podceňovat nahlašování změn, většinou z pocitu jejich nevýznamnosti. Riziko je eliminováno především tlakem pracovníků MAS na hlášení změn (na základě kontrol na místě).

Dodatečné změny v projektech po jejich schválení k realizaci	významné	pravděpodobné	Změny projektů jsou běžnou součástí projektového řízení. Příjemci budou informováni o způsobech hlášení a schvalování změn projektů. S ohledem na význam tohoto rizika je doporučeno všem žadatelům své projekty konzultovat a detailně promyslet.
Hrozba nárůstu odlivu mozků	významné	pravděpodobné	Hrozba nárůstu odlivu mozků může ohrožovat implementaci SCLLD v programových rámcích tím, že se nebude dostávat pracovníků v projektových týmech pro přípravu a realizaci projektů.
VĚCNÁ RIZIKA SCLLD			
Nevyjasněné odpovědnosti a kompetence, příp. nedostatečné schopnosti členů volených orgánů MAS	významné	nepravděpodobné	Členové orgánů jsou voleni valnou hromadou partnerů, tj. cca 75 partnery. Voleny jsou subjekty, které mají možnost zajistit vhodnou personu do orgánu MAS. Členové orgánů jsou informováni/školeni o svých povinnostech, odpovědnostech a kompetencích. S ohledem na systém dvojí kontroly by měly být příp. chyby plynoucí z nedostatečné schopnosti členů orgánů eliminovány. Existuje možnost dovolby v příp. nefunkčnosti člena orgánu.
Nenaplnění monitorovacích indikátorů SCLLD	významné	nepravděpodobné	Byť jsou monitorovací indikátory nastaveny s co největší přesností, je pravděpodobné, že odhad se bude lišit od skutečnosti. Na toto bude MAS reagovat pravidelnou evaluací a aktualizací SCLLD a komunikací s potenciálními žadateli. Lze průběžně podávat žádosti o změnu SCLLD dle aktuálního vývoje čerpání a plánu čerpání a plnění monitorovacích indikátorů.
VĚCNÁ RIZIKA PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH V RÁMCI SCLLD			
Nevyřešené vlastnické/majetkové vztahy	významné	Nepravděpodobné pravděpodobné	Vlastnické a majetkové vazby budou kontrolovány již při předložení žádosti o dotaci. Toto riziko komplikuje přípravu některých projektů v rámci IROP, např. nezískání souhlasu s realizací cyklostezky na pozemku vlastněném jiným subjektem, např. potenciální žadatel měl pronajaté prostory od organizace, která není způsobilým žadatelem do výzvy IROP.
Nedostatek poptávky po výstupech projektů realizovaných v rámci SCLLD	významné	nepravděpodobné	Záměry obsažené v SCLLD vychází z průzkumů trhu a dobré místní znalosti.
Nenaplnění monitorovacích indikátorů projektů realizovaných v rámci SCLLD	významné	nepravděpodobné	Na dodržení indikátorů bude dohlížet projektový tým v čele s vedoucím + dotační management.
Nedodržení podmínek udržitelnosti	významné	nepravděpodobné	Příjemce je v podmínkách dotace informován o povinnosti dodržet udržitelnost (tam, kde je relevantní), informován o tom je taktéž na školeních pro žadatele/příjemce. Pracovníci MAS provádí kontrolu na místě jak během realizace, tak po ukončení projektu.

Zdroj: vlastní data

Grafickým zobrazením analýzy rizik je mapa rizik, kde vodorovná osa „x“ představuje pravděpodobnost výskytu a svislá osa „y“ závažnost rizika.

Obr. č. 1: Mapa rizik

VÝZNAMNÉ	III. KVADRANT	IV. KVADRANT
	<p>~~Neschválení jednotlivých programových rámců SCLLD řídicími orgány.~~</p> <p>Neproplacení výdajů spojených s administrováním SCLLD.</p> <p>Nedostatek finančních prostředků na předfinancování a v průběhu realizace projektů.</p> <p>~~Navýšení cen vstupů.~~</p> <p>Nečerpání naplánované alokace programových rámců dle časového plánu.</p> <p>Změny ve výši schválené dotace.</p> <p>Chybně nastavený soulad fungování CLLD a legislativy pro OPS.</p> <p>Nedodržení pokynů (MPIN, pokyny provedení evaluace ad.).</p> <p>Nedodržení Pokynů pro zadávání zakázek.</p> <p>~~Nedodržení ostatních podmínek dotačních titulů.~~</p> <p>~~Nedodržení právních norem ČR, EU.~~</p> <p>~~Nevyřešené vlastnické/majetkové vztahy.~~</p> <p>Nedostatečná propagace SCLLD.</p> <p>Nedostupná, či nekvalitní pracovní síla osob podílejících se na realizaci SCLLD.</p> <p>Nenaplnění partnerských, dodavatelsko-odběratelských smluv.</p> <p>Nekvalitní projektový tým realizátorů projektů.</p> <p>Nedostatek poptávky po výstupech projektů realizovaných v rámci SCLLD.</p> <p>Nenaplnění monitorovacích indikátorů projektů realizovaných v rámci SCLLD.</p> <p>Nedodržení podmínek udržitelnosti.</p> <p>~~Chybně nastavené/ nedodržené implementační postupy.~~</p> <p>Nevyjasnění odpovědnosti a kompetence, příp. nedostatečné schopnosti členů volených orgánů MAS.</p> <p>Nedostatek poptávky po programových rámcích realizovaných v rámci SCLLD.</p> <p>Neuznání způsobilosti některých výdajů ve vyúčtování.</p> <p>Nenaplnění monitorovacích indikátorů SCLLD.</p>	<p>~~Nenaplnění monitorovacích indikátorů SCLLD.~~</p> <p>~~Nedostatek poptávky po programových rámcích realizovaných v rámci SCLLD.~~</p> <p>~~Změny ve výši schválené dotace.~~</p> <p>Dodatečné změny v projektech po jejich schválení k realizaci.</p> <p>~~Neinformování relevantních orgánů o změnách v projektu.~~</p> <p>Navýšení cen vstupů.</p> <p>Nevyřešené vlastnické/majetkové vztahy.</p> <p>Změny pravidel hodnocení a výběru projektů ze strany ŘO během procesu implementace.</p> <p>Hrozba nárůstu odlivu mozků.</p> <p>Vyšší míra administrativní náročnosti při přípravě a realizaci projektů v porovnání s přínosy projektů.</p> <p>Nedodržení ostatních podmínek dotačních titulů.</p> <p>Nedodržení právních norem ČR, EU.</p> <p>Dlouhá administrace projektů a problematické garantování cen v době realizace projektů.</p>
NEVÝZNAMNÉ	I. KVADRANT	II. KVADRANT
	NEPRAVDĚPODOBNÉ	PRAVDĚPODOBNÉ

Zdroj: vlastní data

Převedeme-li informace z výše uvedené tabulky do mapy rizik, zjistíme, že ve **IV. kvadrantu** (rizika současně **významná a pravděpodobná**) se nachází následujících 9 rizik:.

- ~~➤ Nenaplnění monitorovacích indikátorů SCLLD:~~
- ~~➤ Významnost: nenaplnění monitorovacího indikátoru by mělo velký význam na velikost alokace a na příp. sankce řídicích orgánů vůči MAS.~~
- ~~➤ Pravděpodobnost: vzhledem k velkému indikátorů a obrovskému rozsahu možných projektů, je vysoce pravděpodobné, že odhady naplnění indikátorů nebudou přesné. Lze však pomocí žádostí o změnu upravovat SCLLD dle aktuální čerpání, odhadu čerpání a naplňování monitorovacích indikátorů.~~
- ~~➤ Nositel rizika: MAS.~~
- ~~➤ Předcházení: indikátory byly plánovány v souladu s aktuální poptávkou potenciálních žadatelů.~~
- ~~➤ Eliminace: pracovníci MAS zodpovědní za monitoring a evaluaci SCLLD, budou průběžně sledovat plnění indikátorů a budou závěsů informovat řídicí orgán o případném rozdílu plnění. Situaci je možné řešit např. žádostí řídicího orgánu o podstatnou změnu SCLLD, příp. změnou fichí, které budou vyhlašovány.~~
- ~~➤ Nedostatek poptávky po programových rámcích realizovaných v rámci SCLLD:~~
- ~~➤ Významnost: nedostatečná poptávka by vedla k nečerpání prostředků v jednotlivých programových rámcích, docházelo by k následnému krácení alokace na další roky a ve svém důsledku by to mohlo vést i k pochybám o efektivnosti metody CLLD.~~
- ~~➤ Pravděpodobnost: pracovníci MAS Sokolovsko provedli podrobný průzkum potřeb na svém území. Výsledek není v perfektním souladu. Operační programy neodpovídají svým nastavením potřebám regionu. Z tohoto důvodu je možné, že poptávka nebude v dostatečné výši. Vzhledem k vývoji čerpání v IROP se toto riziko jeví jako nepravděpodobné.~~
- ~~➤ Nositel: MAS.~~
- ~~➤ Předcházení: jednou z možností předcházení tohoto rizika je práce uvnitř – tj. aktivní komunikace se subjekty v regionu, animace a informování o možnostech, hledání konkrétních žadatelů.~~
- ~~➤ Eliminace: systematický tlak na orgány mající vliv na vyjednávání obsahu operačních programů a na orgány rozhodující o zapojení metody CLLD do operačních programů s cílem úpravy možností čerpání tak, aby odpovídaly skutečným požadavkům území.~~

Změny ve výši schválené dotace:

- ~~➤ Významnost: neobdržení dotace ve výši, která se předpokládala, má vždy významný dopad, a to jak na příjemce, tak na poskytovatele dotace (nečerpání alokace dle plánu).~~

- ~~➤ **Pravděpodobnost:** s ohledem na zkušenosti z předchozího programového období EU lze očekávat, že i v období let 2015-2023 budou administrativní/byrokratické požadavky na žadatele/příjemce tak vysoké, že budou moci mít vliv na míru pravděpodobnosti vzniku chyby a následného krácení dotace/udělení sankce.~~
- ~~➤ **Nositel:** příjemce dotace.~~
- ~~➤ **Předcházení:** účast příjemců i poskytovatelů dotací na školeních, aktivní vzájemná komunikace, sledování metodik a dokumentů vázaných na dotace.~~
- ~~➤ **Eliminace:** je vždy nutno počítat s rezervou na příp. nezpůsobilé výdaje a vícepráce a tudíž vyšší vlastní spoluúčasti.~~

Dodatečné změny v projektech po jejich schválení k realizaci:

- **Významnost:** dodatečné změny projektů jsou významné, a to jak pro příjemce, tak pro poskytovatele dotace (riziko nečerpání alokace dle plánu, vyšší pracnost).
- **Pravděpodobnost:** s ohledem na zkušenosti z předchozího programového období EU lze očekávat, že i v období let 2015-2023 budou dodatečné změny poměrně časté.
- **Nositel:** příjemce dotace.
- **Předcházení:** konzultace projektu s poskytovatelem dotace, min. s pracovníky MAS. Pečlivé naplánování záměru.
- **Eliminace:** tato rizika nelze plně eliminovat. V případě, že se nastanou, je potřeba je řešit okamžitě a jejich nahlášení předem zkonzultovat, aby byl postup v souladu s podmínky dotace.

Neinformování relevantních orgánů o změnách v projektu

- ~~➤ **Významnost:** zadržování informací z jakéhokoli důvodu může být následováno sankcí či přímo neproplacením projektu (pro poskytovatele dotace toto sebou nese riziko nečerpání alokace dle plánu, vyšší pracnost).~~
- ~~➤ **Pravděpodobnost:** s ohledem na zkušenosti z předchozího programového období EU lze očekávat, že toto riziko nastane s vysokou pravděpodobností.~~
- ~~➤ **Nositel:** příjemce dotace.~~
- ~~➤ **Předcházení:** informování příjemců o rizicích spojených s neposkytnutím relevantních informací.~~
- ~~➤ **Eliminace:** kontroly na místě pracovníky MAS.~~

Navýšení cen vstupů

- **Významnost:** je významné riziko v rámci projektů IROP, komplikuje realizaci projektů.

- **Pravděpodobnost:** z praxe vyplývá, že navýšení cen vstupů oproti plánu je časté riziko spojené s realizací investičních projektů.
- **Nositel:** příjemce dotace.
- **Předcházení:** žadatelé by měli při přípravě projektů počítat s tímto rizikem, činnost pracovníků kanceláře MAS může spočívat v informování žadatelů o tomto riziku.
- **Eliminace:** toto riziko nelze plně eliminovat, žadatelé by měli s tímto rizikem počítat, tj. se stavem, kdy vzniknou z tohoto důvodu další nezpůsobilé výdaje na vrb žadatele.

Nevyřešené vlastnické/majetkové vztahy

- **Významnost:** je významné riziko v rámci projektů IROP, komplikuje realizaci projektů.
- **Pravděpodobnost:** z praxe vyplývá, že kvůli tomuto riziku nemohou být podány některé žádosti o podporu. Např. nebyl získán souhlas s realizací cyklostezky na pozemku vlastněném jiným subjektem, např. potenciální žadatel měl pronajaté prostory od organizace, která nebyla způsobilým žadatelem do IROP.
- **Nositel:** příjemce dotace, resp. přeneseně MAS, neboť může docházet k ohrožení čerpání v některých opatřeních či aktivitách.
- **Předcházení:** důkladná příprava projektů, komunikace mezi subjekty (např. souhlas s realizací stavby).
- **Eliminace:** toto riziko nelze plně eliminovat, žadatelé a pracovníci kanceláře MAS se mohou více věnovat přípravě jednotlivých projektů a komunikovat potřebnost záměrů a dalšími subjekty (např. souhlas s realizací stavby).

Změny pravidel hodnocení a výběru projektů ze strany ŘO IROP během procesu implementace

- **Významnost:** je významné riziko, protože komplikuje proces implementace, práci orgánů MAS a kanceláře MAS a dodatečné změny v procesu matou žadatele.
- **Pravděpodobnost:** z praxe vyplývá, že toto riziko je časté, ze strany ŘO dochází k úpravám procesu hodnocení a výběru projektů.
- **Nositel:** MAS Sokolovsko, přeneseně také žadatelé, neboť dochází k jejich matení častými změnami procesu.
- **Předcházení:** tomuto riziku se nedá předcházet, je nutno upravovat interní předpisy/směrnice dle aktuálních požadavků ze strany ŘO.
- **Eliminace:** toto riziko nelze plně eliminovat, pracovníci kanceláře MAS musí sledovat aktuální požadavky ze strany ŘO a komunikovat s členy orgánů a potenciálními žadateli o aktuální nastvení procesu hodnocení a výběru projektů.

Hrozba nárůstu tzv. odlivu mozků

- **Významnost:** je významné riziko, neboť hrozí, že se nebude dostávat pracovníků v projektových týmech pro přípravu a realizaci projektů.
- **Pravděpodobnost:** jedná se o pravděpodobné riziko, protože k odlivu mozků dochází již nyní a je reálné, že důsledky tohoto problému se budou prohlubovat.
- **Nositel:** všichni aktéři na území MAS Sokolovsko, neboť bude ohrožena realizace SCLLD a také kvůli nerealizovaným projektům nebudou přínosy do území a bude docházet k ještě většímu zaostávání regionu v porovnání s jinými regiony ČR.
- **Předcházení:** tomuto riziku se přecházet izolovanými aktivitami, nutný je komplexní systém podpory, aby nedocházelo k odlivu mozků.
- **Eliminace:** je nutná komplexní podpora, aby nedocházelo k dalšímu odlivu mozků a dalšímu prohlubování důsledků tohoto jevu.

Vyšší míra administrativní náročnosti při přípravě a realizaci projektů v porovnání s přínosy dotovaných projektů, tj. nárůst averze vůči dotacím.

- **Významnost:** je významné riziko, protože zvýšená administrativní náročnost může dorazovat zejména menší organizace a podnikatele od úmyslu podat žádost o podporu, i u obcí a větších subjektů při porovnání náročnosti přípravy a realizace s přínosy dotovaných projektů (vč. míry dotace a podílu způsobilých a nezpůsobilých výdajů) může docházet k nárůstu averze vůči dotacím.
- **Pravděpodobnost:** jedná se o pravděpodobné riziko, neboť je zřejmé, že dochází k nárůstu administrativní náročnosti u dotovaných projektů.
- **Nositel:** všichni aktéři na území MAS Sokolovsko, neboť bude ohrožena realizace SCLLD a také kvůli nerealizovaným projektům nebudou přínosy do území a bude docházet k ještě většímu zaostávání regionu v porovnání s jinými regiony ČR.
- **Předcházení:** tomuto riziku lze předcházet komunikací s ŘO, aby byla menší administrativní náročnost spojená s dotovanými projekty.
- **Eliminace:** riziko nelze eliminovat, jedná se o vnější faktor (administrativní požadavky vycházejí z pravidel ŘO), kancelář MAS může komunikovat s žadateli a věnovat se tzv. animaci území.

Nedodržení ostatních podmínek dotačních titulů

- **Významnost:** je významné riziko, protože realizátoři často mají metodické pokyny s prodlevou a jsou s častými změnami. Pro realizátory je malý počet školení a nízký počet konzultací.

- **Pravděpodobnost:** jedná se o pravděpodobné riziko, neboť je zřejmé, že dochází k nárůstu administrativní náročnosti u dotovaných projektů a mnohdy chybí realizátorům zkušenosti.
- **Nositel:** všichni aktéři na území MAS Sokolovsko, neboť bude ohrožena realizace SCLLD a také kvůli špatně realizovaným projektům nebudou přínosy do území a bude docházet k ještě většímu zaostávání regionu v porovnání s jinými regiony ČR.
- **Předcházení:** tomuto riziku lze předcházet komunikací s ŘO, aby byla metodické pokyny včas, docházelo k jejich menší aktualizaci, probíhala školení ačastější konzultace s realizátory.
- **Eliminace:** toto riziko nelze plně eliminovat, pracovníci kanceláře MAS musí sledovat aktuální požadavky ze strany ŘO a komunikovat s členy orgánů a potenciálními žadateli o aktuálním nastavení podmínek dotačních titulů.

Nedodržení právních norem ČR, EU

- **Významnost:** je významné riziko, protože realizátoři často mají metodické pokyny s prodlevou a jsou s častými změnami. Pro realizátory je malý počet školení a nízký počet konzultací.
- **Pravděpodobnost:** jedná se o pravděpodobné riziko, neboť je zřejmé, že dochází k nárůstu administrativní náročnosti u dotovaných projektů a mnohdy chybí realizátorům zkušenosti.
- **Nositel:** všichni aktéři na území MAS Sokolovsko, neboť bude ohrožena realizace SCLLD a také kvůli špatně realizovaným projektům nebudou přínosy do území a bude docházet k ještě většímu zaostávání regionu v porovnání s jinými regiony ČR.
- **Předcházení:** tomuto riziku lze předcházet komunikací s ŘO, aby byla metodické pokyny včas, docházelo k jejich menší aktualizaci, probíhala školení ačastější konzultace s realizátory.
- **Eliminace:** toto riziko nelze plně eliminovat, pracovníci kanceláře MAS musí sledovat aktuální požadavky ze strany ŘO a komunikovat s členy orgánů a potenciálními žadateli o aktuálním nastavení podmínek dotačních titulů a dalšími právními normami.

Dlouhá administrace projektů a problematické garantování cen v době realizace projektů

- **Významnost:** je významné riziko, protože žadatelé musí v rámci PRV před administrací žádostí na RO SZIF doložit již proběhlé výběrové řízení a tudíž dodavatelé jim musí garantovat cenu minimálně půl roku (pokud žadatelé čekají s realizací projektu až na

informaci, že jejich žádost byla schválena), než je ukončen proces administrace a kontroly žádosti na RO SZIF.

- **Pravděpodobnost:** jedná se o pravděpodobné riziko, neboť je zřejmé, že dochází ke zvýšené administrativní zátěži RO SZIF a narůstá počet projektů, tudíž jsou lhůty dodržované takřka na hranici jejich maximálních možností.
- **Nositel:** všichni aktéři na území MAS Sokolovsko, neboť bude ohrožena realizace SCLLD a také kvůli problematickým výběrovým řízením, může dojít k ukončení či stažení projektů žadateli a tím nebude docházet k přínosům do území a bude docházet k ještě většímu zaostávání regionu v porovnání s jinými regiony ČR.
- **Předcházení:** tomuto riziku by bylo možné předejít změnou Pravidel, tak aby žadatelé dokládali proběhlá výběrová řízení až po předběžné administrativní kontrole a kontrole přijatelnosti jejich žádostí.
- **Eliminace:** toto riziko nelze plně eliminovat, nepředpokládá se změna Pravidel.

Rizik **významných**, ale **nepravděpodobných**, je nejvíce a jsou popsána v rámci tabulky analýzy rizik.

Další skupina rizik jsou rizika **nevýznamná** a **nepravděpodobná** a dále rizika **nevýznamná, leč pravděpodobná**. Tyto 2 skupiny rizik nebyly identifikovány.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko na programové období 2014-2020 je dobře připravena. Staví na pevných základech zkušené obecně prospěšné společnosti, v zádech cítí podporu svých partnerů a čerpá z bohatých zkušeností svých pracovníků.

5.5 Čestné prohlášení

Já, Ing. Ivana Jágriková, narozena 2. 4. 1982, bytem Skalníkova 454, Mariánské Lázně, statutární zástupce MAS Sokolovsko o.p.s.

- 1) čestně potvrzuji, že údaje uvedené v žádosti o podporu Integrované strategie Komunitně vedeného místního rozvoje jsou pravdivé;
- 2) čestně potvrzuji, že údaje uvedené v žádosti o podporu integrované strategie jsou shodné s údaji poskytnutými SZIF v rámci procesu standardizace MAS.
- 3) čestně potvrzuji, že v rámci úprav SCLLD souvisejících s přidáním programového rámce OPŽP nebyly provedeny žádné úpravy ostatních programových rámců.

V Březové dne 28.11.2019

.....